

VI MOŽETE RAZUMJETI BIBLIJU!

***PSALMI: HIMNA
IZRAELA
KNJIGE I. & II.
(Psalmi 1 - 72)***

BOB UTLEY
PROFESOR HERMENEUTIKE
(TUMAČENJE BIBLIJE)

*VODIČ ZA PROUČAVANJE NIZOM KOMENTARA
STAROGA ZAVJETA, TOM 9B*

BIBLE LESSONS INTERNATIONAL
MARSHALL, TEXAS
2012.

www.BibleLessonsIntl.com
www.freebiblecommentary.org

SADRŽAJ

Kratka Objašnjenja Tehničkih Izvora Korištenih U Ovome Nizu Komentara Staroga Zavjeta	i
Riječ autora: Kako Vam ovo tumačenje može pomoći?.....	x
Vodič dobrog biblijskog čitanja: Osobno traganje za dokazljivom istinom	xii
Uvod u hebrejsku poeziju	xix

Komentari

Uvod u Psalme*	1
Psalam 1	7
Psalam 2	22
Psalam 3	35
Psalam 4	39
Psalam 5	46
Psalam 6	53
Psalam 7	57
Psalam 8	66
Psalam 9	72
Psalam 10	83
Psalam 11	88
Psalam 12	94
Psalam 13	103
Psalam 14	107
Psalam 15	112
Psalam 16	116
Psalam 17	122
Psalam 18	128
Psalam 19	142
Psalam 20	152
Psalam 21	159
Psalam 22	164
Psalam 23	174
Psalam 24	179
Psalam 25	185
Psalam 26	194
Psalam 27	201
Psalam 28	208
Psalam 29	213
Psalam 30	219
Psalam 32	235
Psalam 33	241
Psalam 34	247
Psalam 35	255
Psalam 36	263
Psalam 37	268
Psalam 39	289

Psalam 40.....	295
Psalam 41.....	303
Psalam 42.....	309
Psalam 43.....	315
Psalam 44.....	318
Psalam 45.....	327
Psalam 46.....	334
Psalam 47.....	339
Psalam 48.....	344
Psalam 49.....	350
Psalam 50.....	358
Psalam 51.....	374
Psalam 52.....	386
Psalam 53.....	392
Psalam 54.....	394
Psalam 55.....	398
Psalam 56.....	405
Psalam 57.....	410
Psalam 58.....	415
Psalam 59.....	419
Psalam 60.....	426
Psalam 61.....	431
Psalam 62.....	436
Psalam 63.....	441
Psalam 64.....	445
Psalam 65.....	455
Psalam 66.....	462
Psalam 67.....	469
Psalam 68.....	473
Psalam 69.....	485
Psalam 70.....	494
Psalam 71.....	498
Psalam 72.....	506
Dodatak jedan: Doktrinarna izjava	514

PSALMI: HIMNA IZRAELA

KNJIGE I. & II.

POPIS SADRŽAJA POSEBNIH TEMA

Imena za Božanstvo, 1:1	10
Pojmovi za Božje otkrivenje (korišteni u Ponovljenome zakonu i Psalmima), 1:2.....	12
Pravednost, 1:5.....	15
Znati/poznati (korišteno uglavnom u Ponovljenom zakonu kao obrazac), 1:6	18
Gdje su mrtvi?, 1:6.....	18
YHWH-in vječni iskupiteljski naum, Psalm 2: Okvirni uvidi	23
Kopno, država, Zemlja, 2:2.....	24
Mesija, 2:2.....	25
SZ-ni naslovi za Posebnoga dolazećeg, 2:2	26
Bog opisan kao čovjek (jezik antropomorfizama), 2:4-6.....	27
Nebo, 2:4.....	28
Nebesa, 2:4.....	28
Sin Božji, 2:7-9	29
Monoteizam, 2:7	30
Spasenje (SZ-ni pojam), 3:7	37
Srce, 4:7	42
Biblijski stav prema alkoholu (fermentacija) i alkoholizmu (ovisnost), 4:7.....	42
Ljubaznost/blagost/dobrota (<i>hesed</i>), 5:7	48
Sjena kao metafora za zaštitu i brigu, 5:11-12.....	50
“Ime” YHWH, 5:11-12.....	50
Lavovi u SZ-u, 7:2	58
Ruka (slikovito prikazano iz Knjige proroka Ezekijela), 7:3-5	59
Pokajanje u Starome zavjetu, 7:12.....	61
Ustrajnost, 7:12	62
Štovanje Mjeseca, 8:3	69
Čudesne stvari (פלא), 9:1	73
Zauvijek (עולם), 9:5	75
Dvije Knjige Božje, 9:5	76
Sudac, osuda, i pravda (פושט) u Knjizi proroka Izaije, 9:7-8.....	77
Osobine Boga Izraelova, 9:10b.....	79
Bog ispituje Svoj narod, 11:4b-5a	90
Onaj dan, 11:4b-5a.....	90
Vatra, 11:6b.....	91
Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu (אמן), 12:1	95
Simbolički brojevi u Pismu, 12:6.....	99
Odvratnost (SZ), 14:1	108
Izrael (ime), 14:7.....	110
Sveci (sveti) (קדושים), 16:3.....	118
Kerubini, 18:10	132
Besprijetnost, nevinost, nedužnost, bez prigovora, 18:20-24.....	135
Slava (<i>doxa</i>), 19:1	144
Nadahnuće, 19:7-9	146
Otkupnina/iskupljenje, 19:14.....	148
Dan (<i>yom</i>), 20:1	153

Hvastanje, 20:7	156
Prazno, isprazno, lažno, ništavnost (BDB 996), 24:4	182
Savez (ברית), 25:10	189
Izbor /predestinacija i potreba za teološkom ravnotežom, 25:12	190
Uskrснуće, Psalam 26: Okvirni uvidi	195
Apostazija [otpadništvo –op.prev] (<i>aphistēmi</i>), 26:8-12	197
“sinovi Božji” u Knjizi Postanka 6, 29:1	215
Je li ozdravljenje Božji naum za svako doba?, 30:2	220
Što je smrtni grijeh?, 30:5	222
Obredi žalovanja, 30:11	225
Dah, vjetar, duh (רוח <i>pneuma</i>), 31:5	230
Anđeo Gospodnji, 34:7	250
Zašto su događaji na kraju vremena tako prijeporni?, Psalam 37: Okvirni uvidi	269
Sotona, 38:20	286
Lakat, 39:5	291
Amen, 41:13	306
Pred-izraelski stanovnici Palestine, 44:2	320
YHWH-ina djela milosti prema Izraelu, 44:26	325
Rogovi korišteni od Izraela, 47:5	342
Žrtve u Mezopotamiji i Izraelu i njihovo značenje, 50:5	361
Duh u Bibliji, 51:10	378
Sigurnost, 51:11b	380
Osobnost Duha, 51:11b	381
Trojstvo, 51:11b	382
Ljudski govor, 52:2	3828
YHWH-ini zahtjevi temeljem Saveza o Izraelu, 60:1-3	427
Učinkovita molitva, 64:1	447
Zastupnička molitva, 64:1	448
Molitva, neograničena ipak ograničena, 64:1	450
Riječi za oprostjenje, 65:3	457
Prosvjetljenje, 66:5	464
Utočište, 71:1	499
Sram (BDB 101, KB 116) u njegovu teološkome smislu, 71:1	499
Demonško u Starome zavjetu, 72:9	509

Kratka Objašnjenja Tehničkih Izvora Korištenih U Ovome Nizu Komentara Staroga Zavjeta

I. Leksički

Za drevni hebrejski dostupno je nekoliko izvrsnih leksikona:

- A. *Hebrew and English Lexicon of the Old Testament* od Francisa Browna, S. R. Drivera, i Charlesa A. Briggsa. Temeljen je na Njemačkome leksikonu od Williama Geseniusa. Poznat je pod skraćenicom BDB.
- B. *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament* od Ludwiga Koehlera i Waltera Baumgartnera, prevedenog od M. E. J. Richardsona. Poznat je pod skraćenicom KB.
- C. *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament* od Williama L. Holladaya i temeljen je na gore navedenome Njemačkom leksikonu.
- D. Novi studij teoloških riječi u pet tomova naslovljen *The New International Dictionary of Old Testament Theology and Exegesis*, izdao Willem A. Van Gemeren. Poznat je pod skraćenicom NIDOTTE.

Tamo gdje postoji znakovita leksička različnost, naveo sam nekoliko engleskih prijevoda (NASB, NKJV, NRSV, TEV, NJB) od oba prijevoda i od "riječ-za-riječ" i "dinamički ekvivalent" (usp. Gordon Fee i Douglas Stuart, *How to Read the Bible For All Its Worth*, str. 28-44).

II. Gramatički

Gramatičko prepoznavanje uobičajeno je temeljeno na *Analytical Key to the Old Testament* u četiri toma od Johna Josepha Owensa. Ovo je uspoređeno s *Analytical Hebrew and Chaldee Lexicon of the Old Testament* od Davidsona.

Još jedan koristan izvor za gramatičke i sintaktičke osobitosti koji je korišten u većini tomova SZ-a od niza "You Can Understand the Bible" ["Vi možete razumjeti Bibliju"] je "The Helps for Translators Series" ["Niz pomoći za prevoditelje"] od *United Bible Societies*. Naslovljeni su "A Handbook on _____" ["Priručnik za _____"].

III. Tekstualno

Opredijeljen sam nadahnutosti hebrejskoga teksta sa suglasnicima (ne masoretskim samoglasničkim mjestima i komentarima). Kao i u svima rukom prepisivanima, drevnim tekstovima, postoje neki upitni odlomci. To se događa uobičajeno zbog sljedećega:

- A. *hapax legomenon* (riječi korištenih samo jednom u hebrejskome SZ-u)
- B. idiomskih pojmova (riječi i izričaji čija doslovna značenja nisu prikladna)
- C. povijesnih neizvjesnosti (naš nedostatak obavijesti o drevnome svijetu)
- D. više-semitskoga semantičkog polja hebrejskoga ograničenog rječnika
- E. poteškoća povezanih s kasnijim pisarima koji su ručno prepisivali drevne hebrejske tekstove
- F. hebrejskih pisara obučavanih u Egiptu koji su se osjećali slobodnima osuvremeniti tekstove što su prepisivali kako bi ih učinili potpunima i razumljivijima njihovu vremenu (NIDOTTE, vol 1, str. 52-54).

Postoji nekoliko izvora hebrejskih riječi i tekstova izvan masoretskoga pisanog nasljeđa:

1. samarijsko Petoknjižje
2. Svici s Mrtvoga mora
3. Nash papirus (Dekalog /Deset zapovijedi)
4. Severus svitak /Tora /Petoknjižje)

5. neki kasniji kovani novci, pisma, i ostraka (razlomljeni komadi nepečene keramike [glinene pločice – op.prev.] korištenih za zapise).

Ali za najveći dio, ne postoje rukopisni skupovi u SZ-u kao oni u grčkim rukopisima NZ-a. Za dobar kratki [obavijesni – op.prev.] članak o tekstualnoj pouzdanosti Masoretskoga teksta (900.-ih godina) vidjeti “*The Reliability of the Old Testament Text*” od Bruca K. Waltkea u NIDOTTE, tom 1, str. 51-67.

Korišten hebrejski tekst je *Biblia Hebraica Stuttgartensia* (BHS) od *German Bible Society* [Njemačko biblijsko društvo], 1997., temeljen na Lenjingradskome kodeksu (1009. godine). Po potrebi, bile su savjetovane drevne verzije (grčka Septuaginta, aramejski Targum, sirijska Pešita, i latinska Vulgata) ako je hebrejski višeznačan ili očito zbunjujući.

KRATKE ODREDBE HEBREJSKIH GLAGOLSKIH OBLIKA KOJI UTJEČU NA EGZEGEZU

I. Kratak povijesni razvitak hebrejskoga

Hebrejski je dio semitske (Semit) obitelji jezika. Ime (dato od suvremenih znanstvenika) dolazi od Noinog sina, Šema (usp. Post 5:32; 6:10). Šemovi potomci popisani su u Knjizi Postanka 10:21-31 kao Arapi, Hebreji, Sirijci, Aramejci, i Asirci. U stvarnosti, neki su semitski jezici bili korišteni od naroda popisanih u Hamovoj lozi (usp. Post 10:6-14), Kanaan, Fenicija, i Etiopija.

Hebrejski je dio sjeverozapadne skupine ovih semitskih jezika. Suvremeni znanstvenici imaju uzorke ove drevne skupine jezika od:

- A. Amorejaca (*Mari pločice* iz XVIII. st.pr.Kr. na akadscome)
- B. Kanaanaca (*Ras Šamra pločice* iz XV. st. na ugaritskome)
- C. Kanaanaca (*Pisma iz Amarne* iz XIV. st. na kanaanskome akadscome)
- D. Feničana (hebrejski koristi fenički alfabet)
- E. Moabaca (*Mešin kamen*, 840. g.pr.Kr.)

- F. Aramejaca (službeni jezik Perzijskoga Carstva korišten u Post 31:47 [2 riječi]; Jer 10:11; Dn 2:4-6; 7:28; Ezra 4:8-6:18; 7:12-26 i govoren od Židova u prvome stoljeću naše ere u Palestini).

Hebrejski je jezik nazvan "usna [jezik] Kanaana" u Knjizi proroka Izaije 19:18. Prvi je puta nazvan "hebrejski" u prologu Knjige Propovjednika (Mudrost Ben Siraha) oko 180. g.pr.Kr. (i nekima drugim ranijim mjestima, usp. *Anchor Bible Dictionary*, tom 4, str. 205 i dalje). To je najbliže povezano s Moapcima i jezikom korištenim u Ugaritu. Primjeri drevnoga hebrejskoga nađeni izvan Biblije su:

1. Gezerski kalendar, 925. g.pr.Kr. (škola pisanja za mladiće)
2. Siloamski natpisi, 705. g.pr.Kr. (zapisi u tunelu)
3. Samarijska ostraka, 770. g.pr.Kr. (porezna izvješća na razlomljenoj lončariji)
4. Lakiška pisma, 587. g.pr.Kr. (ratna prijepiska)
5. Makabejske kovanice i pečati
6. neki tekstovi Svitaka s Mrtvoga mora
7. brojni natpisi (usp. "Jezici [hebrejski]", ABD 4:203 i dalje).

On je, kao svi semitski jezici, obilježen riječima sastavljenima od tri suglasnika (tro-suglasnički korijen). To je krut jezik. Tro-korijenski suglasnici nose osnovno značenje riječi, dok prefiksni, sufixni, ili unutarnji dodaci pokazuju sintaktičku djelatnost (samoglasnici dodani kasnije, usp. Sue Groom, *Linguistic Analysis of Biblical Hebrew*, str. 46-49).

Hebrejski rječnik pokazuje razliku između proze i poezije. Značenja riječi povezana su s narodnim etimologijama (ne jezičnim podrijetlima). Igre riječi i igre zvukova posve su uobičajeni (*paronomasia*).

II. Vidovi iskaza

A. GLAGOLI

Prirodan očekivani red riječi je GLAGOL, ZAMJENICA, SUBJEKT (s parametrima [riječima koje pobliže označuju – op.prev.]), OBJEKT (s parametrima). Temeljni ne-jak oblik GLAGOLA je *Qal*, PERFEKT, MUŠKI ROD, JEDNINA. Tako su uređeni hebrejski i aramejski leksikoni.

GLAGOLI su sprežani kako bi pokazali:

1. broj – JEDNINA, MNOŽINA, DVOJINA
2. rod – MUŠKI i ŽENSKI (ne SREDNJI)
3. način – INDIKATIV, KONJUNKTIV, IMPERATIV (odnos djelovanja prema stvarnosti)

4. vrijeme (vid):
- a. PERFEKT, koji označava završeno, u smislu početnoga, nastavljujućega, i zaključnoga nekog djelovanja. Uobičajeno je ovaj oblik bio korišten za prošlo djelovanje, stvari koje su se dogodile. J. Wash Watts, u *A Survey of Syntax in the Hebrew Old Testament*, kaže:
 “Pojedinačna cjelina opisivana perfektom isto je tako bila smatrana kao izvjesna. Imperfekt može oslikavati stanje kao moguće ili željeno ili očekivano, ali perfekt ga vidi kao istinsko, stvarno, i sigurno” (str. 36).
 S. R. Driver, u *A Treatise on the Use of the Tenses in Hebrew*, opisuje to ovako:
 “Perfekt je uporabljen kako bi naznačio djelovanja ostvarenja koja zapravo leže u budućnosti, ali odnosi se kao ovisan o takvoj nepromjenjivoj odlučnosti volje da može biti izrečen kao da se to uistinu dogodilo: tako je rješenje, obećanje, ili proglas, posebice Božanskoga, učestalo obznanjeno u perfekt glagolskome vremenu” (str. 17, npr. proročki perfekt).
 Robert B. Chisholm, Jr. u *From Exegesis to Exposition*, određuje taj glagolski oblik kao onaj koji:
 “... vidi stanje izvana, kao cjelinu. Kao takav izražava jednostavnu činjenicu, ili neko djelovanje ili stanje (uključujući stanje bivanja ili uma). Kad je upotrijebljen za djelovanja, često vidi djelovanje kao dovršeno s retoričke točke gledišta govornika ili pripovjedača (ili to jeste ili nije stvarno dovršeno ili stvarnost nije prijeporna). Perfekt se može odnositi na neko djelovanje /stanje u prošlosti, sadašnjosti ili budućnosti. Kao što je navedeno gore, vremenski okvir, koji utječe na to kako će netko prevesti perfekt u glagolsko vrijeme smjernog jezika poput engleskoga, mora biti određen iz okvira” (str. 86)
- b. IMPERFEKT, koji označava neko djelovanje u napretku (nedovršeno, ponavljajuće, neprekidno, ili moguće), često kretanje prema cilju. Uobičajeno ovaj je oblik bio korišten za sadašnje i buduće djelovanje.
 J. Wash Watts, u *A Survey of Syntax in the Hebrew Old Testament*, kaže:
 “Svi IMPERFEKTI predstavljaju nedovršena stanja. Oni su ili ponavljani ili razvijajući ili mogući. Drugim riječima, ili djelomice razvijeni, ili djelomice sigurni. U svim slučajevima oni su djelomični u nekom smislu, tj. nedovršeni” (str. 55).
 Robert B. Chisholm, Jr., u *From Exegesis to Exposition*, kaže:
 “Teško je svesti srž imperfekta na jednostavnu zamisao, jer obuhvaća oboje i vid i način. Ponekad je imperfekt upotrijebljen u indikativnome [izričnome – op.prev.] načinu i čini objektivni iskaz. Drugi put on gleda na neko djelovanje više subjektivno, kao hipotetski, slučajno, moguće, i tako dalje” (str. 89)
- c. dodani *waw*, koji povezuje GLAGOLE s djelovanjem prethodnog (prethodnih) GLAGOLA
- d. IMPERATIV, koji je temeljen na htijenju govornika i mogućega djelovanja slušatelja
- e. u drevnome hebrejskom jedino širi okvir može odrediti autorova-namjeravana vremenska smjernanja.
- B. Sedam glavnih sprežućih oblika i njihova osnovna značenja. U stvarnosti ovi oblici djeluju u povezanosti jedan s drugim u okviru i ne moraju biti odvojeni.
1. *Qal (Kal)*, najuobičajeniji i osnova svih oblika. Obilježava jednostavno djelovanje ili stanje bivanja. Ne postoji podrazumijevana uzročnost ili pojedinost.
 2. *Niphal*, drugi najuobičajeniji oblik. Uobičajeno je PASIV, ali taj oblik djeluje isto tako kao recipročan [uzajamni – op.prev.] i refleksivan [povratan – op.prev.]. Isto tako nema podrazumijevane uzročnosti ili pojedinost.
 3. *Piel*, ovaj je oblik djelatan i izražava prouzročnost dovođenja nekog djelovanja u stanje bivanja. Osnovno značenje *Qal* osnove razvijeno je ili prošireno u stanje bivanja.
 4. *Pual*, to je PASIVNI dvojniki *Pielu*. Često je izražen PARTICIPOM.
 5. *Hithpael*, koji je refleksivna ili recipročna osnova. Izražava učestalo ili trajno djelovanje *Piel* osnovi. Rijedak PASIVNI oblik nazvan je *Hothpael*.

6. *Hiphil*, aktivni oblik uzročne osnove u suprotivosti s *Piel*(om). Može imati odobravajući vid, ali uobičajeno upućuje na uzrok događaja. Ernst Jenni, njemački hebrejski gramatičar, vjerovao je da *Piel* obilježava nešto dolazeće u stanje bivanja, dok je *Hiphil* pokazivao kako se to dogodilo.
7. *Hophal*, PASIVNI dvojniki *Hiphil*(u). Ove zadnje dvije osnove najmanje su bile korištene od sedam osnova.

Veći dio ovog izvješća dolazi iz *An Introduction to Biblical Hebrew Syntax*, od Brucea K. Waltke i M. O'Connora, str. 343-452.

Karta posrednika i uzročnosti. Jedan ključ razumijevanja sustava hebrejskoga GLAGOLA je vidjeti ga kao uzorak STANJA međusobnih odnosa. Neke su osnove u oprečju s drugim osnovama (tj. *Qal* - *Niphal*; *Piel* - *Hiphil*).

Karta dolje pokušava predočiti osnovnu djelatnost GLAGOLSKIH osnova glede uzročnosti.

stanje ili subjekt	bez drugotnoga posrednika	djelatan drugotni posrednik	pasivni drugotni posrednik
AKTIV	<i>Qal</i>	<i>Hiphil</i>	<i>Piel</i>
SREDNJI PASIV	<i>Niphal</i>	<i>Hophal</i>	<i>Pual</i>
REFLEKSIVNI/ RECIPROČNI	<i>Niphal</i>	<i>Hiphil</i>	<i>Hithpael</i>

Ova je karta uzeta iz izvrsne raspre o GLAGOLSKOME sustavu u svjetlu novoga istraživanja Akađana (usp. Bruce K. Waltke, M. O'Connor, *An Introduction to Biblical Hebrew Syntax*, str.354-359).

R. H. Kennett, u *A Short Account of the Hebrew Tenses*, dao je potrebno upozorenje:

“U učenjima često sam našao, da je glavna poteškoća učenika hebrejskih glagola doseći značenje koje su glagoli prenijeli u umove samih Hebreja; to će reći, postoji sklonost pripisivanja ekvivalenata svakome hebrejskome glagolskom vremenu određenog broja latinskih ili engleskih oblika kojima to određeno glagolsko vrijeme može biti uobičajeno prevedeno. Ishod je grješka u uočavanju mnogih od ovih finih nijansi značenja, koje daju takav život i snagu jeziku Staroga zavjeta.

Poteškoća u uporabi hebrejskih glagola leži isključivo u točki gledišta, tako potpuno različitoj od naše vlastite, iz koje su Hebreji promatrali djelovanje; *vrijeme*, što je nama prvo promišljanje, kao posebna riječ, ‘glagolsko vrijeme’ pokazuje, postaje za njih pitanje drugotne važnosti. To je, dakle, srž koju studenti moraju jasno shvatiti, ne toliko latinske ili engleske oblike koji su mogli biti upotrijebljeni u prevodenju svakoga hebrejskoga glagolskog vremena, nego radije vid svakoga djelovanja, kao što je ono samo bilo predstavljeno hebrejskome umu.

Ime ‘glagolska vremena’ kao primijenjeno na hebrejske glagole navodi na pogrešno razmišljanje. Takozvana hebrejska ‘glagolska vremena’ ne izražavaju *vrijeme* nego tek *stanje* djelovanja. Doduše ono nije postojalo zbog zbrke koja bi mogla uskrsnuti izravnom primjenom pojma ‘stanje’ i na imenice i na glagole, zato bi ‘stanja’ bila daleko bolja oznaka negoli ‘glagolska vremena’. Uvijek se mora imati na umu kako je nemoguće prevesti hebrejski glagol na engleski bez korištenja ograničenja (predočavanje vremena) kojeg uopće nema u hebrejskome. Drevni Hebreji nikad nisu mislili na djelovanje kao prošlost, sadašnjost, ili budućnost, nego jednostavno kao *perfekt*, tj. dovršeno, ili *imperfekt*, tj. u smjeru razvoja. Kad mi kažemo da određeno hebrejsko glagolsko vrijeme odgovara perfektu, pluskvamperfektu, ili futuru u engleskome, ne mislimo da su Hebreji o njemu razmišljali kao o perfektu, pluskvamperfektu, ili futuru, nego samo da to tako mora biti prevedeno u engleskome. *Vrijeme* nekog djelovanja Hebreji nisu namjeravali izraziti ikojim glagolskim oblikom” (predgovori i str. 1).

Za drugo dobro upozorenje, Sue Groom, u *Linguistic Analysis of Biblical Hebrew*, podsjeća nas:

“Ne postoji način spoznaje je li suvremena znanstvena rekonstrukcija semantičkih polja i značenja povezala u drevnome mrtvom jeziku samo odraz njihove vlastite intuicije, ili njihova vlastitoga materinjeg jezika, ili jesu li ta polja postojala u klasičnome hebrejskom” (str. 128).

C. NAČINI (Modovi)

1. Dogodilo se, događa se (INDIKATIV), uobičajeno koristi PERKEKT glagolsko vrijeme ili PARTICIPE (svi PARTICIPI su INDIKATIVI).
2. Dogodit će se, može se dogoditi (KONJUNKTIV):
 - a. koristi označeno IMPERFEKT glagolsko vrijeme:
 - (1) KOHORTATIV (dodano h), prvo lice IMPERFEKT oblika koje obično izražava želju, molbu, ili samo-ohrabrenje (tj. djelovanja željena od govornika)
 - (2) JUSIV /ZAPOVJEDNI NAČIN (unutarnje promjene), treće lice IMPERFEKTA (može biti drugo lice u niječnim rečenicama) koji obično izražava molbu, dozvolu, ukor, ili pouku
 - b. koristi PERFEKT glagolsko vrijeme s *lu* ili *lule*
Ove rečenične građe slične su DRUGOME RAZREDU KONDICIONALNIH rečenica u koine grčkom. Kriva izjava (protaza) ishodi u krivome zaključku (apodoza)
 - c. koristi IMPERFEKT glagolsko vrijeme i *lu*
Okvir i *lu*, kao i buduće usmjerenje, označava ovu uporabu KONJUNKTIVA. Neki primjeri od J. Wash Watta, u *A Survey of Syntax in the Hebrew Old Testament* su Knjiga Postanka 13:16; Ponovljeni zakon 1:12; 1. Knjiga o Kraljevima 13:8; Psalm 24:3; Knjiga proroka Izaije 1:18 (usp. str. 76-77).

D. *Waw* – suprotno /uzastopno /odnosno. Ova jedinstvena hebrejska (kanaanska) sintaktička osobina prouzročila je veliku pomutnju tijekom godina. Bila je upotrebljavana na različite načine često temeljene na književnoj vrsti. Razlog pomutnje je taj što su rani znanstvenici bili Europljani i pokušavali su tumačiti u svjetlu svojih vlastitih materinjih jezika. Kad se ovo dokazalo teškim oni su okrivili poteškoću postojanja hebrejskoga “tobožnjega” drevnoga, arhaičkoga jezika. Europski su jezici GLAGOLSKO VRIJEME (vrijeme) temeljeno GLAGOLIMA. Neki od podvrsta i gramatičkih suzvučja bili su poblježe označeni slovima WAW dodanima osnovama PERFEKT ili IMPERFEKT GLAGOLA. Ovo je promijenilo način na koji je djelovanje bilo viđeno.

1. U povijesnoj pripovijetki GLAGOLI su bili povezani zajedno u lanac sa standardnim uzorkom.
2. Prefiks *waw* pokazivao je poseban odnos s prethodnim GLAGOLOM (GLAGOLIMA).
3. Širi okvir uvijek je ključ za razumijevanje lanca GLAGOLA. Semitski GLAGOLI ne mogu biti raščlanjeni odvojeno.

J. Wash Watts, u *A Survey of Syntax in the Hebrew Old Testament*, bilježi izrazitost hebrejskoga u njegovoj uporabi *waw* ispred PERFEKTA i IMPERFEKTA (str. 52-53). Osnovna zamisao PERFEKTA je prošlost, dodatak *waw(a)* često ga prenosi u vid budućega vremena. To je isto tako i za IMPERFEKT čija je osnovna zamisao sadašnjost ili budućnost; dodatak *waw(a)* smješta ga u prošlost. To je taj neuobičajeni vremenski pomak koji objašnjava dodavanje *waw(a)*, ne promjenu u osnovnome značenju sâmoga glagolskoga vremena. *Waw* PERFEKTI dobro djeluju s proročanstvom, dok *waw* IMPERFEKTI dobro djeluju s pripovijetkama (str. 54, 68).

Watts nastavlja svoju odredbu:

“Za temeljnu razliku između *waw* poveznika i *waw* posljedičnog, bila su ponuđena sljedeća tumačenja:

1. *waw* poveznik pojavljuje se uvijek kako bi naznačio usporednicu
2. *waw* posljedični pojavljuje se uvijek kako bi naznačio slijed događaja. To je jedini oblik *waw(a)* korištenog s posljedičnim imperfektima. Odnos između imperfekta povezanog njime može biti privremeni slijed, logička posljedica, logički uzrok, ili logička suprotivost. U svim slučajevima postoji slijed događaja” (str. 103).

E. INFINITIV – Postoje dvije vrste INFINITIVA:

1. INFINITIVNI APSOLUTI, koji su “jaki, neovisni, upadljivi izričaji korišteni za dramatični učinak... kao subjekt, obično nema pisanog glagola, glagol ‘biti’ postaje razumljiv, naravno, ali riječ stoji dramatično sama”, (J. Wash Watts, *A Survey of Syntax in the Hebrew Old Testament*, str. 92)
2. INFINITIVNA GRAĐA, koja je “povezana gramatički na rečenicu PRIJEDLOZIMA, POSVOJNIM ZAMJENICAMA, i GRADBENIM ODNOSOM” (str. 91).

J. Weingreen, *A Practical Grammar for Classical Hebrew*, opisuje GRADBENO STANJE rečenice kao:

“Kad su dvije (ili više) riječi tako usko spojene da zajedno tvore jednu složenu zamisao, zavisna riječ (ili riječi) je (su) rečena da bude u gradbenom stanju” (str. 44).

F. UPITNE ČESTICE

1. One se uvijek pojavljuju prve u rečenici.
2. Značenje tumačenja:
 - a. *ha* – ne očekuje odaziv
 - b. *halo'* – autor očekuje “da” odgovor.

NIJEČNE

1. One se uvijek pojavljuju ispred riječi koje niječu.
2. Najuoobičajenija niječnost je *lo'*.
3. Pojam *'al* ima suzvuk zavisnosti i korišten je s KOHORTATIVIMA i JUSIVIMA /ZAPOVJEDNIM NAČINIMA.
4. Pojam *lebhilti*, u značenju “zato da ...ne”, korišten je s INFINITIVIMA.
5. Pojam *'en* korišten je s PARTICIPIMA.

G. POGODBENE REČENICE

1. Postoje četiri vrste pogodbenih rečenica koje su u osnovi usporedne u koine grčkom:
 - a. nešto se pretpostavlja da će se dogoditi ili se misli kao da je ispunjeno (PRVI RAZRED u grčkome)
 - b. nešto se suproti činjenici čije je ispunjenje nemoguće (DRUGI RAZRED)
 - c. nešto što je moguće ili čak vjerojatno (TREĆI RAZRED)
 - d. nešto što je manje vjerojatno, prema tome, ispunjenje je dvojbeno (ČETVRTI RAZRED).
2. GRAMATIČKE OZNAKE
 - a. pretpostavljeno da bude istinito ili stvarno uvjetovano uvijek koristi INDIKATIVNI PERFEKT ili PARTICIP i obično je uvedena protaza pomoću:
 - (1) *'im*
 - (2) *ki* (ili *'asher*)
 - (3) *hin* ili *hinneh*
 - b. suprotno činjenici stanje uvijek koristi PERFEKT vid GLAGOLA ili PARTICIP s uvodnim PARTICIPOM *lu* ili *lule*
 - c. vjerojatnije stanje uvijek koristi IMPERFEKT GLAGOLA ili PARTICIPE u protazi, uobičajeno su *'im* ili *ki* bili korišteni kao uvodni PARTICIPI
 - d. manje vjerojatno stanje koristi IMPERFEKT KONJUNKTIVA u protazi i uvijek koristi *'im* kao uvodni PARTICIP.

SKRAĆENICE KORIŠTENE U OVOME KOMENTARU

- AB *Anchor Bible Commentaries*, izdao William Foxwell Albright i David Noel Freedman
- ABD *Anchor Bible Dictionary* (6 tomova), izdao David Noel Freedman
- AKOT *Analytical Key to the Old Testament*, John Joseph Owens
- ANET *Ancient Near Eastern Texts*, James B. Pritchard
- BDB *A Hebrew and English Lexicon of the Old Testament*, F. Brown, S. R. Driver i C. A. Briggs
- BHS *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, GBS, 1997.
- DSS Svitci s Mrtvoga mora
- IDB *The Interpreter's Dictionary of the Bible* (4 toma), izdao George A. Buttrick
- ISBE *International Standard Bible Encyclopedia* (5 tomova), izdao James Orr
- JB *Jerusalem Bible* [Jeruzalemska Biblija]
- JPSOA *The Holy Scriptures According to the Masoretic Text: A New Translation* (The Jewish Publication Society of America [Židovsko izdavačko društvo Amerike])
- KB *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, Ludwig Koehler i Walter Baumgartner
- LAM *The Holy Bible From Ancient Eastern Manuscripts* (Pešita), Georg M. Lamsa
- LXX *Septuagint* ([Septuaginta], grčko-engleska) od Zondervana, 1970.
- MOF *A New Translation of the Bible* od Jamesa Moffatta
- MT *Masoretic Hebrew Text*
- NAB *New American Bible Text*
- NASB *New American Standard Bible*
- NEB *New English Bible*
- NET *NET Bible: New English Translation*, drugo Beta izdanje
- NIDOTTE *New International Dictionary of Old Testament Theology and Exegesis* (5 tomova), izdao Willem A. VanGemeren
- NIV *New International Version*
- NJB *New Jerusalem Bible*
- NRSV *New Revised Standard Bible*

OTPG *Old Testament Passing Guide*, Todd S. Beall, William A. Banks i Colin Smith

REB *Revised English Bible*

RSV *Revised Standard Version*

SEPT *The Septuagint* (grčko-engleska), Zondervan, 1970.

TEV *Today's English Version* od *United Bible Societies*

YLT *Young's Literal Translation of the Holy Bible*, Robert Young

ZPBE *Zondervan Pictorial Bible Encyclopedia* (5 tomova), izdao Merrill C. Tenney

Riječ Autora:

Kako Vam Ovo Tumačenje Može Pomoći?

Biblijsko tumačenje jeste razumski (umni) i duhovni postupak koji nastoji shvatiti drevnoga nadahnutog pisca na takav način da Božja poruka može biti razumljiva i primjenjiva u našoj današnjici.

Duhovni postupak od presudne je važnosti ali teško ga je odrediti. On obuhvaća našu podatljivost i otvorenost prema Bogu. Mora postojati glad: (1) za Njim, (2) za spoznajom Njega, i (3) za služenje Njemu. Takav postupak uključuje molitvu, ispovijed i voljnost za promjenom načina života. U postupku tumačenja od presudne je važnosti Duh, ali tajna je zašto iskreni i bogobojažni kršćani različito shvaćaju Bibliju.

Razumski postupak lakše je opisati. Moramo biti dosljedni i nepristrani prema tekstu i ne biti pod utjecajem osobnih, kulturoloških, ili denominacijskih predrasuda. Svi smo mi povijesno uvjetovani. Nitko od nas nije objektivan, neutralan tumač. Ovo tumačenje nudi pomni razumski postupak obuhvaćajući tri načela tumačenja ustrojena tako da nam pomognu nadvladati naše predrasude.

Prvo načelo

Prvo načelo jeste ustanoviti povijesnu pozadinu u kojoj je biblijska Knjiga napisana i posebno povijesne prilike za njeno autorstvo (ili kad je uređena). Izvorni je pisac morao navijestiti svrhu i poruku. Tekst ne može značiti nešto nama što nije nikad značio izvornome, drevnome, nadahnutom piscu. Njegova nakana – ne naša povijesna, emocionalna, kulturološka, osobna ili denominacijska potreba – jeste ključ. Primjena je sastavni sudionik tumačenja, ali primjeni uvijek mora prethoditi ispravno tumačenje. Neprestano mora biti ponavljano da svaki biblijski tekst ima jedno i samo jedno značenje. To značenje je ono što je izvorni biblijski pisac namjeravao kroz vodstvo Duha navijestiti svome vremenu. To jedno značenje može imati više mogućih primjena na različite kulture i okolnosti. Sve te primjene moraju biti povezane sa središnjom istinom izvornoga pisca. Zbog toga razloga, ovaj vodič za tumačenje osmišljen je tako da omogući kratak uvod u svaku Knjigu Biblije.

Drugo načelo

Drugo načelo jeste odrediti književne jedinice. Svaka biblijska Knjiga je jedinstveni spis. Tumači nemaju pravo izdvojiti jedan vid istine isključujući druge. Stoga, prije negoli tumačimo pojedinačne književne jedinice moramo stremiti razumjeti svrhu čitave biblijske Knjige. Pojedinačni dijelovi – poglavlja, odlomci, ili stihovi – ne mogu značiti ono što čitava jedinica ne znači. Tumačenje se mora pomaknuti s deduktivnoga pristupa cjelini na induktivni pristup pojedinim dijelovima. Stoga, ovaj vodič za tumačenje napravljen je da pomogne svakome učeniku raščlaniti građu svake književne jedinice podjelom na odlomke. Odlomak, kao i poglavlje, to jest podjele nisu nadahnuti, ali oni nam pomažu u prepoznavanju kroz jedinice.

Tumačenje na razini poglavlja – ne na razini rečenice, članova, izričaja ili riječi – jeste ključ za slijeđenje nakane biblijskoga pisca. Odlomci su temeljeni na jedinstvenome predmetu, često nazvanome tema ili tematska rečenica. Svaka riječ, izričaj, član i rečenica u odlomku povezani su nekako s tom jedinstvenom temom. Oni je ograničavaju, proširuju je, objašnjavaju, i/ili preispituju. Stvarni ključ za pravilno tumačenje je slijeđenje izvorne piščeve misli od-odlomka-do-odlomka temeljeno na pojedinačnim književnim jedinicama koje čine biblijsku Knjigu. Ovaj vodič za tumačenje osmišljen je da pomogne učeniku to napraviti usporedbom suvremenih engleskih prijevoda. Ovi su prijevodi izabrani jer koriste različite teorije prevođenja:

- A. *The New King James Version* (NKJV) je riječ-po-riječ doslovno prevođenje temeljeno na tradicionalnome grčkom rukopisu (manuskriptu) poznatome kao *Textus Receptus*. Njihove podjele na odlomke su dulje nego kod drugih prijevoda. Takve dulje jedinice pomažu učenicima uočiti jedinstvenost glavnih tema.
- B. *The New Revised Standard Version* (NRSV) izmijenjeni je prijevod riječ-za-riječ. On oblikuje središnju misao između narednih dviju suvremenih verzija. Njegove podjele na odlomke od velike su pomoći u utvrđivanju subjekata.

- C. *The Today's English Version (TEV)* dinamički je ekvivalent prijevodu izdanome od United Bible Society. On nastoji prevesti Bibliju na takav način da suvremeni engleski čitatelj ili govornik može razumjeti značenje izvornoga teksta.
- D. *The Jerusalem Bible (JB)* - dinamički je ekvivalent prijevoda temeljenog na Francuskome katoličkom prijevodu. S europskoga gledišta on je velika pomoć kod usporedbe podjele na odlomke.
- E. Tiskani tekst ažuriran 1995. je *New American Standard Bible (NASB)*, koji je prijevod riječ-za-riječ. Stih po stih komentari slijede ovu podjelu na odlomke.

Treće načelo

Treće načelo jeste čitanje Biblije u različitim prijevodima kako bi se dohvatio najširi mogući smisao (semantičko polje) kojeg mogu imati biblijske riječi ili izričaji. Često se izričaj ili riječ može razumjeti na nekoliko načina. Takvi različiti prijevodi iznose ove mogućnosti te pomažu ustanoviti i objasniti rukopisne razlike. Oni ne utječu na doktrinu, ali pomažu nam da se pokušamo vratiti na izvorni tekst zapisan od nadahnutoga drevnog pisca.

Četvrto načelo

Četvrto načelo mora zabilježiti književni žanr. Izvorno nadahnuti autori odabiru objavu svoje poruke u različitim oblicima (tj. povijesna pripovijetka, povijesna drama, pjesma, proročanstvo, Evanđelje [parabola - usporedba], pisma, apokaliptički). Ovi različiti oblici imaju posebne ključeve za tumačenje (vidjeti Gordon Fee i Doug Stuart, *How to Read the Bible for All Its Worth*, D. Brent Sandy i Ronald L. Giese, Jr., *Cracking Old Testament Codes*, ili Robert Stein, *Playing by the Rules*).

Ovaj komentar nudi učenicima brz način provjere njihovih tumačenja. On nije osmišljen kao konačan, nego prije kao obavijestan i onaj koji navodi na razmišljanje. Često, druga moguća tumačenja pomažu nam da ne budemo tako ograničeni, dogmatski, i denominacijski nastrojani. Tumači trebaju imati širi raspon mogućnosti tumačenja da prepoznaju kako drevni tekst može biti višeznačan. Zapanjujuće je kako ima malo suglasja među kršćanima koji Bibliju proglašavaju svojim izvorom istine.

Ova načela pomogla su mi nadvladati mnoge moje povijesne uvjetovanosti tjerajući me boriti se s drevnim tekstom. Nadam se da će i vama to biti blagoslov.

Bob Utley
East Texas Baptist University
27. lipanj 1996. god.

Vodič Dobroga Biblijskog Čitanja: Osobno Traganje Za Dokazljivom Istinom

Možemo li znati istinu? Gdje je pronaći? Možemo li je logički dokazati? Postoji li konačan autoritet? Postoje li apsoluti [bezuvjetnosti] koji mogu voditi naše živote, naš svijet? Je li tamo smisao života? Zašto smo ovdje? Kuda idemo? Ta pitanja – pitanja o kojima svi razumni ljudi promišljaju – proganjala su ljudski um od početka vremena (Prop 1:13-18; 3:9-11). Mogu se sjetiti vlastite potrage za središnjom poveznicom mog života. Vjernikom u Krista postao sam u mladoj dobi, prvenstveno temeljem svjedoka istaknutih članova obitelji. Kako sam rastao do zrele dobi, tako su rasla i pitanja o meni samome i mome svijetu. Jednostavni kulturološki i religijski obrasci nisu me doveli do iskustava o kojima sam čitao ili bio suočen. Bilo je to vrijeme zbnjenosti, traganja, čežnje, i često osjećaja beznađa u dodiru s bezosjećajnošću, tvrdim svijetom u kojem sam živio.

Mnogi su tvrdili da imaju odgovore na ova konačna pitanja, ali nakon proučavanja i razmatranja otkrio sam da su njihovi odgovori temeljeni na: (1) osobnim filozofijama, (2) drevnim mitovima, (3) osobnim iskustvima, ili (4) psihološkim projekcijama. Trebao sam neki stupanj potvrde, neki dokaz, neku razumnost na kojoj ću temeljiti svoj pogled na svijet, moju središnju poveznicu, moj razlog za život.

To sam pronašao u svome proučavanju Biblije. Započeo sam tražiti dokaz za njenu pouzdanost, što sam pronašao u: (1) povijesnoj oslonjivosti Biblije kao potvrđene arheologijom, (2) u točnosti proročanstava Starog zavjeta, (3) jedinstvenosti biblijske poruke pisane više od tisuću šesto godina, i (4) osobnih svjedočanstava ljudi čiji su životi bili trajno promijenjeni kroz dodir s Biblijom. Kršćanstvo, kao jedinstven sustav vjere i vjerovanja, ima sposobnost baviti se sa složenim pitanjima ljudskoga života. Ne samo da mi je ono dalo razumsku okosnicu, nego mi je iskustveni vid biblijske vjere donio emocionalnu radost i stabilnosti.

Mislio sam da sam pronašao središnju poveznicu za svoj život – Krista, kao što sam razumio kroz Pismo. To je bilo opojno iskustvo, jedno emocionalno oslobođenje. Međutim, još se uvijek mogu prisjetiti zapanjenosti i bola kad mi je počelo svitati kako je zagovarano mnogo različitih tumačenja te Knjige, ponekad čak i unutar istih crkava i škola za proučavanje. Utvrđivanje nadahnutosti i pouzdanosti Biblije nije bio kraj, već samo početak. Kako da dokažem ili osporim raznovrsna i sukobljena tumačenja mnogih teških odlomaka u Pismu od onih koji su svojatali njegov autoritet i pouzdanost?

Taj je zadatak postao moj životni cilj i put kroz život vjere. Znao sam da mi je moja vjera u Krista: (1) donijela velik mir i radost. Moj je um čeznuo za nekim apsolutima u okružju relativnosti moje kulture (postmodernizam); (2) dogmatizam sukobljenih religijskih sustava (svjetske religije); i (3) denominacijsku oholost. U mome traganju za ispravnim pristupima tumačenja drevne književnosti, bio sam iznenađen otkrićem vlastitih povijesnih, kulturoloških, denominacijskih i iskustvenih predrasuda. Često sam čitao Bibliju jednostavno zato da učvrstim svoja vlastita gledišta. Koristio sam je kao izvor dogme da napadnem druge u vrijeme potvrđivanja svoje vlastite nesigurnosti i nedoraslosti. Kako je bolna za mene bila ta spoznaja!

Iako ne mogu nikada biti potpuno nepristran, mogu postati boljim čitateljem Biblije. Svoje predrasude mogu ograničiti prepoznajući ih i spoznajući njihovu prisutnost. Još nisam slobodan od njih, ali sukobio sam se s vlastitim slabostima. Tumač je često najgori neprijatelj dobroga čitanja Biblije!

Dozvolite mi dati vam popis pretpostavki koje sam unio u svoje proučavanje Biblije kako biste ih vi, čitatelji, mogli preispitati zajedno sa mnom.

I. Pretpostavke

- A. Vjerujem da je Biblija nadahnutu isključivo samo-otkrivenjem jednoga istinskog Boga. Prema tome, ona mora biti tumačena u svjetlu nakane izvornoga Božanskog Autora (Duha) posredstvom ljudskoga pisca u osobitoj povijesnoj pozadini.
- B. Vjerujem da je Biblija pisana za običnu osobu – za sve ljude! Bog je prilagodio Sâm Sebe kako bi nama jasno govorio unutar povijesnoga i kulturološkog okvira. Bog nije skrio istinu – On želi da je mi razumijemo! Stoga, ona mora biti tumačena u svjetlu toga vremena, a ne našega. Biblija nam ne bi smjela značiti ono što nikad nije značila onima koji su je prvi čitali ili čuli. Ona je razumljiva prosječnome ljudskome umu i koristi uobičajene ljudske komunikacijske oblike i tehnike.

- C. Vjerujem da Biblija ima jedinstvenu poruku i svrhu. Ne proturječi sama sebi, iako sadržava teške i paradoksalne odlomke. Tako, najbolji tumač Biblije jeste Biblija sama sebi.
- D. Vjerujem da svako poglavlje (isključujući proročanstva) ima jedno i samo jedno značenje, temeljeno na nakani izvornoga, nadahnutog autora. Premda ne možemo nikad biti potpuno sigurni, mi znamo izvornu piščevu nakanu, mnogi pokazatelji ukazuju u njenome smjeru:
1. žanr (književna vrsta) odabran kako bi izrazio poruku
 2. povijesna pozadina i/ili određena okolnost objelodanjena spisom
 3. književni okvir čitave Knjige kao i svake književne jedinice
 4. tekstualni dizajn (u osnovnim crtama) književnih jedinica kao što se one odnose prema čitavoj poruci
 5. posebne gramatičke značajke uporabljene za naviještanje poruke
 6. riječi odabrane za predstavljanje poruke
 7. usporedni odlomci.

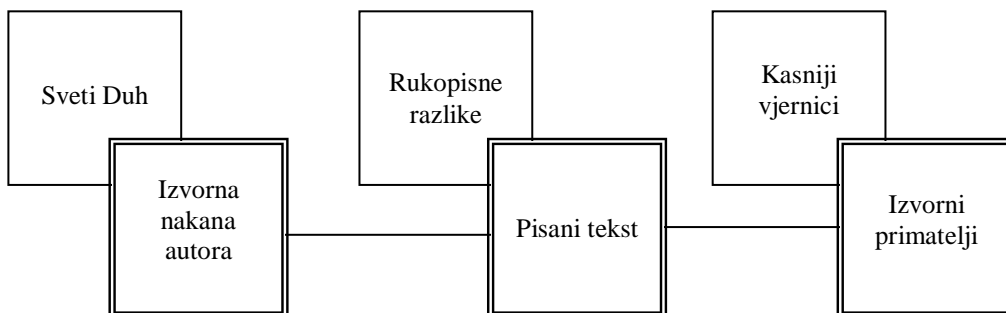
Proučavanje svakoga tog područja postaje predmetom našeg proučavanja poglavlja. Prije negoli objasnim svoju metodologiju dobrog čitanja Biblije, dopustite mi u glavnim crtama opisati neke od neprimjerenih metoda korištenih danas koje uzrokuju tako mnogo različitosti u tumačenju, i čijih se posljedica valja kloniti:

II. Neprimjerene metode

- A. Zanimarivanje književnoga okvira biblijske Knjige i uporaba svake rečenice, rečeničnoga dijela, ili čak pojedinačne riječi kao izjave istine koje se ne odnose na piščevu nakanu ili širi okvir. To se često naziva “proof-texting” [dokaz – od riječi do riječi – op.prev].
- B. Zanimarivanje povijesne pozadine Knjige zamjenjivanjem pretpostavljene povijesne pozadine koja ima malo ili nema potporu od samoga teksta.
- C. Zanimarivanje povijesne pozadine Knjige i njeno čitanje kao jutarnjih gradskih novina pisane prvenstveno za suvremenoga pojedinačnog kršćanina.
- D. Zanimarivanje povijesne pozadine Knjige alegoriziranjem teksta pretvarajući ga u filozofijsko /teološku poruku u potpunosti nepovezanu s prvim slušateljima i s izvornom autorovom nakanom.
- E. Zanimarivanje izvorne poruke zamjenjivanjem jednim vlastitim teološkim sustavom, omiljenom doktrinom, ili suvremenim rješenjem koje nema veze s izvornom autorovom nakanom i iznesenom porukom. Ova pojava često prati početno čitanje Biblije kao sredstvo uspostavljanja govornikovog autoriteta. To je često određeno kao “odaziv čitatelja” (“što-tekst-znači-meni” tumačenje). Najmanje tri pripadajuće komponente mogu biti nađene u svakome ljudskom pisanom priopćenju:

U prošlosti, različite tehnike čitanja bile su usredotočene na jednu od tri komponente, ali za istinsku potvrdu jedinstvene nadahnutosti Biblije, prikladniji je promijenjeni dijagram:

U postupak tumačenja zapravo moraju biti uključene sve tri komponente. U svrhu potvrde, moje se tumačenje usredotočuje na prve dvije komponente: izvorni autor i tekst. Ja vjerojatno reagiram na zloporabe koje sam opazio: (1) alegoriziranje ili produhovljavanje teksta i (2) “odaziv čitatelja” tumačenja (što-to-znači-meni). Zloporaba se može dogoditi na svakoj razini. Uvijek moramo provjeriti naše pobude, predrasude, tehnike, i primjene. Ali kako ih provjeriti kad ne postoje granice tumačenja, nema ograničenja, nema mjerila? Tu mi autorova nakana i tekstualna građa osigurava neko mjerilo za ograničavanje dosega mogućih valjanih tumačenja.

U svjetlu tih neprimjerenih tehnika čitanja, koji su neki mogući pristupi dobrog čitanja i tumačenja Biblije što nude stupanj potvrde i dosljednosti?

III. Mogući pristupi dobrome čitanju Biblije

Na ovoj točki ne raspravljam o jedinstvenim tehnikama tumačenja posebne književne vrste nego o općim načelima hermeneutike koja vrijede za sve vrste biblijskih tekstova. Dobra knjiga za posebne pristupe književnoj vrsti je *How to read The Bible For All Its Worth*, autora Gordona Feeja i Douglasa Stuarta, izdavač Zondervan te *Cracking Old Testament Codes* od D. Brenta Sandija i Ronalda L. Giese, Jr., izdavač Broadman i Holman.

Moja metodologija usredotočuje se početno na čitatelja dopuštajući Svetome Duhu osvijetliti Bibliju kroz četiri kruga osobnoga čitanja. To čini Duh, tekst i čitatelj prvenstveno, ne drugotno. Ovo također štiti čitatelja da bude neopravdano pod utjecajem tumača. Čuo sam da je rečeno: “Biblija baca mnogo svjetla na komentare.” To ne znači prijezirno davati opaske o pomoćnim sredstvima za proučavanje, nego radije isprika za primjereno vrijeme njihove uporabe.

Moramo biti sposobni podržati naša tumačenja sâmim tekstom. Najmanje ograničenu provjeru osigurava tri područja:

1. autorova izvorna:
 - a. povijesna pozadina
 - b. književni okvir
2. izvorni autorov odabir:
 - a. gramatičke građe (sintaksa)
 - b. suvremene uporabe riječi
 - c. žanra
3. naše razumijevanje primjerenih:
 - a. odgovarajućih usporednih odlomaka
 - b. odnosa između doktrina (paradoks).

Iza naših tumačenja moramo biti sposobni osigurati razloge i logiku. Biblija je naš jedini izvor vjere i primjene. Žalostno, kršćani se često ne slažu s onim što ona uči ili tvrdi. Samo-poražavajuće je tvrditi nadahnutost za Bibliju i potom za vjernike ne biti sposobnim složiti se o tome što ona uči i zahtijeva!

Četiri kruga čitanja osmišljena su kako bi osigurali sljedeće uvide u tumačenje:

A. Prvi krug čitanja:

1. čitajte Knjigu jednostavno odjednom. Pročitajte je ponovno u drukčijem prijevodu, po mogućnosti rađenom prema drukčijoj teoriji prevođenja:
 - a. riječ-za-riječ (NKJV, NASB, NRSV)
 - b. dinamički ekvivalent (TEB, JB)
 - c. parafrazirani (Suvremena Biblija, Proširena Biblija)
2. tražite središnju svrhu cjelokupnoga pisanja. Odredite njegovu temu
3. izdvojite (ako je moguće) književnu jedinicu, poglavlje, odlomak ili rečenicu koja jasno izražava središnju svrhu teme
4. odredite prevladavajuću književnu vrstu:
 - a. Starog zavjeta
 - (1) hebrejska pripovijetka
 - (2) hebrejska poezija (mudrosna književnost, psalmi)
 - (3) hebrejsko proročanstvo (proza, poezija)
 - (4) kôdeks Zakona
 - b. Novoga zavjeta:
 - (1) pripovijesti (Evangelja, Djela apostolska)
 - (2) parabole (Evangelja)
 - (3) pisma /poslanice
 - (4) apokaliptička književnost.

B. Drugi krug čitanja:

1. čitajte ponovno čitavu Knjigu, tražeći odredbu glavnih tema ili subjekata
2. skicirajte glavne teme i u jednostavnome obrazloženju kratko objasnite njihove sadržaje
3. provjerite vaše obrazloženje i proširite skicu s pomagalima za proučavanje.

C. Treći krug čitanja:

1. čitajte ponovno čitavu Knjigu, iz sâme biblijske Knjige tražite odredbu povijesne pozadine i posebne okolnosti za pisanje
2. popišite povijesne pojedinosti spomenute u biblijskoj Knjizi:
 - a. autora
 - b. nadnevak (vrijeme pisanja)
 - c. primatelje
 - d. posebne razloge za pisanje
 - e. vidovi kulturološke pozadine povezani sa svrhom pisanja
 - f. pozivanje na povijesne ljude i događaje
3. proširite vašu skicu na razinu odlomka za onaj dio biblijske Knjige kojeg tumačite. Uvijek odredite i skicirajte književnu jedinicu. To može biti nekoliko poglavlja ili odlomaka. To vam omogućava slijeđenje izvorne autorove logike i tekstualne osmišljenosti
4. provjerite vašu povijesnu pozadinu uporabom pomagala za proučavanje.

D. Četvrti krug čitanja:

1. čitajte ponovno određenu književnu jedinicu u nekoliko prijevoda:
 - a. riječ-za-riječ (NKJV, NASB, NRSV)
 - b. dinamički ekvivalent (TEB, JB)
 - c. parafrazirani (Suvremena Biblija, Proširena Biblija)
2. tražite književnu ili gramatičku građu:
 - a. ponovljeni izričaji, Poslanica Efežanima 1:6.12.13
 - b. ponovljena gramatička građa, Poslanica Rimljanima 8:31
 - c. oprečne zamisli

3. popišite sljedeće stavke:
 - a. značajni pojmovi
 - b. neuobičajeni pojmovi
 - c. važne gramatičke građe
 - d. posebno teške riječi, rečenični dijelovi, i rečenice
4. tražite odgovarajuća usporedna poglavlja:
 - a. potražite najjasniji odlomak za proučavanje vašega subjekta kojeg koristite:
 - (1) knjige “sustavne teologije”
 - (2) biblijske reference
 - (3) konkordance
 - b. tražite moguće paradoksalni par između vaših subjekata. Mnoge biblijske istine predstavljene su u dijalektičkim parovima; mnogi denominacijski sukobi dolaze iz polovičnoga dokazivanja “proof-textinga” biblijske napetosti. Sve je u Bibliji nadahnuto, i mi moramo potražiti njenu potpunu poruku radi osiguravanja ravnoteže Svetoga pisma za naše tumačenje
 - c. tražite usporednice unutar iste Knjige, istoga autora, ili iste književne vrste; Biblija je svoj najbolji tumač zato jer ima jednoga Autora, Duha
5. koristite pomagala za proučavanje kako biste provjerili vaša zapažanja o povijesnoj pozadini ili okolnosti:
 - a. proučavajte Biblije
 - b. biblijske enciklopedije, priručnike i rječnike
 - c. biblijske uvode
 - d. biblijske komentare (na ovoj točki vašega proučavanja, dopustite vjerujućoj zajednici, prošloj i sadašnjoj, da pomogne i ispravi vaše osobno proučavanje).

IV. Primjena tumačenja Biblije

Na toj se točki okrećemo primjeni. Morate uzeti vremena kako biste razumjeli tekst u njegovoj izvornoj pozadini; sad ga morate primijeniti na vaš život, vašu kulturu. Ja biblijski autoritet određujem kao “razumijevanje što je izvorni biblijski autor rekao u svoje vrijeme i primjenjivanje te istine na naše vrijeme.”

Primjena mora slijediti tumačenje izvorne autorove nakane i u vremenu i u logici. Ne možemo primijeniti poglavlje Biblije na naše vrijeme dok ne znamo što je bilo rečeno za ondašnje vrijeme! Biblijsko poglavlje ne može značiti ono što nikad nije značilo!

Vaša detaljna skica, na razini odlomka (treći krug čitanja #3), bit će vaš vodič. Primjena bi morala biti napravljena na razini odlomka, ne na razini riječi. Riječi imaju značenje samo u okviru; kratke rečenice imaju značenje samo u okviru; rečenice imaju značenje samo u okviru. Jedina nadahnuta osoba uključena u postupak tumačenja jeste izvorni autor. Mi samo slijedimo njegovo vodstvo prosvjetljenjem Svetoga Duha. Ali prosvjetljenje nije nadahnuće. Za reći “tako je rekao Gospodin”, moramo ostati u izvornoj autorovoj nakani. Primjena se mora odnositi posebno na opću nakanu čitavoga pisanja, na posebnu književnu jedinicu i razinu odlomka misaonog razvoja.

Nemojte dozvoliti da današnje prilike tumače Bibliju; dozvolite Bibliji neka govori! To od nas može zahtijevati izvlačenje načela iz teksta. To je valjano ako tekst podupire načelo. Nažalost, često su naša načela samo to, “naša” načela – ne načela teksta.

U primjenjivanju Biblije, važno je podsjetiti se da je (osim u proročanstvu) valjano jedno i samo jedno značenje za određeni biblijski tekst. To je značenje vezano na nakanu izvornoga autora kako je on naslovio krizu ili potrebu njegovog vremena. Iz toga jednoga značenja mogu biti izvedene mnoge moguće primjene. Primjena će biti temeljena na potrebama primatelja, ali ona mora biti povezana s izvornim autorovim značenjem.

V. Duhovni vid tumačenja

Dosad sam razmatrao logički postupak uključen u tumačenje i primjenu. Sad mi dozvolite kratko razmotriti duhovni vid tumačenja. Od pomoći bio mi je sljedeći popis provjere:

- A. Molitva za pomoć Duha (usp. 1. Kor 1:26 - 2:16).
- B. Molitva za osobno oprostjenje i očišćenje od znanoga grijeha (usp. 1. Iv 1:9).
- C. Molitva za većom čežnjom za spoznajom Boga (usp. Ps 19:7-14; 42:1 nadalje; 119:1 nadalje).
- D. Trenutačna primjena na vaš vlastiti život svake nove spoznaje.
- E. Ostati ponizan i poučljiv.

Tako je teško održati ravnotežu između logičkoga postupka i duhovnoga vodstva Svetoga Duha. Uravnotežiti to dvoje pomogli su mi sljedeći navodi:

- A. od Jamesa W. Sireja, *Scripture Twisting*, str. 17-18:

“Prosvjetljenje dolazi do umova ljudi Božjih – ne samo do duhovne elite. U biblijskome kršćanstvu ne postoji razred gurua, niti prosvjetljeni, ni ljudi preko kojih mora doći svo mjerodavno tumačenje. I tako, dok Sveti Duh daje posebne darove mudrosti, znanja i sposobnosti duhovnoga razumijevanja, On neće dati tim darovitim kršćanima da budu jedini autoritativni tumači Njegove Riječi. Do svakoga je pojedinoga Njegovog čovjeka da uči, sudi i raspoznaje pozivajući se na Bibliju koja stoji kao autoritet čak i onima kojima je Bog dao posebne sposobnosti. Sažeto, drskost što činim kroz cijelu knjigu je ta da je Biblija Božje istinsko otkrivenje čitavome čovječanstvu, da je ona naš konačan autoritet o svim stvarima o kojima govori, i nije potpuna tajna nego može biti dovoljno razumljiva običnim ljudima u svakoj kulturi.”

- B. prema Kierkegaardu, nađeno u *Protestant Biblical Interpretation*, str. 75, od Bernarda Ramma:

Prema Kierkegaardu gramatičko, leksičko, povijesno proučavanje Biblije bilo je neophodno ali i pripremno za istinsko čitanje Biblije. “Onaj tko čita Bibliju *kao Božju riječ* mora ju čitati sa srcem u svojim ustima, od korice do korice, s gorljivim očekivanjem, u razgovoru s Bogom. Čitanje Biblije bezbrižno ili nemarno ili akademski ili profesionalno nije čitanje Biblije kao Riječi Božje. Kad ju netko čita kao što se čita ljubavno pismo, onda ju taj čita kao Riječ Božju.”

- C. H. H. Rowley u *The Relevance of the Bible*, str. 19:

“Ne tek umno razumijevanje Biblije, koliko god ono bilo potpuno, može posjedovati sva njena bogatstva. Ne prezire se takvo razumijevanje, jer je ono bitno za potpuno razumijevanje. Ali ono mora biti vođeno duhovnim razumijevanjem duhovnih bogatstava te Knjige ako želi biti potpuno. A za takvo duhovno razumijevanje potrebno je nešto više od umnoga opreza. Duhovne stvari duhovno su raspoznatljive, i učenici Biblije trebaju stav duhovnoga shvaćanja, gorljivost za pronalaženje Boga koju će potpuno pokoriti Njemu, ako je prešao iznad svoje znanstvene studije prema bogatijoj baštini te najveće od svih Knjiga.”

VI. Metoda ovog komentara

Vodič *Study Guide Commentary* osmišljen je kao pomoć vašem načinu tumačenja na sljedeće načine:

- A. Kratki povijesni pregled uvodi svaku Knjigu. Nakon što ste proveli “treći krug čitanja #3” provjerite tu zabilješku.
- B. Na početku svakoga poglavlja napravljeni su tekstualni uvodi. Oni vam pomažu vidjeti postavljenu građu književne jedinice.

- C. Na početku svakoga poglavlja ili glavne književne jedinice podijeljenoga odlomka i njihovih opisnih naslova dato je nekoliko suvremenih prijevoda:
1. *The New American Standard Bible*, ažurirano 1995. (NASB)
 2. *The New King James Version* (NKJV)
 3. *The New Revised Standard Version* (NRSV)
 4. *Today's English Version* (TEV)
 5. *The New Jerusalem Bible* (NJB).
- Podjele na odlomke nisu nadahnute. One moraju biti utvrđene iz okvira. Usporedbom nekoliko suvremenih prijevoda iz različitih teorija prevođenja i teološkoga stajališta, sposobni smo raščlaniti pretpostavljenu građu izvorne autorove misli. Svaki odlomak ima jednu glavnu istinu. To je nazvano "glavna rečenica" ili "središnja zamisao teksta". Ta jedinstvena misao je ključ valjanoga povijesnog, gramatičkog tumačenja. Nitko ne bi smio nikad tumačiti, propovijedati ili učiti na manje od odlomka! Također nemojte zaboraviti da je svaki odlomak vezan na okolne odlomke. Zbog toga je pregled čitave Knjige na razini odlomka tako važan. Moramo biti sposobni slijediti logički tijek subjekta kojeg je odredio izvorni nadahnuti autor.
- D. Bobove bilješke slijede stih-po-stih pristup tumačenju. To nas prisiljava slijediti izvornu autorovu misao. Zabilješke osiguravaju izvješća iz nekoliko područja:
1. književni okvir
 2. povijesni, kulturološki uvidi
 3. gramatičke obavijesti
 4. proučavanja riječi
 5. odgovarajućih usporednih odlomaka.
- E. U određenim točkama komentara, tiskani tekst *New American Standard Version* (ažuriran 1995.) bit će dopunjen prijevodima nekoliko drugih suvremenih verzija:
1. *The New King James Version* (NKJV), koja slijedi rukopise "*Textus Receptus*" teksta
 2. *The New Revised Standard Version* (NRSV), što je riječ-za-riječ revizija od *National Council of Churches of the Revised Standard Version*
 3. *The Today's English Version* (TEV), što je dinamički ekvivalent prijevoda od *American Bible Society*
 4. *The New Jerusalem Bible* (NJB), koja je engleski prijevod temeljen na Francuskome katoličkome dinamičkom ekvivalentnome prijevodu.
- F. Za one koji ne čitaju izvorne jezike, može pomoći uspoređivanje engleskih prijevoda kako bi se utvrdile poteškoće u tekstu:
1. rukopisne razlike
 2. moguća značenja riječi
 3. gramatički teški tekstovi i građa
 4. višeznačni tekstovi.
- Iako engleski prijevodi ne mogu riješiti te poteškoće, oni ih označuju kao na mjesta za dublje i temeljitije proučavanje.
- G. Na završetku svakoga poglavlja postavljena su odgovarajuća pitanja za raspravu koja nastoje ciljati na glavnu problematiku tumačenja toga poglavlja.

UVOD U HEBREJSKU POEZIJU

I. UVOD

- A. Ova vrsta književnosti čini 1/3 Staroga zavjeta. Ona je posebice uobičajena u “Prorocima” (svi osim Hagaja i Malahije sadrže poeziju) i “Spisi” dijelovima Hebrejskoga kanona.
- B. Ona je vrlo različita od engleske poezije. Engleska se poezija razvila iz grčke i latinske poezije, koja je prvenstveno temeljena na zvuku. Hebrejska poezija ima mnogo zajedničkoga s kanaanskom poezijom. U poeziji Bliskoga Istoka ne postoje naglašeni redci ili himne /ode (ali postoji ritam).
- C. Arheološko otkriće sjevernoga Izraela kod Ugarita (Raš Šamra) pomoglo je znanstvenicima razumjeti SZ-nu poeziju. Ova poezija iz XV. stoljeća prije Krista očito ima književne veze s biblijskom poezijom.

II. OPĆE ZNAČAJKE POEZIJE

- A. Vrlo je zbijena.
- B. Pokušava izraziti istinu, osjećaje ili iskustva u slikama.
- C. Ona je prvenstveno pisana, ne usmena. Visoko je ustrojena. Ovaj je ustroj izražena u:
 - 1. uravnoteženim nizovima (paralelizam)
 - 2. igrama riječi
 - 3. igrama zvukova.

III. USTROJ (R. K. Harrison, *Introduction To The Old Testament*, str. 965-975)

- A. Bishop Robert Lowth u svojoj knjizi, *Lectures on the Sacred Poetry of the Hebrews* (1753.) prvi je obilježio biblijsku poeziju kao uravnoteženi nizovi misli. Većina suvremenih engleskih prijevoda formatirano je kako bi pokazali nizove /redove poezije:
 - 1. istoznačni – redovi izražavaju istu misao različitim riječima:
 - a. Psalam 3:1; 49:1; 83:14; 103:13
 - b. Izreke 19:5; 20:1
 - c. Knjiga proroka Izaije 1:3.10
 - d. Knjiga proroka Amosa 5:24; 8:10
 - 2. oprečni – redovi izražavaju oprečne misli putem suprotivosti ili izjavljivanja pozitivnoga i negativnoga:
 - a. Psalam 1:6; 90:6
 - b. Izreke 1:29; 10:1.12; 15:1; 19:4
 - 3. umjetni /sintetički – naredna dva ili tri retka razvijaju misao: Psalam 1:1-2; 19:7-9; 29:1-2
 - 4. chiasm – obrazac poezije što izražava poruku u silaznome i uzlaznome redu. Glavna točka nađena je u srednjem obrascu. [Chiasm ili ciasmus je tehnika pisanja što koristi jedinstveni uzorak ponavljanja za razjašnjenje i/ili naglasak.]
- B. A. Briggs u svojoj knjizi, *General Introduction to the Study of Holy Scripture* (1899.) razvio je naredni stupanj raščlambe hebrejske poezije:
 - 1. simbolički – jedna kratka rečenica doslovna a druga metaforička: Psalam 42:1; 103:3
 - 2. klimakteričan ili stepeničast – kratke rečenice otkrivaju istinu u uzlaznome načinu: Psalam 19:7-14; 29:1-2; 103:20-22

3. introvertan – nizovi kratkih rečenica, obično najmanje četiri, povezano je nutarnjom građom retka 1 do 4 i 2 do 4: Psalam 30:8-10a.
- C. G. B. Gray u svojoj knjizi, *The Forms of Hebrew Poetry* (1915.) razvio je zamisao uravnoteženih kratkih rečenica povrh toga:
1. potpuna ravnoteža – gdje je svaka riječ u retku jedan ponovljena ili uravnotežena riječju u retku dva: Psalam 83:14; Knjiga proroka Izaije 1:3
 2. nepotpuna ravnoteža – gdje kratke rečenice nisu iste dužine: Psalam 59:16; 75:6.
- D. Danas je u rastu shvaćanje književnoga ustroja obrasca u hebrejskome nazvanog chiasm, što označava čudan broj usporednih redova oblikujući lik pješčanoga sata pomoću kojeg je središnji redak naglašen.
- E. Vrste zvučnih obrazaca općenito nađenih u poeziji, ali ne često u istočnjačkoj poeziji:
1. igra alfabeta (akrostih, usp. Ps 9; 34; 37; 119; Izr 31:10 i dalje; Tuž 1 - 4)
 2. igra suglasnika (aliteracija, usp. Ps 6:8; 27:7; 122:6; Iz 1:18-26)
 3. igra samoglasnika (asonancija, usp. Post 49:17; Izl 14:14; Ez 27:27)
 4. igra ponavljanja slično-zvučnih riječi s različitim značenjima (paronomasija)
 5. igra riječi koje, kad su jasno izražene, zvuče kao biće /stvar koje(u) imenuju (onomatopeja)
 6. posebni uvod i završetak (zaključno).
- F. U Starome zavjetu postoji nekoliko vrsta poezije. Neke su povezane temom a neke oblikom:
1. namjenske pjesme – Knjiga Brojeva 21:17-18
 2. radne pjesme – (smjeraju na njih ali nisu zapisane u Sucima 9:27); Knjiga proroka Izaije 16:10; Jeremija 25:30; 48:33
 3. balade – Knjiga Brojeva 21:27-30; Knjiga proroka Izaije 23:16
 4. pjesme pijenja – negativne, Knjiga proroka Izaije 5:11-13; Amos 6:4-7; i pozitivne, Izaija 22:13
 5. ljubavne pjesme – Pjesma nad pjesmama, svadbena zagonetka – Knjiga o Sucima 14:10-18, svadbena pjesma – Psalam 45
 6. tužaljke /naricaljke – (smjeraju na njih ali nisu zapisane u 2. Sam 1:17 i 2. Ljet 35:25; 2. Sam 3:33; Ps 27; 28; Jer 9:17-22; Tuž; Ez 19:1-14; 26:17-18; Nah 3:15-19)
 7. ratne pjesme – Knjiga Postanka 4:23-24; Izlazak 15:1-18.20; Brojevi 10:35-36; 21:14-15; Jošua 10:13; Suci 5:1-31; 11:34; 1. Samuelova 18:6; 2. Samuelova 1:18; Izaija 47:1-15; 37:21
 8. posebno blagoslivljanje ili blagoslov vođe – Knjiga Postanka 49; Brojevi 6:24-26; Ponovljeni zakon 32; 2. Samuelova 23:1-7
 9. magični tekstovi – Balaam, Knjiga Brojeva 24:3-9
 10. sveti spjevovi – Psalmi
 11. spjevovi u akrostihu – Psalam 9; 34; 37; 119; Izreke 31:10 i dalje; Tužaljke 1 - 4
 12. prokletstva – Knjiga Brojeva 21:22-30
 13. spjevovi ruganja – Knjiga proroka Izaije 14:1-22; 47:1-15; Ezekiel 28:1-23
 14. Knjiga ratnih spjevova (Jašar) – Knjiga Brojeva 21:14-15; Jošua 10:12-13; 2. Samuelova 1:18.

IV. VODIČ ZA TUMAČENJE HEBREJSKE POEZIJE

- A. Potražiti središnji istinu kitice ili strofe (to je slično odlomku u prozi). RSV je bio prvi suvremeni prijevod za poistovjećivanje poezije kiticama. Usporedite suvremene prijevode zbog korisnih uvida.
- B. Odredite slikovit jezik i izrazite ga u prozi. Upamtite, ova vrsta književnosti vrlo je zbijena, više je ostavljeno čitatelju da je popuni.

- C. Budite sigurni da ste povezali dulje namjensko-usmjerene spjevove s njihovim književnim sadržajem (često s čitavom Knjigom) i povijesnom pozadinom.
- D. Nastojte poistovjetiti uključenu vrstu paralelizma, ili istoznačnoga, proturječnoga, ili umjetnoga. To je veoma važno.

Knjige o Suciima 4 i 5 vrlo su korisne u viđenju kako poezija izražava povijest. Knjiga o Suciima 4 je proza a Suci 5 je poezija istoga događaja (također usporediti Izl 14 i 15).

UVOD U PSALME*

*Većina ove građe dolazi iz knjige R. K. Harrisona *An Introduction To the Old Testament*, str. 976-1003 te knjige od LaSora, Hubbarda, i Busha, *Old Testament Survey*, str 510-532.

I. IME KNJIGE

- A. U hebrejskome naslov je “Pjesme pohvala” ili “Pohvale” (*Tehillim*, usp. Ps 145). To je začuđujuće jer su toliko mnogi Psalmi tužaljke ili tužbe.
- B. U Septuaginti (LXX) naslov je *psalmos* što znači “skupljati /brati”. Ovaj je grčki pojam upotrijebljen za Psalme u Evanđelju po Luki 20:42; 24:44 i Djelima apostolskim 1:20. Nisu svi Psalmi trebali biti pjevani s instrumentalnom pratnjom, ali to je postao naslov čitave Knjige u LXX-i.

II. KANONIZACIJA

- A. Psalmi su dio treće podjele Hebrejskoga kanona nazvanog “Spisi” (*Kethubhim, Hagiographa*). Ovaj dio Hebrejskoga kanona bio je sastavljen od:
 - 1. mudrosne književnosti:
 - a. Knjiga o Jobu
 - b. Psalmi
 - c. Izreke
 - 2. blagdanskih Knjiga (*Megilloth*):
 - a. Knjiga o Ruti
 - b. Propovjednik
 - c. Pjesma nad pjesmama
 - d. Tužaljke
 - e. Knjiga o Esteri
 - 3. povijesnih Knjiga:
 - a. Knjiga proroka Daniela
 - b. Knjiga Ezre
 - c. Knjiga Nehemije
 - d. Knjiga Ljetopisa.
- B. Psalmi su navođeni češće u NZ-u nego ikoja druga SZ-na Knjiga.

III. KNJIŽEVNA VRSTA

- A. Ovaj je književni oblik bio zajednički Drevnome Bliskom Istoku. Biblijski Psalmi dijele oblik himna iz Babilona, Egipta, i Kanaana. Znanstvenici su vidjeli blisku vezu:
 - 1. između Psalma 104:20-30 i egipatske Himne *Atonu* (XIV. st.pr.Kr.)
 - 2. Psalm 29 gotovo je istovjetan s ugaritskim spjevom *Baalu*, osim za ime božanstva.
- B. Arheološko otkriće tekstova iz Raš Šamre iz grada Ugarita pokazuju sličnost između kanaanske poezije i Psalama. Otkriće je pomoglo razumjeti oblik i rječnik Psaltira [zbirka psalama – op.prev.] (vidjeti *The Anchor Bible*, 3 toma, od Mitchella).
- C. Književni oblik bila je drevna književna vrsta unutar Izraela:
 - 1. Pjesma Mojsija, Knjiga Izlaska 15:1-17
 - 2. Pjesma Mirjam, Knjiga Izlaska 15:21
 - 3. Pjesma Izraela, Knjiga Brojeva 21:17-18
 - 4. Pjesma Debore, Knjiga o Sucima 5
 - 5. Pjesma Ane, 1. Knjiga o Samuelu 2:1-10
 - 6. Pjesma klanjanja iz Knjige Jašarove [Knjiga Pravednikova – op.prev.], 2. Knjiga o Samuelu 1:17-27.

- D. Tri načelna oblika:
1. Psalmi pohvala – obilježeni započinjanjem s IMPERATIVOM kao što je “hvalite Gospodina”, “pjevajte Gospodinu”, itd.
 2. Psalmi tužaljke – obilježeni započinjanjem s VOKATIVOM kao što je “O Gospodine”, slijedeno požurnicom ili molbom
 3. Mudrosni psalmi – slično skupinama Mudrosne književnosti (tj. kako živjeti sretno, uspješno, pobožne živote).

IV. AUTORSTVO

- A. Tradicionalno autorstvo mnogih Psalama dato je u naslovima ili natpisima, što je u svemu predstavljeno u trideset i četiri Psalma. Postoje dva načina kako vidjeti ove naslove:
1. Oni su dio Masoretskoga hebrejskog teksta i prisutni u Septuaginti (iako se često razlikuju), prema tome, kanonski. Međutim, Psalmi nađeni u Svicima s Mrtvoga mora nemaju ove naslove i natpise.
 2. Oni nisu izvorni s nadahnutim autorima i na njih se mora gledati kao na drevne predaje, a ne nadahnute istine. Čini se kako se najmanje dva od njih ne slažu s ostalima kanonskim tekstovima:
 - a. naslov Psalma 34 nasuprot 1. Knjige o Samuelu 21:10 i dalje (ime filistejskoga kralja)
 - b. naslov Psalma 56 nasuprot 1. Knjige o Samuelu 21:10 (kako je David došao do Gata)
 - c. natpisi Psalma 60 pokazuju poteškoću povezivanja s 2. Knjigom o Samuelu 8:13 i 1. Ljetopisa 18:12 u broju neprijatelja ubijenih od koga.
 3. Druga poteškoća jeste ta da hebrejski prijedlog “od” može biti razumjet na nekoliko načina:
 - a. “pisano od”
 - b. “pisano za”
 - c. “pisano k /za”
 - d. “pripadajući vremenu od”
 - e. “prema uputi od”
 4. Ja mislim da oni nisu nadahnuti. O njima neću komentirati u ovome komentaru.
- B. Oznaka autora u naslovu Masoretskoga hebrejskog teksta:
1. David (1. Sam 16:16-18), (MT) autor 73 Psalma; (LXX) autor 84 Psalma; (Vulgata) autor 53 Psalma
 2. nepoznati – 50 Psalama: 1; 2; 10; 33; 43; 71; 91, 93 – 97; 104 – 107; 118 – 119; 135; 137; 146 - 150
 3. Asaf, vođa Davidova zbora (1. Ljet 15:16-17; 16:5, “sinovi Asafovi” spomenuti su u Neh 7:44) 12 Psalama: 50; 73 - 83
 4. sinovi Korahovi, obitelj levitskih glazbenika (1. Ljet 9:19; 15:17) 11 Psalama: 42 - 49 osim 43; 84 - 88 osim 86
 5. Jedutun, vođa levitskoga zbora (1. Ljet 16:41-42; 25:1-3; 2. Ljet 5:12) 3 Psalma: 39; 62; 77
 6. Salomon, 2 Psalma: 72; 127, “pisani od”, “pisani za”, “pisani k /za”, “pripadajući (k)”, “u vremenu od”, ili “prema uputi od”
 7. Mojsije, 1 Psalam: 90
 8. Ezrahiti / Levijevci (1. Ljet 6:33; 15:17):
 - a. Etan, Psalam 89 (neki misle Abraham), 1. Knjiga Ljetopisa 15:17.19
 - b. Heman, Psalam 88 (također sin Korahov), 1. Knjiga o Kraljevima 4:31; 1. Ljetopisa 4:31; 15:19.
- C. Predaje autorstva od židovskih Spisa:
1. *Baba Bathra* 14b (Talmud) – “David je napisao knjigu Psalama uz pomoć deset starješina, uz pomoć Adama, prvog, i Melkisedeka i Abrahama i Mojsija i Heman i Jedutuna i Asafa i tri sina Korahova”
 2. *Sanhedrin* 38b (Talmud) pripisuje Psalam 139 Adamu a Psalam 110 Melkisedeku.
- D. Septuaginta pripisuje Psalme Jeremiji, Ezekielu, Hagaju, i Zahariji (112; 126; 127; 137; 146 - 149).

V. NADNEVAK

- A. Datiranje Psalama teško je iz nekoliko razloga:
1. pojedinačni Psalmi imaju posebnu prigodu što je bila uzrokom njihova pisanja
 2. na nekoj točki riječi jednoga psalmiste postaju riječi zajednice vjere
 3. Psalmi su bili skupljeni kroz urednički postupak u pet Knjiga.
- B. Psalmi sadržavaju spjevove iz svih razdoblja života Izraela:
1. židovska predaja kaže:
 - a. Adam je napisao Psalam 139
 - b. Melkisedek je napisao Psalam 110
 - c. Abraham je napisao Psalam 89
 - d. Mojsije je napisao Psalam 90
 2. suvremeno učenje podijelilo je Psalme u tri glavna razdoblja:
 - a. pred-sužanjsko (Knjige, I, II, i IV)
 - b. sužanjsko (Knjiga III)
 - c. poslije-sužanjsko (Knjiga V).
- C. Očito su mnogi Psalmi pripisani Davidu:
1. David je bio glazbeni skladatelj, svirač, i pjevač: 1. Knjiga o Samuelu 16:16-18
 2. on je započeo i uredio levitske glazbene skupine, ili hramske pjevače: 1. Knjiga Ljetopisa 15:1-16:43; 25:1-31; 2. Ljetopisa 29:25-30
 3. prve dvije Knjige Psalama pripisane su njemu: Psalam 72:20
 4. njegovi Psalmi pojavljuju se u svih pet Knjiga Psaltira.

VI. GRAĐA Zbirke psalama ili Psaltira

- A. Ne postoji opća tema ili obrazac. Postoji:
1. opći uvod (obilježje pravedne osobe) – Psalam 1
 2. svaka od pet podjela Knjiga završava s doksologijom: 41:13; 72:18-19; 89:52; 106:48
 3. općeniti zaključak (doksologija) – Psalam 150.
- B. Značajke pet Knjiga
1. Knjiga 1 – Psalmi 1 – 41:
 - a. gotovo 4 pripisane su Davidu (1; 2; 10; 33)
 - b. YHWH prevladava kao naslov za Boga, YHWH – 273 do *Elohim* – 15
 - c. povijesna okolnost bio je mogući sukob sa Šaulom u Davidovu vremenu
 2. Knjiga 2 – Psalmi 42 - 72 (72:20 pokazuje urednika):
 - a. Psalmi 42 – 49 od sinova Korahovih (osim 43)
 - b. *Elohim* prevladava kao naslov za Boga, *Elohim* - 164 do YHWH - 30
 - c. povijesna okolnost moguće je bila David kao kralj u njegovo vrijeme
 3. Knjiga 3 – Psalmi 73 – 89:
 - a. Psalmi 73 - 83, Asaf
 - b. Psalmi 84 - 88, sinovi Korahovi (osim 86)
 - c. 26 Psalama pripisani Davidu
 - d. YHWH kao naslov za Boga 44 puta; *Elohim* 43 puta
 - e. povijesna okolnost moguće je bila kriza Asirije
 4. Knjiga 4 – Psalmi 90 – 106:
 - a. Psalam 101; 103 pripisani Davidu
 - b. Psalam 90 pripisan Mojsiju
 - c. svi ostali nepoznati
 - d. YHWH upotrijebljen 104 puta; *Elohim* - 7 puta
 - e. povijesna okolnost bila je moguće babilonska kriza
 5. Knjiga 5 – Psalmi 107 – 150:
 - a. Psalam 119 je prošireni akrostih iz Božje Riječi
 - b. YHWH je upotrijebljen 236 puta; *Elohim* 7 puta

- c. Psalmi 146 – 150 su Psalmi pohvala što započinju s “Hvalite Gospodina”
 - d. povijesna okolnost bila je moguće nada u Božje buduće blagoslove.
- C. Davanje brojeva raznovrsnih Psalama:
- 1. židovska predaja:
 - a. *Berachoth* 9b – Psalmi 1 i 2 računaju se kao 1
 - b. *Shabbath* 16 – potpuni broj Psalama bio je 147 kako bi se slagao s brojem godina života Jakova
 - 2. grčki prijevod:
 - a. Psalmi 9 i 10 su zajedno tvoreći jedan akrostih Psalam
 - b. Psalmi 114 i 115 su zajedno, bivajući i jedan i drugi Aleluja psalmi
 - c. Psalmi 116 i 147 podijeljeni su u 2 svaki
 - 3. broj Psalama moguće je povezan s godišnjim ciklusom čitanja Pisma rane sinagoge.
- D. Uzorak načina svrstavanja Psalama u skupinu:
- 1. prema temi ili glavnoj temi:
 - a. himne hvaljenja:
 - (1) Bogu kao Stvoritelju: 8; 19; 104; 139; 148
 - (2) Bogu općenito: 33; 103; 113; 117; 134 - 136; 145 - 147
 - b. himne zahvaljivanja: 9 - 10; 11; 16; 30; 32; 34; 92; 116; 138
 - c. tužaljke /naricaljke /pritužbe:
 - (1) skupne: 12; 14; 44; 53; 58; 60; 74; 79; 80; 83; 85; 89; 90; 94; 106; 123; 126; 137
 - (2) pojedinačne: 3 - 7; 3; 17; 22; 25 - 28; 31; 35; 38 - 43; 69 - 71; 86; 88; 102; 109; 120; 130; 139 - 143
 - d. himne o kraljevskome dostojanstvu:
 - (1) Bog kao Kralj: 47; 93; 96 - 99
 - (2) Kralj Izraela ili Mesija: 2; 18; 20; 21; 45; 72; 89; 101; 110
 - e. himne o Sionu: 46; 48; 76; 84; 87; 122
 - f. liturgijske himne:
 - (1) zavjetna obnova: 50; 81
 - (2) svećenički blagoslovi: 134
 - (3) o Hramu: 15; 24; 68
 - g. himne o mudrosti: 36; 37; 49; 73; 111; 112; 127; 128; 133
 - h. himne o vjeri u YHWH-inu vjernost: 11; 16; 23; 62; 63; 91; 121; 131
 - i. osuda lažnih bogova i idolatrije: 82; 115
 - 2. od autora ili govornika:
 - a. himne Davidove uporabe uglavnom YHWH kao imena Božanstva: Psalmi 1 - 41
 - b. himne Davidove uporabe uglavnom *Elohim* kao imena Božanstva: Psalmi 51 - 72
 - c. himne od Davidovih levitskih glazbenika i pjevača:
 - (1) Koraha i sinova: Psalmi 42 - 49; 84 - 88
 - (2) Asafa i sinova: Psalmi 73 - 83
 - d. himne od hvalitelja: Psalmi 111 - 118; 140 - 150
 - e. himne od hodočasnika koji dolaze u Jeruzalem štovati na blagdanski dan: Psalmi 120 - 134
 - 3. povijesnim događajima u povijesti Izraela temeljenoj na natpisu ili sadržaju: Psalmi 14; 44; 46 - 48; 53; 66; 68; 74; 76; 79; 80; 83; 85; 87; 108; 122; 124 - 126; i 129.
- E. Povezani Psalmi
- 1. Psalmi 14 i 53 su isti osim za Ime Božje:
 - a. Psalam 14 ima YHWH
 - b. Psalam 104 ima *Elohim*
 - 2. Psalmi 103 i 104 su vezani:
 - a. istim uvodom i završetkom
 - b. Psalam 103 ima YHWH kao Spasitelj i Iskupitelj
 - c. Psalam 104 ima *Elohim* kao Stvoritelj i Održavatelj

3. Psalmi 32 i 51 oba su vjerojatno povezani s Davidovim grijehom s Bat-Šebom
4. Psalmi 57:7-11 i 60:5-12 složeni su u Psalm 108
5. Psalm 18 ponovljen je iz 2. Knjige o Samuelu 21:1-51.

F. Zašto 150 Psalama u 5 Knjiga:

1. moguće je 150 Psalama izjednačilo 150 sinagoških podjela Zakona za javno čitanje na Šabat [u subotu]
2. moguće je pet Knjiga izjednačilo pet Knjiga Mojsijevih.

VII. GLAZBENI POJMOVI U Psaltiru

A. Glazbeni pojmovi u natpisima korištenima za opis različitih vrsta Psalama

1. *MIZMOR* znači "skupiti /brati". Postojali su Psalmi što su morali biti pjevani i praćeni glazbalima. Takvih je 57.
2. *SHIR* upućuje na pjesme svih vrsta. Takvih je 30.
3. *MASCHIL* ili *MASKIL* što označava pjesme posebnih vještina ili poučne Psalme. Takvih je 30.
4. *MITHTAM* ili *MITKHTAM* li *MIKTAM*– značenje ovoga pojma neizvjesno je. Moguće je iz:
 - a. hebrejskoga korijena što može značiti "zlatno" ili "dragocjeno"
 - b. iz akadskog korijena što može značiti "skriven" ili "neobjavljen"
 - c. iz arapskoga korijena što može značiti "izmiren" ili "pomirljiv /milostiv". Takvih je 6.
5. *PALAL* znači molitva. Bio je korišten za opis Davidovih Psalama u Knjigama I. i II. (usp. Ps 72:20). Nađen je također u natpisu Psalama 17; 86; 90; 102; 142; i moguće 122.

B. Glazbeni pojmovi što opisuju sviranje ili pjevanje Psalma

1. *SELAH* je upotrijebljen 71 puta u 39 Psalama i Knjizi proroka Habakuka 3:3.9.13. Njegovo je značenje neizvjesno. Postojalo je nekoliko teorija:
 - a. od LXX-e "međuigre" za meditaciju ili dramski učinak
 - b. od hebrejskoga korijena "podizati /povisiti", dakle, podići ili glasno
 - c. rabini kažu kako je to potvrđivanje kao "amen", što znači "zauvijek"
2. *SHIGGAION* ili *SHIGIONOTH* upotrijebljen je u Psalmu 7 i Knjizi proroka Habakuka 3. To je tužaljka ili naricaljka što izražava žalost. Ima visoki /jaki emocionalni poetski oblik.
3. *NEGINOTH* je upotrijebljen 6 puta u Psalmima i u Knjizi proroka Habakuka 3:19. Znači "na žičanim glazbalima".
4. *SHEMINITH* upotrijebljen je dva puta. Znači "na oktavi" ili "na osam". Oprečno je od *ALAMOTH*, dakle, moguće za muške glasove (usp. 1. Ljet 15:21).
5. *ALAMOTH* upotrijebljen je 4 puta. Upućuje na ženske soprano glasove (usp. 1. Ljet 15:20).
6. *MECHILOTH* upotrijebljen je jednom. Znači "na puhačkim glazbalima".
7. *GITTITH* upotrijebljen je 3 puta. Znači "na harfi".
8. Postoji nekoliko upućivanja na posebno imenovane napjeve: Psalm 9; 22; 45; 53; 56; 57 - 59; 60; 62; 69; 75; 77; 80; i 88.

VIII. SVRHA PSALAMA

- A. Izrael je vjerovao kako je sve od života povezano s Bogom putem Saveza. Psalmi su ljudsko oslobađanje k Bogu od najdubljih emocija života (strahopoštovanje i prisnost). Oni su djelovali u skupnome štovanju kao i u posvećenju pojedinca. Oni su bili liturgijskoga način za nabranje i naglašavanje izraelske povijesti i teologije.
- B. Izrael je vjerovao u jednoga i samo u jednoga osobnoga, skrbećega Boga i da su oni bili poseban predmet Njegove ljubavi. Vjera nije bila liturgijska ili vjeroispovijedna nego osobna i dnevna. Poetski oblik Psalama pomaže nam izraziti naše religijsko biće Bogu. Glavna osoba SZ-a jeste Bog!
- C. Svi od Psalama započeli su kao pojedinačna izražavanja osobne vjere, što je kasnije bilo korišteno od vjerske skupštine /zajednice (usp. Ps 23; 139, itd.).
- D. Iz NZ-ne uporabe navoda iz Psalama očito je kako su oni bili otkrivajući, kao i emocionalni. Oni odražavaju istine o Bogu, ljudstvu, grijehu, nadi, Mesiji, i obnovi.

IX. POSTUPCI TUMAČENJA

- A. Ovaj komentar nastoji tumačiti Psalme u svjetlu:
1. njihove povijesne okolnosti (tj. svjetonazora)
 2. njihova žanra /književne vrste
 3. viđenja kako su NZ-ni autori koristili Psalme (LXX) za objavu i objašnjenje Evandjelja Isusa Krista
 4. konačno, primjenjivanje ovih istina na naše vrijeme, ali ta važnost mora biti slijeđena #1, 2, 3!
- B. Izabrao sam raščlaniti paralelizam popisujući dijelove. To je narušilo žanr, ali nadam se kako će pomoći suvremenima zapadnjačkim misliocima vidjeti izvorne autorove naglaske i sadržaj.
- C. Svaki čitatelj/tumač mora tražiti izvorne autorove glavne točke a ne ubaciti svoje [njegove /njene] vlastite. Ovo je teško u drevnoj, poetskoj knjizi. Često suvremenici čitaju Psalme kao jutarnji tisak, pisane izravno njima na njihovu jeziku i njihovoj kulturi. S ovom metodom tumačenja, netko može učiniti da Psalmi kažu ništa ni o čemu!
- Mora postojati glavna točka za svaku zasebno i svaku kiticu. Poteškoća je, kitice nisu tehničko pitanje nego osobno pitanje. Mi se svi moramo boriti s time gdje podijeliti ove drevne spjeveve i biti sigurnima kako imamo toliko istina /glavnih točaka kao i izvorni nadahnuti autor.
- D. I konačno, za mene, NZ jeste primjeran tumač SZ-a. Psalmi nisu Novi savez nego Mojsijevski Savez. Oni moraju biti tumačeni i primijenjeni u svjetlu NZ-noga otkrivenja.

PSALAM 1

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA*

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
pravedni i pokvareni suprotstavljeni MT nema uvod	put pravednih i kraj bezbožnih	suprotstavljanje sudbine pravednih i pokvarenih (mudrosni Psalm)	istinska sreća	dva puta
1:1-3	1:1-3	1:1-3	1:1-3	1:1-2 1:3-4a
1:4-6	1:4-6	1:4-6	1:4-6	1:4b-6

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

*Premda nije nadahnuta, podjela odlomaka ključ je za razumijevanje i praćenje izvorne autorove nakane. Svaki suvremeni prijevod podijelio je i sažeo podjele kitica kao što ih je razumio. Svaka kitica ima jednu središnju temu, istinu ili misao. Svaka verzija zatvara u okvir određenu temu na svoj vlastiti način. Dok čitate tekst, koji prijevod odgovara vašem razumijevanju subjekta i podjeli stihova?

U svakom poglavlju prvo morate pročitati Bibliju i pokušati utvrditi njegove subjekte (odlomci ili kitice). Potom usporedite svoje razumijevanje sa suvremenim verzijama. Samo kada razumijemo izvornu autorovu nakanu slijeđenjem njegove logike i predstavljanjem na stupnju odlomka ili kitice, uistinu možemo razumjeti Bibliju. Jedino je izvorni autor bio nadahnut — čitatelji nemaju pravo mijenjati ili preinačiti poruku. Čitatelji Biblije imaju odgovornost da primijene nadahnete istine na svoje vrijeme i živote.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovo je opći uvod u Psaltir. Kyle Yates, u svojoj predivnoj knjizi *Preaching From the Psalms*, str. 115-124, kaže da ovaj Psalam opisuje “kraljevstvo čovjeka”:
1. njegovu narav
 2. njegov utjecaj
 3. njegovo ponašanje
 4. njegovu sudbinu.
- B. Ovaj Psalam izražava tradicionalno židovsko učenje da će u ovome životu pravednost biti blagoslovljena a pokvarenost kažnjena (tj. dva puta, usp. Pnz 30:1.15-20). Postoje dvije vrste ljudi koji su slično opisani u Knjizi proroka Jeremije 17:5-8.
- C. Isus je očito koristio Psalam 1 kao temeljni okvir Njegove Propovijedi na gori, Evanđelje po Mateju 5 – 7.
- U ovome okviru riječi nisu naslovljene svim ljudima, nego zavjetnome narodu, narodu koji poznaje YHWH-ino otkrivenje ali je odabrao zanemariti ga. Izgleda kako je Evanđelje po Mateju 7:13-14 također temeljeno na ovome istome ključnom vidu vjere. Dolje su navedene bilješke iz moga komentara o Evanđelju po Mateju. Možete također vidjeti čitav komentar na www.freebiblecommentary.org.

EVANĐELJE PO MATEJU 7

7:13 Podrazumijeva li ovaj stih: (1) ulazak na vrata i onda hodanje po putu; ili (2) hodanje po putu što vodi do vrata; ili (3) je li to primjer hebrejskoga paralelizma? Činjenica da se vrata pojavljuju prvo a onda uski put podrazumijeva kako ovo upućuje na nekoga dolazećeg kako bi spoznao Boga na osoban način kroz Isusova učenja i onda živio novi život Kraljevstva. Jedna od pomutnji ovdje može biti pripisana trostrukome vidu biblijskoga spasenja: (1) početna vjera i pokajanje; (2) način života Kristo-sličnosti; i (3) eshatološki vrhunac. Ova je parabola usporedna s Evanđeljem po Luki 3:23-27. Vidjeti Posebnu temu u 6:6: Uporaba pojam “Vrata” u NZ-u.

■ **“uska vrata”** Ova vrsta poslovične istine tradicionalno je bila poznata kao “dva puta” (usp. Pnz 30:15.19; Ps 1; Izr 4:10-19; Iz 1:19-20 i Jer 21:8). Teško je odrediti kome je Isus govorio: (1) učenicima, (2) farizejima, ili (3) mnoštvu. Općeniti okvir može podrazumijevati da je stih povezan s 5:20 i 5:48. Ako je tako, onda ovo mora podrazumijevati kako ograničena priroda vrata nisu bili propisi, kao farizejski legalizam, nego način života što proističe iz odnosa s Kristom. Krist ima pravila (usp. Mt 11:29-30), ali ona proizlaze iz promijenjenoga srca! Stavimo li ovaj stih u odnos s židovsko-poganskim okvirom (usp. 6:7.32), onda se on odnosi na vjerovanje u Isusa kao Spasitelja (vrata) i Gospodina (put).

Počevši sa stihovima 13-27 postoje nizovi oprečja povezanih s religijskim ljudima:

1. dva puta vršenja religijskih dužnosti (stihovi 13-14)
2. dvije vrste religijskih vođa (stihovi 15-23)
3. dva temelja religijskoga života (stihovi 24-27).

Pitanje nije na koje je religijske ljude Isus upućivao, nego kako se religijski ljudi odazivaju na njihovo razumijevanje Božje volje. Neki koriste religiju kao način dobivanja trenutačne pohvale i nagrada od ljudi. To je “meni” i “sada” usredotočeni način života (usp. Iz 29:13; Kol 2:16-23). Istinski učenici uređuju svoje živote u svjetlu Isusovih riječi o poruci i dolazećem Kraljevstvu Božjem.

■ **“jer vrata su široka i put je širok što vodi u propast”** “Put” može biti: (1) a metafora za način života i (2) raniji naziv za Crkvu (usp. Djela 9:2; 19:9.23; 22:4; 24:14.22; 18:25-26). Ovaj stih podrazumijeva da spasenje nije laka odluka što se slaže s glavnom strujom kulture, nego odlučna promjena života što ishodi u poslušnosti Božjim načelima. Činjenica da jedan put vodi uništenju pokazuje konačan ishod onih koji žive živote neovisne o Bogu. Često ni izgledaju vrlo religiozno (usp. Iz 29:13; Mt 7:21-23; Kol 2:23)!

Ovaj izričaj ima tipični promjenljivu vrednotu grčkoga rukopisa. U prvome dijelu stiha ona kaže: “uči kroz uska vrata”, ali u drugoj polovici “vrata” su izostavljena u uncijalnome rukopisu \aleph^* , u nekima starim latinskim rukopisima, u nekima rukopisima Vulgate, Diatessaronu, i u grkim tekstovima korištenima od Klementa i Euzebija. Prisutan je u uncijalima \aleph^1 , B, C, L, W, nekima starim latinskim rukopisima, Vulgati, sirijskim, i koptskim rukopisima, Dakle pitanje glasi: “Je li to bilo ubačeno zbog ravnoteže” ili “izostavljeno slučajno”? UBS⁴ daje duljem tekstu (tj. njegovu uključivanju) ocjenu “B” (gotovo izvjesno). Međutim, njegovo uključivanje ili isključivanje ne mijenja značenje teksta. Ovo je isti slučaj i za veliku većinu NZ-ih varijacija u 5.300 grčkih Novih zavjeta što postoje danas! Vidjeti Bruce Metzger, *A Textual Commentary on the Greek New Testament*, str. 19.

7:14 U danima “olakoga vjerovanja” ovo je neophodna ravnoteža! Ovo ne kaže kako kršćanstvo ovisi o ljudskome naporu, nego radije da će život vjere biti ispunjen progonoštvom. “Uska” u ovome stihu dijeli isti korijen riječi kao “nevolja” ili “progonstvo” u drugim NZ-im odlomcima. Ovaj naglasak jasno je oprečan Evanđelju po Mateju 11:29-30. Ta dva stiha mogu biti obilježena kao “vrata” i “put”. Mi dolazimo Bogu kroz Isusa kao besplatan dar od Boga (usp. Rim 3:24; 5:15-17; 6:23; Ef 2:8-9), ali jednom kad Ga spoznamo, to je biser ogromne cijene za kojeg ćemo sve prodati što imamo kako bismo slijedili Njega. Spasenje je u potpunosti besplatno, ali ono košta sve što mi jesmo i imamo.

Izričaj “ima ih nekolicina što ga nalaze” može se usporediti s Matejom 7:13 i Lukom 13:23-24. Pitanje glasi: “Bude li više izgubljenih negoli spašenih?” Uči li stih ovu brojčanu razliku?

- D. Rabini spajaju Psalam 1 i 2 u jedan Psalam. Ovo može biti potvrđeno:
1. u Djelima apostolskim 13:33, koje Psalam 2 nazivaju “Prvi psalam”
 2. uporaba “blagoslovljen” u Psalmu 1:1 i 2:12 može biti književna tehnika nazvana *inclusio*
 3. iznenađujuće jeste to da ni Psalam 1 niti Psalam 2 nemaju uvodni izričaj u MT-u.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 1:1-3

¹Kako je blagoslovljen čovjek koji ne hoda po savjetu pokvarenih,

Niti stoji na putu grješnika,

Niti sjeda na stolac podrugljivaca.

²Nego je njegov užitak u zakonu GOSPODINOVU,

I o Njegovu zakonu on razmišlja dan i noć.

³On će biti kao stablo čvrsto posadeno kod voda tekućica,

Što donosi svoj plod u svome dobu

I njegovo lišće ne vene;

I što god on čini, on uspijeva.

1:1-3 Čini se kako postoji napredovanje vremenskih elemenata u ovima uvodnih stihovima. Hebrejski GLAGOLI ne izražavaju vrijeme, samo okvir. Moguće je da:

1. GLAGOLI u PERFEKTU stiha 1 obilježavaju prošlo vrijeme (tj. kako je ta osoba živjela)
2. GLAGOL u IMPERFEKTU stiha 2 obilježava tekuće vrijeme (tj. način življenja osobe svakoga dana)
3. stih 3 započinje s GLAGOLOM u PERFEKTU s *waw* (vidjeti Hebrejski gramatički član na početku stranice [iii](#)) što može obilježiti budući uvjet kao blaženstvo (tj. očekivana plodonosnost).

1:1 Riječ “blagoslovljen” je MNOŽINA ali OBJEKT je u JEDNINI, “čovjek”. Ovo može biti objašnjeno kako slijedi:

1. MNOŽINA je hebrejski način obilježavanja svih blagoslova Božjih
2. “čovjek” je JEDNINSKA MNOŽINA što obilježava sve ljude koji poznaju i poslušni su Bogu (tj. Jak 1:2-23).

Ovo je kako je pojam “stablo” upotrijebljen u stihu 3a.

Ova riječ (“blagoslovljen”, BDB 80) znači “sretan”, “poštovan”, ili “imućan” (usp. Mt 5:3-12). Ni jedan čovjek odvojen od Boga ne može biti “sretan”. Mi smo bili stvoreni od Njega i za Njega (usp. Post 1:26-27; 3:8). Sve dok je naš odnos s našim Stvoriteljem mlitav, sva ostala područja našega fizičkog života ne mogu donijeti istinsku, trajnu radost! Ovaj odnos ima vidljive osobine!

☐ Zabilježite tri *Qal* GLAGOLA u PERFEKTU što obilježavaju osobita djelovanja i stav (tj. ustaljena narav):

1. ne hoda po savjetu pokvarenih
2. ne stoji na putu grješnika
3. ne sjeda na stolac podrugljivaca.

Ovaj “blagoslovljen” vjeran sljedbenik opisan je negacijama u stihu 1 i njihovim djelovanjima u stihu 2.

☐ “**hoda po savjetu pokvarenih**” Ovo govori o suradnicima u nečijem načinu života. Taj naglasak na načinu života pojačan je uporabom GLAGOLA “hoda... stoji... sjeda”. Mi smo pod utjecajem skupine kojoj pripadamo, našim staležima (usp. 1. Kor 15:33).

Pojam “pokvarenih” (BDB 957) upućuje ne samo na djelatne kršitelje zakona (tj. ovlast i propust) nego također na one koji izostave Boga iz svojih života (tj. praktični ateist).

☐ “**GOSPODINOVU**” Ovo je zavjetno Ime za Božanstvo Izraela, YHWH.

POSEBNA TEMA: IMENA ZA BOŽANSTVO

- A. *El* (BDB 42, KB 48)
1. Izvorno značenje općenitoga drevnog pojma za božanstvo je neizvjesno, iako mnogi znanstvenici vjeruju da dolazi od akadskoga korijena, “biti jak” ili “biti moćan” (usp. Post 17:1; Br 23:19; Pnz 7:21; Ps 50:1).
 2. U kanaanskome panteonu najviši bog je *El* (tekstovi iz Ras Šamre).
 3. U Bibliji *El* je uobičajeno složenica s drugim pojmovima. Ove su složenice postale način davanja osobina za Boga:
 - a. *El-Elyon* (“Bog Previšnji”, BDB 42 i 751 II), Knjiga Postanka 14:18-22; Ponovljeni zakon 32:8; Knjiga proroka Izaije 14:14
 - b. *El-Roi* (“Bog koji vidi” ili “Bog koji otkriva Sâm Sebe”, BDB 42 i 909), Knjiga Postanka 16:13
 - c. *El-Shaddai* (*El Šadaj*) (“Bog Svemogući” ili “Bog svakoga milosrđa” ili “Bog planine”, BDB 42 i 994), Knjiga Postanka 17:1; 35:11; 43:14; 49:25; Izlazak 6:3
 - d. *El-Olam* (“Vječan Bog”, BDB 42 i 761), Knjiga Postanka 21:33. Ovaj je pojam teološki povezan na Božje obećanje Davidu, 2. Knjiga o Samuelu 7:13.16
 - e. *El-Berit* (“Bog Saveza”, BDB 42 i 136), Knjiga o Sucima 9:46.
 4. *El* je istovjetno s:
 - a. YHWH u Psalmu 85:8; Knjizi proroka Izaije 42:5
 - b. *Elohim* u Knjizi Postanka 46:3; Jobu 5:8, “Ja Jesam *El, Elohim* vašeg Oca”
 - c. *Shaddai* (*Šadaj*) u Knjizi Postanka 49:25
 - d. “ljubomoran” u Knjizi Izlaska 34:14; Ponovljenome zakonu 4:24; 5:9; 6:15
 - e. “milosrdan” u Ponovljenome zakonu 4:31; Knjizi Nehemije 9:31
 - f. “velik i strašan” u Ponovljenome zakonu 7:21; 10:17; Knjizi Nehemije 1:5; 9:32; Knjizi proroka Daniela 9:4
 - g. “spoznaja /znanje” u 1. Knjizi o Samuelu 2:3
 - h. “moje jako utočište” u 2. Knjizi o Samuelu 22:33
 - i. “moj osvetnik” u 2. Knjizi o Samuelu 22:48
 - j. “svet” u Knjizi proroka Izaije 5:16
 - k. “moćan” u Knjizi proroka Izaije 10:21
 - l. “moje spasenje” u Knjizi proroka Izaije 12:2
 - m. “velik i silan” u Knjizi proroka Jeremije 32:18
 - n. “odmazda” u Knjizi proroka Jeremije 51:56.
 5. Složenice svih glavnih SZ-nih imena za Boga nađene su u Knjizi o Jošui 22:22 (*El, Elohim, YHWH*, ponavljano).
- B. *Elyon* (BDB 751, KB 832)
1. Osnovno značenje je “visok”, “uzvišen” ili “uzdignut” (usp. Post 40:17; 1. Kr 9:8; 2. Kr 18:17; Neh 3:25; Jer 20:2; 36:10; Ps 18:13).
 2. Korišteno je u usporednome smislu za nekoliko drugih imena /naslova Božjih:
 - a. *Elohim* – Psalm 47:1-2; 73:11; 107:11
 - b. *YHWH* – Knjiga Postanka 14:22; 2. Knjiga o Samuelu 22:14
 - c. *El-Shaddai* (*El Šadaj*) – Psalm 91:1.9
 - d. *El* – Knjiga Brojeva 24:16
 - e. *Elah* – korišteno često u Knjizi proroka Daniela 2 - 6 i Knjizi Ezre 4 - 7, povezano s *illair* (aramijski za “Previšnji Bog”) u Knjizi proroka Daniela 3:26; 4:2; 5:18.21.
 3. Često je korišten od ne-Izraelaca:
 - a. Melkisedek, Knjiga Postanka 14:18-22
 - b. Balaam, Knjiga Brojeva 24:16
 - c. Mojsije, govoreći o narodima u Ponovljenome zakonu 32:8
 - d. Evanđelje po Luki u NZ-u, pisano za pogane, također koristi grčku istoznačnicu *Hupsistos* (usp. 1:32.35.76; 6:35; 8:28; Djela 7:48; 16:17).

- C. *Elohim* (MNOŽINA), *Eloah* (JEDNINA), prvenstveno korišten u poeziji (BDB 43, KB 52)
1. Ovaj pojam nije nađen izvan Staroga zavjeta.
 2. Ova riječ može označavati Boga Izraelovog ili bogove naroda (usp. Izl 3:6; 20:3). Abrahamova obitelj bila je mnogobožačka (usp. Jš 24:2).
 3. Može upućivati na izraelske suce (usp. Izl 21:6; Ps 82:6).
 4. Pojam *elohim* korišten je i za druga duhovna bića (anđele, demone) kao u Ponovljenome zakonu 32:8 (LXX); Psalmu 8:5; Knjizi o Jobu 1:6; 38:7.
 5. U Bibliji to je prvi naslov /ime za Božanstvo (usp. Post 1:1). Isključivo je korišten do Knjige Postanka 2:4, gdje je složenica s YHWH-om. U osnovi (teološki) upućuje na Boga kao Stvoritelja, Održavatelja, i Davatelja svega života na ovoj planeti (usp. Ps 104).
To je istoznačnica s *El* (usp. Pnz 32:15-19). Može se također usporediti YHWH kao što je Psalm 14 (*Elohim*, stihovi 1.2.5; *YHWH*, stihovi 2.6; čak *Adon*, stih 4).
 6. Iako je MNOŽINA i korištena je za druge bogove, ovaj pojam često označava Boga Izraela, ali uobičajeno ima SINGULARNI GLAGOL za označavanje jednobožačke uporabe.
 7. Neobično je da je uobičajeno ime za monoteističkoga Boga Izraela MNOŽINA! Premda ne postoji izvjesnost, evo teorija:
 - a. hebrejski ima mnogo MNOŽINA, često korištenih za naglašavanje. Usko vezano na ovo je kasniji hebrejski gramatički član nazvan "množina Veličanstva", gdje je MNOŽINA korištena za veličanje poimanja
 - b. ovo može upućivati na anđeosko Vijeće, s kojim se Bog susreće u Nebu i koje vrši Njegove zapovijedi (usp. 1. Kr 22:19-23; Job 1:6; Ps 82:1; 89:5.7)
 - c. čak je i moguće da ono odražava NZ-no otkrivenje jednoga Boga u tri Osobe. U Knjizi Postanka 1:1 Bog stvara; u Postanku 1:2 Duh lebdi, a iz NZ-a Isus je posrednik Boga Oca u stvaranju (usp. Iv 1:3.10; Rim 11:36; 1. Kor 8:6; Kol 1:15; Heb 1:2; 2:10).
- D. YHWH (BDB 217, KB 394)
1. Ovo je Ime koje odražava Božanstvo kao Boga koji sklapa Savez; Bog kao Spasitelj, Iskupitelj! Ljudi su prekršili Saveze, ali Bog je vjeran Svojoj riječi, obećanju, Savezu (usp. Ps 103).
Ovo je Ime prvi puta spomenuto u složenici s *Elohim* u Postanku 2:4. U Knjizi Postanka 1 – 2, ne postoje dva izvješća, nego dva naglasaka: (1) Bog kao Stvoritelj svemira (fizički) i (2) Bog kao poseban Stvoritelj čovječanstva. Postanak 2:4 – 3:24 počinje posebnim otkrivenjem o povlaštenome položaju i svrsi čovječanstva, kao i s poteškoćom grijeha te pobunom povezanom s jedinstvenim položajem.
 2. U Knjizi Postanka 4:26 rečeno je "čovjek je počeo zazivati ime GOSPODINOVO" (YHWH). Međutim, Knjiga Izlaska 6:3 daje naslutiti da su rani zavjetni ljudi (patrijarsi i njihove obitelji) poznali Boga jedino kao *El Šadaj*. Ime YHWH objašnjeno je samo jednom u Izlasku 3:13-16, posebice u stihu 14. Međutim, Mojsijeva pisanja često tumače riječi narodnom igrom riječi, ne etimološki (usp. Post 17:5; 27:36; 29:13-35). Postoji nekoliko teorija o značenju toga imena (uzeto iz IDB, tom 2, str. 409-411):
 - a. iz arapskog korijena, "pokazati vatrenu ljubav"
 - b. iz arapskog korijena "puhati" (YHWH kao olujni Bog)
 - c. iz ugaritskoga (kanaanskoga) korijena "govoriti"
 - d. slijedeći fenički natpis, UZROČNI PARTICIP znači "Onaj koji održava" ili "Onaj koji uspostavlja"
 - e. iz hebrejskoga *Qal*-oblika "Onaj koji jeste", ili "Onaj koji je prisutan" (u budućem smislu, "Onaj koji će biti")
 - f. iz hebrejskoga *Hiphil*-oblika "Onaj koji uzrokuje biti"
 - g. iz hebrejskoga korijena "živjeti" (npr. Post 3:21), što znači "uvijek živi, jedini živi Bog"
 - h. iz okvira Izlaska 3:13-16 igra s oblikom IMPERFEKTA korištenim u smislu PERFEKTA, "Ja ću nastaviti biti što Ja moram biti" ili "Ja ću nastaviti biti što sam uvijek bio" (usp. J. Wash Watts, *A Survey of Syntax in the Old Testament*, str.

67). Puno ime YHWH često je izraženo u kraticama ili moguće u izvornome obliku:

- (1) *Yah* (npr. Hallelu – yah, BDB 219, usp. Izl 15:2; 17:16; Ps 89:8; 104:35)
- (2) *Yahu* (“iah” završetak imena, npr. Isaiiah [Izaija – op.prev.])
- (3) *Yo* (“Jo” početak imena, npr. Jošua ili Joel).

3. U kasnijem je judaizmu ovo zavjetno Ime postalo tako sveto (četveroslovno) da su ga se Židovi bojali izreći kako ne bi prekršili zapovijed iz Izlaska 20:7; Ponovljenoga zakona 5:11; 6:13. Tako su zamijenili hebrejski oblik za “vlasnik”, “gospodar”, “suprug /muž”, “gospodin” – *adon* ili *adonaj* (moj gospodin). Kad su u svojim čitanjima SZ-nih tekstova došli na YHWH oni su izgovarali “gospodin”. Zato se YHWH u engleskim prijevodima piše GOSPODIN.
4. Kao s *El*, YHWH je često složen s drugim pojmovima kako bi se naglasile određene osobine Izraelovog Boga Saveza. Budući postoji mnogo mogućih složenih pojmova, evo nekih:
 - a. *YHWH – Yireh* (YHWH će providjeti, BDB 217 i 906), Knjiga Postanka 22:14
 - b. *YHWH – Rophekha* (YHWH je tvoj iscjelitelj, BDB 217 i 950, *Qal* PARTICIP), Knjiga Izlaska 15:26
 - c. *YHWH – Nissi* (YHWH je moj stijeg, BDB 217 i 651), Knjiga Izlaska 17:15
 - d. *YHWH – Meqaddishkem* (YHWH Onaj koji te posvećuje, BDB 217 i 872, *Piel* PARTICIP), Knjiga Izlaska 31:13
 - e. *YHWH – Shalom* [*Šalom*] (YHWH je Mir, BDB 217 i 1022), Knjiga o Sucima 6:24
 - f. *YHWH – Sabaoth* [*Sabaot*] (YHWH Nebeskih vojska, BDB 217 i 878), 1. Knjiga o Samuelu 1:3.11; 4:4; 15:2; često u Prorocima
 - g. *YHWH – Ro’I* (YHWH je moj pastir, BDB 217 i 944, *Qal* PARTICIP), Psalam 23:1
 - h. *YHWH – Sidqenu* (YHWH je naša pravednost, BDB 217 i 841), Knjiga proroka Jeremije 23:6
 - i. *YHWH – Shammah* (YHWH je tamo, BDB 217 i 1027), Knjiga proroka Ezekielia 48:35.

▣ **“putu grješnika”** U korijenu značenja riječi “put” jeste “staza” (usp. stih 6 [dva puta]) i to je drugi pojam upotrijebljen za način života. NZ-ni vjerni sljedbenici bili su prvo opisani kao ljudi “Puti” (usp. Djela 9:2; 19:9.23; 22:4; 24:14.22). Ovo podrazumijeva kako je biblijska vjera više od pristajanja na doktrinu ili sudjelovanje u obredu, nego je to isto tako način života poslušnosti i osobnoga odnosa (tj. “hoda”, usp. Ef 4:1.17; 5:2.15).

▣ **“stolac podrugljivaca”** Mi svi imamo pretpostavke o životu. “Podrugljivci” (BDB 539, KB 529, *Qal* PARTICIP) predstavljaju stereotip bezbožnoga pesimiste (tj. Iz 5:19; Jer 17:15; Ez 12:22.27; Mal 2:17; 1. Tim 4:1; 2. Tim 3:1-5; 2. Pt 3:3-4; Juda 18).

1:2 “njegov (je) užitak u zakonu GOSPODINOVU” Pojam “zakon(u)” (BDB 435) znači “učenje”. U Psalmima “Zakon” uvijek upućuje na opća učenja Božja (usp. Ps 119), ne samo Mojsijeva pisanja. Zakon nije bio breme SZ-nome vjerniku (usp. Ps 19:7-13), nego posebno otkrivenje YHWH za dugovječnost, mir, sigurnost, veselje, i obilje.

POSEBNA TEMA: POJMOVI ZA BOŽJE OTKRIVENJE (KORIŠTENI U PONOVLJENOME ZAKONU I PSALMIMA)

- I. “Pravila”, BDB 349, “zakonska odredba, naredba, ili propis”
 - A. Muški rod תקן - Ponovljeni zakon 4:1.5.6.8.14.40.45; 5:1; 6:1.24; 7:11; 11:32; 16:12; 17:19; 26:17; 27:10; Psalam 2:7; 50:16; 81:4; 99:7; 105:10.45; 148:6
 - B. Ženski rod תקנה - Ponovljeni zakon 6:2; 8:11; 10:13; 11:1; 28:15.45; 30:10.16; Psalam 89:31; 119:5.8.12.16.23.26.33.48.54.64.68.71.80.83.112.124.135.145.155.171
- II. “Zakon” BDB 435, “uputa”

	-	Ponovljeni zakon 1:5; 4:44; 17:11.18.19; 27:3.8.26; 28:58.61; 29:21.29; 30:10; 31:9; Psalam 1:2; 19:7; 78:10; 94:12; 105:45; 119:1.18.29.34.44.51.53.55.61.70.72.77.85.92.97.109.113.126.136.142.150.153.163.165.174
III.	“Svjedočanstva” BDB 730, “Božanski zakoni”	
A.	MNOŽINA, עֲרֵב -	Ponovljeni zakon 4:45; 6:17.20; Psalam 25:10; 78:56; 93:5; 99:7; 119:22.24.46.59.79.95.119.125.138.146.152.167.168
B.	עֲרֵב ili עֲרֵב -	Psalam 19:7; 78:5; 81:5; 119:2.14.31.36.88.99.111.129.144.157
IV.	“Naredbe” BDB 824, “optužba”	
	-	Psalam 19:8; 103:18; 111:7; 119:4.15.27.40.45.56.63.69.78.87.93.94.100.104.110.128.134.141.159.168.173
V.	“Zapovijedi”, BDB 846	
	-	Ponovljeni zakon 4:2.40; 5:29; 6:1.2.17.25; 8:1.2.11; 10:13; 11:13; 15:5; 26:13.17; 30:11.16; Psalam 19:8; 119:6.10.19.21.32.35.47.48.60.66.73.86.96. 98.115.127.131.143.151.166.176
VI.	“Osude /presude” BDB 1048, “odluke” ili “pravda”	
	-	Ponovljeni zakon 1:17; 4:1.5.8.14.45; 7:12; 16:18; 30:16; 33:10.21; Psalam 10:5; 18:22; 19:19; 48:11; 89:30; 97:8; 105:5.7; 119:7.13.20.30.39.43.52.62.75.84.102.106.120.137.149.156.160.164; 147:19; 149:9
VII.	Njegovi načini BDB 202, YHWH-ine smjernice za način života Njegova naroda	
	-	Ponovljeni zakon 8:6; 10:12; 11:22.28; 19:9; 26:17; 28:9; 30:16; 32:4; Psalam 119:3.5.37.59
VIII.	“Njegove riječi”	
A.	BDB 202 -	Ponovljeni zakon 4:10.12.36; 9:10; 10:4; Psalam 119:9.16.17.25.28.42.43.49.57.65.74.81.89.101.105.107.114.130.139.147.160.161.169
B.	BDB 57	
1.	“riječ” -	Ponovljeni zakon 17:19; 18:19; 33:9; Psalam 119:11.67.103.162.170.172
2.	“obećanje” -	Psalam 119:38.41.50.58.76.82.116.133.140.148.154
3.	“zapovijed” -	Psalam 119:158.

▣ **“on razmišlja dan i noć”** Ovaj GLAGOL (BDB 211, KB 237, *Qal* IMPERFEKT) obilježava “polagano čitanje” YHWH-inih otkrivenih istina. Drevni ljudi nisu čitali potihom, tako to mora upućivati na čitanje u tišini.

Zabilježite kako je korišten ovaj GLAGOL:

1. razmišljanje o YHWH-inim učenjima – Psalam 1:2; Knjiga o Jošui 1:8
2. razmišljanje o YHWH Sâmome – Psalam 63:7
3. razmišljanje o YHWH-inim djelima – Psalam 77:13; 143:5
4. razmišljanje o nasilju – Knjiga proroka Izaije 33:18.

O čemu vi razmišljate?

Naš misao život sjeme je kreveta za naša djelovanja (usp. Izr 23:7). Ovaj stih naglašava načelo stalnoga (tj. dan i noć) držanja Boga i Njegove volje u našoj savjesti. To jer bila izvorna svrha simbolizirana u Ponovljenome zakonu 6:8-9. Uključio sam ovdje komentar iz ovih stihova.

Ponovljeni zakon 6

6:8 “moraš ih vezati kao znak na svoju ruku i one će biti pročelja na tvome čelu” Izvorno ovaj je izričaj izgleda korišten kao metafora (usp. LXX). Okvir je način života učenja o prilikama za Božju riječ. Međutim, rabini su ovaj stih uzimali vrlo doslovno i započeli su namatati kožnatu traku oko svoje lijeve ruke s pričvršćenom malom kutijom (*tefillin*) koja je sadržavala odabrana Pisma iz Tore. Ista vrsta kutije bila je isto tako pričvršćena na njihova čela. Ove su “filakterije” ili “pročelja” (BDB 377) također spomenute u Ponovljenome zakonu 11:18 i Evandelju po Mateju 23:5.

6:9 “I moraš ih napisati na dovratnike svoje kuće i na svojim vratima” Ovo je ponovo simbolička gesta da Bog mora biti dio, ne samo u našem kućnom životu, nego u našem društvenom životu (tj. vrata, usp. 21:19; 22:15.24). Kao što je prag (BDB 265) kuće često bio viđen kao mjesto demona u grčkome i rimskome svijetu, u židovskome svijetu on je predstavljao Božju prisutnost (tj. mjesto gdje je bila stavljena pashalna krv, usp. Izl 12:7.22.23).

“Svojim vratima” (BDB 1044) može upućivati na mjesto društvenoga sastanka i pravosuđa (tj. kao gradska vrata). Uobičajeno, ove male kutije i oznake na vratima (*mezuzah*) bile su sadržajem nekoliko grupa odlomaka Pisma: Ponovljeni zakon 6:4-9; 11:13-21 i Knjiga Izlaska 13:1-10.11-16.

1:3 “kao stablo” Postoji neobična metafora o ovome u Knjizi proroka Jeremije 17:5-8. Za pustinjsku zajednicu, plodonosno stablo bilo je simbol snage i napretka.

▣ **GLAGOL** (BDB 1060, KB 1670, “čvrsto posađeno”, *Qal* PASIVNI PARTICIP) znači “presađeno” (usp. Ps 92:14; Jer 17:8; Ez 17:10.22; 19:10.13; Hoš 9:13). Ovo podrazumijeva da ta osoba, kao svi ljudi, nije bila prvotno plodonosni vjernik. Zrelost uzima vrijeme, napor, i posebice Božju milost. Pavao koristi litaniju SZ-nih tekstova kako bi slikovito prikazao početno zlo ljudi nakon Pada (usp. Rim 3:10-18):

1. stihovi 10-12 – Psalam 14:1-3; 53:1-4
2. stih 13 – Psalam 5:9; 140:3
3. stih 14 – Psalam 10:7
4. stihovi 15-17 – Knjiga proroka Izaije 59:7-8
5. stih 18 – Psalam 36:1.

Svi smo mi “presađeni” iz pobune u blagoslovljenost!

▣ **“voda tekućica”** Ovo je MNOŽINA i govori o pomno izrađenome sustavu za navodnjavanje.

▣ **“donosi svoj plod u svome dobu”** Ovo je biblijska metafora za opis zreloga duhovnog života (usp. Mt 7:15-27). Cilj vjere jeste vjernost! Ova ista slika ima eshatološki okvir u Knjizi Otkrivenja 22.

▣ **“njegovo lišće ne vene”** Ovo je eshatološka tema (usp. Ez 47:12; Otk 22:2). Poljodjelske metafore bile su vrlo snažne za zemljoradnike i pastire u polu-sušnim područjima.

1:3-4 “što god on čini, on uspijeva...”

Pokvareni nisu takvi” Ovo je SZ-ni pogled da su vremenski /zemaljski blagoslovi i prokletstva bili temeljeni za nečijemu duhovnome životu (usp. Pnz 28 i 30).

Međutim, ovo mora biti uravnoteženo sa životom Joba, Psalmom 37 i 73, i isto tako s NZ-nim otkrivenjem. SZ je izvedba utemeljenoga Saveza ali NZ je milost utemeljenoga Saveza (usp. Jer 31:31-34; Ez 36:22-38; Ef 2:8-10). Oba su morala proizvesti pobožne sljedbenike koji očituju YHWH-inu narav.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 1:4-6

⁴**Pokvareni nisu takvi,**

Nego su oni kao pljeva što vjetar odnosi.

⁵**Zato se pokvareni neće održati na sudu,**

Niti grješnici u zajednici pravednih.

⁶**Jer GOSPODIN zna put pravednih,**

A put pokvarenih propast će.

1:4 “kao pljeva” Ovo je uobičajena biblijska metafora za ono što je prolazno, vremensko, ili kratkotrajno (usp. 35:5; 83:13; Job 21:18; Iz 17:13; 29:5; 40:24; 41:15-16; Jer 13:24; Hoš 13:3).

Postoje dva načina kako promotriti osudu pokvarenih:

1. vremenski /ovozemaljski – bez radosti, bez napretka, rana smrt (usp. Mt 7)
2. eshatološki – pozornica Suda na kraju vremena, gdje je otkrivena nečija vječna sudbina (usp. Mt 25; Otk 20).

1:5 “održati” Ovaj GLAGOL (BDB 763, KB 840) ima suzvuk zakonske okolnosti (usp. Izr 19:21; Iz 14:24; zabilježiti Rim 8:31-38). Grješnici /pokvareni će biti:

1. bez prava predstavljanja svoga slučaja
2. bez prava čak niti biti prisutnima na sudu
3. bez mogućnosti isprika
4. bez nade za pozitivnu osudu.

▣ **“(na) sudu”** Ovo podrazumijeva da su pojedinci odgovorni za svoja djelovanja i jednoga će dana dati račun Bogu (usp. Mt 25:31-46; 1. Kor 3:10-15; Otk 20:11-15). U SZ-u ova je istina postupno razvijena (usp. Job 19:25-27; Dn 12:2).

▣ **“pokvareni...”**

grješnici” Postoji nekoliko opisnih naslova datih onima koji ne “hodaju /stoje /sjede”:

1. pokvareni, stihovi 1.5.6 (BDB 957)
2. grješnici, stihovi 1.5 (BDB 308)
3. podrugljivci, stih 1 (BDB 539).

NIDOTTE, tom 3, str. 1202, popisuje različite hebrejske pojmove što opisuju one koji ne poznaju i ne slijede YHWH-u (tj. nepravедnici):

1. oni koji čine nepravdu – Psalam 28:3; 92:7; 101:8; 141:9
2. zlotvori – Psalam 26:5; 37:9; Izreke 24:19
3. zli ljudi – Psalam 10:15; Izreke 4:14; 14:19; 24:20
4. bezobzirni ljudi – Knjiga o Jobu 15:20; 27:13; Knjiga proroka Izaije 13:11
5. grješnici – Psalam. 1:1.5; 104:35
6. podrugljivci – Psalam 1:1; Izreke 9:7
7. lažljivci – Psalam 58:3
8. prekršitelji – Izreke 2:22; 21:18; Knjiga proroka Jeremije 12:1; Habakuk 1:13
9. neprijatelj – Knjiga o Jobu 27:7; Psalam 3:7; 17:9; 55:3.

▣ **“u zajednici pravednih”** Zabilježite paralelizam između ovoga izričaja i “na sudu”. Ovaj izričaj mora upućivati na okupljanje istinskih, vjernih sljedbenika gdje pokvareni nisu priznati ili kadri govoriti.

Ovaj “zajednica” može uputiti na:

1. skupno štovanje (tj. Ps 22:25; 35:18; 40:9-10)
2. naslov na narod Božji (tj. Izl 12:3.6.19.47; 16:1.2.9.10.22).

POSEBNA TEMA: PRAVEDNOST

“Pravednost” je tako ključna tema da učenik Biblije mora napraviti osobno prošireno proučavanje zamisli.

U SZ-u Božja je osobina opisana kao “pravičan” ili “pravedan” (BDB 841). Sâm mezopotamijski pojam dolazi od riječne trstike koja je bila upotrebljavana kao gradbeno oruđe za procjenu vodoravno točnih zidova i bedema. Bog odabire pojam da bude korišten metaforički za Njegovu osobnu narav. On je ravna oštrica (ravnalo) kojom su sve stvari procijenjene. Ova zamisao potvrđuje Božju pravednost kao i Njegovo pravo na suđenje.

Čovjek je bio stvoren na sliku Božju (usp. Post 1:26-27; 5:1.3; 9:6). Čovječanstvo je bilo stvoreno za zajedništvo s Bogom. Svo Stvorenje je pozornica ili pozadina za uzajamno djelovanje Boga i čovječanstva. Bog je želio da Ga Njegovo vrhunsko Stvorenje, čovječanstvo, poznaje, ljubi Ga, služi Mu, i bude kao On! Odanost čovječanstva bila je ispitana (usp. Post 3) i prvotni par pao je na ispitu. To je ishodilo raskolom međusobnoga odnosa Boga i ljudstva (usp. Post 3; Rim 5:12-21).

Bog je obećao da će popraviti i obnoviti zajedništvo (usp. Post 3:15). On to čini kroz Svoju vlastitu volju i Svoga vlastitog Sina. Ljudi su bili nesposobni obnavljati prijelom (usp. Rim 1:18 - 3:20).

Nakon Pada, Božji prvi korak prema obnovi bila je zamisao Saveza temeljena na Njegovu pozivu te pokajničkome,

iskrenome, pokornome odazivu čovječanstva. Zbog Pada, ljudi su bili nesposobni primjereno djelovati (usp. Rim 3:21-31; Gal 3). Osobno je Bog morao poduzeti početni korak kako bi obnovio ljude koji su prekršili Savez. On je to učinio:

1. objavljujući čovječanstvu pravednost kroz Kristovo djelo (tj. sudska pravednost)
2. slobodno dajući čovječanstvu pravednost kroz Kristovo djelo (tj. pripisana pravednost)
3. osiguravajući obitavajućeg Duha koji proizvodi pravednost (tj. Kristo-sličnost, obnova Božje slike) u čovječanstvu.
4. obnavljanjem zajedništva Vrta Eden.

Međutim, Bog zahtijeva zavjetni odgovor. Bog određuje (tj. besplatno daje) i osigurava, ali ljudi se moraju odazvati i nastavljati se odazivati u:

1. pokajanju
2. vjeri
3. načinom života poslušnosti
4. ustrajnosti.

Pravednost je, stoga, ugovoreno, uzajamno djelovanje između Boga i Njegova vrhunskog Stvorenja, temeljena na Božjoj naravi, Kristovom djelu, i ovlaštenju Duha, kome se svaki pojedinac mora osobno i neprestano primjereno odazivati. Zamisao je nazvana “opravdanje po vjeri”. Zamisao je otkrivena u Evanđeljima, ali ne u ovim pojmovima. Prvenstveno ju je odredio Pavao, koji koristi grčki pojam “pravednost” u njegovim raznovrsnim oblicima više od 100 puta.

Pavao, koji je bio školovan rabin, koristi pojam *dikaionē* u njegovu hebrejskome smislu pojma *SDQ* uporabljenog u Septuaginti, a ne iz grčke književnosti. U grčkim pisanjima pojam je povezan s nekim tko se prilagodio očekivanjima božanstva i društva. U hebrejskome smislu uvijek je građen u pojmovima Saveza. YHWH je pravičan, etički, moralan Bog. On želi da Njegovi ljudi odražavaju Njegovu narav. Iskupljeno čovječanstvo postaje novo stvorenje. Ova novina ishodi novim načinom života pobožnosti (rimski katolicizam usredotočuje se na opravdanje). Otkad je Izrael bio teokracija nije bilo jasnog obrisa između svjetovnog (društvena mjerila) i svetog (Božja volja). Ova razlika izražena u hebrejskim i grčkim pojmovima prevodila se u engleskome kao “pravda” (u odnosu na društvo) i “pravednost” (u odnosu na religiju).

Isusovo Evanđelje (Radosna vijest) jeste to da je palo čovječanstvo bilo obnovljeno za zajedništvo s Bogom. To je bilo potpuno dovršeno kroz Očevu ljubav, milosrđe, i milost; Sinov život, smrt, i uskrsnuće; snubljenje te privlačenje Duha ka Evanđelju. Opravdanje je besplatno Božje djelo, ali ono mora biti posljedica pobožnosti (Augustinov stav, koji odražava oboje i naglasak Reformacije na slobodi Evanđelja te naglasak Rimokatoličanstva na promijenjenom životu ljubavi i vjernosti). Za reformatore je pojam “Božja pravednost” padež OBJEKTA GENITIV (tj. djelo činjeno od grješnog čovječanstva prihvatljivo Bogu [položajno posvećenje], dok je za katolike padež SUBJEKTA GENITIV, koji je postupak postajanja sve sličniji Bogu [iskustveno napredujuće posvećenje]. U stvarnosti je to zasigurno oboje!!).

Prema mome stajalištu sve u Bibliji od Knjige Postanka 4 – Otkrivenja 20 jest objava Božjeg obnavljanja edenskoga zajedništva. Biblija započinje s Bogom i čovječanstvom u zajedništvu u zemaljskoj okolnosti (usp. Post 1 – 2) i Biblija završava s istom okolnošću (usp. Otk 21 – 22). Božja slika i svrha bit će obnovljeni!

Za potkrepu gornjih rasprava zabilježite sljedeće odvojene NZ-ne odlomke što slikovito prikazuju grčku skupinu riječi:

1. Bog je pravedan (često povezano s Bogom kao Suceom):
 - a. Poslanica Rimljanima 3:26
 - b. 2. Poslanica Solunjanima 1:5-6
 - c. 2. Timoteju poslanica 4:8
 - d. Otkrivenje 16:5
2. Isus je pravedan:
 - a. Djela apostolska 3:14; 7:52; 22:14 (naslov Mesije)
 - b. Evanđelje po Mateju 27:19
 - c. 1. Ivanova poslanica 2:1.29; 3:7
3. Božja volja za Njegovo Stvorenje je pravednost:
 - a. Levitski zakonik 19:2
 - b. Evanđelje po Mateju 5:48 (usp. Mt 5:17-20)
4. Božja sredstva osiguravanja i stvaranja pravednosti:
 - a. Poslanica Rimljanima 3:21-31
 - b. Poslanica Rimljanima 4
 - c. Poslanica Rimljanima 5:6-11

- d. Poslanica Galaćanima 3:6-14
- e. dano od Boga:
 - 1) Poslanica Rimljanima 3:24; 6:23
 - 2) 1. Poslanica Korinćanima 1:30
 - 3) Poslanica Efežanima 2:8-9
- f. primljeno vjerom:
 - 1) Poslanica Rimljanima 1:17; 3:22.26; 4:3.5.13; 9:30; 10:4.6.10
 - 2) 2. Poslanica Korinćanima 5:21
- g. kroz Sinova djela:
 - 1) Poslanica Rimljanima 5:21
 - 2) 2. Poslanica Korinćanima 5:21
 - 3) Poslanica Filipljanima 2:6-11
- 5. Božja volja je da Njegovi sljedbenici budu pravedni:
 - a. Evanđelje po Mateju 5:3-48; 7:24-27
 - b. Poslanica Rimljanima 2:13; 5:1-5; 6:1-23
 - c. Poslanica Efežanima 1:4; 2:10
 - d. 1. Timoteju poslanica 6:11
 - e. 2. Timoteju poslanica 2:22; 3:16
 - f. 1. Ivanova poslanica 3:7
 - g. 1. Petrova poslanica 2:24
- 6. Bog će suditi svijetu pravednošću:
 - a. Djela apostolska 17:31
 - b. 2. Timoteju poslanica 4:8.

Pravednost je osobina Boga, besplatno dana grješnom čovječanstvu kroz Krista. To je:

1. Božja odluka
2. Božji dar
3. Kristovo djelo
4. život koji se mora živjeti.

Ali to je isto tako postupak postajanja pravednim što se mora odlučno i postojano njegovati, i koji će jednog dana biti dovršen pri Drugome dolasku. Zajedništvo s Bogom je obnovljeno spasenjem ali napreduje kroz čitavi život da dođe do susreta licem-u-lice kod smrti ili *Parusije*!

Ovdje je dobar navod za zaključak ove rasprave. Uzet je iz *Dictionary of Paul and His Letters* od IVP:

“Kalvin, toliko više negoli Luther, naglašava odnosni vid Božje pravednosti. Lutherov pogled na Božju pravednost izgleda sadrži vid odrješenja [oslobađanja osude – op.prev]. Kalvin naglašava čudesnu narav navješćivanja ili kazivanja Božje pravednosti nama” (str. 834).

Za mene vjernikov odnos s Bogom ima tri vida:

1. Evanđelje je Osoba (naglasak Istočne crkve i Kalvina)
2. Evanđelje je istina (naglasak Augustina i Luthera)
3. Evanđelje je promijenjen život (katolički naglasak).

Svi su oni istiniti i moraju se držati zajedno za zdravo, ispravno, biblijsko kršćanstvo. Ako je bilo koji od njih prenaplašen ili podcijenjen, nastaju poteškoće.

Moramo dati dobrodošlicu Isusu!

Moramo vjerovati Evanđelju!

Moramo težiti Kristo-sličnosti!

1:6 “GOSPODIN zna” Pojam “znati” znači “prisni osobni odnos” (usp. Post 4:1; Jer 1:5).

POSEBNA TEMA: ZNATI /POZNATI (korišteno uglavnom u Ponovljenom zakonu kao obrazac)

Hebrejska riječ “znati” (BDB 393) ima nekoliko značenja (semantičkih polja) u *Qal*:

1. razumjeti dobro i zlo – Knjiga Postanka 3:22; Ponovljeni zakon 1:39; Knjiga proroka Izaije 7:14-15; Jona 4:11
2. znati razumijevanjem – Ponovljeni zakon 9:2.3.6; 18:21
3. znati iskustvom – Ponovljeni zakon 3:19; 4:35; 8:2.3.5; 11:2; 20:20; 31:13; Knjiga o Jošui 23:14
4. procijeniti – Ponovljeni zakon 4:39; 11:2; 29:16
5. poznati osobno:
 - a. osobu – Knjiga Postanka 29:5; Izlazak 1:8; Ponovljeni zakon 22:2; 33:9
 - b. boga – Ponovljeni zakon 11:28; 13:2.6.13; 28:64; 29:26; 32:17
 - c. YHWH-u – Ponovljeni zakon 4:35.39; 7:9; 29:6; Knjiga proroka Izaije 1:3; 56:10-11
 - d. osobu seksualno – Knjiga Postanka 4:1.17.25; 24:16; 38:26
6. naučena vještina ili znanje – Knjiga proroka Izaije 29:11.12; Amos 5:16
7. biti mudar – Ponovljeni zakon 29:4; Izreke 1:2; 4:1; Knjiga proroka Izaije 29:24
8. Božje poznavanje:
 - a. Mojsija – Ponovljeni zakon 34:10
 - b. Izraela – Ponovljeni zakon 31:21.27.29.

▣ “put pokvarenih propast će” Teološko pitanje je što “propasti” (BDB 1, KB 2) znači?:

1. potpuno ne-postojanje (tj. anihilacija)
2. neće trajati na Zemlji (tj. smrt).

Pitanje je postalo osjetljivo u suvremenoj raspravi o vječnome Paklu. Neki evangelički znanstvenici (tj. John Stott) zagovaraju razdoblje Suda, potom ne-postojanja za grješnike umjesto vječne kazne. Moja poteškoća jeste ta da ista riječ, “vječno”, upotrijebljena u Evanđelju po Mateju 25:46, opisuje oboje i “kaznu” i “eshatološki život”. Ja ne vidim kako ih nadahnuti pisac koristi s različitim značenjima u istome stihu.

POSEBNA TEMA: GDJE SU MRTVI?

I. Stari zavjet

- A. Svi ljudi idu u *Šeol* (etimologija neizvjesna, BDB 982), što je način upućivanja na smrt ili grob, uglavnom u Mudrosnoj književnosti i Knjizi proroka Izaije. U SZ-u to je sjenovito, svjesno, ali postojanje bez radosti (usp. Job 10:21-22; 38:17).
- B. *Šeol* obilježava:
 1. povezanost s Božjim Sudom (vatra), Ponovljeni zakon 32:22
 2. povezanost s kaznom čak prije Sudnjega dana, Psalam 18:4-5
 3. povezanost s *abandonom* (uništenje), u kojem je Bog također prisutan, Knjiga o Jobu 26:6; Psalam 139:8; Knjiga proroka Amosa 9:2
 4. povezanost s “Jamom” (grobom), Psalam 16:10; Knjiga proroka Izaije 14:15; Ezekiel 31:15-17
 5. grješni silaze živi u *Šeol*, Knjiga Brojeva 16:30.33; Psalam 55:15
 6. često poosobljen sa životinjom velikih ustiju, Knjiga Brojeva 16:30; Knjiga proroka Izaije 5:14; Habakuk 2:5
 7. ljudi su tamo zvani *Repha'im* (tj. “duhovi umrlih”), Knjiga proroka Izaije 14:9-11.

II. Novi zavjet

- A. Hebrejski *Šeol* preveden je grčkim *Hadom* (*Hades*) (nevidljivi svijet).
- B. *Had* ima osobine:
 1. upućuje na smrt, Evanđelje po Mateju 16:18
 2. povezan je sa smrću, Otkrivenje 1:18; 6:8; 20:13-14
 3. često sličan mjestu stalne kazne (*Gehena*), Evanđelje po Mateju 11:23 (SZ-ni navod); Luka 10:15; 16:23-24
 4. često sličan grobu, Evanđelje po Luki 16:23.
- C. Moguće podijeljen (rabini):

1. dio za pravednike nazvan raj (pravo drugo ime za Nebo, usp. 2. Kor 12:4; Otk 2:7), Evandjelje po Luki 23:43
 2. dio za grješne nazvan *Tartarus*, 2. Petrova poslanica 2:4, gdje je mjesto zadržavanja za zle anđele (usp. Post 6; 1. Henokova).
- D. *Gehena*:
1. odražava SZ-ni izričaj, “dolina sinova Hinnoma”, (južno od Jeruzalema). To je bilo mjesto gdje je fenički bog vatre, *Molek* (BDB 574), bio štovan žrtvovanjem djece (usp. 2. Kr 16:3; 21:6; 2. Ljet 28:3; 33:6), što je bilo zabranjeno Levitskim zakonom 18:21; 20:2-5.
 2. Jeremija ga mijenja iz mjesta poganskoga štovanja u mjesto YHWH-ina Suda (usp. Jer 7:32; 19:6-7). To postaje mjesto vatre, vječnoga suda u 1. Henokovoj 90:26-27 i Sib. 1:103.
 3. Židovi Isusovih dana bili su toliko užasnuti sudjelovanjem svojih predaka u poganskome štovanju žrtvovanjem djece, da su ovo područje pretvorili u smetlište za Jeruzalem. Mnoge od Isusovih metafora za Vječni sud proizašle su iz ovoga odlagališta (vatra, dim, crvi, smrad, usp. Mk 9:44.46). Pojam *Gehena* koristio je samo Isus (osim u Jak 3:6).
 4. Isusova uporaba riječi *Gehena*:
 - a. vatra, Evandjelje po Mateju 5:22; 18:9; Marko 9:43
 - b. bez kraja [neprekidno], Evandjelje po Marku 9:48 (Mt 25:46)
 - c. mjesto uništenja (obojeg i duše i tijela), Evandjelje po Mateju 10:28
 - d. usporedivo sa *Šeolom*, Evandjelje po Mateju 5:29-30; 18:9
 - e. označava grješnog kao “sin pakla”, Evandjelje po Mateju 23:15
 - f. ishod sudske presude, Evandjelje po Mateju 23:33; Luka 12:5
 - g. zamisao *Gehene* usporediva je s drugom smrću (usp. Otk 2:11; 20:6.14) ili ognjenim jezerom (usp. Mt 13:42.50; Otk 19:20; 20:10.14-15; 21:8). Moguće da ognjeno jezero postaje trajno stanište ljudi (iz *Šeola*) i zlih anđela (iz *Tartarusa*, 2. Pt 2:4; Juda stih 6 ili Abis, usp. Lk 8:31; Otk 9:1-11; 20:1.3)
 - h. nije bila određena za ljude, nego za Sotonu i njegove anđele, Evandjelje po Mateju 25:41.
- E. Moguće je, zbog preklapanja *Šeola*, *Hada*, i *Gehene* da:
1. prvotno su svi ljudi išli u *Šeol* /*Had*
 2. njihovo tamošnje iskustvo (dobro /zlo) pogoršano je nakon Sudnjeg dana, ali mjesto za grješne ostaje isto (to je zašto je KJV *hades* [grob] preveo kao *gehena* [pakao])
 3. jedini NZ-ni tekst što spominje muku prije Suda jeste parabola u Evandjelju po Luki 16:19-31 (Lazar i bogataš). *Šeol* je također opisan kao mjesto kazne sada (usp. Pnz 32:22; Ps 18:1-5). Međutim, doktrina se ne može postaviti na paraboli.

III. Međustanje između smrti i uskrsnuća

- A. NZ ne uči o “besmrtnosti duše”, što je jedan od nekoliko drevnih pogleda na život poslije smrti:
1. ljudske duše postojale su prije njihova fizičkog života
 2. ljudske duše su vječne prije i poslije fizičke smrti
 3. često je ljudsko tijelo viđeno kao zatvor a smrt kao oslobođenje za povratak u pred-postojeće stanje.
- B. NZ nagovještuje bestjelesno stanje između smrti i uskrsnuća:
1. Isus govori o diobi između tijela i duše, Evandjelje po Mateju 10:28
 2. Abraham može imati tijelo sada, Evandjelje po Marku 12:26-27; Luka 16:23
 3. Mojsije i Ilija imaju fizičko tijelo kod preobraženja, Evandjelje po Mateju 17
 4. Pavao tvrdi da će kod Drugoga dolaska prvo duše s Kristom dobiti svoja nova tijela, 1. Poslanica Solunjanima 4:13-18
 5. Pavao tvrdi da će vjernici svoja nova duhovna tijela dobiti na Dan uskrsnuća, 1. Poslanica Korinćanima 15:23.52
 6. Pavao tvrdi da vjernici ne idu u *Had*, nego su u smrti s Isusom, 2. Poslanica Korinćanima 5:6.8; Filipljanima 1:23. Isus je pobijedio smrt i uzeo je pravednike na Nebo sa Sobom, 1. Petrova poslanica 3:18-22.

IV. Nebo

A. U Bibliji je ovaj pojam korišten u tri značenja:

1. atmosfera iznad Zemlje, Postanak 1:1.8; Knjiga proroka Izaije 42:5; 45:18
2. zvjezdana nebesa, Postanak 1:14; Ponovljeni zakon 10:14; Psalam 148:4; Poslanica Hebrejima 4:14; 7:26
3. mjesto Božjega prijestolja, Ponovljeni zakon 10:14; 1. Knjiga o Kraljevima 8:27; Psalam 148:4; Poslanica Efežanima 4:10; Hebrejima 9:24 (treće nebo, 2. Kor 12:2).

B. Biblija ne otkriva mnogo o životu poslije smrti, vjerojatno zato što palo čovječanstvo nema načina ili sposobnost to razumjeti (usp. 1. Kor 2:9).

C. Nebo je oboje i mjesto (usp. Iv 14:2-3) i Osoba (usp. 2. Kor 5:6.8). Nebo može biti obnovljeni Edenski vrt (Post 1 - 2; Otk 21 - 22). Zemlja će biti očišćena i obnovljena (usp. Djela 3:21; Rim 8:21; 2. Pt 3:10). Slika Boga (Post 1:26-27) obnovljena je u Kristu. Sad je ponovno moguće prisno zajedništvo Edenskoga vrta. Međutim, ovo može biti metaforički (Nebo kao ogromni, kockasti grad iz Otk 21:9-27) a ne doslovno. Prva Korinćanima 15 opisuje razliku između fizičkoga tijela i duhovnoga tijela kao sjeme pa do zrele biljke. Ponovo, 1. Poslanica Korinćanima 2:9 (navod iz Iz 64:4 i 65:17) jeste veliko obećanje i nada! Ja znam da kad ćemo Ga vidjeti bit ćemo kao On (usp. 1. Iv 3:2).

V. Korisni izvori

- A. William Hendriksen, *The Bible On the Life Hereafter*
- B. Maurice Rawlings, *Beyond Death's Door*.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Što izričaj “dva puta” znači?
2. Opišite razliku između pravednoga čovjeka i pokvarenoga čovjeka iz ovoga Psalma.
3. Objasnite uporabu metafora:
 - a. hoda... put
 - b. stablo
 - c. podrugljivac.
4. Uči li ovaj Psalam eshatološki Sud ili ovozemaljski sud?
5. Kako se ovaj Psalam odnosi prema Knjizi o Jobu, ili Psalmima 37 i 73?
6. Zašto se ovaj Psalam smatra uvodom u čitav Psaltir?

PSALAM 2

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Kraljevanje GOSPODINOVIH pomazanih MT nema uvod	Mesijino slavljenje pobjede i Kraljevstva	GOSPODIN daje sveopću vlast Svome Kralju (Kraljevski Psalam, sastavljen za krunidbu)	Božji odabrani Kralj	Mesijanska drama
2:1-3	2:1-3	2:1-3	2:1-3	2:1-3
2:4-6	2:4-6	2:4-6	2:4-6	2:4-6
2:7-9	2:7-9	2:7-9	2:7-9	2:7-9
2:10-12	2:10-12	2:10-12b 2:12c	2:10-12	2:10-12

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovaj je Psalam u NZ-u razumjet kao Mesijanski (usp. Heb 1:5; 5:5, tj. sin, usp. Ps 1:7). Bio je korišten od:
 - a. Petra u Djelima apostolskim 4:25
 - b. Pavla u Djelima apostolskim 13:33.Poteškoća s ovim upućivanjem na Isusa jeste stih 7. Vidjeti pune bilješke povezane s “danas Ja sam Te začeo”.

- B. Mesijanska kraljevina bit će sveopća (ovo je očit zaključak monoteizma [vidjeti Posebnu temu u Ps 2:7-9: Božji; usp. Ps 2:8; Otk 12:5; 19:5; vidjeti moj komentar o Otkrivenju online na www.freebiblecommentary.org]).
- C. Postojat će proturječe od “naroda” (usp. 2:1-3). Mnogi komentatori dovode u vezu ovo kao vojni sukob na kraju vremena (tj. premilenijanzam) između onih koji poznaju YHWH-u i Njegovog Mesiju i onih koji ne poznaju! To je okončanje obećanja u Knjizi Postanka 3:15 te Novoga neba i Nove zemlje u Otkrivenju 21 - 22. Sve je između strašno međuvrijeme pobune što je opozvalo Božji naum zajedništva s Njegovim najvišim Stvorenjem (tj. Post 1:26-27; 3:8).
- D. Sukob može doći ali YHWH ima vječni naum iskupljenja koji uključuje Njegovog Mesiju.

POSEBNA TEMA: YHWH-in VJEČNI ISKUPITELJSKI NAUM

Moram priznati tebi čitatelju da sam pristran u ovome trenutku. Moj sustavna teologija nije kalvinizam ili dispencionalizam, nego je to Veliko poslanje evangelizacije (usp. Mt 28:18-20; Lk 24:46-47; Djela 1:8). Vjerujem da Bog ima vječni naum za iskupljenje čitavoga čovječanstva (npr. Post 3:15; 12:3; Izl 19:5-6; Jer 31:31-34; Ez 18; 36:22-39; Djela 2:23; 3:18; 4:28; 13:29; Rim 3:9-18.19-20.21-31), svih onih stvorenih na Njegovu sliku i sličnost (usp. Post 1:26-27). Savezi su ujedinjeni u Kristu (usp. Gal 3:28-29; Kol 3:11). Isus je Božja misterija, skrivena ali sad otkrivena (usp. Ef 2:11 - 3:13)! Evandjelje NZ-a, ne Izrael, ključ je Pisma.

Ovo pred-razumijevanje daje boju svima mojim tumačenjima Pisma. Ja čitam sve tekstove skroz! To je zasigurno pristranost (svi ih tumači imaju!), ali to je Pisamsko-obavještajna pretpostavka.

Žarište Knjige Postanka 1 - 2 je YHWH-ino stvaranje mjesta gdje On i Njegovo najviše stvorenje, čovječanstvo, mogu imati zajedništvo (usp. Post 1:26.27; 3:8). Fizičko Stvorenje je pozornica za ovaj međuljudski Božanski raspored.

1. Sv. Augustin obilježio je to kao Božanski-oblikovanu cjelinu u svakoj osobi koja može biti ispunjena jedino od Sámoga Boga.
2. C. S. Lewis nazvao je ovu planetu “dodirnutu planeta” (tj. pripremljena od Boga za ljude).

SZ ima mnoge nagovještaje ovoga Božanskoga rasporeda:

1. Knjiga Postanka 3:15 prvo je obećanje da YHWH neće ostaviti čovječanstvo u strahovitome neredu grijeha i pobune. To ne upućuje na Izrael zato jer Izraela, niti zavjetnoga naroda nema, sve do poziva upućenog Abrahamu u Postanku 12.
2. Knjiga Postanka 12:1-3 je YHWH-in prvotni poziv i otkrivenje Abrahamu koji će postati zavjetni narod, Izrael. Ali čak i u tome prvotnome pozivu, Bog je imao oči na čitavome svijetu. Zabilježite stih 3!
3. U Knjizi Izlaska 20 (Pnz 5) YHWH daje Svoj Zakon Mojsiju za vođenje Svoga posebnog naroda. Zabilježite da u Izlasku 19:5-6 YHWH otkriva Mojsiju jedinstveni odnos što će Izrael imati. Ali isto tako zabilježite da su oni bili odabrani, kao Abraham, da blagoslove svijet (usp. Izl 19:5, “jer sva je zemlja Moja”). Izrael je morao biti mehanizam za narode da spoznaju YHWH-u i budu privučeni k Njemu. Tragično je to što su oni zakazali (usp. Ez 36:27-38).
4. U Psalmima: 22:27-28; 66:4; 86:9 (Otk 15:4).
5. Kroz proroke YHWH je nastavljao otkrivati Svoje sveopće iskupiteljske naume:
 - a. Izaiju - 2:2-4; 12:4-5; 25:6-9; 42:6.10-12; 45:22; 49:5-6; 51:4-5; 56:6-8; 60:1-3; 66:18.23
 - b. Jeremiju - 3:27; 4:2; 12:15-16; 16:19
 - c. Miheja - 4:1-3
 - d. Malahiju 1:11.

Ovaj je sveopći naglasak omogućen nužnošću “Novoga saveza” (usp. Jer 31:31-34; Ez 36:22-38) što se usredotočuje na YHWH-ino milosrđe, ne na izvedbu palih ljudi. Postoji “novo srce”, “novi um”, i “novi duh”. Poslušnost je ključna ali ona je nutarnji, a ne jedino vječni kôd (usp. Rim 3:21-31).

NZ jasno na nekoliko načina pojačava sveopći iskupiteljski naum:

1. Veliko poslanje - Evandjelje po Mateju 28:18-20; Luka 24:46-47; Djela apostolska 1:8
2. Božji vječni naum (tj. predodređeni) – Evandjelje po Luki 22:22; Djela apostolska 2:23; 3:18; 4:28; 13:29
3. Bog želi da svi ljudi budu spašeni - Evandjelje po Ivanu 3:16; 4:42; Djela apostolska 10:34-35; 1. Timoteju poslanica 2:4-6; Titu 2:11; 2. Petrova 3:9; 1. Ivanova 2:2; 4:14
4. Krist ujedinjuje SZ i NZ - Galaćanima poslanica 3:28-29; Efežanima 2:11 - 3:13; Kološanima 3:11. Sve ljudske prepreke i razlike uklonjene su u Kristu. Isus je “Tajna Božja”, skrivena ali sad otkrivena (Ef 2:11 - 3:13).

NZ usredotočuje se na Krista, ne na Izrael. Evanđelje, a ne nacionalna ili zemljopisna regija, jeste središte. Izrael je bio prvo otkrivenje ali Isus je konačno otkrivenje (usp. Mt 5:17-48).

Nadam se da ćete uzeti vremena za pročitati Posebnu temu: Zašto SZ-na obećanja Saveza izgledaju tako različita od NZ-nih obećanja Saveza. Možete ju naći online na www.freebiblecommentary.org.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 2:1-3

¹Zašto su narodi u metežu

I ljudi promišljaju ispraznu stvar?

²Kraljevi zemlje zauzimaju svoj položaj

I vladari se savjetuju zajedno

Protiv GOSPODINA i protiv Njegova Pomazanika, govoreći:

³“Raskinimo njihove lance

I zbacimo njihove okove sa sebe!”

2:1-3 Ovo opisuje neovisnost paloga ljudskog duha (posebice stih 3; Post 3). Nacionalizam je bio Božji način zaštite ljudi od jedne svjetske vlade (usp. Post 10-11; 2. Sol 2). Međutim, jednoga dana svijet će biti ujedinjen pod Božjim Mesijom. Za Crkvu taj se preokret od Babilonske kule dogodio na Pedeseticu (usp. Djela 2, tj. “oni su svi čuli evanđelje na svome vlastitome jeziku”).

2:1 AB (str. 6) prevodi ovaj prvi stih kao: “Zašto se narodi skupljaju, i ljudi množe svoje trupe?” Ovo je čitanje temeljeno na:

1. paralelizmu
2. ugaritskoj uporabi riječi
3. prvi GLAGOL (“biti u zbrci”, BDB 921, KB 1189, *Qal* PERFECT) nađen je jedino ovdje u SZ-u
4. uporabi korijena, “ispraznu stvar”, קָרַךְ (BDB 937) u Knjizi Postanka 14:14, prevedena je od LXX-e (tj. “on je brojio svoje vlastite kućne rodove”).

To izgleda oblikuje bolju usporednicu sa stihom 2.

2:2 “Kraljevi...

vladari” Postoji također usporednica u Knjizi o Sucima 5:3; u Izrekama 8:15 (poezija).

▣ **“zemlje”** Pojam “zemlja” ima široko semantičko polje. Okvir mora odrediti je li to mjesno, regionalno, ili globalno. Pitanje ovdje jeste: “Je li ovaj Psalam izvorno upućivao na narode koji su okruživali Izrael, narode Drevnoga Bliskog Istoka, ili sve narode (usp. stih 8)?” Prema smislu ovo može biti mnogostruko ispunjenje proročanstva kao što je Knjiga proroka Izaije 7:14 ili tumačenje kao Psalam 22. U svjetlu uporabe ovoga Psalma u NZ-u, to ima sveopće značenje (tj. Mesijansko, eshatološko, sveopće).

POSEBNA TEMA: KOPNO, DRŽAVA, ZEMLJA

Kao svi hebrejski korijeni, okvir je presudan u određivanju njihovih namjeranih značenja. Ograničeni broj hebrejskih korijena (tj. drevni semitski jezik) uzrokuje svakome od njih djelovati s različitim značenjima i suzvicima. Ovaj korijen (BDB 75, KB 90) može značiti:

1. čitavu planetu (iako drevni ljudi nisu shvaćali njenu veličinu i oblik. Uobičajeno je korišteno za “poznati svijet”):
 - a. Knjiga Postanka 1 - 2; 6 - 9; 10:32; 11:1.4.8.9; 14:19; 18:18.25; 22:18, itd.
 - b. Knjiga Izlaska 9:29; 19:5
 - c. Psalam 8:1.9; 24:1; 47:2.7; Knjiga proroka Jeremije 25:26.29.30
 - d. Izreke 8:31
 - e. Knjiga proroka Izaije 2:19.21; 6:3; 11:4.9.12; 12:5

2. Zemlja u oprečju s nebom:
 - a. Knjiga Postanka 1:2
 - b. Knjiga Izlaska 20:4
 - c. Ponovljeni zakon 5:8; 30:19
 - d. Knjiga proroka Izaije 37:16
3. metafora za ljudske žitelje planete:
 - a. Knjiga Postanka 6:11; 11:1
 - b. 1. Knjiga o Kraljevima 2:2; 10:24
 - c. Knjiga o Jobu 37:12
 - d. Psalam 33:8; 66:4
4. država ili područje:
 - a. Knjiga Postanka 10:10.11; 11:28.31
 - b. posebice Izrael (dar od YHWH, On ga posjeduje)
5. tlo, usp. Knjiga o Jošua 7:21
6. podzemlje /podzemni svijet (KB 91):
 - a. Knjiga Izlaska 15:12
 - b. Psalam 22:29; 71:20; Knjiga proroka Jeremije 17:13; Jona 2:6
7. novi svijet:
 - a. Knjiga proroka Izaije 9:1-7; 65:17; 66:22
 - b. vidi NZ, Poslanica Rimljanima 8:19-22; Galaćanima 6:15; 2. Petrova 3:13; Otkrivenje 21:1.5.

Zapamtite, okvir, okvir, okvir je ključan. Često mogu pomoći srodni korijeni, ali ne uvijek.

▣ **“GOSPODIN(A)”** Ovo je zavjetno Ime za Božanstvo Izraela. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:1: Imena za Božanstvo.

▣ **“Pomazanik(a)”** Ovo je hebrejska riječ za “Mesija”. Na grčki je prevedena kao “Krist”. Simbolizira posebnu prisutnost Svetoga Duha da dovrši Božji označeni zadatak kroz Osobu (usp. 1. Sam10:1.6; 16:13; 1. Kr 19:16; Iz 61:1).

POSEBNA TEMA: MESIJA

Ovo je uzeto iz moje komentarske bilješke o Knjizi proroka Daniela 9:6. Poteškoća u tumačenju ovoga stiha je zbog mogućnosti u značenju povezanosti s Mesijom ili pomazanikom (BDB 603):

1. bilo je korišteno za židovske kraljeve (npr. 1. Sam 2:10; 12:3)
2. bilo je korišteno za židovske svećenike (npr. Lev 4:3.5)
3. bilo je korišteno za Kira (usp. Iz 45:1)
4. #1 i #2 kombinirane su u Psalmu 110 i Knjizi proroka Zaharije 4
5. bilo je korišteno za Božji poseban dolazak, Davidovskog Kralja da u Novo doba donese pravednost:
 - a. plemenu Jude (usp. Post 49:10)
 - b. kući Jišajevoj (usp. 2. Sam 7)
 - c. sveopću kraljevsku vladavinu (usp. Ps 2; Iz 9:6; 11:1-5; Mih 5:1-4 i dalje).

Osobno sam privučen poistovjećivanjem “pomazanika” s Isusom iz Nazareta zbog:

1. uvođenja Vječnoga kraljevstva u Knjizi proroka Daniela 2 tijekom četvrtoga Carstva
2. uvođenja “Sina Čovječjega” u Knjizi proroka Daniela 7:13 kojem je dano Vječno kraljevstvo
3. kratke rečenice o iskupljenju iz Knjige proroka Daniela 9:24, što vode prema vrhuncu povijesti paloga svijeta
4. Isusove uporabe Knjige proroka Daniela u NZ-u (usp. Mt 24:15; Mk 13:14).

POSEBNA TEMA: SZ-ni NASLOVI ZA POSEBNOGA DOLAZEĆEG

- A. Prorok – Ponovljeni zakon 18:15.18.
- B. Kralj:
1. iz plemena Jude, Knjiga Postanka 49:10; Psalam 60:7; 108:8
 2. iz obitelji Davida, 2. Knjiga o Samuelu 7 (od Jišaja, Iz 11:1)
 3. iz drugih tekstova, 1. Knjiga o Samuelu 2:10; Psalam 89:3-4; Knjiga proroka Izaije 9,11; Jeremija 30:8-9; Ezekiel 37:21-22; Zaharija 9:9-10.
- C. Kralj /Svećenik:
1. Psalam 110 (kralj, stihovi 1-3; svećenik, stih 4)
 2. Knjiga proroka Zaharije 4:14 (dva maslinova stabla, dva pomazanika, Zerubabel [loza Davida] i Jošua [loza Arona]).
- D. Pomazanik (Mesija):
1. Božji Kralj, Psalam 2:2; 45:7
 2. prisutnost Duha, Knjiga proroka Izaije 11:2; 61:1
 3. Dolazeći /Onaj koji dolazi, Knjiga proroka Daniela 9:26
 4. trojica SZ-nih vođa bili su pomazani kao znak Božjega poziva i opunomoćenja: kraljevi (usp. Suci 9:8.15; 1. Sam 2:10; 9:16; 24:10; 2. Sam 19:21; 23:1; Ps 18:50), svećenici (usp. Izl 28:41; Lev 4:3; 6:22) i proroci (usp. 1. Kr 19:16).
- E. Kraljev Sin:
1. Psalam 2:7.12
 2. Izraelov kralj kao simbol Božje kraljevine (usp. 1. Sam 8).
- F. Sin Čovječji (Dn 7:13):
1. čovjek, Psalam 8:4; Knjiga proroka Ezekiela 2:1
 2. Božanski, Knjiga proroka Daniela 7:13.
- G. Posebni iskupiteljski naslovi:
1. Pateći Sluga, Knjiga proroka Izaije 52:13 - 53:12
 2. Pateći Pastir, Knjiga proroka Zaharije 12 - 14
 3. Ugaoni kamen, Psalam 118; Knjiga proroka Izaije 8:14-15; 28:16
 4. Posebno Dijete, Knjiga proroka Izaije 7:14; 9:6-7; Mihej 5:2
 5. Mladica, Knjiga proroka Izaije 4:2; 11:5; 53:2; Jeremija 23:5-6; 33:15; Zaharija 3:8; 6:12.

NZ uzima ove razbacane reference o Božjemu posebnome iskupiteljskome posredniku i objašnjava ih i razvija u razumijevanje Isusa kao Božjega Obećanog Dolazećeg (npr. Mt 16:13-20; Iv 11:25-27). Dva dolaska Mesije su sredstvo kojim su ove dvije različite djelatnosti i naslovi ujedinjene.

Za dobru raspru o raznoolikosti u Evanđeljima između Sina Čovječjega kao autoritativne osobe nasuprot Patećega Sluge, vidjeti George E. Ladd, *A Theology of the New Testament*, str. 149-158.

2:3 Ovaj stih ima dva KOHORTATIVA:

1. raskinimo – BDB 683, KB 736, *Piel* KOHORTATIV, usp. Knjiga proroka Jeremije 5:5
2. zbacimo – BDB 1020, KB 1527, *Hiphil* KOHORTATIV.

Pali ljudi (pojedinci i skupine) žele neovisnost od svoga Stvoritelja (usp. Post 3).

Pojmovi “lance” (BDB 64) i “okove” (BDB 721) upućuju na stvari što zavezuju zatvorenike (ovdje, vazali). Oni su (kao svi pali udruženi ljudi) vidjeli YHWH-in Zakon kao ograničavatelja svoje slobode, dok je zapravo, Njegov Zakon osmišljen zato da nas drži sigurnima, sretnima, i plodonosnima u palome svijetu. Zakoni su ljubeći vodiči roditelja, dajući smjernice i mudrost!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 2:4-6

⁴On koji sjedi u nebu smije se,
Gospodin im se podruguje.

⁵Tad će im On govoriti u Svome gnjevu
I prestraviti ih u Svojoj jarosti, kazujući:

**“Ali što se Mene tiče, Ja postavih Moga Kralja
Nad Sionom, Mojom svetom gorom.”**

2:4-6 Ovo opisuje YHWH-ine misli i djelovanja odgovarajući na metež naroda. To je antropomorfički jezik:

1. sjedi
2. smije se (usp. Ps 59:8; Izr 1:26)
3. podruguje se
4. govori u gnjevu.

Može li se palo, udruženo ljudstvo oduprijeti YHWH-inoj volji (tj. Post 10 - 11)? Ne!

POSEBNA TEMA: BOG OPISAN KAO ČOVJEK (JEZIK ANTROPOMORFIZAMA)

I. Ova vrsta jezika vrlo je uobičajena u SZ-u (neki primjeri)

A. Dijelovi fizičkoga tijela:

1. oči – Knjiga Postanka 1:4.31; 6:8; Izlazak 33:17; Brojevi 14:14; Ponovljeni zakon 11:12; Knjiga proroka Zaharije 4:10
2. ruke – Knjiga Izlaska 15:17; Brojevi 11:23; Ponovljeni zakon 2:15
3. ruka – Knjiga Izlaska 6:6; 15:16; Ponovljeni zakon 4:34; 5:15; 26:8
4. uši – Knjiga Brojeva 11:18; 1. Samuelova 8:21; 2. Kraljevima 19:16; Psalam 5:1; 10:17; 18:6
5. lice – Knjiga Izlaska 33:11; Brojevi 6:25; 12:8; Ponovljeni zakon 34:10
6. prst – Knjiga Izlaska 8:19; 31:18; Ponovljeni zakon 9:10; Psalam 8:3
7. glas – Knjiga Postanka 3:8.10; Izlazak 15:26; 19:19; Ponovljeni zakon 26:17; 27:10
8. noge – Knjiga Izlaska 24:10; Knjiga proroka Ezekiel 43:7
9. ljudsko obličje – Knjiga Izlaska 24:9-11; Psalam 47; Knjiga proroka Izaije 6:1; Ezekiel 1:26
10. anđeo Gospodnji – Knjiga Postanka 16:7-13; 22:11-15; 31:11.13; 48:15-16; Izlazak 3:4.13-21; 14:19; Suci 2:1; 6:22-23; 13:3-22.

B. Fizičko djelovanje:

1. govorenje kao mehanizam stvaranja – Knjiga Postanka 1:3.6.9.11.14.20.24.26
2. šetanje (tj. zvuk) u Edenu – Knjiga Postanka 3:8; 18:33; Levitski zakonik 26:12; Ponovljeni zakon 23:14
3. zatvaranje vrata Noine arke – Knjiga Postanka 7:16
4. mirisanje žrtava – Knjiga Postanka 8:21; Izlazak 29:18.25; Levitski zakonik 26:31
5. silaženje – Knjiga Postanka 11:5; 18:21; Izlazak 3:8; 19:11.18.20
6. ukapanje Mojsija – Ponovljeni zakon 34:6.

C. Ljudski osjećaji (neki primjeri):

1. kajanje /žaljenje – Knjiga Postanka 6:6.7; Izlazak 32:14; Suci 2:18; I. Samuelova 15:29.35; Knjiga proroka Amosa 7:3.6
2. gnjev – Knjiga Izlaska 4:14; 15:7; Brojevi 11:10; 12:9; 22:22; 25:3.4; 32:10.13.14; Ponovljeni zakon 6:15; 7:4; 29:20
3. ljubomora – Knjiga Izlaska 20:5; 34:14; Ponovljeni zakon 4:24; 5:9; 6:15; 32:16.21; Jošua 24:19
4. gađenje /zgražanje – Levitski zakonik 20:23; 26:30; Ponovljeni zakon 32:19.

D. Obiteljski pojmovi (neki primjeri):

1. Otac:
 - a. Izraela – Knjiga Izlaska 4:22; Ponovljeni zakon 14:1; Knjiga proroka Izaije 1:2; 63:16; 64:8; Jeremija 31:9; Hošea 11:1
 - b. kralja – 2. Knjiga o Samuelu 7:11-16; Psalam 2:7
 - c. metafore očinskog djelovanja – Ponovljeni zakon 1:31; 8:5; 32:6-14; Psalam 27:10; Izreke 3:12; Knjiga proroka Jeremije 3:4.22; 31:20; Hošea 11:1-4; Malahija 3:17
2. Roditelj – Knjiga proroka Hošea 11:1-4
3. Majka – Knjiga proroka Izaije 49:15; 66:9-13 (analogija majke koja doji)
4. Mladi odan ljubavnik – Knjiga proroka Hošee 1 - 3.

II. Razlozi uporabe ove vrste jezika

- A. Za Boga je bilo nužno otkriti Sámoga Sebe ljudskom stvorenju. Vrlo prošireni okvir Boga kao muške osobe je antropomorfizam jer je Bog duh!
- B. Bog uzima najznačajnije vidove ljudskoga života i koristi ih kako bi otkrio Sám Sebe palome čovječanstvu (otac, majka, roditelj, ljubavnik).
- C. Iako neophodno tada (tj. Post 3:8), Bog ne želi biti ograničen ikakvim fizičkim obličjem (usp. Izl 20; Pnz 5).
- D. Konačni antropomorfizam je utjelovljenje Isusa! Bog je postao fizički, opipljiv (usp. 1. Iv 1:1-3). Božja poruka postala je Riječ Božja (usp. Iv 1:1-18).

2:4 “**sjedi u nebu**” Ovo upućuje na mjesto Božjega prijestolja, gdje On kraljuje! Za “nebesa” vidjeti Posebnu temu dolje.

POSEBNA TEMA: NEBO

Hebrejski pojam (BDB 1029, preveden kao “nebo”, “podneblje”, “nebeski svod”, “zrak”, može uputiti na nekoliko stvari (tj. nizove svodova ili sfera Stvorenja):

1. u Knjizi Postanka 1:8-20 upućuje na atmosferu iznad Zemlje gdje su se kretali oblaci i letjele ptice
2. ovaj svod (usp. Post 1:6.20; Iz 40:22; 42:5) iznad Zemlje jeste onaj iz kojega Bog šalje kišu (tj. “prozori neba”, usp. Ps 78:23-29; Mal 3:10 ili “nebeski vodeni mjehovi /posude”, usp. Job 38:37)
3. ovaj svod je onaj gdje obitavaju zvijezde i kreću se planete (dvodimenzionalan). To može upućivati na sav stvoreni svemir (desetke milijardi galaksija)
4. iznad toga svoda je prebivalište Božje (tj. treće ili sedmo Nebo). To je najviše Nebo (npr. Pnz 10:14; 1. Kr 8:27.30.32; Ps 2:4; 148:4; Iz 66:1)
5. teološki naglasci:
 - a. Bog je Stvoritelj svega
 - b. On nadzire Stvorenje (tj. svjetlo i tamu, kišu i sušu)
 - c. On stvara i smješta nebeska svjetlila (Sunce, Mjesec, zvijezde, planete, komete)
 - d. postoje sfere ili kraljevine stvarnosti:
 - 1) Zemlja
 - 2) iznad Zemlje
 - 3) nevidljive /andeoske (usp. Kol 1:16)
 - 4) Božja prisutnost i prebivalište
 - e. oni su svi povezani i nadzirani Njegovom voljom.

POSEBNA TEMA: NEBESA

U SZ-u izričaj “nebesa” uobičajeno je MNOŽINA (tj. *shamayim*, BDB 1029). Hebrejski pojam znači “visina”. Bog prebiva u visini. Ovo shvaćanje odražava svetost i transcendentnost Božju.

U Knjizi Postanka 1:1 na MNOŽINU “nebesa i zemlja” gledalo se kao na Božje stvaranje: (1) atmosfere iznad ove planete ili (2) način upućivanja na svu stvarnost (tj. duhovnu i fizičku). Iz toga temeljnog razumijevanja navođeni su drugi tekstovi kao upućivanje na stupnjeve Neba: “nebesa nad nebesima” (usp. Ps 68:33) ili “nebo i nebesa nad nebesima” (usp. Pnz 10:14; 1. Kr 8:27; Neh 9:6; Ps 148:4). Rabini su nagađali da bi to moglo biti:

1. dva neba (tj. R. Judah, Hagigah 12b)
2. tri neba (svjedočanstva u Lev 2 - 3; uzdizanje u Iz 6 - 7; *Midrash Tehillim* u Ps 114:1)
3. pet neba (III. Baruh)
4. sedam neba (R. Simonb. *Lakish*; 2. Henokova 8; uzdizanje iz Iz 9:7)
5. deset neba (2. Henokova 20:3b; 22:1).

Sve ovo trebalo je prikazati Božje odvojenje od fizičkog Stvorenja i/ili Njegovu transcendentnost. Najčešći broj nebesa u rabinskom judaizmu bio je sedam. A. Cohen, u *Everyman's Talmud* (str. 30), kaže da je ovo bilo povezano s astronomskim sferama, ali ja mislim da to upućuje na sedam kao broj savršenstva (tj. dani stvaranja u Post 1, sedmi dan predstavlja odmor).

Pavao, u 2. Poslanici Korinćanima 12:2, spominje “treće” nebo (grčki *ouranos*) kao način poistovjećivanja Božje osobne, veličanstvene prisutnosti. Pavao je doživio poseban susret s Bogom!

▣ **“smije se”** GLAGOL (BDB 965, KB 1315, *Qal* IMPERFEKT) jeste književni način označavanja XHWH-ine suverenosti. UBS *Handbook* (str. 26) ima pronicljiv osvrt: “U Psalmu 1:1 ‘podrugljivci’ su ljudi koji zbijaju šale o Bogu; ovdje je Bog taj koji ismijava poganske vladare.”

▣ **“Gospodin”** Stihovi 4a i 4b su usporedni, tako da Božanstvo na koje je upućeno jeste YHWH (usp. stih 2c). Ovdje riječ nije YHWH nego *Adon* što je hebrejska riječ za “vlasnik”, “suprug /muž”, “gospodin”. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:1: Imena za Božanstvo.

2:6 YHWH je, u suprotivosti s idolima koji ne mogu vidjeti, čuti, ili djelovati, postavio (doslovno “posvetio”, BDB 651, KB 703, *Qal* PERFEKT) Svoga Kralja! Kralj Izraela djelovao je kao YHWH-in predstavnik.

Zabilježite uporabu osobne zamjenice, “Mene”, “Moga /Mojom” (dva puta). YHWH je osobno prisutan i djelatan u svijetu, a posebice sa Svojim zavjetnim narodom.

▣ **“Sionom, Mojoj svetom gorom”** Ovo oboje upućuje na goru Morija, uzvisinu u Jeruzalemu na kojoj je bio izgrađen Hram. Izvorno Sion je upućivao na uzvisinu gdje su Jebusejci gradili utvrde (tj. Jeruzalem je okružen sa sedam uzvisina). David ga je osvojio i izgradio svoju palaču na toj uzvisini. Kasnije to je postao način označavanja čitavoga grada Jeruzalema.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 2:7-9

⁷“Ja ću zasigurno reći odluku GOSPODINOVU:

On Mi reče: ‘Ti si Moj Sin,
Danas Ja sam Te rodio.

⁸Traži od Mene, i Ja ću ti zasigurno dati narode kao Tvoju baštinu,
I svaki kraj zemlje kao Tvoj posjed.

⁹Ti ćeš ih slomiti sa šibom od željeza,
Ti ćeš ih zdrobiti kao zemljanu posudu.

2:7-9 Govornik je novi Kralj, ovdje nazvan YHWH-in “Sin” (usp. Heb 1:2; 3:6; 5:8; 7:28).

POSEBNA TEMA: SIN BOŽJI

Ovo je jedan od glavnih NZ-nih naslova za Isusa. Zasigurno ima Božanska suzvučja. Uključen je Isus kao “Sin” ili “Moj Sin” a Bog oslovljen kao “Otac”. U NZ-u pojavljuje se više od 124 puta. Čak Isusova samo-oznaka kao “Sina Čovječjega” ima Božanski suzvuk iz Knjige proroka Daniela 7:13-14.

U SZ-u oznaka “sin” može upućivati na četiri posebne skupine:

- A. anđele (uobičajeno u MNOŽINI, usp. Post 6:2; Job 1:6; 2:1)
- B. Kralja Izraela (usp. 2. Sam 7:14; Ps 2:7; 89:26-27)
- C. naciju Izrael kao cjelinu (usp. Izl 4:22-23; Pnz 14:1; Hoš 11:1; Mal 2:10)
- D. izraelske suce (usp. Ps 82:6).

To je druga uporaba povezana s Isusom. Na taj su način “Davidov sin” i “Božji sin” oboje u odnosu s 2. Knjigom o Samuelu 7; Psalmima 2 i 89. U SZ-u “Božji sin” nikad nije posebno upotrijebljen za Mesiju, osim za eshatološkoga Kralja kao jednoga od “pomazanih službenika” Izraela. Doduše, u Svicima s Mrtvoga mora naslov s pretpostavkama mesijanskoga je uobičajen (vidjeti posebne upute u *Dictionary of Jesus and the Gospels*, str. 770). Isto tako “Božji Sin” je naslov Mesije u dva među-biblijska židovska apokaliptička djela (usp. 2. Ezdra 7:28; 13:32.37.52; 14:9 i 1. Henokova 105:2).

Njegova NZ-na pozadina kad upućuje na Isusa najbolje je sažeta u nekoliko skupina:

1. Njegova pred-postojanje (usp. Iv 1:1-18)
2. Njegovo jedinstveno (djevičansko) rođenje (usp. Mt 1:23; Lk 1:31-35)
3. Njegovo krštenje (usp. Mt 3:17; Mk 1:11; Lk 3:22. Božji glas s Neba ujedinjuje kraljevskoga Kralja iz Psalma 2 s Patećim slugom iz Izaije 53)
4. Njegova sotonska kušnja (usp. Mt 4:1-11; Mk 1:12.13; Lk 4:1-13. On je bio kušan da posumnja u Svoje sinovstvo ili u najmanju ruku da ispuni svrhu toga drukčijim sredstvima osim križem)
5. Njegova potvrda od neprihvatljivih priznavatelja:
 - a. demona (usp. Mk 1:23-25; Lk 4:31-37.41; Mk 3:11-12; 5:7)
 - b. nevjernika (usp. Mt 27:43; Mk 14:61; Iv 19:7)
6. Njegova potvrda od Njegovih učenika:
 - a. Evandjelje po Mateju 14:33; 16:16
 - b. Evandjelje po Ivanu 1:34.49; 6:69; 11:27
7. Njegova samo-potvrda:
 - a. Evandjelje po Mateju 11:25-27
 - b. Evandjelje po Ivanu 10:36
8. Njegova uporaba obiteljske metafore Boga kao Oca:
 - a. Njegova uporaba "Abba" za Boga:
 - 1) Evandjelje po Marku 14:36
 - 2) Poslanica Rimljanima 8:15
 - 3) Poslanica Galaćanima 4:6
 - b. Njegova ponavljana uporaba riječi Otac (*patēr*) za opis Njegova odnosa s Božanstvom.

U sažetku, naslov "Božji Sin" ima veliko teološko značenje za one koji su poznavali SZ te njegova obećanja i skupine, ali NZ-ni pisci bili su plašljivi kod njegove uporabe s poganima zbog njihove poganske pozadine uzimanja žena od strane "bogova" s ishodom nastajanja potomaka "titana" ili "giganta".

2:7 "Danas Ja sam Te rodio" U smislu ovaj izričaj predstavlja Božanska obećanja iz 2. Knjige o Samuelu 7 (usp. Ps 89:26-27), gdje YHWH obećava u slikovitome jeziku da će biti "otac" Davidovim kraljevskim potomcima. "Danas" bi moglo uputiti na dan kraljeve krunidbe. Zabilježite od Johna H. Waltona, *ANE Thought and the OT*, str. 89, opasku 19:

"zamisao da je rađanje povezano s ulogom radije negoli sa supstancom dokaz je čak i u biblijskim izjavama kao ... (Ps 2:7) u kojima je kralj rođen za svoj kraljevski položaj."

Također zabilježite od G. B. Cairda, *The Language and Imagery of the Bible*, str. 190. Međutim, u ovome Psalmu to je upotrijebljeno o Mesiji (tj. Isus, usp. Mt 3:17; Lk 3:22; Mk 1:11; 9:7; Djela 13:33; Heb 1:5; 5:5), koji je uzrokovao neke teološke poteškoće osobito u odnosu na "monoteizam", i poslije NZ-nu herezu o adopcionizmu.

POSEBNA TEMA: MONOTEIZAM

Zamisao "monoteizma" (jedan i samo jedan Bog), ne samo "visoki bog" politeizma ili dobar bog iranskoga dualizma (zoroastrijanizam), jedinstven je Izraelu (Abraham, 2000. g.pr.Kr.). Samo je jedna rijetka iznimka nakratko u Egiptu (Amenofis IV., također poznat kao Ehnaton, 1367.-1350. ili 1386.-1361. g.pr.Kr.).

Ova je zamisao izražena u SZ-u u nekoliko izričaja:

1. "nitko kao YHWH naš *Elohim*", Knjiga Izlaska 8:10; 9:14; Ponovljeni zakon 33:26; 1. Knjiga o Kraljevima 8:23
2. "nitko drugi osim Njega", Ponovljeni zakon 4:35.39; 32:39; 1. Knjiga o Samuelu 2:2; 2. Samuelova 22:32; Knjiga proroka Izaije 45:21; 44:6.8; 45:6.21
3. "YHWH je jedan", Ponovljeni zakon 6:4; Poslanica Rimljanima 3:30; 1. Korinćanima 8:4.6; 1. Timoteju 2:5; Jakovljeva 2:19
4. "nitko sličan Tebi", 2. Knjiga o Samuelu 7:22; Knjiga proroka Jeremije 10:6
5. "Ti si jedini Bog", Psalm 86:10; Knjiga proroka Izaije 37:16
6. "Prije Mene nijedan Bog nije bio načinjen, i neće biti nijedan poslije Mene", Knjiga proroka Izaije 43:10

7. “nema drugoga; osim Mene... nema drugoga”, Knjiga proroka Izaije 45:5.6.22
8. “nema drugoga, nema drugoga Boga”, Knjiga proroka Izaije 45:14.18
9. “nema drugoga osim Mene”, Knjiga proroka Izaije 45:21
10. “nema drugoga; ...nitko nije kao Ja”, Knjiga proroka Izaije 46:9.

Mora biti priznato da se ova ključna doktrina otkrivala na postupne načine. Rane izjave mogu biti razumjete kao “henoteizam” ili primjenjiv monoteizam (postoje drugi bogovi, ali samo je jedan Bog za nas, usp. Izl 15:11; 20:2-5; Pnz 3:28; 5:7; 6:4.14; 10:17; 32:12; 1. Kr 8:23; Ps 83:18; 86:8; 136:1-2).

Prvi tekstovi što su počeli naznačavati singularitet (filozofijski monoteizam) su rani (usp. Izl 8:10; 9:14; Pnz 4:35.39; 33:26). Pune i potpune tvrdnje nađene su u Knjizi proroka Izaije 43 – 46 (usp. 43:11; 44:6.8; 45:7.14.18.22; 46:5.9).

NZ usmjerava na Ponovljeni zakon 6:4 u Poslanici Rimljanima 3:30; 1. Korinćanima 8:4.6; Efežanima 4:6; 1. Timoteju 2:5; i Jakovljevoj 2:19. Isus ga navodi kao prvu zapovijed u Evanđelju po Mateju 22:36-37; Marku 12:29-30; Luki 10:27. SZ, kao i NZ, potvrđuju stvarnost drugih duhovnih bića (demoni, anđela), ali samo jednog stvoritelja /iskupitelja Boga (YHWH, Post 1:1).

Biblijski monoteizam obilježen je:

1. Bog je jedan i jedinstven (ontologija je pretpostavljena, ne određena)
2. Bog je osoban (usp. Post 1:26-27; 3:8)
3. Bog je moralan (usp. Izl 34:6; Neh 9:17; Ps 103:8-10)
4. Bog je stvorio ljude na Svoju sliku (Post 1:26-27) za zajedništvo (tj. #2). On je ljubomoran Bog (usp. Izl 20:2-3).

Iz NZ-a:

1. Bog ima tri vječna, osobna očitovanja (vidi Posebnu temu u 51:11b: Trojstvo)
2. Bog je savršeno i potpuno otkriven u Isusu (usp. Iv 1:1-14; Kol 1:15-19; Heb 1:2-3)
3. Božji vječni naum za iskupljenje paloga čovječanstva jeste žrtvena ponuda Njegova jedinog Sina (Iz 53; Mk 10:45; 2. Kor 5:21; Fil 2:6-11; Heb).

Teološko pitanje je: “Je li Mesijanski kralj pred-postojeće Božanstvo” ili stvoreno biće (usp. Izr 8:22-31; Rim 1:4)? Evanđelje po Ivanu 1:1-3 odgovara ovo pitanje. Ono je toliko važno da sam uključio svoje bilješke iz Ivana 1:1-3.

EVANĐELJE PO IVANU 1

1:1 “U početku” Ovo odražava Postanak 1:1 te je također korišteno u I. Ivanovoj poslanici 1:1 kao upućivanje na utjelovljenje. Moguće da je I. Ivanova bila omot Evanđelju. Oba se [pisma - op.prev.] bave gnosticizmom. Stihovi 1-5 su potvrda Božanske pred-egzistencije Isusa Krista prije stvaranja (usp. 1:15; 8:56-59; 16:28; 17:5; II. Kor 8:9; Fil 2:6-7; Kol 1:17; Heb 1:3; 10:5-8).

NZ je opisan kao:

1. novo djelo, neugroženo Padom (nepokvareno) (tj. Post 3:15 ispunjenje za čovječanstvo)
2. nova pobjeda (Obećana zemlja)
3. novi izlazak (ispunjeno proročanstvo)
4. novi Mojsije (davatelj Zakona)
5. novi Jošua (usp. Heb 4:8)
6. nova čuda s vodom (usp. Heb 3-4)
7. nova mana (usp. Iv 6)

i još mnogo više, posebice u Poslanici Hebrejima.

▣ **“bijaše”** (tri puta) Ovo je IMPERFEKT (usp. stihove 1.2.4.10) koji se usredotočuje na neprestano postojanje u prošlom vremenu. Ovo GLAGOLSKO VRIJEME korišteno je kako bi pokazalo na pred-postojanje Logosa (usp. 8:57-58; 17:5.24; II. Kor 8:9; Kol 1:17; Heb 10:5-7). Ono stoji u opreču s AORISTOM u stihovima 3. 6. i 14.

▣ **“Riječ”** Grčki izraz *logos* upućuje na poruku, ne samo na jednu riječ. U ovome okviru ono je naslov kojeg su Grci koristili kako bi opisali “svjetovno poimanje” a Hebreji slično tome “Mudrost”. Ivan je izabrao ovaj pojam kako bi potvrdio da je Riječ Božja oboje, Osoba i poruka. Vidi Uvidi u tekst, C.

▣ **“s Bogom”** “Sa/s” moglo bi se drukčije reći “licem u lice”. Ono prikazuje prisno zajedništvo. Također ukazuje na pojam jedne Božanske biti i tri vječne osobne objave (vidi Posebnu temu: Trojstvo u 14:26). NZ potvrđuje paradoks da je Isus odvojen od Oca, ali i da je On jedno s Ocem.

▣ **“Riječ bijaše Bog”** Ovaj GLAGOL je IMPERFEKT kao i u stihu 1a. Nema ČLANA (koji određuje SUBJEKT, vidi F. F. Bruce, *Answers to the Questions*, str. 66) uz *Theos*, ali *Theos* je postavljen kao prva riječ u grčkom naglašavanju. Ovaj stih te stih 18 snažne su izjave potpunoga Božanstva pred-postojećeg Logosa (usp. 5:18; 8:58; 10:30; 14:9; 17:11; 20:28; Rim 9:5; Heb 1:8; II. Pt 1:1). Isus je potpuno Božanstvo kao i potpun čovjek (usp. I. Iv 4:1-3). On nije isti kao Bog Otac, ali je iste Božanske biti kao Otac.

NZ dokazuje potpuno Božanstvo Isusa iz Nazareta, ali i štiti različitost Očeve osobnosti. Ista Božanska bit naglašena je u Ivanu 1:1; 5:18; 10:30.34-38; 14:9-10; i 20:28, dok su njene različitosti naglašene u Ivanu 1:2.14.18; 5:19-23; 8:28; 10:25.29; 14:11.12.13.16.

1:2 Ovo je usporedno stihu 1 i ponovo naglašava potresnu istinu u svjetlu monoteizma da je Isus, koji je bio rođen 6.-5 g.pr.Kr., uvijek bio s Ocem te je, prema tome, Božanstvo.

1:3 “Sve je po Njoj nastalo” Logos je bio Očev Posrednik u stvaranju vidljivog i nevidljivog (usp. stih 10; I. Kor 8:6; Kol 1:16; Heb 1:2). Ovo je slično ulozi koju mudrost igra u Psalmu 33:6 i Izrekama 8:12-23 (u hebrejskom jeziku “mudrost” je IMENICA ŽENSKOG TODA).

▣ “ništa bez Nje nije nastalo” Ovo je pobijanje lažnoga gnostičkog učenja o andeoskim aeonima između visokoga, dobrog boga i nižega duhovnog bića koji su oblikovali pred-postojeću materiju (vidi Uvidi u tekst, D).

Mora biti zabilježeno da “Otac... sin” slika jeste slikovit način za pokazivanje osobnoga odnosa (usp. Pnz 32:18). Ljudska obitelj lakše je razumljiv način simboliziranja toga odnosa. Ova ista istina također je dio hebrejske zamisli o “znati”. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:6: Znati /poznati (korišteno uglavnom u Ponovljenom zakonu kao obrazac).

2:8 Kraljevina Mesije bit će sveopća (usp. Ps 67:7; Iz 45:22; 52:10; Jer 16:19; Mih 5:4, vidjeti Posebnu temu u Ps 2:2: Kopno, država, Zemlja). Ovo je Božji svijet. Bio je stvoren kao platforma za Boga i stvorenja stvorena na Njegovu sliku (usp. Post 1:26-27) za zajedništvo (usp. Post 3:8). Pobuna Adama i Eve (usp. Post 3) oštetili su sliku Božju u čovječanstvu i negativno utjecali na fizičko Stvorenje (usp. Rim 8:18-25). Ovo nije svijet kakav je Bog nakanio da bude! Međutim, On je odbio odustati od čovječanstva. On je otkrio Sâm Sebe kroz Izraela i poslao je Svoga Sina (usp. Post 3:15) da obnovi Stvorenje za njegovu nakanjenu svrhu. Biblija započinje s Bogom i čovječanstvom u okolnosti Vrta (usp. Post 1-3; Ps 1:3) i završava s Bogom i čovječanstvom u okolnosti Vrta (usp. Otk 21 - 22). Sve između Knjige Postanka 3 i Otkrivenja 21 – 22 jeste Božje čišćenje nereda!

▣ “baštinu...

posjed” Obje od ovih riječi imaju teološko značenje za Božji dar, Njegovu zavjetnome narodu. Prva je često posebice povezana s levitima. Druga je obećanje Abrahamovim potomcima (usp. Post 17:8; 48:4; Lev 25:34).

2:9 “Ti ćeš ih slomiti sa šibom od željeza” Hebrejski GLAGOL (BDB 949, KB 1270, *Qal* IMPERFEKT) je iz korijena רעע , ali LXX i Pešita čita ovo kao “pravilo /propis” ili “pastir”, רעה (BDB 944). Rana crkva koristila je LXX-u i to je način kako je izričaj upotrijebljen u Knjizi Otkrivenja 2:27; 12:5 i 19:15.

Međutim, paralelizam s narednim retkom hebrejske poezije (tj. “zdrobiti” – BDB 658, KB 711, *Piel* IMPERFEKT) više podupire “slomiti”.

▣ “šibom” IMENICA (BDB 986) može značiti “šiba”, “palica”, ili “žezlo”. U kraljevskome okviru zadnja mogućnost izgleda najboljom (usp. Ps 45:6; 125:3; Br 24:17; Iz 14:5; Ez 19:11.14; Zah 10:11). Ali ako je “pastir” ispravno, onda bi trebala biti “palica” (usp. Ps 23:4; Mih 7:14).

▣ “Ti ćeš ih zdrobiti kao zemljanu posudu” Lomljenje glinene posude bio je u Drevnome Bliskom Istoku vidljivi simbol osude.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 2:10-12

¹⁰Sad dakle, o kraljevi, pokažite oštroumlje;

Opametite se, o suci zemlje.

¹¹Štujte GOSPODINA sa strahopoštovanjem

I radujte se s drhtajem.

¹²Poklonite se Sinu, da On ne postane bijesan, i vi izginete *na* putu,

Jer Njegov gnjev može biti naskoro zapaljen.

Kako su blagoslovljeni svi koji se sklanjaju u Njemu!

2:10-12 Zabilježite nizove IMPERATIVA dok psalmist (tj. David, usp. Djela 4:25), govoreći za YHWH-u, upozorava vladare ovoga svijeta neka se pripreme sresti Njega (usp. Izr 8:12-21):

1. pokažite oštroumlje – BDB 968, KB 1328, *Hiphil* IMPERATIV
2. opametite se – BDB 415, KB 418, *Niphal* IMPERATIV
3. štujte Gospodina – BDB 712, KB 773, *Qal* IMPERATIV

4. radujte se s drhtajem – BDB 162, KB 189, *Qal* IMPERATIV
5. poklonite se Sinu (doslovno “poljubite”) – BDB 676, KB 730, *Piel* IMPERATIV.

2:12 “Sin(u)” Postoji neka sumnja o ovome prijevodu. Hebrejska riječi “sin”, סין (BDB 61), upotrijebljena je u stihu 7 ali ovdje je riječi סר (BDB 135, tj. aramejska riječ za “sin”, usp. Izr 31:2 [tri puta]), što u hebrejskome može značiti “čist” (BDB 141 II, usp. Ps 24:4; 73:1; Job 11:4; Izr 14:4). NRSV i NJB prevode stihove 11a-12a kao “s drhtajem poljubite njegove noge”. UBS *Text Project* (str. 164) daje “poljubite Sina” ocjenu “B” (tj. neka sumnja).

Neki su znanstvenici pretpostavljali kako budući da su stihovi 11-12 usmjereni okolnim poganskim narodima, postoji namjeravana zamjena iz hebrejskoga “sin” na aramejski “sin”. Općeniti pritisak na “pokornosti” jasan je čak ako nam jezične pojedinosti nisu!

▣ **“vi izginete na putu”** Pitanje je jesu li slučajno obje riječi “izginete” (BDB 1, KB 2) i “put(u)” (BDB 202) upotrijebljene u Psalmu 1. Biblijska vjera je dnevni odnos s YHWH-om i Njegovim Mesijom. Isus je zasigurno upotrijebio Psalm 1 i 2 kao obris u glavnim crtama u Evanđelju po Mateju 5 - 7, posebice u 7:13.21-23.26-27.

▣ **“Kako su blagoslovljeni svi koji se sklanjaju u Njemu”** Zadnji redak Psalma 2 povezuje prvi redak Psalma 1, moguće je to književna tehnika nazvana *inclusio*. Prema tome, Psalm 1 – Psalm 2 obuhvaćaju jednu književnu jedinicu (usp. Djela 13:33). Talmud predlaže kako Psalm 1 i Psalm 2 oblikuju jedan Psalm (usp. b. Ber. 9b-10a). Blagoslovljen je istinski vjernik koji štuje YHWH-u i poslušan je Njegovu otkrivenju! Vjera i vjernost moraju ići zajedno. Opravdanje i posvećenje ne mogu biti odvojeni!

Zabilježite da oba i Psalm 1:1 i 2:12 naglašavaju ljudske odabire i djelatnosti. Biblijska vjera je životno putovanje pouzdanja i poslušnosti.

YHWH je opisan u nekoliko metafora kao mjesto sigurnosti, zaštite, i odmora. Mi se možemo pouzdati /skloniti se u:

1. stijenu – Ponovljeni zakon 32:37; 2. Knjiga o Samuelu 22:2.3; Psalm 18:2
2. tvrđavu – 2. Knjiga o Samuelu 22:2; Psalm 144:2
3. utvrdu – Psalm 18:2; 62:2; 144:2
4. osloboditelja – 2. Knjiga o Samuelu 22:2; Psalm 144:2
5. štit – Knjiga Postanka 15:1; 2. Knjiga o Samuelu 22:3; Psalm 3:3; 18:2; 144:2; Izreke 30:5
6. rog spasenja – 2. Knjiga o Samuelu 22:26; Psalm 18:2; 75:10
7. majku pticu (krila) – Psalm 17:8; 36:7 (također zabilježite Pnz 32:10-11); 57:1; 63:7; 91:4.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Zašto je ovaj Psalam smatran Mesijanskim?
2. Jesu li narodi područni ili širom svijeta?
3. Odredite "Pomazanik" u stihu 2.
4. Jesu li "Njegov Pomazanik" i Moj Sin iste osobe?
5. Ako ovo upućuje na Isusa, podrazumijeva li stih 7 da je On bio stvoren?

PSALAM 3

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
jutarnja molitva pouzdanja u Boga <u>MT uvod</u> “Psalam Davidov, kad je bježao od Abšaloma svoga sina” (usp. 2. Sam 15 - 16)	GOSPODIN pomaže Svome zabrinutom narodu	molitva za oslobođenje od osobnih neprijatelja (Tužaljka)	jutarnja molitva za pomoć	jutarnja molitva o čestitosti u progonstvu
3:1-2	3:1-2	3:1-2	3:1-2	3:1-2
3:3-6	3:3-4 3:5-6	3:3-4 3:5-6	3:3-4 3:5-6	3:3-4 3:5-6
3:7-8	3:7-8	3:7 3:8	3:7-8	3:7-8

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora dodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 3:1-2

¹O GOSPODINE, kako su se moji protivnici umnožili!

Mnogi se dižu protiv mene.

²Mnogi govore o mojoj duši:

“Nema oslobođenja za njega u Bogu.”

Selah.

3:1-2 Psalmist se osjećao uhvaćen /opkoljen protivnicima (BDB 865 III):

1. oni su se umnožili (usp. stih 6)
2. oni se dižu
3. oni govore.

Zabilježite trostruku uporabu pojma “mnogi” (BDB 912 I). Čak i za pravednika koji se boji Boga postoje poteškoće (stvarne i zamišljene) u ovome palom svijetu. Psalmi žele čitatelju dati vjerski pogled na svijet (tj. oči vjere, usp. 2 Kr 6:17). Ostatak Psalma opisuje YHWH-inu prisutnost i brigu!

Pitanje je kako ove tužaljke djeluju u:

1. našem vremenu
2. našim vjerskim skupinama.

Jesu li oni koji se ne slažu s nama Božji neprijatelji? Mislim kako je najbolje koristiti Psalme kao riječi ohrabrenja za vjeru/pouzdanje u Boga a ne kao napad na sve koji se ne slažu sa mnom! Istinski neprijatelji su oni koji odbacuju našega Boga i Njegova Krista!

3:2 “mojoj duši” Ovo je hebrejska riječ *nefeš* (BDB 659, KB 711-713), što obilježava životinju koja udiše zrak (tj. povezano s hebrejskom riječi za dah i duh). Upotrijebljena je za čovječanstvo (usp. Post 2:7) i stoku (usp. Post 1:24; 2:19).

Ljudi su i dio ovoga Stvorenja i stvoreni na sliku i sličnost Stvoritelja (usp. Post 1:26-27). Mi imamo i fizičku komponentu i duhovnu komponentu.

▣ **“Selah”** Zabilježite kako je ovaj pojam smješten na margini, očito za zborovođu, u Psalmu 3:2.4.8. Korijen nije izvjestan. Ovdje su neke od teorija:

1. iz perzijskoga korijena za “pjesmu”
2. iz hebrejskoga ללס (BDB 699) “podići”, tj. viši stupanj
3. iz hebrejskoga נצנ (BDB 663) u značenju “uvijek”, što djeluje kao “amen”
4. iz LXX označavajući interludij glazbala.

Sa svima ovim teorijama očito je da suvremenici ne znaju na što to upućuje u Psaltiru. Pojam je upotrijebljen više od 70 puta u MT-u i više od 90 puta u LXX-i. Vidjeti Uvod u Psalme, VIII.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 3:3-6

³Ali Ti si, o GOSPODINE, štit nada mnom,
Moja slava, i Onaj koji podižeš moju glavu.

⁴Ja sam vapio GOSPODINU svojim glasom,

I On mi odgovori sa Svoje svete gore.

Selah.

⁵Legoh i zaspah;

Probudih se, jer GOSPODIN me drži.

⁶Ja se neću bojati deset tisuća ljudi

Koji su se postavili uokolo protiv mene slijeva.

3:3-6 “o GOSPODINE” Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:1: Imena za Božanstvo.

▣ **“Ti si”** Psalmist nabraja u snažnoj slici Osobu i djelo YHWH za vjernika:

1. štit, stih 3 – Knjiga Postanka 15:1; Ponovljeni zakon 33:29; 2. Knjiga o Samuelu 22:3; Psalam 28:7; 33:20; 59:11; 84:11; 115:9.10.11; 119:114; 144:2 (također zabilježiti 1. Pt 1:5)
2. moja slava, stih 3 – Psalam 62:7:
 - a. čast
 - b. pobjeda (usp. TEV)
3. podižeš moju glavu, stih 3:
 - a. pobjeda u bitci
 - b. priznanje od suca na sudu
 - c. oslobođenje od smrti
4. odgovaraš na moje molitve, stih 4
5. držiš me, stih 5
6. daješ mi da nemam straha, stih 6.

3:4 “Ja sam vapió GOSPODINU” Ova molitva za pomoć može biti Psalam 3:7a. Posljedice: “On mi odgovori” vidljive su u 3:7b-8.

▣ **“sa Svoje svete gore”** Ovo upućuje na Hram, gdje u slici SZ-a, YHWH prebiva između krila *kerubina* nad Kovčegom saveza. To je bilo mjesto gdje su se Nebo i Zemlja (duhovno i fizički) susreli!

3:5 Spavanje je moguće zbog YHWH-ine prisutnosti, mira, i zaštite (usp. Ps 4:8; Izr 3:24). Psalam 3:5a je idiom za spokojno noćno spavanje! To je moguće zbog vjere i pouzdanja u YHWH-u, Njegovu prisutnost, Njegova obećanja, Njegovu narav!

3:6 Ovo je hiperbolički, idiomski jezik. Pojam “deset tisuća” (BDB 914) jeste idiom za neizbrojivu vojsku. MNOŽINA (kao ovdje) pojačava to (usp. Pnz 33:2.17; 1. Sam 18:7; Mih 6:7).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 3:7-8

⁷Ustani, o GOSPODINE; spasi me, o moj Bože!

Jer Ti si udario sve moje neprijatelje po obrazu;

Ti si smrskao zube pokvarenih.

⁸Spasenje pripada GOSPODINU;

Tvoj blagoslov nad Tvojim narodom!

Selah.

3:7 Ovaj stih započinje s dva IMPERATIVA (tj. molitvena zahtjeva):

1. ustani – BDB 877, KB 1086, *Qal* IMPERATIV upotrijebljen u smislu zaklinjanja YHWH neka djeluje, usp. Knjiga Brojeva 10:35; Psalam 7:6; 9:19; 10:12; 44:26; 68:1; 74:22; 82:8; 132:8; kao što su se neprijatelji “digli”, sad psalmist poziva YHWH-u neka se digne (tj. s Njegova prijestolja)!
2. spasi – BDB 446, KB 448, *Hiphil* IMPERATIV, što u SZ-u obilježava oslobođenje od iskušenja, bolova, pitanja ovoga života (Ps 3:8).

POSEBNA TEMA: SPASENJE (SZ-ni pojam)

Ovaj pojam (BDB 447) ima nekoliko suzvuka:

1. dobrobit, napredak, Knjiga o Jobu 30:15
2. Božansko spasenje koje obuhvaća oba vida i fizički i duhovni:
 - a. Knjiga Postanka 49:18
 - b. Ponovljeni zakon 32:15
 - c. Psalam 3:2.8; 22:1; 35:3; 62:2; 69:29; 70:5; 78:22; 80:3; 89:26; 91:16; 106:4; 140:7
 - d. Knjiga proroka Izaije 12:2; 33:2; 51:6.8; 52:7.10; 56:1; 59:11; 60:18; 62:1
3. zamisao fizičkoga i duhovnoga oslobođenja jasno je predstavljena u Knjizi o Joni 2:9-10
4. često je “radost” povezana s YHWH-inim spasenjem, 1. Knjiga o Samuelu 2:1; Knjiga proroka Izaije 25:9; 26:1; Psalam 9:14; 13:5; 35:9.

Spasenje uključuje provedbu YHWH-ina izvorno nakanjenoga zajedništva i društva s Njegovim ljudskim stvorenjima. Ono uključuje pojedinačnu i društvenu čitavost!

▣ **“udario...”**

smrskao” YHWH donosi oslobođenje sa snažnim bavljenjem s protivnicima psalmiste:

1. udario – BDB 645, KB 697, *Hiphil* PERFEKT
2. smrskao – BDB 990, KB 1402, *Piel* PERFEKT.

Ovdje su “obraz(u)” (BDB 534 I) i “zube (zubi)” 9BDB 1042 I) idiomi srama i poraza (usp. 1. Kr 22:24; Job 16:10; Ps 58:6; Mih 5:1). To posebice upućuje na njihove riječi pune mržnje (usp. stih 2).

3:8 Ne postoje GLAGOLI u Psalmu 3:8. Često je biblijski hebrejski GLAGOL “biti” nadomješten od čitatelja.

▣ Zabilježite kako je tužaljka pojedinca iskorištena za odražavanje zajedničke brige (tj. “Tvojim narodom” stiha 9; Ps 25:22; 28:9). YHWH donosi spasenje /oslobođenje, ne samo pojedincima koji mole nego narodu koji moli (tj. 2. Ljet 7:14).

▣ “Selah” Vidjeti bilješke u Psalmu 3:2.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepuštiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Tko su protivnici?
2. Zašto oni niječu YHWH-ino oslobođenje?
3. Što IMPERATIV “ustani” znači?
Što je njegova moguća pozadina?
4. Što “Selah” znači?

PSALAM 4

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
večernja molitva pouzdanja u Boga	sigurnost vjernoga	molitva za oslobođenje od osobnih neprijatelja (Tužaljka)	večernja molitva za pomoć	večernja molitva
<u>MT uvod</u> "Za zborovođu; za žičana glazbala; Psalam Davidov"				
4:1	4:1	4:1	4:1	4:1
4:2-3	4:2-3	4:2 4:3	4:2 4:3	4:2 4:3
4:4-5	4:4-5	4:4-5	4:4-5	4:4 4:5
4:6-8	4:6-8	4:6-7 4:8	4:6-7 4:8	4:6 4:7 4:8

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuti, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

KRATAK PREGLED

- A. Uvodna molitva Bogu, stih 1.
- B. Naslovljeno na protivnike, stihovi 2-3.

C. Zapovijedi ili primjereni odaziv Bogu, stihovi 4-5.

D. Završna molitva Bogu, stihovi 6-8.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 4:1

**¹Odgovori mi kad zovem, o Bože moje pravednosti!
Ti si me izbavio u mojoj tjeskobi;
Budi mi milostiv i čuj moju molitvu.**

4:1 Zabilježite IMPERATIVE upotrijebljene za zaklinjanje Boga:

1. odgovori mi – BDB 772, KB 851, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 27:7
2. budi mi milostiv – BDB 335, KB 334, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 25:16; 69:16
3. čuj moju molitvu – BDB 1033, KB 1570, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 17:6; 39:12.

Psalmist očekuje od Boga da čuje i djeluje (usp. Ps 3:4; 6:8.9; 17:6; 86:7)! Molitva nije samo zahtjev, ona je zajedništvo! Mi trebamo Njega čak više negoli naše odgovorene zahtjeve!

▣ Zabilježite kako psalmist obilježava Boga:

1. o Bože moje pravednosti (vidjeti Posebnu temu u Ps 1:5: Pravednost)
2. o Bože, izbavitelju od moje tjeskobe.

Postoji toliko mnogo ZAMJENICA u ova dva prva stiha! YHWH je jedini izvor “pravednosti”, koji donosi mir (i fizički i duhovni)!

▣

NASB, NKJV	“izbavio me”
NRSV, LXX	“dao mi prostor /stan”
NJB	“pustio me na slobodu”
JPSOA, REB	“oslobodio me”

Hebrejska riječ (BDB 931, KB 1210, *Hiphil* PERFEKT) je idiom za širok prostor (usp. Ps 18:19), suprotivost “ograničenju” (tj. potlačeni, nevolji, stisnutosti, BDB 865, “tjeskobi”). Njena metaforička narav može biti vidljiva u Knjizi Postanka 26:22; Ponovljenome zakonu 33:20; Psalmu 25:17; Knjizi proroka Izaije 54:2; 57:8.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 4:2-3

**²O sinovi čovječji, kako dugo će moja čast postajati sramotom?
Kako dugo ćete ljubiti što je bezvrijedno i smjerati na prijevaru?**

Selah.

**³Ali znajte da je GOSPODIN očuvao pobožnoga čovjeka za Sebe;
GOSPODIN čuje kad Ga zazovem.**

4:2 Autor razvija neprijateljsku okolnost s dva pitanja usmjerena onima koji se protive:

1. sramota/sram – BDB 484
2. bezvrijednost /isprazne riječi – BDB 938
3. prijevara/laži – BDB 469.

Kao što je Bog nazvan “moja pravednost” u Psalmu 4:1, sad je On prozvan neka otkrije stav, pobude, i djelovanja onih koji psalmistu žele činiti zlo.

▣

NASB	“moja čast postajati sramotom”
NKJV	“moja slava za sram”
NJB	“tvrdost srca”

NJB slijedi LXX-u, koja je očito prevela drukčiji hebrejski tekst nego je od MT-a. UBS *Text Project* (str. 165) daje MT-u ocjenu “C” (poprilična sumnja).

▣ “Selah” Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2.

4:3 Kako će se protivnici odazvati na pitanja psalmiste iz stiha 2?:

1. znajte (*Qal* IMPERATIV) da je Gospodin očuvao (LXX, “učinio čudesne stvari za Svoga svetog”, usp. NJB, NEB) pobožnoga čovjeka za Sebe (UBS *Text Project* daje ocjenu “A” [vrlo velika vjerojatnost])
2. Gospodin čuje pobožnoga čovjeka (BDB 339) kad on moli.

YHWH poznaje i odaziva se Svojim istinskim sljedbenicima. Napad na njih je napad na Njega!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 4:4-5

⁴Drhtite, i ne griješite;

Promišljajte u svome srcu na svome krevetu, i mirujte. Selah.

⁵Prinesite žrtve pravедnosti,

I pouzdajte se u GOSPODINA.

4:4-5 Postoje nizovi zapovijedi čime psalmist predlaže kako njegovi protivnici (tj. “sinovi čovječji”, stih 2) moraju živjeti:

1. drhtite – BDB 919, KB 1182, *Qal* IMPERATIV
2. ne griješite – BDB 306, KB 305, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen ZAPOVJEDNOME smislu
3. promišljajte (doslovno govorite) – BDB 55, KB 65, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalm 77:6
4. mirujte – BDB 198, KB 226, *Qal* IMPERATIV
5. prinesite žrtve – BDB 256, KB 261, *Qal* IMPERATIV
6. pouzdajte se u YHWH-u – BDB 105, KB 120, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalm 37:3; 62:8.

4:4 Broj 2 gore naveden je od Pavla u Poslanici Efežanima 4:26 u složenici s Ponovljenim zakonom 24:15, kao “budite ljutiti, ali *ipak* nemojte griješiti”, što je iz LXX-e. MT ima “drhtite” što obilježava “strah” (usp. Iz 32:11; Mih 7:17; Hab 3:16), ne bijes /ljutnju.

▣ “mirujte” Riječ (BDB 198, KB 226) ima nekoliko uporaba:

1. strah u bitci – Knjiga Izlaska 15:14-16
2. bez riječi na sudu – 2. Knjiga o Samuelu 2:9
3. tišina u smrti – Psalm 31:17; 94:17; Knjiga proroka Jeremije 48:2; 49:26
4. stresna tišina kod uništenja – Knjiga proroka Jeremije 25:37
5. tišina mudrosti u primjerenome trenutku – Psalm 4:4; 62:5; 131:2; Knjiga proroka Amosa 5:13.

▣ “Selah” Vidjeti bilješke u Psalmu 3:2.

4:5 “pouzdajte se u GOSPODINA” Ovo je ponavljajuća tema (BDB 105, KB 120):

1. poziv grješnicima – Psalm 4:5
2. poziv na vjernost – Psalm 9:10; 32:10; 37:3.5; 40:3; 55:23; 56:4.11; 84:12; 91:2; 112:7; 115:11; 125:1; 143:8; Izreke 16:20; 29:25; Knjiga proroka Izaije 26:3-4
3. kralj – Psalm 21:7; 25:2; 26:1; 28:7
4. očevi – Psalm 22:4-5
5. o narode – Psalm 62:8; 115:9
6. svećenici – Psalm 115:10.

Pouzdanje u YHWH-u i Njegovu Riječ jeste ono što donosi nadu (usp. stih 3), radost (usp. stih 7), i mir (usp. stih 8) u ovome palome svijetu.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 4:6-8

⁶Mnogi govore: “Tko će nam pokazati *ikojega* boga?”

Podigni svjetlo Svoga lica na nas, o GOSPODINE!

⁷Ti si stavio radost u moje srce,

Više nego kad njihovo žito i novo vino obiluje.

⁸U miru ja ću i leći i spavati,
Jer Ti Sâm, o GOSPODINE, daješ mi da prebivam u sigurnosti.

4:6-7 Kao stih 2, stih 6 započinje s pitanjem koje odražava stav, pobude, i djelovanja protivnika psalmiste.

Odgovor je molba (*Qal IMPERATIV*) da YHWH “podigne svjetlo Svoga lica” (usp. Br 6:26; Ps 80:3.7.19). Ovo je idiom o Božanstvu koje daje osobnu opomenu i širi milosrđe na Svoje vjerne (stih 5b) sljedbenike (usp. Ps 27:1; Mih 7:8). YHWH je:

1. stavio radost u srce psalmiste
2. stavio mir u srce psalmiste
3. stavio sigurnost u srce psalmiste.

U Knjizi Brojeva 6:26 GLAGOL “podigni” je נָשָׂא , BDB 669, ali ovdje je to נָסַח (KB 702). Očito oni su dva oblika jednoga korijena (usp. BDB 650, KB 702, NET Biblija, str. 853, #6).

4:7 “srce” Vidjeti Posebnu temu dolje.

POSEBNA TEMA: SRCE

Grčki pojam *kardia* korišten je u Septuaginti i NZ-u kako bi odrazio hebrejski pojam *lēb* (BDB 523). Korišten je na nekoliko načina (usp. Bauer, Arndt, Gingrich i Danker, *A Greek-English Lexicon*, str. 403-404):

1. središte fizičkoga života, metafora za osobu (usp. Djela 14:17; 2. Kor 3:2-3; Jak 5:5)
2. središte duhovnog života (tj. moral):
 - a. Bog poznaje srce (usp. Lk 16:15; Rim 8:27; 1. Kor 14:25; 1. Sol 2:4; Otk 2:23)
 - b. korišteno za duhovni život čovječanstva (usp. Mt 15:18-19; 18:35; Rim 6:17; 1. Tim 1:5; 2. Tim 2:22; 1. Pt 1:22)
3. središte misaonog života (tj. um, usp. Mt 13:15; 24:48; Djela 7:23; 16:14; 28:27; Rim 1:21; 10:6; 16:18; 2. Kor 4:6; Ef 1:18; 4:18; Jak 1:26; 2. Pt 1:19; Otk 18:7; srce je istoznačnica razuma u 2. Kor 3:14-15 i Fil 4:7)
4. središte htijenja (tj. volja, usp. Djela 5:4; 11:23; 1. Kor 4:5; 7:37; 2. Kor 9:7)
5. središte osjećaja (usp. Mt 5:28; Djela 2:26.37; 7:54; 21:13; Rim 1:24; 2. Kor 2:4; 7:3; Ef 6:22; Fil 1:7)
6. jedinstveno mjesto djelatnosti Duha (usp. Rim 5:5; 2. Kor 1:22; Gal 4:6 [tj. Krist u našim srcima, Ef 3:17])
7. srce je metaforički način upućivanja na čitavu osobu (usp. Mt 22:37, navod Pnz 6:5). Misli, pobude, i djelovanja pripisane su srcu koje potpuno otkriva vrstu pojedinca. SZ ima neke upadljive uporabe pojma:
 - a. Knjiga Postanka 6:6; 8:21: “Bog je bio ožalošćen u Svome srcu”, također zabilježite Knjigu proroka Hošee 11:8-9
 - b. Ponovljeni zakon 4:29; 6:5: “sa svim svojim srcem i svom svojom dušom”
 - c. Ponovljeni zakon 10:16: “neobrezano srce” i Poslanica Rimljanima 2:29
 - d. Knjiga proroka Ezekiel 18:31-32: “novo srce”
 - e. Knjiga proroka Ezekiel 36:26: “novo srce” nasuprot “kamenom srcu”.

▣ **“njihovo žito”** UBS *Handbook* (str. 47) spominje da je hebrejski MSS našao u Svicima s Mrtvoga mora, kao i u LXX-i i Vulgati, dodatak “i maslinovo ulje” nakon “žito” a prije “novo vino”, što može doći iz Ponovljenoga zakona 7:13; 11:14; 12:17; 14:23; 18:4; 28:51.

▣ **“novo vino”** Vidjeti Posebnu temu dolje.

POSEBNA TEMA: BIBLIJSKI STAVOVI PREMA ALKOHOLU (FERMENTACIJA) I ALKOHOLIZMU (OVISNOST)

- I. Biblijski pojmovi
 - A. Stari zavjet
 1. *Yayin* - to je općeniti pojam za vino (BDB 406), upotrijebljen 141 puta. Etimologija je neizvjesna zato što ne potječe iz hebrejskoga korijena. Uvijek znači fermentirani voćni sok, uobičajeno grožđe. Neki posebni odlomci su Knjiga Postanak 9:21; Izlazak 29:40; Brojevi 15:5.10

2. *Tirosh* - to je "novo vino" (BDB 440). Zbog klimatskih uvjeta na Bliskome Istoku, fermentacija započinje najmanje šest sati nakon izlučivanja soka. Taj pojam upućuje na vino u tijeku fermentacije. Vidjeti neke posebne odlomke u Ponovljenome zakonu 12:17; 18:4; Knjizi proroka Izaije 62:8-9; Hošei 4:11
3. *Asis* - to je očito alkoholno piće ("slatko vino", BDB 779, tj. Joel 1:5; Iz 49:26)
4. *Sekar* - to je pojam za "jako piće" (BDB 1016). Hebrejski korijen korišten je u pojmu "pijan" ili "pijanica". Ima nekakve dodatke da bude više opojno. Usporedno je s *yayin* (usp. Izr 20:1; 31:6; Iz 28:7).

B. Novi zavjet

1. *Oinos* - grčki ekvivalent pojmu *yayin*
2. *Neos oinos* (novo vino) - grčki ekvivalent pojmu *tirosh* (usp. Mk 2:22)
3. *Gleuchos vinos* (slatko vino, *asis*) - vino u ranome stupnju fermentacije (usp. Djela 2:13).

II. Biblijska uporaba

A. Stari zavjet

1. Vino je dar od Boga (Post 27:28; Ps 104:14-15; Prop 9:7; Hoš 2:8-9; Joel 2:19.24; Am 9:13; Zah 10:7).
2. Vino je dio žrtvenoga prinosa (Izl 29:40; Lev 23:13; Br 15:7.10; 28:14; Pnz 14:26; Suci 9:13).
3. Vino je upotrebljavano kao lijek (2. Sam 16:2; Izr 31:6-7).
4. Vino može biti stvarna poteškoća (Noa - Post 9:21; Lot - Post 19:33.35; Nabal - 1. Sam 25:36; Urija - 2. Sam 11:13; Amnon - 2. Sam 13:28; Eli - 1. Kr 16:9; Ben Hadad - 1. Kr 20:12; vladari - Am 6:6; i žene - Am 4).
5. Vino može biti zlorabljeno (Izr 20:1; 23:29-35; 31:4-5; Iz 5:11.22; 19:14; 28:7-8; Hoš 4:11).
6. Vino je bilo zabranjeno određenim skupinama (svećenicima na dužnosti, Lev 10:9; Ez 44:21; nazirejima, Br 6; i vladarima, Izr 31:4-5; Iz 56:11-12; Hoš 7:5).
7. Vino je korišteno u eshatološkoj okolnosti (Am 9:13; Joel 3:18; Zah 9:17).

B. Međubiblijski

1. Umjerenost u vinu od velike je pomoći (Prop 31:27-30).
2. Rabini kažu: "Vino je najveće od svih medicina, a tamo gdje vino nije dovoljno, potrebni su lijekovi." (BB 58b).

C. Novi zavjet

1. Isus je promijenio veliku količinu vode u vino (Iv 2:1-11).
2. Isus je pio vino (Mt 11:18-19; Lk 7:33-34; 22:17 i dalje).
3. Na dan Pedesetnice Petar je bio okrivljen za pijanstvo zbog "novoga vina" (Djela 2:13).
4. Vino može biti korišteno kao medicina (Mk 15:23; Lk 10:34; 1. Tim 5:23).
5. Vođe ga ne smiju zlorabiti. To ne znači potpuna apstinencija (1. Tim 3:3.8; Tit 1:7; 2:3; 1. Pt 4:3).
6. Vino je korišteno u eshatološkim okolnostima (Mt 22:1 i dalje; Otk 19:9).
7. Pijanstvo je za žaliti (Mt 24:49; Lk 12:45; 21:34; 1. Kor 5:11-13; 6:10; Gal 5:21; 1. Pt 4:3; Rim 13:13-14).

III. Teološki uvid

A. Dijalektička napetost

1. Vino je dar od Boga.
2. Pijanstvo je najveća poteškoća.
3. Vjernici u nekim kulturama moraju ograničiti svoje slobode radi Evanđelja (Mt 15:1-20; Mk 7:1-23; 1. Kor 8 - 10; Rim 14).

B. Stremljenje da se ide preko datih granica

1. Bog je izvor svih dobrih stvari.
2. Palo čovječanstvo zlorabilo je sve Božje darove uzimajući ih preko Bogom-danih granica.

C. Zloporaba je u nama, ne u stvarima. Nema ničega zloga u fizičkome Stvorenju (usp. Mk 7:18-23; Rim 14:14.20; 1. Kor 10:25-26; 1. Tim 4:4; Tit 1:15).

IV. Prvo stoljeće židovske kulture i fermentacija

- A. Fermentacija započinje vrlo rano, otprilike 6 sati nakon tiskanja grožđa.
- B. Židovska predaja kaže da kad se pojavi neznatna pjena na površini (znak fermentacije), tada se obvezno mora izdvojiti desetina vina (*Maaseroth* 1:7). To se naziva "mlado vino" ili "slatko vino".

- C. Prvotna burna fermentacija bila je dovršena nakon tjedan dana.
- D. Druga fermentacija traje otprilike 40 dana. Na tome stupnju ono se smatra “zrelim vinom” i moglo bi biti ponuđeno na žrtvenik (*Edhuyyoth* 6:1).
- E. Vino što je odležalo na svome talogu (staro vino) smatralo se dobrim, ali moralo je biti dobro procijeđeno prije uporabe.
- F. Vino se smatralo primjerene starosti obično nakon jedne godine fermentacije. Tri godine bilo je najdulje vremensko razdoblje unutar kojeg je vino moglo biti sigurno uskladišteno. Ono se nazivalo “staro vino” i moralo se razrijediti vodom.
- G. Fermentacija se odgađa samo u zadnjih 100 godina i to sa sterilnom sredinom i kemijskim dodacima. Stari svijet nije mogao zaustaviti tijekom fermentacije.
- V. Završne izjave
 - A. Budite sigurni da vaše iskustvo, teologija, i biblijsko tumačenje ne podcjenjuju Isusa i prvo stoljeće židovsko /kršćanske kulture! Oni očigledno nisu bili potpuni apstinenti.
 - B. Ja ne zagovaram društvenu uporabu alkohola. Štoviše, mnogi su pretjerali biblijski stav o tome predmetu i sad zahtijevaju vrhunsku pravednost temeljenu na kulturološko /denominacijskoj predrasudi.
 - C. Za mene, poslanice Rimljanima 14 i 1. Korinćanima 8 – 10 osigurale su uvid i nit vodilju temeljenu na ljubavi i poštovanju braće vjernika te objavu Evanđelja u našoj kulturi, a ne na osobnoj slobodi ili osuđujućem kriticismu. Ako je Biblija jedini izvor vjere i primjene, onda možda svi moramo ponovno razmisliti o tome predmetu.
 - D. Ako proguramo potpunu apstinenciju kao Božju volju, kako ćemo razumjeti ono što se odnosi na Isusa, kao i sve suvremene kulture koje redovito koriste vino (npr. Europa, Izrael, Argentina)?

4:8

**NASB, NKJV, NRSV, REV, NJB
NET, JPSOA (fusnota)**

**“Jer Ti Sâm, o GOSPODINE, daješ mi da prebivam u sigurnosti”
“Jer Ti, o GOSPODINE, držiš me sâm i sigurnim”**

Riječ “sâm” (BDB 94) može odrediti:

1. Gospodina
2. vjernog sljedbenika koji spava sâm (tj. nema prisutnih neprijatelja).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Tko su “sinovi čovječji”? Kako su oni obilježeni?
2. Što su različita značenja hebrejskoga GLAGOL “znati”?
3. Objasnite stih 4 svojim vlastitim riječima.
4. Tko su “mnogi” u stihu 6?

PSALAM 5

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
molitva za zaštitu od pokvarenih <u>MTuvod</u> "Za zborovodu; za pratnju frule. Psalam Davidov"	molitva za vodstvo	molitva za oslobođenje od osobnih neprijatelja (Tužaljka)	molitva za zaštitu	jutarnja molitva
5:1-3	5:1-3	5:1-3	5:1-3	5:1-2 5:3
5:4-7	5:4-6 5:7-8	5:4-6 5:7-8	5:4-6 5:7-8	5:4-5a 5:5b-6 5:7
5:8-10	5:9-10	5:9-10	5:9-10	5:8 5:9 5:10
5:11-12	5:11-12	5:11-12	5:11-12	5:11 5:12

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuti, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 5:1-3

¹Prigni uho mojim riječima, o GOSPODINE,

Razmotri moje jecanje.

²Obazri se na zvuk moga plača za pomoć, moj Kralju i moj Bože,

Jer Tebi ja se molim.

³Ujutro, o GOSPODINE, Ti ćeš čuti moj glas;

Ujutro ja ću uputiti *svoju* molitvu Tebi i *željno* paziti.

5:1-2 Ova molitva započinje s tri IMPERATIVA:

1. prigni uho mojim riječima – BDB 24; KB 27, *Hiphil* IMPERATIV
2. razmotri moja jecanja – BDB 106, KB 122, *Qal* IMPERATIV (“jecanje”, BDB 211, jedino ovdje i u Psalmu 39:3, “razmišljanje”)
3. obazri se na zvuk moga plača – BDB 904, KB 1151, *Hiphil* IMPERATIV.

Ovo ne predstavlja strah psalmiste da Bog neće čuti, nego hebrejski paralelizam.

5:1 “o GOSPODINE” Zabilježite paralelizam naslova:

1. o GOSPODINE (YHWH, usp. Izl 3:14)
2. moj Kralju (terminologija dolazi iz 1. Sam 8:7; usp. Ps 84:3, rabini su kasnije nazivali YHWH-u “Kralj svemira”)
3. moj Bože (vidjeti bilješku dolje).

Za #3 postoji nekoliko oblika pojma “Bože /bože”. Dobar primjer je Ponovljeni zakon 32:

1. stihovi 3.15 – אֱלֹהִים (*Eloah*, BDB 42-43, usp. Ps 5:2)
2. stihovi 4.18.21 – אֵל (*El*, BDB 41-42, usp. Ps 5:4)
3. stih 17 – אֱלֹהִים (*Elohim*, BDB 43-44, usp. Ps 5:10).

Svi su temeljeni na *El*, što obilježava silu i snagu. U poeziji svi su korišteni zamjenski.

5:3 Ovaj Psalm obilježava jutarnju molitvu. Za Židove poslije izgnanstva postojalo je nekoliko doba tijekom dana kad su bile prinesene molitve:

1. u vrijeme jutarnjega žrtvovanja, oko 9 sati (moguće smjerenje na Ps 46:5b)
2. u podne
3. u vrijeme večernjega žrtvovanja, oko 15 sati.

Ovaj vjerni sljedbenik rasporedio je svoj dan oko vremena s Bogom. On je vjerovao da Bog čuje i da će se odazvati (tj. “*željno* pazim”, stih 3b, BDB 859 I, KB 1044, *Piel* IMPERFEKT).

Dnevno žrtvovanje u Šatoru (usp. Izl 29:38-42), i kasnije u Hramu, događalo se svakoga jutra i večeri. Ona su bila nazvana “Stalnost”. To su bila posebna vremena povlačenja bliže k YHWH-i.

NASB	“ja ću uputiti”
NKJV	“ja ću usmjeriti”
NRSV	“ja ću zastupati”
TEV	“ja ću prinijeti”
NJB	“ja ću položiti”
LXX	“ja ću prikazati”

Ovaj GLAGOL (BDB 789, KB 884, *Qal* IMPERFEKT) ima široko semantičko polje ali u osnovi znači “urediti nešto”. Ovdje to može biti: (1) riječi ili (2) žrtvovanje.

▣ “*željno* pazim” Ovaj GLAGOL (BDB 859, KB 1044, *Piel* IMPERFEKT) obilježava uzdajuće očekivanje za nešto, ovdje za YHWH-in odaziv na molitvu psalmiste (usp. Tuž 4:17; Mih 7:7; Hab 2:1).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 5:4-7

⁴Jer Ti nisi Bog koji uživa u pokvarenosti;

Niti zlo obitava s Tobom.

⁵Oholost neće stajati pred Tvojim očima;

Ti mrziš sve koji čine nepravdu.

⁶Ti uništavaš one koji govore lažnost;

GOSPODINU se gadi čovjek lažnosti i obmane.

⁷Što se mene tiče, Tvojom obilnom dobrotom ja ću ući u Tvoj dom,

U Tvome svetom hramu ja ću se pokloniti u štovanju za Tebe.

5:4-6 Psalmist opisuje Boga (*El*, אֱלֹהִים, vidjeti bilješku u 5:1):

1. nije Bog koji uživa u pokvarenosti
2. niti zlo ne obitava (stalni boravak) s Tobom (mislim da je Jak 1:17 teološka usporednica)
3. oholost neće stajati pred Tvojim očima (usp. Ps 1:5)
4. Ti mrziš sve koji čine nepravdu
5. Ti uništavaš one koji govore lažnost
6. Tebi se gadi čovjek lažnosti i obmane.

5:5 “Ti mrziš” Ovo je za nas potresno - da YHWH, Stvoritelj, Onaj koji žudi za zajedništvo sa svim ljudima, “mrzi(š)” (BDB 971, KB 1338, *Qal* PERFEKT). Biblija koristi ljudske pojmove za opis Božanstva. Ovo uvijek uzrokuje napetosti. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 2:4-6 o antropomorfizmima [Bog opisan kao čovjek (jezik antropomorfizama)].

Njegova ljubav za one “stvorene u /prema Njegovoj slici” (usp. Post 1:26-27) uzrokuje oprečan odaziv kad jedan prema drugome postupaju na uništavajuće načine!

5:7 U suprotivosti s nevjernim sljedbenikom, psalmist zna da će zbog YHWH-ine obilne dobrote - “obilnom dobrotom” - (usp. Ps 6:4b), on obožavati Njega u Šatoru /Hramu u štovanju.

Pojam “dobrotom” jeste NASB-ov način prevođenja snažnoga zavjetnoga pojma *hesed* (BDB 338).

POSEBNA TEMA: LJUBAZNOST /BLAGOST /DOBROTA (*HESED*)

Ovaj pojam ima široko semantičko polje. BDB ga označava na ovaj način (338-339):

- A. Korišten u vezi s ljudskim bićima:
1. dobrota prema prijateljima (npr. 1. Sam 20:14; 2. Ljet 24:22)
 2. dobrota prema siromašnome i potrebitome (npr. Mih 6:8)
 3. naklonost (usp. Jer 2:2; Hoš 6:4)
 4. izgled (usp. Iz 40:6).
- B. Korišten u vezi s Bogom:
1. odanost i ljubav prema Savezu:
 - a. “u iskupljenju od neprijatelja i nevolja” (npr. Jer 31:3; Ezr 7:28; 9:9)
 - b. “u čuvanju života od smrti” (npr. Job 10:12; Ps 86:13)
 - c. “u oživljavanju duhovnoga života” (npr. Ps 119:41.76.88.124.149.159)
 - d. “u iskupljenju od grijeha” (usp. Ps 25:7; 51:1)
 - e. “u održavanju Saveza [množina – op.prev.]” (npr. 2. Ljet 6:14; Neh 1:5; 9:32)
 2. opisuje Božansku odliku (npr. Izl 34:6; Mih 7:20)
 3. Božja dobrota:
 - a. “obilna” (npr. Neh 9:17; Ps 103:8)
 - b. “u velikoj mjeri” (npr. Izl 20:6; Pnz 5:10; 7:9)
 - c. “vječita” (npr. 1. Ljet 16:34.41; 2. Ljet 5:13; 7:3.6; 20:21; Ezr 3:11)
 4. djela ljubavi /dobrote (npr. 2. Ljet 6:42; Ps 89:2; Iz 55:3; 63:7; Tuž 3:22).

▣ “hramu” U Davidovo vrijeme nije postojao Hram! Ali isti je pojam (BDB 228) upotrijebljen u 1. Knjizi o Samuelu 1:9 i 3:3 za Šator.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 5:8-10

⁸O GOSPODINE, vodi me u Svojoj pravednosti zbog mojih dušmana;

Učini Svoj put ravnim preda mnom.

⁹Nema ničeg pouzdanog u onome što oni govore;

Njihova nutrina jeste uništenje *sâma po sebi*.

Njihovo grlo jeste otvoren grob;

Oni laskaju sa svojim jezikom.

¹⁰Zadrži njihovu krivnju, o Bože;

Prema njihovim vlastitim naumima pusti ih neka padnu!

Zbog mnogostrukosti njihovih prijestupa izbacih ih van,

Jer oni se bune protiv Tebe.

5:8 Ovo je sadržaj molitve psalmiste spomenute u stihovima 1-2:

1. vodi (*Qal* IMPERATIV) me u Svojoj pravednosti (vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:5: Pravednost)
2. učini Svoj put ravnim /utrtrim (*Kethib* ima *Hiphil*, dok *Qere* ima *Piel* IMPERATIV, usp. NET Biblija, str. 854, #4) preda mnom (pojmovi “pravedno” i “ravno” teološki su srodni).

5:9 Psalmist je zabrinut zbog riječi i djela svojih dušmana (“neprijatelja”, stih 8, BDB 1004):

1. nema ničega pouzdanog /istinitog u onome što oni govore
2. njihova nutrina jeste uništenje *sâma po sebi*
3. njihovo grlo jeste otvoren grob
4. oni laskaju /slatkorječivost (usp. Ps 12:2).

Pavao navodi ovaj stih u svojoj litaniji SZ-nih tekstova što odražava palu narav čovječanstva u Poslanici Rimljanima 3:10-18 (posebice stih 13).

5:10 Psalmist moli Boga neka djeluje protiv neprijatelja zbog njihovih riječi i djela:

1. zadrži njihovu krivnju – BDB 79, KB 95, *Hiphil* IMPERATIV (oprečje opravdanju)
2. prema njihovim vlastitim naumima pusti ih neka padnu – BDB 656, KB 709, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
3. zbog mnogostrukosti njihovih prijestupa izbacih ih van – BDB 623, KB 673, *Hiphil* IMPERATIV (tj. iz YHWH-ine osobne prisutnosti kod štovanja, Ps 5:7 ili na sudenju, Ps 5:5)
4. jer se oni bune protiv Tebe – BDB 598, KB 632, *Qal* PERFEKT.

Zabilježite različite riječi što psalmist koristi za opis svojih neprijatelja:

1. pokvareni, stih 4
2. oholi, stih 5
3. činitelji nepravde, stih 5
4. govore lažnost, stih 6
5. ljudi krvoprolića, stih 6
6. ljudi lukavstva, stih 6
7. dušmani (tj. oni koji čekaju u zasjedi), stih 8
8. nepouzđani, stih 9
9. stav uništenja, stih 9
10. lažac, stih 9
11. prijestupnik, stih 10
12. pobunjenici, stih 10.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 5:11-12

¹¹Ali neka svi koji se sklanjaju u Tebi budu radosni,

Pusti im neka čak pjevaju zbog veselja;

I neka bi ih Ti zaštitio,

Tako da oni koji ljube Tvoje ime mogu klicati u Tebi.

¹²Jer Ti si Onaj koji blagoslivlja pravednoga čovjeka, o GOSPODINE,

Ti ga okružuješ s naklonošću kao i sa štitom.

5:11-12 U suprotivosti s pokvarenim neprijateljem, psalmist sad opisuje vjerne sljedbenike (tj. MNOŽINE, molitva i iskustvo kad netko postaje opisom svih):

1. oni se sklanjaju u YHWH-i
2. oni se raduju u YHWH-i
3. oni uzimaju zaštitu u Njemu (mislim kako ovo upućuje na metaforu o ženski ptice, usp. Ruta 2:12; Ps 17:8; 36:7; 57:1; 61:4; 63:7; 91:1.4; vidjeti Posebnu temu dolje)
4. oni ljube i kliču u Njegovu Imenu (vidjeti Posebnu temu dolje).

U svjetlu ovoga, YHWH:

1. ih štiti
2. blagoslivlja ih
3. okružuje ih kao štitom (usp. 1. Sam 23:26).

Ovo govori o razlici između vjernoga sljedbenika i nevjernoga sljedbenika prema njihovu plodu (usp. Mt 7:15-22)!

POSEBNA TEMA: SJENA KAO METAFORA ZA ZAŠTITU I SKRIB

Idiom o “sjeni” bio je uobičajen u Drevnome Bliskom Istoku. Zabilježite primjere u Bibliji:

1. idiom o zaštiti, Knjiga proroka Izaije 16:3; 30:2-3; Tužaljke 4:20
2. idiom o “sjeni ruke”, Psalam 121:5; Knjiga proroka Izaije 49:2; 51:16
3. idiom o “sjeni krova”, Knjiga Postanka 19:8
4. idiom o “sjeni Božjega posebnog oblaka”, usp. Knjiga Izlaska 13:21-22; 14:19.20.24; Knjiga proroka Izaije 4:6; 25:4-5; 32:1-2
5. idiom o “sjeni krila”, Psalam 17:8; 36:7; 57:1; 61:4; 63:7; 91:1.4 (slično metaforama u Pnz 32:10-11; Ruta 2:12; Iz 31:5; Mt 23:37; Lk 13:34)
6. idiom o “sjeni stabla”, Knjiga o Sucima 9:15; Knjiga proroka Ezekielu 17:23; 31:6.17; Daniel 4:12; Hošea 14:7.

POSEBNA TEMA: “IME” YHWH

Uporaba “Ime” kao zamjena za Sâmoga YHWH-u usporedno je s uporabom Knjige Izlaska 23:20-33 za “anđeo”, koji je rekao: “Moje Ime je u Njemu”. Ova ista zamjena može se vidjeti u uporabi izričaja “Njegova slava” (npr. Iv 1:14; 17:22). Sve su to pokušaji ublažavanja osobne antropomorfičke prisutnosti YHWH (usp. Izl 3:13-16; 6:3). YHWH je zasigurno govorio u ljudskim pojmovima, ali isto je tako bilo znano kako je On duhovno prisutan kroz čitavo Stvorenje (usp. 1. Kr 8:27; Ps 139:7-16; Jer 23:24; Djela 7:49 navode Iz 66:1).

Postoji nekoliko primjera “Imena” što predstavljaju YHWH-inu Božansku sržnost i osobnu prisutnost:

1. Ponovljeni zakon 12:5; 2. Knjiga o Samuelu 7:13; 1. Kraljevima 9:3; 11:36
2. Ponovljeni zakon 28:58
3. Psalam 5:11; 7:17; 9:10; 33:21; 68:4; 91:14; 103:1; 105:3; 145:21
4. Knjiga proroka Izaije 48:9; 56:6
5. Knjiga proroka Ezekielu 20:44; 36:21; 39:7
6. Knjiga proroka Amosa 2:7
7. Evanđelje po Ivanu 17:6.11.26.

Zamisao "zazivanja" (tj. šovanja) Imena YHWH jasno je vidljiva u Knjizi Postanka:

1. 4:26, Šetova loza
2. 12:8, Abraham
3. 13:4, Abraham
4. 16:13, Hagara
5. 21:33, Abraham
6. 26:25, Izak

i u Knjizi Izlaska:

1. 5:22-23, govori u Tvoje Ime
2. 9:16, pokaži Moje Ime diljem sve Zemlje (usp. Rim 9:17)
3. 20:7, ne uzimaj Ime GOSPODINA tvoga Boga uzalud (usp. Lev 19:12; Pnz 5:11; 6:13; 10:20)
4. 20:24, gdje Ja uzrokuje da Moje Ime bude zapamćeno (usp. Pnz 12:5; 26:2)
5. 23:20-21, anđeo ("budući je Moje ime u njemu")
6. 34:5-7, Mojsije se pozvao na (ili "zazvao") Ime Gospodina. Ovo je jedan od pregršta tekstova što opisuje YHWH-inu narav (usp. Neh 9:17; Ps 103:8; Joel 2:13).

Znajući nekoga po imenu podrazumijeva prisnost (usp. Izl 33:12); Mojsije poznaje YHWH-ino Ime a u 33:17, YHWH poznaje Mojsijevo ime. To je okvir gdje Mojsije želi vidjeti Božju slavu (usp. Izl 33:18), ali Bog mu dozvoljava vidjeti "Njegovu dobrotu" (Izl 33:19), što je usporedno s "Ime" (stih 19).

Izraelci su morali uništiti "imena" kanaanskih bogova (usp. Pnz 12:3) i pozvati se na Njega (usp. Pnz 6:13; 10:20; 26:2) na posebnome mjestu gdje On uzrokuje prebivanje Svoga Imena (usp. Izl 20:24; Pnz 12:5.11.21; 14:23.24; 6:2.6.11; 26:2).

YHWH ima sveopću svrhu uključivanjem Svoga Imena:

1. Knjiga Postanka 12:3
2. Knjiga Izlaska 9:16
3. Knjiga Izlaska 19:5-6
4. Ponovljeni zakon 28:10.58
5. Knjiga proroka Miheja 4:1-5.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Zašto je Psalam 4 smatran večernjim Psalmom a Psalam 5 jutarnjim Psalmom?
2. Popišite YHWH-ine osobine iz stihova 4-6.
3. Život vjere opisan je kao cesta /staza /put. Zašto?
4. Opišite pokvarene iz stihova 4-6 i 9-10.

PSALAM 6

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
molitva za milost u vremenu nevolje	molitva vjere u vremenu tjeskobe	molitva za ozdravljenje od teških bolesti	molitva za pomoć u vremenu tjeskobe	ponizna molitva u vremenu kušnje
<u>MT</u> uvod “Za zborovođu; sa žičanim glazbalima, s osmero-žičanom lirom. Psalam Davidov”				
6:1-3	6:1-3	6:1-3	6:1-3	6:1-3
6:4-5	6:4-5	6:4-5	6:4-5	6:4-5
6:6-7	6:6-7	6:6-7	6:6-7	6:6-8a
6:8-10	6:8-10	6:8-10	6:8-10	6:8b-10

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 6:1-3

¹**O GOSPODINE, nemoj me koriti u Svoj srdžbi,
Niti kazniti u Svome gnjevu.**

²**Budi mi milostiv, o GOSPODINE, jer ja sam iznemogao;
Iscijeli me, o GOSPODINE, jer moje su kosti obeshrabrene;**

³**I moja duša je uvelike obeshrabrena;
A Ti, o GOSPODINE – kako dugo?**

6:1 Postoje dva IMPERATIVA korištena kao JUSIVI:

1. koriti – BDB 406, KB 410, *Hiphil* niječni, usp. Psalam 38:1
2. kazniti – BDB 415, KB 418, *Piel* niječni.

Ovo je pokajnički Psalam, kao što su Psalmi 32; 38; 51; 102; 130 i 143. *Jewish Study Bible* (str. 1289) kaže da je ovaj Psalam pokajničke molitve postao liturgijska jutarnja molitva radnoga dana židovskoga naroda.

▣ **“u Svojoj srdžbi...**

u Svome gnjevu” Psalam ne kaže zašto je YHWH srdit. To može odražavati SZ-nu teologiju jednoga uzroka. Psalmist je imao neprijatelje, YHWH je dozvolio /poslao ih (usp. stih 3). Životne okolnosti su:

1. kazna za grijeh (usp. Ps 41:4)
2. život u palome svijetu (usp. Ps 147:3)
3. načini za jačanje vjere (usp. 1. Kor 10:13; Heb 5:8).

Međutim, nikad se ne zna koja je to, dakle pokajte se i imajte vjere!

6:2-3 Zabilježite kako je “obeshrabrena” (BDB 96, KB 111, *Niphal* PERFEKT) povezano s oboje:

1. moje kosti (BDB 782), stih 2
2. moja duša (lit. *nefeš*, BDB 659, usp. stih 4), stih 3 (vidjeti punu bilješku u Ps 3:2).

Oboje od ovoga bili su načini upućivanja na najdublji život i misli osobe. Ovaj je pisac u velikoj tjeskobi i ne zna zašto!

6:2 Kao što stih 1 moli YHWH-u neka ne čini, stih 2 moli YHWH-u (također zabilježite stih 4):

1. budi mi milostiv – BDB 335, KB 334, *Qal* IMPERATIV
2. iscijeli me – BDB 950, KB 1272, *Qal* IMPERATIV.

GLAGOL “iscijeliti” nije neophodno povezan s fizičkim bolestima (usp. NIDOTTE, tom 3, str. 1166.c, usp. Iz 1:5-6), nego s napadom protivnika (usp. stihove 7b.10). Međutim, stih 2 ostavlja otvorenom mogućnost neke bolesti. Ako se radi o bolestima, zašto su spomenuti protivnici? Neki bi mogli kazati da neprijatelji zbijaju šale s psalmistom (usp. Ps 102:8) u njegovoj bolesti. Drevni Izraelci bili su uvjereni kako su grijeh i bolest povezani.

6:3 “kako dugo” Ovo je plač ljudske osobe stvorene na Božju sliku ali uhvaćene u pali um, tijelo, i svijet (usp. Ps 13:1; 74:10; 90:13)! Kao vjernici mi se pouzdajemo u Boga, ne okolnosti, ali ipak mi vičemo – zašto? Kad će to proći?

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 6:4-5

⁴**Vrati se, o GOSPODINE, izbavi moju dušu;
Spasi me zbog Svoje dobrote.**

⁵**Jer nema spomena o Tebi u smrti;
U Šeolu tko će Ti dati hvale?**

6:4 Kao što Psalam 6:2 moli YHWH-u neka djeluje u korist psalmiste (tj. “budi milostiv... iscijeli”), tako isto, stih 4:

1. vrati se – BDB 996, KB 1427, *Qal* IMPERATIV
2. izbavi – BDB 322, KB 321, *Piel* IMPERATIV
3. spasi – BDB 446, KB 448, *Hiphil* IMPERATIV.

Zabilježite navedeni razlog jer molbe nisu štovanje ili zasluga psalmiste nego je to nepromjenjiva, milostiva narav zavjetnoga stvoritelja /iskupitelja Božanstva!

Netko se pita što “vrati se” u ovome okviru znači. Je li psalmist mislio da je YHWH otišao ili se On skrio?

▣ **“dobrote”** Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota (*hesed*).

6:5 Stih 5 daje SZ-no gledište o životu nakon smrti. *Šeol* je bio mjesto svjesnosti ali bez radosti ili hvala. Čitavo pitanje o postojanju svjesnosti nakon fizičke smrti razvijeno je kroz Pismo. Postoje samo nagovještaji u SZ-u (usp. Job 14:14-15; 19:25-27; Ps 16:10; 49:15; 86:13; Iz 25:8; 26:19; Ez 37:12-13; Dn 12:1-2; Hoš 13:14). Puna istina otkrivena je u 1. Poslanici Korinćanima 15!

Hebrejski *Šeol* (BDB 982) upućuje na kraljevinu mrtvih. Obilježen je:

1. mračnim, mrklim mjestom, Knjiga o Jobu 10:21-22; Psalam 143:3
2. mjestom iz kojeg nema povratka, Knjiga o Jobu 10:21; 16:22
3. mjestom gdje se ne daju hvale Bogu, Psalam 6:5; 30:9; 38:18; 88:10-12; 115:17 (tišina, Ps 94:17)
4. mjestom odvojenim od Boga, Psalam 88:5; 39:13, ipak Bog je tamo, Psalam 139:8; Izreke 15:11!

Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:6: Gdje su mrtvi?.

Zabilježite autor posebice spominje kako po njegovu razumijevanju *Šeola*, tamo nema:

1. sjećanja (BDB 271)
2. hvale (BDB 392, KB 389, *Hiphil* IMPERFEKT, usp. Ps 30:9; 88:10-12; Iz 38:18).

Tyndale OT Commentary Series (tom 15, str. 78) popisuje sliku korištenu u SZ-u za *Šeol*:

1. ogromna šupljina – Knjiga proroka Ezekiel 32:18-32
2. tvrđava – Psalam 9:13; 107:18; Evanđelje po Mateju 16:18
3. mračna pustopoljina – Knjiga o Jobu 10:22
4. ogromna zvijer s velikim ustima – Knjiga proroka Izaije 5:14; Jona 2:2; Habakuk 2:5.

Hvala Bogu za Novi savez!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 6:6-7

⁶Ja sam klonuo od moga uzdisanja;
Svake noći ja činim svoj krevet plivajućim,
Ja rastapam svoj ležaj sa svojim suzama.
⁷Moje su se oči istrošile od tuge;
To je sve postalo staro zbog svih mojih protivnika.

6:6-7 Psalmist opisuje svoju fizičku i emocionalnu traumu prouzročenu od njegovih “protivnika” (BDB 865, KB 1058, *Qal* PARTICIP, “onih koji pokazuju neprijateljstvo”):

1. klonuo od uzdisanja (BDB 58)
2. krevet navlažen sa suzama (hiperbola).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 6:8-10

⁸Odstupite od mene, svi vi što činite nepravdu,
Jer GOSPODIN je čuo glas moga plakanja.
⁹GOSPODIN je čuo moju poniznu molbu,
GOSPODIN prima moju molitvu.
¹⁰Svi moji neprijatelji bit će posramljeni i uvelike užasnuti;
Oni će se okrenuti, oni će nenadano biti posramljeni.

6:8-10 Psalmist dolazi na mjesto mentalnoga olakšanja dok se pouzdavao u YHWH-u, koji je čuo njegovu molitvu (usp. Ps 28:6). Ovo je izraženo u tri usporedna retka (tj. Ps 6:8b.9a.9b).

Zbog YHWH-ina prihvaćanja molitve protivnici:

1. moraju odstupiti, stih 8a (usp. Ps 119:115; 139:19)
2. bit će posramljeni, stih 10 (usp. Ps 71:13.24)
3. bit će uvelike užasnuti, Psalam 6:10 (isti GLAGOL upotrijebljen je od psalmiste u Ps 6:2b i 3a)

4. okrenut će se, stih 10 (isti GLAGOL upotrijebljen je o YHWH-i u retku 4, ali ovdje on može označavati odlazak u *Šeol*, usp. Job 34:15; Ps 9:18; Prop 3:20; 5:15; 12:7)
5. bit će nenadano posramljeni (isti GLAGOL kao stih 10a, usp. Ps 73:19).

Redni brojevi 2-5 svi su IMPERFEKTI upotrijebljeni u ZAPOVJEDNOME smislu. Psalmist traži prisutnost YHWH ali odsutnost svojih dušmanima. Ono što su oni pokušali učiniti njemu sad je učinjeno njima! Ova književna građa (tj. preokret) tipična je za SZ. Ono što ljudi očekuju često je oprečno onome do čega dovodi YHWH.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Opišite *Šeol* iz SZ-ne točke gledišta.
2. Objasnite što “posramljeni” znači u SZ-none okviru.
3. Kako se ljutnja /bijes i gnjev odnose prema pokvarenima i prema vjernim sljedbenicima?

PSALAM 7

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
GOSPODIN zaklinjan neka brani psalmistu protiv pokvarenih	molitva i zahvala za oslobođenje od neprijatelja	molitva za oslobođenje od osobnih neprijatelja (Tužaljka)	molitva za pravdu	molitva o uporištu u progonstvu
<u>MT uvod</u> “Shiggaion Davidov, što je ispjevao Gospodinu glede Kuša Benjaminovca”				
7:1-2	7:1-2	7:1-2	7:1-2	7:1-5
7:3-5	7:3-5	7:3-5	7:3-5	
7:6-11	7:6-8	7:6-8	7:6-9	7:6-8a 7:8b-9
			7:10-13	7:10-12a
7:12-16	7:11-13	7:12-16		7:12b-14
	7:14-16		7:14-16	7:15-16
7:17	7:17	7:17	7:17	7:17

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 7:1-2

- ¹O GOSPODINE moj Bože, u Tebi ja sam našao utočište;
Spasi me od svih onih koji me progone, i oslobodi me,
²Ili će on razderati moju dušu kao lav,
Oduvci me, dok tamo nema nikog da me oslobodi.

7:1 “ja sam našao utočište” Ovaj GLAGOL (BDB 340, KB 337) je *Qal* PERFEKT, što označava potpuno ili ustaljeno djelovanje. Psalmist je tražio i nastavlja tražiti utočište (tj. zaštitu, brigu, opskrbu) s YHWH-om.

▣ Psalmist moli Boga neka:

1. ga spasi – BDB 446, KB 448, *Hiphil* IMPERATIV
2. ga oslobodi – BDB 664, KB 717, *Hiphil* IMPERATIV

jer je on našao utočište u Njemu (BDB 340, KB 337, *Qal* PERFEKT). Ovo je ponavljajuća tema, usp. Psalam 2:12; 5:11; 7:1; 11:1; 16:1; 17:7; 18:2.30; 25:20; 31:1.19; 34:8.22; 36:7; 37:40; 57:1; 61:4; 64:10; 71:1; 118:8.9; 141:8; 144:2. YHWH je jedino pravo mjesto zaštite i odmora!

7:2 U Psalmu 7:1 neprijatelji psalmiste nazvani su “oni koji me progone”. U stihu 2 oni su opisani kao mesožderna životinja (usp. Ps 57:4):

1. razderati – BDB 382, KB 380, *Qal* IMPERFEKT, usp. Psalam 17:12
2. odvući – BDB 830, KB 973, *Qal* PARTICIP
3. nitko ne može osloboditi – ovo je suprotivost stihu 1, gdje psalmist moli YHWH-u za oslobođenje. Nitko osim Boga ne može učiniti to!

Psalmist koristi ili upadljive metafore ili se boji nasilnoga fizičkog napada svojih neprijatelja.

POSEBNA TEMA: LAVOVI U SZ-u

Često je snaga pojedinca ili naroda opisana kao bivanje nalik lavu, kralju grabežljivaca:

1. Juda, Knjiga Postanka 49:9; Knjiga proroka Miheja 5:8
2. YHWH u korist Izraela, Knjiga Brojeva 24:9; Knjiga proroka Izaije 31:4; 35:9; Hošea 11:10
3. Izrael kao poraženi lav, Knjiga proroka Ezekielu 19
4. Danovo pleme, Ponovljeni zakon 33:22
5. Davidova snaga nad lavovima, 1. Knjiga o Samuelu 17:34-37
6. Šaul i Jonatan, 2. Knjiga o Samuelu 1:23
7. simbolički zaštitnici Salomonova prijestolja, 1. Knjiga o Kraljevima 10:19-20
8. Bog koristi lavove kao kaznu, 1. Knjiga o Kraljevima 13:20; 2. Kraljevima 17:25-26; Knjiga proroka Izaije 15:9; metafora u Jobu 4:10 i Jeremiji 2:30; 49:19.44; Tužaljka 3:10; Amosu 3:4.8.12; 5:19; Hošei 5:14; 13:7-8; Nahumu 2:11-12
9. opisuje Davidove neprijatelje od kojih će ga Bog osloboditi, Psalam 7:2; 10:9; 17:12; 22:13.21
10. metafora za nepoznato zlo, Izreke 22:13; 26:13; 28:15
11. upotrijebljeno za opis vojske Babilona, Knjiga proroka Jeremije 4:7; 49:19-22; 51:38
12. vojska naroda protiv Božjega naroda, Knjiga proroka Jeremije 5:6; 25:32-38; 50:17; Joel 1:6
13. kako Božji narod postupaju s Njim, Knjiga proroka Jeremije 12:8
14. kako Božji vođe postupaju s narodom, Knjiga proroka Ezekielu 22:25; Sefanija 3:3
15. metafora za kraljev bijes, Izreke 19:12; 20:2
16. metafora za pobožne, Izreke 28:1
17. metafora za Mesiju, Knjiga Postanka 49:9; Otkrivenje 5:5.

U svjetlu uporabe #11 i 12 u Knjizi proroka Jeremije, očita je Danielova metafora o babilonskoj vojsci kao lavu koji se brzo kreće. Carstva Plodnoga Polumjeseca često koriste lavove kao simbol naroda (npr. krilati lavovi na vratima Ištara od grada Babilona).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 7:3-5

³O GOSPODINE moj Bože, ako sam ja učinio ovo,
Ako postoji nepravda u mojim rukama,
⁴Ako sam platio zlim svome prijatelju,
Ili sam oplijenio njega koji bez razloga bijaše moj protivnik,
⁵Dopusti neprijatelju neka progoni moju dušu i sustigne je;
I dopusti mu zgaziti moj život do dna
I baciti moju slavu u prašinu.

Selah.

7:3-5 Psalmist postavlja hipotetski usporedne prigode:

1. ako sam ja učinio ovo (ali "ovo" nije naznačeno)
2. ako postoji nepravda u mojim rukama (tj. djelovanja, vidjeti Posebnu temu - dolje: Ruka [slikovito iz iz Knjige proroka Ezekiel])
3. ako sam platio zlim svome prijatelju (ovo može biti dobro poznata izreka, usp. Izr 20:22; 24:29; Rim 12:17)
4. ako sam oplijenio svoga prijatelja bez razloga.

Ako je išta od ovoga istinito, onda:

1. dopusti neprijatelju neka me progoni – BDB 922, KB 1191, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
2. dopusti neprijatelju neka me sustigne – BDB 673, KB 727, *Hiphil* JUSIV
3. dopusti neprijatelju neka zgazi moj život – BDB 942, KB 1245, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
4. ja ću baciti svoju slavu u prašinu – BDB 1014, KB 1496, *Hiphil* JUSIV ("slavu" u smislu sržnosti nečijega života, usp. Ps 16:9; 30:12; 57:8; 108:1).

Ovo je pjesnički način potvrđivanja nevinosti /nedužnosti!

POSEBNA TEMA: RUKA (SLIKOVITO PRIKAZANO IZ KNJIGE PROROKA EZEKIELA)

Riječ "ruka" (BDB 388) ima nekoliko suzvuka i uporaba:

1. doslovno (tj. ruka čovjeka):
 - a. simbol čitave osobe, Knjiga proroka Ezekiel 3:18; 18:8.17; 33:6.8
 - b. simbol ljudske slabosti, Knjiga proroka Ezekiel 7:17.27; 21:7; 22:14
 - c. simbol stranih neprijatelja, Knjiga proroka Ezekiel 7:21; 11:9; 16:39; 21:31; 23:9.28; 28:10; 30:12; 34:27; 38:12; 39:23
 - d. doslovice ruka, Knjiga proroka Ezekiel 8:11; 12:7; 16:11; 37:17.19.20
 - e. simbol snage lažnih vođa, Knjiga proroka Ezekiel 13:21.22.23; 34:10
 - f. simbol naroda, Knjiga proroka Ezekiel 23:31.37.42.45; 25:14; 27:15; 28:9; 30:10.22.24.25; 31:11; 39:3
2. antropomorfički o Božanstvu:
 - a. primanje otkrivenja, Knjiga proroka Ezekiel 1:3; 3:14.22; 8:1; 33:22; 37:1; 40:1 (2:9 još je jedna metafora – svitak na ruci)
 - b. YHWH-ina snaga u osudi, Knjiga proroka Ezekiel 6:14; 13:9; 14:9.13; 16:27; 20:33; 25:7.13.16; 35:3; 39:21
 - c. Osobno YHWH (Njegova osobna Prisutnost), Knjiga proroka Ezekiel 20:22
 - d. YHWH-ina snaga da oslobodi, Knjiga proroka Ezekiel 20:34 (moguće ključna uporaba iz Izl, usp. 3:20; 4:17; 6:1; 7:19; 13:3)
3. antropomorfički o *kerubinima*, Knjiga proroka Ezekiel 1:8; 8:3; 10:7.8.12.21
4. antropomorfički o uništavanju anđela, Knjiga proroka Ezekiel 9:1-2; 21:11
5. simbol zaloga ili prisege, Knjiga proroka Ezekiel 17:18; 20:5 (dva puta).6.15.23.28; 36:7; 44:12; 47:14
6. simbol veselja, Knjiga proroka Ezekiel 25:6
7. antropomorfički o nekome anđelu, Knjiga proroka Ezekiel 40:3.5; 47:3.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 7:6-11

⁶Ustani, o GOSPODINE, u Svome bijesu;
Digni se Ti Sâm protiv jarosti mojih protivnika,
I pokreni se Ti Sâm za mene; Ti si zakazao sud.
⁷Neka zajednica naroda okruži Tebe,
I iznad njih odgovori s visine.
⁸GOSPODIN sudi narodima;
Obrani me, o GOSPODINE, prema mojoj pravednosti i mojoj čestitosti što je u meni.
⁹Pusti neka zlo pokvarenih dode kraju, ali učvrsti pravednika;
Jer pravednicima Bog iskušava srca i misli.
¹⁰Moj štiti je s Bogom,
Koji spašava pravednoga u srcu.
¹¹Bog je pravedan sudac,
I Bog koji ima ogorčenje svakoga dana.

7:6-11 Psalmist se poziva na YHWH-u neka djeluje u njegovu korist:

1. ustani – BDB 877, KB 1086, *Qal* IMPERATIV (vidjeti bilješku u Ps 3:7). Ovaj GLAGOL može značiti:
 - a. ustajanje i djelovanje na našu korist Suca /Ratnika
 - b. probuditi se u smislu “obratiti pozornost i djelovati” (usp. Ps 44:23)
2. digni se Ti Sâm – BDB 669, KB 724, *Niphal* IMPERATIV
3. pokreni se Ti Sâm – BDB 734, KB 802, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 35:23; 44:23; 59:4
4. odgovori – BDB 996, KB 1427, *Qal* IMPERATIV (ili razumjeto kao “prebivaj”, BDB 442, usp. Ps 23:6)
5. obrani me – BDB 1047, KB 1622, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 26:1; 35:24; 43:1.

YHWH je pozvan neka pusti Svoj bijes protiv grijeha kako bi se grijeh očitovao na sudu. Ova je misao sažeta u stihu 7. Hebrejski je težak.

JPSOA “neka se zajednica naroda okupi oko Tebe, s Tobom ustoličenim na visini”
NJB “neka se zajednica naroda okupi oko Tebe; odgovori gore s visine”

Pitanje glasi: “Kako ‘naroda [narod]’ odgovaraju u ovome okviru pravde za nekoga pojedinca?” Traži li ovaj Psalam pravdu protiv:

1. osobnih neprijatelja (stihovi 6.8)
2. poganskih naroda (Obad stih 5).

Činjenica da stih 8 započinje s: “GOSPODIN sudi narodima” daje povjerenje mogućnosti #2, ali ovo je iznenađujuće u ovome okviru.

7:8 “prema mojoj pravednosti” Ovaj izričaj mora biti tumačen u svjetlu Psalma 7:3-5. Psalmist ne tvrdi bezgrješnost nego kako on nije učinio ono za što je optužen da je učinio!

Zabilježite stihove 9.17 gdje je YHWH-ina pravednost potvrđena. Psalmist čezne za danom kad će Bog postaviti sve stvari ispravnima, otkriti istinske pobude i djelovanja svih ljudi. Biblija je jasna kako je ovaj fizički svemir bio stvoren i podržavan od moralnoga /etičkoga Boga. Svaki čovjek stvoren na Njegovu sliku dat će Mu račun o daru /upravljanju životom (usp. Mt 25:31-46; Otk 20:11-15)!

▣ “(u) čestitost(i)” Ovaj pojam (BDB 1070) znači: “nevinost /nedužnost”, “besprijekornost” (usp. Ps 25:21; 26:1.11; 41:12; Izr 2:7; 10:9; 19:1; 20:7; 28:6). Ovo nije tvrdnja o bezgrješnosti nego tvrdnja o čistome umu /pobudi /srcu (usp. stih 10b). Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 18:20-24: Besprijekornost, nevinost, nedužnost, bez prigovora.

7:9 “zlo pokvarenih” Upućuje li ovo na one koji optužuju psalmistu u Psalmu 7:3-5 ili na sve ljude /narode (usp. Ps 2)?

Psalmist poziva Boga da dokonča zlo (BDB 170, KB 197, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu) i učvrsti (BDB 465, KB 464, *Polel* IMPERFEKT) pravednost (vidjeti Posebnu temu u Ps 1:5: Pravednost).

▣ **“Jer pravednicima Bog iskušava srca i misli”** Ovo je ponavljajuća tema (usp. Ps 11:4-5; 17:3; 26:2; 66:10; 139:23; Jer 11:20; 17:10; 20:12). Bog zna pobude srca (BDB 480, doslovno “bubrega”; niža utroba bila je viđena kao sjedište osjećaja i moralne naravi).

7:10-11 Za vjernoga sljedbenika, YHWH je štit (vidjeti bilješku u Ps 3:3), ali za nevjernoga sljedbenika On je “pravedan sudac” (usp. Ps 96:13).

7:11 “ogorčenje” GLAGOL (BDB 276, KB 277, *Qal* PARTICIP) nađen je jedino ovdje u Psalmima. Nađen je nekoliko puta u Izrekama (usp. Ps 22:14; 24:24; 25:23).

Ovaj stih opisuje YHWH-in (i *Elohim* i *El* upotrijebljeni su u ovome stihu za Božanstvo) neprekidan odaziv protiv grijeha. Ovo nije svijet kakvim je On namjerava /stvorio da bude. Knjiga Postanka 3 imala je strašan učinak na:

1. Boga (usp. Hoš 11:1-4.8-9)
2. ljude (usp. Rim 3:10-18.23)
3. fizičko Stvorenje (usp. Rim 8:18-23).

Grijeh štetno utječe na vrijeme i vječnost!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 7:12-16

¹²**Ako se čovjek ne pokaje, On će naoštriti Svoj mač;**

On je napeo Svoj luk i učinio ga spremnim.

¹³**On je isto tako pripremio za Sebe Sâmog smrtna oružja;**

On je učinio Svoje strelice vatrenim kopljima.

¹⁴**Gle, on zatrudnje sa zlobom,**

I on naumi nesreću i rodi obmanu.

¹⁵**On je iskopao jamu i izdubio je,**

I pao je u rupu što je napravi.

¹⁶**Njegova nesreća vratit će se na njegovu vlastitu glavu,**

I njegov prekršaj spustit će se na njegovo vlastito tjeme.

7:12 “Ako se čovjek ne pokaje” Zabilježite uvjetovani Savez. Također zabilježite da je pokajanje, kao i vjera, za vrijeme čitavoga života! Vidjeti Posebnu temu dolje.

POSEBNA TEMA: POKAJANJE U STAROME ZAVJETU

Ova je zamisao ključna ali teška za odredbu. Većina od nas ima odredbu koja proizlazi iz naše denominacijske pripadnosti. Međutim, uobičajeno je “postavljena” teološka odredba nametnuta od nekoliko hebrejskih (i grčkih) riječi koje ne podrazumijevaju posebno ovu “postavku” odredbe. Mora biti zapamćeno da su NZ-ni autori (osim Luke) bili hebrejski mislioci koji su koristili pojmove koine grčkog, tako početno mjesto moraju biti hebrejski pojmovi sami za sebe, od kojih prvenstveno postoje dva:

1. *nhm* (BDB 636, KB 688)
2. *swb* (BDB 996, KB 1427).

Prvi, *nhm*, koji je izgleda izvorno morao značiti duboko udahnuti, bio je korišten u nekoliko značenja:

- a. “odmor” ili “udobnost” (npr. Post 5:29; 24:67; 27:42; 37:35; 38:12; 50:2; često bilo korišteno u imenima, usp. 2. Kr 15:14; 1. Ljet 4:19; Neh 1:1; 7:7; Nah 1:1)
- b. “žaliti” (npr. Post 6:6.7)
- c. “promijenjeno mišljenje” (npr. Izl 13:17; 32:12.14; Br 23:19)
- d. “sućut” (npr. Pnz 32:36).

Zabilježite da sve od ovoga uključuje dubok osjećaj! Ovo je ključ: duboki osjećaji koji vode djelovanju. Ova promjena djelovanja često je usmjerena na druge osobe, ali i prema Bogu. To je ona promjena stava i djelovanja prema Bogu što natapa ovaj pojam s toliko teološke znakovitosti. Ali ovdje se mora biti pozoran. Bog je rekao da se treba “pokajati” (usp. Post 6:6.7; Izl 32:14; Suci 2:18; 1. Sam 15:11.35; Ps 106:45), ali to ne ishodi iz žalosti nad grijehom ili zabludom, nego je to doslovan način pokazivanja Božje sućuti i skrbi (usp. Br 23:19; 1. Sam 15:29; Ps 110:4; Jer 4:27-28; Ez 24:14). Očekivana kazna za grijeh i pobunu je oproštena ako se grješnik istinski okrene od njegova /njena /njihovih grijeha i okrene se Bogu.

Ovaj pojam ima široko semantičko polje. Okvir je ključan u određivanju njegova namjeravanog značenja.

Drugi pojam, *swb*, znači “okrenuti se” (okrenuti se od, okrenuti se natrag, okrenuti se prema /k). Ako je istinito da su dva zahtjeva Saveza “pokajanje” i “vjera” (npr. Mt 3:2; 4:17; Mk 1:4.15; 2:17; Lk 3:3.8; 5:32; 13:3.5; 15:7; 17:3), onda *nhm* upućuje na jake osjećaje prepoznavanja nečijeg grijeha i okretanje od grijeha, dok bi *swb* mogao upućivati na okretanje od grijeha do okretanja k Bogu (jedan primjer ova dva duhovna djelovanja je Knjiga proroka Amosa 4:6-11: “niste se okrenuli Meni” [pet puta] te Amos 5:4.6.14: “tražite Me ... tražite Gospodina ... tražite dobro a ne zlo”).

Prvi veliki primjer snage pokajanja je Davidov grijeh s Bat-Šebom (usp. 2. Sam 12; Ps 32; 51). Bilo je neprekidnih posljedica za Davida, njegovu obitelj, i Izraela, ali David je bio obnovljen za zajedništvo s Bogom! Čak se grješan Manaše mogao pokajati i bilo mu je oprošteno (usp. 2. Ljet 33:12-13).

Oba od ovih pojmova korištena su usporedno u Psalmu 90:13. Mora biti prepoznavanje grijeha i namjeravano, osobno okretanje od njega, kao i čežnja za traženjem Boga i Njegove pravednosti (usp. Iz 1:16-20). Pokajanje ima spoznajni vid, osobni vid, i moralni vid. Sva su tri zahtijevana, i započeti novi odnos s Bogom i nastaviti novi odnos. Dubok osjećaj žaljenja okreće se u trajnu privrženost Bogu i za Boga!

POSEBNA TEMA: USTRAJNOST

Teško je objasniti odnos biblijske doktrine prema životu kršćanina zato jer su iznesene u tipičnim istočnjačkim dijalektalnim parovima. Ovi parovi izgledaju oprečni, iako su oba pola biblijski. Zapadni kršćani imaju stremljenje odabiru jedne istine i zanemarivanju ili podcjenjivanju oprečne istine. Neki primjeri:

1. Je li spasenje početna odluka o pouzdanju u Isusa ili doživotna obaveza za učenje?
2. Je li spasenje izbor pomoću milosti suverenoga Boga ili vjerujućeg čovječanstva i opetovani odgovor na Božansku ponudu?
3. Je li spasenje, jednom primljeno, nemoguće izgubiti, ili postoji potreba za neprekidnom pozornošću?

Pitanje o ustrajnosti bilo je prijeporno kroz crkvenu povijest. Poteškoća započinje s prividno sukobljavajućim odlomkom u NZ-u.

1. Tekst o jamstvu:
 - a. Isusove izjave u Evanđelju po Ivanu (Iv 6:37; 10:28-29)
 - b. Pavlove izjave (Rim 8:35-39; Ef 1:13; 2:5.8-9; Fil 1:6; 2:13; 2. Sol 3:3; 2. Tim 1:12; 4:18)
 - c. Petrove izjave (1. Pt 1:4-5)
2. Tekstovi o potrebi ustrajnosti:
 - a. Isusove izjave u sinoptičkim Evanđeljima (Mt 10:22; 13:1-9.24-30; 24:13; Mk 13:13)
 - b. Isusove izjave u Evanđelju po Ivanu (Iv 8:31; 15:4-10)
 - c. Pavlove izjave (Rim 11:22; 1. Kor 15:2; 2. Kor 13:5; Gal 1:6; 3:4; 5:4; 6:9; Fil 2:12; 3:18-20; Kol 1:23; 2. Tim 3:2)
 - d. izjave autora Poslanice Hebrejima (2:1; 3:6.14; 4:14; 6:11)
 - e. Ivanove izjave (1. Iv 2:6; 2. Iv 9; Otkr 2:7.17.26; 3:5.12.21; 21:7).

Biblijsko spasenje proizlazi iz ljubavi, milosrđa, i milosti suverenoga Trojedinog Boga. Nijedan čovjek ne može biti spašen bez početnoga podstreka Duha (usp. Iv 6:44.65). Božanstvo dolazi prvo i postavlja raspored, ali zahtijeva ljudski odaziv u vjeri i pokajanju, oboje i početno i neprekidno. Bog radi s čovječanstvom u zavjetnom odnosu. Postoje povlastice i odgovornosti!

Spasenje je ponuđeno svim ljudima. Isusova smrt riješila je poteškoću s grijehom paloga Stvorenja! Bog je osigurao način i želi sve ovo učiniti prema Svojoj slici kako bi se odgovorilo na Njegovu ljubav i zaštitu u Isusu.

Želite li više čitati o tome predmetu vidjeti:

1. Dale Moody, *The Word of Truth*, Eerdmans, 1981. (str. 348-365)
2. Howard Marshall, *Kept by the Power of God*, Bethany Fellowship, 1969.
3. Robert Shank, *Life in the Son*, Westcott, 1961.

U ovome području Biblija usmjerava na dvije različite poteškoće: (1) uzimanje jamstva kao dozvolu da se živi besplodan, sebičan život ili (2) ohrabrivanje onih koji se bore sa službom i osobnim grijehom. Poteškoća je ta što krive skupine uzimaju krivu poruku i grade teološke sustave na ograničenim biblijskim odlomcima. Neki kršćani očajnički trebaju poruku o jamstvu, dok drugi trebaju stroga upozorenja o ustrajnosti! U kojoj ste vi skupini?

Postoji povijesna teološka borba mišljenja što uključuje Augustina nasuprot Pelagija te Kalvina nasuprot Arminija (semi-pelagijanizam). Predmet uključuje pitanje spasenja: ako je netko uistinu spašen, mora li on ustrajati u vjeri i plodnosti?

Kalvinisti se postavljaju iza onih biblijskih tekstova koji potvrđuju Božju suverenost i držanje moći (Iv 10:27-30; Rim 8:31-39; 1. Iv 5:13.18; 1. Pt 1:3-5) i GLAGOLSKIH VREMENA kao PERFEKT PASIVNIH PARTICIPA Poslanice Efežanima 2:5.8.

Arminijanisti se postavljaju iza biblijskih tekstova što upozoravaju vjernike na “izdržati”, “odoljeti”, ili “nastaviti” (Mt 10:22; 24:9-13; Mk 13:13; Iv 15:4-6; 1. Kor 15:2; Gal 6:9; Otk 2:7.11.17.26; 3:5.12.21; 21:7). Ja osobno ne vjerujem kako je Poslanica Hebrejima 6 i 10 primjenjiva, ali mnogi je arminijanisti koriste kao upozorenje protiv otpada [apostazija – op.prev.]. Parabola o sijaču u Evandjelju po Mateju 13 i Marku 4 naslovljava pitanje prividnoga uvjerenja, kao što čini Evandjelje po Ivanu 8:31-59. Kao što kalvinisti navode GLAGOLE u PERFEKT GLAGOLSKOME VREMENU koristeći ih za opis spasenja, arminijanisti navode odlomke u PREZENT GLAGOLSKOME VREMENU kao 1. Poslanica Korinćanima 1:18; 15:2; 2. Korinćanima 2:15.

Ovo je savršen primjer kako teološki sustavi zlorabe proof-texting metodu tumačenja. Uobičajeno je vodeće načelo ili glavni tekst korišten za gradnju teološke mreže kroz koju su viđeni svi ostali tekstovi. Budite pozorni od mreža iz ikojeg izvora. One dolaze iz zapadnjačke logike, ne otkrivenja. Biblija je istočnjačka Knjiga. Ona predstavlja istinu u napetošću-ispunjenim, naizgled paradoksalnim parovima. Kršćani su namijenjeni za potvrdu obojega i življenja unutar napetosti. NZ predstavlja oboje i sigurnost vjernika i zahtjev za nastavljajućom vjerom i pobožnošću. Kršćanstvo je početni odaziv pokajanja i vjere slijeđen neprekidnim odazivom u pokajanju i vjeri. Spasenje nije proizvod (ulaznica za Nebo ili polica osiguranja protiv požara), nego odnos. Ono je odluka i učeništvo. U NZ-u to je opisano u svim GLAGOLSKIM VREMENIMA:

AORISTU (dovršeno djelovanje), Djela apostolska 15:11; Poslanica Rimljanima 8:24; 2. Timoteju 1:9; Titu 3:5

PERFEKTU (dovršeno djelovanje s nastavljajućim ishodom), Poslanica Efežanima 2:5.8

PREZENTU (neprekinuto djelovanje), 1. Poslanica Korinćanima 1:18; 15:2; 2. Korinćanima 2:15

FUTURU (budući događaji ili izvjesni događaji), Poslanica Rimljanima 5:8.10; 10:9; 1. Poslanica Korinćanima 3:15; Poslanica Filipljanima 1:28; 1. Solunjanima 5:8-9; Hebrejima 1:14; 9:28.

7:12-13 Božji odazivi na nepokajane ljude su (usp. Pnz 32:34-43):

1. On će naoštriti Svoj mač (usp. Ps 17:13)
2. On je napeo Svoj luk (usp. Zah 9:13)
3. On je pripremio smrtna oružja
4. On čini vatrene strelice (usp. Ps 38:2).

Ova terminologija odnosi se na ratovanje. To daje podršku stihu 7 što naslovljava narode, ne samo nevjerne Izraelce.

7:14-16 Ovi se stihovi, međutim, izgleda odnose na osobne, ne nacionalne, neprijatelje:

1. on zatrudnje sa zlobom (vidjeti bilješku dolje)
2. on naumi nesreću (usp. Job 15:35; Iz 59:4)
3. on rodi obmanu
4. on pada u rupu, Psalam 7:15a

(ovo izgleda slaže metafore od rađanja i lovljenja).

Ali zabilježite obrat (usp. Izr 26:27; 28:10; Prop 10:8):

1. on pada u svoju vlastitu jamu, Psalam 7:15b; 57:6
2. njegova nesreća vratit će se na njegovu vlastitu glavu, Psalam 7:16a.b.

7:14

NASB, NKJV

“zlobom”

NRSV, JPSOA

“zlom”

NJB

“pakošću”

REB

“nepravdom”

Ne postoji podudaranje GLAGOLA s ovom IMENICOM (BDB 19). Ne postoje srodne riječi za ovaj korijen u semitskim jezicima. Nađen je u poetskim odlomcima u Psalmima, Knjizi o Jobu, i Izrekama.

On može doći iz korijena što obilježava “snagu” ili “zloporabu snagu” (NIDOTTE, tom 1, str. 310). To YHWH mrzi (usp. Ps 5:5; 11:5). To može označiti neprimjereni Savez što vodi u:

1. štovanje (usp. Iz 1:13; Zah 10:2)
2. politike (usp. Iz 31:2)

3. sudove (usp. Iz 10:1; 29:20)

4. ratovanje (Ps 56:7).

Ovaj pojam obilježava srce koje ima ustaljenu odluku protiv Boga i Njegova naroda.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 7:17

¹⁷Ja ću davati zahvale GOSPODINU po Njegovoj pravednosti

I ja ću pjevati hvale imenu GOSPODINA Previšnjega.

7:17 “Ja ću davati zahvale...

Ja ću pjevati hvale” Ovo su oba KOHORTATIVA (prisege):

1. davati zahvale – BDB 392, KB 389, *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu

2. pjevati hvale – BDB 274, KB 273, *Piel* KOHORTATIV.

NIDOTTE, tom 2, str. 406, #3, predlaže da su “žrtve zahvalnice” bile popraćene govornim izražavanjima davanja zahvala (tj. pjesmama, usp. Ps 107:22; 116:17; Jona 2:9). Molitve naricanja često su uključivale zahvaljivanje i hvalu (usp. Ps 35:18; 43:4; 54:6; 56:12; 57:9; 69:30; 71:22; 109:30; 40:13; 142:7).

▣ **“imenu GOSPODINA”** Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 5:11-12: “Ime” YHWH.

▣ **“Previšnjega”** Ovo hebrejsko Ime, *Elyon* (BDB 751 II) bilo je često korišteno u Psalmima kao naslov za YHWH-u (usp. Post 14:19; Br 24:16; Pnz 32:8; Ps 9:2; 18:13; 21:7; 46:4; 47:2, i mnogo više njih). Ono dolazi iz riječi “visok” ili “gornji” (BDB 751 I). Povezano je s YHWH u 47:2, gdje je usporedno s “veliki Kralj nad svom zemljom”. U Psalmu 9:2 i 92:1 ponovljen je točno isti izričaj što je u Psalmu 7:17.

Ovo je bio naslov najvišega boga u kanaanskom panteonu. Moguće je Izrael uzeo to ime (kao što su oni uzeli imena bogova Babilona i Perzije) kao način potvrđivanja da je njihov Bog bio jedini istinski Bog! Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 2:7: Monoteizam.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Što je teološka razlika između “YHWH” i “*Elohim*”?
2. Što su bili psalmistovi neprijatelji koji ga optužuju u stihovima 3-4?
3. Što ova izjava: “Bog iskušava srca i misli” znači?
4. Objasnite razliku između hebrejske riječi “pokajati se” i grčkoga pojma “pokajati se”.
5. Objasnite književnu zamisao “obrata”. Zašto je on nađen toliko često u Bibliji?

PSALAM 8

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
GOSPODINOVA slava i čovjekovo dostojanstvo <u>MT</u> uvod “Za zborovođu; prema Gittithu; Psalam Davidov”	slava GOSPODINOVA u Stvorenju	himna veličanja Božje slave i Bogom-danog dostojanstva ljudskih bića	Božja slava i ljudsko dostojanstvo	snaga Božjega imena
8:1-2	8:1	8:1a 8:1b-2	8:1-2	8:1a 8:1b-2
8:3-8	8:2 8:3-5	8:3-4 8:5-8	8:3-4 8:5-8	8:3-4 8:5-6 8:7-8
8:9	8:6-8 8:9	8:9	8:9	8:9

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 8:1-2

¹O GOSPODINE, naš Gospodine,
**Kako je veličanstveno Tvoje ime po čitavoj zemlji,
 Koje je pokazalo Tvoju veličanstvenost iznad nebesa!**
²Iz usta male djece i dojenčadi koje si Ti učvrstio snagom
**Zbog Svojih protivnika,
 Naložio si da neprijatelj i osvetoljubivi prestanu.**

8:1 “O GOSPODINE, naš Gospodine” Ovo je složenica od:

1. YHWH – zavjetno ime (BDB 217) za Boga (vidjeti Posebnu temu u Ps 1:1: Imena za Božanstvo)
2. *Adon* – pojam (BDB 10) znači “vlasnik”, “muž /suprug”, “gospodar”, ili “gospodin”. Ovdje je to MNOŽINA. Svugdje drugdje gdje je ovaj naslov korišten u Psalmima je JEDNINA (usp. Ps 45:12; 57:5; 105:21; 110:1; 114:7, osim u 136:3, gdje je upotrijebljena GRAĐA “GOSPODAR gospodara”. Ovo, onda, mora biti primjer “MNOŽINE VELIČANSTVA”.

Ovi su nazivi ovdje upotrijebljeni zajedno za jednoga Boga, ali u Psalmu 110:1 oni su upotrijebljeni odvojeno za YHWH-u i Njegovog Mesiju (usp. Mt 22:44; Mk 12:36; Lk 20:42.43; Djela 2:34.35; Heb 1:13).

Također zabilježite kako su u engleskim prijevodima dva pojma identificirana velikim slovima:

YHWH = GOSPODIN

Adon = Gospodin.

NASB, NRSV, NJB, JPSOA	“veličanstveno”
NKJV	“odlično”
TEV	“dostojanstveno”
REB	“slavno”
NET Biblija	“veličajno”

Ovaj hebrejski PRIDJEV (BDB 12) bio je korišten za bića, ljude, i Boga. Kad se koristio za Boga to je bilo nastojanje opisivanja Njegova neshvatljivog sjaja /raskoši (usp. Ps 76:4; 93:4).

Oblik IMENICE (ne GLAGOLA) redovito je korišten za odjeću:

1. Ezavova kosa kao dlakav ogrtač – Knjiga Postanka 25:25
2. skup ogrtač ukraden iz Jerihona od Akana – Knjiga o Jošui 7:21.24
3. Ilijin ogrtač (simbol YHWH-inog ovlaštenja) – 1. Knjiga o Kraljevima 19:13.19; 2. Kraljevima 2:8.13.14
4. proročki dlakav ogrtač (simbol njegove proročke službe) – Knjiga proroka Zaharije 13:4.

To može također značiti:

1. slava – Knjiga proroka Zaharije 11:3
2. otmjen – Knjiga proroka Ezekiel 17:8.

Ovaj izričaj može biti povezan subjektom (Božje mjesto u stvaranju) a IMENICA “veličanstveno” (odjeća) s Knjigom proroka Izaije 6:1-4.

▣ **“ime”** Ovo stoji za YHWH-u Osobno. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 5:11-12: “Ime” YHWH.

▣ **“po čitavoj zemlji”** Ovo upućuje na čitavo Stvorenje (usp. Ps 104; vidjeti Posebnu temu u Ps 1:2: Pojmovi za Božje otkrivenje [korišteni u Ponovljenome zakonu i Psalmima]). YHWH je jedini pravi Bog Stvoritelj, Bog Iskupitelj (vidjeti Posebnu temu u Ps 2:7: Monoteizam).

▣ **“Koje je pokazalo Tvoju veličanstvenost iznad nebesa”** Postoji nekoliko pitanja u vezi s hebrejskim tekstom ovoga izričaja:

1. MT ima IMPERATIV od GLAGOLA “dati” (BDB 678, KB 733, *Qal* IMPERATIV), “stavi Svoju veličanstvenost iznad nebesa” (vidjeti Posebnu temu u Ps 2:4: Nebo)
2. UBS *Text Project* (str. 169, vidjeti NIV) mijenja to u INFINITIV istoga GLAGOLA: “Ti si postavio Svoje veličanstvo iznad nebesa” (UBS ocjenjuje ovu promjenu kao “D”, tj. “velika sumnja”)

3. NET Biblija uzima to kao PERFEKT ili IMPERFEKT oblik: “Ti koji smještaš Svoje veličanstvo nad nebesa” (str. 857)
4. *Anchor Bible* (tom 16, str. 45) uzima to kao: “Ja ću obožavati Tvoje veličanstvo nad nebesima”, povezujući GLAGOL s ugaritskim uporabama
5. UBS *Handbook* o Psalmima (str. 78-79, usp. REB) preinačuje to u: “reći” ili “hvaliti”, “čija je slava očitovana /hvaljena iznad nebesa” (vidjeti Posebnu temu u Ps 2:4: Nebesa).

Samo osobna bilješka, ja volim ovaj Psalm i pjesmu “Veličanstvo i Slava Tvoga Imena”. Osjećam Božju prisutnost na predivan način kad mislim o ovoj poruci o neshvatljivoj veličajnosti našega Boga. Ne želim maknuti akademsko pitanje iz ove poštovanja vrijedne poruke. Ali istovremeno, želim da ona bude istinska poruka nadahnutoga autora! Neka nam Duh Božji pomogne spoznati Ga, objaviti Njega, i živjeti u svjetlu Njegove prisutnosti!

▣ “iznad nebesa” Ovo može biti razumjeto na nekoliko načina:

1. čitav stih veliča /uzdiže Boga Stvorenja
2. Božje hvale dosežu više od nebesa
3. Stvorenje kazuje /otkriva slavu /veličanstvo svoga Stvoritelja (tj. noćni nebeski svod, Ps 8:3).

Vidjeti Posebne teme u Psalmu 2:4: “Nebo” i “Nebesa”.

8:2 “Iz usta male djece i dojenčadi” Ovo je očito hiperbola. Ta mala djeca ne mogu govoriti, ipak njihova sâma prisutnost pokazuje slavu i veličanstvo Boga i Njegova Stvorenja. To je prirodno otkrivenje Psalmu 19:1-6. Bića ovoga Stvorenja Bogu su posve poznata (usp. Rim 1:19-20; 2:14-16).

Ovaj stih iz LXX-e navođen je od Isusa farizejima kad su gledali Njegov “Pobjedonosni ulazak” u Jeruzalem u Evandelju po Mateju 21:16.

▣

NASB, JPSOA

“Ti (si) učvrstio snagom”

NKJV

“Ti si odredio snagom”

NRSV, REB

“Ti si postavio bedemom”

NJB

“Ti si ga učinio utvrdom”

GLAGOL (BDB 413, KB 417, *Piel* PERFEKT, usp. Ps 89:11, *Qal* PERFEKT) znači “učvrstiti” (usp. 1. Ljet 9:22) ili “odrediti” (usp. Jš 6:26; 1. Kr 16:34; Ezr 3:10; Iz 14:32; 28:16).

Riječ “snagom” (BDB 738) obično znači “snagom”, ali u ovome okviru to upućuje na “uporište za obranu”.

Postoji igra riječi između “dojenčadi” (BDB 413) i “učvrstio” (BDB 413).

YHWH, Stvoritelj, otkriven je u Nebesima i u dječici. Čitavo Stvorenje doziva Njegovu prisutnost i svrhu!

Točno značenje ovoga stiha neizvjesno je, ali očito su dječica koja otkrivaju Božje veličanstvo pod napadom i Bog ih brani i štiti ih, kao što On čini svima koji otkrivaju Njegove istine!

8:2b Zabilježite PARTICIPE što izražavaju zle oponente:

1. protivnike – BDB 865 II, KB 1058, *Qal* PARTICIP
2. neprijatelja – BDB 33, KB 38, *Qal* PARTICIP
3. osvetoljubivi – BDB 667, KB 721, *Hithpael* PARTICIP.

Vidjeti punu bilješku o imenima psalmistovih protivnika u Psalmima 1:5 i 5:10.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 8:3-8

³Kad promišljam o Tvojim nebesima, djelu Tvojih prstiju,

Mjesecu i zvijezdama, koje si Ti odredio;

⁴Što je čovjek da Ti misliš o njemu,

I sin čovječji da se Ti brineš za njega?

⁵Ipak Ti si ga učinio malo manjim od Boga,

I Ti ga okrunjuješ sa slavom i veličanstvom!

⁶Ti si ga učinio da vlada nad djelima Tvojih ruku;

Ti si stavio sva bića pod njegove noge,

⁷Sve ovce i volove,

I isto tako zvijeri poljske,

**⁸I ptice nebesa i ribu mora,
Štograd prolazi kroz staze mora.**

8:3 Ovaj stih izražava čuđenje ljudi dok promatraju noćni nebeski svod. Za mnoge u Drevnome Bliskom Istoku to je bio izvor praznovjerja i straha. Ali za Izraelce to je bilo YHWH-ino šatorsko krilo (usp. Post 1:14-19).

GLAGOL “odredio” (BDB 465, KB 464, *Polel* PERFEKT) također je korišten o Božjem stvaranju u Psalmima 24:2; 119:90. Naredni stih usredotočuje se na Božje stvaranje ljudi (usp. Pnz 32:6). Stvorenje, predivno Stvorenje, imalo je svrhu – platforma za zajedništvo Boga i čovječanstva (vidjeti punu bilješku u Ps 2:8). Sve u Bibliji između Knjige Postanka 3 i Otkrivenja 20 Božje je obnavljanje zajedništva izgubljenog u Edenu. Nije slučajno što je Knjiga Postanka 1 – 2 usporedna s Otkrivenjem 21 – 22!

▣ **“djelu Tvojih prstiju”** Ovo je antropomorfistički jezik. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 2:4-6: Bog opisan kao čovjek (jezik antropomorfizama).

Preporučam čitanje knjige od Johna H. Waltona, *ANE Thought and the OT*, poglavlje 7: “Kozmička geografija”, str. 165-178, kao način usmjerenja suvremenoga čitatelja na drevno-bliskoistočni pogled na svijet, tako različit od našega vlastitoga!

Štovanje Sunca i Mjeseca bilo je uobičajeno u Drevnome Bliskom Istoku. Knjiga Postanka 1 je sukob između babilonskoga astralnog štovanja, kao što su egipatske pošasti bile sukob protiv prirodnih bogova Egipta.

Bog stvara nebeska tijela (usp. Post 1:14-19) i nadzire ih.

POSEBNA TEMA: ŠTOVANJE MJESECA

Štovanje Mjeseca bila je najraširenija mitologija Drevnoga Bliskog Istoka započevši sa *Sumerom*. Postojala su oba vida mita i muški i ženski. Prvotno Mjesec je proizašao iz silovanja boginje žitarica, *Ninlil* od *Enlila*, boga neba. *Enlil* je bio izbačen iz panteona i osuđen na podzemlje zbog svoga djela, ali kad je *Ninlil* bila pronađena ona je bila s djetetom koje mu je ona pridružila. Djetetu, imenom *Sin*, bilo je dopušteno penjati se na nebo svake noći.

Štovanje Mjeseca obilježeno je različitim etapama:

1. novi Mjesec – *Asimbabbar*
2. mladi Mjesec – *Sin*
3. puni Mjesec – *Nanaa* (sumerska “iluminacija” od *En-su*, “gospodar mudrosti”).

Ova imena u osnovi znače “mudar gospodar” (tj. *Suen*) ili “iluminacija” (*Nanaa*), štovan u Uru Kaldejskome. Samo je mjesto često bilo nazivano gradom Nannar. Par plodnosti bio je štovan u ziguratima (široke piramide s ravnim vrhovima) smještenima u gradu. Bog Sunca (*Šamaš*) bio je prvorođenac para i kasnije *Ereškigal* (Kraljica Podzemlja) i I. Nanna (Kraljica Neba /nebeskoga svoda).

Kult je bio proširen diljem Drevnoga Bliskog Istoka, ali glavna središta štovanja bila su:

1. Ur
2. Haran
3. Tema
4. Kanaan
5. Meka.

Načelno ova je mitologija složena naglasaka plodnosti i astralnoga štovanja.

SZ odbija astralno štovanje (usp. Pnz 4:19; 17:3; 2. Kr 21:3.5; 23:5; Jer 8:2; 19:13; Sef 1:5) i štovanje plodnosti (tj. *Baal* i *Ašera*, ugaritski spjevovi). Hebreji, izvorno nomadi, bili su vrlo pozorni u otporu prema štovanju Mjeseca jer je općenito štovanje Mjeseca bila osobina nomadskih naroda koji su putovali noću, dok je Sunce bilo mnogo više štovano od sjedilačkih ili poljodjelskih naroda. Na kraju nomadi su se ustalili i onda je astralno štovanje općenito postalo poteškoćom.

8:4 Zabilježite istoznačni paralelizam između dva poetska retka i posebice “čovjek” (BDB 60, *enoš*, usp. Ps 9:20, također zabilježite Ps 103:14) i “sin čovječji” (BDB 119 GRAĐA BDB 9, “sin čovječji”, “*ben Adam*,” usp. Ps 144:3).

Prvi pojam, *enoš*, ima dva značenja:

1. BDB 60 I – slab, bolestan, krhak (iz hebrejskoga GLAGOLA; *Niphal*, 2. Sam 12:15; *Qal* PASIV, Iz 17:11; Jer 15:18; 17:9)
2. BDB 60 II – čovječanstvo, kao što je korišteno ovdje bez suzvuka o slabome, upravo suprotno.

Drugi pojam /izričaj, “sin čovječji”, hebrejski je idiom za ljudsku osobu (tj. Ps 146:3; Ez 2:1). YHWH pridaje posebnu pozornost Svome najvišem Stvorenju, stvorenome na Njegovu sliku (usp. Post 1:26-27), za zajedništvo (usp. Post 3:8). Ljudi su važna stvorenja, jedinstveno povezana s Bogom. Mi smo dio ovoga Stvorenja, ipak više nego samo fizičko! Jednom stvoreni, mi smo vječna, duhovna stvorenja.

Ljudi su višega duhovnog razreda od anđela. Ja znam da to zvuči smiješno, ali razmišljajte sa mnom:

1. nikad ni za jednoga anđela nije bilo rečeno da je stvoren na sliku i sličnost Božju (usp. Post 1:26-27)
2. Isus nije umro kako bi iskupio anđele (usp. Heb 2:14-16)
3. vjernici će suditi anđelima (usp. 1. Kor 6:3)
4. anđeli moraju služiti čovječanstvu (usp. Heb 1:14).

U mitu o stvaranju *Sumera* i kasnije Babilona, ljudi su bili bučni, dosadni, i potrošni (vidjeti uvodne bilješke u Knjigu Postanka 1 – 11), ali u Bibliji to je upravo suprotno. Oni su žarište YHWH-ine stvaralačke djelatnosti.

NASB

NKJV, NRSV, JPSOA, REB, LXX

TEV

NJB

“misliš o njemu”

“vodi računa o njemu”

“misli o njima”

“čuva misao za njih”

GLAGOL (BDB 269, KB 269, *Qal* IMPERFEKT) znači “sjetiti se”, u smislu “misliti dobronamjerno” (usp. Ps 9:12; 78:39; 98:3; 103:14; 105:8,42; 106:45; 111:5; 115:12; 136:23). Obično u Bibliji, Bog je pozvan da “zaboravi” ljudski grijeh a ljudi su pozvani da “se sjećaju” Boga, ali ovdje psalmist je pun strahopoštovanja prema prostranosti i ljepoti Stvorenja i misliju kako njegov Stvoritelj ima vremena i brigu za jedno posebno Stvorenje na ovoj jednoj planeti! Ali, ovo je intelektualno /teološko pitanje, nije li (tj. naturalizam nasuprot namjenskome Stvoritelju)?

8:5 Dostojanstvo i poštovanje ljudi jasno je vidljivo u ovome stihu. Mi smo bili “stvoreni” je GLAGOL (BDB 341, KB 338, *Piel* IMPERFEKT, usp. Prop 4:8) što znači “uzrokovati oskudicu” ili “učiniti ga nižim” jedino prema Sâmome Bogu (*Elohim*). LXX tumači ovo kao “(od) anđela” (usp. Heb 2:7), ali okvir Psalma 8 zahtijeva “(od) Boga” jer ovaj Psalam odražava Božje stvaranje u Knjizi Postanka. Iako je moguće da MNOŽINA “nas” u Postanku 1:26; 3:22; 11:7, odražava Božje nebesko Vijeće (usp. 1. Kr 22:19-23; Job 1:6; 2:1; Ps 82:1,6; 86:8; 89:6,8; Dn 7:10), te stoga, upućuje na anđele u vodstvo (usp. Post 3:5). Međutim, ja mislim da je “(od) Boga” najbolje.

Zabilježite da je *enoš /ben Adam* okrunjen sa:

1. slavom – BDB 458
2. veličanstvom – BDB 214.

Ljudstvo je najviše Božje stvorenje. Oni su bili stvoreni za zajedništvo s Bogom. Oni djeluju kao Njegovi nadglednici na Zemlji (usp. Post 1:28). Čitavo fizičko Stvorenje pozornica je za Boga i čovječanstvo da se sretnu i dođu do spoznaje jedan drugog (usp. Post 3:8).

8:6-8 Kao što Psalam 8:3 zasigurno ima usmjerenje Knjige Postanka 1, tako isto, ima stih 6 (usp. Post 1:28). Ljudi su bili Božji upravitelji u Vrtu (i neizravno, svega Stvorenja). Ljudi vladaju (BDB 605, KB 647, *Hiphil* IMPERFEKT), krote (BDB 461, KB 460, *Qal* IMPERATIV, usp. Post 1:28), i imaju prevlast (BDB 921, KB 1190, *Qal* IMPERATIV, usp. Post 1:28) jedino u svojoj vezi s Bogom! Mi smo upravitelji!

8:6 “djelima Tvojih ruku” Ovo je upućivanje na Knjigu Postanka 1 (usp. Job 14:15; Ps 92:4; 138:8; 143:5), kao što je “djelo Tvojih prstiju” u stihu 3 (usp. Ps 102:25). Zanimljivo je da su u Knjizi Postanka 1 Božje stvaralačke djelatnosti izgovorenim riječju. Samo je čovječanstvo stvoreno /oblikovano osobnom pozornošću u Postanku 2:7. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 2:4-6: Bog opisan kao čovjek (jezik antropomorfizama).

8:7 Red stvaranja ovih stvorenja usporedan je s Knjigom Postanka 1. Ovaj Psalam (kao Ps 104) mora biti čitan u svjetlu Postanka 1! Ako su Postanak 1 – 2 bili u Psalmima, ne bismo smjeli raspravljati o njihovoj žanru ili doslovnosti!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 8:9

⁹O GOSPODINE, naš Gospodine,

Kako je veličanstveno Tvoje ime po čitavoj zemlji.

8:9 Ovaj Psalam završava kao što i počinje (stih 1b). Tema i glavni lik Biblije jeste Bog!

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Kako su “nebesa” i “mala djeca” povezani?
2. Ima li YHWH “prste”?
3. Zašto je teološki važno da YHWH stvara Sunce i Mjesec?
4. Kako se “čovjek” u stihu 4a odnosi prema “sin čovječji” u stihu 4b?
5. Je li čovjek malo niži od anđela ili Boga? Zašto?

PSALAM 9

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Psalam zahvalnosti za Božju pravdu <u>MT uvod</u> “Za zborovodu; prema Muth-labbenu. Psalam Davidov”	molitva i zahvala za GOSPODINOVE pravedne sudove	molitva za oslobođenje od osobnih neprijatelje (Psalmi 9 - 10, Tužaljka)	zahvalnost Bogu za Njegovu pravdu	Bog udara pokvarene i spašava ponizne (Psalmi 9 - 10) Akrostih
9:1-2	9:1-2	9:1-2	9:1-2	9:1 (<i>Alef</i>) 9:2
9:3-6	9:3-5 9:6-8	9:3-4 9:5-6	9:3-4 9:5-6	9:3-4 (<i>Bet</i>) 9:5-6 (<i>Gimel</i>)
9:7-10	9:9-10	9:7-8 9:9-10	9:7-8 9:9-10	9:7-8 (<i>He</i>) 9:9-10 (<i>Vau</i>)
9:11-16	9:11-12 9:13-14 9:15-16	9:11-12 9:13-14 9:15-16	9:11-12 9:13-14 9:15-16	9:11-12 (<i>Zajin</i>) 9:13-14 (<i>Het</i>) 9:15-16 (<i>Tet</i>)
9:17-20	9:17-18 9:19-20	9:17 9:19-20	9:17-18 9:19-20	9:17 (<i>Jod</i>) 9:18 (<i>Kaf</i>) 9:19-20

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuti, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. *New Jerusalem Bible* (NJB) tvrdi da Psalam 9 i Psalam 10 oblikuju slobodan akrostih (usp. LXX).
- B. Akrostihovi su posebna vrsta poezije. Zato da učine da svako slovo odgovara:
1. upotrijebljenim rijetkim riječima
 2. upotrijebljenim rijetkim oblicima riječi
 3. pojavku napetih poetskih redaka
 4. pojavku neuobičajene metafore i slikovitoga jezika
 5. uporabi PRIJEDLOGA.

Drevni su ljudi smatrali da alfabet ima magično značenje (tj. Kabala, tekstovi iz Raš Šamre).

PROUAČVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 9:1-2

¹Ja ću davati hvale GOSPODINU sa svim svojim srcem;

Ja ću govoriti o svim Tvojim čudima.

²Ja ću biti radostan i klicati u Tebi;

Ja ću pjevati hvalu Tvome imenu, o Previšnji.

9:1-2 Ova uvodna kitica ima pet KOHORTATIVA:

1. ja ću davati hvale – BDB 392, KB 389, *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu
2. ja ću govoriti – BDB 707, KB 765, *Piel* KOHORTATIV
3. ja ću biti radostan – BDB 970, KB 1333, *Qal* KOHORTATIV
4. ja ću klicati – BDB 763, KB 836, *Qal* KOHORTATIV
5. ja ću pjevati, hvaliti – BDB 274, KB 273, *Piel* KOHORTATIV.

Sve od ovoga odnosi se na YHWH-u (tj. Previšnjega). Zahvaljivanje i hvaljenje dužnosti su čovječanstva. Ovo su znakovi / dokazi prisnoga, osobnoga, dnevnog odnosa s Bogom.

Zabilježite da su četiri “Ja ću” u stihovima 1-2 temeljeni na pet “Ti si” u Psalmu 9:4-6. YHWH je djelovao! Sad Njegovi sljedbenici mogu hvaliti Njega!

9:1 “sa svim svojim srcem” Ovo je bio hebrejski idiom potpune odanosti (usp. Ps 86:12; 111:1; 138:1; 1. Kr 8:23.61; 11:4; 1. Ljet 28:9). Za “srce” vidjeti Posebnu temu u Psalmu 4:7: Srce.

NASB, NJB, JPSOA

“čudima”

NKJV

“čudesnim djelima”

NRSV, REB, LXX

“predivnim djelima”

Ovo je hebrejska GRAĐA (BDB 481 i BDB 810, *Niphal* PARTICIP). Vidjeti Posebnu temu dolje.

POSEBNA TEMA: ČUDESNE STVARI (אֲשֵׁר)

Ova riječ (BDB 810) obilježava djelovanja koja ljudi sâmi ne mogu izvršiti ili čak ne mogu objasniti, djela što uzrokuju čuđenje i strahopoštovanje (usp. Post 18:14; Jer 32:17.27; Zah 8:6).

GLAGOL:

1. izlazak, Knjiga Izlaska 3:20; 34:10; Knjiga proroka Miheja 7:15
2. pošasti, Ponovljeni zakon 28:59
3. prelazak Jordana, Knjiga o Jošui 3:5
4. prošli Božji događaji, Knjiga o Sucima 6:13; 1. Ljetopisa 16:9.12.24; Nehemija 9:17
5. rođenje Samsona, Knjiga o Sucima 13:19
6. Davidova ljubav za Jonatana, 2. Knjiga o Samuelu 1:26

7. često u Knjizi o Jobu: 5:9; 9:10; 10:16; 37:5.14; 42:3
8. trideset i dva puta u Psalmima
9. YHWH-ino Vijeće, Knjiga proroka Izaije 28:29
10. YHWH-ina djelovanja, Knjiga proroka Izaije 29:14 (dva puta); Joel 2:26.

IMENICA:

1. izlazak, Knjiga Izlaska 15:11; Psalm 77:11.14; 78:12
2. u vezi smrti, Psalm 88:10.12
3. nebeske hvale YHWH-inih djelovanja, Psalm 89:5
4. YHWH-ini zakoni, Psalm 119:129
5. YHWH-in Mesija, Knjiga proroka Izaije 9:6
6. YHWH-ina djelovanja, Knjiga proroka Izaije 25:1; 29:14
7. djelovanja na kraju vremena, Knjiga proroka Daniela 12:6.

Bog djeluje na snažne, iskupljive načine kako bi otkrio Sebe Svome najvišemu Stvorenju (čovječanstvu). On želi da Ga oni poznaju i pouzdaju se u Njega. Njegova djela su otkrivenje, bilježenje tih djela u nadahnutosti, a razumijevanje tih djela je iluminacija /prosvjetljenje. YHWH želi da Ga svijet spozna!

9:2 “u tebi...

Tvome imenu” Ovi su usporednice. Zabilježite osobni dio u štovanju. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 5:11-12: “Ime” YHWH.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 9:3-6

- ³**Kad moji neprijatelji krenu natrag,
Oni posrću i ginu pred Tobom.**
- ⁴**Jer Ti si obranio moju pravičnu parnicu;
Ti si sjeo na prijestolje sudeći pravedno.**
- ⁵**Ti si prekorio narode, Ti si uništio pokvarene;
Ti si izbrisao njihovo ime zauvijek i uvijek.**
- ⁶**Neprijatelj je došao kraju u beskonačnim ruševinama,
I Ti si iskorijenio gradove;
Sâmo sjećanje o njima nestalo je.**

9:3-6 Ova kitica veliča YHWH-in Pravedan Sud (usp. Ps 9:4b).

Zabilježite Njegova djelovanja prema neprijatelju:

1. neprijatelji krenu natrag, stih 3a – BDB 996, KB 1427, *Qal* INFINITIVNA GRAĐA (tj. u bitku)
2. neprijatelji posrću, stih 3b – BDB 505, KB 502, *Niphal* IMPERFEKT
3. neprijatelji ginu, stih 3b – BDB 1, KB 2, *Qal* IMPERFEKT
4. prekorio je narode, stih 5a – BDB 172, KB 199, *Qal* PERFEKT (NET Biblija vidi ovo kao upućivanje na “bojni poklič”, str. 858, #19)
5. uništio je pokvarene, stih 5a – BDB 1, KB 2, *Piel* PERFEKT
6. izbrisao je njihovo ime, stih 5b – BDB 562, KB 567, *Qal* PERFEKT (tj. umrli su u bitci)
7. iskorijenio je neprijateljeve gradove, stih 6 – BDB 684, KB 737, *Qal* PERFEKT.

Zabilježite kako je obilježen YHWH:

1. Ti si obranio moju pravičnu parnicu
2. Ti si sjeo na prijestolje sudeći pravedno
3. usp. Psalm 9:7-8 (naglasci ponovljeni u narednoj kitici).

Moguće da je “pravičnu parnicu” YHWH-ino postavljanja psalmiste kao kralja Njegova zavjetnoga naroda.

9:3 “ginu pred Tobom” Zabilježite da ovaj GLAGOL (BDB 1, KB 2) ponovljen u stihovima 5.6.18. Upotrijebljen je o:

1. pojedinačnim neprijateljima
2. narodima
3. nemoćnima (niječno).

To očito upućuje na fizički život ali i na vječno postojanje (usp. stih 6, hebrejski idiom). Suprotstavljanje Bogu i Njegovu narodu opasna je djelatnost s ovozemaljskim i eshatološkim posljedicama.

9:5 “narode” Isti prijelazni oblik pojedinačnoga na “narode” (usp. Ps 9:17-20) pojavljuje se u Psalmu 7:6-7. Mnogi Psalmi pisani od pojedinaca postali su skupni u liturgiji štovanja.

Također zabilježite kako je YHWH kao Sudac izražen u Psalmu 7:7 (usp. Ps 9:4-6.7-8).

▣ **“izbrisao njihovo ime zauvijek i uvijek”** Zabilježite kako je tema o “beskonačnoj” osudi ponavljana (usp. Ps 69:28):

1. izbrisao, stih 5 (*Qal* PERFEKT, usp. Ps 69:28; također zabilježite Br 5:23; Pnz 9:14; 25:19; 29:20)
2. zauvijek i uvijek, stih 5 (vidjeti Posebnu temu dolje: Zauvijek [*`olam*])
3. beskonačnim ruševinama, stih 6 (*Piel* PERFEKT, usp. Jer 25:9; 49:13)
4. sâmo sjećanje o njima nestalo je, stih 6 (*Qal* PERFEKT, usp. Ps 34:16; 109:15).

Stihovi 5-6 podsjećaju me na uvodni razgovor u Knjizi proroka Malahije 1, gdje je sâmo Izraelovo postojanje suprotstavljeno s potpunim odricanjem Edoma kao dokaz YHWH-ine zavjetne ljubavi. Gdje su drevni okolni narodi? Oni su izgubljeni za povijest, ali Izrael nije!

GLAGOL “izbrisati” (#1) može uputiti na Knjigu života.

POSEBNA TEMA: ZAUVIJEK (‘OLAM)

Etimologija hebrejskoga pojma *`olam*, אָלָם (BDB 761) je neizvjesna (NIDOTTE, tom 3, str. 345). Korišten je u nekoliko značenja (uobičajeno određenih okvirom). Sljedeće su samo izdvojeni primjeri:

1. drevno:
 - a. ljudi, Knjiga Postanka 6:4; 1. Samuelova 27:8; Knjiga proroka Jeremije 5:15; 28:8
 - b. mjesta, Knjiga proroka Izaije 58:12; 61:4
 - c. Bog, Psalam 93:2; Izreke 8:23; Knjiga proroka Izaije 63:16
 - d. stvari, Knjiga Postanka 49:26; Job 22:15; Psalam 24:7.9; Knjiga proroka Izaije 46:9
 - e. vrijeme, Ponovljeni zakon 32:7; Knjiga proroka Izaije 51:9; 63:9.11
2. buduće vrijeme:
 - a. nečiji život, Knjiga Izlaska 21:6; Ponovljeni zakon 15:17; 1. Samuelova 1:22; 27:12
 - b. hiperbola za kralja, 1. Knjiga o Kraljevima 1:31; Psalam 61:7; Knjiga Nehemije 2:3
 - c. neprekidno postojanje:
 - (1) Zemlja, Psalam 78:69; 104:5; Propovjednik 1:4
 - (2) nebesa, Psalam 148:5
 - d. postojanje Boga:
 - (1) Knjiga Postanka 21:33
 - (2) Knjiga Izlaska 15:18
 - (3) Ponovljeni zakon 32:40
 - (4) Psalam 93:2
 - (5) Knjiga proroka Izaije 40:28
 - (6) Knjiga proroka Jeremije 10:10
 - (7) Knjiga proroka Daniela 12:7
 - e. Savez:
 - (1) Knjiga Postanka 9:12.16; 17:7.13.19
 - (2) Knjiga Izlaska 31:16
 - (3) Levitski zakonik 24:8
 - (4) Knjiga Brojeva 18:19
 - (5) 2. Knjiga o Samuelu 23:5
 - (6) Psalam 105:10
 - (7) Knjiga proroka Izaije 24:5; 55:3; 61:8
 - (8) Knjiga proroka Jeremije 32:40; 50:5
 - f. poseban Savez s Davidom:
 - (1) 2. Knjiga o Samuelu 7:13.16.25.29; 22:51; 23:5
 - (2) 1. Knjiga o Kraljevima 2:33.45; 9:5

- (3) 2. Knjiga Ljetopisa 13:5
- (4) Psalam 18:50; 89:4.28.36.37
- (5) Knjiga proroka Izaije 9:7; 16:5; 37:35; 55:3
- g. Božji Mesija:
 - (1) Psalam 45:2; 72:17; 89:35-36; 110:4
 - (2) Knjiga proroka Izaije 9:6
- h. Božji zakoni:
 - (1) Knjiga Izlaska 29:28; 30:21
 - (2) Levitski zakonik 6:18.22; 7:34; 10:15; 24:9
 - (3) Knjiga Brojeva 18:8.11.19
 - (4) Psalam 119:89.160
- i. Božja obećanja:
 - (1) 2. Knjiga o Samuelu 7:13.16.25; 22:51
 - (2) 1. Knjiga o Kraljevima 9:5
 - (3) Psalam 18:50
 - (4) Knjiga proroka Izaije 40:8
- j. Abrahamovo potomstvo i Obećana zemlja:
 - (1) Knjiga Postanka 13:15; 17:19; 48:4
 - (2) Knjiga Izlaska 32:13
 - (3) 1. Knjiga Ljetopisa 16:17
- k. Blagdani prema Savezu:
 - (1) Knjiga Izlaska 12:14; 17:24
 - (2) Levitski zakonik 23:14; 21:41
 - (3) Knjiga Brojeva 10:8
- l. vječna vječnost:
 - (1) 1. Knjiga o Kraljevima 8:13
 - (2) Psalam 61:7-8; 77:8; 90:2; 103:17; 145:13
 - (3) Knjiga proroka Izaije 26:4; 45:17
 - (4) Knjiga proroka Daniela 9:24
- m. ono što Psalmi kažu vjernici će činiti zauvijek:
 - (1) zahvaljivanje, Psalam 30:12; 79:13
 - (2) prebivanje u Njegovoj prisutnosti, Psalam 41:12; 61:4.7
 - (3) pouzdanje u Njegovo milosrđe, Psalam 52:8
 - (4) slavljenje GOSPODINA, Psalam 52:9
 - (5) pjevanje hvala, Psalam 61:8; 89:1
 - (6) izricanje Njegove pravde, Psalam 75:9
 - (7) slavljenje Njegovog Imena, Psalam 86:12; 145:2
 - (8) blagoslivljanje Njegovog Imena, Psalam 145:1
- 3. unatrag i unaprijed u vremenu (“od vječnosti do vječnosti”):
 - a. Psalam 41:13 (slavljenje Boga)
 - b. Psalam 90:2 (Sâm Bog)
 - c. Psalam 103:17 (dobrota GOSPODINOVA).

Upamtite, okvir određuje širinu značenja pojma. Vječni Savezi i obećanja su uvjetovani (tj. Jer 7). Kod svake uporabe SZ-a o ovoj veoma tečnoj riječi budite pozorni kod čitanja vaših suvremenih gledišta o vremenu ili vašoj NZ-noj sustavnoj teologiji. NZ su opće primjenjiva SZ-na obećanja.

POSEBNA TEMA: DVIJE KNJIGE BOŽJE

- A. U jednome smislu naslov ove Posebne teme može opisati:
 - 1. prirodu (tj. Stvorenje, usp. Ps 19:1-6)
 - 2. Pismo (usp. Ps 19:7-14).

To je zašto ja ne mislim da bi konačno trebao postojati sukob između znanosti i vjere, jer sva istina je Božja istina. Molim vas pogledajte moj komentar o Knjizi Postanka 1 – 11 online besplatno na www.freebiblecommentary.org.

B. Postoje dvije Knjige spomenute u Bibliji (usp. Dn 7:10; Otk 20:12):

1. Knjiga što sadržava sva ljudska djela, i dobra i loša. U stanovitome smislu to je metafora o Božjem pamćenju i da će jednoga dana svi ljudi dati račun svome Stvoritelju o njihovu upravljanju darom života:
 - a. Psalam 56:8; 139:16
 - b. Knjiga proroka Izaije 65:6
 - c. Knjiga proroka Malahije 3:16
 - d. Knjiga Otkrivenja 20:12-13.
2. Knjiga što popisuje one koji imaju odnos vjere/ pokajanja/ poslušnosti s YHWH-om /Isusom. To je metafora Božjega sjećanja o onima koji su iskupljeni i nebesko-određeni:
 - a. Knjiga Izlaska 32:32-33
 - b. Psalam 69:28
 - c. Knjiga proroka Izaije 4:3
 - d. Knjiga proroka Daniela 12:1
 - e. Poslanica Filipljanima 4:3
 - f. Poslanica Hebrejima 12:23
 - g. Knjiga Otkrivenja 3:5; 13:8; 17:8; 20:12.15; 21:27
 - h. također spomenuta u 1. Henokovoj knjizi 47:3; 81:1-2; 103:2; 108:3.

Ove Knjige predstavljaju Božju vjernost Njegovoj Riječi. Za one koji se bune i odbacuju, On se sjeća njihovih grijeha; za one koji se kaju, vjeruju, slušaju, služe, i ustraju, On oprašta njihove grijeha (usp. Ps 103:11-13; Iz 1:18; 38:17; 43:25; 44:22; Mih 7:19). Postoji obilna sigurnost i povjerenje u Božju nepromjenjivu, milosrdnu narav, obećanja, i zaštite. Bog je pouzdanja dostojan!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 9:7-10

⁷Ali GOSPODIN ostaje zauvijek;

On je učvrstio Svoje prijestolje za sud,

⁸I On će suditi svijetu u pravednosti;

On će provesti osudu za ljude s pravičnošću.

⁹GOSPODIN će isto tako biti tvrđava uporište za ugnjetavane,

Tvrđava uporište u vremenima tegobe;

¹⁰I oni koji poznaju Tvoje ime staviti će svoje pouzdanje u Tebe,

Jer Ti, o GOSPODINE, nisi napustio one koji traže Tebe.

9:7-8 Narodi će doći i odlaziti temeljeno na njihovu odnosu s pravednim Bogom /Sucem (usp. Ps 89:14).

POSEBNA TEMA: SUDAC, OSUDA I PRAVDA (שׁוֹפֵט) U KNJIZI PROROKA IZAIJE

Ovo je široko korišten pojam (BDB 1047) u SZ-u. NIDOTTE, tom 4, str. 214, obilježio je njegovu raspodjelu i značajnost:

1. Petoknjižje, 13%, ljudski suci
2. Povijesne knjige, 34%, ljudske vođe
3. Mudrosna književnost, 22%, Božanska djelatnost
4. Proroci, 31%, uglavnom Božanska djelatnost.

Zabilježite sljedeću kartu:

YHWH kao	Mesija kao	Izraelovi	Izraelovi
Sudac	Sudac	savršeni suci	trenutačni suci
2:4	9:7	1:17.21.23	3:2
3:14	11:3.4	26:8	5:7
4:4	16:5	56:1	10:2
5:16	32:1	58:2.8	59:4.9.11.14.15
28:6.17.26	40:14		
30:18	42:1.3.4		
33:5.22	51:4.5		
61:8	53:8		
66:16			

Izrael je morao odražavati YHWH-inu narav narodima. On nije uspio, tako da je YHWH podignuo “savršenoga” Izraelca kako bi ispunio Svoje osobno otkrivenje svijetu (tj. Mesiju, Isusa iz Nazareta, Krista, usp. Iz 52:11 - 53:12)!

9:7

NASB

NKJV

NRSV, TEV, NJB

“ostaje”

“odolijeva”

“sjedi ustoličen”

Psalam 9:7 jaka je suprotivost stihovima 5-6. Pobunjeni narodi su privremeni ali Bog izraela je trajno ustoličen (BDB 442, KB 444, *Qal* IMPERFEKT, usp. Ps 10:16; 29:10).

Drugi GLAGOL stiha 7, “učvrstio” (BDB 465, KB 464), jeste *Polel* PERFEKT, što označava Njegovo trajno prijestolje!

9:8 “On će suditi svijetu u pravednosti” Ponovno teološko pitanje jeste značenje pojam “svijetu” (BDB 385). U Psalmima 96:13 i 98:9, ovaj je svijet uspoređan s *erets* (BDB 75, vidjeti Posebnu temu u Ps 2:2: Kopno, država, Zemlja). To mora upućivati na “poznati” svijet toga vremena. Međutim, iz NZ-a ova zamisao uključuje čitavu planetu (tj. Iv 3:16).

9:9 “tvrđava uporište” GLAGOL (BDB 960) znači “biti visok”. IMENICA je redovito korištena o Bogu kao visokoj, moćnoj, i sigurnoj tvrđavi uporišta ili utvrdi (usp. Ps 9:9 [dva puta]; 18:2; 46:7.11; 48:3; 59:9.16.17; 62:2.6; 94:22; 144:2). Ovo je idiom za sigurnost i zaštitu. Za vjernoga sljedbenika (usp. stih 10) naš Bog je naša tvrđava uporište i nema nikoga drugoga!

Zabilježite izričaj, “u vremenima tegobe” stiha 9b pojavljuje se ponovno u Psalmu 10:1b. On je nađen jedino ovdje u SZ-u. Postoji neka sumnja o značenju riječi prevedene kao “tegobe” (BDB 131). U Knjizi proroka Jeremije 14:1 i 17:8 to znači “oskudica”, ali ovaj suzvuk ne odgovara ovdje. Zapamtite riječi jedino imaju značenje u rečenicama a rečenice u književnim jedinicama.

9:10a Ovaj redak poezije izražava veliku biblijsku stvarnost. Dodao sam svoj komentar iz Knjige proroka Izaije 26:3-4 dolje. Za hebrejsku riječ “znati” vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:6: Znati /poznati (korišteno uglavnom u Ponovljenom zakonu kao obrazac).

Knjiga proroka Izaije 26

26:3 “Nepokolebljivost uma Ti ćeš držati u savršenome miru” Zabilježite vid Saveza:

1. vjernikov um ostaje na YHWH-i (BDB 701, KB 759, *Qal* PASIVNI PARTICIP, ali upotrijebljen u AKTIVNOME smislu, usp. I. Ljet 29:18)
2. YHWH drži njega/nju (BDB 665 I, KB 718, *Qal* IMPERFEKT, zavjetni odnos ima dva sudionika, vidi Posebnu temu u 1:19)
3. “savršenome miru” je dvostrukost od *shalom* (BDB 1022, usp. DSS). Ova dvostrukost riječi vrlo je uobičajena u ovome dijelu Knjige proroka Izaije.

▣ **“on (se) pouzdaje u Tebe”** Riječ “pouzda se” (BDB 105, KB 120, *Qal* PASIVNI PARTICIP) znači “pouzda se” u YHWH-u (usp. 12:2; 26:4; 36:15; 37:10; 50:10). Zabilježite da naredni stih ima istu riječ kao IMPERATIV. To je tako važna teološka zamisao potrebe za osobnim odnosom s Bogom, ne samo poslušnost. Oboje je presudno!

26:4 “Pouzđajte se u GOSPODINA zauvijek” za GLAGOL (BDB 105, KB 120, *Qal* IMPERATIV), vidi Posebnu temu u 22:23.

Ime za Božanstvo u prvome retku stiha 4 jeste YHWH; u drugome retku skraćivanje Yah i YHWH, vidi Posebnu temu u 1:1.

Pojam “zauvijek” (BDB 723 I), prvi MNOŽINSKI oblik, i onda oblik JEDNINE (REČENIČNA GRAĐA, usp. 65:18; Ps 83:18; 92:8). Ova građa, zajedno s “vječnu” (BDB 761), upotrijebljeno o YHWH-i, podrazumijeva osobni odnos nakon ovoga života (usp. stihove 14.19; Ps 23:6).

▣ “mi imamo vječnu Stijenu” Riječ “Stijenu” je metafora za Božju nepromjenljivu narav (usp. Ps 18:1. 2; Iz 17:10; 30:29; 44:8).

9:10b Kakva predivna izjava YHWH-ine vjernosti! Ovo je ponavljana tema u Psalmima (usp. Ps 37:28; 94:14). Vjernici imaju nadu u nepromjenjivu narav milosrdnoga Stvoritelja (usp. Mal 3:6).

POSEBNA TEMA: OSOBINE BOGA IZRAELOVA

1.	Sućutan (BDB 933)	–	Knjiga Izlaska 34:6; Ponovljeni zakon 4:31; 2. Knjiga Ljetopisa 30:9; Psalam 86:15; 103:8; 111:4; Knjiga Nehemije 9:17.31; Knjiga proroka Joela 2:13; Jona 4:2.
2.	Milosrdan (BDB 337)	–	Knjiga Izlaska 34:6; 1. Knjiga Ljetopisa 30:9; Psalam 86:15; 103:8; 111:4; Knjiga Nehemije 9:17.31; Knjiga proroka Joela 2:13; Jona 4:2.
3.	Spor na srdžbu /bijes (BDB 74 GRAĐA BDB 60):	–	Knjiga Izlaska 34:6; Psalam 86:15; 103:8; Knjiga Nehemije 9:17; Knjiga proroka Joela 2:13; Jona 4:2
4.	Bogat u postojanoj ljubavi (BDB 912 I GRAĐA BDB 338):	–	Knjiga Izlaska 34:6-7; Psalam 86:15; 103:8; Knjiga Nehemije 9:17; Knjiga proroka Joela 2:13; Jona 4:2.
5.	Vjeran (BDB 54)	–	Knjiga Izlaska 34:6; Psalam 86:15.
6.	Bogat oprostom (BDB 699)	–	Knjiga Nehemije 9:17.
7.	Nije ih napustio (BDB 736 I)	–	Knjiga Nehemije 9:17.31.
8.	Žali zbog zla (BDB 636, KB 688, <i>Niphal</i> PARTICIP + BDB 948):	–	Knjiga proroka Joela 2:13; Jona 4:2.
9.	Veliki Bog (BDB 42, 152)	–	Knjiga Nehemije 1:5; 9:32.
10.	Velik i strašan (BDB 152, 431)	–	Knjiga Nehemije 1:5; 4:14; 9:32.
11.	Drži Savez (BDB 1036, 136)	–	Knjiga Nehemije 1:5; 9:32.
12.	Postojana ljubav (BDB 338)	–	Knjiga Nehemije 1:5; 9:32.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 9:11-16

¹¹Pjevajte hvale GOSPODINU, koji prebiva na Sionu;

Objavite među narodima Njegova djela.

¹²Jer On koji traži krv sjeća ih se;

On ne zaboravlja plač nemoćnih.

¹³Budi milostiv prema meni, o GOSPODINE;

Vidi moju nesreću zbog onih koji me mrze,

Ti koji si me podigao od vrata smrti,

¹⁴Da mogu kazivati o svima Tvojim hvalama,

Da se na vratima kćeri Siona

Mogu radovati u Tvome spasenju.

¹⁵Narodi su potonuli u jamu što su oni načinili;

U mrežu što oni skriše, njihova je vlastita noga uhvaćena.

¹⁶GOSPODIN je Sebe Sâmog učinio znanim;

On je proveo osudu.

U djelu svojih vlastitih ruku pokvaren je uhvaćen u zamku.

Higgaion Selah.

9:11-12 YHWH je hvaljen zbog Njegove pravde (usp. stihovi 12.15-16):

1. On osvećuje krvoproliće
2. On ne zaboravlja plač nemoćnih.

Njegova je pravda vidljiva u zlim naumima pokvarenih kojima su sâmi sebe uhvatili u zamku (usp. stihovi 15-16).

9:11 “koji prebiva na Sionu” Sion je brdo u Jeruzalemu na kojem stoji utvrda Jebusejaca što je bila osvojena od Davida. On je izgradio svoju palaču na tome brdu. Ono je postalo oznakom za čitav grad.

Jeruzalem, i posebice Hram na brdu Moriji, postao je mjesto gdje YHWH “prebiva”, između krila *kerubina* iznad Kovčega saveza. Ovo mjesto ispunjava ponovljeni izričaj u Ponovljenome zakonu, “mjesto što YHWH uzrokuje prebivanje Svoga imena”.

9:12

NASB

“On koji traži krv”

NKJV, NRSV

“On osvećuje krv”

NJB, REB

“osvetnik krvi”

JPSOA

“On koji zahtijeva prolijevanje krvi”

Ovaj izričaj povezuje Knjigu Postanka 9:5-6. Život je dar od Boga. Onaj tko oduzme taj dar mora dati račun pred Bogom i platiti sa svojim (on /ona) vlastitim životom (usp. Pnz 32:43).

Kasnije u hebrejskoj misli ovo se razvilo u “Krvni Osvetnik” (tj. Jš 20:3.5.9).

▣ “sjeća ih se...

ne zaboravlja” Zabilježite kako je “sjeća ih se” usporedno sa “zaboravlja” (niječno). On neće zaboraviti Svoj narod!

9:13-14 Pokvareni traže život psalmiste (tj. Kralja) ali YHWH ga je oslobodio. Sad On želi hvalu u Svetišću /Hramu (“koji prebiva na Sionu”, stih 11):

1. “da mogu kazivati” – BDB 707, KB 765, *Piel* KOHORTATIV
2. da se “mogu radovati” – BDB 162, KB 189, *Qal* KOHORTATIV.

9:13 “vrata smrti” *Šeol* (vidjeti punu bilješku u Ps 6:5) opisan je kao:

1. otvoren grob /jama (usp. Izl 15:12; Br 16:22; 26:11; Ps 124:3; Izr 1:12)
2. mesožderna životinja (usp. Iz 5:14; Hab 2:5)
3. grad s vratima (usp. Job 38:17; Ps 107:18; Iz 38:10; Mt 16:18) ili
4. zatvor s vratima (usp. Otk 1:8; 9:1; 20:1).

9:14 “na vratima kćeri Siona” Postoji očita suprotivost između “vrata smrti” u stihu 13c i vrata Jeruzalema /Hrama u stihu 14c. U prvome ne postoji sjećanje ali u drugome postoji hvala i svjedočanstvo o YHWH-i.

9:15-16 Zabilježite napetost šest PERFEKTA. Poraz neprijateljeve vojske od YHWH (tj. slika Svetoga rata Osvajanja) je žarište.

9:15 Zabilježite psalmistovi protivnici su narodi (usp. stih 17) a ne pojedinci. Prema tome, ovo mora biti kralj, tako da je tradicionalni uvod vjerojatno točan.

9:16 U SZ-u Božja je narav očitovana u pravo vrijeme Njegovim djelovanjima:

1. milost, milosrđe, i ljubav prema zavjetnome narodu
2. osuda i gnjev prema njihovim neprijateljima.

Zabilježite obrat nauma pokvarenih. Ono što su oni naumili, događa se njima. Pravda je ugrađena u Božji stvoreni red.

▣

NASB, NKJV, NRSV, JPSOA

“uhvaćen u zamku”

TEV, REB

“uhvaćen u klopu”

NJB

“uhvaćen u zamku”

LXX

“zamka”

MT ima “oboren udarcem” iz BDB 669, KB 723, *Qal* AKTIVNI PARTICIP (nađen jedino ovdje u SZ-u). Svi engleski prijevodi vide ovo kao *Niphal* PERFEKT od BDB 430, KB 432, “uhvatiti u zamku” ili “vabiti”. UBS *Text Project* (str. 171) daje MT-u ocjenu “C” (velika sumnja).

▣ “**Higgaion**” BDB (212; vidjeti bilješku u Uvodu u Psalme, VII) određuje ovo kao:

1. glasna glazba (usp. Ps 92:3)
2. meditacija, sviranje (usp. Ps 19:14).

U Tužaljka 3:62 prevedeno je kao “mrmljanje” (KB 238).

▣ “**Selah**” Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 9:17-20

¹⁷**Pokvareni će se vratiti u Šeol,**

Štoviše svi narodi koji zaboravljaju Boga.

¹⁸**Jer nevoljni neće uvijek biti zaboravljen,**

Niti će nada nemoćnih nestati zauvijek.

¹⁹**Ustani, o GOSPODINE, nemoj dozvoliti čovjeku nadvadati;**

Neka narodi budu suđeni pred Tobom.

²⁰**Dovedi ih strahu, o GOSPODINE;**

Neka narodi znaju da su oni samo ljudi.

Selah.

9:17-18 Kao što pokvareni djeluju budalasto (tj. vratiti u *Šeol*), nevoljni (BDB 2) i nemoćni (BDB 776, doslovno “siromašni”) bit će pomognuti od YHWH.

9:17 “svi narodi koji zaboravljaju Boga” Većina Izraelovih neprijatelja bila je iz okolnih naroda koji su imali nekakvo otkrivenje o YHWH-i. GLAGOL “zaboravljaju” (BDB 1013) podrazumijeva kako su se oni okrenuli od istine i prešutno, štivali lažne idole.

9:19-20 Ova dva zadnja retka obuhvaćaju niz zapovijedi za YHWH-u neka djeluje:

1. ustani – BDB 877, KB 1086, *Qal* IMPERATIV (u suprotivosti s Ps 9:4b.7, gdje On sjedi ustoličen kako bi pozvao na djelovanje kao Božanski Ratnik)
2. nemoj dozvoliti čovjeku nadvladati – BDB 738, KB 808, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
3. neka narodi budu suđeni pred Tobom – BDB 1047, KB 1622, *Niphal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
4. dovedi ih strahu – BDB 1011, KB 1483, *Qal* IMPERFEKT
5. neka narodi znaju da su oni samo ljudi – BDB 393, KB 390, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu (usp. Ps 62:9; 90:5-6; 103:14; Iz 40:7-8).

9:20 “Selah” Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Zašto je stih 3 sudska pozornica?
2. Kako su “narodi” i “pokvareni” iz stih 5 povezani?
3. Odredite razliku “vrata” u stihovima 13 i 14.
4. Kako su *Šeol* i Jama povezani?

PSALAM 10

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
molitva za nadvladavanje pokvarenog MT nema uvod	Pjesma pouzdanja u Božju pobjedu nad zlom	molitva za oslobođenje od osobnih neprijatelja (Psalam 9-10, Tužaljka) Akrostih	molitva za pravdu	Bog udara pokvarenog i spašava poniznoga (Psalam 9-10) Akrostih se nastavlja
10:1-2	10:1-2	10:1-2	10:1-2	10:1-2 (<i>Lamed</i>)
10:3-4	10:3-4	10:3-4	10:3-4	10:3 (<i>Mem</i>) 10:4 (<i>Nun</i>)
10:5-11	10:5-7	10:5-6 10:7-8a 10:8b-9 10:10-11	10:5-7 10:8-9 10:10-11	10:5 10:6a.b 10:6c-7a 10:7b-8b (<i>Pe</i>) 10:8c-9 (<i>Ajin</i>) 10:10-11
10:12-15	10:12-13 10:14-15	10:12-13 10:14 10:15-16	10:12-13 10:14 10:15	10:12-13 (<i>Kof</i>) 10:14 (<i>Reš</i>) 10:15-16 (<i>Šim</i>)
10:16-18	10:16-18	10:17-18	10:16 10:17-18	10:17-18 (<i>Tau</i>)

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 10:1-2

¹Zašto Ti stojiš daleko, o GOSPODINE?

Zašto Ti skrivaš *Sâmoga Sebe* u vremenu nevolje?

²U ponosu pokvareni žestoko progone nemoćne;

Neka budu uhvaćeni u zavjere koje su oni skovali.

10:1 Ovo je uobičajeno pitanje za odane vjernike u palome svijetu. Zlo i patnja često su iznenađujući neočekivani događaji. Zašto bi naš ljubeći, milosrdni Bog dozvolio to?

Ne postoji biblijski odgovor osim da mi živimo u palome svijetu. Ovo nije svijet kakvim je Bog namjeravao da bude, niti je ovo svijet kakav će biti u budućnosti. Kao teolog moram ja moram braniti da nam je Bog dozvolio žeti posljedice i Adamova /i Evina grijeha i naših osobnih odabira. Ipak On je agresivno djelovao u našu korist u iskupljenju! Najbolja knjiga o predmetu zla i patnje ovoga života /svijeta, što to uzima vrlo ozbiljno, jeste knjiga Johna W. Wenhama, *The Goodness of God*.

▣ Psalmist postavlja dva osobita pitanja (“zašto”) o Božjoj prividnoj odsutnosti:

1. stojiš daleko – BDB 763, KB 840, *Qal* IMPERFEKT

2. skrivaš *Sâmoga Sebe* – BDB 761, KB 834, *Qal* IMPERFEKT, usp. Psalam 27:9; 55:1; 69:17.

YHWH je obećao da će biti prisutan i baviti se sa Svojim zavjetnim narodom ali izgleda kako je On odsutan i svrhovito nedjelatan (usp. Ps 10:5a.11)!

Zabilježite igru zvuka i paralelizam tako osobit poeziji Drevnoga Bliskog Istoka (vidjeti Dodatak: Hebrejska poezija).

Ove optužbe nisu stvarnost nego su to emocije zbnjenih i povrijeđenih vjernika.

10:2 Zabilježite osobine pokvarenih:

1. ponos /oholost – BDB 144, usp. Psalam 31:18.23; 36:11; 73:6

2. žestoko progone – BDB 196, KB 223, *Qal* IMPERFEKT, usp. Knjiga Postanka 31:36; 1. Knjiga o Samuelu 17:53; Tužaljke 4:19

3. smišljaju zavjere – BDB 362, KB 359, *Qal* PERFEKT.

Ovo je razvijeno dalje u narednim kiticama (stihovi 3-4 i 5-11).

▣ “Neka budu uhvaćeni u zavjere koje su oni skovali” Ovo je od NASB-a prevedeno kao JUSIV (BDB 1074, KB 1779, *Niphal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu), kao što je Psalam 10:15b.

To izražava tipični SZ-ni povod “obrnuta uloga”. Ono što je očekivano nije se dogodilo zbog Božje prisutnosti.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 10:3-4

³Jer pokvaren se hvali čežnjom svoga srca,

I pohlepan čovjek proklinje *i* prijezirno odbija GOSPODINA.

⁴Pokvaren, u bahatosti svoga obraza, ne traži *Njega*.

Sve njegove misli su: “Nema Boga.”

10:3-4 Ova kitica nadalje opisuje: (1) pogane, (2) ateiste, ili barem (3) “praktički ateizam” psalmistovih neprijatelja (tj. drugih Izraelaca):

1. proklinje GOSPODINA – ali nekoliko puta u smislu “kletve” (doslovno “blagoslov”, BDB 138, KB 159, *Piel* PERFEKT, usp. 1. Kr 21:10.13; Job 1:5; 2:9)

2. prijezirno odbija GOSPODINA – BDB 610, KB 658, *Piel* PERFEKT

3. ne traži GOSPODINA – BDB 205, KB 233, *Qal* IMPERFEKT

4. pretpostavlja kako nema Boga – “nema”, BDB 34 II, “Boga”, BDB 43 (izričaj nema GLAGOLA), usp. Psalam 10:5a.11; 14:1; 53:1; ovo nije filozofijsko pitanje nego praktično pitanje. Svatko je u Drevnome Bliskom Istoku vjerovao u duhovnu kraljevinu. JPSOA prevodi ovaj izričaj kao “Bog se ne brine.”

10:3a Pad Knjige Postanka 3 okrenuo je srce stvorenja od Stvoritelja a prema njemu /njoj. Naši su životi potrošeni u traženju sebičnih stvari, položaja, i snage. Augustin to postavlja dobro kad piše kako je svaki čovjek stvoren s Bogom-oblikovanom rupom. Ništa osim Boga ne može popuniti tu potrebu ali palo ljudstvo pokušava je popuniti s privremenim /ovozemaljskim stvarima.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 10:5-11

- ⁵Njegovi putovi napreduju u svim vremenima;
Tvoji sudovi su na visini, van njegova pogleda;
Kao svi njegovi protivnici, on dahšće na njih.
⁶On kaže samome sebi: “Ja neću biti uklonjen;
Kroz sve naraštaje ja neću biti u nevolji.”
⁷Njegova usta puna su kletve i prijevare i tlačenja;
Pod njegovim jezikom je psina i zloba.
⁸On sjedi u skrovištima sela;
Na skrivenim mjestima on ubija nedužnoga;
Njegove oči potajno promatraju nesretnoga.
⁹On vreba u skrivenu mjestu kao lav u svome brlogu;
On vreba kako bi uhvatio nemoćnoga;
On hvata nemoćnoga kad ga uvlači u svoju mrežu.
¹⁰On čuči, on se prigiba,
I nesretnik pada od njegove moći.
¹¹On kaže samome sebi: “Bog je zaboravio;
On je skrio Svoje lice; On neće nikad vidjeti to.”

10:5-11 Ova kitica opisuje naoko nepravednost života. Pokvareni napreduju a pravedni pate! Isto je pitanje naslovljeno u Knjizi o Jobu, Psalmu 73, i Knjizi proroka Habakuka. Pokvareni su obilježeni kao:

1. napreduje u svim vremenima – GLAGOL (BDB 298 II, KB 311, *Qal* IMPERFEKT) je doslovno “biti potvrđen”, ali upotrijebljen je u smislu zdravlja, usp. Knjiga Postanka 34:29; Brojevi 31:9; Ponovljeni zakon 8:17.18; Knjiga o Jobu 5:5; 15:29; 20:15.18; 31:25; Psalm 49:6.10; 62:10; 73:12; Knjiga proroka Izaije 8:4; 10:14; 30:6; 60:5; 61:6; Mihej 4:13
2. dahšće na svoje protivnike – BDB 806, KB 916, *Hiphil* IMPERFEKT, ovaj je smisao nađen jedino ovdje ali riječ je često korištena o jazbinama u Izrekama (usp. Izr 6:19; 14:5.25; 19:5.9)
3. ja neću biti preseljen – BDB 556, KB 555, *Niphal* IMPERFEKT u značenju moje stanje napretka i sigurnosti nikad neće biti promijenjeno
4. njegova su usta puna (tj. usta otkrivaju srce; Pavao navodi ovaj stih u svojoj litaniji SZ-nih tekstova za otkrivanje općenitosti ljudskoga grijeha, usp. Rim 3:14):
 - a. kletvi
 - b. prijevare
 - c. tlačenja
 - d. psine
 - e. zlobe
5. on vreba nedužnoga kao divlja životinja (usp. Ps 10:8-10; Tuž 3:10-11)
6. on vjeruje i potvrđuje same riječi psalmiste iz stiha 1. Bog je odsutan i nevažan! Psalmistove riječi bile su vapaj vjere, ali ove su tvrđenja nevjernika (usp. Ps 39:1-2).

10:5b Ovaj redak poezije upućuje na Boga kao dalekoga i nevažnoga (usp. stihovi 4b.11).

10:8 “sela” Ovo izgleda ne odgovara okviru. NJB mijenja samoglasnike na “trske” (UBS *Text Project*, str. 174, daje “selu” ocjenu “B”, što znači “neka sumnja”). NET Biblija prevodi to kao “blizu sela” (MT, “u selima”).

NASB, REB

NASB na margini

“nesretnoga”

“siromašnoga”

NKJV, NRSV
JPSOA
LXX

“bespomoćnoga”
“nesretnoga”
“nevoljnoga”

Ovaj PRIDJEV (BDB 319, KB 319) pojavljuje se jedino ovdje u ovom u ovome poglavlju u psalmima, i samo tri puta u čitavome SZ-u. Ja mislim kako sve tri uporabe upućuju na napadnutu osobu.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 10:12-15

¹²Ustani, o GOSPODINE; o Bože, podigni Svoju ruku.

Nemoj zaboraviti nemoćnoga.

¹³Zašto je pokvaren prijezirno odgurnuo Boga?

On je rekao samome sebi: “Ti nećeš zahtijevati *to*.”

¹⁴Ti si vidio *to*, jer Ti si vidio nedaću i mučenje da *to* uzmeš u Svoju ruku.

Nesretnik predaje *samoga sebe* Tebi;

Ti si bio pomoćnik siročadi.

¹⁵Slomi ruku pokvarenog i zlotvora,

Potraži njegovu zloću sve dok Ti ne nađeš ni jednu.

10:12 Ovaj stih opisuje potajnost (*Qere*) divlje životinje kad traži plijen.

10:12-15 Ovo je molitva za Boga da djeluje:

1. ustani – (BDB 877, KB 1086, *Qal* IMPERATIV) iz Svoga prijestolja ili kao Božanski Ratnik
2. podigni Svoju ruku – BDB 669, KB 724, *Qal* IMPERATIV
3. nemoj zaboraviti nemoćnoga – BDB 1013, KB 1489, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, usp. Psalam 9:12 i 19 suprotivost Psalmu 10:11!
4. slomi ruku pokvarenog – BDB 990, KB 1402, *Qal* IMPERATIV (tj. slomi snagu ove /ovoga zle osobe /naroda)
5. potraži – BDB 205, KB 233, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu.

Psalmist želi da Bog djeluje u korist odanoga vjernika kako bi pokazao nevjerniku njegovu /njenu ludost!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 10:16-18

¹⁶GOSPODIN je Kralj zauvijek i uvijek;

Narodi su izginuli od Njegove ruke.

¹⁷O GOSPODINE, Ti si čuo čežnju poniznih;

Ti ćeš ojačati njihovo srce, Ti ćeš prignuti Svoje uho

¹⁸Da obraniš siročad i potlačene,

Tako da čovjek koji je od zemlje neće više uzrokovati nasilje.

10:16-18 Ova kitica potvrđuje narav Boga Izraelova, Stvoritelja, Iskupitelja Boga:

1. YHWH je Kralj zauvijek i uvijek (usp. Izl 15:18; Ps 9:7; 29:10; 146:10; Jer 10:10; Tuž 5:19).
Za “zauvijek” vidjeti Posebnu temu u Psalmu 9:5: Zauvijek (*’olam*)
2. YHWH je dao Izraelcima zemlju Kanaan (usp. Post 15:12-21). Žarište na “narodima” sažimlje misao iz Psalma 9:17-20
3. YHWH čuje i djeluje u korist poniznoga /nemoćnoga vjernika (zabilježite PERFEKT, YHWH će čuti i čuje)
4. YHWH djeluje u korist društveno nemoćnih i ranjivih (tj. odražava Pnz)
5. YHWH će ukloniti ohologa nevjernika i njegova /njena djela sa Zemlje.

Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 9:10b: Osobine Boga Izraelova.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Opisuje li stih 4 ateistu?
2. Što tvrdi osoba stiha 6?
3. Što potvrđuje osoba stihova 11 i 13b?
4. Kako je stih 18 povezan s Ponovljenim zakonom?

PSALAM 11

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
GOSPODIN utočište i obrana <u>MT</u> uvod "Za zborovođu; Psalam Davidov"	vjera u GOSPODINOVU pravednost	povjerenje u Božju brigu za pravdu	povjerenje u GOSPODINA	povjerenje čestitoga
11:1-3	11:1-3	11:1-3	11:1-3	11:1 11:2-3
11:4-7	11:4-6 11:7	11:4-7	11:4-5 11:6-7	11:4 11:5-6 11:7

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 11:1-3

¹U GOSPODINU ja nalazim utočište;

Kako možete reći mojoj duši: "Leti kao ptica svome brdu;

²Jer, gle, pokvareni napinju luk,

Oni pripremaju svoju strijelu nad tetivom

Da ustrijele u mraku pravednoga u srcu.

³Ako su temelji uništeni,

Što može pravednik učiniti?"

11:1 “utočište” Vidjeti bilješku u Psalmima 2:12; 5:11. Ovo (BDB 340, KB 337, *Qal* PERFEKT) je predivna ponavljana metafora o zaštiti i sigurnosti (usp. Ps 34:22; 37:40; Ez 7:15-16).

Davidovi savjetnici (ili neprijatelji) rekli su: “trči” (stih 1b), ali David je rekao: “zašto trčati?” (stihovi 1a.2-3). Bog je naše utočište i On zna kroz što mi prolazimo. On je s nama i za nas. Gledajte na Njega a ne na okolnosti!

▣ **“Leti kao ptica svome brdu”** MT ima MNOŽINU (BDB 626, KB 678, *Qal* IMPERATIV), ali *Qere* čitanje je JEDNINA.

Izgleda da pokvareni (tj. MNOŽINSKI GLAGOL) naslovljavaju vjerne neka leti u YHWH-inu zaštitu (tj. “utočište” i “brdu” je usporedno, usp. Ps 121:1). Izričaj je, prema tome, podsmijeh.

UBS *Handbook* kaže kako se stihovi 1 i 4 pojavljuju u Hramu i, stoga, to su psalmistovi prijatelji /suštovatelji koji ga pozivaju da leti u tišinu pustinske utvrde.

Mislim da su “temelji” Psalma 11:3 također usporedni s “utočište” i “brdu”. Oni upućuju na YHWH-inu prisutnost i istinu (usp. Ps 87:1; 119:152) s Njegovim narodom, što pokvareni odbijaju.

11:2-3 Ove je stihove moguće promotriti na dva načina:

1. prijedlog: (a) pokvarenih ili (b) prijatelja u štovanju koji nastavljaju kroz stih 3
2. psalmist odgovara onima koji ga pozivaju neka leti u stihu 1b.

11:2 Ovo opisuje pakosne djelatnosti i naume pokvarenih:

1. napinju luk – BDB 201, KB 131, *Qal* IMPERFEKT, usp. Psalam 7:12; 37; 14
2. pripremaju strijelu – BDB 465, KB 464, *Polel* PERFEKT, usp. Psalam 64:3
3. strijeljaju – BDB 434, KB 436, *Qal* INFINITIVNA GRAĐA, usp. Psalam 64:6.

▣ **“pravednoga u srcu”** ne postolje bezgrješni ljudi. Međutim, postoje očito dvije vrste:

1. oni koji traže YHWH-u i žive da Mu ugone
2. oni koji žive za sebe kao da nije postojao Savez ili zavjetni Bog.

11:3 Nada pravedne osobe jedino je YHWH-ina istina i prisutnost. On je jedini izvor pomoći! Ako Bog ne postoji (usp. Ps 10:4; 14:1; 36:1) onda je vjeran sljedbenik budala, ali ako postoji etički Stvoritelj pred kojim mora stati sav svjesni život i dati račun (usp. stih 4b-f), onda je neposlušan, pokvaren, čovjek usredotočen na samoga sebe (poganin ili Izraelac) budala!

Postoji mogućnost da drugi redak stiha 3 upućuje na Boga (tj. “Pravednik”, usp. AB, str. 69, i fusnotu u *Jewish Study Bible*, str. 1294). Vidjeti Psalam 11:5, gdje YHWH i pravednost (BDB 843) mogu biti u oprečju; oboje su naslovi za Boga Izraelova.

▣ **“temelji”** Etimologija ove riječi /korijena, נָחַ (BDB 1011, KB 1666-1667). To je rijetka riječ ali postoji suglasje kako ona upućuje na zavjetne zakone. KB ima najkasnija nagađanja znanstvenika.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 11:4-7

⁴GOSPODIN je u Svome svetome hramu; GOSPODINOVO prijestolje je na nebu;

Njegove oči motre, Njegovi očni kapci ispituju sinove ljudske.

⁵GOSPODIN ispituje pravednika i pokvarenoga,

I onoga koji ljubi nasilje Njegova duša mrzi.

⁶Nad pokvarenima On će kišu namamiti;

Vatra i sumpor i gorući vjetar bit će usud njihove čaše.

⁷Jer GOSPODIN je pravedan, On ljubi pravednost;

Čestiti će gledati Njegovo lice.

11:4-7 Ova kitica odgovara pretpostavljeno pitanje pokvarenih u Psalmu 11:1b. Kad se to događa, “temelji” stiha 3b nisu uništeni!

11:4 YHWH prebiva u Nebu (vidjeti Posebnu temu u Ps 2:4: Nebo), ali On očituje Sâmoga Sebe (tj. Sebe čini dostupnim) između krila *kerubina* nad Kovčegom saveza (usp. Iz 66:1). Nebo i Zemlja sreću se u Svetinji nad Svetinjama u Hramu u Jeruzalemu.

11:4b-5a YHWH zna (IMPERFEKTI što obilježavaju posebna djelovanja):

1. što se događa na Zemlji
2. pobude ljudskoga srca.

On ispituje (BDB 103, KB 119, *Qal* IMPERFEKT, usp. Job 7:18; Ps 7:9; 26:2; 139:1.23) grijehe čovjeka (*ben Adam*), obojice i pravednoga i pokvarenoga. NZ bilježi događaj u Evandelju po Mateju 12:36-37; 16:27; 25:31-46; Djelima apostolskim 10:42; Poslanici Rimljanima 2:16; 14:10.12; 1. Petrovoj poslanici 4:5; i Otkrivenju 20:11-15. Božje ispitivanje je oboje i u vremenu (privremeno) i iza vremena (eshatološko). Često mi žanjemo u ovome životu što smo sijali, ali ako ne, dan dolazi!

POSEBNA TEMA: BOG ISPITUJE SVOJ NAROD

Pojam “ispit” (BDB 650, KB 702, *Piel* PERFEKT) korišten je u smislu “probati”. Upotrebljavan je u smislu dovođenja nekoga na mjesto čime oni shvaćaju i djeluju prema svojim vlastitim utvrđenim prioritetima. Iz Knjige Postanka 12 sve do 22 očito je kako se Bog predstavlja Abrahamu s nizovima prigoda (rabini kažu deset) zato da uprave njegovu ljubav i pouzdanje jedino u Boga i Boga sâmoga. Ova iskušanja nisu bila toliko zbog Božjeg dobra, nego za Abrahamovo dobro i njegovo razumijevanje Boga koji ga je pozvao iz Ura Kaldejskoga. Od Abrahama je traženo neka napusti obitelj, dom, prijatelje, ostavštinu, predaju i čak budućnost (njegov obećani sin) kako bi slijedio Boga vjerom. Bog ispituje /iskušava svako od Svoje djece u području njihova prioriteta (usp. Mt 4:1 i dalje; Heb 5:8; 12:5-13).

Bog iskušava (BDB 650) zato da zna (BDB 393). Izrael je često iskušavao Boga svojom neposlušnošću i Bog je dokazao da je vjeran Svojoj riječi. Sad Bog će dati Izraelu i njegovu narodu priliku da očituju svoju izgovorenu odanost i vjeru:

1. Bog iskušava Svoj narod skupno:
 - a. Knjiga Izlaska 15:25; 16:4; 20:20
 - b. Ponovljeni zakon 8:2.16; 13:3
 - c. Knjiga o Sucima 2:22; 3:1.4
2. Bog je iskušavao Izraelce pojedince:
 - a. Abrahama, Knjiga Postanka 12:1-12
 - b. Ezekiju, 2. Knjiga Ljetopisa 32:31
3. pisci Psalama vape Bogu neka ih iskuša dok ne otklone sve skrivene mane (usp. 26:2; 139:23)
4. NZ-ni narod Božji jednako je iskušavan, kao što je bio Isus (Mt 4; Lk 4; Heb 5:8).

POSEBNA TEMA: ONAJ DAN

Ovaj izričaj, “u onaj /taj dan” ili “onoga dana”, način je proroka osmoga stoljeća [prije Krista – op.prev.] govorenja o Božjem pohođenju (prisutnosti), i za Sud i za obnovu.

Hošea		Amos		Mihej	
pozitivno	negativno	pozitivno	negativno	pozitivno	negativno
1:11	1:5		1:14(2)		2:4
	2:3		2:16		3:6
2:15			3:14	4:6	
			5:18(2)		
			5:20		
2:16			6:3		5:10
2:21	3:18(2)		8:3		7:4
	5:9		8:9(2)	7:11(2)	
	7:5		8:10	7:12	
	9:5	9:11	8:13		
	10:14				

Ovaj je uzorak osobit prorocima. Bog ide djelovati protiv grijeha na vrijeme, ali On isto tako nudi dan pokajanja i oprosta onima koji mijenjaju svoja srca i djelovanja! Božja svrha kušnje i obnove bit će dovršena! On će imati narod koji odražava Njegovu narav. Svrha Stvorenja (zajedništvo između Boga i ljudstva) bit će ispunjena!

11:5 “Njegova duša mrzi” Ovo je antropomorfistički jezik. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 2:4-6: Bog opisan kao čovjek (jezik antropomorfizama). Vidjeti Knjigu Izlaska 15:9; Knjigu proroka Izaije 1:14; Jeremije 5:9.29; 6:8; 9:9; 32:41; Ezekielu 23:18 za istu uporabu pojma *nefeš* (BDB 659, vidjeti bilješku u Ps 3:2).

Moguće se ovaj stih bavi jedino s pokvarenima i s time kako je “pravednik” naslov za Boga (usp. Ps 11:3b). Ako je tako, YHWH i “Pravednik” su u apoziciji (usp. 11:3b.7a).

SZ opisuje nekoliko stvari koje YHWH mrzi:

1. idolatriju – Ponovljeni zakon. 12:31; 16:22; Knjiga proroka Jeremije 44:4; Hošea 9:15
2. sve koji čine nepravdu – Psalam 5:5
3. onoga tko ljubi nasilje – Psalam 11:5
- 4-9. vidjeti popis u Izrekama 6:10-19 (također zabilježite Zah 8:16-17)
10. lažno, hinjeno štovanje od strane Izraela – Knjiga proroka Izaije 1:14; Amos 5:1; 6:8
11. rastavu – Knjiga proroka Malahije 2:16.

11:6

NASB, NKJV, NRSV, NJB, LXX

“On će kišu”

NET Biblija

“Moj GOSPODIN izljevja kišu”

GLAGOL (BDB 565, KB 574) je JUSIV kojeg NET Biblija i *Anchor Bible* prevode ispravno, ali drugi prijevodi podrazumijevaju da je JUSIV po obliku ali ne u značenju.

NASB, MT, LXX

“namamiti”

NASB na margini

“ugljevlje vatreno”

NKJV, NRSV, TEV, NJB, JPSOA

“ugljevlje”

Izgleda kako okvir zahtijeva ispravak od “namamiti”, חָיַם (BDB 809) na “ugljevlje”, פָּחַמִּי (BDB 809). *UBS Text Project* daje “namamiti” ocjenu “B”.

11:6b Upućuje li ovo na:

1. hiperboličku poetsku sliku o okolnostima ovoga života
2. stvarnost Suda u životu nakon smrti (usp. Pnz 32:22).

Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:6: Gdje su mrtvi?.

▣ “**vatra**” Ovo je ponavljana metafora o osudi i čišćenju.

POSEBNA TEMA: VATRA

U Pismu vatra ima i pozitivna i negativna suzvučja.

A. Pozitivna:

1. grije (usp. Iz 44:15; Iv 18:18)
2. svijetli (usp. Iz 50:11; Mt 25:1-13)
3. kuha (usp. Izl 12:8; Iz 44:15-16; Iv 21:9)
4. čisti (usp. Br 31:22-23; Izr 17:3; Iz 1:25; 6:6-8; Jer 6:29; Mal 3:2-3)
5. svetost (usp. Post 15:17; Izl 3:2; 19:18; Ez 1:27; Heb 12:29)
6. Božje vodstvo (usp. Izl 13:21; Br 14:14; 1. Kr 18:24)
7. Božja ovlast (usp. Djela 2:3)
8. zaštita (usp. Zah 2:5).

B. Negativna:

1. spaljuje (usp. Jš 6:24; 8:8; 11:11; Mt 22:7)
2. uništava (usp. Post 19:24; Lev 10:1-2)

3. bijes /gnjev (usp. Br 21:28; Iz 10:16; Zah 12:6)
 4. kazna (usp. Post 38:24; Lev 20:14; 21:9; Jš 7:15)
 5. lažan eshatološki znak (usp. Otk 13:13).
- C. Božji bijes /gnjev protiv grijeha izražen je u metaforama vatre:
1. Njegov gnjev spaljuje (usp. Hoš 8:5; Sef 3:8)
 2. On izlijeva vatru (usp. Nah 1:6)
 3. vječna vatra (usp. Jer 15:14; 17:4)
 4. eshatološki Sud (usp. Mt 3:10; 13:40; Iv 15:6; 2. Sol 1:7; 2. Pt 3:7-10; Otk 8:7; 16:8).
- D. Kao toliko mnogo metafora u Bibliji (tj. kvasac, lav) i vatra može biti blagoslov ili prokletstvo ovisno o okviru.

NASB, NKJV "gorući vjetar"
NRSV, TEV, NJB, JPSOA, REB "žarki vjetar"
LXX "vjetar oluje"
NET "vihor"

Ovaj rijetki pojam (BDB 273) u osnovi znači "vrućina". Upotrijebljen je u:

1. Psalmu 11:6 – opisujući vjetar
2. Psalmu 119:53 – kao goreće ogorčenje
3. Tužaljka 5:10 – kao goruća glad.

Pitanje za tumačenje je: "Nastavlja li ovaj pojam nizove IMENICA (BDB 809, 77, 172, usp. Job 1:16) ili započinje novu metaforu?":

1. uništavajući vjehor (usp. Ps 58:9; Izr 1:27; Hoš 8:7; Am 1:14; Nah 1:3)
2. vrući pustinjški vjetar (usp. Ps 90:56; 103:15-16).

▣ "njihove čaše" Ovo je hebrejski idiom za sudbinu osobe, obično negativno (usp. Ps 75:8, ali ponekad pozitivno, usp. Ps 16:5). Povezan je s tamom (usp. Iz 51:17; Jer 25:15).

Ovaj je isti idiom bio upotrijebljen od Isusa u:

1. Evanđelju po Mateju 20:22; Marku 10:38.39
2. Evanđelju po Mateju 26:39.42; Marku 14:36; Luki 22:42
3. Evanđelju po Ivanu 18:11.

11:7 YHWH je opisan kao pravedan (vidjeti Posebnu temu u Ps 1:5: Pravednost; usp. Izl 9:27; Ezra 9:15; Neh 9:8; Ps 119:137; Jer 12:1; Tuž 1:18; Iv 17:25; Otk 16:5.7).

Neka djelovanja pravednoga Boga su:

1. On ispituje srca ljudi – Psalam 7:9; 11:5; Knjiga proroka Jeremije 20:12
2. On sudi u pravednosti – Psalam 7:11
3. On ljubi pravednost – Psalam 11:7; 33:5; 146:8
4. On je milostiv i pravedan – Psalam 116:5
5. On reže okove pokvarenih – Psalam 129:4
6. On je pravedan u svima Svojim putovima – Psalam 145:7; Knjiga proroka Daniela 9:14.

11:7b "Čestiti će gledati Njegovo lice" Netko se pita je li ovo izvor Isusovih riječi u Evanđelju po Mateju 5:8. Bog je svet (Lev 19:2; Mt 5:48). Nitko ne može vidjeti Boga i živjeti (tj. Izl 33:11.17-23), ipak oni koji su proglašeni pravednima u Njemu /Isusu imat će prisno zajedništvo s Božanstvom (usp. Job 19:25-27; 27:4; Ps 17:15; Mt 5:8; 1. Iv 3:2)!

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Što znači “uzeti utočište”?
2. Objasnite stih 3 svojim vlastitim riječima.
3. Iz stiha 4, gdje je YHWH, u Nebu ili Hramu?
4. Iskušava /ispituje li YHWH ljude (stih 5)?
Kako i zašto?

PSALAM 12

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Bog Pomoćnik protiv podmuklih	ljudska podmuklost i Božja nepromjenjivost	molitva za oslobođenje od osobnih neprijatelja (Tužaljka)	molitva za pomoć	protiv podmukloga svijeta
<u>MT uvod</u> "Za zborovodu; za osmero - žičanu liru. Psalam Davidov"				
12:1-5	12:1-2 12:3-5	12:1-2 12:3-4 12:5-6	12:1-2 12:3-4 12:5	12:1-2 12:3-5
12:6-8	12:6-7 12:8	12:7-8	12:6 12:7-8	12:6 12:7-8

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 12:1-5

¹Pomozi, GOSPODINE, jer pobožan čovjek prestaje postojati,
Jer vjerni nestaju među sinovima čovječjim.

²Oni govore lažnost jedan drugome;

S laskavim usnama i s dvoličnim srcem oni govore.

³Može li GOSPODIN odrezati sve laskave usne,

Jezik što govori velike stvari;

⁴Tko je rekao: "S našim jezikom mi ćemo prevladati;

Naše usne su naše vlastite; tko je gospodar nad nama?"

⁵"Zbog opustošenja povrijeđenih, zbog stenjanja siromašnih,

Sad Ja ću ustati", govori GOSPODIN; "Postavit ću ga u sigurnost za kojom on čezne."

12:1 "Pomozi, GOSPODINE" Kakav snažan poklik za pomoć (BDB 446, KB 448, *Hiphil* IMPERATIV). U SZ-u ovaj pojam ima suzvuk fizičkoga oslobođenja ali u NZ-u on uzima naglasak duhovnoga spasenja. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 3:7: Spasenje (SZ-ni pojam).

Često sam razmišljao kako reći da je to za nekoga trebalo biti fizičko oslobođenje (tj. zdravlje, rat, novčano stanje) a previdjeti radost i dobrobit duhovnoga oslobođenja! U NZ-u ozdravljenje nije uvijek ishodilo u duhovnoj preobrazbi. Ono što ljudi najviše trebaju jeste Bog, a ne promjena okolnosti!

▣ **"jer pobožan čovjek prestaje postojati"** Zabilježite paralelizam između retka 1 i retka 2. Ova oba govore o smrti vjernih sljedbenika. To je skupna tužaljka, iako LXX ima "ja" u 12:1-2.

Za "vjeran" (BDB 52 I) vidjeti Posebnu temu dolje.

POSEBNA TEMA: POVJERENJE, POUZDANJE, VJERA, I VJERNOST U STAROME ZAVJETU (וַיֵּאמֶר)

I. Uvodne izjave

Treba biti izjavljeno da uporaba ove teološke zamisli, tako ključne za NZ, nije jasno određena u SZ-u. Ona je zasigurno tamo, ali prikazana u ključu izabranih odlomaka i osoba.

SZ spaja:

A. pojedinca i zajednicu

B. osobni susret i poslušnost Savezu.

Vjera je oboje i osobni susret i svakodnevni način života! Lakše ju je opisati u osobi nego u leksičkom obliku (tj. proučavanje riječi). Ovaj osobni vid najbolje je slikovito opisan u:

A. Abrahamu i njegovu potomstvu

B. Davidu i Izraelu.

Ovi ljudi susreli su Boga i njihovi životi bili su trajno promijenjeni (ne savršeni životi, već neprekidna vjera). Kušnja je otkrila slabost i snagu njihove vjere u susretu s Bogom, ali prisran, odnos pouzdanja nastavio se kroz vrijeme! Bila je iskušana i pročišćena, ali je nastavljena kao svjedočenje njihove pobožnosti i načina života.

II. Uporaba glavnog korijena

A. וַיֵּאמֶר (BDB 52)

1. GLAGOL

a. *Qal* osnova – poduprijeti, ojačati (tj. 2. Kr 10:1.5; Est 2:7, ne teološka uporaba)

b. *Niphal* osnova – učiniti sigurnim ili čvrstim, ustanoviti, potvrditi, biti vjeran ili pouzdan:

(1) o čovjeku, Knjiga proroka Izaije 8:2; 53:1; Jeremija 40:14

(2) o stvari, Knjiga proroka Izaije 22:23

(3) o Bogu, Ponovljeni zakon 7:9; Knjiga proroka Izaije 49:7; Jeremija 42:5

c. *Hiphil* osnova – stajati čvrsto, vjerovati, pouzdati se:

(1) vjerova Abraham Bogu, Knjiga Postanka 15:6

(2) Izraelci u Egiptu su vjerovali, Knjiga Izlaska 4:31; 14:31 (nije u Pnz 1:32)

- (3) Izraelci su vjerovali YHWH-i koji je govorio kroz Mojsija, Knjiga Izlaska 19:9; Psalam 106:12.24
- (4) Ahaz nije vjerovao u Boga, Knjiga proroka Izaije 7:9
- (5) tkogod vjeruje u to /njega, Knjiga proroka Izaije 28:16
- (6) vjerovati istine o Bogu, Knjiga proroka Izaije 43:10-12.
2. IMENICA (MUŠKI ROD) – vjernost (tj. Pnz 32:20; Iz 25:1; 26:2).
3. PRILOG – zaista, uistinu, slažem se, moglo bi biti tako (usp. Pnz 27:15-26; 1. Kr 1:36; 1. Ljet 16:36; Iz 65:16; Jer 11:5; 28:6). Ovo je obredno korištenje “amen” u SZ-u i NZ-u.
- B. אמת (BDB 54) IMENICA ŽENSKOG RODA, nepokolebljivost, odanost, istina:
1. o čovjeku, Knjiga proroka Izaije 10:20; 42:3; 48:1
2. o Bogu, Knjiga Izlaska 34:6; Psalam 117:2; Knjiga proroka Izaije 38:18.19; 61:8
3. o istini, Ponovljeni zakon 32:4; 1. Knjiga o Kraljevima 22:16; Psalam 33:4; 98:3; 100:5; 119:30; Knjiga proroka Jeremije 9:5; Zaharija 8:16.
- C. אמונה (BDB 53), nepokolebljivost, postojanost, čestitost:
1. o rukama, Knjiga Izlaska 17:12
2. o vremenima, Knjiga proroka Izaije 33:6
3. o ljudima, Knjiga proroka Jeremije 5:3; 7:28; 9:2
4. o Bogu, Psalam 40:11; 88:12; 89:1.2.5.8; 119:138.
- III. Pavlova uporaba ove SZ-ne zamisli
- A. Pavao temelji svoje novo razumijevanje YHWH i SZ-a na svome osobnom susretu s Isusom na putu za Damask (usp. Djela 9; 22; 26).
- B. Pronašao je SZ-nu potporu za svoje novo razumijevanje u dva ključna SZ-na odlomka što koriste korijen אמן:
1. Knjiga Postanka 15:6 –Abramov osobni susret potaknut od Boga (Post 12) ishodio je u poslušnome životu vjere (Post 12 - 22). Pavao na ovo cilja u Poslanici Rimljanima 4 i Galaćanima 3.
2. Knjiga proroka Izaije 28:16 – onima koji vjeruju u to (tj. Božji prokušani i čvrsto postavljeni ugaoni kamen) nikad neće biti:
- a. Poslanica Rimljanima 9:33, “posramljeni” ili “razočarani”
- b. Poslanica Rimljanima 10:11, isto kao gore.
3. Knjiga proroka Habakuka 2:4 – oni koji poznaju vjernog Boga trebali bi živjeti vjerne živote (usp. Jer 7:28). Pavao je koristio ovaj tekst u Poslanici Rimljanima 1:17 i Galaćanima 3:11 (također zabilježite Heb 10:38).
- IV. Petrova uporaba SZ-ne zamisli
- A. Petar usklađuje:
1. Knjiga proroka Izaije 8:14 – 1. Petrova poslanica 2:8 (kamen spoticanja)
2. Knjiga proroka Izaije 28:16 – 1. Petrova poslanica 2:6 (ugaoni kamen)
3. Psalam 118:22 – 1. Petrova poslanica 2:7 (odbaćeni kamen).
- B. On okreće jedinstven jezik što opisuje Izraela, “izabrani rod, kraljevstvo svećeništva, sveti narod, narod za Božju vlastitu svojinu” iz:
1. Ponovljenog zakona 10:15; Knjige proroka Izaije 43:21
2. Knjige proroka Izaije 61:6; 66:21
3. Knjige Izlaska 19:6; Ponovljenog zakona 7:6
- i sada to upotrebljava za vjeru Crkve u Krista.
- V. Ivanova uporaba zamisli
- A. Njena NZ-na uporaba
- Pojam “povjerova” dolazi od grčkog pojma (*pisteuō*) koji se može prevesti i “povjerovati”, “vjera”, ili “pouzdanje”. Na primjer, IMENICA se ne pojavljuje u Evanđelju po Ivanu, ali je česta uporaba GLAGOLA. U Ivanu 2:23-25 postoji neizvjesnost o iskrenoj predanosti mnoštva Isusu iz Nazareta kao Mesiji. Ostali primjeri površne uporabe ovog pojma “povjerovati” nalaze se u Ivanu 8:31-59 i Djelima apostolskim 8:13.18-24. Prava biblijska vjera više je od početnoga odaziva. Ona mora biti slijeđena postupkom učenja (usp. Mt 13:20-22.31-32).

B. Njena uporaba s PRIJEDLOZIMA

1. *eis* znači “u”. Ova jedinstvena građa naglašava vjernikovo stavljanje njihova pouzdanja /vjere u Isusa:
 - a. u Njegovo Ime (Iv 1:12; 2:23; 3:18; 1. Iv 5:13)
 - b. u Njega (Iv 2:11; 3:15.18; 4:39; 6:40; 7:5.31.39.48; 8:30; 9:36; 10:42; 11:45.48; 12:37.42; Mt 18:6; Djela 10:43; Fil 1:29; 1. Pt 1:8)
 - c. u Mene (Iv 6:35; 7:38; 11:25.26; 12:44.46; 14:1.12; 16:9; 17:20)
 - d. u Sina (Iv 3:36; 9:35; 1. Iv 5:10)
 - e. u Isusa (Iv 12:11; Djela 19:4; Gal 2:16)
 - f. u Svjetlo (Iv 12:36)
 - g. u Boga (Iv 14:1)
2. *ev* znači “u” kao u Evanđelju po Ivanu 3:15; Marku 1:15; Djelima apostolskim 5:14
3. *epi* znači “u” ili “iznad /nad”, kao u Evanđelju po Mateju 27:42; Djelima apostolskim 9:42; 11:17; 16:31; 22:19; Poslanici Rimljanima 4:5.24; 9:33; 10:11; 1. Timoteju poslanici 1:16; 1. Petrovoj poslanici 2:6
4. DATIV bez PRIJEDLOGA kao u Poslanici Galaćanima 3:6; Djelima apostolskim 18:8; 27:25; 1. Ivanovoj poslanici 3:23; 5:10
5. *hoti*, što znači “vjerovati da”, daje sadržaj kako što vjerovati:
 - a. Isus je Svetac Božji (Iv 6:69)
 - b. Isus je Ja Jesam (Iv 8:24)
 - c. Isus je u Ocu i Otac je u Njemu (Iv 10:38)
 - d. Isus je Mesija (Iv 11:27; 20:31)
 - e. Isus je Sin Božji (Iv 11:27; 20:31)
 - f. Isus je bio poslan od Oca (Iv 11:42; 17:8.21)
 - g. Isus je jedno s Ocem (Iv 14:10-11)
 - h. Isus dolazi od Oca (Iv 16:27.30)
 - i. Isus poistovjećuje Sebe u zavjetnom imenu Oca, “Ja Jesam” (Iv 8:24; 13:19)
 - j. mi ćemo živjeti s Njim (Rim 6:8)
 - k. Isus je umro i ponovo ustao (1. Sol 4:14).

VI. Zaključak

Biblijska vjera je čovjekov odaziv na Božansku riječ /obećanje. Bog uvijek započinje (tj. Iv 6:44.65), ali dio ovoga Božanskog naviještanja je potreba čovjekova odaziva:

A. pouzdanje

B. zavjetna poslušnost.

Biblijska vjera je:

1. osobni odnos (početna vjera)
2. potvrda biblijske istine (vjera u Božje otkrivenje)
3. prikladan odgovor u poslušnosti (svakodnevna vjera).

Biblijska vjera nije karta za Nebo ili polica osiguranja. To je osobni odnos. To je svrha stvaranja i ljudi stvorenih na sliku i sličnost Boga (usp. Post 1:26-27). Ishod je “prisnost”. Bog zahtijeva zajedništvo, a ne određeno teološko stajalište! Ali zajedništvo sa svetim Bogom zahtijeva da djeca pokazuju “obiteljske” osobine (tj. svetost, usp. Lev 19:2; Mt 5:48; 1. Pt 1:15-16). Pad (usp. Post 3) povrijedio je našu sposobnost ispravnoga odaziva. Stoga,

Bog je djelovao za naše dobro (usp. Ez 36:27-38), dajući nam “novo srce” i “novog duha”, koji nam kroz vjeru i pokajanje omogućava zajedništvo s Njim i poslušnost Njemu!

Svo troje je ključno. Svo troje mora se držati. Cilj je upoznati Boga (hebrejski i grčki smisao) i odražavati Njegovu narav u svojim životima. Cilj vjere nije Nebo jednoga dana, nego Kristo-sličnost svakoga dana!

Čovjekova vjernost je ishod (NZ), ne temelj (SZ) odnosa s Bogom: čovjekova vjera u Njegovu vjernost; čovjekovo pouzdanje u Njegovu pouzdanost. Srce NZ-nog gledišta na spasenje jeste da se ljudi moraju početno i neprekidno odazivati na početnu Božju milost i milosrđe pokazanu u Kristu. On je ljubio, On je poslao, On je providio; mi moramo odgovoriti u vjeri i vjernosti (usp. Ef 2:8-9 i 10)!

Vjeran Bog želi vjerne ljude kako bi otkrio Sâm Sebe nevjernome svijetu i dovede ga u osobnu vjeru u Njega.

NASB, NKJV, NRSV “nestaju”
LXX, NJB, JPSOA, REB “iščeznuli”

Ovaj “prestaje postojati” u retku jedan usporedan je s ovom riječju (BDB 821 II), što je nađena jedino ovdje u SZ-u. Neki predlažu različit korijen (BDB 67) što je nađen u Knjizi proroka Izaije 16:4.

UBS *Text Project* (str. 177) nudi dva načina za razumijevanje ovoga GLGOLA:

1. njihovi su brojevi uvelike smanjeni (LXX)
2. oni su posve nestali (usp. stih 1a i stih 3a).

12:2-4 Zabilježite temu “govorenja” (tj. usne, jezik). Lažna poruka osobe dvoličnoga srca suprotivost je s pravom porukom YHWH-ina otkrivenja (usp. Ps 12:6).

Svaki dan vjernici moraju ispitati koje su poruke što oni čuju istinite /krive; od paloga ljudstva /od Boga (usp. Pnz 13:1-5; 18:14-22; Mt 7; 1. Iv 4:1-3)!

12:2 “govore lažnost” Ovo je doslovno “ništavost” ili “ništetnost” (BDB 996). Ta “ništavnost govora” ponavljana je tema (usp. Ps 41:6; 144:8.11; Izr 30:9; Iz 59:4; Ez 13:8-9; Hoš 10:4).

U nekim okvirima to je upotrijebljeno za lažno svjedočenje (usp. Izl 20:16; 23:1; Pnz 5:20) na sudu. Zbog zamjene to upućuje na lažne proroke (usp. Tuž 2:14; Ez 22:28; Zah 10:2).

Jedno je sigurno, ova riječ označava lažne sljedbenike! Njihova usta otkrivaju njihovo dvolično srce (usp. stih 2; Mt 12:34; 15:18; Mk 7:20-23; Lk 6:45; Jak 3:2-12).

12:3 Psalmist poziva YHWH-u na šutnju (doslovno “odrezati” – BDB 503, KB 500, *Hiphil* JUSIV):

1. laskavih usana (doslovno “glatke usne”, usp. Ps 5:9)
2. jezika koji govori velike stvari.

12:4 Ovaj stih pokazuje istinito srce od “dvoličnoga srca” (doslovno “srce i srce”). Ta osoba je ona koja ne dopušta YHWH-i nadzirati njegov /njen život! To je srž stava paloga ljudstva.

▣ **“Tko je rekao”** NASB *Study Bible* (str. 751) podsjeća nas da psalmist često navodi ili smjera na lažne riječi pokvarenih (usp. Ps 3:2 i 10:11; također zabilježite 2. Pt 3:1-4; Juda stihovi 18-19).

12:5 YHWH objašnjava zašto će On “ustati” (BDB 877, KB 1086, *Qal* IMPERFET, vidjeti punu bilješku u Ps 3:7):

1. zbog opustošenja povrijeđenih
2. zbog stenjanja (BDB 60 I) siromašnih.

YHWH je pogođen molitvama i okolnostima Svoga naroda (tj. Izl 3:7; 2:25; Neh 9:9; Iz 63:9; Djela 7:34). YHWH (ne-nalik idolima) jeste Bog koji čuje, vidi, i djeluje!

▣ **“sigurnost”** Ova IMENICA (BDB 447) je iz GLAGOLA “pomoći” (BDB 446, KB 448) upotrijebljena u stihu 1. Izgleda kako je slična arapskome korijenu koji obilježava ono što je široko ili prostrano (usp. Ps 4:1; 31:8; 118:5). To je oprečje idiomu od “usko” ili “iscrpljeno”.

▣ **“on čezne”** Ovaj GLAGOL (BDB 806, KB 916, *Hiphil* IMPERFEKT) u osnovi znači “disati” ili “zaustaviti naš dah”:

1. upotrijebljen o YHWH-inu dahtanju u gađenju – Psalam 10:5
2. upotrijebljen o svjedočanstvo na sudu – Izreke 6:19; 12:17; 14:5.25; 19:5.9
3. u hladnoći dana – Pjesma nad pjesmama 2:17; 4:6
4. upotrijebljen o teškome disanju ili uzdisanju za nečim:
 - a. mjestom sigurnosti – Psalam 12:5
 - b. ispunjenju viđenja – Knjiga proroka Habakuka 2:3.

LXX prevodi ovaj redak poezije kao YHWH-ino govorenje: “Ja ću postaviti u sigurnost; Ja ću govoriti slobodno protiv toga (ili ‘njega’).” JPSOA ima “Ja ću mu dati pomoć, On ga potvrđuje.”

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 12:6-8

⁶Riječi GOSPODINOVE su iskrene riječi;

Kao srebro kušano u usijanoj peći na zemlji, pročišćeno sedam puta.

⁷Ti, o GOSPODINE, njih ćeš zadržati;

Ti ćeš očuvati njega od ovoga naraštaja zauvijek.

⁸Pokvareni se kočopere na svakoj strani

Dok je podlac uzvišen među sinovima čovječjim.

12:6-8 Suprotivost otkrivenja YHWH s nedostojnim stavom pokvarenih. YHWH-ina poruka je obilježena kao:

1. iskrene riječi (usp. Ps 19:8; 119:140)
2. pročišćeno srebro (Ps 18:30; Izr 30:5).

On je vjeran Svojoj riječi (usp. stih 7). Pokvareni otkrivaju sâmi sebe svojim riječima i djelovanjima (usp. Mt 7:15-23.24-27).

12:6

NASB

“usijanoj peći na zemlji”

NKJV

“usijanoj peći na zemlji”

NRSV

“usijanoj peći na tlu”

NJB

“što dolazi iz zemlje”

JPSOA

“zemljani lonac za taljenje”

REB

“iskušano za tlo”

Riječ prevedena kao “usijana peć” (BDB 760, KB 833) nađena je jedino ovdje u SZ-u. Mnogi znanstvenici vjeruju da je to tehnički pojam iz metalurgije što obilježava zemljani kalup u tlu napravljen od prašine ili gline.

MT ima “k tlu“ ili “na tlu”, što izgleda upućuje na zemljani kalup u kojem je očišćeno pročišćeno srebro.

▣ “sedam puta” Sedam je simbolički broj savršenstva što je nastao od sedam dana stvaranja u Knjizi Postanka 1 – 2.

POSEBNA TEMA: SIMBOLIČKI BROJEVI U PISMU

A. Određeni brojevi djelovali su i kao brojevi i kao simboli:

1. jedan - Bog (npr. Pnz 6:4; Ef 4:4-6)
2. četiri - čitava Zemlja (tj. četiri ugla [kraja Zemlje – op.prev.], četiri vjetra)
3. šest - ljudska nesavršenost (jedan manje od 7, npr. Otk 13:18)
4. sedam - Božansko savršenstvo (sedam dana stvaranja). Zabilježite simboličke uporabe u Knjizi Otkrivenja:
 - a. sedam svijećnjaka, Otkrivenje 1:12.20; 2:1
 - b. sedam zvijezda, Otkrivenje 1:16.20; 2:1
 - c. sedam crkava, Otkrivenje 1:20
 - d. sedam Božjih duhova, Otkrivenje 3:1; 4:5; 5:6
 - e. sedam svjetiljka, Otkrivenje 4:5
 - f. sedam pečata, Otkrivenje 5:1.5
 - g. sedam rogova i sedam očiju, Otkrivenje 5:6
 - h. sedam anđela, Otkrivenje 8:2.6; 15:1.6.7.8; 16:1; 17:1
 - i. sedam truba, Otkrivenje 8:2.6
 - j. sedam gromova, Otkrivenje 10:3.4
 - k. sedam tisuća, Otkrivenje 11:13
 - l. sedam glava, Otkrivenje 13:1; 17:3.7.9
 - m. sedam zala [ili: pošasti – op.prev.], Otkrivenje 15:1.6.8; 21:9
 - n. sedam čaša /kaleža, Otkrivenje 15:7; 21:9
 - o. sedam kraljeva, Otkrivenje 17:10
5. deset – potpunost:
 - a. uporaba u Evanđeljima:
 - (1) Evanđelje po Mateju 20:24; 25:1.28
 - (2) Evanđelje po Marku 10:41
 - (3) Evanđelje po Luki 14:31; 15:8; 17:12.17; 19:13.16.17.24.25

- b. uporaba u Knjizi Otkrivenja:
 - (1) 2:10: deset dana nevolje
 - (2) 12:3; 17:3.7.12.16: deset rogova
 - (3) 13:1: deset kruna
- c. umnožak od 10 u Knjizi Otkrivenja:
 - (1) 144.000 = 12x12x1000, usp. 7:4; 14:1.3
 - (2) 1.000 = 10x10x10, usp. 20:2.3.6
- 6. dvanaest – ljudska uredba:
 - a. dvanaest sinova Jakova (tj. dvanaest plemena Izraela, Post 35:22; 49:28)
 - b. dvanaest stupova, Knjiga Izlaska 24:4
 - c. dvanaest kamenova naprsnika velikoga svećenika, Knjiga Izlaska 28:21; 39:14
 - d. dvanaest hljebova, za stol u Svetome mjestu (simbolička Božja opskrba za dvanaest plemena), Levitski zakonik 24:5; Knjiga Izlaska 25:30
 - e. dvanaest uhoda, Ponovljeni zakon 1:23; Knjiga o Jošui 3:22; 4:2.3.4.8.9.20
 - f. dvanaest apostola, Evanđelje po Mateju 10:1
 - g. uporaba u Knjizi Otkrivenja:
 - (1) dvanaest tisuća opečaćenih, 7:5-8
 - (2) dvanaest zvijezda, 12:1
 - (3) dvanaest vrata, dvanaest andela, dvanaest plemena, 21:12
 - (4) dvanaest temeljnih kamenova, imena dvanaest apostola, 21:14
 - (5) Novi Jeruzalem bio je pravokutnik od dvanaest tisuća stadija, 21:16
 - (6) dvanaest vrata napravljenih od dvanaest bisera, 21:12
 - (7) drvo života s dvanaest vrsta plodova, 22:2
- 7. četrdeset - broj za vrijeme:
 - a. ponekad doslovno (Izlazak i lutanje pustinjom, npr. Izl 16:35); Ponovljeni zakon 2:7; 8:2
 - b. može biti doslovno ili simbolički:
 - (1) Potop, Knjiga Postanka 7:4.17; 8:6
 - (2) Mojsije na brdu Sinaj, Knjiga Izlaska 24:18; 34:28; Ponovljeni zakon 9:9.11.18.25
 - (3) podjele Mojsijeva života:
 - (a) četrdeset godina u Egiptu
 - (b) četrdeset godina u pustinji
 - (c) četrdeset godina vodi Izraela
 - (4) Isus je postio četrdeset dana, Evanđelje po Mateju 4:2; Marko 1:13; Luka 4:2
 - c. zabilježite (pomoću konkordance) koliko se puta taj broj pojavljuje u označavanju vremena u Bibliji!
- 8. sedamdeset - okrugli broj za ljude:
 - a. Izrael, Knjiga Izlaska 1:5
 - b. sedamdeset starješina, Knjiga Izlaska 24:1.9
 - c. eshatološki, Knjiga proroka Daniela 9:2.24
 - d. misijska grupa, Evanđelje po Luki 10:1.17
 - e. oprost (70x7), Evanđelje po Mateju 18:22.
- B. Dobre preporuke
 - 1. John J. Davis, *Biblical Numerology*
 - 2. D. Brent Sandy, *Plowshares and Pruning Hooks*.

12:7 “zadržati...

očuvati” Ovi GLAGOLI (BDB 1036, KB 1581, *Qal* IMPERFEKT i BDB 665, KB 718, *Qal* IMPERFEKT) upotrijebljeni su mnogo puta u Psalmima kako bi izrazili psalmistov vapaj za YHWH-inu prisutnost kao pomoć protiv protivnika ili okolnosti.

▣ “od ovoga naraštaja” Ovaj izričaj u Psalmu 12 upućuje na one koji:

1. govore lažnost, stih 2
2. imaju laskave usne, stih 2
3. imaju dvolično srce, stih 2
4. govore velike stvari o sâmima sebi, stihovi 3-4
5. opustošenja siromašnih, stih 5

6. pokvareni se kočopere, stih 8.

▣ “zauvijek” Ovo može biti naslov za YHWH-u, “Vječni” (AB, str. 75). Ako je tako, to uspoređuje YHWH-u u prethodnome retku poezije.

12:8

NASB, NKJV, NRSV

“podlac”

NJB

“izopačenost”

JPSOA

“podlost”

REB

“nedostojnost”

Ova IMENICA (BDB 273) nađena je jedino ovdje u SZ-u. GLAGOLSKI oblik (NIDOTTE, tom 1, str. 1109) znači:

1. u *Qal*, “biti bezvrijedan” ili “biti preziran”
2. u *Hiphil*, “postupati površno /olako”.

Ako netko pokušava vidjeti kako dva retka stiha 8 oblikuju istoznačni paralelizam, predložene su druge tekstualne ispravke:

1. revokalizacija – “držati opakim”
2. različit pretpostavljen korijen – “jama”
3. ispravak – “ukradeni bogovi” (usp. LXX)
4. ispravak – “zvjezdana tijela”.

Izgleda bolje u ovome etimološkome pitanju uključiti rijetke riječi, dopustiti:

1. značenju čitavoga Psalma
2. središnjoj istini kitice
3. mogućem paralelizmu redaka
4. mogućima srodnim korijenima

dati nam najbolju procjenu!

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Što je dvolično srce (stih 2)?
2. Što stih 4 znači?
3. Zašto su riječi osobe toliko važne?

PSALAM 13

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
molitva za pomoć u nevolji	pouzdanje u spasenje GOSPODINOVO	molitva za oslobođenje od osobnih neprijatelja (Tužaljka)	molitva za pomoć	molba puna pouzdanja
<u>MT uvod</u> "Za zborovodu. Psalam Davidov"				
13:1-2	13:1-2	13:1-2	13:1-2	13:1-3
13:3-4	13:3-4	13:3-4	13:3-4	
13:5-6	13:5-6	13:5-6	13:5-6	13:4-5 (6)

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 13:1-2

¹Kako dugo, o GOSPODINE? Hoćeš li Ti mene zaboraviti zauvijek?

Kako dugo ćeš Ti skrivati Svoje lice od mene?

²Kako dugo ću uzimati savjet u svojoj duši,

Imajući žalost u svome srcu čitav dan?

Kako će dugo moj neprijatelj biti uzvišen nada mnom?

13:1-2 Zabilježite građu ove uvodne kitice su četiri “kako dugo” (BDB 723 II, usp. Ps 6:3; 90:13) pitanja:

1. dva u stihu 1
2. dva u stihu 2.

Ona su književni način izražavanja psalmistove bezizlaznosti u ovima sadašnjim okolnostima. On se osjećao napušten od Boga:

1. zaboravljen od Boga, stih 1a
2. Bog je skrivao Sâmoga Sebe, stih 1b
3. osobna žalost, stih 2a.b
4. njegov je neprijatelj uzvišen, stih 2c.

Zabilježite #1 i #2 također se pojavljuju zajedno u Psalmu 10:11. Tema o osjećaju napuštenosti prekrasno je izražena u Psalmu 42. Osjećaj napuštenosti samo je percepcija ranjenoga psalmiste. Stvarnost jeste da je YHWH s nama, za nas, i djelovat će u našu korist na primjerene, pravodobne načine!

13:1 “zauvijek” Ova riječ (BDB 664) je hiperbolički idiom izražavanja psalmistovih osjećaja bivanja trajno napuštenim od Boga.

▣ **“lice”** Ovo je, također, hebrejski idiom osobne prisutnosti (usp. Ps 11:7; 17:15; 27:4.8). Iz nekoga razloga (tj. osobni grijeh, usp. Ps 13:3b ili bolest, 3b) YHWH se naoko okrenuo od njega.

13:2 “duši...”

srcu” Ova dva pojma usporedna su i obilježavaju hebrejske načine personificiranja osobe.

▣ **“čitav dan”** Ovaj idiom znači “čitavo vrijeme”. To ne znači da žalost traje samo tijekom dnevnih sati.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 13:3-4

³Obazri se i odgovori mi, o GOSPODINE moj Bože;
Prosvijetli moje oči, ili ću ja spavati *san* smrti,
⁴I moj neprijatelj reći će: “Ja sam ga nadvladao”,
I moji protivnici će se radovati kad sam potresen.

13:3-4 Ovaj izričaj je molitva Bogu da odgovori njegova molitvena pitanja iz stihova 1-2.

Postoje nizovi od tri IMPERATIVA (tj. molitvena zahtjeva):

1. obazri se (doslovno “pogledaj”) – BDB 613, KB 661, *Hiphil* IMPERATIV, usp. Psalm 80:14; Tužaljke 1:11; 2:20; 5:1
2. odgovori – BDB 772, KB 851, *Qal* IMPERATIV
3. prosvijetli (doslovno “uzrokuje da zasja”) – BDB 21, KB 24, *Hiphil* IMPERATIV; ovo je možda upotrijebljeno u smislu:
 - a. Bog je odgovorio na moju molitvu sa znanjem o mome otkrivenju (usp. Ps 6:7; 19:8)
 - b. Bog me oslobodio od smrti (usp. Ps 38:10).

Također zabilježite da NASB ima “kako /da ne bih” tri puta (MT, BDB 814, dva puta):

1. kako ne bih umro
2. kako se moj neprijatelj ne bi hvalio
3. kako se moji protivnici ne bi radovali.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 13:5-6

⁵Ali ja sam se pouzdao u Tvoju dobrotu;
Moje će se srce radovati u Tvome spasenju.
⁶Ja ću pjevati GOSPODINU,
Jer je On dobrostivo postupao sa mnom.

13:5-6 Ovo je psalmistova izjava o vjeri /pouzdanju /povjerenju u YHWH-u:

1. pouzdao sam se (BDB 105, KB 120, *Qal* PERFEKT) u Tvoju dobrotu (vidjeti Posebnu temu u Ps 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota [*hesed*]). Pouzdanje je ključni vid istinskoga vjernika (usp. Ps 25:5; 42:5; 65:5; 78:22; 86:2). Vidjeti punu bilješku u Psalmu 4:5
2. radovat ću se (BDB 162, KB 189, *Qal* JUSIV) u Tvome spasenju (vidjeti Posebnu temu u Ps 3:7: Spasenje [SZ-ni pojam]), koje u okviru, upućuje na obnovu zdravlja
3. pjevat ću (BDB 1010, KB 1479, *Qal* KOHORTATIV).

U hebrejskoj misli smrt je bila odlazak u *Šeol*, gdje nitko neće hvaliti Boga (usp. Ps 6:5; 30:9; 88:10-12; 115:17; Iz 38:18). Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:6: Gdje su mrtvi?. Vidjeti bilješke u Psalmu 6:5 i 9:13.

Psalmist temelji svoje pouzdanje na YHWH-inoj naravi i djelovanjima (tj. “dobrostitivo postupao sa mnom”, BDB 168, KB 197, *Qal* PERFEKT).

13:6 “dobrostitivo (je) postupao sa mnom” Ovaj GLAGOL (BDB 168, KB 197, *Qal* PERFEKT) upotrijebljen je nekoliko puta u Psalmima (usp. Ps 116:7; 119:17; 142:7). Taj oblik PERFEKTA obilježava psalmistovu izvjesnost da će YHWH djelovati u njegovu korist u budućnosti i, prema tome, izjavljuje to kao da se to već dogodilo.

▣ **“sa mnom”** Zanimljivo LXX prevodi ovo kao naslov za Boga - “Previšnji” (usp. NJB). Ova ista promjena može se također dogoditi u Psalmu 7:8.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Stihovi 1-2 opisuju kako se vjerni sljedbenici osjećaju u palome svijetu. Objasnite to svojim riječima.
2. Je li smrt “san /spavanje”?
3. Odredite i objasnite “dobrostitivost”.
4. Kako riječ “spasenje” mijenja značenja od SZ-a do NZ-a?

PSALAM 14

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
bezumni i bezbožni ljudi	bezumni o bezbožnosti i Božja konačna pobjeda	osuda bestidnoga i nepravednoga doba (usp. Ps 53)	ljudska bezbožnost (usp. Ps 53)	sudbina bezbožnika
<u>MT uvod</u> “Za zborovođu. Psalam Davidov”				
14:1-3	14:1 14:2-3	14:1 14:2 14:3	14:1 14:2-3	14:1 14:2
14:4-6	14:4-6	14:4-6	14:4 14:5-6	14:4 14:5-6
14:7	14:7	14:7	14:7	14:7

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 14:1-3

¹Budala je rekla u svome srcu: “Nema Boga.”

Oni su pokvareni, oni su se predali odvratnim činidbama;
Ne postoji niti jedan koji čini dobro.

²GOSPODIN je pogledao dolje s neba nad sinove čovječje

Da vidi ako postoji netko tko razumije,
Koji traži Boga.

³Oni su svi zastranili, zajedno su postali pokvareni;

Ne postoji niti jedan koji čini dobro, čak niti jedan.

14:1 “Budala” Ovaj psalam je gotovo isti kao Psalam 53. Ta riječ (BDB 614 I) upućuje na ljude koji bi trebali poznati YHWH-u ali odabrali su živjeti kao da On ne utječe na njihove živote. Oni nisu bili ateisti u filozofijskome smislu u Drevnome Bliskom Istoku, ali mnogi od zavjetnoga naroda praktički su bili ateisti (usp. Pnz 32:6.21; 2. Sam 13:13; Ps 10:4.11.13; 53:1; 74:22; Ez 13:3). Izreka Evanđelja po Luki 12:48 zasigurno se odnosi na ove ljude.

☐ Zabilježite kako je obilježena “budala”:

1. oni su pokvareni – BDB 1007, KB 1469, *Hiphil* PERFEKT (tj. ustaljeno stanje)
2. oni su se predali odvratnim činidbama – BDB 1073, KB 1765, *Hiphil* PERFEKT (tj. ustaljeno stanje).

☐ “odvratnim činidbama” Vidjeti Posebnu temu dolje.

POSEBNA TEMA: ODVRATNOST (SZ)

“Odvratnosti” (BDB 1072) može upućivati na nekoliko stvari:

1. stvari vezane na Egipćane:
 - a. njima se gadilo jesti s Hebrejima, Knjiga Postanka 43:32
 - b. njima su se gadili pastiri, Knjiga Postanka 46:34
 - c. njima su se gadile hebrejske žrtve, Knjiga Izlaska 8:26
2. stvari vezane na YHWH-ine osjećaje prema djelovanjima Izraela:
 - a. nečista hrana, Ponovljeni zakon 14:2
 - b. idoli, Ponovljeni zakon 7:25; 18:9.12; 27:15
 - c. poganski spiritisti, Ponovljeni zakon 18:9.12
 - d. paljenje djece *Moleku*, Levitski zakonik 18:21-22; 20:2-5; Ponovljeni zakon 12:31; 18:9.12; 2. Knjiga o Kraljevima 16:3; 17:17-18; 21:6; Knjiga proroka Jeremije 32:35
 - e. kanaanska idolatrija, Ponovljeni zakon 13:14; 17:4; 20:17-18; 32:16; Knjiga proroka Izaije 44:19; Jeremija 16:18; Ezekiel 5:11; 6:9; 11:18.21; 14:6; 16:50; 18:12
 - f. žrtvovanje unakaženih životinja, Ponovljeni zakon 17:1 (usp. 15:19-23; Mal 1:12-13)
 - g. žrtvovanje idolima, Knjiga proroka Jeremije 44:4-5
 - h. ponovna ženidba žene od koje si se prije rastao, Ponovljeni zakon 24:2
 - i. žene koje su oblačile muške odjeće (moguće kanaansko štovanje), Ponovljeni zakon 22:5
 - j. novac od kultne prostitucije (kanaansko štovanje), Ponovljeni zakon 23:18
 - k. idolatrija Izraela, Knjiga proroka Jeremije 2:7
 - l. homoseksualizam (moguće kanaansko štovanje), Levitski zakonik 18:22; 20:13
 - m. uporaba krivih utega, Ponovljeni zakon 25:16; Izreke 11:1; 20:23
 - n. kršenje zakona o hrani (moguće kanaansko štovanje), Ponovljeni zakon 14:3
3. primjeri iz Mudrosne književnosti:
 - a. Izreke 3:32; 6:16-19; 11:1.20; 12:22; 15:8.9.26; 16:5; 17:15; 20:10.23; 21:27; 28:9
 - b. Psalam 88:8
 - c. Knjiga o Jobu 30:10
4. postoji ponovljani eshatološki izričaj “grozota pustoši”, što je bio korišten u Knjizi proroka Daniela (usp. 9:27; 11:31; 12:11). Izgleda da upućuje na tri različite prigode (višestruko ispunjeno proročanstvo):
 - a. Antioh IV. Epifan u međubiblijskome razdoblju Makabejaca (usp. 1. Mak 1:54.59; 2. Mak 6:1-2)
 - b. rimski vojskovođa (kasnije car), Tit, koji je oplijenio Jeruzalem i uništio Hram godine 70. (usp. Mt 24:15; Mk 13:14; Lk 21:20)
 - c. vođa na kraju vremena nazvan “Čovjek bezakonja” (usp. 2. Sol 2:3-4) ili “Antikrist” (usp. 1. Iv 2:18; 4:3; Otk 13).

☐ “Ne postoji niti jedan koji čini dobro” Ovo je općenita izjava o duhovnome stanju paloga čovječanstva, štoviše zavjetnoga naroda. To je pomno razrađeno u Psalmu 14:2-3. Zabilježite kako je obilježeno palo ljudstvo:

1. niti jedan ne čini dobro, stihovi 1.3 (završno)
2. niti jedan ne razumije
3. niti jedan ne traži Boga

4. svi su zastranili (vidjeti bilješku u stihu 3)
5. svi su postali pokvareni.

Netko je jasno vidio utjecaj Knjige Postanka 3 na svo ljudstvo. Pavao spaja snažnu litaniju stihova s ljudskom pobunom u Poslanici Rimljanima 3:9-18.23. On navodi Psalam 14:1-3; 53:1-4; 5:9; 140:3; 10:7; Knjiga proroka Izaije 59:7-8; Psalam 36:1. Ova istina je prva istina Evanđelja (Rim 1:18 - 3:18). Evanđelje je “dobra vijest” u svjetlu loših vijesti!

14:2 “GOSPODIN je pogledao dolje s neba” YHWH je predvidio obitavati u Nebu (vidjeti Posebnu temu u Ps 2:4: Nebo), iz kojeg On vidi i zna o svemu što se događa na Zemlji (djelovanja, pobude, nakane, usp. Ps 33:13.14; 102:19; Job 28:24). YHWH, tako različit od idola, vidi, zna, i djeluje!

14:3 “Oni su svi zastranili” YHWH-in Savez bio je jasno označena staza /cesta /put. Njegov je narod morao ostati na toj ravnoj (tj. pravednost) i uskoj cesti, ali oni nisu (usp. Izl 32:8; Pnz 9:12; 11:16; 17:11.17; Suci 2:17; 1. Sam 12:20; 2. Kr 22:2; Jer 5:23; 17:13; 32:40). Odvraćanje nije bio čin zanemarivanja nego namjeravane pobune!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 14:4-6

⁴Ne znaju li svi činitelji bezbožnosti,
**Koji izjedaju moj narod kao što jedu kruh,
 A ne pozivaju se na Gospodina?**
⁵Tamo su oni u velikoj stravi,
Jer Gospodin je s pravednim naraštajem.
⁶Vi ćete posramiti savjet nemoćnih,
Ali GOSPODIN je njihovo utočište.

14:4-6 Ova kitica pojačava ishode “ne znati /ne poznavati” (BDB 393, KB 390, *Qal* PERFEKT, vidjeti Posebnu temu u Ps 1:6: Znati /poznati (korišteno uglavnom u Ponovljenom zakonu kao obrazac). Djelovanja bezbožnih protiv siromašnih, nemoćnih, i onih bez društvenoga glasa ili snage bit će osuđeni od Boga, njihova zaštitnika (usp. Pnz 10:17-19; 14:29; 24:17.19-22; 26:12.13; 27:19)!

On je njihovo “utočište” (BDB 340, usp. Ps 2:12; 5:11; 34:22). Napasti njih jeste napasti Njega. On će ih braniti.

14:4

NASB, NKJV, NRSV, LXX	“ne pozivaju se na Gospodina”
TEV	“oni se nikad ne mole meni”
NJB, REB	“oni se nikad ne pozivaju na YHWH-u”
JPSOA	“nikad ne prizivaju Gospodina”

GLAGOL (BDB 894, KB 1128, *Qal* PERFEKT) je obično korišten na mnogo načina (tj. široko semantičko polje). U Psalmima on ima nekoliko uporaba:

1. o svećenicima u obredu i molitvi – Psalam 99:6
2. o molitvama zavjetnoga naroda – Psalam 4:2; 20:10; 50:15; 86:5; 91:15; 107:6.13; 116:2; 141:1
3. narodi se ne pozivaju na YHWH-u (tj. Ps 79:6) ali Izrael to čini – Psalam 14:4; 50:15; 53:4.

U NZ-u ovaj SZ-ni izričaj štovanja (tj. obred i molitva) postaje načinom označavanja ulaska u odnos s YHWH-om kroz Isusa (usp. Djela 2:21; 22:16; Rim 10:9-13).

Mi smo pozvani narod u Ime Gospodinovo i onda smo pozvani služiti! Nedostatak molitve jeste znak krive vjere i praktičnoga ateizma!

14:5 “oni (su) u velikoj stravi” Doslovice ovo je “oni se ustrašise straha” (*Qal* PERFEKT i IMENICA istoga korijena – BDB 808, KB 922).

Budući je “tamo” neodređeno, neki to prebacuju na kraj izričaja i dodaju “tako gdje nema straha” (AB, NJB).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 14:7

⁷O, kad bi spasenje Izraela došlo od Siona!
**Kad GOSPODIN obnovi Svoj zarobljeni narod,
 Jakov će se veseliti, Izrael će biti radostan.**

14:7 “O, kad bi spasenje Izraela” Ovo je naslov za YHWH-u koji obitava na Sionu (tj. gori Moriji, Hramu). Zabilježite usporednicu od “YHWH” u retku 2.

Ovaj je stih također nađen u Psalmu 53:6, što znači da on može označavati izreku. LXX čini ovaj prvi redak pitanjem (usp. 53:6).

▣ **“obnovi”** Ovaj isti GLAGOL (BDB 996, KB 1427) također može značiti “pokajati se” ili “okrenuti se”. Međutim, u ovome okviru Izrael nije pozvan na pokajanje.

Postoji igra riječi između “obnovi” (BDB 996) i “usreći” (BDB 986). Fusnota u NET Bibliji ima “okrene s okretanjem (prema) svoga naroda”.

▣ **“Jakov... Izrael”** Patrijarh Jakov imao je dvanaestero djece koji su postali dvanaest plemena. Ime Jakova bilo je promijenjeno na Izrael u Knjizi Postanka 32:22-32.

POSEBNA TEMA: IZRAEL (ime)

I. Značenje imena je neizvjesno (BDB 975):

- A. *El* odolijeva
- B. neka *El* odoli (ZAPOVJEDNI)
- C. *El* ustraje
- D. neka se *El* bori
- E. *El* se natječe
- F. on koji se natječe s Bogom (Post 32:28).

II. Uporabe u SZ-u

- A. Jakovljevo ime (onaj koji je istisnuo nekoga, grabitelj pete, BDB 784, usp. Post 25:26) promijenjeno je nakon rvanja s duhovnom osobom na rijeci Jabok (usp. Post 32:22-32; Izl 32:13). Često su značenja hebrejskih imena igre zvukova, ne etimologija (usp. 32:28). Izrael postaje njegovo ime (npr. Post 35:10).
- B. Postalo je zajedničko ime za svih njegovih dvanaest sinova (npr. Post 32:32; 49:16; Izl 1:7; 4:22; 28:11; Pnz 3:18; 10:6).
- C. Bilo je korišteno za imenovanje naroda ustrojenog od dvanaest plemena prije Izlaska (usp. Post 47:27; Izl 4:22; 5:2) i nakon Izlaska (usp. Pnz 1:1; 18:6; 33:10).
- D. Nakon ujedinjenja monarhije za vladavine Šaula, Davida, i Salomona plemena su se podijelila za vladavine Roboama (usp. 1. Kr 12):
 - 1. razdvajanje je započelo već prije službene podjele (npr. 2. Sam. 3:10; 5:5; 20:1; 24:9; 1. Kr 1:35; 4:20)
 - 2. označava sjeverna plemena sve do pada Samarije pod Asiriju 722. g.pr.Kr. (usp. 2. Kr 17).
- E. Korišteno je za Judu na nekoliko mjesta (npr. Iz 1; Mih 1:15-16).
- F. Nakon izgnanstva od strane Asirije i Babilona postalo je ponovo zajedničko ime za svo Jakovljevo potomstvo (npr. Iz 17:7.9; Jer 2:4; 50:17.19).
- G. Bilo je korišteno za laike u opreci sa svećenicima (usp. 1. Ljet 9:2; Ezr 10:25; Neh 11:3).

▣ **“veseliti... biti radostan”** Oba od ova GLAGOLA obilježavaju ishod obnove. GLAGOLI u hebrejskome uzimaju svoje vremensko usmjerenje iz okvira. Okvir je budućnost:

- 1. veseliti – BDB 162, KB 189, *Qal* JUSIV
- 2. biti radostan – BDB 970, KB 1333, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Što je budala mislila svojom izjavom: “Nema Boga”?
2. Uči li SZ da su svi ljudi grješni?
3. Što znači “pozivati se na GOSPODINA”?
4. Podrazumijeva li stih 7 izgnanstvo?

PSALAM 15

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
opis građana Siona	narav onih koji mogu prebivati s Gospodinom	liturgija za pristup Hramu	što Bog zahtijeva	zahtjev Jahve
<u>MT uvod</u> "Psalam Davidov"				
15:1-5	15:1 15:2-5b 15:5c	15:1 15:2-5b 15:5c	15:1 15:2-5b 15:5c	15:1 15:2-3a 15:3b-4b 15:4c-5

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 15:1-5

¹O GOSPODINE, tko može obitavati u Tvome šatoru?

Tko može prebivati na Tvome svetome brdu?

²On koji hoda s nepravednošću, i radi pravedno,

I govori istinu u svome srcu.

³On ne kleveće sa svojim jezikom,

Niti čini zlo svome bližnjemu,

Niti podiže prigovor protiv svoga prijatelja;

⁴U čijim je očima podlaci prezreni,

Ali koji poštuje one što se boje GOSPODINA;

On priseže svojom vlastitom ranom i ne mijenja je;

⁵On ne izdaje svoj novac za dobit,

Niti on uzima mito protiv nedužnoga.

On koji čini ove stvari nikad neće biti pokoleban.

15:1 “GOSPODINE” Ovo je zavjetno Ime za Božanstvo iz hebrejskoga GLAGOLA “biti”. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:1: Imena za Božanstvo.

▣ **“tko”** Stih 1 je pitanje što okvirno može biti označeno kao vrsta liturgije upotrijebljena za one koji ulaze u Hram na Blagdanski dan.

▣ **“Tvome šatoru. . .**

Tvome svetome brdu” Ovo je usporednica čija su sredstva GLAGOLI (“obitava” i “prebiva”) isto tako. Zamisao bivanja u YHWH-inu Hramu trajno (usp. Ps 23:6b) vječno je zajedništvo s Bogom što:

1. obuhvaća izvan ovoga života
2. uključuje prisnost
3. ima dnevni vid.

Psalam 27:4-6 izražava ovu istu misao na ne-hiperbolički način (tj. “sve dane moga života”, usp. Ps 23:6a).

Također zabilježite da u Psalmu 5:4b “niti zlo ne obitava /stanuje s YHWH-om”, nego vjerni sljedbenik žudi živjeti s Bogom (usp. Ps 61:4; 84:10).

15:2-5 Ovi stihovi opisuju (uravnotežena pozitivna i negativna svojstva) vrstu osobe koja će prebivati s Bogom (usp. Ps 24:3-6):

1. hoda u nepravednosti (“nedužan”, BDB 1071, usp. Ps 18:23.31; 119:80; Izr 28:18)
2. radi pravedno
3. govori istinu (vidjeti Posebnu temu u Ps 12:1: Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu [יְשׁוּעָה] u svome srcu
4. ne laska
5. ne čini zlo svome bližnjemu
6. ne podiže prigovor protiv svoga prijatelja
7. prezire bezbožnike
8. poštuje one koji se boje GOSPODINA (tj. zavjetne drugove)
9. priseže istinom (tj. svečano obećanje/zavjet, usp. Lev 27)
10. ne mijenja je (otkazuje zavjet za sebičnu dobit)
11. ne naplaćuje kamate /dobit (usp. Izl 22:25; Lev 25:36)
12. ne uzima mito protiv nedužnoga (usp. Izl 23:8; Pnz 16:19).

Zabilježite kako sve od ovih osobina opisuju kako živi pobožna osoba i kako postupa s drugima. Poznati Boga znači poštivati ljude. Vjerni sljedbenici morali su živjeti i ljubiti tako da svijet može doći da spozna i oponaša Stvoritelja Boga.

15:4b “one što se boje GOSPODINA” Ovo je ponavljan opis vjernih sljedbenika (usp. Ps 25:12.14; 103:11.13; 118:4). Oni su opisani na nekoliko načina:

1. što oni čine:
 - a. hvale, slave, i stoje u strahu YHWH-inom, Psalam 22:23
 - b. hodaju po Njegovu putu, Psalam 128:1
2. što On čini za njih:
 - a. objašnjava Svoj Savez, Psalam 25:14
 - b. dovodi spasenje blizu, Psalam 85:9
 - c. On je njihova pomoć i štit, Psalam 115:11
 - d. blagoslivlja ih, Psalam 115:13; 128:1
 - e. ispunjava njihove želje, Psalam 145:19 (također “čuje njihov plač i spasit će ih”).

15:5c Ovo je sažetak izjave. Oni koji žive u Savezu s Bogom te njihova braća /sestre nikad neće biti pokolebani (BDB 556, KB 555, *Niphal* IMPERFEKT, usp. Ps 17:5; 30:6; Izr 10:30; 12:3). TEV to prevodi kao: “uvijek će biti sigurni”. Knjiga proroka Izaije 33:15 izgleda uspoređuje proslavljenost onih koji mogu pristupiti i obitavati s YHWH-om. Ako je tako, onda je Izaija 33:16 usporedan s Psalmom 15:5c.

Svrha spasenja nije samo usredotočenost na pojedinca nego na društvo! Ljubav za Boga ishodit će u ljubavi jedan za drugoga! Mi ne smijemo odvajati opravdanje od pravde! Pad Knjige Postanka 3 utjecao je na čitavo čovječanstvo (usp. Ps 14:1-3). Slika Božja (usp. Post 1:26-27) u čovječanstvu bila je oštećena. Čovječanstvo se okrenulo prema unutra. Sebičnost i neovisnost sad označava njegova /njena djelovanja. Novi susret s Bogom mijenja ovo žarište (usp. Jer 31:31-34; Ez 36:25-27). Nova osoba ponovno ima osjećaj ovisnosti. On /ona živi za Boga /za druge.

▣ **“nikad”** Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 9:5: Zauvijek (*’olam*).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Opišite osobu koja može pristupiti YHWH-i u Hramu.
2. Kako je “način života vjere” povezan sa spasonosnom vjerom?
3. Popišite pet pozitivnih i pet negativnih osobina vjernoga sljedbenika.
4. Odredite “lihvarstvo”.
5. Podrazumijeva li ovaj Psalam da pravedna osoba neće nikad patiti?

PSALAM 16

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
GOSPODIN psalmistova Sudbina u životu i Osloboditelj od smrti	nada vjernog, i pobjeda Mesije	Djelo osobne vjere u Božjoj snazi da spasi (Pjesma pouzdanja)	molitva povjerenja	Jahve moje nasljeđe
<u>MT uvod</u> "Miktam Davidov"				
16:1-4	16:1 16:2-3	16:1-2 16:3-4	16:1-3	16:1 16:2-3a 16:3b-6
16:5-6	16:4 16:5-6	16:5-6	16:4 16:5-6	
16:7-11	16:7-8 16:9-11	16:7-8 16:9-10 16:11	16:7-8 16:9-10 16:11	16:7-8 16:9-11

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 16:1-4

¹Obrani me, o Bože, jer ja nalazim utočište u Tebi.
²Ja rekoh GOSPODINU: “Ti si moj GOSPODIN;
 Ja nemam dobro osim Tebe.”
³Što se tiče svetih koji su na zemlji,
 Oni su veličanstveni u kojima je sve moje uživanje.
⁴Žalosti onih koji su zamijenili za drugoga *boga* bit će umnožene;
 Ja neću izljevati njihovo piće prinosa od krvi,
 Niti ću uzimati njihova imena na svoje usne.

16:1 “Obrani me, o Bože” Ovo je jedini IMPERATIV (BDB 1033, KB 1570, *Qal* IMPERATIV) u Psalmu 16. To je hitni molitveni zahtjev. Iz Psalma 16:10-11 postaje očito da se psalmist suočava sa smrću. On zahtijeva život ali zna da ga čak ni smrt neće odvojiti od Boga (usp. Rim 8:31-38).

U ovome Psalmu Božanstvo je nazvano:

1. *El*, stih 1 (općeniti naslov Božji u Drevnome Bliskom Istoku)
2. YHWH, stihovi 2.5.7.8
3. *Adon*, stih 2.

Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:1: Imena za Božanstvo.

▣ **“jer ja nalazim utočište u Tebi”** Ovo je tema mnogih Psalama! Za “utočište” vidjeti bilješke u Psalmu 5:11.

Ljudi su stvoreni na sliku i sličnost Sâmogâ Boga (usp. Post 1:26-27). Mi smo stvoreni za zajedništvo (usp. Post 3:8). Mi možemo naći mir, počinak, radost, svrhu, i sigurnost jedino u Njemu!

16:2 Ovo je psalmistovo ispovijedanje vjere. Stih 2 izgleda sažima prijašnju molitvu ili vjeroispovijed.

▣

NASB	“Ja nemam dobro osim Tebe”
NKJV	“Moja dobrostivost nije ništa odvojena od Tebe”
NRSV	“ja nemam dobro odvojeno od Tebe”
TEV	“sve dobre stvari došle su mi od Tebe”
REB	“od Tebe sâmogâ dolazi dobro u kojem uživam”
NET Biblija	“moj jedini izvor blagostanja”
JPSOA fusnota	“ja nemam dobro osim u Tebi”

Netko je nastojao učitati u ovaj izričaj NZ-nu doktrinu o opravdanju, ali u SZ-u bolja usporednica je u Psalmu 73:25-28. YHWH je psalmistovo jedino “dobro”. Idoli naroda su lažni (usp. stihove 3-4). Veličanstven, milosrdan Bog Saveza poštuje one koji se pouzdaju u Njega i žive prema zahtjevima Njegova Saveza (tj. SZ – Mojsijevski Savez; NZ – Evanđelje, usp. Jer 31:31-34; Ez 36:25-27). Ishod jeste život i život zajedništva nakon smrti s Bogom.

16:3-4 Postoje mnoga pitanja o tome kako razumjeti ovaj stih. *Jewish Study Bible* kaže o njima (str. 1297) da: “Ovo su jedni među najnerazumljivijim stihovima u Psaltiru.”

1. Tko su “sveti” (BDB 872) – Neki (NEB, NJB) znanstvenici uzimaju zadnje riječi Psalma 16:2 i usklađuju negativnost stiha 3, što čini da “sveti” upućuju na “tajne duhove na Zemlji” (tj. idoli iz Ps 16:4). Vidjeti bilješku dolje.
2. Tko su “veličanstveni” (BDB 12) – Zbog paralelizma oni su ili pozitivni (tj. pobožni, usp. TEV) ili negativni (tj. kanaanski idoli, NJB).

Moguće je uzeti ova dva naslova kao upućivanje na zavjetni narod u stihu 3 koji postaju idolopoklonici u stihu 4. Mnogi prijevodi odvajaju stihove 3 i 4 u odvojene kitice. Pitanje je: “Oblikuju li stihovi 3-4 suprotivost ili su proširen opis?”

16:3 “svetih” Ovo je hebrejski pojam *Kadosh* (BDB 872), što je upotrijebljen za:

1. vjerne sljedbenike YHWH – Ponovljeni zakon 33:3; Psalam 34:9; Knjiga proroka Daniela 8:24
2. duhovna bića (tj. anđele) – Knjiga o Jobu 5:1; 15:15; Psalam 89:5.7; Knjiga proroka Daniela 8:13 (dva puta); Zaharija 14:5.

POSEBNA TEMA: SVECI (SVETI) (שקד)

- I. Stari zavjet
- A. Etimologija pojma *kadosh* (BDB 872) je neizvjesna, moguće kanaanska. Moguće da dio korijena (tj. *kd*) znači “podijeliti”. Ovo je izvor narodne odredbe “odvojen (iz kanaanske kulture, usp. Pnz 7:6; 14:2.21; 26:19) za Božju uporabu”.
 - B. Odnosi se na Božju prisutnost u stvarima, mjestima, vremenima, i osobama. Nije upotrijebljen u Knjizi Postanka, ali postaje uobičajen u Knjizi Izlaska, Levitskome zakoniku, i Knjizi Brojeva.
 - C. U proročkoj književnosti (posebice Izaija i Hošea) osobni dio prethodno prisutan, ali nenaglašen dolazi na čelo. To postaje načinom označavanja Božje biti (usp. Iz 6:3). Bog je svet. Njegovo Ime što predstavlja Njegovu narav je Sveti. Njegov narod koji je otkrio Njegovu narav potrebitom svijetu je svet (ako su poslušni Savezu u vjeri).
 - D. Božje milosrđe i ljubav neodvojivi su od teoloških zamisli zavjetne, pravedne, i sržne naravi. U tome je napetost u Bogu prema nesvetome, palome, pobunjenom čovječanstvu. U *Synonyms of the Old Testament*, str. 112-113 od Roberta B. Girdlestonea, postoji zanimljiv članak o odnosu između Boga kao “milosrdnoga” i Boga kao “svetoga”.
- II. Novi zavjet
- A. Pisci NZ-a (osim Luke) hebrejski su mislioci, ali bili su pod utjecajem koine grčkog (tj. Septuaginte). To je grčki prijevod SZ-a, ne klasična grčka književnost, umovanje, ili religija što nadzire njihov rječnik.
 - B. Isus je svet zato jer je od Boga i kao Bog (usp. Lk 1:35; 4:34; Djela 3:14; 4:27.30). On je Svetac i Pravednik (usp. Djela 3:14; 22:14). Isus je svet jer je On bezgrješan (usp. Iv 8:46; 2. Kor 5:21; Heb 4:15; 7:26; 1. Pt 1:19; 2:22; 1. Iv 3:5).
 - C. Zato jer je Bog svet, Njegova djeca postaju sveta (usp. Lev 11:44-45; 19:2; 20:7.26; Mt 5:48; 1. Pt 1:16). Zato jer je Isus svet, Njegovi sljedbenici postaju sveti (usp. Rim 8:28-29; 2. Kor 3:18; Gal 4:19; Ef 1:4; 1. Sol 3:13; 4:3; 1. Pt 1:15). Kršćani su spašeni kako bi služili u Kristo-sličnosti (svetosti).

16:4

NASB, NKJV, NRSV

“Žalosti”

TEV

“boli”

NJB

“prepuno idola”

LXX

“nemoći”

REB

“beskrajna bol”

Riječ “boli” (עצבות, BDB 781) vrlo je slična s “idoli” (עצבים, BDB 781, NJB). Okvir je očit o idolatriji. Točno na koga se upućuje u stihu 3 neizvjesno je.

Moguće je vidjeti pojam “drugoga” (אחר, BDB 29 I, stih 4) kao “drugi bogovi” (אחרים, usp. Iz 42:8; NET Biblija, str. 866, #29).

Za široku raspru vidjeti NIDOTTE, tom 2, str. 860-862 ili UBS *Handbook*, str. 141-142.

☐ Psalmist koji nalazi utočište u YHWH-i odbija:

1. izljevati piće prinosa od krvi (od životinja žrtava ili metafora za vino)
2. uzimati njihova imena na svoje usne (usp. Izl 20:3-5).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 16:5-6

⁵GOSPODIN je sudbina moga nasljeđa i moj kalež;

Ti me vrlo podupireš.

⁶Konopci su pali na mene u ljupkim mjestima;

Uistinu, moja je baština predivna meni.

16:5-6 Možda prinošenje pića spomenuto u stihu 4 podsjeća psalmistu na idiom “kalež(a)”, što označava nečiju sudbinu (usp. Ps 11:6; 23:5; 75:8; 116:13). Obično to ima negativan suzvuk ali ne ovdje.

Ovaj “vrlo” smjera na Jošuinu raspodjelu zemlje Kanaan prema plemenskoj podjeli, ždrijebam (usp. Jš 13-19), što je proročko ispunjenje YHWH-ina obećanja Abrahamu (usp. Post 12:1-3). Leviti i svećenici naslijedili su samo 48 gradova

(usp. Jš 20 - 24). Njima je bilo rečeno da imaju Sámoga Gospodina kao svoje nasljeđe (usp. Br 18:20; Pnz 18:1). Međutim, u Psalmu ova oznaka je proširena na vjerne sljedbenike (usp. Ps 73:26; 119:57; 142:5; također Tuž 3:24).

Stih 6 nastavlja ovu sliku s “Konopci su pali na mene”. Ovaj psalmist potvrđuje kako je njegovo nasljeđe predivno (tj. Jer 3:19).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 16:7-11

⁷Ja ću blagoslivljati GOSPODINA koji me je savjetovao;

Uistinu, moj me um podučava u noći.

⁸Ja sam stavio GOSPODINA za svagda pred sebe;

Jer On mi je s moje desne strane, ja neću biti uzdrman.

⁹Zbog toga moje je srce radosno i moja se slava veseli;

Moje će tijelo isto tako obitavati sigurno.

¹⁰Jer Ti nećeš ostaviti moju dušu Šeolu;

Niti ćeš Ti dopustiti Svome Svetome iskusiti truljenje.

¹¹Ti ćeš mi učiniti znanim put života;

U Tvojoj prisutnosti jeste punina radosti;

U Tvojoj su desnoj ruci uživanja zauvijek.

16:7-11 Psalmist potvrđuje svoju vjeru u YHWH-in:

1. savjet, stih 7a (usp. Ps 32:8)
2. poduke, stih 7b
3. snažnu prisutnost, stihovi 8.11
4. pobjedu, stih 8b.

Ishod jeste taj da se on raduje u svojoj sigurnosti u YHWH-i (usp. stih 9), čak i u smrti (stihovi 10-11):

1. On neće ostaviti psalmistu u *Šeolu*, stih 10 (usp. Job 14:14-15; 19:25-27)
2. On će mu učiniti znanim put života, stih 11 (usp. Ps 139:24; Izr 15:24; tj. idiom za dnevno vjerno življenje; za sličan izričaj vidjeti Ps 101:2.6)
3. On će biti s njim osobno, čak i u *Šeolu*, stih 11 (usp. Ps 139:7-8)
4. On osigurava u obilju sve psalmistove potrebe, stih 11.

Čak i u vremenima tjeskoba vjeran sljedbenik može znati da je YHWH s njim /njom, za njega/nju, i nikad neće ostaviti njega /nju! Ova vjera u YHWH-inu vjernost jeste naša nada, radost, mir, počinak, i pobjeda!

16:8b “s moje desne strane” YHWH-ina desna ruka /strana (vidjeti Posebnu temu u Ps 2:4-6: Bog opisan kao čovjek [jezik antropomorfizama]). Desna ruka /strana je izreka za snagu i jakost. Mesija je opisan kao Onaj koji sjedi Bogu s desne strane što označava mjesto snage, nadmoćnosti, i autoriteta.

Složenica nekoliko dijelova u ovome Psalmu čini ga Mesijanskim za apostole, Petra i Pavla:

1. slika desne strane, stihovi 8.11
2. život izvan fizičkoga postojanja
3. naslov “Sveti Bog”.

Vidjeti puniju bilješku u stihu 10.

16:9

NASB, NKJV

“moja slava”

NRSV, NJB

“moja duša”

LXX

“moj jezik”

JPSOA

“moje čitavo biće”

REB

“moj duh”

Hebrejska riječ “slava” (כבוד, BDB 458 II) može biti pisarska pogriješka za “jetra” (כדבכ, BDB 458, usp. Post 49:6; Ps 30:12), što, kao i srce, označava čitavu osobu (usp. NIDOTTE, tom 2, str. 587-588; NET Biblija, str. 866, #11). Zabilježite da su “srce”, “jetra /slava”, i “tijelo” usporednice i obilježavaju psalmistu sámoga.

16:10

NASB, NKJV
NRSV, JPSOA
NJB, REB
LXX
NET Biblija

“Svome Svetome”
“svome vjernome”
“svome vjernom sluzi”
“svome pobožniku”
“svome vjernom sljedbeniku”

Hebrejski ima “svome pobožnome” (טִיב, BDB 339). Ova je riječ upotrijebljena često za opis onoga zavjetnog naroda koji je ljubio, služio, i slušao YHWH-u (usp. Ps 4:3; 12:2; 32:6; 86:2; Mih 7:2). Kad se upotrijebi o YHWH-i to je prevedeno kao “ljubazan /dobrostiv” (usp. Ps 18:25; 145:17) ili “milostiv” (usp. Jer 3:12).

Zbog toga što je ovaj stih naveden od obojice i Petra (usp. Djela 2:27.31) i Pavla (usp. Djela 13:35) kako bi se uputilo na Isusovo uskrsnuće, u ovome Psalmu pojam je preveden kao “Sveti Bog” (NASB, NKJV). Nisam siguran kako promotriti ovaj stih u Psalmu 16. U okviru to očito upućuje na pobožnoga, vjernoga Izraelca (zabilježite paralelizam stiha 10). Potom on (taj Psalm) može biti razumjet od apostola kao:

1. proročki
2. doktrinarni
3. višestruko ispunjenje.

Apostoli su iz gledanja unatrag na SZ promatrali NZ i vidjeli mnoge znakove i naviještanje, kao i osobita predviđanja, o životu, radu, smrti, uskrsnuću, te ponovnome Dolasku Isusa Krista! Ja vjerujem njihovu nadahnuću.

NASB, REB
NKJV, LXX
NRSV, JPSOA
NJB

“put”
“pokvarenost”
“jama”
“bezdan /podzemlje”

MT ima “Jama” (BDB 1001) i to je usporedno sa *Šeol* (usp. Job 33:18; Iz 38:17-18). Za *Šeol* vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:6: Gdje su mrtvi?, te bilješke u Psalmu 6:5; 9:13. Oba su bili načini upućivanja na smrt.

LXX je prevedena od obojice i Petra i Pavla u Djelima apostolskim kako bi se potvrdilo uskrsnuće Isusa. Postoji nekoliko mjesta u SZ-u koja potvrđuju, ili u najmanju ruku daju nagovještaj, uskrsnuće (usp. Job 14:14-15; 19:25-27; Ps 17:15; 49:15; 56:13; 73:24.25; 86:13; Iz 26:19; Dn 12:2). Knjiga proroka Ezekiel 37 izgleda upućuje na obnovu naroda, ne uskrsnuće pojedinca.

Hvala Bogu za potpuno otkrivenje NZ-a:

1. Isusov prazan grob i pojavljivanja nakon uskrsnuća
2. Pavlova raspra o uskrsnuću u 1. Poslanici Korinćanima 15.

Život nakon smrti jeste napredujuće otkrivenje!

Život, učenja, smrt, i uskrsnuće Isusovo promijenilo je pogled na svijet apostola. Njihova SZ-na točka gledišta bila je promijenjena. Oni su započeli tražiti SZ-na proročanstva, doktrine, i nagovještaje ove nove stvarnosti. Osobno Isus mogao je započeti ovo otkrivajućim tumačenjima o Sâmom Sebi iz SZ-a dvojici učenika na putu za Emaus, koji su se izdvojili iz skupine u Gornjoj sobi (usp. Lk 24:25-27).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Odredite riječ “sveti”.
2. Jesu li “sveti” isti kao “veličanstveni”?
3. Kako se stih 4 odnosi prema idolatriji?
4. Odredite SZ-nu uporabu pojma “udes”.
Je li to usporedno s “vrlo”?
5. Za koji se organ ljudskoga tijela vjerovalo kako je izvor misli i osjećaja?
6. Je li ovo Mesijanski psalam zbog toga što je stih 10 naveden u Djelima apostolskim 13:35?
7. Zašto je biblijska vjera opisana kao “put”?

PSALAM 17

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
molitva za zaštitu protiv tlačitelja	molitva s pouzdanjem u konačno spasenje	molitva o oslobođenju od osobnih neprijatelja (Tužaljka)	molitva nedužne osobe	prigovor nedužnoga
<u>MT uvod</u> "Davidova molitva"				
17:1-5	17:1-2 17:3-5	17:1-2 17:3-5	17:1-2 17:3-5	17:1-2 17:3-4a 17:4b-7
17:6-12	17:6-9 17:10-12	17:6-7 17:8-12	17:6-7 17:8-9a 17:9b-12	17:8-12
17:13-15	17:13-14 17:15	17:13-14 17:15	17:13-14 17:15	17:13-14b 17:14c-15

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuti, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 17:1-5

¹Čuj pravi uzrok, o GOSPODINE, obazri se na moj plač;
Prigni uho k mojoj molitvi, koja nije s varavih usana.

²Neka moja osuda izade iz Tvoje prisutnosti;
Neka Tvoje oči gledaju s pravičnošću.

³Ti si iskušao moje srce;
Ti si posjetio mene noću;
Ti si me iskušao i Ti nisi našao ništa;
Ti si odlučio da moje usta neće činiti prijestup.

⁴Kao za djela čovječja, riječju Tvojih usana
Ja sam se čuvao od puta prekršaja.

⁵Moji se koraci držahu Tvojih putova.
Moje noge nisu se poskliznule.

17:1 Zabilježite usporedne IMPERATIVE što upućuju na psalmistovu molitvu:

1. čuj – BDB 1033, KB 1570, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalm 17:6; 27:7; 28:2; 30:10; 39:12; 54:12; 61:1; 64:1; 84:8; 102:1; 119:149; 130:2; 143:1
2. obazri se – BDB 904, KB 1151, *Hiphil* IMPERATIV, usp. Psalm 5:2; 55:2; 61:1; 86:6; 142:6
3. prigni uho – BDB 23, KB 27, *Hiphil* IMPERATIV, usp. Psalm 5:1; 39:12; 49:1; 54:2; 55:1; 77:1; 80:1; 84:8; 140:6; 141:1; 143:1.

Psalmi su Knjiga Božjega naroda koji Ga usrdno moli neka čuje (tj. zabilježi i odgovori) njihove očitovane potrebe.

U stihu 1 riječi onoga s pravim uzrokom (BDB 841) suprotstavljene su riječima onoga s “varavim usnama” (usp. Iz 29:13).

Psalm 17:1 usporedan je sa 17:6. Sve tri kitice ovoga Psalma započinju s nekoliko IMPERATIVA zaklinjući Boga na djelovanje u korist psalmiste!

NASB, NKJV	“nije s varavih usana”
NRSV, NJB	“s usana bez prijevare”
TEV	“iskrena molitva”
JPSOA	“bez lukavstva”

Psalmist potvrđuje svoje poštenje. On ne moli sa skrivenim pobudama ili znanim lažima (usp. Iz 29:13).

17:2 Kao što je stih jedan imao tri IMPERATIVA, ovaj stih ima dva razumljiva JUSIVA:

1. neka moja osuda /obrana izade iz Tvoje prisutnosti - BDB 422, KB 425, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
2. neka Tvoje oči gledaju s pravičnošću - BDB 302, KB 301, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu.

NASB	“pravičnošću”
NKJV	“pošteno”
NRSV	“pravo”
NJB, TEV, JPSOA, REB	“pravedno”
LXX	“iskrenost”

MT ima “nepristranost”, “čestitost”, ili “pravičnost” (BDB 449). Ovdje to upućuje na pošteno YHWH-ino suđenje ili nepristranost. Psalmist moli Boga pravde neka iskaže pravednu presudu (usp. stih 1a).

17:3-5 Psalmist nabraja zašto bi ga Bog trebao suditi /braniti:

1. što je Bog učinio (svi PERFEKTI):
 - a. On je iskušao njegovo srce, stih 3a

- b. On ga je posjetio noću, stih 3b (a & b su usporedni bez naznačene razlike)
 - c. On ga je iskušao i nije ništa našao, stih 3c (vidjeti Posebnu temu u Ps 11:4b-5: Bog ispituje Svoj narod)
2. što je on učinio ili nije učinio:
- a. on nije učinio prijestup sa svojim ustima, stih 3d
 - b. on se odvrtao od puta nasilja (riječ, BDB 829, znači “razbojnik”, usp. Jer 7:11, ali može značiti “nasilje”, usp. Ez 18:10), stih 4
 - c. on je hodao Božjim putovima, stih 5a
 - d. on se nije poskliznuo, stih 5b (usp. Ps 18:36).

Zamisao “puta” znači da je psalmist pozorno slijedio Božje zavjetne smjernice (usp. Ps 37:31; 40:2; 44:18; 66:9; 73:2; 119:105; Izr 14:15). Pokvareni ljudi:

- 1. skreću s puta desno ili lijevo
- 2. spotiču se na putu
- 3. imaju sklizave korake.

Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 11:4b-5: Bog ispituje Svoj narod.

17:3d UBS *Text Project* (str. 182-183) ima dobru kratku bilješku o mogućnostima na prijevodu ovoga retka poezije:

“Ako je מתי protumačeno kao građa sa sufiksom, zadnji dio stiha 3 morao bi biti protumačen kao ‘moji naumi (misli) ne idu preko mojih usta’ (tj. moje misli podudaraju se s mojim riječima, moje riječi potvrđuju se s mojim zamislima). Ako je מתי tumačeno kao glagol u prvom licu jednine, kratka bi rečenica trebala biti tumačena kao ‘ako izmislim <nešto> (tj. nešto pokvareno), <to>, neće preći preko mojih usta.’”

Također vidjeti NIDOTTE, tom 1, str. 1112, za isti predloženi ispravak. Promjena iz MT-a, “moja bezbožnost /zloba” (BDB 273, KB 273) na “ja sam razmišljao” ili “naumio sam” (BDB 273, KB 273, *Qal* PERFEKT) uključuje jedino promjenu samoglasnika.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 17:6-12

- ⁶Ja sam se pozvao na Tebe, jer Ti ćeš mi odgovoriti, o Bože;
 Prigni Svoje uho k meni, čuj moj govor.
⁷Začudno pokaži Svoju dobrotu,
 O Spasitelju onih koji nalaze utočište s Tvoje desne strane
 Od onih koji ustaju protiv njih.
⁸Drži me kao jabučicu oka;
 Skrij me u sjenu Svojih krila
⁹Od pokvarenih koji me pljačkaju,
 Mojih smrtnih neprijatelja koji me okružuju.
¹⁰Oni su zatvorili svoje bezosjećajno srce,
 Sa svojim ustima oni govore drsko.
¹¹Oni su nas sad okružili s našim koracima;
 Oni smjeraju svoje oči da nas bace dolje na tlo.
¹²On je kao lav što je nasrtljiv da raskomada,
 I kao mladi lav koji vreba u skrovištima.

17:6-12 Ova kitica opisuje Božja djelovanja prema psalmistu i djelovanja njegovih protivnika:

- 1. Božja djelovanja:
 - a. on je pozvao i Bog je odgovorio, stih 6
 - b. Bog je pokazao Svoju zavjetnu ljubav i odanost (tj. dobrotu, vidjeti Posebnu temu u Ps 5:7: Ljubavnost /blagost /dobrota [*hesed*])
 - c. Bog mu je dao utočište (vidjeti bilješku u Ps 5:11)
 - d. Bog je zadržao /zaštito “jabučicu oka” (idiom nježne skrbi za nekoga posebno bliskog, usp. Pnz 32:16; Izr 7:2)
 - e. Bog ga je skrio u sjenu Svojih krila (vidjeti Posebnu temu u Ps 5:11-12: Sjena kao metafora za zaštitu i brigu)

2. djelovanja protivnika:
 - a. oni su ga opljačkali (tj. ubijaju ga), stih 9
 - b. oni su ga okružili, stihovi 9b.11a
 - c. oni su zatvorili svoje srce (doslovno “svoje salo [BDB 316] oni su zatvorili” [BDB 688, KB 742, *Qal* PERFEKT],” usp. LXX; “salo” je upotrijebljeno u negativnome smislu o ljudima u Ps 73:3 i 119:70)
 - d. oni govore drsko protiv njega
 - e. oni smjeraju svoje oči protiv njega
 - f. oni ga komadaju kao lav, stih 12.

Kakva oštra oprečnost!

17:6

NASB, NKJV

“Prigni Svoje uho k meni”

TEV, NJB, JPSOA

“okreni svoje uho k meni”

Ovo je hebrejski idiom, koji kad je upotrijebljen u molitvama, moli YHWH-u neka se okrene /prigne (usp. 2. Kr 19:16; Iz 37:17; Dn 9:18; Ps 31:2; 71:2; 86:1; 88:2; 102:2; 116:2).

YHWH, iako nije skupno duhovno biće, opisan je u ljudskome rječniku. Vidjeti Posebnu temu o antropomorfizmima u Psalmu 2:4-6: Bog opisan kao čovjek (jezik antropomorfizama). Ljudi nemaju rječnik osim onoga što se odnosi na ovu planetu i njihovu fizičku prostornost. Ljudski rječnik upotrijebljen o Bogu ili duhovnoj kraljevini uvijek je slikovit.

17:7 Ovaj stih ima nizove snažnih, emocionalno teoloških pojmova povezanih na YHWH-inu Osobu i milosrđe:

1. začudno pokaži – BDB 811, KB 930, *Hiphil* IMPERATIV (vidjeti srodnu riječ BDB 810 u Ps 33:22, vidjeti Posebnu temu u Ps 9:1: Čudesne stvari [אֲפִלָּי])
2. dobrotu, YHWH-inu *hesed* – BDB 338 (vidjeti Posebnu temu u Ps 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota [*hesed*]) što označava Njegovu zavjetnu odanost i postojanu ljubav
3. O Spasitelju – BDB 446, *Hiphil* PARTICIP, tj. onaj koji spašava, usp. Psalam 106:7.21
4. utočište – BDB 340, *Qal* PARTICIP, YHWH je jaka i moćna utvrda za one koji nalaze utočište u Njemu, usp. Psalam 5:11; 18:2.

▣ “s Tvoje desne strane” Ovaj izričaj može biti razumjet na nekoliko načina:

1. mjesto blizu YHWH gdje siromah traži utočište, usp. NASB, TEV
2. sredstvo kojim YHWH oslobađa siromaha (tj. Njegova jaka desnica, usp. NKJV, JPSOA, REB, vidjeti Posebnu temu u Ps 7:3-5: Ruka [slikovito prikazano iz Knjige proroka Ezekielu])
3. bliska veza između psalmiste i njegovih neprijatelja (tj. bliske veze, usp. NRSV).

17:9 “(od) pokvarenih” Teško je odrediti ovu skupinu. Ovo može upućivati na:

1. zavjetne drugove koji, za svoje vlastite svrhe, napadaju psalmistu
2. zavjetne drugove koji znalački krše YHWH-in Savez
3. okolne narode koji glupavo, slijepo slijede idole a ne YHWH-u.

Jedino okvir Psalma i pojedinačna kitica može pomoći prepoznavanju. Ja nisam siguran da “pokvareni(h)” shvaćaju da su oni takvi. Često misle kako služe Bogu u svojim djelovanjima.

U ovome Psalmu oni su izgleda bogati, uspješni Izraelci koji vide svoja vlasništva i djecu kao zavjetni znak Božjega odobravanja.

17:11 “Oni su nas sad okružili” MT ima GLAGOL (BDB 685, KB 738) kao JEDNINA ali on je uspoređan u narednome retku s GLAGOLOM u MNOŽINI. Tako su masoretski znanstvenici stavili bilješku na margini (*Qere*) predlažući da se čita kao MNOŽINA (usp. NASB “nas” u stihu 11, redci a i b).

Ja mislim da je JEDNINA (MT) bolja. Ovaj je Psalam tužaljka pojedinca, ali kasnije se koristila liturgijski za čitavu zajednicu, što je tako uobičajeno u Psalmima.

▣

NASB, NKJV

“našim koracima”

NRSV

“oni me hvataju”

NJB

“oni napreduju”

Hebrejski stiha 11 započinje s “našim koracima” (BDB 81, MNOŽINA ŽENSKOGA RODA, אַשׁוּרִי) ali promjenom samoglasnika, moći postaje GLAGOL, “napredovati” (BDB 80, אָשַׁר), što je u jednome hebrejskome rukopisu, usp. NRSV, NJB.

NASB	“da nas bace dolje na tlo”
NKJV	“puzati dolje k zemlji”
NRSV	“da me bace na tlo”
TEV	“da me obore”
NJB	“da me bace na tlo”
LXX	“prignuti do tla”
Pešita	“da me ukopaju u tlo”

GLAGOLSKI “baciti” (*Qal* INFINITIVNA GRAĐA) doslovno je GLAGOL “prignuti” (BDB 639, KB 692) upotrijebljen u stihu 6, ali ovdje ovaj prijevod ne odgovara okviru. Zapamtite riječi imaju značenje jedino u okviru! Poezija sili riječi da budu korištene na jedinstvene načine.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 17:13-15

- ¹³Ustani, o GOSPODINE, suprotstavi mu se, ponizi ga;
Oslobodi moju dušu od pokvarenih sa Svojim mačem,
¹⁴Od ljudi sa Svojom rukom, o GOSPODINE,
Od ljudi svijeta, čiji je udes u *ovome* životu,
I čiji trbuh Ti ispunjavaš sa Svojim blagom;
Oni su zadovoljni s djecom,
I ostavljaju svoje izobilje svojoj dječici.
¹⁵Što se mene tiče, ja ću gledati Tvoje lice u pravednosti;
Ja ću biti udovoljen s Tvojom sličnošću kad se probudim.

17:13-15 Psalmist se poziva na Boga neka djeluje u njegovu korist (stih 13):

1. ustani – BDB 877, KB 1086, *Qal* IMPERATIV
2. suprotstavi se – BDB 869, KB 1068, *Piel* IMPERATIV
3. ponizi – BDB 502, KB 499, *Hiphil* IMPERATIV
4. oslobodi – BDB 812, KB 930, *Piel* IMPERATIV.

Zabilježite riječice “od”, koje označavaju protivnike (stihovi 13b-14):

1. od pokvarenih
2. od ljudi (NET Biblija [str. 867, #32] to popravljaju na “od onih koji ubijaju”, tj. “ubojica”, u oba retka a i b):
 - a. čiji udes u životu jeste od svijeta
 - b. čiji je trbuh pun
 - c. koji imaju mnogo djece
 - d. koji ostavljaju svoje bogatstvo svojoj djeci.

Međutim, psalmist je obilježen kao:

1. onaj koji gleda Božje lice u pravednosti (idiom prisnosti, usp. Ps 11:7)
2. onaj koji je zadovoljan s Božjom prisutnošću (usp. Ps 16:11).

Oba GLAGOLA Psalma 17:15 su KOHORTATIVI:

1. vidjeti /gledati – BDB 302, KB 301, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu
2. udovoljen – BDB 959, KB 1302, *Qal* KOHORTATIV.

17:15 Kao što su pokvareni (i njihovo potomstvo) zadovoljni (BDB 959, KB 1302, *Qal* IMPERFEKT) sa zemaljskim stvarima, krivo-stečenim dobicima; psalmist (posebno naglašen “ja”) zadovoljan je (BDB 959, KB 1302) s YHWH-inom prisutnošću!

▣ “kad se probudim” Ovaj GLAGOL (BDB 884, KB 1098, *Hiphil* INFINITIVNA GRAĐA) upotrijebljen je u nekoliko značenja:

1. probuditi se iz posebnoga viđenja Boga
2. probuditi se iz noćnoga sna

3. probuditi se iz pijanstva
4. probuditi se iz smrti.

Ja mislim da #4 bolje odgovara u okviru (tj. YHWH-ina prisutnost, usp. 2. Kr 4:31; Job 14:12; Ps 23:24-25; 139:18; Iz 26:19; Jer 51:39.57; Dn 12:2). Ako je tako, onda je završavanje Psalma 16 i Psalma 17 istovrsno!

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepuštiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Kako se YHWH bavio sa psalmistovom tvrdnjom o nedužnosti?
2. Kako psalmist tvrdi da je on nedužan?
3. Objasnite sliku “s Tvoje desne strane /ruke”.
4. Objasnite sliku “očna jabučica”.
5. Objasnite sliku “u sjeni Tvojih krila”.

PSALAM 18

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
hvaljen GOSPODIN za davanje oslobođenja	Bog suvereni Spasitelj	Kralj daje hvale za pobjedu u bitci (kraljevsko zahvaljivanje, usp. 2. Sam 22:1-3)	Davidova Pjesma pobjede	Kraljevo zahvaljivanje
<u>MT uvod</u> “Za zborovodu. Psalam Davida sluge GOSPODINA, koji je govorio GOSPODINU riječi ove pjesme u danu kad ga je GOSPODIN oslobodio od svih njegovih neprijatelja i od ruke Šaula. I on reče....”				
18:1-3	18:1-3	18:1-3	18:1 18:2-3	18:1 18:2 18:3
18:4-6	18:4-6	18:4-5 18:6	18:4-6	18:4-5 18:6
18:7-15	18:7-12 18:13-15	18:7-15	18:7-15	18:7-8 18:9-10 18:11-12 18:13-14 18:15 18:16-17
18:16-19	18:16-19	18:16-19	18:16-19	19:18-19 18:20-21
18:20-24	18:20-24	18:20-24	18:20-24	18:22-23 18:24-25
18:25-29	18:25-27 18:28-30	18:25-30	18:25-27 18:28-29 18:30-34	18:26-27 18:28-29 18:30 18:31-32
18:30-36				

				18:33-34
	18:31-34	18:31-42		18:35-36
				18:37-38
18:37-42	18:35-36		18:35-42	18:39-40
	18:37-42			18:41-42
				18:43
18:43-45	18:43-45	18:43-45		18:44-45
				18:46-47
18:46-50	18:46-49	18:46-48	18:46-50	18:48
				18:49
		18:49-50		18:50
	18:50			

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xvi.). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 18:1-3

¹“Ljubim te, o GOSPODINE, moja snago.”

²GOSPODIN je moja stijena i moja utvrda i moj osloboditelj,

Moj Bog, moja stijena, u kome nalazim utočište;

Moj štit i rog moga spasenja, moja tvrđava.
³Ja zazvah GOSPODINA, koji je dostojan biti hvaljen,
I ja sam spašen od mojih neprijatelji.

18:1-3 Psalmist oslovljava svoga Boga sa nizovima snažnih naslova i smjeranja (isti spjev u 2. Sam 22). Usred životnih pritisaka on je poznavao nepromjenjivu narav Boga stvaranja i iskupljenja. Zabilježite osobni dio u “moj(a/ih)” ZAMJENICAMA:

1. moja snago – BDB 305, KB 304, IMENICA jedino ovdje i u 1. Knjizi o Samuelu 22:2
2. moja stijena (dva puta) – dva različita hebrejska korijena:
 - a. BDB 700 I – usp. Psalam 31:3; 42:10; 71:3
 - b. BDB 849 – usp. Ponovljeni zakon 32:4.15.30
3. moja utvrda – BDB 845 II, KB 622, usp. Psalam 31:3; 71:3; 91:2; 144:2
4. moj osloboditelj – BDB 812, KB 930, *Piel* PARTICIP, usp. Psalam 40:17; 70:5; 144:2
5. moj Bog (*El*) u kome nalazim utočište – BDB 340, KB 337, *Qal* IMPERFEKT, usp. Psalam 2:12; 5:11; 7:1; 11:1; 16:1; 25:20; 31:1; 37:40; 57:1; 61:5; 64:10; 71:1; 118:8-9; 141:8; 143:9; 144:2; Izreke 30:5
6. moj štit – BDB 171, KB 545 I, usp. Psalam 3:3; 7:10; 18:30.35; 28:7; 33:20; 59:11; 84:11; 115:9-11; 119:114; 144:2; Izreke 2:7; 30:5
7. rog moga spasenja:
 - a. “rog” (BDB 901) –idiom snage ili jakosti, usp. Psalam 75:10
 - b. “rog” može značiti “brdo”, usp. Knjiga proroka Izaije 5:1; ako je tako, to je slično slici za utvrdu ili tvrđavu (NIDOTTE, tom 3, str. 991)
8. moja tvrđava – BDB 960 I, KB 640, usp. Psalam 9:9; 46:7.11; 48:3; 59:9.16.17; 62:2.6; 94:22; 144:2
9. GOSPODIN koji je dostojan biti hvaljen – BDB 237, KB 248, *Pual* PARTICIP, usp. Psalam 48:1; 96:4; 145:3.

Sveukupan učinak ovih riječi sigurnosti, zaštite, i osiguranja snažan je i emocionalan. Život u palome svijetu je težak, nepošten, i nepredvidiv ali onda je tu naš Bog koji je posve suprotan!

18:1 “ljubim” Ova riječ (BDB 933, KB 1216, *Qal* IMPERFEKT) isti je hebrejski korijen (אָהַב) kao “maternica”, ali prije negoli uđemo preduboko u to, isti korijen također znači “lešinar”! Budite pozorni kod etimologije kao jedinoga izvora za značenje. Okvir određuje značenje!

Qal osnova ovoga GLAGOLA nađena je jedino ovdje i upućuje na čovjekovu ljubav za Boga. *Piel* osnova mnogo je više uobičajena i korištena je za Božji suosjećaj za zavjetno ljudstvo (usp. Izl 33:19; Pnz 13:13; 30:3; Iz 14:1; 27:11; 30:18; 49:10.13; 54:8.10; 55:7; 60:10).

Ovaj GLAGOL nije uspoređan u 2. Knjizi o Samuelu 22 te BDB misli kako je on mogao biti dodan, moguće kad je Psalam postao liturgijski za zajednicu.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 18:4-6

**⁴Užad smrti opkoliše me,
 I bujice bezboštva prestraviše me.
⁵Užad Šeola okružiše me;
 Omče smrti ispriječih se pred mene.
⁶U svome jadu ja zazvah GOSPODINA,
 I kriknuh mome Bogu za pomoć;
 On ču moj glas iz Svoga hrama,
 I moj krik za pomoć pred Njim dođe u Njegove uši.**

18:4-5 Psalmist opisuje svoj jad u živopisnome, usporednome, poetskome jeziku:

1. užad (tj. omče, usp. Izr 13:14; 14:27) smrti opkoliše me – BDB 67, KB 79, *Qal* PERFEKT, usp. Psalam 116:3; moguće bi ove “užad”, slijedeći 2. Knjigu o Samuelu 22, trebalo razumjeti kao “valovi”, što oblikuje dobru usporednicu za naredni redak poezije. NIDOTTE, tom 1, str. 482, spominje da DSS (IQH 3:28; 5:39) koristi GLAGOL za zahvaljivanje Bogu za oslobođenje od:
 - a. “smrtnih patnji”
 - b. “rijeka Belijara”.

Ovo također odgovara okviru ovdje:

2. bujice Belijara (BDB 116, usp. Nah 1:15; 2. Kor 6:15) prestraviše me – BDB 129, KB 147, *Piel* IMPERFEKT; GLAGOL je često korišten u Knjizi o Jobu (usp. Job 3:5; 9:34; 13:11,21; 15:24; 18:11; 33:7). U 2. Knjizi o Samuelu 22:5 “Belijar” je preveden kao “uništenje”, što pokazuje kako ovo može biti ne-osobno
3. užad Šeola (vidjeti Posebnu temu u Ps 1:6: Gdje su mrtvi?) okružiše me – BDB 685, KB 738, *Qal* PERFEKT, usp. Psalam 17:11; 22:12,16; 49:5; 88:17; 118:10-12
4. omče smrti isprijehiše se pred mene – BDB 869, KB 1068, *Piel* PERFEKT, usp. Psalam 18:18; Knjiga o Jobu 30:27.

Kao što je “moj(a/ih)” bio istaknut u Psalmu 18:1-3, sad je “me” kao objekt napada istaknut u stihovima 4-5. Svaki se čovjek boji smrti sve dok oni imaju sukob osobne vjere s Bogom života i ljubavi (usp. 1. Iv 4:7-21)! Sotona ne nadzire smrt ali on uvećava strah od smrti.

18:6 Stih 6 je psalmistov odaziv na njegov osjećaj o približavajućoj smrti (tj. “jad(u)”, BDB 856 II, usp. Job 15:24; 38:23; Ps 66:14; 119:143):

1. ja zazvah GOSPODINA – BDB 894, KB 1128, *Qal* IMPERFEKT
2. ja kriknuh mome Bogu – BDB 1002, KB 1443, *Piel* IMPERFEKT.

Njegove su molitve odgovorene:

1. On ču moj glas iz Svoga hrama
2. On ču moj krik za pomoć prije negoli je došao do Njegovih ušiju (usp. Ps 6:8-9; 28:2,6).

Zabilježite paralelizam redova 1 i 2 onda redova 3 i 4. Ovaj istoznačni paralelizam osobit je za hebrejsku poeziju (vidjeti Uvodni članak). Bog zaštitite isto je tako Bog koji odgovara na molitvu!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 18:7-15

- ⁷Onda se zemlja potrese i uzdrhti;
I temelji planina bijahu drhtali
I bijahu se tresli, jer On bijaše bijesan.
- ⁸Dim izade iz Njegovih nosnica,
I vatra iz Njegovih usta proždirući;
Ugljvlje bijaše zapaljeno od toga.
- ⁹On nagne nebesa isto tako, i side
S tmastom tamom pod Svojim nogama.
- ¹⁰On zajaše kerubina i poletje;
I On ubrza na krilima vjetra.
- ¹¹On učini tminu Svoga skrovišta, Njegova nebeskoga svoda oko Njega,
Tminu voda, tmastih oblaka neba.
- ¹²Od sjajnosti pred Njim prođu Njegovi tmasti oblaci,
Tuča i ugljvlje ognjeno.
- ¹³GOSPODIN isto tako zagrmí u nebesima,
I Previšnji oglasi Svoj glas,
Tuči i ugljvlju ognjenom.
- ¹⁴On odasla Svoje strijele, i rasprši ih,
I munje sijeavajuće izobilno, i odasla ih.
- ¹⁵Onda se korita vode pojave,
I temelji svijeta bijahu ležali ogoljeni
Od Tvoga prijekora, o GOSPODINE,
I od udara daha Tvojih nosnica.

18:7-15 Ova kitica opisuje Božji odgovor na psalmistovu molitvu. Bog potiče Sâm Sebe na djelovanje (tj. [1] slika Svetoga rata ili [2] ustaje sa Svoga prijestolja):

1. u stihu 7 jad vjernoga sljedbenika uzrokuje Božanski bijes (BDB 354, KB 351, *Qal* PERFEKT, vidjeti Posebnu temu u Ps 2:4-6: Bog opisan kao čovjek [jezik antropomorfizama]). Ovaj gorući bijes (slika potresa na Zemlji, usp. Iz 29:6) obilježen je u stihu 8 (tj. slika grmljavine, usp. Pnz 33:26; Iz 29:6). Moguće da ova slika odražava Knjigu Izlaska 19:18-19 (tj. davanje Mojsijevskoga Saveza na brdu Sinaj)

2. YHWH-in odaziv obilježen je slikom grmljavine u stihovima 9-15:
 - a. nagne nebesa (usp. Iz 64:1). REB revokalizira izričaj i ima: “On rastavi nebesa”. Ova ista slika odražena je u Knjizi proroka Izaije 34:4; Otkrivenju 6:12-14
 - b. siđe s tmastom tamom
 - c. tmina voda
 - d. tmasti oblaci neba
 - e. sjajnosti pred Njim
 - f. tuča i ugljvlje ognjeno
 - g. zagrmu u nebesima
 - h. munje sijevajuće
 - i. korita voda.

Na mnogo načina ovaj opis smjera na *Šekina* oblak slave tijekom razdoblja lutanja pustinjom, i skriven i otkriven YHWH (usp. Izl 13:21-22; 19:19-20.24; 16:10; 19:9.16; 24:15-18; 40:34-38).

18:7 “zemlja (se) potrese i uzdrhti” Pitanje za tumačenje glasi: “Je li ovo doslovno ili slikovito?”:

1. doslovno – njihova slika potresa na Zemlji kao znak Božje dolazeće prisutnosti, Knjiga Izlaska 19:18; Psalam 68:7-8
2. slikovito – personifikacija “zemlje”:
 - a. zemlja rađa plod – Knjiga Postanka 1:12.24
 - b. zemlja ih je progutala – Knjiga Izlaska 15:12; Brojevi 16:34
 - c. zemlja je ispljunula – Levitski zakonik 18:25.28; 20:22
 - d. zemlja je otvorila svoja usta – Knjiga Brojeva 16:32; 26:10; Ponovljeni zakon 11:6; Psalam 106:17
 - e. Zemlja kao svjedok – Ponovljeni zakon 4:26; 30:19; 31:28; 32:1
 - f. govoriti Zemlji – Knjiga o Jobu 12:8; 16:18; Psalam 50:4
 - g. zemlja će ustati protiv njega – Knjiga o Jobu 20:27
 - h. zemlja viče – Knjiga o Jobu 31:38
 - i. Zemlja hvali YHWH-u – Psalam 69:34
 - j. zemlja se raduje – Psalam 96:11; 97:1
 - k. zemlja drhti – Knjiga o Sucima 5:4; 1. Samuelova 14:15; Izaija 13:13
 - l. zemlja žaluje – Knjiga proroka Izaije 24:4; 33:9; Hošea 4:3.

18:8 “vatra” Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 11:6: Vatra.

18:9 “On... siđe” YHWH živi u Nebu. Njegova prisutnost prebiva između *kerubina* Kovčega saveza, ali povremeno Biblija govori o Njegovu dolasku k ljudima na posebne načine (tj. teofanija, usp. Izl 3). Knjiga Izlaska 3:7-8 poseban je primjer YHWH-ina odazivanja potrebi Njegova naroda i djelovanja u njihovu korist. U ovome okviru slika je opisana kao žestoka grmljavina.

18:10-11 Ovo opisuje YHWH-u u slici grmljavine. Kiša je bila važna za stanovnike polu-pustinje ali oluje su bile zastrašujuće. U povijesti Izraela nakon što su oni ušli u Kanaan Izraelci su bili pod utjecajem bogova plodnosti, posebice *Baala*, boga oluje, davatelja kiše i plodnosti. Međutim, istinski “bog oluje” bio je YHWH (zabilježite sliku Izl 19).

18:10 “kerubina” Zabilježite usporednu sliku u Psalmu 104:3. Vidjeti Posebnu temu dolje.

POSEBNA TEMA: KERUBINI

- A. Jedno od nekoliko vrsta anđeoskih bića. Ova određena vrsta stražari sveta područja (usp. Izl 25:18-22; 1. Kr 8:6-7).
- B. Etimologija je neizvjesna:
 1. iz akadškoga “zagovornik” ili “posrednik” između Boga i čovjeka
 2. iz hebrejskoga to je moguće igra riječi, “kočija” i “kerubin” (usp. Ez 1; 10)
 3. neki kažu da znači “blistav pojavak”.

- C. Fizički oblik – Ovo je bilo teško odrediti zbog različitih opisa unutar Biblije i promjenjivih životinjsko-ljudskih oblika nađenih u Drevnome Bliskom Istoku. Neki ih povezuju s:
1. mezopotamijskim krilatim bikom
 2. egipatskim krilatim orao-lavovima nazvanima “grifini” [mitološka bića s glavom i krilima orla te tijekom lava – op.prev.]
 3. krilatim bićima Hirama, kralja tirkoga prijestolja
 4. egipatskim sfingama i sličnim oblicima nađenima u Samariji u palači od slonove kosti kralja Ahaba.
- D. Fizički opis:
1. oblik kerubina povezan je sa serafinima iz Knjige proroka Izaije 6
 2. primjeri različitih oblika:
 - a. broj lica:
 - (1) dva – Knjiga proroka Ezekielu 41:18
 - (2) četiri - Knjiga proroka Ezekielu 1:6.10; 10:14.16.21.22
 - (3) jedno – Knjiga Otkrivenja 4:7
 - b. broj krila:
 - (1) dva – 1. Knjiga o Kraljevima 6:24
 - (2) četiri - Knjiga proroka Ezekielu 1:6.11; 2:23; 10:7.8-21
 - (3) šest (kao serafini iz Iz 6:2) – Knjiga Otkrivenja 4:8
 3. druge osobine:
 - a. ljudske ruke - Knjiga proroka Ezekielu 1:8; 10:8.21
 - b. noge:
 - (1) ravne, bez koljena - Knjiga proroka Ezekielu 1:7
 - (2) noge teleta - Knjiga proroka Ezekielu 1:7
 4. Josip Flavije priznaje kako nitko ne zna kako kerubini izgledaju (usp. *Antiquities of the Jews*, VIII:3:3).
- E. Mjesta i svrha nađeni u Bibliji:
1. čuvar drva života, Knjiga Postanka 3:24 (moguće korišteno metaforički za Sotonu u Ez 28:14.16)
 2. čuvar Šatora:
 - a. nad Kovčegom saveza; Knjiga Izlaska 25:18-20; Brojevi 7:89; 1. Knjiga o Samuelu 4:4
 - b. oslikani na velu i zastorima; Knjiga Izlaska 26:1.31; 36:8.35
 3. čuvar Salomonova Hrama:
 - a. dva velika isklesana kerubina u Svetinji nad Svetinjama; 1. Knjiga o Kraljevima 6:23-28; 8:6-7; 2. Ljetopisa 3:10-14; 5:7-9
 - b. na zidovima unutarnjega Svetišta [Hrama – op.prev.]; 1. Knjiga o Kraljevima 6:29.35; 2. Ljetopisa 3:7
 - c. na oplošjima povezanim s nekoliko umivaonika; 1. Knjiga o Kraljevima 7:27-39
 4. čuvar Ezekielova Hrama:
 - a. isklesani na zidovima i vratima; Knjiga proroka Ezekielu 41:18-20.25
 5. povezani s prijenosom božanstva:
 - a. moguće metafora za vjetar; 2. Knjiga o Samuelu 22:11; Psalam 18:10; 104:3-4; Knjiga proroka Izaije 19:1
 - b. čuvar Božjega prijestolja; Psalam 80:1; 99:1; Knjiga proroka Izaije 37:16
 - c. čuvar Božje prijenosne kočije prijestolja; Knjiga proroka Ezekielu 1:4-28; 10:3-22; 1. Ljetopisa 28:18
 6. Herodov hram:
 - a. oslikani na zidovima (tj. čuvar, usp. Talmud “Yoma”, 54a)
 7. pozornica prijestolja u Knjizi Otkrivenja (tj. čuvar, usp. Otk 4 - 5).

18:11 “On učini tminu Svoga skrovišta” U SZ-u vidjeti YHWH-u značilo je smrt (usp. Post 16:13; 32:30; Izl 3:6; 33:20; Suci 6:22-23; 13:22; 1. Kr 19:13; Iz 6:5; Djela 7:32). Tmasti tamni oblak bio je način zaštite Izraelaca (usp. Izl 19:9; 20:21; Pnz 4:11; 5:23).

18:15 “temelji svijeta” Ova je slika izražena kao:

1. stupovi Zemlje – 1. Knjiga o Samuelu 2:8; Job 9:6; 38:4-6; Psalam 75:3; 104:5
 2. korijeni planina – Ponovljeni zakon 32:22; Knjiga o Jobu 28:9; Jona 2:6.
- Moguće stih 15 smjera na YHWH-ino veliko djelo oslobođenja u:
- a. prozi – Knjiga Izlaska 14:21-22.29
 - b. poeziji – Knjiga Izlaska 15:8; Psalam 106:9.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 18:16-19

- ¹⁶On pošalje odozgo, On me uze;
On me izvuče iz mnogih voda.
¹⁷On me oslobodi od moga jakog neprijatelja,
I od onih koji me mrze, jer oni bijahu previše moćni za mene.
¹⁸Oni mi se suprotstaviše u dan moje nesreće,
Ali GOSPODIN bijaše moj podupirač.
¹⁹On me dovede isto tako na prostrano mjesto;
On me spasi, jer On bi razdragan u meni.

18:16-19 Ova kitica opisuje YHWH-ino oslobođenje psalmiste. Također zabilježite “jad” iz stiha 6 sad je obilježen kao “oni(h) koji me mrze, jer oni bijahu previše moćni za mene. Oni mi se suprotstaviše u dan moje nesreće” (usp. Ps 59:16-17)!

1. On pošalje odozgo, On me uze, usp. Psalam 144:7
2. On me izvuče iz mnogih voda, usp. Psalam 32:6
3. On me oslobodi od moga jakog neprijatelja
4. On me oslobodi od onih koji me mrze
5. On me dovede na prostrano mjesto, idiom za slobodu, usp. Psalam 4:1; 31:8; 118:5
6. On me osigura, jer On bi razdragan u meni, usp. 2. Knjiga o Samuelu 22:20; Psalam 37:23; 41:11; 147:11.

18:16 “On me izvuče iz mnogih voda” Ovaj korijen, מַצִּיל (BDB 602, KB 642) nađen je jedino: (1) ovdje [i usporednica u 2. Sam 22:17] i (2) u izvješću Mojsijeve spašavanja u Knjizi Izlaska 2:10. To je postala popularna etimologija imena “Mojsije”.

Ove “mnogih voda” može biti razumjeto na dva načina:

1. kontekstualna metafora nevolje /poteškoća /napada (usp. Ps 32:6; 46:1-3; 69:1-2; 124:1-5; 144:5-8; Iz 43:2)
2. smjernje na izvješće Knjige Postanka o YHWH-inu poražavanju voda kaosa (usp. Ps 74:13-14; 89:9-10; 104:6-7; Iz 51:9-10, vidjeti *Jerome Biblical Commentary*, str. 578, i moju bilješku u Post 1:2, “dubina”, na www.freebiblecommentary.org u Post 1-11).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 18:20-24

- ²⁰GOSPODIN me nagradio prema mojoj pravednosti;
Prema čistoći mojih ruku On me odšteti.
²¹Jer ja sam čuvao putove GOSPODINOVE,
Ja se nisam poročno odvojio od moga Boga.
²²Jer sve Njegove odredbe bijahu preda mnom,
I ja nisam odbacio Njegove zakone od sebe.
²³Ja isto tako bijah nedužan pred Njim,
I sebe sam čuvao od svoje nepravde.
²⁴Zato GOSPODIN odšteti mene prema mojoj pravednosti,
Prema čistoći mojih ruku u Njegovim očima.

18:20-24 Zabilježite *završetak* stiha 20 uspoređen sa stihom 24. Ova kitica ne smije biti razumjeta kao psalmistova tvrdnja bezgrješnosti ili savršenstva. Teološki on tvrdi svoju “nedužnost” (vidjeti Posebnu temu dolje).

Zabilježite paralelizam svakoga para:

1. prema mojoj pravednosti
2. prema čistoći mojih ruku

3. ja sam čuvao putove GOSPODINOVE
4. ja se nisam poročno odvojio od moga Boga
5. sve Njegove odredbe bijahu preda mnom (za #5 i #6 vidjeti Posebnu temu u Ps 1:2: Pojmovi za Božje otkrivenje [korišteni u Ponovljenome zakonu i Psalmima])
6. ja nisam odbacio Njegove zakone od sebe
7. ja bijah nedužan pred Njim
8. ja sam sebe čuvao od svoje nepravde.

POSEBNA TEMA: BESPRIJEKORNOST, NEVINOST, NEDUŽNOST, BEZ PRIGOVORA

- A. Uvodne izjave
1. Ova zamisao teološki opisuje izvorno stanje čovječanstva (tj. Post 1, Vrt Eden).
 2. Grijeh i pobuna desetkovali su ovu okolnost savršenoga zajedništva (tj. Post 3).
 3. Ljudi (muško i žensko) teže za obnovom zajedništva s Bogom jer su oni stvoreni na Njegovu sliku i sličnost (tj. Post 1:26-27).
 4. Bog se bavio grješnim čovječanstvom na nekoliko načina:
 - a. pobožnim vođama (tj. Abraham, Mojsije, Izaija)
 - b. žrtvenim sustavom (tj. Lev 1 - 7)
 - c. pobožnim primjerima (tj. Noa, Job).
 5. Konačno Bog je osigurao Mesiju (usp. Iv 1:1-14; Kol 1:13-17; Heb 1:2-3):
 - a. kao puno otkrivenje Sebe Sâmog
 - b. kao savršenu žrtvu za grijeh.
 6. Kršćani su učinjeni besprijekornima:
 - a. zakonito kroz Kristovu pripisanu pravednost (usp. Rim 4 – 6)
 - b. napredujuće kroz djelo Duha
 - c. cilj kršćanstva je Kristo-sličnost (usp. Rim 8:28-30; 2. Kor 3:18; Gal 4:19; Ef 1:4; 1. Sol 3:13; 1. Pt 1:15), koja u stvarnosti, jeste obnova Božje slike izgubljene u Padu Adama i Eve.
 7. Nebo je obnova savršenoga zajedništva Vrta Eden. Nebo je Novi Jeruzalem što silazi iz Božje prisutnosti (usp. Otk 21:2) kako bi pročistio Zemlju (usp. 2. Pt 3:10). Biblija započinje i završava na istim temama:
 - a. prisno, osobno zajedništvo s Bogom
 - b. u okolnosti Vrta (Post 1 - 2 i Otk 21 - 22)
 - c. proročkom izjavom, prisutnost i društvo životinja (usp. Iz 11:6-9).
- B. Stari zavjet
1. Postoji toliko mnogo različitih hebrejskih riječi što prenose zamisao savršenstva, besprijekornosti, nevinosti tako da će biti teško imenovati i pokazati sve zamršene odnose.
 2. Glavni pojmovi što prenose zamisao savršenstva, nedužnosti, ili nevinosti (prema Robertu B. Girdlestonu, *Synonyms of the Old Testament*, str. 94-99) su:
 - a. *shalom* (BDB 1022)
 - b. *thamam* (BDB 1070)
 - c. *calah* (BDB 478).
 3. Septuaginta (tj. Biblija Rane crkve) prevodi mnoge od ovih zamisli u koine grčkim pojmovima korištenima u NZ-u.
 4. Ključna zamisao povezana je sa žrtvenim sustavom:
 - a. *amōmos* (usp. Izl 29:1; Lev 1:3.10; 3:1.6; Br 6:14)
 - b. *amiantos* i *aspilus* također imaju suzvučja kulta.
- C. Novi zavjet
1. Zakonska zamisao:
 - a. hebrejski zakonski suzvuk kulta preveden je s *amōmos* (usp. Ef 5:27; Fil 2:15; 1. Pt 1:19)
 - b. grčki zakonski suzvuk (usp. 1. Kor 1:8; Kol 1:22).
 2. Krist je Bezgrješan, Besprijekoran, Nevin Bog (*amōmos*, usp. Heb 9:14; 1. Pt 1:19).

3. Kristovi sljedbenici moraju oponašati Njega (*amōmos*, usp. Ef 1:4; 5:27; Fil 2:15; Kol 1:22; 2. Pt 3:14; Juda stih 24; Otk 14:5).
 4. Ova zamisao također je korištena za crkvene vođe:
 - a. *aneglētos*, “bez optužbe” (usp. 1. Tim 3:10; Tit 1:6-7)
 - b. *anepileptos*, “iznad kritizma” ili “bez mogućnosti prigovora” (usp. 1. Tim 3:2; 5:7; 6:14; Tit 2:8).
 5. Zamisao “neokaljan” (*amiantos*) korištena je za:
 - a. Krista Sâmog (usp. Heb 7:26)
 - b. kršćansku baštinu (usp. 1. Pt 1:4).
 6. Zamisao “cjelovitosti” ili “ispravnosti” (*holoklēria*) (usp. Djela 3:16; 1. Sol 5:23; Jak 1:4).
 7. Zamisao “bez mane”, nedužna nevinost prenesena je s *amemptos* (usp. Lk 1:6; Fil 2:15; 3:6; 1. Sol 2:10; 3:13; 5:23).
 8. Zamisao “bez predmeta za ukor” prenesena je s *amōmētos* (usp. 2. Pt 3:14).
 9. Zamisao “neokaljan”, “bez ljage” često je korištena u odlomcima što imaju također jedan od gornjih pojmova (usp. 1. Tim 6:14; Jak 1:27; 1. Pt 1:19; 2. Pt 3:14).
- D. Broj riječi u hebrejskome i grčkome što prenose ovu zamisao pokazuje njenu važnost. Bog je osigurao naše potrebe kroz Krista i sad nas poziva da budemo kao On.
- Vjernici su položajno, forenzički objavljeni “pravima”, “ispravnima”, “besprijeleknima” djelom Krista. Sad vjernici moraju zaposjesti svoj položaj. “Hodati u svjetlu kao što je On u svjetlu” (usp. 1. Iv 1:7). “Hodati dostojno poziva” (usp. Ef 4:1.17; 5:2.15). Isus je obnovio sliku Božju. Priso zajedništvo sad je moguće, ali upamtite Bog želi ljude koji odražavaju Njegovu narav, kao što je učinio Njegov Sin. Mi smo pozvani na ništa manje negoli na svetost (usp. Mt 5:20.48; Ef 1:4; 1. Pt 1:13-16). Božju svetost, ne samo zakonsku (opravdanje), nego živuću (dnevna Kristo-sličnost)!

18:20 “On me odšteti” Ovaj GLAGOL (BDB 996, KB 1427) ponovljen je na kraju kitice (usp. stih 24). Postoje posljedice za nevjeru, ali, hvala Bogu, postoje dobrobiti za vjernoga sljedbenika! Ove su sročene u narednoj kitici (Ps 18:25-29).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 18:25-29

- ²⁵S dobrostivim Ti pokazuješ Svoju dobrostivost.
S nedužnim Ti pokazuješ Svoju nedužnost;
²⁶S čistim Ti pokazuješ Svoju čistoću,
I s nepoštenim Ti pokazuješ Svoju pronicavost.
²⁷Jer Ti spašavaš bolan narod,
Ali uznosite oči Ti ponižavaš.
²⁸Jer Ti svijetliš moju svjetiljku;
GOSPODIN moj Bog osvjetljuje moju tminu.
²⁹Jer s Tobom ja mogu trčati nad četom;
I s mojim Bogom ja mogu preskočiti zid.

18:25-29 Ovo su predivne, Božanske posljedice što slijede odanoga vjernika:

1. “S dobrostivim (BDB 339), Ti pokazuješ Svoju dobrostivost” (BDB 338, KB 336, *Hithpael* IMPERFEKT; ovaj stih i usporednica u 2. Knjizi o Samuelu 22:26 jedina su mjesta u SZ-u gdje se GLAGOLSKI oblik ove posebne zavjetne IMENICE, *hesed*, pojavljuje (vidjeti Posebnu temu u Ps 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota [*hesed*]). Zabilježite da “s” (ס) uvode stihove 25-26, dok “jer” (כי) uvodi stihove 27-29
2. “S nedužnim (BDB 1071, usp. stih 23) Ti pokazuješ Svoju nedužnost” (BDB 1070, KB 1752, *Hithpael* IMPERFEKT)
3. “S čistim (BDB 140, KB 162, *Niphal* PARTICIP, usp. Iz 52:11) Ti pokazuješ Svoju čistoću” (BDB 140, KB 162, *Hithpael* IMPERFEKT). Zabilježite oprečan paralelizam stihova 26 i 27
4. “s nepoštenim (BDB 786 I) Ti pokazuješ Svoju pronicavost” (BDB 836, KB 990, *Hithpael* IMPERFEKT). “Nepošten” je oprečno pravednome, što označava ono što je bilo pravilno; vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:5: Pravednost

5. “Jer Ti spašavaš (BDB 446, KB 448, *Hiphil* IMPERFEKT) bolan narod”. Siromašan ili bolan narod suprotstavljen je s pokvarenim narodom
6. “Ali uznosite oči (BDB 926, KB 1202, *Qal* PARTICIP, usp. Iz 2:11; 5:15) Ti ponižavaš” (BDB 1050, KB 1631, *Hiphil* IMPERFEKT). Zabilježite oprečan paralelizam stiha 27 (2. Sam 22 usporednica ponešto je drukčija).

Kitica potvrđuje temeljnu biblijsku istinu da žanje ono što on /ona sije (usp. Job 34:11; Ps 28:4; 62:12; Izr 24:12; Prop 12:14; Jer 17:10; 32:19; Mt 16:27; 25:31-46; Rim 2:6; 14:12; 1. Kor 3:8; 2. Kor 5:10; Gal 6:7-10; 2. Tim 4:14; 1. Pt 1:17; Otk 2:23; 20:12; 22:12).

18:28-29 Oblik stihova 25-27 promijenjen je u stihovima 28-29. Psalmist čini nekoliko potvrda o YHWH-inim djelovanjima:

1. “Jer Ti svijetliš (BDB 21, KB 24, *Hiphil* IMPERFEKT) moju svjetiljku” (BDB 632, 2. Sam 22:29 ima “Ti jesi moja Svjetiljka”).
2. YHWH “moj Bog osvjetljuje (BDB 618, KB 667, *Hiphil* IMPERFEKT, istoznačni paralelizam za GLAGOLE) moju tminu” (objekti su oprečni paralelizam, tj. svjetiljka nasuprot tmine).
3. “Jer s Tobom ja mogu trčati (tj. pobijediti) nad četom” (BDB 151 I, tj. vojnom jedinicom). Neki engleski prijevodi uzimaju רָגַל (BDB 151) u smislu “skupine” i prevode izričaj što se uspoređuje s “preskočiti zid” (usp. REB, NIB). LXX (tj. *A New English Translation of the Septuagint*, 2007) ima posve drukčiji izričaj: “jer ja ću u tebi biti spašen od pljačkaševa gnijezda”. LXX-in 1970 prijevod ima tradicionalni prijevod. UBS *Text Project* daje riječi “četom” ocjenu “A”. Usporednica u 2. Knjizi o Samuelu 22 također je ima.
AB misli kako bi “četom”, što je nađeno jedino ovdje, trebalo biti “snagom /mišićavošću”, גַּז , što bi također bilo usporedno s narednim retkom (str. 114).
4. “s mojim Bogom ja mogu preskočiti zid”. Brojevi 3 i 4 nisu istoznačnice nego dva različita načina pokazivanja snage Božjeg opunomoćenja.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 18:30-36

³⁰A što se tiče Boga, On je moja besprijekornost;

Riječ GOSPODINOVA je iskušana;

On je štit svima koji nalaze utočište u Njemu.

³¹Jer tko je Bog, negoli GOSPODIN?

I tko je stijena, osim našega Boga,

³²Boga koji me opasuje snagom

I čini moj put besprijekornim?

³³On čini moje noge kao košutine noge,

I postavlja me na moja visoka mjesta.

³⁴On obučava moje ruke za bitku,

Tako da moje ruke mogu svinuti luk od tuča.

³⁵Ti si mi isto tako dao štit Tvoga spasenja,

I Tvoja me desna ruka podupire;

I Tvoja me blagost čini velikim.

³⁶Ti uvećavaš moje korake poda mnom,

I moje se noge nisu poskliznule.

18:30-36 Ova kitica objašnjava zašto psalmist YHWH-i daje naslov od 18:2. Njegova djelovanja donose naslove!:

1. Njegov je put besprijekoran (doslovno “potpun” ili “savršen”, BDB 1071, usp. stihove 23.30.32).
2. Njegova riječ /obećanje (BDB 57, upotrijebljeno 19 puta u Ps 119) je iskušana ili ispitana (BDB 864, KB 1057, *Qal* PASIVNI PARTICIPI, usp. 2. Sam 22:31; Ps 119:140; Izr 30:5). Vidjeti video “Vjerodostojnost Božje Riječi” na www.freebiblecommentary.org, služba iz *Lakeside Baptist Church*, Dallas, TX
3. On je štit (BDB 171, usp. 18:2)
4. On je stijena (BDB 849, usp. 18:2)
5. On opasuje (BDB 25, KB 28, *Piel* PARTICIP, usp. 18:39) mene sa snagom (BDB 298, sinonim od BDB 305 u Ps 18:2)
6. On čini moj put besprijekornim (BDB 1071, usp. 18:23.30.32)

7. On čini moje noge sigurnima (BDB 763, KB 840, *Hiphil* IMPERFEKT) kao košutine noge (tj. jelen sa širokim stopalima koji može hodati sigurno po neravnim, stjenovitim mjestima, usp. Hab 3:19)
8. On me obučava /oprema /učí za bitku, usp. Psalam 144:1
9. On mi je dao štit Svoga spasenja, usp. 18:2
10. Njegova desna ruka me podupire, usp. Psalam 63:8; 119:117 (desna ruka je idiom snažnoga djelovanja, vidjeti Posebnu temu u Ps 7:3-5: Ruka [slikovito prikazano iz Knjige proroka Ezekijela])
11. Njegova blagost /poniznost (KB 855 II, usp. 2. Sam 22:36; također zabilježite Izr 15:33; 18:12; 22:4) čini me velikim
12. On uvećava (BDB 931, KB 1210, *Hiphil* IMPERFEKT) moje korake (tj. usporednice s 18:19a; Ps 4:1; 12:5; 31:8; 118:5). NIDOTTE, tom 1, str. 317 ima dobar uvid: "Ono što je sigurno jeste to da gdje god prostranost označava spasenje, stiješnjenost simbolizira nevolju i opasnost."
13. On onesposobljava psalmistove noge da se poskliznu (BDB 588, KB 609, *Qal* PERFEKT, tj. ostale su na putu, usp. 18:20-24; vidjeti bilješku u Ps 1:1 za stazu /put).

18:31 "Jer tko je Bog, negoli GOSPODIN" Ovo je smjerenje na monoteizam. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 2:7: Monoteizam.

18:35

NASB, NKJV	"blagost"
NRSV	"pomoć"
JPSOA	"briga"
NASB, JPSOA fusnote	"milostivost"
REB, NAB	"pognutost"
LXX	"uputa"

Hebrejski korijen je "milostivost" (BDB 776, ענה) ili "poniznost" (BDB 776, ענה). BDB podupire drugu mogućnost (NASB), ali UBS *Text Project* daje prvoj mogućnosti ocjenu "B" (neka sumnja, NRSV).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 18:37-42

- ³⁷Ja progonih svoje neprijatelje i nadvladah ih,
I nisam se okrenuo natrag sve dok oni ne bijahu uništeni.
- ³⁸Ja ih razbih, tako da oni ne bijahu kadri ustati;
Oni padoše pod moje noge.
- ³⁹Jer Ti si me opasao sa snagom za bitku;
Ti si podjarmio pod mene one koji ustaše protiv mene.
- ⁴⁰Ti si također učinio da moji neprijatelji okrenu svoja leđa prema meni,
I ja uništilih one koji me mrziše.
- ⁴¹Oni vikahu za pomoć, ali ne bijaše nikoga da ih spasi,
Čak GOSPODINU, ali On im nije odgovorio.
- ⁴²Tad ih potukoh glatko kao prašinu pred vjetrom;
Ja ih smrvih kao blato od ulica.

18:37-42 Ova je kitica opis o tome kako je on, YHWH-inom pomoći /osnaženjem, porazio svoje neprijatelje. Ponovno, neizvjesno je tko su ovi neprijatelji, ali stih 41 podrazumijeva kako su to bili drugovi Izraelci (tj. Šaulova vojska, Abšalo m, ili drugi buntovnici):

1. ja progonih svoje neprijatelje
2. ja ih nadvladah
3. nisam se okrenuo natrag (ali neprijatelji se budu, usp. stih 40)
4. ja ih razbih:
 - a. oni ne bijahu kadri ustati
 - b. oni padoše pod moje noge
5. Ti si me opasao (tj. pripremio za djelovanje) sa snagom za bitku
6. Ti si podjarmio (tj. uzrokovao da kleknu) njih
7. Ti si im učinio da okrenu svoja leđa

8. ja uništih one koji me mrziše
9. potukoh ih glatko kao prašinu
10. ja ih smrvih kao blato od ulica (usp. 2. Sam 22:43; Mih 7:10).

Zabilježite neki opisuju Davidova djelovanja a neki YHWH-ina djelovanja onesposobljavanja.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 18:43-45

- ⁴³**Ti si me oslobodio od sukoba ljudi;
Ti si me smjestio na čelo naroda;
Narodi koje nisam poznavao služe mi.**
- ⁴⁴**Prije negoli oni čuju, oni me poslušaju;
Tuđinci su podloženi meni.**
- ⁴⁵**Tuđinci postupno iščezavaju,
I dolaze drhćući iz svojih utvrda.**

18:43-45 Ova se kitica bavi s uzvišenim mjestom kralja Izraela u YHWH-inim naumima za narode. Izrael (tj. "ljudi" iz stiha 43a) morali su obavijestiti narode i privući ih k vjeri u YHWH-u (vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum). Ali zabilježite da je Izrael bio "svadljiv" (usp. Ps 35:1).

Zabilježite različite izričaje što upućuju na ne-Izraelce (tj. pogane):

1. kralj Izraela (usp. 18:50) bio je učinjen glavom naroda
2. narodi su ljudi koje kralj nije poznavao ali sad oni služe (BDB 712, KB 773, *Qal* IMPERFEKT) njemu
3. prije negoli ovi narodi čuju kralja oni:
 - a. poslušaju (BDB 1033, KB 1570, *Niphal* IMPERFEKT)
 - b. podlože se (doslovno "legnu" ili "prevare se", ali upotrijebljeno u smislu "dodvoravanja"; moguće "slabosti" ili njihov smanjeni broj i utjecaj. Hebrejski GLAGOL ima oba značenja) - BDB 471, KB 469, *Piel* IMPERFEKT
 - c. iščezavaju – BDB 615, KB 663, *Qal* IMPERFEKT
 - d. dolaze drhćući – BDB 353, KB 350, *Qal* IMPERFEKT; jedino ovdje u SZ-u van njihovih utvrda – (moguće "debljina", BDB 689, ili KB 604, "zatvor", usp. Mih 7:17).

Zabilježite sve IMPERFEKTE (devet) što označavaju stalno djelovanje (tj. trajni poraz).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 18:46-50

- ⁴⁶**GOSPODIN živi, i blagoslovljena budi moja stijena;
I uzvišen neka bude Bog moga spasenja,**
- ⁴⁷**Bog koji provodi odmazdu za mene,
I podlaže ljude pod mene.**
- ⁴⁸**On me oslobađa od neprijatelja;
Zasigurno Ti ćeš me postaviti iznad onih koji se dižu protiv mene;
Ti me spašavaš od nasilnoga čovjeka.**
- ⁴⁹**Zato ja ću davati zahvale Tebi među narodima, o GOSPODINE,
Ja ću pjevati pohvale Tvome imenu.**
- ⁵⁰**On daje veliko oslobođenje Svome kralju,
I pokazuje blagost Svome pomazaniku,
Davidu i njegovu potomstvu zauvijek.**

18:46-50 Ova je kitica psalmistovo zahvaljivanje YHWH-i za Njegovu narav i djelovanja!

Zabilježite naslove i osobine YHWH:

1. živi – ovo je PRIDJEV (BDB 311) koji dolazi od GLAGOLA "biti" (BDB 217), što je značenje YHWH (vidjeti Posebnu temu u Ps 1:1: Imena za Božanstvo). On je uvijek-živ, jedino-živi Bog! Izričaj "kao što YHWH živi" obično je uvodni u prisegu, ali ovdje on uvodi doksologiju
2. moja stijena – obilježava snagu i stalnost (usp. stihove 2.31)
3. Bog (אלה) moga spasenja

4. On djeluje u kraljevu korist:
 - a. provodi odmazdu (BDB 668)
 - b. podlaže ljude
 - c. oslobađa (usp. stih 50)
 - d. postavlja ga iznad njegovih
 - e. spašava ga od nasilnoga čovjeka.

Zabilježite u svjetlu ovoga što će učiniti kralj Izraela:

1. davati zahvale među narodima
2. pjevati pohvale Njegovu Imenu.

Kralj čini ovo zbog:

1. YHWH-ina oslobođenja
2. YHWH-ine blagosti prema kralju i njegovu potomstvu zauvijek (usp. 2. Sam 7).

18:49 Ovaj stih (ili 2. Sam 22:50) korišten je od Pavla u Poslanici Rimljanima 15:9 za pokazivanje kako je YHWH-in naum iskupljenja od samoga početka uključivao pogane (zabilježiti Post 1:26-27; 12:3; Izl 19:5-6).

Pavao također koristi Ponovljeni zakon 32:43; Psalam 117:1 i Knjigu proroka Izaije 11:10. Uvijek je postojao vječni iskupiteljski naum za sve ljude (Vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum).

18:50 “Svome pomazaniku” Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 2:2: Mesija.

▣ **“blagost”** Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota (*hesed*).

▣ **“zauvijek”** Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 9:5: Zauvijek (*`olam*).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Popišite naslove za Boga u stihu 2.
2. Je li Bog opisan kao u stihovima 7-15?
3. Kako biste naslovili stihove 16-19?
4. Uči li stih 20 “pravednost prema djelima”?
5. Odakle dolazi naslov “stijena” kao što je upotrijebljen za Boga (stihovi 2.31.46 i Pnz 32:4.31)?
6. Što stihovi 43-45 podrazumijevaju?

PSALAM 19

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
djela i Riječ Božja	savršeno otkrivenje GOSPODINOVO	himna Bogu kao Stvoritelju prirode i Davatelju Zakona	Božja slava u Stvorenju	Jahve, Sin spašavajuće pravde
<u>MT uvod</u> Za zborovođu; Psalam Davidov				
19:1-6	19:1-4b	19:1-4b	19:1-6	19:1-2 19:3-5
	19:4c-6	19:4c-6	Zakon GOSPODINOV	19:6
19:7-14	19:7-11	19:7-10	19:7-11	19:7 19:8 19:9
		19:11-13		19:11-12
	19:12-13		19:12-13	19:13
	19:14	19:14	19:14	19:14

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovaj je Psalam o tome kako ljudi poznaju Boga. Oni Ga ne mogu otkriti. On mora otkriti Sâm Sebe i On ima dva načina.
- B. Božje otkrivenje mora biti osobno primljeno i primijenjeno! To nije prvenstveno kredo nego osobni odnos s Bogom.
- C. Ovaj je Psalam bio veliki blagoslov mome životu na dva načina:
1. on pokazuje vjerodostojnost i dragocjenost Pisma (tj. stihovi 7-10)
2. on daje nadu i mir usred dnevne borbe s grijehom (tj. stihovi 11-14).
Molitva stiha 14 je ona što molim često!
- D. Kratki pregled
1. Opće otkrivenje (Bog otkriva Sâm Sebe u prirodi, stihovi 1-6, usp. Rim 1:19-20; također zabilježite Rim 2:14-15).
2. Posebno otkrivenje (Bog otkriva Sâm Sebe onim što On čini, usp. usporednicu retka 2), što je objavljeno u Bibliji, ipak krajnje u Njegovu Sinu, stihovi 7-11, usp. Evandelje po Ivanu 1:1-14; 14:6.9; 2. Poslanica Korinćanima 5:17-21 (vidjeti Biblijski tečaj tumačenja online na www.freebiblecommentary.org, što uključuje obavijest o općim hermeneutičkim postupcima i posebnim postupcima za različite žanrove).
3. Molitva predanosti, stihovi 12-14.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 19:1-6

¹Nebesa kazuju slavu Božju;
I njihova širina jeste objava djela Njegovih ruku,
²Dan danu izljuje govor,
I noć noći otkriva spoznaju.
³Nema govora, niti postoje riječi;
Njihov glas se ne čuje.
⁴Njihov stih prošao je diljem čitave zemlje,
I njihovi iskazi do kraja svijeta.
U njima On je smjestio šator za sunce,
⁵Što kao mladoženja izlazi iz svoje odaje;
Ono se raduje kao jak čovjek što hita svojim putem.
⁶Njegovo izlaženje je od jednoga kraja nebesa,
A njegov krug na drugi kraj njihov;
I nema ništa skrivenog od njegove vrućine.

19:1 “Nebesa kazuju slavu Božju” Ovo je poznato kao “prirodno otkrivenje”. Poslanica Rimljanima 1:19-20 izražava istu istinu kako svatko može znati nešto o Bogu iz fizičkoga Stvorenja. Također zabilježite Rimljanima 2:14-15 koja potvrđuje nutarnjega moralnog svjedoka u ljudima.

▣ **“nebesa”** Zabilježite Psalme 8:1; 50:6 i kako se oni odnose na teologiju Poslanice Rimljanima 1:19-20. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 2:4-6: Bog opisan kao čovjek (jezik antropomorfizama).

▣ **“slavu”** Vidjeti BDB 458, #2, C, (2).

POSEBNA TEMA: SLAVA (*DOXA*)

Biblijsku zamisao “slave” teško je odrediti. Slava vjernika je ta da oni razumiju Evanđelje i slavu u Bogu, ne u samima sebi (usp. 1. Kor 1:29-31; Jer 9:23-24).

U SZ-u najuobičajenija hebrejska riječ za “slavu” (כבוד, BDB 468) bila je izvorno trgovački pojam za vage (“biti težak”). To što je bilo teško bilo je vrijedno ili je imalo unutarnju vrijednost. Često je zamisao sjajnosti bila dodana riječi kako bi odrazila Božje veličanstvo (usp. Izl 19:16-18; 24:17; Iz 60:1-2). On Sâm je vrijedan i dostojan. On je previše sjajan /blistav za palo čovječanstvo da bi bio vidljiv (usp. Izl 33:17-23; Iz 6:5). YHWH može biti jedino istinski spoznat kroz Krista (usp. Iv 12:45; 14:8-11; Kol 1:15; Heb 1:3). Pojam “slava” nekako je višeznačan:

1. može biti uspoređan s “pravednošću Božjom”
2. može upućivati na Božju “svetost” ili Božje “savršenstvo”
3. može upućivati na sliku Božju na koju je čovječanstvo stvoreno (usp. Post 1:26-27; 5:1; 9:6), ali koja je poslije bila pokvarena kroz pobunu (usp. Post 3:1-21). Prva uporaba prisutnosti YHWH s Njegovim narodom bila je tijekom razdoblja lutanja pustinjom u Knjizi Izlaska 16:7.10; Levitskome zakoniku 9:23; i Brojevima 14:10.

NASB	“širina”
NKJV, NRSV, LXX	“nebeski svod”
NRSV fusnota	“kupola”
NJB, REB	“luk nebeski”
JPSOA	“nebo”

Pojam (BDB 956) upotrijebljen je u Knjizi Postanka 1:6.7 (tri puta).8.14.15.17. On označava hebrejsku zamisao o atmosferi kao čvrstoj kupoli ili rastegnutoj koži (tj. šator, usp. Ps 104:2; Iz 40:22). Prozori neba moraju biti otvoreni kako bi dopustili kiši da pada.

Zabilježite da su “nebesa” u retku 1 usporedna sa “širina” u retku 2.

▣ “djela Njegovih ruku” Ovaj izričaj potvrđuje osobno sudjelovanje YHWH u stvaranju (usp. Iz 48:13; 64:8). To posebice odražava Njegovo osobno stvaranje Adama u Knjizi Postanka 2:7 (tj. “oblikova”, ne dovodi u postojanje izgovorenom riječju).

19:2-3 “Dan danu” Zabilježite personifikaciju i “dana” i “noći”. Naglasak je da Stvorenje neprestano, kroz tišinu (usp. stih 3), daje otkrivenje /poruku o Bogu (tj. dobar suvremeni predlagatelj ove zamisli je pokret “Inteligentan dizajn”).

19:2 “izlijeva” Ovaj GLAGOL (BDB 615, KB 665, *Hiphil* IMPERFEKT) ima osnovno značenje “pjenušavi izvor” [“bujice što se razlijevaju”] (usp. Izr 18:4). To je postala metafora govorenja o:

1. pozitivnome – Psalam 19:2; 119:171; 145:7; Izreke 1:23
2. negativnome – Psalam 59:7; 94:4; Izreke 15:28.

▣ “noć noći otkriva spoznaju” Čovječanstvo je uvijek gledalo sa strahopoštovanjem i ponekad idolatrijski na zvjezdana nebesa (usp. 2. Kr 23:5; Ps 8:1.3).

19:3 “Nema govora” Ovo upućuje na prirodnu tišinu, ali snažnog, svjedoka.

19:4

NASB, NKJV	“stih”
NRSV, JPSOA	“glas”
TEV, NJB, REB	“poruka”
LXX, NASB na margini	“zvuk”
NEB	“glazba”
Pešita	“riječi”

MT ima קקם (BDB 876 II, KB 1081 iz קו), što obilježava “graničnu crtu”, “glazbeni napjev” (usp. NEB). UBS *Text Project* daje mu ocjenu “A”. Međutim, LXX i Jeronimov prijevod imaju ולקם (BDB 876, KB 1083 iz קול) što znači “govor”,

“riječ”, “usklik”, što izgleda bolje odgovara okviru (isti korijen u stihu 3, tj. ‘glas’). Rana crkva koristila je (tj. navodila iz) LXX-u.

▣ **“diljem čitave zemlje...**

do kraja svijeta” Ova prva dva retka stiha 4 istoznačni su paralelizam. Teološka istina jeste sveopća dostupnost Božjega otkrivenja ljudima (usp. Iz 42:10; 49:6; 62:11). Svi su odgovorni za svoju spoznaju Boga (Rim 1:18 - 3:18).

Prirodno otkrivenje (tj. kroz fizičko Stvorenje i nutarnji moralni svjedok) ishodi u duhovnoj odgovornosti što se tiče svih ljudi (usp. Rim 1:18 - 3:18). Jednom spašena osoba tada postaje put čuđenja, hvaljenja, i štovanja Boga Stvorenja (usp. Ps 8).

19:4c-6 “sunce” Ova slika što koristi Sunce nije znanstveni opis ili mitološko izvješće nego doktrinarni SZ-ni jezik koji koristi popularne opisne idiome za prirodni fenomen. Zabilježite sliku:

1. Sunce ima šator (tj. prebivalište), stih 4c
2. Sunce je mladoženja, stih 5a
3. Sunce oprćava utvrđeni smjer, stih 5b (tj. opisano u stihu 6).

Kao što Sunce osvjetljava čitavu Zemlju, tako je isto, otkrivenje Božje naravi, snage, ljepote, i dizajna sveopće (usp. stih 4a.b). Svaki čovjek zna ponešto o Bogu. Jedino drugo mjesto što koristi “prirodno otkrivenje” teološki za označavanje ljudske odgovornosti jeste Poslanica Rimljanima 1:18 - 3:18.

Pavao je također posebice koristio ovaj stih u Rimljanima 10:18 u okviru kako bi naznačio potrebu svijeta da čuje /primi Božju poruku u Kristu (tj. Evanđelje). Rabini Pavlova vremena često su slagali nekoliko navoda kako bi stvorili glavni naglasak. Pavao je bio obučan tome postupku.

Psalmist je moguće posebno izabrao Sunce kao YHWH-inog slugu zbog kritike štovanja Sunca u Drevnome Bliskom Istoku. Ovaj Psalam, kao i Knjiga Postanka 1, pokazuje YHWH-u kao Stvoritelja i Nadzornika nebeskih tijela (tj. Sunca, Mjeseca, zvijezda, planeta, kometa, itd.). Ne postoje bogovi ili anđeli koji nadziru, ili čak utječu, (na) živote ljudi!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 19:7-14

- ⁷Zakon GOSPODINOV je savršen, obnavlja dušu;
Svjedočanstvo Gospodinovo je sigurno, čini mudrim priprostoga.
- ⁸Naredbe GOSPODINOVE su prave, raduju srce;
Zapovijedi GOSPODINOVE su čiste, prosvjetljuju oči.
- ⁹Strah GOSPODNJI je čist, traje zauvijek.
Sudovi GOSPODINOVI su istiniti; oni su pravedni zajedno.
- ¹⁰Oni su više poželjni od zlata, da, negoli najčišće zlato;
Sladi isto tako negoli med i kapanja od mednih sača.
- ¹¹Štoviše, njima je Tvoj sluga upozoren;
U držanju njih postoji velika nagrada.
- ¹²Tko može prosuditi *njegove* zablude? Oslobodi me od skrivenih *mana*.
- ¹³Isto tako zadrži Svoga slugu od drskih *grijeha*;
Ne dozvoli im vladati nada mnom;
Onda ću ja biti besprijekoran,
I bit ću nevin od velikoga prijestupa.
- ¹⁴Neka riječi mojih usta i promisli moga srca
Budu prihvatljive u Tvome pogledu,
O GOSPODINE, moja stijeno i moj Iskupiteljju.

19:7 “GOSPODINOV” Ovo je zavjetno Ime za Boga, YHWH. Ono je iz hebrejskoga GLAGOLA “biti”, usp. Knjigu Izlaska 3:14. Rabini kažu da ono upućuje na Boga u Njegovu posebnome zavjetnom odnosu prema Izraelu. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:1: Imena za Božanstvo.

▣ **“savršen”** Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 18:20-24: Besprijekornost, nevinost, nedužnost, bez prigovora.

19:7-9 “Zakon...

Svjedočanstvo...

Naredbe...

Zapovijedi...

Strah...

Sudovi” Ovo su istoznačnice za Božje pisano otkrivenje. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:2: Pojmovi za Božje otkrivenje (korišteni u Ponovljenome zakonu i Psalmima).

▣ “savršen...

sigurno...

prave...

čiste...

čist...

istiniti” Ovo su sve osobine Božjega pisanog otkrivenja. Biblija je jedino jasno, samo-otkrivenje Boga. To je ključna potvrda vjere. Uobičajeno je nazvana “nadahnuće” (vidjeti Posebnu temu dolje). Ako ste zainteresirani pogledajte u mome dokazu za ovo predmnijevanje vjere “Vjerodostojnost NZ-a” online na www.freebiblecommentary.org, “Video službe”, Lakeside, Dallas.

POSEBNA TEMA: NADAHNUĆE

Ova “jednom-za-uvijek” vjera upućuje na istine, doktrine, zamisli, učenja o svjetonazoru kršćanstva (usp. 2. Pt 2:21). Taj jednom-dati naglasak biblijski je temelj za teološko ograničavanje nadahnuća na pisce NZ-a i ne dozvoljavanje kasnijim ili drugim piscima da budu smatrani otkrivajućima. Postoje mnoga višeznačna, neizvjesna, i siva područja u NZ-u, ali vjernici potvrđuju vjerom kako je sve što je “potrebno” za vjeru i primjenu uključeno sa zadovoljavajućom jasnoćom u NZ.

Ova je zamisao bila predstavljena u onome što se naziva “otkrivajući trokut”:

1. Bog je otkrio Sâm Sebe u povijesti vremena-prostora (OTKRIVENJE)
2. On je odabrao određene ljudske pisce da opišu i objasne Njegova djela (NADAHNUĆE)
3. On je dao Svoga Duha da otvori umove i srca ljudi kako bi razumjeli ove spise, ne konačno, nego dostatno za spasenje i učinkovit kršćanski život (PROSVJETLJENJE).

Naglasak toga jeste da je nadahnuće ograničeno na pisce Pisma. Ne postoje daljnja autoritativna pisanja, viđenja, ili otkrivenja. Kanon je završen. Mi imamo sve istine što trebamo da se primjereno i ugodno odazovemo Bogu.

Ova je istina najbolje vidljiva u suglasnosti biblijskih pisaca nasuprot nesuglasnosti iskrenih, pobožnih vjernika. Niti jedan suvremeni pisac ili govornik nema stupanj Božanskoga vodstva što su pisci Pisma imali.

19:7-11 “obnavlja...

čini...

raduju...

prosvjetljuju...

traje...

pravedni...

više poželjni...

sladi...

upozoren...

držanju” Ovo je ono što pisano otkrivenje čini za nas. O, vrijednost Pisma za palo ljudstvo!

Zabilježite trostruke usporednice:

	Naslovi za YHWH-ino Otkrivenje	Opis YHWH-inog Otkrivenja	Svrha YHWH-inog Otkrivenja ili opis istoga
stih 7a	Zakon GOSPODINOV	savršen/besprijekoran	obnavlja dušu
stih 7b	svjedočanstvo GOSPODINOVO	sigurno	čini mudrim priprostoga (usp. Ps 119:98-100)
stih 8a	naredbe GOSPODINOVE	prave	raduju srce (usp. Ps 119:14)
stih 8b	zapovijedi GOSPODINOVE	čiste	prosvjetljuju oči (usp. Ps 36:9; 119:130)
stih 9a	strah GOSPODNJI	čist	traje zauvijek
stih 9b	sudovi GOSPODINOVI	istiniti	pravedni zajedno (usp. Pnz 32:4; Ps 119:138)
stih 10a	oni	više poželjni	od zlata, najčišće zlato (usp. Ps 119:72.127)
stih 10b	oni	sladi	med, medenih sača (usp. Ps 119:103)
stih 11a		držanju njih	velika nagrada
stih 11b		Tvoj sluga	upozoren

Kakvo snažno ponavljanje i paralelizam! Božje je otkrivenje iskupljivo, obavještajno, propisano, i stvarni blagoslov! O, hvala Bogu za otkrivenje!

19:8-9 “pravedni” Hebrejski korijen izvorno znači “mjerna trska”. Govori o mjerilu za sud. Osobno Bog jeste to mjerilo. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:5: Pravednost.

19:9 “strah” Ova IMENICA ŽENSKOGA RODA (BDB 432, KB 433) znači “obožavati” ili “sa strahopoštovanjem i uvažavanjem”. Zamisao je često korištena u Mudrosnoj književnosti (usp. Job 4:6; 6:14; 22:4; 28:28; Ps 5:7; 34:11; 90:11; 111:10; 119:38; Izr 1:7; 2:5; 8:13; 9:10; 10:27; 14:26-27; 15:16; 16:6; 19:23; 22:4; 23:17). Ponavljana poruka jeste ta da su strahopoštovanje /uvažavanje /strah početak mudrosti! Bez Boga nema istine, samo mišljenja i predaje paloga čovjeka (usp. Iz 29:13).

▣ **“traje zauvijek”** Ova ista istina izražena je od Isusa u Evanđelju po Mateju 5:18; 24:35; Marku 13:31; Luki 21:33.

19:10 “Oni su više poželjni od zlata...”

med” Opisuje li ovo vaš stav prema Božjem otkrivenju? Je li vaša Biblija najdragocjenije imanje?

19:11 “sluga (je) upozoren” Bog nam je dao vodič za život mira i radosti, ali on se mora živjeti! Postoji Božanski put (vidjeti bilješku u Ps 1:1) i mi moramo ostati na njemu (usp. Mt 7:13-14).

19:12-13 Ovi su stihovi priznanje i molitva da usred našega sadašnjeg palog zanemarivanja i ludosti Bog će se učinkovito baviti s našom palom prirodom:

1. “Tko može prosuditi *njegove* zablude?” (usp. Ps 40:12). Jedino Bog pozna naše srce. On mora suditi (usp. Ps 139:23-24; 1. Kor 4:4-5; Heb 4:12-13)
2. “Oslobodi me od skrivenih *mana*.” Ovo je IMPERATIV molitve (BDB 667, KB 720, *Piel* IMPERATIV). Zabilježite to su “skrivenne mane”, ne budna pobunu (usp. Lev 4:2.22.27; 5:15-18; 22:14)
3. “zadrži... od drskih *grijeha*”. Ovo je još jedan IMPERATIV molitve (BDB 362, KB 359, *Qal* IMPERATIV). Ovo je budna pobuna.

PRIDJEV “drskih” (BDB 267) upotrijebljen je nekoliko puta u Psalmu 119 (usp. stihove 21.51.69.78.85.122) i preveden kao “oholih”, što obilježava stav pobune. U ovome okviru to upućuje na znane grijehe

4. “Ne dozvoli im vladati nada mnom.” Ovaj GLAGOL je *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu. Ovo je još jedan vrhunac molitve. Grijech je rob-gospodar (usp. Rim 5:21; 6:9.14.17.23).

Dva zadnja retka stiha 13 izjavljaju zahtijevane ishode psalmistove molitve:

1. ja ću biti besprijekoran
2. ja ću biti nevin od velikoga grijestupa.

Psalmist je imao veliko povjerenje u YHWH-inu čežnju i sposobnost da oprost i zaboravi grijeh /grijehe (usp. Iz 1:18; 38:17; 43:25; 44:22; Mih 7:19). Mi jedino učimo o mehanizmu ovoga oprosta u NZ-nome zapisu i tumačenju života, učenjima, smrti, uskrsnuću, uznesenju, i povratku Isusa Krista (tj. Evandjelje). Kao što Psalam veliča čudo i veličanstvenost Božjega pisanog otkrivenja, jedino NZ otkriva veličajnost Božjega utjelovljenog otkrivenja (tj. Živa Riječ)! Isus je konačno Božje otkrivenje (usp. Iv 1:1-14; Kol 1:13-17; Heb 1:2-3).

19:14 U svjetlu sile Božjega otkrivenja i Njegova čudesnog oprosta, psalmist nastavlja svoju molitvu:

1. Neka riječi usta mojih (jedan GLAGOL, BDB 224, KB 243, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, nadzori #1.2.3)
2. Neka promisli moga srca
3. “Budu prihvatljive” (BDB 953) je:
 - a. uobičajen žrtveni pojam u Levitskome zakoniku
 - b. vrlo uobičajena riječ u Mudrosnoj književnosti.

NIV prevodi ovo kao:

- 1) ugodne /ugađaju /ugoda
- 2) prihvatljive /prihvaćene
- 3) naklonost /omiljene
- 4) odgovarajuće
- 5) uživanje.

Jednom kad spoznamo Njega i kad smo promijenjeni Njime, mi želimo živjeti na način što ugađa Njemu. Način što druge dovodi Njemu. Istinski oprost mora ishoditi u promijenjenome i mijenjajućem životu pobožnosti (usp. Rim 8:28-30; 2. Kor 3:18; Gal 4:19; Ef 1:4; 4:13; 1. Sol 4:3; 5:23; 2. Sol 2:13; Tit 2:14; 1. Pt 1:15)! Cilj biblijske vjere nije Nebo kad umremo nego Kristo-sličnost sada!

▣ Nekoliko opisnih naslova završava ovaj Psalam tako kao što je započeo Psalam 18 (tj. stih 2):

1. YHWH (tj. uvijek-živi, uvijek-prisutan, jedini Bog)
2. Stijena
3. Iskupitelj (*Qal* PARTICIP, vidjeti Posebnu temu dolje).

POSEBNA TEMA: OTKUPNINA / ISKUPLJENJE

I. STARI ZAVJET

A. Postoje prvenstveno dva hebrejska zakonska pojma što izražavaju ovu zamisao:

1. *Ga'al* (BDB 145, I), što u osnovi znači “biti slobodan od plaćanja cijene”. Oblik pojma *go'el* dodaje zamisli osobnoga posrednika, uobičajeno člana obitelji (tj. srodnika iskupitelja). Ovaj kulturološki vid prava da se natrag otkupe predmeti, životinje, zemlja (usp. Lev 25; 27), ili rođaci (usp. Ruta 4:14; Iz 29:22) teološki je prenijeto na YHWH-ino oslobođenje Izraela iz Egipta (usp. Izl 6:6; 15:13; Ps 74:2; 77:15; Jer 31:11). On postaje “Iskupitelj” (usp. Job 19:25; Ps 19:14; 78:35; Izr 23:11; Iz 41:14; 43:14; 44:6.24; 47:4; 48:17; 49:7.26; 54:5.8; 59:20; 60:16; 63:16; Jer 50:34).
2. *Padah* (BDB 804), što u osnovi znači “osloboditi” ili “spasiti”:
 - a. iskupljenje prvorodca (Izl 13:13.14 i Br 18:15-17)
 - b. fizičko iskupljenje suprotstavljeno je duhovnome iskupljenju (Ps 49:7.8.15)
 - c. YHWH će iskupiti Izraela od njegova grijeha i pobune (Ps 130:7-8).

B. Teološka zamisao uključuje nekoliko povezanih stavaka:

1. postoji potreba, ropstvo, gubitak, kazna zatvora:
 - a. fizičko
 - b. društveno
 - c. duhovno (usp. Ps 130:8)
2. cijena mora biti plaćena za slobodu, odrješenje, i obnovu:

- a. naroda Izraela (usp. Pnz 7:8)
 - b. pojedinca (usp. Job 19:25-27; 33:28)
3. netko mora djelovati kao posrednik i dobrotvor. U *ga'al* taj jedan je uobičajeno član obitelji ili bliski rođak (tj. *go'el*, BDB 145)
4. YHWH često Sâm Sebe opisuje u obiteljskim pojmovima:
- a. Otac
 - b. Suprug /Muž
 - c. Bliski rođak Iskupitelj /Osvetnik.
- Iskupljenje je bilo osigurano osobnim posredovanjem YHWH; cijena je bila plaćena, i iskupljenje ostvareno!

II. NOVI ZAVJET

- A. Postoji nekoliko pojmova korištenih za prijenos teološke zamisli:
1. *Agorazō* (usp. 1. Kor 6:20; 7:23; 2. Pt 2:1; Otk 5:9; 14:3-4). Ovo je trgovački pojam što odražava plaćenu cijenu za nešto. Mi smo krvlju-kupljeni ljudi koji ne nadziru svoje vlastite živote. Mi pripadamo Kristu.
 2. *Exagorazō* (usp. Gal 3:13; 4:5; Ef 5:16; Kol 4:5). Ovo je također trgovački pojam. On odražava Isusovu nadomjesnu smrt za našu korist. Isus je podnio "prokletstvo" temeljeno na izvedbi zakona (tj. Mojsijevski Zakon, usp. Ef 2:14-16; Kol 2:14), što grješno čovječanstvo ne može ispuniti. On je podnio prokletstvo (usp. Pnz 21:23) za sve nas (usp. Mk 10:45; 2. Kor 5:21)! U Isusu, Božja pravda i ljubav spojeni su u potpuni oprost, prihvaćanje, i pristup!
 3. *Luō*, "osloboditi":
 - a. *Lutron*, "cijena plaćena" (usp. Mt 20:28; Mk 10:45). Ovo su snažne riječi iz vlastitih Isusovih usta vezano na svrhu Njegova dolaska, da bude Spasitelj svijeta plaćanjem duga za grijeh kojeg On nije dugovao (usp. Iv 1:29)
 - b. *Lutroō*, "odriješiti":
 - (1) iskupiti Izraela (Lk 24:21)
 - (2) dati Sâmog Sebe za iskupljenje i očišćenje naroda (Tit 2:14)
 - (3) biti bezgrješni nadomjestak (1. Pt 1:18-19)
 - c. *Lutrōsis*, "iskupljenje", "oslobođenje", ili "odriješenje":
 - (1) Zaharijino proročanstvo o Isusu, Evanđelje po Luki 1:68
 - (2) Anina molitva Bogu za Isusa, Evanđelje po Luki 2:38
 - (3) Isusovo bolje, jednom ponudeno žrtvovanje, Poslanica Hebrejima 9:12
 4. *Apolytrōsis*:
 - a. iskupljenje kod Drugoga dolaska (usp. Djela 3:19-21):
 - (1) Evanđelje po Luki 21:28
 - (2) Poslanica Rimljanima 8:23
 - (3) Poslanica Efežanima 1:14; 4:30
 - (4) Poslanica Hebrejima 9:15
 - b. iskupljenje u Kristovoj smrti:
 - (1) Poslanica Rimljanima 3:24
 - (2) 1. Poslanica Korinćanima 1:30
 - (3) Poslanica Efežanima 1:7
 - (4) Poslanica Kološanima 1:14.
 5. *Antilytron* (usp. 1. Tim 2:6). Ovo je ključni tekst (kao što je Tit 2:14) što povezuje Isusovu nadomjesnu smrt na križu. On je jedna i jedina prihvatljiva žrtva, jedan koji je umro za "sve" (usp. Iv 1:29; 3:16-17; 4:42; 1. Tim 2:4; 4:10; Tit 2:11; 2. Pt 3:9; 1. Iv 2:2; 4:14).
- B. Teološka zamisao u NZ-u
1. Čovječanstvo je zarobljeno u grijeh (usp. Iv 8:34; Rim 3:10-18; 6:23).
 2. Robovanje čovječanstva grijehu bilo je otkriveno SZ-nim Mojsijevskim Zakonom (usp. Gal 3) i Isusovom Propovijedi na gori (usp. Mt 5 - 7). Ljudska činidba postala je smrtna osuda (usp. Kol 2:14).

3. Isus, bezgrješno Janje Božje, došao je i umro umjesto nas (usp. Iv 1:29; 2. Kor 5:21). Mi smo očišćeni od grijeha kako bismo mogli služiti Bogu (usp. Rim 6).
4. Suzvučjem su obojica i YHWH i Isus "bliski srodnik" koji djeluju u našu korist. Ovo nastavlja obiteljske metafore (tj. otac, suprug /muž, sin, brat, bliski srodnik).
5. Iskupljenje nije bila cijena plaćena Sotoni (tj. srednjovjekovna teologija), nego pomirenje Božje riječi i Božje pravde s Božjom ljubavlju i potpuno pribavljenje u Kristu. Na križu mir je bio obnovljen, pobuna ljudi oprostena, slika Božja u čovječanstvu sad je opet u potpunosti djelotvorna u prisnome zajedništvu!
6. Ipak postoji još uvijek budući vid iskupljenja (usp. Rim 8:23; Ef 1:14; 4:30), što uključuje uskrsnuće naših tijela i osobnu prisnost s Trojedinim Bogom. Naša uskrsla tijela bit će kao Njegovo (usp. 1. Iv 3:2). On je imao fizičko tijelo, ali s van - dimenzijskim vidom. Teško je odrediti paradoks 1. Poslanice Korinćanima 15:12-19 s 1. Poslanicom Korinćanima 15:35-58. Očito postoji fizičko, zemaljsko tijelo, i postojat će nebesko, duhovno tijelo. Isus je imao oba!

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Što je “opće otkrivenje”? Što vam ono može reći o Bogu?
2. Što je uključeno u “posebno otkrivenje”? Što vam ono može reći o Bogu?
3. Zašto su dva različita imena za Boga upotrijebljena u ovome Psalmu?
4. Nalazite li toliku radost u Zakonu Božjem kao što ovaj Psalm opisuje?
5. Popišite osobine Zakona.
6. Što bih trebao učiniti s neznanim grijesima?
7. Što su “drski grijesi”? Što je tako ozbiljno glede njih u SZ-u?
8. Što je značenje stiha 14 vama?

PSALAM 20

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
molitva za pobjedu nad neprijateljima	sigurnost Božjega djela spasenja	molitva za kraljevu pobjedu u bitci	molitva za pobjedu	molitva za kralja
<u>MT uvod</u> Za zborovođu. Psalam Davidov.				
20:1-3	20:1-3	20:1-3	20:1-5	20:1-2 20:3-4
20:4-5	20:4-5	20:4-5		20:5a 20:5b
20:6-9	20:6 20:7-8 20:9	20:6-8 20:9	20:6-8 20:9	20:6 20:7-8 20:9

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovo je mogla biti liturgijska predigra za bitku, kao što je Psalam 21 liturgijska dobrodošlica doma pobjedničkome kralju u vojsci.
- B. Prinosi stiha 3 (tj. “brašno” i “salo”) mogu biti očekivani žrtveni prinosi prije bitke.
- C. Pjesma /poklik i zastave stiha 5 mogu biti očekivani načini dobrodošlice doma pobjedničkoga kralja. Psalam 21 može biti pjesma na koju se upućuje u 20:5.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 20:1-3

¹Odgovorio ti GOSPODIN u dan nevolje!

Postavilo te ime Boga Jakovljeva *sigurno* na visinu!

²Poslao ti On pomoć iz svetišta

I podupro te sa Siona!

³Sjetio se On svih tvojih prinosa brašna

I našao tvoj paljeni prinos prihvatljivim.

Selah.

20:1-3.4-5 Ova je kitica molitva, kao što je u stihovima 4-5, za zauzimanje kod YHWH da pomogne Svome saveznome predstavniku (tj. Davidovskome kralju, usp. 1. Sam 8:7; 10:19) u bitci (usp. stihove 5.7).

Zabilježite nizove IMPERFEKTA korištenih u ZAPOVJEDNOME smislu (usp. NASB, NRSV, REB, NIV, JPSOA, tj. molitve zahtjeva) u stihovima 1-5:

1. “Odgovorio ti GOSPODIN” – BDB 772, KB 851, *Qal* IMPERFEKT
2. “Postavilo te ime Boga Jakovljeva *sigurno* na visinu” – BDB 960, KB 1305, *Piel* IMPERFEKT
3. “Poslao ti On pomoć iz svetišta” – BDB 1018, KB 1511, *Qal* IMPERFEKT
4. “(I) podupro te On sa Siona” – BDB 703, KB 761, *Qal* IMPERFEKT
5. neka bi se On sjetio svih tvojih prinosa brašna – BDB 269, KB 269, *Qal* IMPERFEKT
6. “Ispunio ti On žudnju tvoga srca” – BDB 678, KB 733, *Qal* IMPERFEKT, usp. Psalam 21:2; 37:4
7. ispunio On svaki tvoj savjet /svrhu – BDB 569, KB 583, *Piel* IMPERFEKT
8. ispunio On sve tvoje molbe – isto kao #7.

20:1 “u dan nevolje” Ovo je ponavljani izričaj (usp. Post 35:3; 2. Kr 19:3; Ps 50:15; 77:3; 86:7; Izr 24:10; 25:19; Iz 37:3; Jer 16:19; Obad stihovi 12.14; Nah 1:7; Hab 3:16). To stoji za mnoge različite životne poteškoće što se događaju u ovome palom svijetu. Novost jeste ta da je Bog svjestan naših poteškoća (tj. Izl 3:7-8) i s nama je usred tih poteškoća. On je odgovor svakoj ljudskoj potrebi i On nas čudesno vodi!

Pojam “dan” (BDB 398) ima nekoliko suzvuka. Vidjeti Posebnu temu dolje.

POSEBNA TEMA: DAN (*YOM*)

Teorije o značenju *yom* (dan) uzete i usvojene od dr. Johna Harrisa (dekan Škole kršćanskih proučavanja i profesor SZ-a u Baptističkome sveučilištu istočnoga Teksasa) iz Istraživanja SZ-a Bilježnica I.:

1. Teorija doslovno o dvadeset-četverosatnome razdoblju
Ovo je otvoren pristup (usp. Izl 20:9-11). Pitanja što izniču iz ovoga pristupa:
 - a. kako je postojalo svjetlo prvoga dana kad Sunce nije bilo stvoreno sve do četvrtoga dana?
 - b. kako su bile sve životinje (posebice one autohtone drugim dijelovima svijeta) imenovane u manje od jednoga dana (usp. Post 2:19-20)?
2. Teorija dan - doba
Ova teorija nastoji uskladiti znanost (posebice geologiju) s Pismom. Ta teorija kaže da su “dani” bili

“geološka doba” u trajanju. Njihovo je trajanje nejednako, i oni se približavaju različitim slojevima opisanima u uniformitarističkoj geologiji. Znanstvenici se nastoje usuglasiti s općim razvojem Knjige Postanka 1: para i vodena masa prethodila je odvajanju kopna i mora prije pojavka života. Biljni život došao je prije životinjskoga života, a čovječanstvo je predstavljalo zadnji i najsloženiji oblik života. Iz ovoga pristupa izniču pitanja:

- a. kako su biljke preživjele “doba” bez Sunca?
 - b. kako se odvijalo oprašivanje u biljkama ako još kukci i ptice nisu bile stvorene do “doba” kasnije?
3. Teorija o zamjeni doba – dan
Dani su ustvari dvadeset-četverosatna razdoblja, ali svaki je dan odvojen dobima u kojima je nešto stvoreno bilo razvijeno. Pitanja koja izniču iz ovoga pristupa:
- a. iste poteškoće kao u teoriji dan - doba
 - b. označavali li tekst “dan” kao onaj upotrijebljen za oboje i za dvadeset-četiri sata i za neku eru?
4. Napredujuća teorija Stvaranje - Katastrofa
Ova teorija ide kako slijedi: između Postanka 1:1 i 1:2, postojalo je neodređeno vremensko razdoblje u kojem se pojavljuju geološka doba; tijekom toga razdoblja, prapovijesna su stvorenja navedena po redu predloženi okamina koje su se stvorile; prije oko 200.000 godina, pojavila se nadnaravna nepogoda i uništila većinu života na ovoj planeti i prouzročila izumiranje mnogih životinja; onda su se pojavili dani iz Postanka 1. Ovi dani upućuju na ponovno Stvaranje, prije negoli na prvotno Stvaranje.
5. Jedino - Eden teorija
Izješće o stvaranju upućuje jedino na Stvaranje i fizičke vidove Vrta Eden.
6. Teorija jaza
Temeljeno na Postanku 1:1, Bog je stvorio savršeni svijet. Temeljeno na Postanku 1:2, Lucifer (Sotona) je bio postavljen da nadzire svijet i pobunio se. Bog je potom osudio Lucifera i svijet potpunim uništenjem. Milijune godina, svijet je bio ostavljen sâmim i prošla su geološka doba. Temeljeno na Postanku 1:3 - 2:3, u 4004. godini prije Krista, pojavilo se šest doslovnih dvadeset-četverosatnih dana ponovnoga stvaranja. Biskup Ussher (1654. g.) upotrijebio je genealogije Postanka 5 i 11 kako bi izračunao i datirao stvaranje čovječanstva u otprilike 4004.-oj godini prije Krista. Međutim, genealogije ne predstavljaju potpune kronološke sheme.
7. Teorija Svete sedmice
Pisac Knjige Postanka koristio je zamisao dana i tjedna kao književni način kako bi izložio Božansku poruku Božje djelatnosti u Stvaranju. Takva građa slikovito prikazuje ljepotu i sklad Božjega stvaralačkog djela.
8. Svečano uvođenje Kozmičkoga hrama
Ovo je noviji pogled Johna H. Waltona, u *The Lost World of Genesis One*, IVP. 2009., koji vidi šest dana kao “djelatnu ontologiju, ne materijalnu ontologiju”. One opisuju Božje uređenje ili postavljanje djelatnoga svemira za dobro čovječanstva. To potkrepljuje druge drevne kozmologije. Na primjer, prva tri dana predstavljala bi Božje davanje “sezona (tj. vremena)”, “vremena (tj. za usjeve)” i hranu. Ponavljan izričaj “to je dobro” može obilježiti djelotvornost.
- Sedmi dan može opisivati Božje uvođenje Njegova potpuna djelatnoga i nastanjenog “Kozmičkoga hrama” kao zakonskoga vlasnika, nadzornika i upravitelja. Knjiga Postanka 1 nema ništa s materijalnim stvaranjem stvari nego s uređivanjem te stvari za djelatno mjesto za Boga i ljude kako bi imali zajedništvo. “Dani” postaju književni način za navješćivanje drevne bliskoistočne opće suglasnosti kako:
1. nema razlike između “prirodnoga” i “natprirodnoga”
 2. božanstvo je uključeno u svaki vid života. Izraelova jedinstvenost nije bila njegov opći pogled na svijet nego sljedeće:
 - a. njegov monoteizam
 - b. Stvorenje je bilo za čovječanstvo, a ne za bogove
 - c. nema sukoba između bogova ili bogova i ljudstva u Izraelovu izvješću.
- On [Izrael – op.prev.] nije posudio svoje izvješće o stvaranju od drugih nego podijelio njihov opći pogled na svijet.

▣ “ime Boga Jakovljeva” Postoje dvije Posebne teme koje rasvjetljavaju ovaj izričaj:

1. Imena za Božanstvo u Psalmi 1:1
2. “Ime” YHWH u Psalmu 5:11-12.

NASB	“postavilo te... <i>sigurno na visinu</i> ”
NKJV	“obranilo te”
NRSV, TEV, NJB, LXX	“zaštitilo te”
JPSOA	“držalo te sigurnim”
REB	“bude tvoja kula snage”

MT GLAGOL (BDB 960, KB 1305, *Piel* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu) iz korijena je “biti visok”, te stoga nepristupačno i sigurno (usp. Ps 59:1; 69:29; 91:14; 107:41). Ovo je ista slika visine, obranjive utvrde upotrijebljene u Psalmu 18:2!

20:2 “iz svetišta...

sa Siona” Ovo su usporedni redci poezije. Oba upućuju na Hram u Jeruzalemu. On nije bio izgrađen u Davidovo vrijeme ali Šator je bio tamo. Jeruzalem je izgrađen na sedam brda; Hram je bio izgrađen na brdu Moriija (usp. 1. Ljet 21:18; 2. Ljet 3:1). Planina Sion bila je mjesto utvrde Jebusejaca koju je zauzeo David (usp. 2. Sam 5:7; 1. Ljet 11:5), kao i mjesto za svoju palaču. To je postalo ime za čitavi grad Jeruzalem a izričaj “kćer Siona” za izraelski narod (usp. 2. Kr 19:21).

Zabilježite da Psalm 20:6 koristi izričaj “iz Svoga svetog neba”, što je još jedna usporednica.

20:3 “Selah” Vidjeti bilješku u 3:2 i u Uvodu u Psalme, VII.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 20:4-5

⁴Ispunio ti On žudnju tvoga srca
I ispunio svaki tvoj savjet!
⁵Mi ćemo pjevati za radost nad tvojom pobjedom,
I u ime našega Boga mi ćemo postaviti svoje zastave.
Ispunio GOSPODIN sve tvoje molbe.

20:4 “**žudnju tvoga srca**” Ovo je “to” pitanje mira i pouzdanja. Dobar primjer primjerene žudnje za Davidovskoga kralja je Salomonova molitva za posvetu Hrama (usp. 1. Kr 8:22-61).

20:5

NASB	“Mi ćemo pjevati za radost”
NKJV, LXX	“mi ćemo se radovati”
NRSV, TEV, JPSOA	“mi kličemo za radost”
NJB	“s radošću mi možemo pozdravljati...”
REB	“Pusti nas pjevati glasno tvoju hvalu”

Ovaj GLAGOL (BDB 943, KB 1247, *Piel* KOHORTATIV) obilježava “usklik” za dobro ili loše, ovisno o okviru. Ovdje je to radovanje nad vojnom pobjedom ostvarenom od YHWH (usp. Sef 3:14).

▣ “**mi ćemo postaviti svoje zastave**” Ovo slijedi לָגַל (BDB 186, KB 213, *Qal* IMPERFEKT [nađen jedino ovdje u SZ-u] upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu). To bi trebao biti očekivan postupak dobrodošlice za pobjedničkoga kralja i vojku.

NET Biblija (str. 875) preporučuje ispravak na drugi glagolski korijen, לָגַל, iz BDB 162 s PRIJEDLOGOM. NET Biblija predlaže kako to bolje odgovara paralelizmu a također zabilježite Psalm 89:16, gdje je GLAGOL upotrijebljen u vezi s “u Tvoje ime”.

▣ “**molbe**” Ova rijetka IMENICA (BDB 982) nađena je samo dva puta u SZ-u, ovdje i u Psalmu 37:4. Korijen GLAGOLA (BDB 981) znači “moliti /pitati”. Korijen se pojavljuje u nekoliko imena (usp. 1. Sam 9:2.3.5; 1. Ljet 1:48.49; 4:24; 6:24).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 20:6-9

⁶Sad ja znam da GOSPODIN spašava Svoga pomazanika;
On će odgovoriti njemu iz Svoga svetog neba

Sa spašavajućom snagom Njegove desne ruke.

⁷Neki se hvale bojnima kolima a neki konjima,

A mi ćemo se hvaliti u ime GOSPODINA, našega Boga.

⁸Oni su se priguli i pali,

Ali mi smo se digli i stojimo uspravno.

⁹Spasi, o GOSPODINE;

Odgovorio nam Kralj u dan kad zazovemo.

20:6-9 Psalmist (tj. kralj, svećenik, ili skupna JEDNINA; stih 9 najbolje odgovara ovoj zadnjoj mogućnosti) potvrđuje svoje povjerenje da će se YHWH odazvati primjereno:

1. Sad ja znam – BDB 393, KB 390, *Qal* PERFEKT
2. YHWH spašava – BDB 446, KB 448, *Hiphil* PERFEKT.

GLAGOL označava ustaljeno povjerenje (usp. Ps 56:9; 118:6; Rim 8:31-39). YHWH će čuti i odgovoriti pozitivno (usp. 20:6b.c). Kralj i zavjetni narod dio su većega sveopćega iskupiteljskog nauma za svo ljudstvo (vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum).

20:6 “Svoga pomazanika” Ovo je hebrejski GLAGOL “pomazati” (BDB 603), što je postao popularni naslov za Dolazak posebnoga Božjeg Kralja (usp. Ps 2:2; 18:50). Vidjeti Posebne teme:

1. “SZ-ni nazivi za Posebnoga dolazećeg” u Psalmu 2:2
2. “Mesija” u Psalmu 2:2.

▣ **“Njegove desne ruke”** Ovo je hebrejski idiom snage, autoriteta djelovanja. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 7:3-5: Ruka (slikovito prikazano iz Knjige proroka Ezekielia).

20:7 GLAGOL “hvaliti se” (BDB 269, KB 269, *Hiphil* IMPERFEKT) doslovno je “uzrokovati da se zapamti”. On označava ono u što netko pouzdaje:

1. ljudsku snagu (tj. bojna kola, konje, vojnike, oružje, itd.)
2. YHWH-u i Njegova obećanja.

Ovdje su neki dobri usporedni tekstovi: Ponovljeni zakon 20:1; 31:6.8; Knjiga o Sucima 7:2; 1. Samuelova 17:45.47; 2. Ljetopisa 20:17; 32:8; Psalm 33:16.17; 44:2-3.4-8; 60:11-12; 146:3-7; 147:10; Izreke 21:31; Knjiga proroka Izaije 31:3; Jeremija 17:5; Zaharija 4:6! U što se vi pouzdajete /o čemu se hvalite?

▣ **“mi ćemo se hvaliti”** GLAGOL (BDB 209, KB 209, *Hiphil* IMPERFEKT) znači “uzrokovati da se zapamti”, sa suzvukom radovanja ili hvaljenja u nekome prošlom događaju ili blagoslovu ili osobi. Zamisao “hvastanja” znakovita je u Bibliji; zabilježite posebice Knjigu proroka Jeremije 9:23-24. Vidjeti uporabu zamisli u Pavlovim pisanjima u Posebnoj temi dolje.

POSEBNA TEMA: HVAŠTANJE

Ovi grčki pojmovi, *kauchaomai*, *kauchēma*, i *kauchēsis*, upotrijebljeni su oko trideset i pet puta od Pavla i samo dva puta u ostatku NZ-a (oba puta u Jak). Njihova prevladavajuća uporaba je u 1. i 2. Poslanici Korinćanima.

Postoje dvije glavne istine povezane s hvastanjem:

- A. ni jedno tijelo neće se slaviti /hvaliti pred Bogom (usp. 1. Kor 1:29; Ef 2:9)
- B. vjernici se moraju slaviti u Gospodinu (usp. 1. Kor 1:31; 2. Kor 10:17, što je smjertanje na Jer 9:23-24).

Prema tome, postoji primjereno i neprimjereno hvastanje /slavljenje sebe (tj. ponos):

- A. primjereno:
 1. u nadi slave (usp. Rim 4:2)
 2. u Bogu kroz Gospodina Isusa (usp. Rim 5:11)
 3. u križu Gospodina Isusa Krista (tj. Pavlova glavna tema, usp. 1. Kor 1:17-18; Gal 6:14)
 4. Pavao se hvali u:
 - a. svojoj službi bez naknade (usp. 1. Kor 9:15.16)
 - b. svome autoritetu od Krista (usp. 2. Kor 10:8.12)

- c. svome ne hvastanju u radu drugih ljudi (kao što su činili neki u Korintu, usp. 2. Kor 10:15)
 - d. svome rasnome nasljeđu (kao što su drugi činili u Korintu, usp. 2. Kor 11:17; 12:1.5.6)
 - e. svojim crkvama:
 - (1) Korint (2. Kor 7:4.14; 8:24; 9:2; 11:10)
 - (2) Solun (usp. 2. Sol 1:4)
 - (3) svome povjerenju u Božju utjehu i oslobođenje (usp. 2. Kor 1:12)
- B. neprimjereno:
- 1. u odnosu na židovsko nasljeđe (usp. Rim 2:17.23; 3:27; Gal 6:13)
 - 2. neki su se u crkvi u Korintu hvalili:
 - a. u ljudima (usp. 1. Kor 3:21)
 - b. u mudrosti (usp. 1. Kor 4:7)
 - c. u slobodi (usp. 1. Kor 5:6)
 - 3. krivi učitelji pokušali su se hvaliti u crkvi u Korintu (usp. 2. Kor 11:12).

20:8 Zabilježite suprotan paralelizam. Postoje posljedice za naše riječi /djelovanja!

20:9 “Spasi, o GOSPODINE” Ovo je usklični molitveni zahtjev (BDB 446, KB 448, *Hiphil* IMPERATIV, usp. Ps 3:7; 6:4; 17:13).

▣ “Odgovorio nam Kralj u dan kad zazovemo” Gramatički oblik GLAGOLA je *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu. LXX i nekoliko engleskih prijevoda vide to kao upućivanje na molitve naroda za kralja (usp. 20:6; Ps 21:7; NRSV; TEV; NJB; REB) ili “Kralj” može uputiti na YHWH-u (usp. Targumov UBS *Handbook*, str. 202; također zabilježite Ps 98:6; 145:1).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Popišite sve molitvene zahtjeve što započinju s “neka bi” (u hrvatskome npr.: [neka] bi ti odgovorio, poslao – op.prev.) u stihovima 1-5.
2. Što “ispunio ti On žudnju tvoga srca” znači?
3. Podrazumijeva li stih 5 vojnu pobjedu? Zašto?
4. Tko je YHWH-in “pomazani”?

PSALAM 21

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
zahvala za oslobođenje	radost u spasenju GOSPODINOVU	zahvaljivanje nakon kraljeve pobjede u bitci (usporedno s Psalmom 20)	zahvala za pobjedu	za obred krunidbe
<u>MT uvod</u> Za zborovođu. Psalam Davidov				
21:1-6	21:1-2 21:3-4 21:5-7	21:1-7	21:1-2 21:3-4 21:5-6 21:7-9b	21:1-2 21:3-4 21:5-7
21:7-13	21:8-12 21:13	21:8-10 21:11-12 21:13	21:9c-12 21:13	21:8-10 21:11-12 21:13

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitajte kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Psalam 20 i 21 mogu biti povezani. Psalam 20 liturgijska je molitva za pobjedu u bitci a Psalam 21 je liturgijska dobrodošlica pobjede kralju i vojnicima koji se vraćaju kući.
- B. Zabilježite moguće kitice. Uspoređivanjem podjele kitica iz različitih engleskih prijevoda osoba može utvrditi koliko je mnogo glavnih istina izraženo u Psalmu:
1. NASB – 2
 2. NKJV – 5
 3. NRSV – 4
 4. NJB – 6
- Očito je teško biti siguran o tome kako poistovjetiti kitice. Često ne postoji okvirni pokazatelj. Suvremeni studenti moraju:
1. provjeriti paralelizam
 2. provjeriti hebrejski udarni uzorak
 3. provjeriti srodan sadržaj /temu (svaka kitica ima jedan glavni subjekt).

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 21:1-6

¹O GOSPODINE, u Tvoj^{oj} snazi kralj će biti radostan,
I u Tvome spasenju kako će se on uvelike radovati!

²Ti si mu dao žudnju njegova srca,
I Ti nisi odbio zahtjev njegovih usana. Selah.

³Jer Ti si ga dočeka^o s blagoslovima dobrih stvari;
Ti si stavio krunu od čistoga zlata na njegovu glavu.

⁴On moljaše život od Tebe,
Ti mu ga dade,
Duljinu dana zauvijek i uvijek.

⁵Njegova slava je velika kroz Tvoje spasenje,
Sjajnost i veličanstvenost Tvoga mjesta nad njim.

⁶Jer Ti ga učini najblagoslovljenijim zauvijek;
Ti ga učini radosnim s veseljem u Tvoj^{oj} prisutnosti.

21:1 Zabilježite istoznačni paralelizam između “u Tvoj^{oj} snazi” i “u Tvome spasenju”.

Pojam (BDB 447, JEDNINA ŽENSKOGA RODA) preveden kao spasenje ima nekoliko mogućih suzvuka:

1. napredak – Knjiga o Jobu 30:15
2. oslobođenje /pomoć – 2. Knjiga o Samuelu 10:11; 1. Ljetopisa 19:12; Psalam 22:1
3. spasenje – Knjiga Postanka 49:18; Psalam 3:2.8; 14:7; 35:3; 53:6; 62:2; i mnogo više navoda
4. pobjeda – Knjiga Izlaska 15:2; Psalam 20:6; 21:1.5; 44:4; 68:20-21; 118:14.15.21.

YHWH je naša velika nada i nema druge! U svjetlu ovoga, vjerni sljedbenici (u ovome okviru, kralj) nastaviti će:

1. biti veseo – BDB 970, KB 1330, *Qal* IMPERFEKT, usp. Psalam 9:2
2. radovati se – BDB 162, KB 189, *Qal* IMPERFEKT, usp. Psalam 9:14.

21:2 Ovaj je stih izgleda poveznica na Psalam 20:4 i povezan je s kraljevom molitvom za vojnu pobjedu.

Zabilježite dva usporedna GLAGOLA u PERFEKTU (tj. završeno djelovanje):

1. dao je – BDB 678, KB 733, *Qal* PERFEKT
2. nije odbio – BDB 586, KB 602, negativno, *Qal* PERFEKT.

NASB, NKJV, NRSV	“zahtjev”
NJB	“molitvu”
LXX	“želju”
NEB	“molbu”

Riječ (BDB 77, KB 92) je nađena jedino ovdje u SZ-u. Ovo, izgleda, u okviru, upućuje na obrednu liturgijsku molitvu prije bitke, moguće u Šatoru /Hramu.

▣ **“Selah”** Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2 i Okvirnim uvidima u Psalme, VII. Neki komentatori drže kako to označava točku liturgije gdje ne postoji prijelaz na drugi liturgijski čin (tj. hvala, pjesma, žrtva, drugo liturgijsko čitanje, klanjanje, itd.).

21:3-6 Ovo su djelovanja YHWH u korist kralja:

1. dočeka ga s blagoslovima dobrih stvari (tj. YHWH Sâm daje dobrodošlicu pobjedničkome kralju)
2. stavlja krunu od čistoga zlata na njegovu glavu (tj. ponovna potvrda kraljevanja ili liturgijski prijenos od kacige za bitku na kraljevsku krunu)
3. daje mu njegovu molitvu za život (tj. pobjeda u bitci)
4. postavljeno nad njim:
 - a. sjajnost (BDB 217)
 - b. veličanstvo (BDB 214) – ovo su opisi YHWH (usp. 1. Ljet 16:27; Ps 45:3; 96:6; 104:1; 111:3), ali zbog YHWH-ine slike u čovječanstvu, oni dijele ove osobine (usp. Ps 8:5)
5. učini ga blagoslovljenim za dugi život (‘*olam* mora biti tumačeno u okviru, vidjeti Posebnu temu u Ps 9:5: Zauvijek [*olam*]; književna usporednica trebala biti “neka dugo živi kralj”, usp. 1. Sam 10:24; 1. Kr 1:25.31.34.39; Dn 2:4; 3:9)
6. čini ga radosnim u Tvojoj prisutnosti.

Nije samo kralj primatelj YHWH-inih djelovanja, nego sav zavjetni narod kroz njega.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 21:7-13

⁷Jer kralj se pouzdaje u GOSPODINA,
I kroz blagost Previšnjega on neće biti uzdrman.
⁸Tvoja ruka otkrit će sve tvoje neprijatelje;
Tvoja desna ruka otkrit će one koji te mrze.
⁹Ti ćeš ih učiniti kao goruću peć u vremenu tvoga bijesa;
GOSPODIN će ih proždrijeti u Svome gnjevu,
I vatra će ih progutati.
¹⁰Njihov prinos Ti ćeš iskorijeniti sa zemlje,
I njihovo potomstvo između sinova ljudskih.
¹¹Iako oni nakaniše zlo protiv Tebe
I smišljahu urotu,
Oni neće uspjeti.
¹²Jer Ti ćeš im učiniti da okrenu svoja leđa;
Ti ćeš smjerati sa Svojim tetivama luka u njihova lica.
¹³Budi uzvišen, o GOSPODINE, u Svojoj snazi;
Mi ćemo pjevati i hvaliti Tvoju snagu.

21:7 “kralj se pouzdaje u GOSPODINA” Ovo je potvrda kraljevskoga vjerskog usmjerenja (BDB 105, KB 120, *Qal* AKTIVNI PARTICIP, usp. Ps 4:5; 9:10; 13:5; 22:4.5.9; i mnogo više navoda). Kralj ima snagu, radost, i oslobođenje jedino kroz YHWH-u.

▣ **“blagost Previšnjega”** Poseban zavjetni pojam, “blagost” (*hesed*, BDB 338, vidjeti Posebnu temu u Ps 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota [*hesed*]) znači YHWH-inu zavjetnu odanost. YHWH je uvijek vjeran, kralj i narod bit će također, ako se nastave “pouzdati” (BDB 105, KB 120) u Njega (usp. Ps 125:1). Knjiga Nehemije 9 jeste zapis YHWH-ine vjernosti i Izraelove nevjernosti!

Za “Previšnji” (*Elyon*, BDB 751) vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:1: Imena za Božanstvo, B.

NASB, LXX, JPSOA
NKJV, NRSV
TEV
NJB

“on neće biti uzdrman”
“on neće biti pomaknut”
“on će uvijek biti siguran”
“čuvat će ga od promašaja”

GLAGOL (BDB 556, KB 555, *Niphal* IMPERFEKT) znači “teturati”, “tresti se”, ili “klizati”. Može biti upotrijebljen u nekoliko značenja:

1. mjesto na prijestolju
2. sigurnost u životu
3. pobožan način života.

Za vidjeti različita značenja pogledajte Psalam 10:6; 15:5; 16:8; 21:7; 30:6; 62:2.6; 112:6; Izreke 10:30; 12:3. Postoji stalnost u YHWH-i ali ne u palome svijetu.

21:8-12 Ovi stihovi opisuju što će YHWH (tj. kroz kraljevu vojsku) učiniti ako kralj i narod ostanu vjerni:

1. snagu nad tvojim neprijateljima
2. tvoji neprijatelji bit će uništeni
3. tvoji neprijatelji i njihovo potomstvo bit će odsječeni /uništeni i nestat će
4. tvoji neprijatelji neće uspjeti u svojim naumima (tj. imati naum protiv YHWH-inoga kralja i zavjetnoga naroda jeste imati naum protiv Njega, usp. stih 11a; Ps 2:1-3; 83:1-5)
5. tvoji će neprijatelji uzmaći u bitci.

Neki znanstvenici (AB) vide ove stihove kao opisivanje YHWH-inih djelovanja u bitci u korist Njegova zavjetnog kralja i naroda.

▣ **“ruka”** Ovo je hebrejski idiom snage za djelovanje. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 7:3-5: Ruka (slikovito prikazano iz Knjige proroka Ezekielu).

21:9 “GOSPODIN će ih proždrijeti” Ovaj GLAGOL (BDB 118, KB 134, *Piel* IMPERFEKT) jeste idiom za potpuno uništenje (usp. Job 2:3; 10:8; 19:3; 28:7; Tuž 2:2.5.8).

21:13 Ovaj stih završava Psalam s naređenim hvaljenjem YHWH:

1. Budi uzvišen – BDB 926, KB 1202, *Qal* IMPERATIV, usp. 2. Knjiga o Samuelu 22:47; Psalam 18:46; 46:10; 57:5.11; 108:5
2. Mi ćemo pjevati – BDB 1010, KB 1479, *Qal* KOHORTATIV
3. Mi ćemo hvaliti – BDB 274, KB 273, *Piel* KOHORTATIV.

▣ **“Tvoju snagu”** Ova mantra započinje Psalam (usp. stih 1) i završava (usp. stih 13) Psalam. Bog je glavni lik Biblije. To je Njegova Knjiga; ona je o Njemu!

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Kako su Psalam 20 i 21 povezani?
2. Podrazumijeva li stih 4 vječni život?
3. Popišite vojnu sliku u stihovima 7-13.

PSALAM 22

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
plač tjeskobe i Pjesma hvale <u>MT uvod</u> Za zborovodu; prema aijeleth hashshahar. Psalam Davidov.	patnja, hvala, i buduće pokoljenje Mesije	molitva za oslobođenje od smrtne bolesti (Tužaljka)	plač tjeskobe i Pjesma hvale	patnja i nade čestitoga
22:1-5	22:1-2 22:3-5	22:1-2 22:3-5	22:1-5	22:1-2 22:3-5
22:6-8	22:6-8	22:6-8	22:6-8	22:6-8
22:9-10	22:9-11	22:9-11	22:9-11	22:9-11
22:11-18	22:12-13 22:14-15 22:16-18	22:12-13 22:14-15 22:16-18	22:12-13 22:14-15 22:16-18	22:12-13 22:14-15 22:16-18
22:19-21	22:19-21b 22:21c	22:19-21a 22:21b-24	22:19-21	22:19-21
22:22-24	22:22-24		22:22-24	22:22-23 22:24
22:25-31	22:25-26 22:27-28 22:29 22:30-31	22:25-26 22:27-28 22:29-31	22:25-26 22:27-28 22:29-31	22:25-26 22:27-31

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Hermeneutički postupka zahtijeva da suvremeni tumači ozbiljno uzmu izvornu autorovu nakanu kao početnu točku u ustanovljavanju primjerenoga značenja ikojega odlomka. To dokazuje kako je to teško u ovome Psalmu:
1. neizvjesnost nadahnutosti MT uvoda (tj. nema ih u Svicima s Mrtvoga mora)
 2. pojedinosti ne odgovaraju životu kralja Davida niti ikoje druge SZ-ne osobe
 3. upadljiva sličnost s iskustvima Isusa na križu (usp. Mt 27:46; Mk 15:34).
- B. Stoga, kako će suvremeni tumači odrediti ovaj Psalam?:
1. doktrinarno (tj. neki događaj u SZ-u uspoređen je s događajem u Isusovu životu)
 2. predvidivo proročanstvo
 3. višestruko ispunjenje proročanstva
 4. povijesno izvješće (u poeziji) iskustva o nekoj SZ-noj osobi.
- C. Postoji nekoliko jedinstvenih dijelova što ne mogu biti usklađeni s nekom SZ-nom povijesnom okolnošću:
1. raspeće (tj. “probodoše”, vidi bilješku)
 2. haljine su stavljene na kocku
 3. rijetka potvrda uključivanja naroda, stih 27
 4. moguće smjerenje na:
 - a. vječni život, stih 26c
 - b. djelovanje na pokojne, stih 29
 - c. stvaranje “sjemena” vjernih sljedbenika za naraštaj koji će doći
 5. zabilježite kako ne postoji poziv na odmazdu ili napad na neprijatelje.
- D. Ja ću pristupiti Psalmu, kao i ostali, s povijesnoga, gramatičkoga, leksičkoga usmjerenja, ali s pogledom prema Kristovoj smrti. Ne mogu učiniti išta manje!
- E. Ovaj je Psalam navođen ili se smjeralo na njega u NZ-u u vezi s Isusovim raspećem. NZ je leća za promatranje SZ-a, ne obrnuto! NZ (tj. Isus) jeste konačno otkrivenje (usp. Mt 5:17-48):
1. stih 1 – Evanđelje po Mateju 27:46; Marko 15:34
 2. stih 7 – Evanđelje po Mateju 27:39; Marko 15:29
 3. stih 8 – Evanđelje po Mateju 27:43
 4. stih 16 – Evanđelje po Mateju 27:35; Ivan 20:25
 5. stih 18 – Evanđelje po Mateju 27:35; Marko 15:24; Luka 23:34; Ivan 19:24
 6. stih 22 – Poslanica Hebrejima 2:12
 7. moguće stih 15 – u Evanđelje po Ivanu 19:28.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 22:1-5

- ¹Moj Bože, moj Bože, zašto si Ti napustio mene?
Daleko od moga oslobođenja riječi su moga jecanja.
- ²O moj Bože, plačem danju, ali Ti ne odgovaraš;
I noću, ali ja nemam počinka.
- ³Ipak Ti si svet,
O Ti koji si ustoličen nad hvalama Izraela.
- ⁴U Tebe se naši očevi pouzdaše;
Oni se pouzdaše i Ti ih oslobodi.
- ⁵Tebi oni vikahu i bijahu oslobođeni;
U Tebe se oni pouzdaše i ne bijahu razočarani.

22:1 Postoje ponovljeni VOKATIVI vrste izjava:

1. Moj Božje, moj Bože, stih 1 (udvostručavanje je za jačinu)
2. O moj Bože, stih 2 (*Eloh*, BDB 43)
3. o GOSPODINE, 22:19a (YHWH, BDB 217)
4. O Ti moja pomoći, 22:19b.

Psalmist se poziva na Boga u izravnome oslovljavanju s jačinom i strašću. Oni poznaju jedan drugog!

Samo bilješka o Isusovu navođenju prvoga dijela ovoga Psalma s križa, čime je On mislio (ili nadahnuti pisac Evandjelja) na buduće čitatelje neka pročitaju čitav Psalm. Navođenje prvoga retka bio je način označavanja okvira na svitku Pisma.

NASB, NKJV, NRSV, NJB “napustio”
TEV, JPSOA “ostavio”

Ovaj GLAGOL (BDB 736 I, KB 806, *Qal* PERFEKT) znači ostaviti ili odbaciti napuštanjem. PERFEKT označava zamisao ustaljenoga odbacivanja. Na nekoliko mjesta SZ koristi pojam YHWH-ina odbacivanja Njegova zavjetnog naroda i obećanja (usp. Ps 119:8; Iz 54:7; Jer 7:12; Ez 8:12), ali hvala Bogu za Knjigu Postanka 28:15 i drugi redak Knjige proroka Izaije 54:7.

Zabilježite čisti osobni vid ovoga odbacivanja ili ostavljanja (tj. “mene”, usp. Mt 27:46). Psalmist se osjetio sâmim i izdanim od YHWH. On nije razumio zašto. To nije bilo zbog ikojega uočenog grijeha (tj. propust ili ovlaštenje).

▣ Drugi redak nije GLAGOLSKI. NKJV, NRSV, REB, JPSOA svi dodaju “Zašto si ti...”, čineći ga pitanjem. Psalmist “jeca(nja)” (BDB 980, usp. Job 3:24; Ps 32:3). Hebrejska riječ može upućivati na riku lava (usp. Job 4:10), ali ovdje upućuje na ljudski jecaj zbog fizičke ili psihičke boli i pomutnje, što pothranjuje ovaj okvir najbolje. Psalmist nije mogao razumjeti i zašto je zavjetni Bog odbacio vjernu zavjetnu osobu (usp. 22:2).

Ovaj strahovit smisao otuđenosti, osame, i duhovne ispovijedi ishod je Pada (usp. Post 3). Čovječanstvo, stvoreno prema YHWH-inoj slici i sličnosti (usp. Post 1:26-27; 3:8), bilo je oštećeno. Otušivanje je strašno. U ovome slučaju smisao YHWH-ine šutnje je naglašen jer je psalmist Njega spoznao. Psalmist nije mogao razumjeti šutnju od Boga i žestok napad drugih! Ali postojala je svrha (tj. Evandjelje, usp. Mk 10:45; 2. Kor 5:21)!

22:2 Psalmistova ustrajna molitva ide Bogu koji je ne čuje ili u najmanju ruku On se naoko ne odaziva (usp. Ps 42:3; 88:1-2).

Drugi redak stiha 2 teško je prevesti. Doslovno “nema tišine za mene”. Ovo može značiti:

1. on moli čitavu noć (NKJV, REB)
2. Bog ostaje šutjeti
3. on ne nalazi počinka (LXX, TEV, JPSOA).

Ako ovo odražava Isusovo buduće iskustvo, onda zadnja noć u vrtu Getsemani prije Njegova uhićenja najbolje odgovara (usp. Mt 26:36-46; Mk 14:32-42).

22:3-5 Psalmist opisuje Boga kao:

1. svetog (usp. Ps 99:9)
2. ustoličenog nad hvalama Izraela (tj. YHWH obitava između krila *kerubina* iznad Kovčega saveza u Svetinji nad Svetinjama)
3. u kojeg su se patrijarsi pouzdavali:
 - a. oni su molili, On je oslobodio
 - b. oni su se pouzdali i nisu bili razočarani (tj. postoji povijesni presedan pouzdanja u YHWH-u).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 22:6-8

⁶Ali ja sam crv a ne čovjek,

Ponižen od ljudi i prezren od naroda.

⁷Svi koji me vide podruguju mi se;

Oni razvlače usta, oni zamahuju glavom, govoreći:

⁸“Predaj sebe GOSPODINU; neka On tebe oslobodi;

Neka On oslobodi njega, jer On uživa u njemu.”

22:6-8 Usprkos 22:3-5 i Božjim vjernim djelovanjima u prošlosti prema onima koji su se pouzdali u Njega, psalmist nije osjetio da je pomognut:

1. osjetio se kao crv, stih 6 (usp. Job 25:6; Iz 41:14)
2. bio je ponižen i prezren od naroda, stih 6b
3. oni su mu se podrugivali, stih 7 (vidjeti Mt 27:39; Mk 15:29)
4. oni su ismijavali njegovu vjeru i molitve, stih 8:
 - a. predaj se (doslovno “zamotaj se”, usp. Ps 37:5; Izr 16:3) – BDB 164, KB 193, *Qal* IMPERATIV (usp. Mt 27:43)
 - b. neka On oslobodi njega – BDB 812, KB 930, *Piel* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu (usp. Mt 27:43)
 - c. neka On spasi njega – BDB 664, KB 717, *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 22:9-10

⁹**Ipak Ti si On koji me rodi iz maternice;
Ti me učini sigurnim *onda* nad grudima moje majke.**
¹⁰**Nato Tebi bijah određen od rođenja;
Ti si bio moj Bog od maternice moje majke.**

22:9-10 Slika ovih stihova jeste predodređena svrha pravednoga patećeg sluga:

1. ponekad pojedinca (upotrijebljeno o Mesiji u Iz 42:1 i o Njegovoj smrti u Iz 52:13 - 53:12)
2. ponekad skupni narod YHWH-in (usp. Iz 41:8-9; 42:18-19; 46:3; 49:1).

Ovo je SZ-ni zavjetni jezik. Izražava iskupiteljske svrhe Božje za Izrael (vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum). Psalmist je vjerovao kako on ima svrhu u Božjem naumu i nije mogao razumjeti Božje prividno napuštanje (usp. 2. Kor 5:21).

22:9

NASB, REB	“rodi (me)”
NKJV	“izvuče”
NRSV	“uze me”
NJB, JPSOA	“izvadi me”
LXX	“izbaci iz”

Ovaj PARTICIP (BDB 161, KB 189) pojavljuje se jedino ovdje u SZ-u. Okvir nam daje opći smisao ali točan suzvuk mora ostati neizvjestan. Međutim, opće značenje ovoga stiha jasno je.

YHWH je uključen u život osobe čak i prije rođenja (usp. Job 31:11; Ps 139:13; Prop 11:5; Jer 1:5). Život započinje s Bogom! Ljudi su stvoreni od Njega i za Njega.

22:10 Ovaj stih odražava zamisao zavjetnoga prihvaćanja kod rođenja (tj. obrezanja). Izraelci su bili rođeni u zavjetni narod, međutim, istinska zavjetna vjera i poslušnost bili su potvrđujući dokaz stvarnosti njihove vjere. Toliko mnogo Izraelaca nisu bili istinski zavjetni narod (tj. neposlušnost zavjetnim odredbama, idolatrija)!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 22:11-18

¹¹**Ne budi daleko od mene, jer nevolja je blizu;
Jer nema nikoga da pomogne.**
¹²**Mnogi su me bikovi opkolili;
Jaki *bikovi* Bašana okružili su me.**
¹³**Oni otvaraju široko svoja usta na mene,
Kao proždrljivi i ričući lav.**
¹⁴**Ja sam razliven kao voda,
Sve moje kosti su rastavljene;
Moje je srce kao vosak;
Ono je rastopljeno unutar mene.**

¹⁵Moja se snaga osušila kao crepovi,
 A moj jezik prilijepljen je na moju čeljust;
 A Ti si me oborio u prah smrti.
¹⁶Jer psi me opkoliše;
 Obruč zlotvora opkolili su mene;
 Oni probodoše moje ruke i moje noge.
¹⁷Ja mogu izbrojiti sve svoje kosti.
 Oni gledaju, oni zure u mene;
¹⁸Oni dijele moje haljine između sebe,
 I za moju odjeću oni bacaju kocke.

22:11-18 Ovo opisuje u poetskoj slici patnju psalmiste. Mnoge od poetskih pojedinosti i paralelizam preokreću se tako da budu posve doslovne glede Isusova odbacivanja i raspeća.

22:11 “Ne budi daleko od mene” Ovaj GLAGOL (BDB 934, KB 1221, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, usp. 22:19; Ps 71:12) upotrijebljen je u međuljudskome smislu, ne u smislu razdvojenosti. Psalmist se osjećao sâmim (“nema nikoga da pomogne”, usp. Iz 63:5) za suprotstavljanje svojim neprijateljima (tj. bikovi, lavovi, psi, divlji volovi /goveda). Zabilježite suprotivost – kad je nevolja blizu psalmist želi YHWH-u blizu također!

22:12-13.16-18 Njegovi su neprijatelji opisani:

1. bikovi su ga okružili, stih 12
2. lavovi su ga napali, stih 13 (tj. otvorili su široko svoja usta, što je idiom za opaki napad)
3. psi su ga okružili, stih 16
4. oni zure u njega
5. oni su proboli njegove ruke i noge (usp. Iv 20:25; vidjeti bilješku dolje)
6. oni /ja mogu izbrojiti sve svoje kosti (tj. [1] u SZ-u ovo može uputiti na patećega čovjeka koji je bio samo koža i kost, [2] on je mrtav, bio je proždrijet od životinja i ostale su samo njegove kosti ili [3] u NZ-u ovo može uputiti na pojedinost da su bile slomljene dvije noge što bi dovelo do brze smrti na križu, ali Isus je, u to vrijeme, već umro)
7. oni su podijelili njegove haljine bacanjem kocke (usp. Mt 27:35; Lk 23:34; Iv 19:24).

22:14-15 Ovo je visoko slikovit jezik. Teško je objasniti točno smjerenje ali sveukupan učinak je posve obeshrabrena osoba u svjetlu:

1. YHWH-ine očite odsutnosti čak premda je psalmist plakao /jecaio dan i noć
2. prisutnosti bijesnih neprijatelja na svakoj strani
3. mogućnosti da slika smjera na simptome bolesti (usp. Iz 52:14) ili čak ranoga procesa tjelesnoga raspadanja prije smrti (tj. doslovno “kosti se rasule okolo”, BDB 825, KB 962).

Neobično, bolno, iznenađujuće osjećanje od vjernoga zavjetnog sljedbenika!

22:15

NASB, NKJV, RSV, LXX	“snaga”
NRSV, NJB, REB	“usta”
TEV	“grlo”
JPSOA	“jakost”

UBS *Text Project* daje MT-u “moja snaga” (כחי) ocjenu “A” (velika vjerojatnost). NRSV, NJB, REB, i TEV okreću suglasnike kako bi se dobilo “moje nepce” (חכי, KB 313, usp. Job 12:11; 20:13; Ps 119:103; 137:6; Tuž 4:4; Ez 3:26).

▣

NASB, NKJV, NRSV	“čeljusti”
REB	“desni”
TEV	“nepce mojih usta”
NJB	“čeljust”
JPSOA	“nepce”
LXX	“grlo”

Hebrejska riječ (BDB 544 II, KB 594) pojavljuje se jedino ovdje u SZ-u. Prema tome okvir, paralelizam, i srodni korijeni moraju osigurati tumačima moguće značenje. Ali molim vas zabilježite kako samo zato jer mi ne znamo točno značenje ove riječi, još je uvijek opći smisao stiha očit.

▣ **“Ti si me oborio u prah smrti”** Ovaj “ti” ovdje mora upućivati na YHWH-u. YHWH (tj. jedina uzročnost u svemiru) dopustio je psalmisti da se približi smrti (tj. GLAGOL u IMPERFEKTU, usp. Ps 104:29). Ovo se podudara s NZ-nim razumijevanjem Isusove krvničke, nadomjesne smrti u našu korist kao YHWH-inu predodređenu volju (usp. Lk 22:28; Djela 2:23; 3:18; 4:28; 1. Pt 1:20).

Isus je bio utjelovljen za nekoliko svrha:

1. potpunoga otkrivenja Oca
2. potpunoga otkrivenja Njegova iskupiteljskoga nauma (tj. Evanđelje)
3. umiranje umjesto nas, za naš grijeh
4. pokaz nama što su stvoreni ljudi morali biti.

Ključno u tumačenju ovih prikrivenih SZ-nih tekstova jeste vidjeti cjelinu i potpunost otkrivenja NZ-a. NZ je savršeno ispunjenje SZ-a (usp. Mt 5:17-48). Pripovijest je potpuno razumljiva jedino u Isusu, Mesiji!

22:16

NASB, NKJV, RSV

“oni probodoše”

NRSV

“stisnuše” (akadski korijen)

TEV

“pokidali”

LXX

“razrezaše” ili “zarinuli”

NJB, NEB

“zasjekli”

JPSOA (usp. Iz 38:13)

“kao lavovi (oni izbijaju, usp. stih 13)”

REB (fusnota)

“vežu”

NET Biblija

“kao lav oni probadaju”

Ovaj stih nije izravno naveden u NZ-nim Evanđeljima povezano s Isusovim raspćem. Nekoliko drugih stihova ovoga Psalma jesu. Pravo pitanje je: “Što hebrejski kaže?”:

1. UBS *Text Project* daje “kao lav” (כָּאֲרִי, BDB 71) ocjenu “B”.
2. GLAGOL “zarinuti”, “provrtati”, ili “probesti” dolazi od רִיב, BDB 468 II (nađen jedino ovdje).
3. “vežu” ili “pričvrščuju” dolazi od grčkoga prijevoda Aquila, Symmachus, i latinskoga prijevoda Jeronima, i dva hebrejska MSS (usp. UBS *Handbook*, str. 221). Oni pretpostavljaju da je korijen רָכַן, BDB 501, KB 497, ali ovdje nema SZ-nih primjera toga
4. vidjeti dobru tehničku bilješku od Gleasona Archera u *Encyclopedia of Bible Difficulties*, str. 37.

Obično ova zamisao bivanja probodenim upućuje na nasilnu smrt mačem ili strelicom u bitci (nekoliko različitih korijena ali dvije proročke bitnosti):

1. Knjiga proroka Zaharije 12:10 – BDB 201, KB 230 (usp. Iv 19:37; Otk 1:7)
2. Knjiga proroka Izaije 53:5 – BDB 319, KB 320.

Višeznačnost (tj. rijetkost, jedino ovdje u SZ-u) ove riječi dopušta joj djelovati u SZ-nome smislu i NZ-nome smislu. Ovaj je Psalm morao imati značenje u svome vremenu ali očite naglaske u zastupničkom, nadomjesnom Kristovom pomirenju (tj. čavli su proboli Njegove ruke i noge). Puno značenje mnogih SZ-nih tekstova dolazi k svjetlu jedino u Kristu (tj. doktrina ili izravno naviještanje). Ja mislim kako je Isus Osobno bio taj koji je razložio ove tekstove Svoje patnje i uskrsnuća dvojici na cesti za Emaus (usp. Lk 24:13-43) i oni su to rekli onima u Gornjoj sobi. Samo tada im se ukazao i pokazao im Svoje ruke i noge (usp. Lk 24:36-43).

22:14-15.17 Ovi stihovi opisuju kako se pateći /napadnuti autor osjeća:

1. Ja sam razliven kao voda
2. Sve su moje kosti rastavljene (tj. to je bio jedan ishod razapinjanja)
3. Moje je srce kao vosak
4. Moja se snaga (ili “nepce”) osušila (ovo je moguće povezano s Isusovim uzimanjem vina upravo prije Njegovih zadnjih riječi, usp. Mt 27:48; Mk 15:36; Iv 19:29).

Nije izvjesno kako je ili ako je stih 17 povezan sa stihom 14b. Mi imamo posla s hebrejskim poetskim paralelizmom! Zapamtite ovo nije proza. To je slikovit jezik. Budite pozorni od guranja pojedinosti zbog teoloških svrha, osim ako je to napravljeno od nadahnutoga NZ-noga autora!

22:16 “obruč zlotvora” Riječ “obruč” (BDB 417) znači skupljanje ili zajednica. Drukčija riječ (BDB 874) upotrijebljena je o istoj zamisli u stihovima 22 i 25. Kakva suprotivost između ova dva okupljanja:

1. zli ljudi sa zlim nakanama okupljaju se zajedno
2. pobožni ljudi sa svjedočanstvom i svrhama štovanja okupljaju se zajedno (usp. Ps 1:5).

Koje skupine vi želite biti dijelom?

22:18 U SZ-u ovo bi upućivalo na ratni plijen koji je bio podijeljen između pobjednika! Zabilježite kako ne postoji usporedni SZ-ni odlomak. U NZ-u to upućuje na činjenicu kako je rimskim vojnicima koji su se brinuli za razapinjanje bilo dozvoljeno podijeliti vlasništva osuđene osobe između sebe kao naplatu za posebnu dužnost.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 22:19-21

- ¹⁹**Ali Ti, o GOSPODINE, ne budi daleko;
O Ti moja pomoći, požuri mi u pomoć.**
- ²⁰**Oslobodi moju dušu od mača,
Moj jedini život od snage psa.**
- ²¹**Spasi me od lavljih usta;
Iz rogova divljeg vola Ti mi odgovori.**

22:19-21 Stih 19 nadovezuje se na stih 11. JUSIV (vidjeti bilješku dolje) slijeđen je s tri IMPERATIVNA ZAHTJEVA:

1. požuri mi u pomoć – BDB 301, KB 300, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 38:22; 40:13; 70:1.5; 71:12; 141:1
2. oslobodi moju dušu – BDB 664, KB 717, *Hiphil* IMPERATIV
3. spasi me – BDB 446, KB 448, *Hiphil* IMPERATIV.

Ova kitica završava s: “Ti mi odgovori” s *Qal* GLAGOLOM u PERFEKTU (BDB 772, KB 851) što podrazumijeva kako je psalmist došao do uvjerenja da mu YHWH odgovara /odgovorit će (usp. Ps 34:4; 118:5; 120:1).

Ponovno zabilježite kako psalmist označava svoje neprijatelje:

1. mač (tj. “probodoše” mogućnost ugriza pasa, usp. stih 16)
2. šapa psa (usp. stih 16)
3. lavlja usta (usp. stih 13; 35:17)
4. rogovi divljih volova /goveda (simbol snage, usp. Job 39:9-10).

22:19 “ne budi daleko” Vidjeti bilješku u 22:11.

22:20 “od mača” Teško je znati točno s kojim se problemima /nevoljama /neprijateljima psalmist suočava:

1. bolest
2. pobuna
3. najezda.

Zbog mnogih poveznica s Isusovim životom, ja mislim da je “(od) mač(a)” slikovit jezik (usp. Ps 37:12-15).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 22:22-24

- ²²**Ja ću govoriti o Tvome imenu svojoj braći;
Usred zajednice Ja ću hvaliti Tebe.**
- ²³**Vi koji se bojite GOSPODINA, hvalite Ga;
Svi vi potomci Jakova, slavite Ga,
I stojte u strahopoštovanju od Njega, svi vi potomci Izraela.**
- ²⁴**Jer On nije prezreo niti gnušao se muke nemoćnog;
Niti je On skrio Svoje lice od njega;
Ali kad on zavapi k Njemu za pomoć, On čuje.**

22:22-24 U smislu ova se kitica preklapa sa stihovima 25-31. Oboje govori o svjedočanstvu i hvaljenju YHWH u okolnosti štovanja (tj. zajednica, stih 22; velika zajednica, stih 25). Razlika je svrha pomoći:

1. stihovi 22-24 – nemoćan
2. stihovi 25-31 – svijet.

22:22 Postoje dva KOHORTATIVNA GLAGOLA:

1. ja ću govoriti – BDB 707, KB 765, *Piel* KOHORTATIV
2. ja ću hvaliti – BDB 237, KB 248, *Piel* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu.

22:23 Zabilježite paralelizam:

1. vi koji se bojite GOSPODINA
2. vi potomci (doslovno sjeme) Jakova
3. vi potomci Izraela.

Oni moraju:

1. hvaliti Njega – BDB 237, KB 248, *Piel* IMPERATIV
2. slaviti Njega – BDB 457, KB 455, *Piel* IMPERATIV
3. stajati u strahopoštovanju od Njega – BDB 158, KB 185, *Qal* IMPERATIV.

22:24 Razlozi za hvaljenje, slavljenje, i strahopoštovanje prema YHWH-i su:

1. On nije prezreo (BDB 102, KB 117, *Qal* PERFEKT) nemoćnog
2. On se nije gnušao (BDB 1055, KB 1646, *Piel* PERFEKT) nemoćnog
3. On nije skrio Svoje lice (BDB 711, KB 771, *Hiphil* PERFEKT) od nemoćnog
4. kad nemoćni zavapi k Njemu za pomoć, On čuje (BDB 1033, KB 1570, *Qal* PERFEKT).

Psalmist sad osjeća da je YHWH čuo njegov plač za pomoć i da će se odazvati (usp. stihove 21.22-24). Ovo je obrat stihova 1-2.8.11.19.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 22:25-31

- ²⁵Od tebe *dolazi* moja hvala u velikoj zajednici;
Ja ću poštivati svoje zavjete pred onima koji se boje Njega.
- ²⁶Nemoćan će jesti i biti zadovoljan;
Oni koji traže Njega hvalit će GOSPODINA.
Neka tvoje srce živi zauvijek!
- ²⁷Svi krajevi zemlje spomenut će se i vratiti se GOSPODINU,
I sve obitelji naroda štovat će pred Tobom.
- ²⁸Jer kraljevstvo je GOSPODINOVO
I On vlada nad narodima.
- ²⁹Svi uspješnici zemlje jest će i štovati,
Svi oni koji idu u prah poklonit će se pred Njim,
Čak on koji ne može održati svoju dušu živom.
- ³⁰Potomstvo će služiti Njemu;
To će biti kazivano o Gospodinu *dolazećem* naraštaju.
- ³¹Oni će doći i objavit će Njegovu pravednost
Narodima koji će biti rođeni, jer On je izvršio *to*.

22:25-26 Okolnost je okolnost štovanja, vjerojatno u Šatoru /Hramu (tj. “poštivati zavjete” i “jesti i biti zadovoljan”). Štovatelji su obilježeni kao “nemoćni” (BDB 776) iz stiha 24. Oni su oni koji:

1. traže YHWH-u, stih 26 – BDB 205, KB 233, *Qal* PARTICIP
2. hvale YHWH-u, stih 26 – BDB 237, KB 248, *Piel* IMPERFEKT.

22:26 “Neka tvoje srce živi zauvijek” Ovaj GLAGOL (BDB 310, KB 309, *Qal* JUSIV) odražava zajednički idiom korišten za kraljeve Izraela /Jude. Psalmist je kralj. Izgleda kako postoji tečnost u stihovima 28-31 između zavjetnoga Boga i Njegova kraljevskog predstavnika (tj. Mesija, usp. 2. Sam 7:1-17).

22:27 Opći naglasak je potresan i očevidan:

1. svi krajevi Zemlje (usp. Iz 45:22; 49:6; 52:10; 66:23; Jer 16:19; Mih 5:4)
2. sve obitelji naroda (usp. Post 12:3; Djela 3:25; Gal 3:8).

Zabilježite što će narodi učiniti:

1. spomenuti se YHWH – BDB 269, KB 269, *Qal* IMPERFEKT
2. vratiti se YHWH-i – BDB 996, KB 1427, *Qal* IMPERFEKT (ovaj GLAGOL često je korišten zbog ponavljanja)
3. štovati pred Tobom /Njega – BDB 1005, KB 295, *Hishtaphel /Hithpalel* IMPERFEKT, usp. Psalam 66:4; 86:9.

22:28 Razlog za opći naglasak je dat. To je uvijek bila YHWH-ina žudnja. To je jasan suzvučnik Knjige Postanka 1:26-27 i teološka potvrda monoteizam!:

1. Kraljevstvo je YHWH-ino (usp. Ps 47:7-9; 67:4; Obad stih 21; Zah 14:9)
2. On vlada nad narodima (usp. Ps 47:8; 1. Ljet 16:31).

22:29 Ovaj je stih teško prevesti. Doslovno to bi trebalo biti:

“svi oni u punoj jakosti jest će i oboriti same sebe;

svi oni na vratima smrti, čiji duhovi malakšu, upokorit će svoja koljena pred Njim” (JPSOA).

Postoji očita suprotivost između bogatih i siromašnih /umirućih. Potisak stiha jeste taj da će svatko, bilo gdje štovati YHWH-u /Njegova Mesiju. Možemo li mi ići tako daleko da ovaj stih vidimo kao učenje o životu nakon smrti? U svjetlu NZ-ne uporabe ovoga Psalma kao upućivanja na Isusovu smrt, može biti tako (usp. Lk 23:39-43).

Netko se pita ako stih 29b ima ikakve veze s Poslanicom Efežanima 2:10. NZ tvrdi kako će jednoga dana svatko prignuti svoja koljena:

1. izgubljeni
2. spašeni.

Ovo prigibanje koljena u Sudu nije čin vjere za izgubljene, nego potvrda o poštenome suđenju.

NASB, NKJV

“Čak on koji ne može održati svoju dušu živom”

NRSV

“i ja ću živjeti za njega”

NJB

“oni koji su mrtvi”

REB

“Ali ja ću živjeti zbog njega”

MT je odražen u NASB-e, čemu UBS *Text Project* daje ocjenu “C” (znatna sumnja). LXX je odražena u NRSV, što uključuje ispravak dva suglasnika:

MT – ונפשו לא חיה

LXX – ונפשי ל חיה.

22:30-31 Novo sjeme vjere /obitelj /potomstvo proizaći će od strahovito patećega događaja. Oni će služiti Patećemu i izjaviti Njegovu pravednost (tj. neđužnost)!

22:31

NASB

“On je izvršio to”

NKJV

“On je učinio ovo”

NRSV

“on je učinio to”

TEV

“GOSPODIN spasi svoj narod”

NJB

“on je ispunio to”

LXX, JPSOA, REB

“GOSPODIN djelovaše”

GLAGOL (BDB 793, KB 889, *Qal* PERFEKT) govori o dovršenome zadatku (usp. 1. Sam 26:25; Dn 8:24). U svjetlu NZ-ne uporabe ovo upućuje na iskupljenje čovječanstva na Golgoti (usp. Rim 5:12-21), dokazano i ovjereno praznim grobom (usp. 1. Kor 15:1-28)!

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Je li ovaj Psalam predviđanje, doktrina, ili mnogostruko ispunjenje proročanstva?
2. Popišite moguće veze između ovoga Psalma i Isusove smrti.
3. Psalmist naziva svoje protivnike imenima nekoliko životinja. Popišite ih.
4. Zašto postoji sumnja o riječi “probodoše” u stihu 16?
5. Objasnite način pomaka u stihu 22.
6. Zašto su stihovi 27-29 tako teološki znakoviti?

PSALAM 23

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
GOSPODIN, psalmistov Pastir	GOSPODIN Pastir Svoga naroda	Izričaj povjerenja u Božju zaštitu (Pjesma pouzdanja)	GOSPODIN naš Pastir	Dobar pastir
<u>MT uvod</u> Psalam Davidov				
23:1-3	23:1-3	23:1-3	23:1-4	23:1-2a 23:2b-3
23:4-6	23:4 23:5-6	23:4 23:5-6	23:5-6	23:4 23:5 23:6

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovo je vjerojatno najbolje poznat odlomak u Bibliji općenito u javnosti; drugi je Evanđelje po Ivanu 3:16 ili “poglavlje ljubavi” u 1. Poslanici Korinćanima 13.
To je biblijski pogled na svijet vjernoga sljedbenika. Žarište je na YHWH-i i Njegovoj prisutnosti, skrbi, i zaštiti!
- B. On koristi tri različite kulturalne metafore za opisivanje bliskoga osobnog vida biblijske vjere (tj. “ja”, “mene /me”, “moj”):
 1. Bog kao Pastir; Njegov narod kao nevoljna ovca, Psalam 23:1-2
 2. Bog kao Vodič; Njegov narod kao siromašni hodočasnici, stihovi 3-4
 3. Bog kao Domaćin; Njegov narod kao dobrodošli gosti, stihovi 5-6.

- C. Ovaj Psalam ima deset IMPERFEKT (neprekinuto djelovanje) GLAGOLA. Bog je prisutan svaki dan, ne samo u kriznim vremenima. To je SZ-ni kontrapunkt Evandjelja po Mateju 6:11:
1. ja ne oskudijevam – BDB 341, KB 338, *Qal* NEGATIVNI IMPERFEKT, usp. Psalam 34:9.10
 2. On mi čini da ležim – BDB 918, KB 1181, *Hiphil* IMPERFEKT
 3. On me vodi – BDB 624, KB 675, *Piel* IMPERFEKT
 4. On obnavlja moju dušu – BDB 996, KB 1427, *Polel* IMPERFEKT, usp. Psalam 19:7
 5. On me vodi – BDB 634, KB 685, *Hiphil* IMPERFEKT, usp. Psalam 5:8; 31:3
 6. čak iako hodam – BDB 229, KB 246, *Qal* IMPERFEKT
 7. ja se ne bojim zla – BDB 431, KB 432, *Qal* IMPERFEKT, usp. Psalam 27:1
 8. oni (tj. štap i palica) tješe me(ne) – BDB 636, KB 688, *Piel* IMPERFEKT
 9. Ti pripravljaš stol preda mnom – BDB 789, KB 884, *Qal* IMPERFEKT
 10. dobrotu i blagost pratit će me – BDB 922, KB 1191, *Qal* IMPERFEKT
 11. ja ću prebivati /šetati – BDB 996, KB 1427, *Qal* PERFEKT s *waw*, usp. Psalam 27:4-6.
- D. UBS *Handbook* (str. 230) bilježi kako ovaj Psalam nema istoznačni paralelizam. Poetski redci nemaju simetriju (tj. istu duljinu). To je nezaustavljiv napredak u sažetome izražavanju. Njegova jezgrovitost ističe njegovu poruku i snagu!

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 23:1-3

¹GOSPODIN je moj pastir,
Ja neću oskudijevati.
²On mi čini da ležim na zelenim pašnjacima;
On me dovodi do mirnih voda.
³On obnavlja moju dušu;
On me vodi putovima pravednosti
Radi Svoga imena.

23:1 Uvodni redak doslovno glasi: “YHWH je onaj koji me pase.” Jedini GLAGOLSKI je *Qal* AKTIVNI PARTICIP (BDB 944, KB 1258). Zamisao YHWH kao Pastira bila je kraljevski naslov u Drevnome Bliskom Istoku (tj. Hamurabi). U SZ-u korištena je u nekoliko značenja:

1. opis – Psalam 78:52; Knjiga proroka Ezekielu 34:11-13
2. zavjetni naslov – Psalam 80:1
3. metafora – Knjiga proroka Izaije 40:11; Jeremija 31:10
4. Mesija kao Pastir – Evandjelje po Ivanu 10:11; 1. Petrova poslanica 2:25.

To je toliko snažna slika zbog:

1. bliske i trajne prisutnosti pastira s ovcom
2. potreba ovce za uvijek prisutnim nadzornikom i zaštitnikom.

▣ **“Ja neću oskudijevati”** Ovo je jednostavni ali opsežan izričaj. On ne može upućivati na svaku oskudicu ili potrebu. On obilježava ono što je neophodno za ovcu da bude zdrava. Najgora stvar što Bog može učiniti za većinu palih ljudi jeste odgovoriti pozitivno na njihove sebične, svjetovne zahtjeve. Pastir naših duša učinit će i dati ono što je najbolje za nas!

23:2 Ovaj stih opisuje stih 1. Pastir zna da ovca treba:

1. odmor
2. hranu
3. vodu.

On to osigurava na načine koje ovca može prihvatiti (tj. pravu hranu, vodu koju one mogu piti lagodno). Mi nismo sami (usp. Ps 139)! Postoji svrha u našim životima, čak i u palome svijetu. To ne znači podrazumijevanje iskustva života bez bola, bez poteškoća. Ovo potvrđuje da je On s nama, i za nas (usp. 1. Kor 10:13).

23:3 “On obnavlja moju dušu” Ovaj stih naslovljava i daje na znanje uvjet palih ljudi (usp. Iz 53:6). Mi trebamo “obnavlja(nje)”. Ovaj GLAGOL (BDB 996, KB 1427) čisti je GLAGOL upotrijebljen o “pokajanju”; vidjeti Posebnu temu u Psalmu 7:12: Pokajanje u Starome zavjetu. Taj isti GLAGOL upotrijebljen je u stihu 6 o vraćanju u Šator /Hram zbog cijeloživotnoga zajedništva. Vjerni sljedbenici, potaknuti Božjim Duhom, moraju se okrenuti od sebe i grijeha, k Bogu. Biblijsko spasenje je:

1. preokret Pada
2. obnovljena prisnost s Bogom
3. okretanje od znanoga grijeha i oprost za neznani grijeh (usp. Ps 19:12-14)
4. svjesno okretanje Bogu (tj. u zajedništvo, poslušnost, i štovanje, usp. 23:3b).

Hebrejski pojam “duša” je *nefeš* (BDB 659, KB 711, vidjeti bilješku u Ps 3:2) i može upućivati na:

1. ljudska bića – Knjiga Postanka 2:7
2. životinje – Knjiga Postanka 1:24; 2:19.

NASB, NKJV “putovima pravednosti”
NRSV, TEV, JPSOA, REB “pravim putovima”
NJB “putovima spašavajuće pravde”

U okviru ovo upućuje na sigurne putove što vode do hrane i vode. Riječ “pravim” ili “pravednosti” (BDB 841, vidjeti Posebnu temu u Ps 1:5: Pravednost) u osnovi ima etički, moralni vid i zasigurno je on podrazumijevan ovdje (usp. Ef 1:4; 2:10). Poznati Boga jeste živjeti u poslušnosti Njegovoj otkrivenoj volji. Ovaj suzvuk je ponovno nametnut zadnjim izričajem stiha 3: “Radi Svoga imena.” (vidjeti Posebnu temu u Ps 5:11-12: “Ime” YHWH). On “vodi” tako da mi možemo “živjeti” za Njega. Mi kao vjerni sljedbenici obznanjujemo Njega! On spašava nas kako bi spasio druge. Mi smo spašeni kako bismo služili!

Za izričaj “radi Svoga imena”, vidjeti Psalam 25:11; 31:3; 79:9; 106:8; 109:21; 143:11. Mi živimo kako bismo otkrili Njegovu narav i svrhe. Često Izrael to nije činio (usp. Jer 14:21; Ez 20:9.14.22; 36:22-38).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 23:4-6

⁴Čak iako hodam kroz dolinu sjene smrti,

Ja se ne bojim zla, jer Ti si sa mnom;

Tvoja štap i Tvoja palica, oni tješe mene.

⁵Ti pripravljaš stol preda mnom u prisutnosti neprijatelja;

Ti si pomazao moju glavu s uljem;

Moja se čaša prelijeva.

⁶Zasigurno dobrota i blagost pratit će mene sve dane moga života,

I ja ću prebivati u kući GOSPODINOVOJ zauvijek.

23:4

NASB, NKJV “dolinu sjene smrti”
NRSV “najmračnijom dolinom”
TEV “najdubljoj tmini”
NJB “tjesnacem tamnim kao smrt”
LXX “smrtnom sjenom”
JPSOA, REB “dolinom najdublje tmine”

Ovo je GRAĐA o “dolini” (BDB 161) i “tmini”, “dubokoj sjeni” (BDB 853). Mnogi znanstvenici misle da צלמות dolazi od צל i מות:

1. sjena, mrak, tmina – BDB 853, KB 1024
2. smrt, umiranje – BDB 560, KB 563.

To je upotrijebljeno osamnaest puta u SZ-u (deset puta u Jobu) za:

1. smrt – Knjiga o Jobu 10:21.22; 38:17; Psalam 107:10.14
2. jad – Knjiga o Jobu 16:16; 24:17; Psalam 44:20
3. često u okviru sa suprotnošću na svjetlo – Knjiga o Jobu 3:5; 12:22; 24:17; 28:3; 34:22; Knjiga proroka Jeremije 13:16; Amos 5:8.

Upotrijebljeno je slikovito o strašnim, bolnim, i kobnim iskustvima paloga ljudstva u ovome palome svijetu. Život je pun straha ali Bog je s nama (usp. 23:4b.c; Pnz 31:6.8; Mt 28:20; 2. Kor 4:9; Heb 13:5).

▣ **“bojim...**

tješe” Kakva suprotnost! Vjerni se suočavaju s kušnjama s pouzdanjem jer je Bog s njima (tj. simbolizirano s Pastirovim štapom i palicom, Njegovim oruđima skrbi i zaštite).

Poteškoće će doći! Mi se nikad ne suočavamo s njima sami! Nikad! On nas nikad neće napustiti ili ostaviti nas (usp. Pnz 31:6; Jš 1:5; Heb 13:5).

23:5 Ne samo da je Bog s nama i za nas, On će nas obraniti u sâmoj prisutnosti onih koji bi nam naudili. Kulturološki očekivana gostoljubivost upotrijebljena je za pokazivanje preobilnoga bogatstva Božje ljubavi:

1. stol pripravljen
2. pomazana glava
3. ljubav što se prelijeva.

▣ **“prelijeva”** Ovo je rijetka riječ (BDB 924, “zasićeno”) nađena jedino ovdje u SZ-u. Psalam 66:12 ima “mjesto obilja” (lagano različito slovanje). LXX to prevodi kao: “Tvoja me čaša bodri kao najbolje vino” ili: “Tvoja čaša bijaše prvorazredno opojna”, što očito uzima zamisao od “zasićeno” kao “pod utjecajem alkohola”.

23:6 “dobrota” GLAGOL (BDB 373), PRIDJEV (BDB 373 II), i IMENICA (BDB 375 III) svi oni obilježavaju ono što je “dobro”, “ugodno”, “dobrotvorno”. Oni su obimno korišteni u Psalmima, Izrekama, i Propovjedniku. To je ono što je Bog želio učiniti za Svoj zavjetni narod (tj. Pnz 30:9.15).

▣

NASB	“blagost”
NKJV, NRSV	“milosrđe”
TEV	“ljubav”
NJB	“vjerna ljubav”
JPSOA	“postojana ljubav”
REB	“ljubav nepresušna”

Ovo je posebna zavjetna IMENICA *hesed* (BDB 338), što obilježava YHWH-inu vjernu, nezasluženu zavjetnu odanost (vidjeti Posebnu temu u Ps 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota [*hesed*]). Zavjetna odanost više je nego upadljiva u svjetlu Izraelove neposlušnosti (usp. Neh 9:6-38).

▣

NASB, NKJV, NRSV, REB	“pratiti”
TEV	“bit će sa mnom”
NJB, LXX, JPSOA	“slijediti”

Ovaj GLAGOL (BDB 922, KB 1191, *Qal* IMPERFEKT) ima više nasilničkoga smisla negoli “pratiti”. On označava djelatno proganjanje. Samo zamislite, Božja zavjetna ljubav progona Izraelce. To je:

1. vojna riječ
2. riječ za lov
3. pravna riječ.

Stop! Okrenite se oko sebe! Pogledajte tko vas progona, da vi!

▣ Zadnji redak u ovome SZ-nome okviru ne obilježava vječni život (drugi tekstovi to čine, usp. Otk 21:3-7; 22:1-5) nego život zavjetne dobrote (usp. Pnz 30:3.15.19). To se moralo živjeti u dnevnome životu i redovnome štovanju u Šatoru /Hramu.

GLAGOL (BDB 996, KB 1427, *Qal* PERFEKT s *waw*) može označavati:

1. sjesti s (drevno)
2. vratiti se (hebrejski).

▣ **“zauvijek”** Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 9:5: Zauvijek (*’olam*).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Kako je YHWH kao pastir?
2. Kako se GLAGOLI stihova 1-3 primjenjuju na dnevni život vjernih sljedbenika?
3. Odredite “dolinu sjene smrti”.
4. Je li ovaj Psalam nagovještaj života nakon smrti?
5. Zašto je ovaj Psalam tako značajan za vjernike svih doba?

PSALAM 24

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Kralj Slave ulazi	Kralj Slave i Njegovo Kraljevstvo	liturgija ulaska u Svetište	Veliki Kralj	za svečani ulazak u Svetište
<u>MT uvod</u> Psalam Davidov.				
24:1-6	24:1-2 24:3-6	24:1-2 24:3-6	24:1-2 24:3-6	24:1-2 24:3 24:4 24:5-6
24:7-10	24:7-10	24:7-10	24:7-8 24:9-10	24:7 24:8 24:9 24:10

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnutu, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovo je Psalam o:
1. YHWH-i kao Stvoritelju (stihovi 1-2) i Ratniku (stih 8)
 2. onima koji Mu mogu pristupiti da Ga štiju (stihovi 3-6).
- B. Zabilježite dosljednu uporabu istoznačnoga paralelizma.
- C. Zabilježite VOKATIVE:
1. o vrata, stihovi 7.9
 2. o drevni ulazi, stihovi 7.9
 3. Jakov, stih 6 može biti "o Jakove".
- D. Zabilježite naslove i opisne izričaje:
1. Bog svoga spasenje, stih 5 (usp. Ps 18:46; 25:5; 51:14; 79:9)
 2. Kralj slave, stihovi 7.8.10 (tri puta)
 3. YHWH jak i moćan, stih 8
 4. YHWH moćan u bitci, stih 8
 5. YHWH nebeskih vojska, stih 10.
- Brojevi 3.4.5 imaju vojni suzvuk.
- E. Zabilježite kako su oni kojima je dopušteno pristupiti YHWH-u u štovanju (usp. Ps 15) u Njegovu Šatoru /Hramu obilježeni:
1. on tko ima neokaljane ruke, usp. Knjiga o Jobu 17:9; 22:30
 2. on tko ima čisto srce, usp. Psalam 73:1
 3. on tko nije podigao svoju dušu k lažnosti, usp. Knjiga proroka Ezekijela 18:15
 4. on tko se nije kleo prijevarno
 5. oni koji traže Njega, usp. Psalam 9:10; 24:4.8; 27:8; 34:4; 69:32.
- Ovo je mogao biti liturgijski spjev od levita kad su štovatelji došli na proslavu dana Blagdana.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 24:1-6

¹Zemlja je GOSPODINOVA, i sve što ona sadrži,
Svijet, i oni koji obitavaju u njemu.

²Jer On ju je utemeljio iznad mora
I učvrstio je iznad rijeka.

³Tko smije uzaći na goru GOSPODINOVU?
I tko može stajati u Njegovu svetu mjestu?

⁴On tko ima neokaljane ruke i čisto srce,
Tko nije podigao svoju dušu k lažnosti
I nije se kleo prijevarno.

⁵On će primiti blagoslov od GOSPODINA
I pravednost od Boga svoga spasenja.

⁶Ovo je naraštaj onih koji traže Njega,
Koji traže Tvoje lice – čak Jakov.

24:1-2 Ovi stihovi ističu YHWH-u kao Stvoritelja (usp. Post 1 - 2; Izl 9:29; 19:5; Ps 50:12; 89:11; Ps 104), i neživoga i živoga, i životinja i ljudi (usp. Ps 146:6; Jer 27:5; 51:15).

U stihu 2 predočena je slika Zemlje utemeljene kao voda (usp. Ps 104:3.5; 136:6). Za vodu (i slatkovodnu [tj. rijeke] i slanu [tj. mora]) nije rečeno kako je bila stvorena u Knjizi Postanka 1. U mitologiji Drevnoga Bliskog Istoka voda je upućivala na čudovište Kaosa. Za više obavijesti vidjeti:

1. bilješke o Knjizi Postanka 1:2 na besplatnoj online web stranici komentara o Knjizi Postanka 1 – 11 na www.freebiblecommentary.org
2. NIDOTTE, tom 4, str. 545-549, “Božanski Ratnik”. U Bibliji Bog nadzire vodu (usp. Am 9:6).

On, ne bogovi plodnosti, koristi je za Svoje svrhe:

1. stvaranje i osudu
2. održavanje biljnoga i životinjskoga svijeta (tj. godišnje kiše).

24:1 “Zemlja...”

Svijet Prva riječ (BDB 75) vrlo je uobičajena u ima široko semantičko polje, vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:2: Pojmovi za Božje otkrivenje (korišteni u Ponovljenome zakonu i Psalmima). Druga je riječ (BDB 385) poetska ISTOZNAČNICA korištena uglavnom u Psalmima i Knjizi proroka Izaije.

24:2 “utemeljio...”

učvrstio Ova su dva GLAGOLA (usp. Izr 3:19):

1. BDB 413, KB 417, *Qal* PERFEKT
2. BDB 465, KB 414, *Polel* IMPERFEKT

u usporednome odnosu. Oba potvrđuju da je YHWH, Stvoritelj Bog, čvrsto utemeljio kopno na stupovima (usp. 1. Sam 2:8; Job 9:6; Ps 75:3), što je doseglo oceansko dno i osnove planina (usp. Job 38:4-6; Ps 18:7.15; Jona 2:6).

Ovo nije suvremeni znanstveni opis nego pred-znanstvena poetska slika! Biblija nije bila napisana kako bi odgovorila ili informirala suvremenu zapadnjačku znanost. To je drevno-bliskoistočna Knjiga, pisana fenomenološkim jezikom (tj. kako stvari izgledaju obzirom na pet ljudskih osjetila).

24:3-6 Ovo može biti odvojena kitica (vidjeti prvu stranicu engleskih prevoditeljskih književnih jedinica). Ona raspravlja o onima koji traže kako bi štovali Boga Stvorenja (usp. stih 6 i Okvirni uvidi, E).

Mjesto za štovanje Njega jeste Šator /Hram u Jeruzalemu (stih 3). Hram je simbol čitavoga svijeta (usp. *Jewish Study Bible*, str. 1308, stihovi 1-2 i *NASB Study Bible*, str. 762, stih 2). Nova knjiga što mi je pomogla u razumijevanju Knjige Postanka 1 – 2 o YHWH-i kao graditelju Svoga Hrama je od Johna Waltona, *The Lost World of Genesis One*. Nadam se da ćete ju pogledati. Ona ima mogućnosti riješiti, ili u najmanju ruku smanjiti, sukob o:

1. starosti Zemlje
2. evoluciji
3. svrsi Knjige Postanka 1 - 2
4. tome kako se Knjiga Postanka odnosi prema drugima drevno-bliskoistočnim izvješćima o stvaranju.

Kako bi se to učinilo, zavjetna je poslušnost (usp. Ps 15) zahtijevana (usp. stih 4). Oni koji su poslušni primit će:

1. blagoslov od YHWH, stih 5
2. pravednost (tj. opravdanje, usp. Iz 54:17) od Boga svoga spasenja, stih 5.

Stihovi 4 – 6 odgovaraju na dva pitanja postavljena u stihu 3. Ova je kitica izgleda morala biti liturgija uzlaska, pjevana od levita kao štovatelja kad su se uspinjali u Šator /Hram na brdu Moriji.

24:4 “podigao” Ovaj GLAGOL (BDB 669, KB 724) upotrijebljen je nekoliko puta u ovome Psalmu:

1. stih 4 – tko nije podigao svoju dušu k lažnosti (*Qal* PERFEKT)
2. stih 5 – on će primiti (doslovno “donijeti”) blagoslov (*Qal* IMPERFEKT)
3. stihovi 7.9 – podignite svoje nadvratnike, o vrata (*Qal* IMPERATIV)
4. stihovi 7.9 – budite podignuti, drevni ulazi (*Qal* IMPERATIV)
5. kako se Knjiga Postanka odnosi ili se ne odnosi prema suvremenoj znanosti.

▣ **“dušu”** Ovo je hebrejski pojam *nefeš* (BDB 659). Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2 i 23:3.

NASB
NKJV
NRSV, REB

“k lažnosti”
“k idolu”
“k onome što je lažno”

TEV
NJB
JPSOA

“štovanju idola”
“ispraznostima”
“lažnoj zakletvi”

Riječ (BDB 996) u osnovi znači “prazno”, “isprazno”, ili “ništavnost”. Koristi se u nekoliko značenja (vidjeti Posebnu temu dolje).

POSEBNA TEME: PRAZNO, ISPRAZNO, LAŽNO, NIŠTAVNOST (BDB 996)

Ova riječ u osnovi znači “prazno”, “isprazno”, ili “ništavnost”:

1. zaklinjanje s /korištenje YHWH-ina Imena uzaludno – Knjiga Izlaska 20:7; Ponovljeni zakon 5:11; 6:13; 10:20; Psalam 24:4; 139:20
2. o idolima – Psalam 31:6; Knjiga proroka Jeremije 18:15; Jona 2:8
3. o govoru – Psalam 12:2; 41:6; 144:8.11; Izreke 30:8; Knjiga proroka Izaije 59:3; Ezekiel 13:8; Hošea 10:4
4. o pobudama – Knjiga o Jobu 15:31; Knjiga proroka Izaije 5:18; 30:28
5. o proročanstvu – Knjiga o Jobu 35:13.16; Tužaljke 2:14; Knjiga proroka Ezekiel 12:24; 13:6.7.9.23; 22:28
6. o nečasnim ljudima – Knjiga o Jobu 11:11; Psalam 26:4
7. o ljudskoj djelatnosti – Psalam 60:13; 89:48; 108:13; 127:2
8. o nedostojnim prinosima – Knjiga proroka Izaije 1:13.

Ovo nije isti pojam kao “ništavnost” (BDB 210 I), tako često korišten u Propovjedniku. On se pojavljuje u Psalmima 31:6; 39:5-6.11; 62:9; 78:33; 94:11; 144:4.

▣ Ako stih 4 ima četiri osobine istinskoga vjernog sljedbenika, i ako je drugi redak usporedan s trećim, onda obojica moraju upućivati na istinito svjedočenje na sudu, umjesto stiha 4b što upućuje na idolatriju. Uporaba “pravednosti” u sudskome smislu (usp. stih 5b) pridaje tome povjerenje. Također zabilježite NIDOTTE, tom 3, str. 153, gdje su “neokaljane ruke” slika sudskoga odrješenja.

24:6 “traže...”

“traže” Ovo prevodi dva različita ali usporedna hebrejska korijena:

1. BDB 205, KB 233, *Qal* PARTICIP (MT – JEDNINA, *Qere* – MNOŽINA), usp. Psalam 78:34
2. BDB 134, KB 152, *Piel* PARTICIP, usp. Ponovljeni zakon 4:29; 1. Knjiga Ljetopisa 16:11; 2. Ljetopisa 7:14; Psalam 27:8; 105:4; Knjiga proroka Hošee 3:5; 5:15; Sefanija 1:6; 2:3.

▣ “—čak Jakov” Ovo može biti razumjeto na više od jednoga načina:

1. Bog Jakova (LXX)
2. tražiti Boga kao što Ga je tražio Jakov
3. drugo ime za zavjetni narod (kao “naraštaj”); Jakov = Izrael.

▣ “Selah” Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2 i Okvirne uvide u Psalme, VII.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 24:7-10

⁷Podignite svoje nadvratnike, o vrata,
I budite podignuti, o drevni ulazi,
Kako bi Kralj slave mogao ući!

⁸Tko je Kralj slave?
GOSPODIN jak i moćan,
GOSPODIN moćan u bitci.

⁹Podignite svoje nadvratnike, o vrata,
I podignite ih, o drevni ulazi,
Kako bi Kralj slave mogao ući!

¹⁰Tko je Kralj slave?
GOSPODIN nebeskih vojska,
On je Kralj slave.

Selah.

24:7-10 Vrata /drevni ulazi moraju upućivati na vrata Hrama u Jeruzalemu (stih 3). Ona su personificirana kao dolazak Kralja slave, YHWH, dok On dolazi Svome domu /Hramu nakon pobjede (usp. Izl 14:14; 15:3; Pnz 1:30; 3:22, tj. Sveti rat). Moguće je da procesija s Kovčegom saveza simbolizira YHWH-in povratak u Hram. Zabilježite sve zapovijedi:

1. podignite svoje nadvratnike – BDB 669, KB 724, *Qal* IMPERATIV
2. budite podignuti – BDB 669, KB 724, *Niphal* IMPERATIV
3. kako bi Kralj slave mogao ući – BDB 97, KB 112, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
4. podignite svoje nadvratnike – isto kao #1
5. budite podignuti – isto kao #2, ali *Qal* IMPERATIV
6. isto kao #3.

UBS *Handbook* (str. 241) predlaže stih 7 kao liturgijski poklik hodočasnika koji dolaze štovati. Ako je tako, onda bi stihovi 8 i 10 mogli biti liturgijski levitski odaziv. Ja mislim da stihovi 1-6 obuhvaćaju levitski liturgijski govor od hramskih čuvara vrata.

24:10 Ne postoji GLAGOLSKO u ovome stihu. Ovaj “biti” GLAGOL nadomješten je za engleske čitatelje kao što je to bilo od drevnih hebrejskih čitatelja.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Kako su Psalam 15 i Psalam 24 povezani?
2. Odredite pojam “lažnost” u njegovu SZ-nome smislu.
3. Što znači “traže Tvoje lice”?
4. Što čini da stihovi 7-10 izgledaju kao liturgijska mantra?

PSALAM 25

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
molitva za zaštitu, vodstvo i oprost	molba za oslobođenje i oprost	oslobođenje od osobnih neprijatelja (Tužaljka)	molitva za vodstvo i zaštitu	molitva u opasnosti (akrostih)
<u>MT</u> uvod Psalam Davidov				
25:1-3	25:1-3	25:1-2	25:1-3	25:1-2a (<i>Alef</i>) 25:2b (<i>Bet</i>) 25:3 (<i>Gimel</i>)
25:4-7	25:4-5 25:6-7	25:3 25:4-5 25:6-7	25:4-5 25:6-7	25:4 (<i>Dalet</i>) 25:5 (<i>He</i>) 25:6c-7 (<i>Vau</i>) 25:6 (<i>Zajin</i>) 25:7 (<i>Het</i>)
25:8-11	25:8-11	25:8-10 25:11-15	25:8-10 25:11-14	25:8 (<i>Tet</i>) 25:9 (<i>Jod</i>) 25:10 (<i>Kaf</i>) 25:11 (<i>Lamed</i>) 25:12 (<i>Mem</i>) 25:13 (<i>Nun</i>) 25:14 (<i>Samek</i>)
25:12-15	25:12-15		25:15-18	25:15 (<i>Ajin</i>) 25:16 (<i>Pe</i>) 25:17 (<i>Sade</i>) 25:18 (<i>Kof</i>)
25:16-22	25:16-21 25:22	25:16-18 25:19-21 25:22	25:19-21 25:22	25:19 (<i>Reš</i>) 25:20 (<i>Šin</i>) 25:21 (<i>Tau</i>) 25:22

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovo je akrostih (usp. kitice od NJB). Međutim, nedostaju dva slova a dva su podvostručena (*Jewish Study Bible*, str. 1309).
- B. Prevladavaju posebno naglašeni molitveni zahtjevi:
 1. KOHORTATIVI:
 - a. stih 2 – “Nemoj dopustiti da budem posramljen”, BDB 101, KB 116, *Qal* KOHORTATIV (ovaj je korijen upotrijebljen četiri puta u Psalmima; to nije toliko zbunjenost kao što je to izloženost nevjernosti)
 - b. stih 20 – “Nemoj dopustiti da budem posramljen”, isto kao a., ali *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu (*inclusio*)
 2. IMPERFEKTI upotrijebljeni u ZAPOVJEDNOME smislu:
 - a. stih 2 – “Nemoj dopustiti mojim neprijateljima radovati se nada mnom”, BDB 763, KB 836, *Qal* IMPERFEKT
 - b. stih 7 – “Nemoj se sjećati grijeha”, BDB 269, KB 269, *Qal* IMPERFEKT (ovaj je korijen upotrijebljen tri puta u stihovima 6-7)
 - c. stih 21 – “Neka me čestitost i iskrenost štite”, BDB 665, KB 718, *Qal* IMPERFEKT
 3. IMPERATIVI:
 - a. stih 4 – “Učini mi znanim Tvoje putove”, BDB 393, KB 390, *Hiphil*
 - b. stih 4 – “Uči me Svojim stazama”, BDB 540, KB 531, *Piel*
 - c. stih 5 – “Vodi me u Svojoj istini”, BDB 201, KB 231, *Hiphil*
 - d. stih 5 – “uči me”, isto kao b.
 - e. stih 6 – “Spomeni se”, BDB 269, KB 268, *Qal*
 - f. stih 7 – “spomeni se”, isto kao e.
 - g. stih 16 – “Okreni se prema meni”, BDB 815, KB 937, *Qal*
 - h. stih 16 – “budi mi milostiv”, BDB 335, KB 334, *Qal*
 - i. stih 17 – “Izvedi me iz mojih jada”, BDB 422, KB 425, *Hiphil*
 - j. stih 18 – “Pogledaj na moju potištenost”, BDB 906, KB 1157, *Qal*
 - k. stih 18 – “oprosti sve moje grijeha”, BDB 669, KB 1157, *Qal*
 - l. stih 19 – “Pogledaj na moje neprijatelje”, isto kao j.
 - m. stih 20 – “Čuvaj moju dušu”, BDB 1036, KB 1581, *Qal*
 - n. stih 20 – “oslobodi me”, BDB 664, KB 717, *Hiphil*
 - o. stih 22 – “Iskupi Izraela”, BDB 804, KB 911, *Qal*.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 25:1-3

¹Tebi, o GOSPODINE, ja dižem svoju dušu.

²O moj Bože, u Tebe ja se pouzdajem,
Nemoj dopustiti da budem posramljen;

Nemoj dopustiti mojim neprijateljima radovati se nada mnom.

³Uistinu, nitko od onih koji čekaju na Tebe neće biti posramljen;
Oni koji postupaju varavo bez razloga bit će posramljeni.

25:1-3 Psalmist se boji bivanja posramljenim od svojih neprijatelja ali usred njegova straha on izražava svoju vjeru u YHWH-inu obećanu pobjedu.

On sebe obilježava kao onog koji:

1. podiže svoju dušu YHWH-i – BDB 669, KB 724, *Qal* IMPERFEKT, što označava neprestano djelovanje (usp. Ps 86:4; 143:8)
2. pouzdaje se u YHWH-u – BDB 105, KB 120, *Qal* PERFEKT, što označava ustaljeno djelovanje /uvjet
3. čeka na YHWH-u – BDB 875, KB 1082, *Qal* PARTICIP, AB (str. 155) predlaže da je to drugi korijen istih slova što znači “pozvati” ili “prizvati”.

Zbog ovoga on je uvjeren kako on neće biti:

- a. posramljen (*inclusio*, usp. Ps 25:20; 31:1)
- b. ismijan (usp. Ps 41:11)

ali da će njegovi neprijatelji biti (usp. stih 3b). U smislu oni koji se pouzdaju u YHWH-u svjedoci su Njegove naravi (vidjeti Posebnu temu u Ps 9:10b: Osobine Boga Izraelova). Kako oni žive i pouzdaju se daje snažan dokaz stvarnosti i naravi YHWH.

25:3

NASB, NKJV, REB

“bez razloga”

NRSV, LXX

“obijesno”

NJB

“bezrazložno”

JPSOA

“razočarano, praznoruko”

NET Biblija

“izigrano”

Pešita

“ispraznost”

Ovaj PRIDJEV (BDB 938, KB 1229) može biti razumjet na dva načina:

1. bez uzroka (usp. Ps 7:4)
2. bez učinka (usp. Iz 55:11; Jer 50:9).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 25:4-7

⁴Učini mi znanim Tvoje putove, o GOSPODINE;

Uči me Svojim stazama.

⁵Vodi me u Svojoj istini i uči me,

Jer Ti si Bog moga spasenja;

Jer Tebe čekam sve svoje dane.

⁶Spomeni se, o GOSPODINE, Svoje sućuti i Svoje blagosti,

Jer one su od davnine.

⁷Nemoj se sjećati grijeha moje mladosti ili mojih prijestupa;

Prema Svojoj blagosti spomeni me se,

Radi Tvoje dobrote, o GOSPODINE.

25:4-7 Zabilježite niz snažnih istaknutih IMPERATIVA što zahtijevaju YHWH-ino djelovanje u korist onoga koji se pouzdaje u Njega:

1. učiniti znanim (BDB 393, KB 390, *Hiphil* IMPERATIV) Njegove putove (BDB 202, usp. Ps 5:4.8.9.12)

2. učiti (BDB 540, KB 531, *Piel* IMPERATIV) ga Njegovim stazama (BDB 73, usp. 25:4.10)
3. voditi (BDB 201, KB 231, *Hiphil* IMPERATIV) ga u Njegovoj istini (BDB 54, vidjeti Posebnu temu u Ps 12:1: Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u starome zavjetu [יָדָה])
4. uči (BDB 540, KB 531, *Piel* IMPERATIV) me.

Onaj tko se pouzdaje (i čeka, stihovi 5c.21b) želi poznati YHWH-u i u osobnome zajedništvu i otkrivenoj istini. Temeljeno na ovoj istini i načinu života poslušnosti, on potom zahtijeva da se YHWH:

1. spomene Svoje naravi (usp. stih 7b.c, vidjeti Posebnu temu u Ps 9:10b: Osobine Boga Izraelova):
 - a. sućuti – BDB 933 (stih 5)
 - b. blagosti – BDB 338 (usp. stih 6.7, vidjeti Posebnu temu u Ps 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota [*hesed*])
 - c. dobrote – BDB 375 (stih 7)
2. ne sjeća grijeha (BDB 308) njegove mladosti (usp. Job 13:26)
3. ne sjeća njegovih prijestupa (BDB 833).

24:4 “putove...

stazama” Otkrivene YHWH-ine istine bile su viđene kao dobro označena /upozoravajuća cesta ili pruga (vidjeti bilješku u Ps 1:1). Nije postojala pomutnja o tome što učiniti, jedino potreba za poslušnošću dobro označenome putu (usp. Ps 139:24). Božji put često je opisan kao ravan, ispravan, nezapriječen, jasno vidljiv.

24:6 “Jer one su od davnine” Psalmist traži od YHWH neka djeluje prema njemu (i Izraelu, usp. stih 22) na dosljedne načine što je On prikazao u prošlosti (usp. Ps 89:49). U biti psalmist želi da se Bog Saveza sjeti Svojih zavjetnih obećanja. On je djelovao u prošlosti, sad moli neka djeluje ponovno za Svoj narod i svrhe. Čak iako su psalmist i Izrael grijehili glupo, molim Te da Tvoja zavjetna ljubav (*hesed*, tj. zavjetna odanost) i Tvoja narav (tj. dobrota i milostivost, usp. Ps 23:6), oprostite poniznome grješniku (usp. stihove 8-11).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 25:8-11

- ⁸Dobar i pravičan je Gospodin;
Zato On podučava grješnike na putu.**
- ⁹On vodi poniznoga u pravdi,
I On uči poniznoga Svome putu.**
- ¹⁰Svi putovi Gospodinovi blagost su i istina
Onima koji drže Njegov savez i Njegova svjedočanstva.**
- ¹¹Radi Tvoje dobrote, o GOSPODINE,
Oprosti moju nepravdu, jer je ona velika.**

25:8-11 Mnoge su od ključnih riječi i zamisli iz stihova 4-7 ponovljene u ovoj kitici. Zapamtite ovo je Psalam u akrostihu. Uporabljena su sva psalmistova odobrenja i stvaralaštvo:

1. 25:8a veliča YHWH-inu narav, kao što su činili stihovi 6.7:
 - a. dobra (BDB 373)
 - b. pravična (BDB 449)
2. 25:8b-9 ponovno spominje YHWH-ino učenje i vođenje, kao što su činili stihovi 4-5.

Dvije dodane misli su opisne riječi o onome koji je učio i vodio:

1. grješnike (BDB 308), stih 8
2. poniznoga (BDB 776), stih 9 (dva puta).

Putovi YHWH-ini obilježeni su kao:

1. blagost (usp. stihove 6.7)
2. istina (usp. stih 5).

25:10 “putovi...

svjedočanstva” Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:2: Pojmovi za Božje otkrivenje (korišteni u Ponovljenome zakonu i Psalmima).

▣ **“Onima koji drže Njegov savez”** Zabilježite naglasak, ne samo spoznaju (usp. 25:4-5) nego poslušnost (usp. Pnz 5:10; 6:5; 7:9; 10:12; 11:1.13.22; 13:3; 19:9; 30:6.16.20; Ps 103:18). Poslušnost nije mehanizam prihvaćanja ili oprosta, koji je YHWH nego ishod susretanja Njega i bivanja obaviještenim o Njegovoj volji. Isus je to tako dobro rekao u Evanđelju po Luki 6:46; također zabilježite Poslanicu Efežanima 2:8-9 i potom 1:4; 2:10. Milost je uvijek prva (usp. 25:11)! Ona je primljena vjerom ali vjera je ona koja se mora živjeti (usp. Jak 2:14-26).

▣ **“savez”** Vidjeti Posebnu temu dolje.

POSEBNA TEMA: SAVEZ (ברית)

SZ-ni pojam *berith* (BDB 136), savez, nije lako odrediti. Ne postoji odgovarajući GLAGOL u hebrejskome. Svi pokušaji izvođenja etimološke ili srodne odredbe dokazali su se neuvjerljivima. Međutim, očito središte zamisli prisiljavalo je znanstvenike na preispitivanje uporabe riječi kako bi se pokušalo odrediti njeno djelatno značenje.

Savez je sredstvo kojim se jedan pravi Bog bavi Svojim ljudskim Stvorenjem. Zamisao Saveza, dogovorno, ili sporazuma ključna je za razumijevanje biblijskoga otkrivenja. Napetost između Božje suverenosti i ljudske slobodne volje jasno je vidljiva u zamisli Saveza. Neki su Savezi temeljeni isključivo na Božjoj naravi i djelovanjima:

1. sâmo Stvaranje (usp. Post 1 - 2)
2. poziv Abrahamu (usp. Post 12)
3. Savez s Abrahamom (usp. Post 15)
4. očuvanje i obećanje Noi (usp. Post 6 - 9).

Međutim, čista narav Saveza zahtijeva odaziv:

1. vjerom Adam mora poslušati Boga i ne jesti sa stabla usred Edena
2. vjerom Abraham mora ostaviti svoju obitelj, slijediti Boga, i vjerovati u buduće potomstvo
3. vjerom Noa mora izgraditi veliku lađu daleko od vode i okupiti životinje
4. vjerom Mojsije je izveo Izraelce iz Egipta i primio posebne smjernice za religijski i društveni život s obećanjima blagoslova i prokletstava (usp. Pnz 27 - 28).

Ova ista napetost što uključuje Božji odnos prema ljudstvu naslovljena je u “Novome savezu”. Napetost može biti jasno vidljiva u usporedbi Knjige proroka Ezekiel 18 s Ezekielom 36:27-38 (djelovanja YHWH). Je li Savez temeljen na Božjim milosrdnim djelima ili naređenome ljudskom odazivu? Ovo je goruće pitanje Staroga saveza i Novoga. Ciljevi oba su isti: (1) obnova zajedništva s YHWH-om izgubljenog u Knjizi Postanka 3 i (2) ustroj pravednoga naroda koji odražava Božju narav.

Novi savez Knjige proroka Jeremije 31:31-34 rješava napetost odstranjivanjem ljudskoga vršenja kao sredstva dobivanja prihvaćanja. Božji Zakon postaje unutarnja žudnja umjesto vanjske izvedbe. Cilj pobožnoga, pravednog naroda ostaje isti, ali mijenja se način. Palo čovječanstvo dokazalo je sebe neprikladnim biti Božjom odražavajućom slikom. Poteškoća nije bila Božji Savez, nego ljudska grješnost i slabost (usp. Rim 7; Gal 3).

Ista napetost između SZ-nih neuvjetovanih i uvjetovanih Saveza ostaje u NZ-u. Spasenje je potpuno besplatno u dovršenome djelu Isusa Krista, ali ono zahtijeva pokajanje i vjeru (oboje i početno i neprekidno). To je oboje i pravno proglašenje i poziv na Kristo-sličnost, izrična izjava prihvaćenosti te imperativ na svetost! Vjernici nisu spašeni zbog svoje izvedbe, nego pod poslušnošću (usp. Ef 2:8-10). Pobožno življenje postaje dokaz spasenja, ne sredstvo spasenja. Međutim, vječni život ima vidljive osobine! Ova napetost jasno je vidljiva u Poslanici Hebrejima.

25:11 Svaka nada o oprostenu temeljena je na nepromjenjivoj naravi YHWH (usp. Ps 102:26-27; Mal 3:6; Jak 1:17; vidjeti Posebnu temu u Ps 9:10b: Osobine Boga Izraelova) i Njegovome Mesiji (usp. Heb 13:8). To je zbog Njegova Imena i naravi (usp. Ps 79:9).

▣ **“jer je ona velika”** Jednom kad spoznamo narav Božju (tj. svetost, usp. Lev 19:2; Mt 5:48) i istinu Božju, naši grijesi i njihove posljedice postaju veći dokaz za nas. Stablo spoznaje dobra i zla (usp. Post 3) donijele su otkrivenje naše pobune i njene posljedice!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 25:12-15

¹²Tko je čovjek koji se boji GOSPODINA?

On će ga podučiti putu što bi on trebao odabrati.

¹³Njegova duša prebivat će u blagostanju,

I njegovo potomstvo baštinit će zemlju.

¹⁴Tajna GOSPODINOVA za one je koji se boje Njega,

I On će im obznaniti Svoj savez.

¹⁵Moje su oči neprestano uperene prema GOSPODINU,

Jer On će izvući moju nogu iz mreže.

25:12-15 Kao u redcima 4-7 i 8-11, iste se teme nastavljaju ovdje. Zabilježite kako je označen vjerni sljedbenik:

1. on se boji YHWH, stihovi 12.14, usp. Psalam 15:4; 103:11.13; 115:11; 118:4
2. on poznaje YHWH-in Savez, stih 14
3. njegove su oči neprestano uperene prema YHWH-i, stih 15.

Zabilježite što će YHWH učiniti za njega:

1. On će ga podučiti putu, stih 12, usp. Psalam 16:11; 139:24
2. On će osigurati dobro (BDB 373) za njega i njegovo potomstvo, stih 13
3. On mu otkriva Svoje istine, stih 14
4. On će čuvati njegovu nogu na putu i čuvati ga od zla, stih 15.

25:12 “odabrati” Postoji teološka ravnoteža u Bibliji između suverenih YHWH-inih djela i Njegova zahtjeva da ljudi odaberu Njega i Njegove putove (usp. Pnz 30:15.19; Jš 24:14-15). Mi smo odgovorni za naše odabire! Vidjeti Posebnu temu dolje.

POSEBNA TEMA: IZBOR /PREDESTINACIJA I POTREBA ZA TEOLOŠKOM RAVNOTEŽOM

Izbor je predivna doktrina. Međutim, to nije poziv na pristranost [favoritizam], nego poziv za biti kanalom, oruđem ili sredstvom iskupljenja drugih! U Starome zavjetu pojam je prvenstveno korišten za služenje; u Novome zavjetu prvenstveno je korišten za spasenje što proizlazi iz služenja. Biblija nikad ne usklađuje prividno oprečje između Božje suverenosti i slobodne volje čovječanstva, nego potvrđuje oboje! Dobar primjer biblijske napetosti o Božjemu suverenom izboru mogao bi biti Poslanica Rimljanima 9 te o potrebi neophodnoga odgovora čovječanstva Rimljanima 10 (usp. 10:11.13).

Ključ ove teološke napetosti može biti nađen u Poslanici Efežanima 1:4. Isus je Božji izbor čovjeka i svi su mogući izbori u Njemu (Karl Barth). Isus je Božji “da” potrebi paloga čovječanstva (Karl Barth). Poslanica Efežanima 1:4 također pomaže razjasniti sporno pitanje dokazivanjem da cilj predestinacije nije Nebo, nego svetost (Kristo-sličnost). Mi smo često privučeni koristima Evanđelja a zanemarujemo odgovornosti! Božji poziv (izbor) jeste za sada kao i za vječnost!

Doktrine dolaze u vezu s drugim istinama, a ne kao pojedinačne, nepovezane istine. Dobra analogija mogla bi biti zvijezde nasuprot pojedinačnoj zvijezdi. Bog predstavlja istinu u istočnjačkoj, a ne u zapadnjačkoj, književnoj vrsti. Ne moramo pomaknuti napetost uzrokovanu dijalektalnim (paradoksalnim) parovima doktrinarnih istina:

1. predestinacija nasuprot ljudskoj slobodnoj volji
2. sigurnost vjernika nasuprot potrebi za ustrajnošću
3. izvorni grijeh nasuprot voljnome grijehu
4. bezgrješnost (perfekcionizam) nasuprot griješenju manje
5. početno trenutačno opravdanje i posvećenje nasuprot napredujućem posvećenju
6. kršćanska sloboda nasuprot kršćanskoj odgovornosti
7. Božja transcendentnost nasuprot Božjoj imanentnosti
8. Bog kao konačno nespoznatljiv nasuprot Bogu kao spoznatljivome u Pismu
9. Kraljevstvo Božje kao prisutnost nasuprot budućem dovršetku
10. pokajanje kao dar od Boga nasuprot pokajanju kao neophodnost ljudskoga zavjetnog odaziva
11. Isus kao Božanski nasuprot Isusu kao čovjeku
12. Isus istovrijedan s Ocem nasuprot Isusu kao podređenome Ocu.

Teološki okvir "Saveza" ujedinjuje Božju suverenost (koji uvijek poduzima prvi korak i postavlja raspored) s naredbenim početnim i neprekinutim pokajanjem, odaziv vjere od ljudi. Budite pozorni u dokazivanju teksta [proof-texting] jedne strane paradoksa a zapostavljanju druge strane! Budite pozorni u dokazivanju samo vaše najvažnije doktrine ili sustavne teologije!

25:14

NASB, NKJV, NJB	"Tajna"
NRSV	"prijateljstvo"
TEV	"prijatelj"
LXX	"ojačanje"
JPSOA	"vijeće"
REB	"ima povjerenje"

Hebrejska riječ (BDB 691, KB 745) može značiti (usp. Job 15:8; Ps 111:1):

1. povjerljiva rasprava – Knjiga o Jobu 29:4; Psalam 55:14
2. tajno vijeće – Knjiga o Jobu 15:8; Izreke 11:13; 20:19; 25:9
3. krug povjerenika – Psalam 89:7; Knjiga proroka Jeremije 15:17; 23:18.22.

Ova su suzvučja tečna i zamjenjiva. Postoji posebno savjetovanje, zajedništvo, i podjela spoznaje između zavjetnoga Boga i Njegovih vjernih sljedbenika.

25:15 Kao što su YHWH-ine oči (vidjeti Posebnu temu u Ps 2:4-6: Bog opisan kao čovjek [jezik antropomorfizama]) neprestano na onima koji Ga se boje i slušaju Ga, tako isto, vjernost nastavlja biti vjernost držanjem njihove pune i usredotočene pozornosti na Njemu (usp. Heb 12:2)!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 25:16-22

- ¹⁶Okreni se prema meni i budi mi milostiv,
Jer ja sam usamljen i potišten.
- ¹⁷Nevolje moga srca su uvećane;
Izvedi me iz mojih jada.
- ¹⁸Pogledaj na moju potištenost i nevolju,
I oprosti sve moje grijehе.
- ¹⁹Pogledaj na moje neprijatelje, jer njih je mnogo,
I oni me mrze sa žestokom mržnjom.
- ²⁰Čuvaj moju dušu i oslobodi me;
Nemoj dopustiti da budem posramljen, jer ja uzimam utočište u Tebi.
- ²¹Neka me čestitost i iskrenost štite,
Jer ja čekam na Tebe.
- ²²Iskupi Izraela, o Bože,
Od svih njegovih nevolja.

25:16-21 Ova kitica dokumentira psalmistove poteškoće:

1. ja sam usamljen
2. ja sam potišten
3. njegovo srce ima jade
4. on je u potištenosti
5. njegovih neprijatelja je mnogo
6. oni ga mrze sa žestokom jarošću
7. on se boji srama.

U svjetlu ovoga on moli YHWH-u:

1. neka se okrene k njemu (tj. obrati pozornost na njega, usp. Ps 69:16; 86:16)
2. bude milostiv prema njemu
3. neka pogleda na /spozna njegove poteškoće
4. oprosti njegove grijehе (usp. 25:18; Ps 32:1; 51:2; 103:3)

5. vodi njegovu dušu (usp. Ps 86:2)
6. oslobodi ga.

Njegovi razlozi za YHWH-ino činjenje ovih stvari za njega su:

1. on uzima utočište u YHWH-i
2. on potvrđuje ili svoju ili YHWH-inu besprijekornost i pravičnost (zbog 25:18b najbolje je ovo vidjeti kao YHWH-ine osobine. AB [str. 159] predlaže da su one personificirani YHWH-ini zastupnici)
3. on čeka na YHWH-u (usp. Ps 25:3).

25:22 Ja mislim da je ovo izdvojena završna izjava (jedan stih izvan akrostih uzorka). Kralj predstavlja narod. Ovo je psalmistov zadnji molitveni zahtjev i nacionalan je u doseg. Iskupi (BDB 804, KB 911, *Qal* IMPERATIV, vidjeti Posebnu temu u Ps 19:14: Otkupnina /iskupljenje) Svoj zavjetni narod (tj. "Izraela"), zbog Svojih vječnih iskupiteljskih svrha (vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Popišite molitvene zahtjeve stihova 4-7.
2. Popišite psalmistovu poteškoću u stihovima 16-21.
3. Kako biste saželi poruku ovoga Psalma?
4. Kako biste primijenili ovaj Psalam na svoj život?

PSALAM 26

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
izjava nedužnosti i molitva za zaštitu	molitva za Božansku sigurnost i iskupljenje	molitva za oslobođenje od osobnih neprijatelja (Tužaljka)	molitva dobre osobe	molitva nedužnoga
<u>MT uvod</u> Psalam Davidov.				
26:1-7	26:1-5	26:1-3	26:1-3	26:1 26:2 26:3
26:8-12	26:6-8	26:4-5 26:6-7 26:8-10	26:4-5 26:6-7 26:8-10	26:4-5 26:6-8
	26:9-10			26:9-10
	26:11-12	26:11-12	26:11	26:11-12
			26:12	

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijedenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovaj Psalam, kao većina Mudrosne književnosti, temeljen je na SZ-noj zamisli poznatoj kao “dva puta” (usp. Pnz 30:15.19; Ps 1). Postoji blagostanje za one koji su poslušni YHWH-inoj riječi i osuda za one koji nisu (tj. prokletstva i blagoslovi iz Lev 26 i Pnz 27 - 29).
- B. Psalmist je očito bio osuđen za neki prekršaj Saveza. Najbolje nagađanje jeste idolatrija.
- C. Stih 9 podrazumijeva odvojenje na-kraju-života između vjernih i nevjernih. Život poslije smrti u SZ-u nejasna je (usp. Job 14:7-12.13-14; 19:25-27; Ps 16:10; 49:15; 73:24; Iz 25:8; 26:19; Dn 12:1-4) zamisao ali napredujuće otkrivenje (tj. NZ) razjašnjava to pitanje (usp. Mt 25:46; Iv 5:29; Djela 24:15; 1. Kor 15).

POSEBNA TEMA: USKRSNUĆE

- A. Dokaz za uskrsnuće
1. Pedeset (50) dana poslije na Pedeseticu, uskrsnuće je postalo ključna odlika Petrova govora (usp. Djela 2). Tisuće ljudi koji su živjeli u području gdje se to dogodilo povjerovali su!
 2. Životi učenika bili su temeljito promijenjeni od obeshabrenih (oni nisu očekivali uskrsnuće) do neustrašivih, čak mučeničkih.
- B. Značajka uskrsnuća:
1. pokazuje da je Isus bio Onaj za kojeg je On tvrdio da jeste (usp. Mt 12:38-40 naviještaj smrti i uskrsnuća)
 2. Bog je stavio Svoje odobrenje na Isusov život, učenje, i nadomjesnu smrt! (usp. Rim 4:25)
 3. pokazuje nama obećanje za sve kršćane (tj. uskrsnuća tijela, usp. 1. Kor 15).
- C. Tvrdnje od Isusa kako će On ustati od mrtvih:
1. Evanđelje po Mateju 12:38-40; 16:21; 17:9.22.23; 20:18-19; 26:32; 27:63
 2. Evanđelje po Marku 8:31; 9:1-10.31; 14:28.58
 3. Evanđelje po Luki 9:22-27
 4. Evanđelje po Ivanu 2:19-22; 12:34; poglavlja 14 – 16.
- D. Daljnje proučavanje:
1. *Evidence That Demands a Verdict* od Josha McDowella
 2. *Who Moved the Stone?* od Franka Morrisona
 3. *The Zondervan Pictorial Encyclopedia of the Bible*, “Uskrsnuće”, “Uskrsnuće Isusa Krista”
 4. *Systematic Theology* od L. Berkhofa, str. 346.720.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 26:1-7

- ¹Obrani me, o GOSPODINE, jer ja sam hodao u svojoj nedužnosti,
I pouzdao sam se u Gospodina bez kolebanja.
- ²Ispitaj me, o GOSPODINE, i iskušaj me;
Istraži moj um i moje srce.
- ³Jer Tvoja je blagost pred mojim očima,
I ja sam hodao u Tvojim istini.
- ⁴Ja neću sjesti s prijevernim čovjekom,
Niti ću ja ići s prevarantima.
- ⁵Ja mrzim zajednicu zlotvora,
I ja neću sjesti s pokvarenim.
- ⁶Ja ću oprati svoje ruke u nedužnosti,

**I ja ću obilaziti Tvoj žrtvenik, o GOSPODINE,
⁷Tako da mogu obznaniti glasno zahvaljivanje
I objaviti sva Tvoja čudesa.**

26:1-7 Ova kitica potvrđuje psalmistovu žudnju da bude obranjen od YHWH. On je bio optužen za neko zlo, moguće idolatriju:

1. obrani – BDB 1047, KB1022, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 7:8; 17:2-3; 35:24; 43:1; YHWH preispituje Svoj narod, usp. Knjiga proroka Jeremije 11:20; 12:3; 20:12; vidjeti Posebnu temu u Psalmu 11:4b-5a: Bog ispituje Svoj narod
2. ispitaj me – BDB 103, KB 119, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 139:23
3. istraži moj um – BDB 650, KB 707, *Piel* IMPERATIV, usp. Psalam 7:9; um (doslovno “bubrege”) i srce bili su idiomi za čitavu osobu (tj. misli, pobude, djelovanja).

Autor potom popisuje razloge zašto bi on morao biti branjen:

1. ja sam hodao u svojoj nedužnosti – BDB 229, KB 246, *Qal* PERFEKT, usp. 26:3b i 26:11a; Knjiga o Jobu 4:6; Psalam 7:8; 25:21; 41:12; 78:72; 101:2; Izreke 2:7; 19:1; 20:7; 28:6
2. ja sam se pouzdao u YHWH-u bez kolebanja – zabilježite dva GLAGOLA:
 - a. poudao sam se – BDB 105, KB 120, *Qal* PERFEKT, usp. Psalam 13:5; 52:8; ovo je ustaljeno stanje
 - b. bez kolebanja – BDB 588, KB 609, *Qal* IMPERFEKT što je neprekidna potreba (usp. Heb 10:23); slična se slika pojavljuje u Psalmu 5:8 i 18:36
3. ja sam hodao u Tvojoj istini – BDB 229, KB 246, *Hithpael* PERFEKT s *waw*; istina ovdje znači vjernost, ne vjeroispovijed
4. ja neću sjesti s prijevarnim čovjekom – BDB 442, KB 444, *Qal* PERFEKT, usp. Psalam 1:1 (to može uputiti na idolatriju, usp. NIDOTTE, tom 4, str. 54)
5. ja neću ići s prevarantima – BDB 97, KB 112, *Qal* IMPERFEKT
6. ja mrzim zajednicu zlotvora – BDB 971, KB 1338, *Qal* PERFEKT, usp. Psalam 31:6; 139:21
7. ja neću sjesti s pokvarenim – BDB 442, KB 444, *Qal* IMPERFEKT
8. ja ću oprati svoje ruke u nedužnosti – BDB 934, KB 1220, *Qal* IMPERFEKT, usp. Psalam 73:13; brojevi 8 i 9 su ritualne činidbe izvedene prilikom događaja nacionalnoga štovanja (usp. Pnz 21:6)
9. ja ću obilaziti Tvoj žrtvenik – BDB 685, KB 738, *Poel* KOHORTATIV, ovo upućuje na neku vrstu obrednoga plesa ili stupanja, usp. Knjiga o Jošui 6:3-15; Psalam 43:3-4; 48:12
10. ja ću objaviti sva Tvoja čudesa (vidjeti Posebnu temu u Ps 9:1: Čudesne stvari [אֲשֶׁר]):
 - a. pjevati glasno – BDB 1033, KB 1570, *Hiphil* INFINITIVNA GRAĐA
 - b. naviještati – BDB 707, KB 765, *Piel* INFINITIVNA GRAĐA, usp. Psalam 9:1; 40:5; 75:1.

Zabilježite izmjene između PERFEKTA i IMPERFEKTA. Zapamtite vrijeme nije dio hebrejskih GLAGOLA, samo dovršeno ili djelovanje što traje.

▣ Zabilježite kako su protivnici vjernih sljedbenika obilježeni:

1. prijevarni čovjek /ljudi (tj. idolopoklonici, nedostojni, BDB 996, vidjeti Posebnu temu u Ps 24:4: Prazno, isprazno, lažno, ništavnost [BDB 996])
2. prevaranti (tj. licemjeri, BDB 761, KB 824, *Niphal* PARTICIP)
3. zajednica zlotvora (BDB 949, KB 1269, *Hiphil* PARTICIP)
4. pokvareni (BDB 957).

Također, sva psalmistova pozitivna djelovanja mogu biti razumjeta kao ne izvedena od njegovih protivnika. On je nedužan i moli za obranu. Oni su krivi i zaslužuju osudu.

Popis opisnih pojmova za njegove protivnike (usp. Ps 1:5; 5:10; 15:2-5) proširen je u narednoj kitici:

5. grješnici (BDB 308)
6. ljudi krvoprolića (BDB 60 GRAĐA BDB 196, usp. Ps 5:6; 55:23; 139:19)
7. pokvareni spletkari (BDB 273, usp. Ps 37:7), AB predlaže da ovo upućuje na idole (str. 163)
8. nude mita (BDB 1005), usp. Knjiga Izlaska 23:8; Ponovljeni zakon 16:19; Psalam 15:5.

Netko se može zapitati tko su ovi ljudi. Je li to zavjetni narod koji živi bezvjerne živote ili ne-zavjetni narod bez svjetla? Bog nam pomogao, oni izgledaju kao ljudi koji imaju svjetlo, istinu, i otkrivenje ali odabrali su odbaciti to!

26:3 “blagost” Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota (*hesed*).

26:5 “zajednicu zlotvora” Riječ “zajednic(a)” (*qahal*, BDB 874) je SZ-na pozadina za NZ-nu oznaku Crkve, *eklesia* (doslovno “dozvan jednom”, tj. Crkva) korišten u LXX-i za prijevod *qahal*.

Zamislao jeste ta kako postoje dvije vrste zajednica (usp. Mt 7:13-14):

1. vjeran Božji narod – Psalm 22:22.25; 35:18; 40:9.10; 89:5; 107:32; 149:1
2. zlotvori (tj. idolopoklonici, usp. Ps 31:6).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 26:8-12

⁸O GOSPODINE, ja ljubim nastambu Tvoga doma
I mjesto gdje Tvoja slava obitava.

⁹Nemoj odvesti moju dušu *zajedno* s grješnicima,
Niti moj život s ljudima od krvoprolića,

¹⁰U čijim je rukama pokvarena spletko,
I čija je desna ruka puna mita.

¹¹Ali ja, ja ću hodati u svojoj nedužnosti;
Iskupi me, i budi milostiv prema meni.

¹²Moja noga stoji na ravnome mjestu;
U skupštinama ja ću blagoslivljati GOSPODINA.

26:8-12 Ova kitica usporedna je s mislima stihova 1-7. Psalmist ponovno popisuje svoje osobine za prihvaćanje i djelovanja /pobude za odbacivanje svojih protivnika.

Psalmistove osobine:

1. ja ljubim Hram – BDB 12, KB 17, *Qal* PERFEKT
2. ja hodam u nedužnosti – BDB 1070, usp. 26:1
3. moja noga stoji na ravnome mjestu (usp. Ps 27:11). Ovo je slika za jasan put, ravnu cestu YHWH-ina Saveza, usp. Psalm 119:105.

Psalmist moli Boga neka djeluje prema njemu različito negoli što On djeluje prema pokvarenima:

1. Nemoj odvesti moju dušu *zajedno* s grješnicima (tj. “okupiti”, BDB 62, KB 74, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu. Ovaj GLAGOL korišten je doslovice za “žetvu” (usp. Iz 62:9). Postao je onaj što se koristi o smrti (usp. Suci 2:10; 2. Kr 22:20; 2. Ljet 34:28).
2. Nemoj uzeti moj život s ljudima od krvoprolića.

Ovi su ljudi označeni krvoprolićem, pokvarenim spletkama, i podmićivanjem. Postoji očito jasna razlika načina života između vjernoga sljedbenika i nevjernog Izraelca koji vrši djela štovanja i sudjeluje u obredu ali nema učinka vidljivog u načinu života (usp. Mt 7:15-27)!

POSEBNA TEMA: APOSTAZIJA [OTPADNIŠTVO –op.prev] (*APHISTĒMI*)

Ovaj grčki pojam *aphistēmi* ima široko semantičko polje. Doduše, engleski pojam “apostasy” izveden je od ovoga pojma i svojom uporabom stvara pretpostavke suvremenim čitateljima. Okvir je, kao i uvijek, ključ, a ne sadašnja odredba.

Ovaj pojam je složenica od prijedloga *apo*, što znači “iz [od]” ili “daleko od” i *histēmi*, “sjediti”, “stajati”, ili “učvrstiti”. Zabilježite sljedeće (neteološke) uporabe:

1. fizički ukloniti:
 - a. iz Hrama, Evanđelje po Luki 2:37
 - b. iz kuće, Evanđelje po Marku 13:34
 - c. od osobe, Evanđelje po Marku 12:12; 14:50; Djela apostolska 5:38
 - d. od svega, Evanđelje po Mateju 19:27.29
2. politički ukloniti, Djela apostolska 5:37
3. srodnički ukloniti, Djela apostolska 5:38; 15:38; 19:9; 22:29
4. zakonski ukloniti (rastava), Ponovljeni zakon 24:1.3 (LXX) i u NZ-u: Evanđelje po Mateju 5:31; 19:7; Marku 10:4; 1. Poslanica Korinćanima 7:11

5. ukloniti dugovanje, Evanđelje po Mateju 18:24
6. pokazati nebrigu napuštanjem, Evanđelje po Mateju 4:20; 22:27; Ivanu 4:28; 16:32
7. pokazati brigu ne-napuštanjem, Evanđelje po Ivanu 8:29; 14:18
8. dopustiti ili dozvoliti, Evanđelje po Mateju 13:30; 19:14; Marku 14:6; Luki 13:8.

U teološkom smislu GLAGOL također ima široku uporabu:

1. opozvati, oprostiti, ukinuti krivnju grijeha, Knjiga Izlaska 32:32 (LXX); Brojevi 14:19; Job 42:10 i u NZ-u: Evanđelje po Mateju 6:12.14-15; Marku 11:25-26
2. uzdržavati se od grijeha, 2. Timoteju poslanica 2:19
3. zanemarivati okretanjem od:
 - a. Zakona, Evanđelje po Mateju 23:23; Djela apostolska 21:21
 - b. vjere, Knjiga proroka Ezekielu 20:8 (LXX); Evanđelje po Luki 8:13; 2. Poslanica Solunjanima 2:3; 1. Timoteju poslanica 4:1; Poslanica Hebrejima 2:13.

Suvremeni vjernici postavljaju mnoga teološka pitanja o kojima NZ-ni pisci nisu nikad morali razmišljati. Jedno od tih odnosilo bi se na suvremeno stremljenje odvajanja vjere od vjernosti.

U Bibliji postoje osobe uključene u narod Božji i nešto se događa.

I. Stari zavjet

- A. Oni koji su čuli izvješće dvanaest (deset) uhoda, Knjiga Brojeva 14 (usp. Heb 3:16-19).
- B. Korah, Knjiga Brojeva 16.
- C. Elijevi sinovi, 1. Knjiga o Samuelu 2; 4.
- D. Šaul, 1. Knjiga o Samuelu 11 – 31.
- E. Lažni proroci (primjeri):
 1. Ponovljeni zakon 13:1-5; 18:19-22 (način prepoznavanja lažnog proroka)
 2. Knjiga proroka Jeremije 28
 3. Knjiga proroka Ezekielu 13:1-7.
- F. Lažna proročanstva:
 1. Knjiga proroka Ezekielu 13:17
 2. Knjiga Nehemije 6:14.
- G. Zli vođe Izraela (primjeri):
 1. Knjiga proroka Jeremije 5:30-31; 8:1-2; 23:1-4
 2. Knjiga proroka Ezekielu 22:23-31
 3. Knjiga proroka Miheja 3:5-12.

II. Novi zavjet

- A. Ovaj grčki pojam je doslovno *apostasize*. I Stari i Novi zavjet potvrđuju povećanje zla i krivih učitelja prije Drugoga dolaska (usp. Mt 24:24; Mk 13:22; Djela 20:29.30; 2. Sol 2:9-12; 2. Tim 4:4). Taj grčki pojam može odražavati Isusove riječi u parabolama o tlima nađenoj u Evanđelju po Mateju 13; Marku 4; i Luki 8. Ovi krivi učitelji očito nisu kršćani, ali dolaze između njih (usp. Djela 20:29-30; 1. Iv 2:19); međutim, sposobni su zavesti i osvojiti nezrele vjernike (usp. Heb 3:12).

Teološko pitanje je jesu li krivi učitelji uopće bili vjernici? Ovo je teško odgovoriti zato jer je bilo krivih učitelja u mjesnim crkvama (usp. 1. Iv 2:18-19). Često na ta pitanja odgovaraju naše teološke ili denominacijske predaje bez usmjeravanja na posebne biblijske tekstove (osim proof-text metode navođenja stiha van okvira kako bi se dokazala nečija navodna predrasuda).

B. Prividna vjera

1. Juda, Evanđelje po Ivanu 17:12
2. Šimun Mag, Djela apostolska 8
3. navedeni u Evanđelje po Mateju 7:13-23
4. oni što govore tome u Evanđelje po Mateju 13; Marku 4; Luki 8
5. Židovi u Evanđelje po Ivanu 8:31-59
6. Aleksandar i Himenej, 1. Timoteju poslanici 1:19-20
7. oni iz 1. Timoteju poslanice 6:21
8. Himenej i Filet, 2. Timoteju poslanici 2:16-18
9. Dema, 2. Timoteju poslanici 4:10

- 10. krivi učitelji, 2. Petrova poslanica 2:19-22; Judina poslanica, stihovi 12-19
- 11. antikristi, 1. Ivanova poslanica 2:18-19.
- C. Neplodna vjera
 - 1. 1. Poslanica Korinćanima 3:10-15
 - 2. 2. Petrova poslanica 1:8-11.

Rijetko razmišljamo o ovim tekstovima jer naša sustavna teologija (kalvinizam, arminijanizam, itd.) nalaže mandatni odgovor. Molim vas nemojte unaprijed zaključiti jer iznosim ovaj predmet. Moja briga je pravilan hermeneutički postupak. Moramo Bibliji pustiti neka nam govori i ne ju pokušati ukalupiti u sadašnju teologiju. To je često bolno i potresno jer je velik dio naše teologije denominacijski, kulturalni, ili srodnički (roditelj, prijatelj, pastor), a ne biblijski. Neki koji jesu u narodu Božjem okreću se da ne budu u narodu Božjem (npr. Rim 9:6).

26:8 Ova slika upućuje na Šator u vrijeme lutanja pustinjom (usp. Izl 25 – 31; 36 - 40), ali kasnije je postalo upućivanje na Hram u Jeruzalemu na gori Moriji. To je bilo tamo gdje je YHWH obitavao među ljudima (tj. između krila *kerubina* iznad Kovčega saveza u Svetinji nad Svetinjama). Vjerni sljedbenici čeznuli su biti u YHWH-inoj prisutnosti (usp. Ps 23:6; 27:4-5).

Stih 6 također upućuje na Šator /Hram (usp. Ps 24:3-4).

26:11 Čak premda psalmist vjeruje kako je on nedužan, on zna da je YHWH čist i svet a nitko od ljudi nije (usp. Iz 53:6; Rim 1:18 - 3:18). Što je netko bliži YHWH-inome zajedništvu, više svjesnosti o osobnome grijehu (tj. propust i ovlaštenje) postaje stvarnost. Psalam 19:11-14 izražava ovu istinu dobro.

26:11b Zbog ovoga on moli YHWH-u da:

- 1. ga iskupi – BDB 804, KB 911, *Qal IMPERATIV*, vidjeti Posebnu temu u Psalmu 19:14: Otkupnina /iskupljenje
- 2. bude milostiv prema njemu – BDB 335, KB 334, *Qal IMPERATIV*, usp. Psalam 25:16.

On vjeruje YHWH će ga obraniti tako da će on blagoslivljati YHWH-u:

- 1. s pjesmama, Psalam 26:7
- 2. sa svjedočanstvom, Psalam 26:7
- 3. s blagoslivljanjem, Psalam 26:12 (BDB 138, KB 159, *Piel IMPERFEKT*).

26:12 “skupštinama” MT je MNOŽINA ali ovo može biti primjer MNOŽINE VELIČANSTVA. RSV, TEV, REB imaju JEDNINU. NET Biblija čini da MNOŽINA upućuje na “štovatelje” (usp. *Knox* prijevod). Oblik MNOŽINE pojavljuje se jedino ovdje i u Psalmu 68:26.

▣ **“ja ću blagoslivljati GOSPODINA”** Ovo upućuje na javnu potvrdu nečije vjere, pouzdanja, nade, i ovisnosti o YHWH-i (usp. Rim 10:9-13), vjerojatno u okolnosti štovanja.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Kako YHWH ispituje um i srce?
2. Podrazumijeva li stih 6 da je autor svećenik?
3. Odredite riječ "čudesa" (stih 7).
4. Objasnite stih 12 svojima vlastitim riječima.

PSALAM 27

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Psalam neustrašivoga pouzdanja u Boga	kićena izjava vjere	čin posvećenja i molitva za oslobođenje (Pjesma pouzdanja)	molitva zahvaljivanja	u Božjem društvu ne postoji strah
<u>MT uvod</u> Psalam Davidov.				
27:1-3	27:1-3	27:1 27:2 27:3	27:1 27:2-3	27:1 27:2 27:3
27:4-6	27:4-5 27:6	27:4 27:5 27:6	27:4-6	27:4 27:5 27:6 27:6c
27:7-10	27:7-10	27:7-9a 27:9b-10	27:7-9a 27:9b-10	27:7-9a 27:9b-10
27:11-14	27:11-13 27:14	27:11-12 27:13-14	27:11-12 27:13-14	27:11-12 27:13-14

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnutu, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Tema iz Psalma 26:8.12; Psalma 27:4; i Psalma 28:2 o bivanju u Božjem domu (tj. Šatoru ili Hramu) može biti razlogom zašto su ovi Psalmi stavljeni zajedno. U smislu Psalam 27 nastavlja i ispunjava temu “pouzdao sam se u Gospodina bez kolebanja” Psalma 26:1.
- B. Ovaj Psalam ima tako predivan paralelizam.
- C. Nitko ne zna zasigurno proceduralno mjerilo niti osobe uključene u izvedbu Psaltira onakvim kakvim ga mi poznajemo (i zapravo, čitavoga SZ-a). Pretpostavka vjere jeste da je Duh vodio postupak uređivanja i skupljanja, kao što je On učinio za pisanje Pisma.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 27: 1-3

¹GOSPODIN je moje svjetlo i moje spasenje;
Koga ću se bojati?
Gospodin je obrana moga života;
Koga ću se plašiti?
²Kad zlotvori dodoše na mene da proždru moje tijelo,
Moji protivnici i moji neprijatelji, oni posrnuše i padoše.
³Iako se gomila utaborila protiv mene,
Moje srce neće se bojati;
Iako se rat diže protiv mene,
Usprkos tome ja ću biti siguran.

27:1-3 Ovaj Psalam označava što je YHWH psalmistu:

- 1. svjetlo – BDB 21, tj. ovo može upućivati na:
 - a. uputu – Izreke 6:23
 - b. vodstvo – Psalam 43:3
 - c. YHWH-inu prisutnost – Psalam 4:6; 44:3; 89:15
 - d. život i životnu snagu – Knjiga o Jobu 33:28; Psalam 36:10; Knjiga proroka Miheja 7:8; vidjeti UBS *Handbook* str. 261.Zamisao “svjetla” bila je snažna slika u drevnome svijetu. Tama je bila zastrašujuća ali svjetlo je bilo blagoslov. Slika Božjega svjetla ima nekoliko suzvuca (usp. Iz 60:1.19-20; Mih 7:8; i Iv 8:12)
- 2. spasenje – BDB 447, ovo može upućivati na:
 - a. sigurnost – Psalam 12:6; Knjiga o Jobu 5:4.11
 - b. spašavanje – Psalam 50:23; 69:14; 85:7.9
 - c. stijenu od ... – Psalam 95:1
 - d. rog od – Psalam 18:3
- 3. utočište – BDB 731 (tj. mjesto sigurnosti, usp. Psalam 28:8; 31:2-3; 37:39-40; 2. Sam 22:31-32).

Nema “biti” GLAGOLA u stihu 1, redci 1 i 3. Ostali GLAGOLI su IMPERFEKTI (kao stih 3) što govore o trajnome djelovanju. Zabilježite suprotivost s izjavom zlotvora /suparnika /neprijatelja u stihu 2. Njihov položaj (PRERFEKTI) je ustaljen. Oni su posrnuli i pali. IMPERFEKT GLAGOLI nastavljaju se u stihu 3. Život ima svoja iskušenja, poteškoće, nemile slučajeve, ali Bog je uvijek s nama i za nas!

Što su vjerni sljedbenici da rade u svjetlu životnih iskustava u palome svijetu?:

- 1. ne boje se, stihovi 1.3 (BDB 431, KB 432, *Qal* IMPERFEKTI)
- 2. ne plaše se, stih 1 (BDB 808, KB 922, *Qal* IMPERFEKT, usp. Ps 118:6; Rim 8:31)
- 3. sigurni su, stih 3 (BDB 105, KB 120, *Qal* AKTIVNI PARTICIP).

Istinska vjera osobni je odnos s Bogom, novi pogled na svijet, novi način života (usp. Rim 8:31-39)! Sve je od ovoga moguće zbog naravi i otkrivenja Božjega. On je s nama i za nas i želi imati dnevni osobni odnos s nama, čak i u palome svijetu s grješnim ljudima!!

27:2 Zabilježite različite riječi korištene za opis protivnika:

1. zlotvori, stih 2 – BDB 949, KB 1269, *Hiphil* PARTICIP
2. suparnici, stihovi 2.12 – BDB 865 III
3. neprijatelji, stihovi 2.6 – BDB 33, KB 38, *Qal* PARTICIP.

Za njih je rečeno da oni “posrnuše” i “padoše” (usp. Jer 50:32). Oba su *Qal* PERFEKTI. Njihova sudbina i osuda viđene su kao da su se već dogodile! Njihov je udes siguran!

▣ **“da proždru moje tijelo”** TEV ima “ubiju me” i ovo je potisak idioma (usp. Ps 14:4). To može podrazumijevati djela zlotvora nalik mesožderima!

RSV misli kako to znači “klevetati” (tj. “ocrniti”, temeljeno na Dn 3:8), ali NRSV koristi doslovniji prijevod.

27:3 Ovaj stih čvrsto podrazumijeva da je psalmist kralj. Zamisao Psalama 1 – 41 predlaže da je to David.

Zabilježite igru riječi između “gomila” (גומל , BDB 334) i “utaborila” (הגתה , BDB 333). Ova vrsta igre zvukova pojavljuje se često u hebrejskoj poeziji.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 27:4-6

⁴Jednu stvar molio sam od GOSPODINA, da ću tražiti:

Da ja mogu obitavati u domu GOSPODINOVU sve dane svoga života,

Da vidim krasotu GOSPODINOVU

I da promišljam u Njegovu hramu.

⁵Jer u dan nevolje On će me zakriliti u Svojoj sjenici;

Na tajno mjesto Svoga šatora On će me skriti;

On će me podići na stijenu.

⁶I sad moja će glava biti podignuta iznad mojih neprijatelja oko mene,

I ja ću prinijeti u Njegovu šatoru žrtve s klicanjima radosti;

Ja ću pjevati, da, ja ću pjevati hvale GOSPODINU.

27:4-6 Psalmist popisuje nizove molitvenih zahtjeva. Zabilježite paralelizam PERFEKTA i IMPERFEKT GLAGOLA:

1. “molio sam” – BDB 981, K 1371, *Qal* PERFEKT označava završeno djelo
 2. “ću tražiti” – BDB 134, KB 152, *Piel* IMPERFEKT označava žarki nastavljaajući molitveni život.
- U tumačenju Psalama moramo zapamtiti kako ovi zahtjevi služe dvjema djelatnostima:
1. oni odražavaju srce i um (tj. novi pogled na svijet, usp. Ez 36:22-38) vjernoga sljedbenika
 2. oni suprotstavljaju i jasno otkrivaju srce i um lažnih sljedbenika.

Oni koji se protive Božjim vođama protive se Bogu! Nije odmazda ta što je viđena, nego pravda i otkrivenje YHWH-ine naravi!

27:4 Zabilježite gorljive zahtjeve:

1. ja mogu obitavati (*Qal* INFINITIVNA GRAĐA) u domu GOSPODINOVU sve dane svoga života (usp. Ps 23:6)
2. mogu gledati (*Qal* INFINITIVNA GRAĐA, često korištena u viđenjima proroka, BDB 302) krasotu (vidjeti bilješku dolje) GOSPODINOVU
3. mogu promišljati (*Piel* INFINITIVNA GRAĐA) u Njegovu Hramu.

▣

NASB, NKJV, NRSV, JPSOA, REB

“krasotu”

NASB na margini

“raskošnost”

LXX

“ljupkost”

TEV

“dobrotu”

NJB

“slatkoću”

Hebrejska riječ (BDB 653) u osnovi znači “ugodan”, “raskošan”. IMENICA je upotrijebljena češće u Izrekama i opisuje nekoliko različitih stvari. U okviru Hrama to može označiti viđenje Boga ili život nakon smrti. To može biti usporedno s “dobrotu” (BDB 375) u stihu 13, što također obilježava savršenu okolnost s Bogom.

Ovdje je primjer uporabe ovoga pojma u Izrekama:

1. IMENICA – Izreke 3:17; 15:26; 16:21
2. PRIDJEV – Izreke 22:18; 23:8; 24:4
3. GLAGOL – Izreke 2:10; 9:17; 24:25.

27:5 Ishodi njegovih molitava su:

1. YHWH će zakriliti (BDB 860, KB 1049, *Qal* IMPERFEKT) njega u Svojoj sjenici (usp. Ps 76:2) u njegovu danu nevolje
2. YHWH će skriti (BDB 711, KB 771, *Hiphil* IMPERFEKT) njega na tajno mjesto Njegova Šatora
3. YHWH će ga podići (BDB 926, KB 1202, *Polel* IMPERFEKT) na stijenu (tj. YHWH Osobno).

▣ Pitam se jesu li Židovi od starine navodili ovaj stih netom prije:

1. negoli je Hram pao pod Babilon, Egipat, Neo-Babilon
2. prije negoli je Antioh IV. Epifan (175.-164. g.pr.Kr.) oskvrnuo Hram
3. prije negoli su Rimljani zauzeli Hram pod Titom (godine 70.).

Moramo zapamtiti da biblijska obećanja imaju učinak jedino:

1. prema vjernim sljedbenicima
2. u svjetlu Božjih širih svrha u povijesti.

27:6 Zato jer se YHWH odazvao na tako predivne načine molitvama psalmiste (tj. “moja će glava biti podignuta iznad mojih neprijatelja”):

1. on će primijeti žrtve s klicanjem radosti (doslovno “žrtve klicanja radosti”; stihovi kao ovaj podrazumijevaju govornu žrtvu koja je bila korištena od Židova slijedeći uništenje njihova Hrama zbog oponašanja godišnjih žrtava budući to više nije bilo moguće)
2. on će pjevati hvale YHWH-i.

Postoje tri KOHORTATIVNA GLAGOLA u ovome stihu. Psalmist vjeruje da će on biti u YHWH-inoj prisutnosti (tj. u Hramu):

1. ja ću primijeti žrtve – BDB 256, KB 261, *Qal*
2. ja ću pjevati – BDB 1010, KB 1479, *Qal*
3. ja ću pjevati hvale – BDB 274, KB 273, *Piel*.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 27:7-10

- ⁷Počuj, o GOSPODINE, kad plaćem glasno,
I budi milostiv prema meni i odgovori mi.
⁸Kad Ti kaza: “Traži Moje lice”, moje srce reče Tebi:
“Tvoje lice, o GOSPODINE, ja ću tražiti.”
⁹Nemoj skriti Svoje lice od mene,
Nemoj odbaciti Svoga slugu u bijesu;
Ti si moja pomoć;
Nemoj me ostaviti niti me napustiti,
O Bože moga spasenja!
¹⁰Jer moj otac i moja majka napustili su me,
Ali GOSPODIN će me podići.

27:7-10 Često u Psalmima izdvojene kitice ponavljaju naglasak ili temu prethodnih kitica. Ovo može biti objašnjeno kao:

1. još jedan stupanj namjeravanoga paralelizma
2. urednički postupak čime su:
 - a. riječi
 - b. teme
 - c. načini
 - d. djelovanja

slični/a u zvuku, značenju, ili teologiji skupljena zajedno od kasnijih urednika /prevoditelja.

27:7 “Počuj... plačem” Prvi je *Qal* IMPERATIV (BDB 1033, KB 1570), tako uobičajen u Psalmima kao način zaklinjanja Boga. Drugi GLAGOL, “plačem” (BDB 894, KB 1128, *Qal* IMPERFEKT), također obilježava molitvu. Ovaj stih ponavlja žarište stiha 4.

Zamisao molitvenoga zahtjeva je:

1. budi milostiv prema meni – BDB 335, KB 334, *Qal* IMPERATIV
2. odgovori mi – BDB 772, KB 851, *Qal* IMPERATIV.

27:8 Zabilježite da NASB i NKJV imaju uvodni izričaj u kurzivu (tj. “*Kad Ti kaza*”), što obilježava kako to nije dio hebrejskoga teksta. NRSV i NJB prijevodi pretpostavljaju da je govornik psalmist.

GLAGOL “traži” (BDB 134, KB 152) ponovljen je:

1. prvo uvodni *Qal* IMPERATIV (MNOŽINA)
2. drugi *Piel* IMPERFEKT (JEDNINA, uvodni GLAGOL stiha 8 također je JEDNINA).

Ovo izgleda predstavlja razgovor između YHWH i psalmiste. Jedan poziva a drugi se primjereno odaziva. GLAGOL “traži” obilježava poziv na osobni odnos (usp. Ps 24:6; Pnz 4:29), što označava štovanje i poslušnost. U ovome Psalmu, zbog naglasaka na molitvi, to može biti usporedno sa stihovima 4 i 7.

▣ “lice” Ovo je hebrejski idiom za blisku osobnu vezu (usp. Ps 24:6), gdje se i “traži” i “lice” pojavljuju zajedno.

27:9 Postoje nizovi JUSIVNIH /ZAPOVJEDNIH GLAGOLA što označavaju stvari za koje psalmist moli YHWH-e neka ne učini:

1. nemoj skriti Svoje lice od mene – BDB 711, KB 771, *Hiphil* JUSIV, usp. Psalam 69:17; 102:2; 143:7
2. nemoj odbaciti Svoga slugu u bijesu – BDB 639, KB 692, *Hiphil* JUSIV
3. nemoj me ostaviti – BDB 643, KB 693, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAVJEDNOME (JUSIVNOME) smislu, usp. Psalam 94:14, osim ako oni prestanu biti vjerni sljedbenici (usp. Jer 12:7)
4. nemoj me napustiti – BDB 736, KB 806, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu.

Zabilježite osobni dio uključen u sve ove zahtjeve!

27:10

NASB

“jer”

NKJV

“kad”

NRSV

“ako”

TEV

“možda”

NJB, JPSOA, REB

“iako”

NET Biblija

“čak iako”

Uvodni VEZNIK (BDB 471-475) ima široko semantičko polje. Jedino okvir može odrediti značenje. Očito ovaj okvir ne dopušta jasan prijevod.

▣ “moj otac i moja majka napustili su me” Ovo je isti GLAGOL što je upotrijebljen u 27:9. Čak iako je prijevod ovoga izričaja neizvjestan, značenje je očito. Neki najbliži ljudski drugovi ili obitelj mogu ostaviti ali zavjetni Bog neće nikad ostaviti (usp. Pnz 31:6; Jš 1:5; Iz 49:15; Heb 13:5)!

UBS *Handbook* (str. 266) spominje da TEV, NEB, JB uzima stih kao izražavanje teorijske mogućnosti kako bi se stvorio jak doslovni naglasak, a ne stvarno napuštanje.

Netko se pita odražava li ovo YHWH-ino obećanje Davidu i njegovu potomstvu u 2. Knjizi o Samuelu 7. Moguće se stih 13 odnosi na 2. Knjigu o Samuelu 7:28.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 27:11-14

¹¹Uči me Svome putu, o GOSPODINE,

I vodi me ravnim putem

Zbog mojih dušmanina.

¹²Nemoj me predati čežnji mojih protivnika,

Jer lažni svjedoci ustali su protiv mene,

I takvi dahću nasiljem.

¹³Ja bih bio očajan osim ako ne bih vjerovao da ću vidjeti dobrotu GOSPODINOVU

U zemlji živih.
¹⁴Čekajte na GOSPODINA;
Budite jaki i neka vaše srce bude hrabro;
Da, čekajte na GOSPODINA.

27:11-14 Ova kitica započinje više molitvenih zahtjeva (stihovi 11-12), kreće se prema svjedočanstvu vjere (stih 13), i završava s dobrim savjetom (stih 14).

27:11-12 Molitveni zahtjevi su:

1. uči me Svome putu – BDB 434, KB 436, *Hiphil* IMPERATIV, usp. Psalam 25:4-5; 86:11
2. vodi me ravnim putem – BDB 634, KB 685, *Qal* IMPERATIV, usp. Ponovljeni zakon 5:32-33; 31:29; Psalam 5:8; 26:12; 139:24; ovo je SZ-na pozadina za Crkvu koja je nazvana “Put”, usp. Djela apostolska 9:2; 18:25; 19:9.23; 22:4; 24:14.22; Evanđelje po Ivanu 14:6
3. nemoj me predati čežnji mojih protivnika – BDB 678, KB 733, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu.

Psalmist daje dva razloga za svoje molitve u ovoj kitici:

1. zbog mojih dušmana (doslovno “onih koji leže u čekanju na mene”), stih 11
2. jer su lažni svjedoci ustali protiv mene, stih 12.

27:13 Ovaj stih izražava psalmistovu vjeru (“vjerovao” – BDB 52, KB 63, *Hiphil* PERFEKT) i pogled na svijet. On je vjerovao kako je postojala:

1. pravda u ovome životu zbog naravi YHWH
2. budući život s YHWH-om u zemlji živih (usp. Job 14:7-12.13-14; 19:25-27; Ps 16:10; 49:15; 73:24; 116:8-9; 142:5; Iz 25:8; 26:19; 38:11).

27:14 U svjetlu psalmistove vjere i pogleda na svijet on upozorava druge neka:

1. čekaju na GOSPODINA – BDB 875, KB 1082, *Piel* IMPERATIV, usp. Psalam 25:3; 37:34; 40:1; 62:1.5; 130:5; Izreke 20:22; Knjiga proroka Izaije 8:17; 25:9; 33:2
2. budite jaki – BDB 304, KB 302, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 31:24
3. neka vaše srce bude hrabro – BDB 54, KB 65, *Hiphil* JUSIV
4. čekajte na GOSPODINA – BDB isto kao #1.

Neki znanstvenici (usp. NIDOTTE, tom 1, str. 439) vide stih 14 kao:

1. samo-opomenu (psalmist)
2. svećeničko proroštvo dato u Hramu.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Kako je “strah” ključna riječ u prvoj kitici?
2. Stih 2 i Psalam 23:6 zvuče slično, što podrazumijeva ova slika?
3. Jesu li stihovi 4-6 o Šatoru ili Hramu?
4. Zašto je stih 9 tako uznemirujući? Napušta li zavjetni Bog Svoje sljedbenike?
5. Što stih 10 znači? Je li on doslovan ili slikovit?

PSALAM 28

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
molitva za pomoć, i zahvala za njen odgovor	radovanje u odgovorenoj molitvi	molitva za oslobođenje od osobnih neprijatelja (Tužaljka)	molitva za pomoć	zahtjev i zahvaljivanje
<u>MT uvod</u> Psalam Davidov.				
28:1-5	28:1-2 28:3-5	28:1-2 28:3-5	28:1-3 28:4-5	28:1 28:2 28:3 28:4 28:5
28:6-9	28:6-7 28:8-9	28:6-7 28:8-9	28:6-7 28:8-9	28:6 28:7 28:8-9

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 28:1-5

¹Tebi, o GOSPODINE, ja vapim;
 Moja stijeno, nemoj biti gluh prema meni,
 Jer ako si Ti šutljiv prema meni,
 Ja ću postati kao oni koji silaze u jamu.
²Čuj glas mojih poniznih molitava kad Tebi vičem za pomoć,
 Kad podignem svoje ruke prema Tvome svetome svetištu.
³Nemoj me odvući s pokvarenima
 I s onima koji čine nepravdu,
 Koji govore mirno sa svojim bližnjima,
 Dok je zlo u njihovim srcima.
⁴Naplati im prema njihovome djelu i prema zlu njihovih činidaba;
 Naplati im prema djelima njihovih ruku;
 Isplati im njihovu naknadu.
⁵Jer oni ne poštuju načine GOSPODINOVE
 Niti djela Njegovih ruku,
 On će ih razoriti i neće ih izgraditi.

28:1-5 Postoji neko neslaganje o tome kako podijeliti kitice u ovome Psalmu (pogledajte stranicu ispred ovoga poglavlja). NASB ima stihove 1-5; 6-9, tako ću ih i ja koristiti. Prva kitica je tužaljka a druga Psalm zahvaljivanja.

Psalmist moli za:

1. YHWH-u da čuje kad on moli
2. YHWH da ga ne odvuče s pokvarenima.

U stihu 4 on koristi tri IMPERATIVA za opis što će Bog učiniti pokvarenima:

1. dati im (BDB 678, KB 733, *Qal* IMPERATIV) prema njihovim djelima (usp. Job 34:11; Ps 62:12; Izr 24:12; Prop 12:14; Jer 17:10; 32:19; Mt 16:27; 25:31-46; Rim 2:6; 14:12; 1. Kor 3:8; 2. Kor 5:10; Gal 6:7-10; 2. Tim 4:14; 1. Pt 1:17; Otk 2:23; 20:12; 22:12)
2. dati im prema njihovim zlim činidbama (GLAGOL pretpostavljeno iz #1)
3. dati im (isti GLAGOL kao #1) prema njihovim djelovanjima (doslovno “djelu njihovih ruku”)
4. nagraditi (BDB 996, KB 1427, *Hiphil* IMPERATIV) ih strašnom nagradom (doslovno “vladanjima /postupanjima”, BDB 168).

28:1 “Moja stijeno” Ova slika govori o stalnoj, jakoj, ustrajnoj zaštiti (vidjeti punu bilješku u Ps 18:2).

▣ **“nemoj...”** Ovo su dva IMPERFEKTA upotrijebljena u ZAPOVJEDNOME smislu:

1. čuj – nemoj biti gluh, BDB 361 II, usp. Psalm 35:22; 39:12; 83:1; 109:1 (usporedno sa “šutjeti”, BDB 364)
2. stih 3 – nemoj me odvući, BDB 604 (tj. moguće kao životinju ili ratnoga zarobljenika).

▣ **“jamu”** Pojam (BDB 92, usp. Ps 88:4; 143:7; Izr 28:17) je istoznačnica za *Šeol*. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:6: Gdje su mrtvi? To se vjerojatno odnosi na:

1. kopanje groba (usp. Iz 14:9; Ez 32:25)
2. rupu u brežuljku za ukop
3. otvor što ide u *Šeol* (usp. Ps 30:4; Izr 1:12; Iz 14:15; 38:18; Ez 26:20).

28:2 “Kad podignem svoje ruke prema Tvome svetome svetištu” Ova kretnja ima nekoliko suzvuka:

1. djelo blagoslivljanja nakon svećeničkih žrtvovanja – Levitski zakonik 9:22 (tj. neke su žrtve bile podignute k YHWH-i)
2. djelo dijela štovatelja nakon žrtve kâdenja /tamjana – Psalm 141:2
3. kretnja prema Svetištu – Psalm 134:2

4. molitveni položaj, ruke podignute, usp. Knjiga Izlaska 9:29 (Mojsije); 1. Knjiga o Kraljevima 8:22 (Salomon); Tužaljke 2:19; 3:41 (Izrael); Evanđelje po Luki 24:50 (Isus); 1. Timoteju poslanica 2:8 (vjernici)
5. položaj za hvaljenje, obožavanje, ili javno vjeroispovijedanje – Psalam 63:4
6. način pokazivanja YHWH-ine sile kao što je Njegov štap bio podignut u Mojsijevim rukama (usp. Izl 17:8-12).

Ovdje to znači simboliziranje čistoga života (usp. 1. Tim 2:8), otvorenost prema Bogu i život koji shvaća kako je njegova potreba primljena od Boga (vidjeti negativnu uporabu u Ps 44:20).

NASB

NASB na margini, NRSV fusnota

NJB

JPSOA

LXX

REB

“prema Tvome svetome svetišću”

“najskrovitijem mjestu”

“Svetinji nad Svetinjama”

“unutarnjem svetišću”

“sudu”

“svetinji”

Ovaj hebrejski pojam (BDB 184 I) u osnovi znači “stražnji dio”, “unutarnjost”. U 1. Knjizi o Kraljevima 6:16.19.20.21.22.23.31; 7:49; 8:6.8 to upućuje na Svetinju nad Svetinjama (usp. Izl 26:31-35), gdje je Kovčeg saveza stajao između Salomonovih ogromnih *kerubina*.

Vjerni sljedbenici u Starome zavjetu suočili su se s Hramom (usp. 1. Kr 8, Salomonova velika molitva kod posvećenja Hrama) kad su molili tamo jer je YHWH obitavao između krila *kerubina*. To je bilo mjesto gdje su se sreli Nebo i Zemlja. Kovčeg saveza bilo je YHWH-ino podnožje.

Međutim, u Novome zavjetu, Bog je prisutan na svim mjestima (usp. Iv 4:20-24). Novi hram jeste Isus (usp. Iv 2:19.21)!

28:3.5 “Jer...” Stihovi 3 i 5 opisuje djelatnosti i stavove pokvarenih (tj. praktički ateisti):

1. koji rade nepravde, stih 3
2. koji govore mirno svojim bližnjima ali imaju zlo u svojim srcima (vidjeti Posebnu temu u Ps 4:7: Srce)
3. onih koji ne poštuju načine Božje, stih 5 (Božji ljudi moraju “poštovati” tko On jeste onime što je On učinio, usp. Pnz 32:7; Ps 107:43; Jer 2:10; Hoš 14:9)
4. onih koji ne poštuju djela Božja (usporedno), stih 5, usp. Knjiga proroka Izaije 5:12.

28:5 Zadnji redak stiha 5 govori o tome što će im Bog učiniti (usporediti Jer 1:10):

1. razoriti ih – BDB 248, KB 256, *Qal* IMPERFEKT, stih 5
2. neće ih izgraditi – BDB 124, KB 139, *Qal* IMPERFEKT, negativno, stih 5.

Tri IMPERFEKTA stiha 5 označavaju neprekinuta djelovanja pokvarenih. Njihovi su životi obilježeni su zanemarivanjem Boga i povređivanjem drugih, zato, Božji su sudovi isto tako neprekidni (tj. trajno uništenje, usp. Iz 6:9-10; Jer 1:10).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 28:6-9

⁶Blagoslovljen budi GOSPODIN,

Jer je On čuo glas moje ponizne molitve.

⁷GOSPODIN je moja snaga i moj štiti;

Moje srce pouzdaje se u Njega, i ja sam pomognut;

Zato moje srce kliče,

I svojom pjesmom ja ću zahvaliti Njemu.

⁸GOSPODIN je njihova snaga,

I On je spašavajuća obrana Svome pomazaniku.

⁹Spasi Svoj narod i blagoslovi Svoju baštinu;

Budi i pastir njihov, i vodi ih zauvijek.

28:6-9 Korjenit način zamaha pojavljuje se u stihu 6. Ova kitica slovka razloge zašto YHWH mora biti blagoslivljan (stih 6a):

1. On čuje njegovu molitvu
2. On je oboje i njegova snaga i štit
3. On je njegovo utočište.

U stihovima 8 i 9 žarište se mijenja od kralja (tj. “Svome pomazaniku”) do Njegova zavjetnog naroda. Kao što je YHWH spasio kralja, On može sad spasiti Svoj narod! Ova težnost između JEDNINE i MNOŽINE uobičajena je u Psalmima.

▣ **“Blagoslivljen budi GOSPODIN”** Ovo je ponavljana tema u Psalmima. On je blagoslivljan od Svojih vjernih sljedbenika zbog mnogo razloga, ali svi se oni vraćaju k tome tko On jeste i što je On učinio! Ovaj je izričaj postao liturgijsko pravilo (usp. Ps18:46; 28:6; 31:21; 41:13; 66:20; 68:35; 72:18; 89:52; 106:48; 119:12; 124:6; 135:21; 144:1). Neka sve što ima dah hvali Gospodina!

28:7 Kao što stihovi 3 i 5 opisuju pokvarene, stih 7 opisuje vjernoga sljedbenika:

1. njegovo se srce pouzdaje u Njega – BDB 105, KB 1200, *Qal* PERFEKT, usp. Psalam 112:7 (zabilježite teološku vezu između ljudskoga pouzdanja i Božanskoga oslobođenja /spasenja, usp. Ps 22:4-5; 25:1-3; 28:7; 31:14-15; 86:2; vidjeti bilješku u NIDOTTE, tom 1, str. 646)
2. on je pomognut od Boga – BDB 740, KB 810, *Niphal* PERFEKT
3. njegovo srce kliče – BDB 759, KB 831, *Qal* IMPERFEKT s *waw*
4. on zahvaljuje Njemu s pjesmom – BDB 392, KB 389, *Hiphil* IMPERFEKT (neprekidna hvala).

Samo kratak osvrt o MT-u nasuprot LXX-i. Postojalo je vjerojatno više drevnoga hebrejskog teksta izvan jednoga i drugoga. Postoji MSS u Svicima s Mrtvoga mora što slijede MT a drugi slijede LXX-u. Rana crkva koristila je LXX-u gotovo isključivo. Stih 7 dobar je primjer njihova prevođenja različitoga hebrejskog teksta. LXX ima (vidjeti bilješku u AB, str. 173):

“Gospodin je moj pomoćnik i moj zaštitnik; u njemu se moje srce nada,
I ja bijah pomognut i moje tijelo probuđeno, i svojom voljom ja ću spoznati njega.”

▣ **“štit”** Vidjeti bilješku u Psalmu 3:3.

28:8 “njihova” UBS *Text Project* daje “Svome narodu” ocjenu “C” (tj. poprilična sumnja):

1. njima – לָמוֹ (NKJV, JPSOA)
2. Svome narodu – לַעֲמֹ (NRSV, TEV, NJB, REB).

Septuaginta koristi #2, kao što čine neki hebrejski rukopisi. Očito je jedno hebrejsko slovo ispalo iz MT-a.

▣ **“Svome pomazaniku”** Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 2:2: Mesija. Vidjeti slične uporabe u Psalmu 18:50.

28:9 Postoje nizovi IMPERATIVA usmjerenih u molitvi k YHWH-i, usrdno Ga moleći neka djeluje u korist zavjetnog naroda:

1. spasi – BDB 446, KB 448, *Hiphil* IMPERATIV, usp. Psalam 106:47
2. blagoslovi – BDB 138, KB 159, *Piel* IMPERATIV
3. pastir – BDB 944, KB 1258, *Qal* IMPERATIV (NASB *Study Bible* [str. 765] daje osvrt da se “pastir” povezuje s Ps 23 i vjerojatno označava Ps 23 – 28 kao zbirku Psalama povezanih s nekoliko zajedničkih tema)
4. vodi (tj. “podigni”), *Piel* IMPERATIV, usp. Knjiga proroka Izaije 40:11; 63:9.

Nekoliko Psalama završava zajedničkim žarištem (tj. Ps 3:8; 15:7; 25:22; 29:11; 51:18-19; 130:8).

▣ **“Svoju baštinu”** YHWH je dao zemlju raspodijeljenu svim narodima (usp. Pnz 32:9), ali potomstvo Abrahama bilo je Njegov poseban narod (usp. Izl 19:5-6; 1. Kr 8:51; Ps 33:12). On je to pokazao Svojim obećanim Izlaskom iz Egipta (usp. Post 15:12-21). On je vidno pokazao Svoju snagu i ljubav (usp. Pnz 9:29). Mojsije je usrdno molio YHWH-u neka ne sudi Svoj grješan narod jer poganski narodi neće razumjeti (usp. Pnz 9:26-29). Njegov narod morao je otkriti Njegovu narav svim narodima (vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum). Ali ako oni nastave u grijehu i idolatriji bit će odbačeni (usp. Ps 106:40; Ez 36:22-23).

▣ **“zauvijek”** Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 9:5: Zauvijek (*’olam*).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Kakvo je SZ-no gledište o smrti?
2. Je li stih 4 ista istina kao Poslanica Galaćanima 6:7?
3. Je li stih 5c povezan s Knjigom proroka Izaije 6:9-10 ili Jeremije 1:10?
4. Zašto Psalmi što odražavaju misli i položaj pojedinca završavaju u zajedničkim IMPERATIVIMA?

PSALAM 29

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
glas GOSPODINOV u oluji	hvaljenje Boga u Njegovoj svetosti i veličanstvu	himna Bogu oluje	glas GOSPODINOV u oluji	himna GOSPODINU oluje
<u>MT uvod</u> Psalam Davidov.				
29:1-2	29:1-2	29:1-2	29:1-2	29:1-2
29:3-9	29:3-4 29:5-7 29:8-9	29:3-4 29:5-6 29:7-8 29:9	29:3-4 29:5-6 29:7-9	29:3-4 29:5-6 29:7-9b 29:9c-11
29:10-11	29:10-11	29:10-11	29:10-11	

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovo je Psalam o prirodnome otkrivenju (tj. Bog otkriva Sâmog Sebe svakome kroz Stvorenje):
1. Psalam 19:1-6 (glas tišine u Stvorenju)
 2. Poslanica Rimljanima 1:19-23 (spoznaja o Bogu iz prirode)
 3. Poslanica Rimljanima 2:14-16 (nutarnju moralni svjedok).
- B. Slika Psalma pojavljuje se kako bi obuhvatila:
1. YHWH-in poraz Kaosa prvotnoga Stvorenja (tj. voda, usp. 29:3.10, pojam “bujica” [BDB 550] pojavljuje se jedino ovdje i u Knjizi Postanka, poglavlja 6 - 11)
 2. YHWH-ina snaga u oluju (29:3-9; usp. Ps 18:7.15).
- C. YHWH, ne *Baal*, pobjeđuje, nadzire, i šalje vodu. Mnogi znanstvenici bilježe brojne sličnosti mitologiji Ugarita i druge književnosti Drevnoga Bliskog Istoka.
- D. UBS *Handbook* tvrdi da je ovaj Psalam chiazam (str. 275):
1. četverostruka uporaba YHWH u stihovima 1-2 i 10-11
 2. “jakost” (BDB 738) u stihovima 1 i 11
 3. vode iz stihova 3 i 10
 4. YHWH-ino veličanstvo iz stihova 4 i 10
 5. stabla spomenuta u stihovima 5 i 9
 6. zemljopisna mjesta u stihovima 6 i 8.
- Moja poteškoća s ovime jeste da chiazam obično smješta većinu znakovitih teoloških izjava u sredinu ali stih 7 ne odgovara tome uzorku.
- E. Ovaj Psalam može upućivati na:
1. teofaniju dok je YHWH prikazan kao dolazeći u slici snažne oluje
 2. ali potisak je vojna pobjeda (usp. stih 11).

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 29:1-2

¹Pripišite GOSPODINU, o sinovi silnoga,

Pripišite GOSPODINU slavu i jakost.

²Pripišite GOSPODINU slavu što pripada Njegovu imenu;

Štujte GOSPODINA u svetome bojnomo redu.

29:1-2 “Pripišite” Ovaj GLAGOL (BDB 396, KB 393, *Qal* IMPERATIV) ponovljen je tri puta. U osnovi znači “dati slavu Bogu” (usp. Pnz 32:3). Taj isti uzorak također je u Psalmu 96:7-8 i 1. Knjizi Ljetopisa 16:28-29. Trostruko ponavljanje obilježava superlativni naglasak.

29:1

NASB	“sinovi silnoga”
NKJV	“vi silni”
NRSV, TEV	“nebeska bića”
NJB, LXX	“sinovi Božji”
JPSOA	“božanska bića”
REB	“vi andeoske sile”

MT ima “sinovi bogova” (doslovno “sinovi *Elima*”, BDB 119 GRADA BDB 42). To upućuje na anđele (usp. Post 6:2 [“sinovi *elohima*”]; Ps 103:20-21) ili Nebesko andeosko vijeće (usp. Izl 15:11; 2. Kr 22:19; Ps 82:1; 86:6-8).

Vidjeti Posebnu temu dolje: Sinovi Božji.

POSEBNA TEMA: “sinovi Božji” U KNJIZI POSTANKA 6

- A. Postoji velika borba mišljenja o poistovjećivanju izričaja “sinovi Božji”. Postoje tri glavna tumačenja:
1. izričaj upućuje na pobožnu Šetovu lozu (usp. Post 5)
 2. izričaj upućuje na skupinu anđeoskih bića
 3. izričaj upućuje na kraljeve ili tirane Kajinove loze (usp. Post 4).
- B. Dokaz za upućivanje izričaja na Šetovu lozu:
1. izravan književni okvir Postanka 4 i 5 pokazuje razvitak pobunjeničke Kajinove loze i pobožne Šetove loze. Prema tome, okvirni dokaz izgleda pogoduje pobožnoj Šetovoj lozi
 2. rabini su se podijelili oko njihova razumijevanja ovoga odlomka. Neki tvrde da upućuje na Šeta (ali većina na anđele)
 3. izričaj “sinovi Božji”, iako češće korišten za anđeoska bića, rijetko upućuje na ljudska bića:
 - a. Ponovljeni zakon 14:1 – “sinovi YHWH vašeg Boga”
 - b. Ponovljeni zakon 32:5 – “Njegovi sinovi” [Njegova djeca]
 - c. Knjiga Izlaska 21:6; 22:8-9 (moguće levitski suci)
 - d. Psalam 73:15 – “Božja djeca”
 - e. Knjiga proroka Hošee 1:10 – “sinovi živoga Boga”.
- C. Dokaz za upućivanje izričaja na anđeoska bića:
1. ovo je bilo najuobičajenije tradicionalno razumijevanje odlomka. Širi okvir Postanka može poduprijeti ovo gledište kao još jedan primjer nadnaravnoga zla pokušavajući omesti Božju volju za čovječanstvo (rabini kažu kroz ljubomoru)
 2. izričaj (“sinovi Božji”) pretežno je u SZ-u korišten za anđele:
 - a. Knjiga o Jobu 1:6
 - b. Knjiga o Jobu 2:1
 - c. Knjiga o Jobu 38:7
 - d. Psalam 29:1
 - e. Psalam 89:6.7
 - f. Knjiga proroka Daniela 3:25
 3. među-zavjetna 1. Knjiga Henokova, koja je bila vrlo popularna među vjernicima u NZ-onome razdoblju, zajedno s *Genesis Apocryphon* iz Svitaka s Mrtvoga mora, i Jubileja 5:1 tumači ovo kao pobunjene anđele (1. Hen 12:4; 19:1; 21:1-10)
 4. izravan književni okvir Postanka 6 izgleda podrazumijeva da su “moćni ljudi koji *bijahu* od davnine, glasoviti ljudi” proizašli iz ovih neprimjerenih miješanja redova Stvorenja
 5. I. Henokova čak tvrdi da je Noin Potop došao kako bi uništio ovo anđeosko /ljudsko združivanje koje je bilo neprijateljsko prema YHWH-i i Njegovu naumu za Stvorenje (usp. I. Hen 7:1 i dalje; 15:1 i dalje; 86:1 i dalje)
- D. Dokaz za upućivanje izričaja na kraljeve ili tirane Kajinove loze:
1. postoji nekoliko drevnih prijevoda koji podupiru ovo gledište:
 - a. *Targum* ili *Onkelos* (drugo stoljeće) prevodi “sinovi Božji” kao “sinovi plemenitaša”
 - b. *Symmachus* (drugo stoljeće) grčki prijevod SZ-a, preveo je “sinovi Božji” kao “sinovi kraljeva”
 - c. pojam *elohim* bio je korišten za Izraelove vođe (usp. Izl 21:6; 22:8; Ps 82:1.6, zabilježite NIV i NET Bibliju)
 - d. *Nephilim* povezani s *Gibborim* u Postanku 6:4, *Gibborim* je množina od *Gibbor* u značenju “silan čovjek junaštva; jakost; bogatstvo ili snaga”
 - e. ovo tumačenje i njegov dokaz uzet je iz *Hard Sayings of the Bible*, str. 106-108.
- E. Povijesni dokaz branitelja obiju uporaba:
1. izričaj upućuje na Šetite:

a. Ćiril Aleksandrijski	e. Calvin
b. Theodoret	f. Kyle
c. Augustin	g. Gleason Archer
d. Jeronim	h. Watts
 2. izričaj upućuje na anđeoska bića:

a. pisci Septuaginte	f. Tetulijan	k. Olford
b. Filo	g. Origen	l. Westermann

c.	Josip Flavije (<i>Antiquities</i> 1:3:1)	h.	Luther	m.	Wenham
d.	Justin Mučenik	i.	Delitzsch	n.	NET Biblija
e.	Klement Aleksandrijski	j.	Hengstenberg		

F. Kako se “Nefili” iz Postanka 6:4 odnose sa “sinovi Božji” i “čovječje kćeri” iz Postanka 6:1-2? Zabilježite ove teorije:

1. oni su divovi proizašli iz združivanja između anđela i ljudskih žena (usp. Br 13:33)
2. oni uopće nisu povezani. Jednostavno su spomenuti kao bića na Zemlji u vremenu zbivanja Postanka 6:1-2 i isto tako nakon toga
3. R. K. Harrison u *Introduction to the Old Testament*, str. 557, ima sljedeći zagonetan navod: “promašiti čitave neprocjenjive antropološke uvide u međusobni odnos *Homo sapiens* i pred-Adamovskih vrsta koje odlomak sadržava, i što su pristupačni onim znanstvenicima koji su opremljeni pratiti ih.”

Ovo po meni podrazumijeva da on ove dvije skupine vidi kao predstavljajuće različite skupine humanoida. Ovo bi moglo podrazumijevati kasnije posebno stvaranje Adama i Eve, ali isto tako evolucijski razvitak *Homo erectus*.

G. Pošteno je otkriti moje vlastito razumijevanje ovoga prijepornog teksta. Prvo, dopustite mi podsjetiti svakoga od nas da je tekst u Knjizi Postanka kratak i višeznačan. Mojsijevi prvi slušatelji mora da su imali dodatni povijesni uvid ili je Mojsije koristio usmenu ili pismenu predaju iz razdoblja patrijarha koju on sâm nije posve razumio. Ovo pitanje nije ključan teološki predmet. Mi smo često znatiželjni o stvarima o kojima Pismo samo nagovještava. Bilo bi vrlo žalosno graditi poboljšanu teologiju izvan toga i sličnih dijelova biblijske obavijesti. Ako smo trebali tu obavijest Bog bi je osigurao u jasnijemu i potpunijem obliku.

Osobno vjerujem da su to bili anđeli i ljudi zbog:

1. izričaj “sinovi Božji” upotrebljavan je dosljedno, ako ne isključivo, za anđele u SZ-u
2. prijevoda (aleksandrijski) Septuaginte (kasno prvo stoljeće pr. Kr.) “sinovi Božji” kao “anđeli Božji”
3. pseudo-natpisa apokaliptičke 1. Henokove knjige (moguće pisane oko 200. g.pr.Kr.) koji je vrlo osobit jer upućuje na anđele (usp. poglavlja 6 – 7)
4. 2. Petrova poslanica 2 i Judina poslanica govore o anđelima koji su zgriješili i nisu zadržali svoje pravo prebivalište. Ja znam da izgleda kako se nešto od ovoga suproti Evandelju po Mateju 22:30, ali ovi posebni anđeli nisu ni na Nebu niti na Zemlji nego u posebnome zatvoru (*Tartarus*)
5. mislim da jedan od razloga mnogih događaja u Knjizi Postanka 1 – 11 nađen u drugim kulturama (tj. slična izvješća o stvaranju, slična izvješća o potopu, slična izvješća o anđelima koji su uzimali žene) jeste zbog toga što su svi ljudi bili zajedno i imali neko znanje o YHWH-i tijekom ovoga razdoblja, ali nakon Babilonske kule raspršivanje toga znanja postalo je pokvareno i prilagođeno mnogobožackome obrascu.

Dobar primjer ovoga je grčka mitologija gdje su polu ljudi /polu nadnaravni divovi nazvani Titanima zatvoreni u *Tartarus*, ovo posebno ime upotrijebljenome samo jednom u Bibliji (usp. 2. Pt 2) za mjesto držanja anđela koji nisu zadržali svoje pravo prebivalište. U rabinskoj teologiji Had je bio podijeljen u dio za pravednike (raj) i dio za grješne (*Tartarus*).

▣ “slavu i jakost” Ovo su dva uobičajena pojma primijenjena na YHWH-u:

1. slava – BDB 458
2. jakost – BDB 738.

29:2 “Štujte” Ovo je četvrti u nizovima od četiri uvodna IMPERATIVA (doslovno “prignuti se”, BDB 1005, KB 295, *Hishpael* IMPERATIV). To je ono što vjerni sljedbenici čine dok dođu u Njegov Hram u svetome bojnem redu. To uključuje ne samo odjeću nego zavjetnu poslušnost.

▣ “Njegovu imenu” Ovo je idiomski način upućivanja na Sâmoga YHWH-u. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 5:11-12: “Ime” YHWH.

NASB	“u svetome bojnem redu”
NKJV	“u krasoti svetosti”
NRSV, NJB	“u svetome sjaju”
JPSOA, NASB na margini	“veličanstveno u svetosti”
REB, NET	“u svetoj odori”
LXX, Pešita	“na Njegovu svetome sudu”

Višeznačni izričaj (BDB 214 GRAĐA BDB 871) također se pojavljuje u tri druga okvira hramskoga štovanja (usp. Ps 96:9; 110:3; 1. Ljet 16:29). TEV fusnota nudi tri moguća načina za prijevod izričaja:

1. kad se On (YHWH) pojavi (iz ugaritskoga korijena, usp. TEV, tj. Sâm YHWH; to bi onda bilo slično teofaniji iz Izl 19 – 20)
2. odora za štovanje (Aronove odore opisane su na sličan način u Izl 28:2)
3. u Njegovu predivnome hramu (izgleda odražava LXX-u).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 29:3-9

³Glas GOSPODINOV je iznad voda;
 Bog slave grmi,
 GOSPODIN je nad mnogim vodama.
⁴Glas GOSPODINOV je snažan,
 Glas GOSPODINOV je veličanstven.
⁵Glas GOSPODINOV lomi cedrove;
 Da, GOSPODIN lomi na komade cedrove Libana.
⁶On čini da Liban skače kao tele,
 A Sirion kao mlado divlje goveče.
⁷Glas GOSPODINOV siječe plamenu vatru.
⁸Glas GOSPODINOV potresa pustinju;
 GOSPODIN potresa pustinju Kadeša.
⁹Glas GOSPODINOV čini da se jelen omladi
 I guli šume ogoljele;
 I u Njegovu hramu sve kazuje: “Slava!”

29:3-9 Ova je kitica prevladana izričajem “Glas GOSPODINOV”. Izgleda da postoje dva načina kako to promotriti:

1. YHWH Stvoritelj, usp. stihovi 3.10 (usp. Post 1; Ps 93)
2. YHWH pravi olujni Bog i davatelj kiše (usp. stihove 3-9, tj. u oprečju onome što *Baal* tvrdi).

Zabilježite način kako je YHWH-in glas označen (stihovi 4-9):

1. snažan (BDB 470)
2. veličanstven (isti korijen u stihu 2b, BDB 214)
3. lomi cedrove (GLAGOL, BDB 990, KB 1402 ponovljen u stihu 5)
4. čini da Liban i Sirion (tj. gora Hermon, usp. Pnz 3:9) skaču
5. munja (usp. Ps 18:12.14) plamenih stabala
6. čini da se pustinja trese (GLAGOL, BDB 296, KB 297, ponovljen u stihu 8)
7. čini da se jelen omladi
8. guli šume ogoljele (BDB 362 I).

Važno je zapamtiti da je izgovorena riječ bila vrlo važna i ispunjavajuća teološka zamisao drevnim Hebrejima:

1. stvaranje izgovorenim riječju – Knjiga Postanka 1
2. snaga izgovorene riječi Božje – Knjiga proroka Izaije 14:24; 25:1; 45:23; 46:10; 55:11; 59:21; Evanđelje po Mateju 24:35
3. Mesija je nazvan “Riječ” u Evanđelju po Ivanu 1:1-5.14; Otkrivenju 19:13
4. slika Mesije koji se vraća s dvosjeklim mačem za jezik – Otkrivenje 1:16; 2:12.

29:6 “Liban...”

Sirion Ovo su zemljopisna upućivanja sjeverno od Obećane zemlje Kanaan. Pojam “Sirion” za goru Hermon rijedak je (usp. Pnz 3:9). Zbog ovoga i očitoga okvira ili slike “oluje”, mnogi suvremeni znanstvenici ovaj su Psalam vidjeli kao preoblikovanje izvorne himne *Baalu* (kanaanske bogu oluje). Tekstovi iz *Raš Šamre* otkrivaju mnogo od SZ-ne prikrivene slike u svjetlu kanaanske mitologije. Hebrejski autori često su uzimali opise poganskih božanstava i promijenili ih u opise i naslove za YHWH-u. Oni su znali da je On bio jedini i jedini istiniti Bog (vidjeti Posebnu temu u Ps 2:7: Monoteizam).

Za dobru kratku raspravu o drevnoj kozmologiji vidjeti IVP *Dictionary of Biblical Imagery*, str. 169-174.

29:9a Isti GLAGOL (BDB 296, KB 297) preveden kao “potresa” u stihu 8 (dva puta) sad je upotrijebljen za “oteliti /omladiti” (usp. Job 39:1) i Sarinom rađanju u Knjizi proroka Izaije 51:2.

Ako netko pokuša zadržati istoznačni paralelizam između 29:9b i 29:5b, onda mora promijeniti od “košute” (MT, UBS *Text Project* daje joj ocjenu “B”) na “hrastovi” (usp. TEV, NJB, isti suglasnici, jedino promjena samoglasnika). Ovo je napravljeno kako bi se pokušao nastaviti moguć chiazmički uzorak.

NET Biblija (str. 885 #21) predlaže ispravak “šume” na “ženke brdske koze” zato da zadrži istoznačni paralelizam između stihova 9a i 6. JPSOA ima fusnotu: “rano rađa ovce” kao mogućnost (BDB 362 II).

29:9c Sažetak svega ovog djelovanja (tj. fizički ishodi jake grmljavine) jeste taj da sve u Njegovu Hramu kazuje: “Slava!”.

YHWH Stvoritelj osigurava agrarno obilje kišom u njenome godišnjem dobu. Stvoritelj je isto tako i Održavatelj (vidjeti dobar članak na temu “Skrb” u IVP *Dictionary of Biblical Imagery*, str. 681-683.)

NJB čini stih 9c početkom stihova 10-12.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 29:10-11

¹⁰GOSPODIN sjede kao Kralj nad bujicom;

Da, GOSPODIN sjedi kao Kralj zauvijek.

¹¹GOSPODIN će dati snagu Svome narodu;

GOSPODIN će blagosloviti Svoj narod mirom.

29:10 Riječ “Kralj” nije u retku 1 ali je u retku 2. Bujica upućuje na: (1) Knjigu Postanka 6 - 9 (usp. Post 6:17) ili (2) početno stvaranje (usp. Post 1:2).

Zamisao YHWH kao Kralja ide unatrag na 1. Knjigu o Samuelu 8:7. Izjavljena je kao teološka potvrda u Psalmu 10:16 i ovdje. Slika je YHWH koji sjedi na prijestolju (usp. Ps 2:4; 113:5 i slika u Iz 6) ili imanje žezla.

▣ “sjede...”

Sjedi kao Kralj GLAGOL “sjede” ili “ustoličen (BDB 442, KB 444) zauvijek” ponavljana je tema (usp. Izl 15:18; Ps 9:7; 10:16; 29:10; 66:7; 145:13; 146:10; Jer 10:10; Tuž 5:19).

▣ “nad bujicom” PRIJEDLOG podrazumijeva:

1. snagu i autoritet nad vodama Kaosa (LXX)

2. YHWH u nebu iznad gornjih voda (tj. kiša), iznad oblaka (usp. Post 1:6-7; Ps 148:4).

Pojam “bujicom” (BDB 550) nađen je jedino u Knjizi Postanka i ovdje u Psalmu 29:10.

29:11 Zato što je YHWH Kralj, Njegov je narod siguran. Njegova su obećanja sigurna. Njegove svrhe za budućnost su sigurne!

Čak usred “oluje” kad sile prirode izgledaju tako žestoke, YHWH-in narod je u miru (usp. Mt 8:23-27; 14:22-33)! Isus je također očitovao ovu Božansku snagu nad vjetrom i valovima!

PSALAM 30

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
zahvala za oslobođenje od smrti	blagoslovljenost odgovorene molitve	zahvala za ozdravljenje	molitva zahvale	zahvala nakon smrtno opasnosti
<u>MT uvod</u> “Psalam; Pjesma kod posvete Doma.” <i>Psalam</i> Davidov.				
30:1-5	30:1-3 30:4-7	30:1-3 30:4-7	30:1-3 30:4-5 30:6-7	30:1-3 30:4-5 30:6-7
30:6-9	30:8-10 30:11-12	30:8-10 30:11-12	30:8-10 30:11-12	30:8-9 30:10-12

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuti, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

Uvod, što je u MT-u, nije izvorni (tj. nije u DSS Psalmima). On je očito bio dodan kasnije (usp. Uvod u Psalme 7, 60). Ja ne prihvaćam ove uvode kao nadahnute (vidjeti od Gleasona Archera, *Encyclopedia of Biblical Difficulties*, str. 243), prema tome, ne osvrćem se na njih.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 30:1-5

¹Ja ću Te veličati, o GOSPODINE, jer si me podigao,
I nisi pustio mojim neprijateljima radovati se nada mnom.
²O GOSPODINE moj Bože,
Ja zavapih Tebi za pomoć, i Ti me ozdravi.
³O GOSPODINE, Ti si izveo moju dušu iz Šeola;
Ti si me održao na životu, kako ne bih sišao u jamu.
⁴Pjevajte hvalu GOSPODINU, vi Njegovi pobožnici,
I dajte zahvale Njegovu svetom imenu.
⁵Jer Njegov je gnjev samo za trenutak,
Njegova naklonost je za čitav život;
Plakanje može trajati za noć,
Ali usklik radosti dolazi u jutro.

30:1-5 Psalmist veliča i hvali YHWH-u za oslobođenje od smrti.

30:1 “Ja ću veličati” Ovaj GLAGOL (BDB 926, KB 1202, *Polel* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu) ima dva temeljna značenja:

1. uzvisivati, veličati (ovdje YHWH-u), usp. Knjiga Izlaska 15:2; Psalam 34:3; 99:5.9; 107:32; 118:28; 145:1; Knjiga proroka Izaije 25:1
2. podići (upućujući na hvaljenje YHWH), usp. 2. Knjiga o Samuelu 22:47; Psalam 18:46; 21:13; 46:10; 57:5.11.

Postoji hvala dana zbog toga što je YHWH djelovao:

1. On je podigao (BDB 194, KB 222, *Piel* PERFEKT) psalmistu, stih 1 (ovaj je pojam bio korišten za izvlačenje vode iz izvora i može uputiti na Božansko spašavanje iz jame, usp. 30:4)
2. On nije dopustio da se psalmistovi neprijatelji vesele (BDB 33, KB 38, *Qal* PARTICIP, usp. Ps 25:2; 41:11)
3. On ga je ozdravio (BDB 750, KB 1272, *Qal* IMPERFEKT s *waw*), stih 2
4. On je izveo njegovu dušu iz Šeola (BDB 748, KB 828, *Hiphil* PERFEKT), stih 3
5. On ga je održao na životu (BDB 310, KB 309, *Piel* PERFEKT), stih 3.

30:2 “O GOSPODINE moj Bože” Ovo su dvije najuobičajenije oznake Izraelova Božanstva (vidjeti Posebnu temu u Ps 1:1: Imena za Božanstvo):

1. YHWH – Bog kao Spasitelj, Bog koji je sklopio Savez, usp. Knjiga Postanka 2:4
2. Elohim – Bog kao Stvoritelj i Davatelj svega života na ovoj planeti, usp. Knjiga Postanka 1:1.

Zabilježite kako ovaj Psalam započinje s ovim naslovom (stih 2) i završava s ovim naslovom (stih 12). Ovo je osobitost hebrejskoga književnoga načina (tj. *inclusio*).

☐ “Ti me ozdravi” Vidjeti Posebnu temu dolje.

POSEBNA TEMA: JE LI OZDRAVLJENJE BOŽJI NAUM ZA SVAKO DOBA?

1. Ozdravljenje je bio znakovit vid službe Isusa i apostola.
2. Prvenstvena nakana [ozdravljenja /iscjeljenja – op.prev.] bila je potvrditi korjenito novu poruku o Bogu i Njegovu kraljevstvu.
3. Ono pokazuje Božje srce za ranjene ljude.

4. Bog se nije promijenio (Mal 3:6) i On još uvijek djeluje u ljubavi u ozdravljenju.
5. Postoje primjeri gdje se ozdravljenje nije dogodilo:
 - a. Pavao, 2. Poslanica Korinćanima 12:7-10
 - b. Trofim, 2. Timoteju poslanica 4:20.
6. Grijeih i bolest bili su povezani kod rabina i Jakova (usp. Iv 9:2; Jak 5:13-18).
7. Ozdravljenje nije jamstvo Novoga zavjeta. Ono nije dio izmirenja opisanog u Knjizi proroka Izaije 53 i Psalmu 103.
8. Postoji istinska tajnovitost o tome zašto su neki ozdravljeni a neki nisu.
9. Moguće da je iako je ozdravljenje prisutno u svakome dobu, postojalo značajno povećanje tijekom Isusova života; ovo povećanje dogodit će se ponovno netom prije Njegova povratka.

30:3 “Šeola...

(u) jamu” Ova dva pojma (istoznačni paralelizam) upućuju na grob ili zadržavajuće mjesto smrti. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:6: Gdje su mrtvi?.

Zabilježite da je oprečan paralelizam uobičajen u ovome Psalmu. On pokazuje, u svim stvarnim-putovima-života, “dva puta” iz Psalma 1.

Za dobru kratku raspravu o “jami” vidjeti IVP, *Dictionary of Biblical Imagery*, str. 646-647.

30:4

NASB	“pobožnici”
NKJV	“sveti”
NRSV	“vjerni”
TEV	“vjeran narod”

Ovaj PRIDJEV (BDB 339) oblikovan je iz IMENICE *hesed* (BDB 338), što obilježava zavjetnu odanost (vidjeti Posebnu temu u Ps 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota [*hesed*]):

1. na Božjem dijelu; On je vjeran Svojim zavjetnim obećanjima
2. na dijelu vjernoga sljedbenika; on /ona mora biti poslušna(na) i postojan(a) u svojim zavjetnim obvezama.

Postao je zajednički naslov u Psalmima za vjerne zavjetne sljedbenike (tj. Ps 4:3 i mnogo više njih). Nekoliko prijevoda (TEV, NJB) vide 30:4-5 kao odvojenju kiticu što zaklinje vjerne sljedbenike neka se pridruže u hvali YHWH (vidjeti podjele odlomaka na začelju ovoga Psalma).

U ovome okviru oni su pozvani neka:

1. pjevaju hvalu – BDB 274, KB 273, *Piel* IMPERATIV
2. daju zahvale – BDB 392, KB 389, *Hiphil* IMPERATIV.

NASB, NRSV, JPSOA	“imenu”
NKJV	“sjećanje”
TEV	“sjetite se”
NJB	“nezaboravno”

MT ima IMENICU “sjećanje” ili “spomen” (BDB 271, usp. Hoš 12:5). Ovdje to upućuje na YHWH-inu milosrdnu narav i silna djelovanja u korist Njegova naroda (usp. Ps 6:5; 30:5; 97:12; 102:12; 111:4; 145:7). Hebrejska zamisao “imena” jeste ovdje, ali nema riječi. Oboje se pojavljuje u usporednici u Psalmu 135:13 i Knjizi proroka Izaije 26:8. Također zabilježite žarište “spomen-imena” u Knjizi Izlaska 3:15.

30:5 Ovaj stih uhvatio je čudo milosti palome ljudstvu (oprečna usporednica). Ovo je pali svijet ali YHWH neće dozvoliti da prekinuto zajedništvo Edena bude trajno. Postoje posljedice za grijeh i pobunu ali Njegovom milošću, posredovanu kroz vjeru odanoga sljedbenika (usp. Ef 2:8-9), postoji oprost i obnova (usp. Ps 103:8-14; Iz 54:7-8)! Jedina trajna posljedica jeste nevjera. To je neoprostiv grijeh (vidjeti Posebnu temu dolje).

Prva dva retka od 30:5 nemaju GLAGOLE. Građa GLAGOLSKOGA VREMENA naglašava teološku točku:

“Za trenutak Njegov gnjev
Za čitav život Njegova naklonost!”

AB (str. 182) predlaže da “čitav život” (BDB 213) znači “vječni život”, temeljeno na Psalmu 21:4. Međutim, Psalm 91:16 uobičajena je SZ-na uporaba ove riječi, što upućuje na ovaj život.

Samo dodatna misao o “gnjevu” u ovome okviru. SZ vidio je povezanost između grijeha i bolesti (usp. Jak 5:13-18). Isus je izgleda promijenio to stajalište u Evanđelju po Ivanu 9:1-12. Ako nas je Bog osudio u svjetlu našega grijeha mi bismo svi bili bolesni i umrli bismo. Predivna istina je zaslužen “gnjev” ali mi smo dobili milosrđe, milost, i ljubav! Mi, međutim, nismo svi ozdravljeni (vidjeti Posebnu temu u Ps 30:2: Je li ozdravljenje Božji naum za svako doba?! Ipak On je s nama u našim patnjama (usp. Rim 8:18-25; 2. Kor 4:17).

▣ “Njegov ... gnjev” Ovaj korijen (BDB 60) povezan je s “nosom” (tj. crveno lice) ili “dahtanjem” (neizgovoren ali glasni znak ljudskoga osjećaja). Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 2:4-6: Bog opisan kao čovjek (jezik antropomorfizama).

POSEBNA TEMA: ŠTO JE SMRTNI GRIJEH?

A. Hermeneutička razmatranja

1. Primjerena poistovjećenost mora biti povezana s povijesnom okolnošću 1. Ivanove poslanice:
 - a. prisutnost gnostičkih krivih učitelja u crkvama (usp. 1. Iv 2:19.26; 3:7; 2. Iv 7):
 - (1) “cerintova” gnostička misao da je čovjek Isus primio duh Krista pri svome krštenju te da je Krista duh napustio prije njegove smrti na križu (usp. 1. Iv 5:6-8)
 - (2) “doketska” gnostička misao da je Isus bio Božanski duh, a ne pravo ljudsko biće (usp. 1. Iv 1:1-3)
 - (3) gnosticizam je otkrio u svojim pisanjima drugoga stoljeća odražena dva različita pogleda o ljudskome tijelu:
 - (a) budući je spasenje bila istina otkrivena umu, ljudsko je tijelo bilo nevažno za duhovnu kraljevinu. Prema tome, bilo što ono želi to može imati. Na njih se često upućivalo kao na proturječne ili slobodoumne gnostike
 - (b) druga je skupina zaključila da budući je tijelo bilo samo po sebi zlo (tj. grčka misao), svaka bi tjelesna želja trebala biti izbjegnuta. Ovi su nazvani asketski gnostici
 - b. ovi su krivi učitelji napustili Crkvu (usp. 1. Iv 2:19), ali njihov utjecaj nije!
2. Primjereno poistovjećivanje mora biti povezano s književnim okvirom čitave Knjige:
 - a. 1. Ivanova poslanica bila je pisana kako bi suzbila kriva učenja i osigurala istinske vjernike
 - b. ove dvije svrhe mogu biti vidljive u ispitivanjima istinskih vjernika:
 - (1) doktrinarno:
 - (a) Isus je bio pravi čovjek (usp. 1. Iv 1:1-3; 4:14)
 - (b) Isus je bio pravi Bog (usp. 1. Iv 1:2; 5:20)
 - (c) ljudi su grješni i odgovorni svetome Bogu (usp. 1. Iv 1:6.10)
 - (d) također ljudima je oprošteno i učinjeni su ispravnima pred Bogom s:
 - i. Isusovom smrću (usp. 1. Iv 1:7; 2:1-2; 3:16; 4:9-10.14; 5:6-8)
 - ii. vjerom u Isusa (usp. 1. Iv 1:9; 3:23; 4:15; 5:1.4-5.10-12.13)
 - (2) praktično (pozitivno):
 - (a) način života poslušnosti (usp. 1. Iv 2:3-5; 3:22.24; 5:2-3)
 - (b) način života ljubavi (usp. 1. Iv 2:10; 3:11.14.18.23; 4:7.11-12.16-18.21)
 - (c) način života Kristo-sličnosti (ne griješi, usp. 1. Iv 1:7; 2:6.29; 3:6-9; 5:18)
 - (d) način života pobjede nad zlom (usp. 1. Iv 2:13.14; 4:4; 5:4)
 - (e) Njegova riječ prebiva u njima (usp. 1. Iv 1:10; 2:14)
 - (f) oni imaju Duha (usp. 1. Iv 3:24; 4:4-6.13)
 - (g) odgovorene molitve (usp. 1. Iv 5:14-15)
 - (3) praktično (negativno):
 - (a) način života grijeha (usp. 1. Iv 3:8-10)
 - (b) način života mržnje (usp. 1. Iv 2:9.11; 3:15; 4:20)
 - (c) način života neposlušnosti (usp. 1. Iv 2:4; 3:4)

- (d) ljubiti svijet (usp. 1. Iv 2:15-16)
- (e) nijekanje Krista (nijekanje Oca i Sina, usp. 1. Iv 2:22-23; 4:2-3; 5:10-12)
3. Primjereno poistovjećivanje mora biti povezano s posebnim stavkama u važećem tekstu (usp. 1. Iv 5:16-17):
- odnosi li se pojam “brat” iz 1. Ivanove poslanice 5:16 i na one koji čine grijeh što ne vodi u smrt i na one koji čine grijeh što vodi u smrt?
 - jesu li prekršitelji jednom bili članovi Crkve (usp. 1. Iv 2:19)?
 - što je tekstualna znakovitost ovoga:
 - nema člana s pojmom “grijeh”?
 - GLAGOL “vidi” kao TREĆI RAZRED KONDICIONALNA S AORISTOM AKTIVNOGA KONJUNKTIVA?
 - kako mogu molitve jednoga kršćanina (usp. Jak 5:15-16) obnoviti vječni život “zōē” za drugoga bez osobnoga grješnikova pokajanja?
 - kako se 1. Ivanova poslanica 5:17 odnosi na vrste grijeha (smrtni, ne-smrtni)?

B. Teološke poteškoće

- Smije li tumač pokušati povezati ovaj tekst s:
 - “neoprostivim” grijehom Evanđelja
 - “jednom bez” grijeha Poslanice Hebrejima 6 i 10.
 Okvir 1. Ivanove poslanice ne izgleda usporedan s neoprostivim grijehom farizeja u Isusovo vrijeme (usp. Mt 12:22-37; Mk 3:2-29) kao ni s nevjerujućim Židovima iz Poslanice Hebrejima 6 i 10. Sve tri skupine (farizeji, nevjerujući Židovi, i gnostički krivi učitelji) čuli su Evanđelje jasno, ali odbacili su pouzdati se u Isusa Krista.
- Smiju li suvremena denominacijska pitanja biti teološka rešetka za promatranje ovoga teksta?
 Protestantizam je pre naglasio početak kršćanskoga iskustva a zanemario dokaze neprestanoga načina života istinske vjere. Naša bi suvremena teološka pitanja potresla kršćane prvoga stoljeća. Mi želimo “izvjesnost” temeljenu na izdvojenim biblijskim “dokaznim-tekstovima [proof-texts]” i našima vlastitim logičkim izuzimanjima ili denominacijskim pristranostima. Naša teološka pitanja, rešetke, i osobitosti odražavaju naše vlastite nesigurnosti. Mi želimo više obavijesti i objašnjenja negoli Biblija osigurava, tako naše sustavne teologije uzimaju neke male komadiće Pisma i pletu ogromne mreže logičkih, zapadnjačkih, posebnih doktrina!
 Isusove riječi u Evanđelju po Mateju 7 i Marku 7 bile su prikladne za Ranu crkvu! Isus je tražio učenike, ne odluke, dugotrajan način života vjere, ne kratkotrajnu vjeru temeljenu na osjećaju (usp. Mt 13:10-23; Iv 8:31-59). Kršćanstvo nije neki izdvojeni prošli čin, nego neprekidno pokajanje, vjera, poslušnost, i ustrajnost. Kršćanstvo nije karta za Nebo, nabavljena u prošlosti, niti policia osiguranja protiv požara uzeta za zaštitu nekoga od načina života sebičnosti, bezbožnoga života!
- Upućuje li smrtni grijeh na fizičku smrt ili vječnu smrt? Ivanova uporaba pojam “zōē” u ovome okviru podrazumijeva suprotivost što upućuje na vječnu smrt. Je li moguće da Bog uzima doma (fizička smrt) djecu koja griješe? Dublji smisao ovoga okvira jeste da se: (1) molitve drugova vjernika i (2) osobno pokajanje prekršitelja povezuju kako bi obnovile vjernike, ali ako oni nastavljaju u načinu života što nanosi sramotu vjerujućoj zajednici, onda ishod može biti “prerani” ili rani fizički rastanak od ovoga života (usp. *When Critics Ask* od Normana Geislera i Thomasa Howea, str. 541).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 30:6-9

- ⁶A ja sad, ja rekoah u svome blagostanju:
 “Ja nikad neću biti pokoleban.”
- ⁷O GOSPODINE, Svojom naklonošću ti si učinio da moja gora stoji čvrsto;
 Ti si skrio Svoje lice, ja bijah užasnut.
- ⁸Tebi, o GOSPODINE, ja zavapih,
 I GOSPODINU ja upravih molbu:
- ⁹“Koja je korist tamo u mojoj krvi, ako sidem u jamu?
 Hoće li prašina hvaliti Tebe? Hoće li ona objaviti Tvoju vjernost?”

30:6-9 Ova kitica izgleda odražava ispunjenje zavjetnih obećanja Levitskoga zakonika 26 i Ponovljenoga zakona 28. YHWH je želio da Njegov narod uspije kako bi svijetu pokazao Njegovu narav. Psalmist, kao vjerni sljedbenik, potvrđuje da je YHWH to učinio za njega:

1. učinio ga je uspješnim
2. dao mu je postojanost (tj. “Ja nikad neću biti pokoleban”)
3. učinio ga je jakim (tj. slikovito o gori; LXX ima “moje veličanstvo”)
4. odgovorio je na njegove molitve
5. zaštitio ga je od smrti tako da on može hvaliti YHWH-inu vjernost (BDB 54).

AB (str. 182) vidi ovu kiticu kao upozorenje protiv grijeha prevelikoga samopouzdanja. UBS *Handbook* (str. 282) vidi je kao njegovo prošlo neprimjereno iskustvo. Međutim, ja dajem prednost pouzdanju u Levitski zakonik 26 i Ponovljeni zakon 28. *Handbook* tvrdi kako je ovaj Psalam, kao i Psalam 29, chiazmički uzorak. Ako je ovo tako onda bi sredina chiazma morala biti glavna istina. Ali zabilježite da bi sredina morala biti stih 6, za kojeg i UBS *Handbook* i AB kažu da je to neprimjereno iskustvo. Ne možete ga imati na dva načina!

30:7b Nesigurno je kako stih 7b ide zajedno sa stihom 7a.c. Dva GLAGOLA (PERFEKTI) opisuju ustaljenu okolnost:

1. Ti si skrio Svoje lice - BDB 711, KB 771, *Hiphil* PERFEKT, “lice”, upućuje na osobnu prisutnost, on je osjećao da ga je YHWH ostavio, nije bio dostupan, nije čuo njegove molitve
2. ja bijah (BDB 224, KB 243, *Qal* PERFEKT) užasnut – BDB 96, KB 111, *Niphal* PARTICIP. Ovaj pojam znači “uznemiren”, “užasnut”, ili “prestravljen”, usp. Knjiga o Jobu 4:5; 23:15; Psalam 6:4; 83:18; 90:7; 104:29; Knjiga proroka Izaije 13:8; 21:3; Jeremija 51:32; Ezekiel 26:18.

JPSOA vidi stih 7b u oprečju sa stihom 8, YHWH čini psalmistu “čvrstim kao moćna gora”, ali ako /kad je On skrio Svoje lice, to je donijelo “nasilje”. Prema tome, on je zavapio YHWH-i u molitvi (stih 8). Samo uspješnost, čak zavjetna uspješnost (usp. Lev 26; Pnz 28) nije dovoljna! Mi trebamo Boga! Mi moramo osjetiti Njegovu prisutnost i ugodu! Mi smo bili stvoreni (usp. Post 1:26-27; 3:8) za zajedništvo s Bogom. Ništa, ništa drugo ne može udovoljiti ovu potrebu!

30:9 Postoje dva retorička pitanja što, u okviru, očekuju “ne” odgovor.

▣ **“prašina”** Ovo (BDB 779) je slikovit izražaj za smrt (usp. Ps 22:15.19; Iz 26:19; 29:4) ili *Šeol* /jama. Ljudi su bili stvoreni od gline /praha ili prašine (usp. Post 2:7) i u prah ćemo se vratiti pri smrti (usp. Post 3:19).

▣ **“Hoće li prašina hvaliti Tebe?”** U SZ-u smrt je bila svjesno, ali nečujno /tiho, postojanje (usp. Ps 6:5; 88:11-12; 115:7; Prop 9:10; Iz 38:18-19).

▣ **“Tvoju vjernost”** Ovo je “amen” (BDB 54); vidjeti Posebnu temu u Psalmu 12:1: Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu (7.88)

YHWH je vjeran (BDB 54) i odan (BDB 338) Svome Savezu. On je Onaj koji se ne mijenja (usp. Mal 3:6; Ps 102:27; Jak 1:17; također zabilježiti Heb 13:8). Naša nada, kao vjernih sljedbenika, jeste u nepromjenjivoj, milosrdnoj YHWH-inoj naravi.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 30:10-12

¹⁰“Čuj, o GOSPODINE, i budi mi milostiv;

O Gospodine, budi moj pomoćnik.”

¹¹Ti si okrenuo za mene moje žalovanje u plesanje;

Ti si me oslobodio moje kostrijeti i opasao me s veseljem,

¹²Kako bi *moja* duša mogla pjevati hvalu Tebi a ne šutjeti.

O GOSPODINE, moj Bože, ja ću zahvaljivati Tebi zauvijek.

30:10-12 Ova kitica započinje s tri molitvena zahtjeva (IMPERATIVI):

1. čuj – BDB 1033, KB 1570, *Qal* IMPERATIV
2. budi milostiv – BDB 335, KB 334, *Qal* IMPERATIV
3. budi moj pomoćnik (BDB 740, KB 810) – BDB 224, KB 243, *Qal* IMPERATIV.

Zabilježite što je YHWH-in odaziv prouzročio u psalmisti:

1. okrenuo ga je od žalovanja u plesanje
2. oslobodio ga je kostrijeti i opasao ga s veseljem (“veselje” je poetski način suprotstavljanja kostrijeti, tj. blagdanskoj odori)
3. prouzročio je njegovo pjevanje hvale i on neće šutjeti
4. prouzročio je njegovo davanje zahvala zauvijek.

30:11 “kostrijeti” Ovo se odijevalo kao znak žalovanja.

POSEBNA TEMA: OBREDI ŽALOVANJA

Izraelci su žalost za smrt voljene osobe i za osobno pokajanje, kao i za skupne zločine, izražavali na nekoliko načina:

1. trganjem vanjskoga ogrtača, Knjiga Postanka 37:29.34; 44:13; Suci 11:35; 2. Samuelova 1:11; 3:31; 1. Kraljevima 21:27; Job 1:20
2. navlačenjem pokajničke halje [kostrijet – op.prev.], Knjiga Postanka 37:34; 2. Samuelova 3:31; 1. Kraljevima 21:27; Knjiga proroka Jeremije 48:37
3. izuvanjem obuće, 2. Knjiga o Samuelu 15:30; Knjiga proroka Izaije 20:3
4. stavljanjem ruku na glavu, 2. Knjiga o Samuelu 13:9; Knjiga proroka Jeremije 2:37
5. stavljanjem prašine na glavu, Knjiga o Jošui 7:6; 1. Samuelova 4:12; Nehemija 9:1
6. sjedenjem na tlu, Tužaljke 2:10; Knjiga proroka Ezekielia 26:16 (ležanje na tlu, 2. Samuelova 12:16), Izaija 47:1
7. udaranjem po prsima, 1. Knjiga o Samuelu 25:1; 2. Samuelova 11:26; Knjiga proroka Nahuma 2:7
8. zarezivanjem tijela, Ponovljeni zakon 14:1; Knjiga proroka Jeremije 16:6; 48:37
9. gladovanjem, 2. Knjiga o Samuelu 12:16.21-23; 1. Kraljevima 21:27; 1. Ljetopisa 10:12; Nehemija 1:4
10. pjevanjem naricaljki, 2. Knjiga o Samuelu 1:17; 3:31; 2. Ljetopisa 35:25
11. ćelavošću (čupanjem kose ili brijanjem), Knjiga proroka Jeremije 48:37
12. rezanjem brade na kratko, Knjiga proroka Jeremije 48:37
13. pokrivanjem glave ili lica, 2. Knjiga o Samuelu 15:30; 19:4.

30:12 “Kako bi moja duša mogla pjevati hvalu Tebi” Ovdje je “moja duša” doslovno “slava” (BDB 458). Isti suglasnici također su značili “jetra”. UBS *Text Project* (str. 209) predlaže da to može biti razumjeto kao:

1. upućivanje na sâmoga psalmistu (tj. nutarnje najviše bivstvo – jetra) imenom (LXX, NKJV, NRSV, TEV, JPSOA)
2. VOKATIV: “o Slavo” upućujući na YHWH.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Ozdravljuje li Bog sve vjerne sljedbenike?
2. Objasnite zašto je stih 5 tako važan stih.
3. Je li stih 6 pozitivna ili negativna izjava?
4. Kako su stihovi 9 i 12 povezani?

PSALAM 31

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Psalam pritužbe i hvale <u>MT uvod</u> "Za zborovođu." Psalam Davidov.	GOSPODIN, Utvrda u nedaći	zahvala za oslobođenje od osobnih neprijatelja	molitva pouzdanja u Boga	molitva u vremenu teška iskušenja
31:1-5	31:1-2 31:3-5	31:1-2 31:3-5	31:1-2 31:3-5	31:1-2a 31:2b-3 31:4-5b 31:5c-7a
31:6-8	31:6-8	31:6-8	31:6-8	31:7b-8
31:9-13	31:9-13	31:9-10 31:11-13	31:9-10 31:11-13	31:9 31:10 31:11 31:11c-12 31:13
31:14-18	31:14-18	31:14-18	31:14-18	31:14-16 31:17-18
31:19-22	31:19-20 31:21-22	31:19-20 31:21-22	31:19-20 31:21-22	31:19 31:20 31:21-22
31:23-24	31:23-24	31:23-24	31:23-24	31:23-24

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak

3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Postoji toliko mnogo Psalama gdje autor traži pomoć od Boga protiv neprijatelja. Pitanje je:
 1. tko su ovi neprijatelji?
 2. zašto se psalmist osjeća odvojen tako često?
 3. jesu li mnoga od ovih pisanja tijekom istoga razdoblja psalmistova života (vjerojatno Davida)?
- B. Psalmist se suočava s nekoliko pitanja:
 1. osobnim grijehom te njegovim psihičkim i fizičkim posljedicama (usp. 31:1-12)
 2. osobnim napadima od:
 - a. neprijatelja
 - b. bližnjih
 - c. poznanika.
- C. Djelovanja neprijatelja obilježena su kao:
 1. pokušavaju ga uhvatiti u mrežu, stih 4
 2. pokušavaju ga dobiti da štuje idole, stih 6
 3. kleveću ga, stihovi 11.13.20
 4. savjetuju se zajedno protiv njega, stihovi 13.20
 5. progone ga, stih 15
 6. imaju lažljive usne, stih 18
 7. govore oholo, stih 18.
- D. Mnogi /većina Psalama u Knjizi Jedan imaju iste teme i način izražavanja. To može odražavati nepoznato uređivanje ili raspored sastavljanja. Postojala je namjeravana građa različitih knjiga Psalama (vidjeti Uvod u Psaltir) ali suvremenici ne znaju što je to bilo.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 31:1-5

¹U Tebi, o GOSPODINE, ja sam našao utočište;

Nemoj mi dopustiti ikad biti posramljenim;

U Svojoj pravednosti oslobodi me.

²Prigni Svoje uho k meni, izbavi me brzo;

Budi mi stijena jakosti,

Uporište da me spasi.

³Jer Ti si moja stijena i moja utvrda;

Radi Svoga imena Ti ćeš me povesti i voditi me.

⁴Ti ćeš me izvući iz mreže što su oni potajno položili za mene,

Jer Ti si moja snaga.

⁵U Tvoju ruku ja predajem svoj duh;

Ti si otkupio mene, o GOSPODINE, Bože istine.

31:1-5 Zabilježite vrlo osobni način autorova naslovljavanja YHWH. Zabilježite broj osobnih ZAMJENICA. Biblijska vjera je osobno pouzdanje u osobnoga Boga. Ona nije prvotno o vjerovanju ili čak moralnome kôdu nego o osobnome susretu! Taj susret mijenja sve! Sve drugo temeljeno je na njemu.

▣ Ova kitica ima nekoliko molitvenih zahtjeva:

1. nemoj mi dopustiti ikad biti posramljenim – BDB 101, KB 116, *Qal* KOHORTATIV; ovaj sram može biti povezan s Davidovim grijehom (usp. Ps 32; 51) ili napadima drugih na njegov ugled ili pobude, usp. Psalam 25:2-3.20; 31:1.17; 35:26; 69:6; 119:6.46.78.80. Sram ponekad znači napuštanje od YHWH (usp. NIDOTTE, tom 1, str. 621-627)
2. oslobodi me – BDB 812, KB 930, *Piel* IMPERATIV
3. prigni Svoje uho k meni – BDB 639, KB 692, *Hiphil* IMPERATIV, usp. Psalam 17:6; 71:2; 86:1; 88:2; 102:2
4. izbavi me – BDB 664, KB 717, *Hiphil* IMPERATIV
5. budi moja stijena – BDB 224, KB 243, *Qal* IMPERATIV
6. povedi me – BDB 634, KB 685, *Qal* IMPERATIV
7. vodi me – BDB 624, KB 675, *Hiphil* IMPERATIV
8. izvuci me iz njihove mreže – BDB 422, KB 425, *Hiphil* IMPERFEKT.

Njegovi molitveni zahtjevi temeljeni su na:

1. on je sebe predao YHWH-i, stih 5
2. YHWH ga je otkupio, stih 5 (vidjeti Posebnu temu u Ps 19:14: Otkupnina /iskupljenje)
3. YHWH je njegova snaga, stih 4
4. YHWH je Bog istine /vjernosti, stih 5 (vidjeti Posebnu temu u Ps 12:1: Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu [1][82]).

31:1 “utočište” Ovo smjera na jako skriveno mjesto sigurnosti i zaštite. Vidjeti bilješku u Psalmu 2:12.

▣ **“pravednosti”** Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:5: Pravednost.

31:2 “stijena” Vidjeti bilješku u Psalmu 18:2. Postoje dvije različite hebrejske riječi prevedene kao “stijena”; u stihu 2 – BDB 700; u stihu 3 – BDB 849. Obje upućuju na mjesto postojanosti, zaštite, i sigurnosti (usp. Pnz 32:4.15.18.30).

31:3 “utvrda” Vidjeti bilješku u Psalmu 18:2.

▣ **“Radi Svoga imena”** Vidjeti bilješke u Psalmu 23:3 i 25:11. To predstavlja YHWH-inu narav. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 9:10b: Osobine Boga Izraelova.

31:3-4 Zabilježite nizove IMPERFEKTA što govore o neprekidnim, trajnim djelovanjima:

1. povedi – BDB 634, KB 685, *Hiphil* IMPERFEKT
2. vodi – BDB 624, KB 675, *Piel* IMPERFEKT
3. izvuci – BDB 422, KB 425, *Hiphil* IMPERFEKT.

31:4 “(iz) mreže” Ovo je bilo oruđe za lov (BDB 440). Postalo je uporabom za ozljeđivanje ili hvatanje ljudi (usp. Ps 9:15; 10:9; 35:7-8; 57:6; 140:5).

31:5 “U Tvoju ruku ja predajem svoj duh” Ovo je bilo navedeno od Isusa na križu netom prije Njegove smrti (usp. Lk 23:46).

Ovaj GLAGOL (BDB 823, KB 955, *Hiphil* IMPERFEKT) ima široko semantičko polje. Ovdje označava neprekidno pouzdanje. To pouzdanje temeljeno je na tome tko Bog jeste (tj. “Bog istine”, “vjeran Bog”), ne na zaslugama psalmiste.

▣ **“ruku”** Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 7:3-5: Ruka (slikovito prikazano iz Knjige proroka Ezekijela).

▣ **“duh”** Ovo je hebrejska riječ *ruah* (BDB 924). Ovdje je to nevidljiva životna sila povezana s YHWH-om koji udahnjuje dah u Adama u Knjizi Postanka 2:7. Kad on ostavi tijelo to tijelo ide na zadržavajuće mjesto smrti (*Šeol*, vidjeti Posebnu temu u Ps 1:6: Gdje su mrtvi?). Vidjeti Posebnu temu dolje.

POSEBNA TEMA: DAH, VJETAR, DUH (רוּחַ i *pneuma*)

Hebrejski pojam *ruah* (BDB 924) i grčki pojam *pneuma* (usp. Iv 3:5.8) može značiti “duh”, “dah” ili “vjetar” (usp. Iv 3:5.8). Duh je često povezan sa stvaranjem (usp. Post 1:2; Job 26:13; Ps 104:29-30; 147:14-18). SZ ne određuje jasno odnos između Boga i Duha. U Knjizi o Jobu 28:26-28; Psalmu 104:24 i Izrekama 3:19; 8:22-23, Bog je koristio Mudrost (IMENICA ŽENSKOGA RODA) za stvaranje svega. U NZ-u Isus je rekao da je Božji posrednik u stvaranju (usp. Iv 1:1-3; 1. Kor 8:6; Kol 1:15-17; Heb 1:2-3). Kao u iskupljenju, tako isto, u stvaranju, sve su tri Osobe Božanstva uključene. Knjiga Postanka 1 sama po sebi ne naglašava ikoji drugotni uzrok.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 31:6-8

- ⁶Ja mrzim one koji štiju ništavne idole,
Ali ja se pouzdajem u GOSPODINA.
⁷Ja ću se veseliti i biti radostan u Tvojim dobroti,
Jer Ti si vidio moju nesreću;
Ti si znao nevolje moje duše,
⁸I Ti me nisi predao u ruku neprijatelja;
Ti si postavio moju nogu na široko mjesto.

31:6-8 Ova je kitica prevladana PERFEKTIMA što označava dovršeno ili ustaljeno stanje:

1. ja mrzim one koji štiju ništavne idole – BDB 971, KB 1338, *Qal* PERFEKT. Jačina psalmistovih zahtjeva za YHWH-u neka osudi temeljena je na njegovu pogledu na svijet (tj. promatranje svijeta kao YHWH-inog posrednika). On mrzi one koji krše ili zanemaruju YHWH-in Savez. LXX ima: “Ti mržiš.”
2. ja se pouzdajem u YHWH-u – BDB 105, KB 120, *Qal* PERFEKT; ovo je ponavljana tema, usp. Psalm 4:5; 13:5; 25:2; 26:1; 28:7; 31:6.14; 52:8; 56:3.4.11; 91:2. Ako je “strah od YHWH početak spoznaje /znanja” (usp. Izr 1:7), onda je pouzdanje ključ za spoznaju Njega osobno
3. YHWH vidi njegovu nesreću – BDB 906, KB 1157, *Qal* PERFEKT (usp. Izl 3:7-8)
4. YHWH zna njegove nevolje – BDB 393, KB 390, *Qal* PERFEKT (vidjeti Posebnu temu u Ps 1:6: Znati /poznati [korišteno uglavnom u Ponovljenom zakonu kao obrazac])
5. YHWH ga nije predao u ruke njegovih neprijatelja – BDB 688, KB 742, *Hiphil* PERFEKT
6. YHWH je postavio njegovu nogu na široko mjesto – BDB 763, KB 840, *Hiphil* PERFEKT, usp. Psalm 18:19; 118:5; široko mjesto je oprečno uskome mjestu /tjesnacu, što je idiom za tjeskobu (usp. Ps 4:1; 18:19; 118:5).

31:7 Ovaj stih ima dva *Qal* KOHORTATIVA:

1. Ja ću se veseliti – BDB 162, KB 189
2. ja ću biti radostan – BDB 970, KB 1333.

NASB	“dobroti”
NKJV, LXX	“milosrđu”
NRSV	“čvrstoj ljubavi”
TEV	“trajnoj ljubavi”
NJB	“vjernoj ljubavi”
JPSOA	“vjernosti”
REB	“nepresušnoj ljubavi”

Svi od ovih engleskih prijevoda pokušavaju izraziti snažnu zavjetnu IMENICU, *hesed*. Ona označava YHWH-inu neslomljivu predanost Savezu. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota (*hesed*).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 31:9-13

- ⁹Budi mi milostiv, o GOSPODINE, jer ja sam u bolu;
Moje oko je oslabljeno od žalosti, moja duša i moje tijelo isto tako.

¹⁰Jer moj život istrošen je od tuge
I moje godine od uzdisanja;
Moja snaga oslabjela je od moje nepravde,
I moje je tijelo propalo.

¹¹Zbog svih mojih protivnika, ja sam postao sramota,
Posebice svojim bližnjima,
I predmet strave mojim znancima;
Oni koji me vide na ulici bježe od mene.

¹²Ja sam zaboravljen kao mrtav čovjek, daleko od oka;
Ja sam kao razbijena posuda.

¹³Jer ja sam čuo klevete mnogih,
Nasilje je na svakoj strani;
Dok se oni savjetovaše zajedno protiv mene,
Oni spletkariše da oduzmu moj život.

31:9-13 Ova kitica koristi dijelove ljudskoga tijela kako bi izrazila psalmistovu tjeskobu (BDB 865 II):

1. oko (BDB 744), stih 9, usp. Psalam 6:7; 38:10
2. duša (BDB 659), stih 10 (tj. *nefeš*, vidjeti bilješku u Ps 3:2)
3. tijelo (BDB 105), stih 10
4. tijelo (doslovno "kosti", BDB 782), stih 10.

Stres (kao i grijeh, usp. stih 10c; Ps 32; 51) uzrokuje fizička očitovanja:

1. tugu
2. uzdisanje
3. slabljenje snage
4. kosti propadaju (GLAGOL, BDB 799, KB 898, *Qal* PERFEKT, upotrijebljen je dva puta u ovome okviru, stihovi 9 i 10 i samo još jedanput u SZ-u, usp. Ps. 6:7).

Sve više i više suvremena medicina razumije poveznicu između uma i tijela. Oni su jedinstvenost (usp. stih 12).

31:11 Kleveta i tjeskoba, koje su imale takve fizičke posljedice, također donose društvene posljedice:

1. ja sam postao sramota, posebice svojim bližnjima
2. ja sam postao predmet strave mojim znancima
3. ljudi bježe od mene
4. ja sam zaboravljen (daleko od oka) kao mrtav čovjek.

31:13 Ovaj stih opisuje djelovanja njegovih protivnika:

1. oni ga kleveću (tj. njihove lažne riječi su drugi redak: "Nasilje na svakoj strani")
 2. oni se savjetuju protiv njega
 3. oni su spletkarili (BDB 273, usp. Ps 37:12) da oduzmu njegov život (usporedno s #2).
- U svjetlu ovih djelovanja, IMPERATIV "Budi mi milostiv, o GOSPODINE" stiha 9 razumljiv je!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 31:14-18

¹⁴Ali ja, ja se pouzdajem u Tebe, o GOSPODINE,
I kažem: "Ti si moj Bog."

¹⁵Moja su vremena u Tvojim ruci;
Oslobodi me iz ruke mojih neprijatelja i od onih koji me progone.

¹⁶Učini da Tvoje lice sja nad Tvojim slugom;
Spasi me u Svojoj dobroti.

¹⁷Nemoj me posramiti, o GOSPODINE, jer ja zazivam Tebe;
Neka pokvareni budu posramljeni, neka oni šute u Šeolu.

¹⁸Neka lažljive usne budu nijeme,
Koje govore oholo protiv pravednika
S ponosom i prijezirom.

31:14-18 Ova kitica ima brojne posebno naglašene molitvene zahtjeve temeljene na:

1. psalmistovu pouzdanju u YHWH-u (*Qal* PERFEKT, usp. stih 6), stih 14
2. YHWH je njegov Bog, stih 14
3. njegov je život u YHWH-inoj ruci, stih 15.

Ovdje su zahtjevi:

1. oslobodi me – BDB 664, KB 717, *Hiphil* IMPERATIV, usp. Psalam 7:2; 18:17; 22:20; 31:2; 39:8; 51:14; 59:1; 69:14; 109:21; 119:170; 120:2; 142:6; 143:9; 144:7.11; ovo je poklik vjernoga sljedbenikova srca, oslobođenje iz duhovnih, psihičkih i fizičkih vidova života u palome svijetu
2. učini da Tvoje lice sja nada mnogom – BDB 21, KB 24, *Hiphil* IMPERATIV, usp. Knjiga Brojeva 6:25-26; Psalam 4:6; 67:1; 80:3.7.19; 119:135
3. spasi me u Svojoj dobroti – BDB 446, KB 448, *Hiphil* IMPERATIV, često u Psalmima
4. nemoj me posramiti – BDB 101, KB 116, *Qal* KOHORTATIV
5. neka pokvareni budu posramljeni – BDB 101, KB 116, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
6. neka šute u Šeolu – BDB 198, KB 226, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
7. neka lažljive usne zanijeme – BDB 47, KB 57, *Niphal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu.

31:15 “Moja su vremena u Tvojim ruci” Vjerni sljedbenici vjeruju da su vrijeme i vječnost u Božjem poznavanju budućnosti /predznanju i nadzoru. Ništa Ga ne iznenađuje (usp. Job 14:5.16; 28:24; 31:4; 34:21; Ps 139:1-16, posebice stih 16).

31:17 Zabilježite suprotivost:

1. psalmist govori Bogu
 - 2-3. pokvareni šute (tj. mrtvi) ili drukčije oni govore oholo s ponosom i prijezirom.
- Vi možete poznati ljude po onome što govore (usp. Mt 12:35-37). Jezik otkriva srce!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 31:19-22

- ¹⁹Kako velika je Tvoja dobrostivost,
Što si Ti pohranio za one koje se boje Tebe,
Pred sinovima čovječjim!
- ²⁰Ti si ih skrio na tajnome mjestu Svoje prisutnosti od urota čovjeka;
Ti ih držiš potajno u zaklonu od svađa jezika.
- ²¹Blagoslovljen neka je GOSPODIN,
Jer On mi je učinio čudesnom Svoju dobrotu u opkoljenome gradu.
- ²²A ja, ja rekoh u svojoj zebnji:
“Ja sam odbačen ispred Tvojih očiju”;
Ipak Ti čuješ glas mojih zaklinjanja
Kad ja vapim k Tebi.

31:19-22 Ova kitica opisuje YHWH-inu “dobrostivost” (BDB 375, usp. Ps 145:7). Vjerojatno je ova kitica morala biti razumjeta nakon što je YHWH odgovorio psalmistovim molitvenim zahtjevima nadenima ranije u Psalmu:

1. ona je pohranjena za one koji se boje YHWH
2. ona je za one koji uzimaju utočište u YHWH-i
3. YHWH skriva Svoj narod:
 - a. na tajnim mjestima Svoje prisutnosti
 - b. u zaklonu /Šatoru
4. YHWH čini Svoju dobrotu čudesnu psalmisti
5. YHWH čuje njegova zaklinjanja.

31:19 “Pred sinovima čovječjim” Ne samo da YHWH brani i štiti, nego On poznaje naš poseban odnos prema Njemu prije naših neprijatelja (usp. Ps 23:5).

31:20 Tajno mjesto je unutarnje (ili stražnje) svetište Hrama /Šatora (usp. Ps 27:5). To je bilo posebno mjesto gdje je bila očitovana osobna prisutnost YHWH (tj. Kovčeg saveza).

31:21 “u opkoljenome gradu” Iako mi ne znamo povijesnu okolnost ovoga Psalmu, ovaj je izričaj izgleda metaforički. Opisuje osobu koja se osjeća okruženom pokvarenim, zlim, lažljivim ljudima.

Čak premda se psalmist osjećao izdvojenim, on je vjerovao da YHWH čuje te da će djelovati u njegovu korist.

UBS *Text Project* (str. 213) daje ovome čitanju ocjenu “A” nasuprot “kroz tjeskobu”, nađeno u NEB.

JPSOA prevodi ovaj izričaj kao da označava zašto bi YHWH morao biti “blagoslivljan”, 31:22a. On je jak i nepromjenjiv (tj. “pravi utvrđeni bedem”). *Jewish Study Bible* margina povezuje ovo s YHWH-om kao “stijenom jakosti”, “tvrđavom”, “liticom” (tj. stijenom), i “utvrdom” u 31:2-3 (str. 1316).

31:22 “Ja sam odbačen ispred Tvojih očiju” *Jewish Study Bible* (str. 1316) tumači ovaj izričaj kao značenje “odsutnost iz hrama” (tj. 2. Ljet 26:21, gdje je isto izricanje upotrijebljeno o bivanju Uzije nesposobnim, kao guba, da ide u Hram). *Niphal* oblik ovoga GLAGOLA (BDB 173, KB 202) nađen je jedino ovdje u SZ-u.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 31:23-24

²³O ljubite GOSPODINA, svi vi Njegovi pobožnici!

GOSPODIN brani vjerne

I naplaćuje u potpunosti ponositome.

²⁴Budite jaki i neka vaše srce bude hrabro,

Svi vi koji se uzdajete u GOSPODINA.

31:23-24 Kao što je obično u Psalmima zadnja kitica je:

1. upozorenje
2. opomena /savjet
3. skupna molitva.

Ovdje je to #2. Prvi GLAGOLI oba stiha su MNOŽINSKI IMPERATIVI:

1. ljubav YHWH – BDB 12, KB 17, *Qal* IMPERATIV; obično ovaj GLAGOL upućuje na YHWH-inu ljubav ili je JEDNINA psalmistove ljubavi
2. budite jaki – BDB 304, KB 302, *Qal* IMPERATIV; to je slijeđeno istoznačnicom, BDB 54, KB 5, *Hiphil* JUSIV (hebrejski paralelizam).

31:23 “Njegovi pobožnici” Ovo upućuje na vjerne sljedbenike (usp. Ps 30:4; 37:28; 50:5), ne na anđele (usp. Ps 29:1).

▣ Životna iskustva (i iskustva života nakon smrti) od:

1. vjernog – BDB 52 I
2. ponositog – BDB 793 I, KB 889, *Qal* PARTICIP GRAĐA BDB 144

suprotstavljena su:

1. obranjeni su – BDB 665, KB 718, *Qal* PARTICIP
2. naplaćeno je od njih – BDB 1022, KB 1521, *Piel* PARTICIP.

31:24 Kakav predivan savjet za sve vjerne sljedbenike (usp. Ps 27:14; 37:34; 62:5; 130:5; Iz 25:9)!

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Zašto je psalmist u takvoj tjeskobi?
2. Popišite fizičke i društvene posljedice grijeha.
3. Objasnite “sram” u SZ-nome okviru.
4. Je li stih 21 doslovan ili metaforički?
5. Zašto je tako mnogo Psalama pisano sa završetkom pojedinca ali u skupnome smislu?

PSALAM 32

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
blagoslovljenost oprosta i pouzdanja u Boga <u>MT uvod</u> <i>Psalam</i> Davidov. Maskil	radost oprosta	zahvala za ozdravljenje	ispovijed /priznanje i oprost	iskreno priznanje grijeha
32:1-2	32:1-2	32:1-2	32:1-2	32:1-2
32:3-7	32:3-5	32:3-4 32:5	32:3-4 32:5	32:3-4 32:5
32:8-11	32:6-7 32:8-9	32:6-7 32:8-9	32:6-7 32:8-9	32:6-7 32:8 32:9
	32:10-11	32:10-11	32:10-11	32:10 32:11

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Zbog uvoda MT-a mnogi znanstvenici vjeruju kako ovaj Psalam, kao i Psalam 51, opisuje Davidovi grijeh (tj. seksualni susret s Bat-Šebom i ubojstvo Urije, usp. 2. Sam 11), prikrivanje (usp. 2. Sam 12), i oprost (tj. iako su posljedice njegova grijeha uništile njegovu obitelj). U Poslanici Rimljanima 4:7-8 Pavao navodi 32:1-2 (LXX) kao upućivanje na Davida.

- B. Ovo je sigurno moguće ali to mora imati širi suzvuk i svrhu (usp. MNOŽINE stiha 11). Grijeħ i njegove posljedice zajedničke su svim ljudima (usp. Rim 1:8 - 3:18), čak i zavjetnim ljudima (usp. Rim 7; 1. Iv 1:5-10).
- C. Psalmistove fizičke poteškoće bila su milosrdna Božja djela što neće dozvoliti grješnoj zavjetnoj osobi ostati u njegovoj/njenoj pobuni (usp. Heb 12:7-13). Postoje posljedice za grijeh, i hvala Bogu, Bog milosrđa vodi nas usprkos njima. Kad grijeh obiluje, milost obiluje mnogo više (usp. Rim 5:20).
- D. Netko može reći koje su zamisli, događaji, i pitanja središte kulture po brojnim riječima upotrijebljenima za njen opis. Očito je Izrael bio dio zavjetne pobune (usp. 1. Kr 8), kao i njenog oprosta. Postoje mnoge riječi za grijeh i pobunu.
- E. Psalam 31 i Psalam 32 morali bi biti smješteni zajedno od urednika ili skupljača, jer oba raspravljaju o fizičkome ishodu grijeha (usp. Ps 31:9-10; 32:3-4).
- F. NASB *Study Bible* (str. 769) podastire zanimljivu teoriju o govornicima:
1. razgovor između Davida i YHWH u Šatoru, stihovi 1-2
 2. David govori YHWH-i u nazočnosti skupljenih štovatelja, stihovi 3-7
 3. svećenik naslovljava Davida u ime YHWH, stihovi 8-10
 4. David govori okupljenim štovateljima, stih 11.
- G. Ovaj Psalam naglašava:
1. grješnost ljudi
 2. milosrdnu narav Boga
 3. kako grješan čovjek može postati prihvatljiv svetome Bogu (tj. ispovijed).

Pavao koristi Psalam 32:1-2 u Poslanici Rimljanima 4, gdje raspravlja SZ-ne primjere "opravdanja milošću po vjeri" (usp. Rim 3:21-31; Gal 3; Ef 2:8-9), otkriva okvir kao SZ-ni primjer teme razvijane u NZ-u i one kojoj se dalo prednost u NZ-u. Ovo je srce o tome kako je nekome oprošteno, iako mehanizam za taj oprost (tj. Evandjelje Kristovo) nije spomenut. Ipak jasno je otkrivena milosrdna, milostiva dostupnost YHWH-ina oprosta (tj. "podignut i uklonjen" i "pokriven").

Ako YHWH može oprostiti Davidu, On može oprostiti tebi! Primi to kroz ispovijed i pokajanje! Onda stoj s opraštenjem u obećanjima!

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 32: 1-2

¹Kako je blagoslovljen onaj kome je prekršaj oprašten,
Čiji je grijeh pokriven!

²Kako je blagoslovljen čovjek kome GOSPODIN ne pripisuje nepravdu,
I u čijem duhu ne postoji prijevarena!

32:1 Pojam "blagoslovljen" (BDB 80, usp. Ps 1:1, upotrijebljen je u Psalmima 26 puta od 45 puta) ponavljan je u Mudrosnoj književnosti i opisuje vjerne sljedbenike:

1. Knjiga o Jobu 5:17; Psalam 94:12 – discipliniran od Šadaj(a)
2. Psalam 1:1 – uči i hoda u Božjoj riječi
3. Psalam 2:12 – uzima utočište u YHWH-i
4. Psalam 32:1-2 – grijeh je oprašten
5. Psalam 40:4; 84:12; Izreke 16:20 – pouzdaje se u YHWH-u
6. Psalam 41:1-3; Izreke 14:21 – uvažava siromašnoga
7. Psalam 80:6 – jakost je u YHWH-i
8. Psalam 89:12 – poznaje radost i hoda u svjetlu YHWH-ina lica
9. Psalam 119:2 – traži Njega čitavim srcem, pridržava se Njegova svjedočanstva
10. Psalam 112:1; 128:1 – boji se YHWH, hoda po Njegovim putovima

11. Psalam 146:5 – YHWH je u pomoći
12. Izreke 3:13 – nalazi mudrost
13. Izreke 8:32.34 – sluša YHWH-u, drži Njegove putove
14. Izreke 28:14 – boji se YHWH
15. Izreke 29:18 – drži YHWH-ine zakone.

Prva dva stiha ovoga Psalma iz LXX-e navedeni su od Pavla u Poslanici Rimljanima 4:7-8 u njegovu primjeru o Davidu kao blagoslovljenome čovjeku jer je njegov grijeh bio oprost.

Zabilježite različite riječi upotrijebljene za opis pobune protiv YHWH (usp. stih 5):

1. prekršaj – BDB 833, KB 981; označava namjeravano kršenje onoga što je Božja volja (tj. Savez)
2. grijeh – BDB 308, KB 306; označava promašaj (BDB 306) postavljene mete, ponovno ne neznanjem nego voljno
3. nepravda – BDB 730, KB 799; zlodjelo, krivnja (#1.2.3 pojavljuju se zajedno u Izl 34:7; Lev 16:21; Job 12:23; ovdje; Iz 59:12; Ez 21:24; Dn 9:24)
4. prijevara – BDB 941, KB 636; znači izdaja, lopovština, obmana (usp. Ps 52:2; 101:7; 120:2-3).

UBS *Handbook* spominje da je psalmist namjerno mijenjao MUŠKI ROD, ŽENSKI ROD (dva puta) kako bi pokazao potpunost (str. 303).

YHWH-in (zabilježite PASIVNE PARTICIPE) oprost opisan je kao pravednost dana grješnicima temeljen na Božjem milosrđu i njihovu pokajanju (ovo je teološka zamisao pripisanosti [usp. BDB 362, KB 359, Post 15:6; Rim 4:3; Gal 3:6]):

1. oprost (doslovno “podignuto i uzeto”) – BDB 669, KB 724, *Qal* PASIVNI PARTICIP, usp. Knjiga Izlaska 32:32; 34:7; Brojevi 14:18.19; Knjiga proroka Miheja 7:18; ista riječ niječna u Knjizi Izlaska 23:21; Knjiga o Jošui 24:19; Job 7:21; Knjiga proroka Izaije 2:9
2. pokriven (tj. stavio van pogleda, teološka zamisao u Iz 38:17; 43:25; Mih 7:19) – BDB 491, KB 487, *Qal* PASIVNI PARTICIP.

Ishod je osoba bez prijevare /lukavstva (usp. Iv 1:47). To ne znači bezgriješnost, nego pokajanje.

32:2 “čovjek” Ovo je hebrejska riječ *Adam* (BDB 9). U ranijim dijelovima Knjige Postanka (Post 1 - 3) to upućuje na Adama, prvotno ljudsko stvorenje, ali odnosi se na smisao ljudstva općenito.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 32:3-7

³Kad ja šutjeh o svome grijehu, moje tijelo oslabje

Od moga jecanja čitavoga dana.

⁴Jer danju i noću Tvoja ruka bijaše teška nada mnom;

Moja životnost bijaše isušena kao s velikom vrućicom ljetnom.

Selah.

⁵Ja priznah svoj grijeh Tebi,

I svoju nepravdu ja ne skrivah;

Rekoh: “Ja ću priznati svoj prijestup GOSPODINU”;

I Ti oprosti krivnju moga grijeha.

Selah.

⁶Zato, neka se svatko tko je pobožan moli Tebi u vrijeme kad Ti možeš biti nađen;

Zasigurno u poplavi velikih voda one ga neće doseći.

⁷Ti si moje zaklonište; Ti me štitiš od nevolje;

Ti me okružuješ s pjesmama o oslobođenju.

Selah.

32:3-7 Ova kitica suprotstavlja dva načina kako se baviti s grijehom:

1. šutjeti, skrivati ga:
 - a. kosti oslabljene, usp. Psalam 31:9-10
 - b. jecanje čitavoga dana
 - c. životnost (doslovno “krepkost”, BDB 545, usp. Br 11:8; upotrijebljeno jedino ovdje o tjelesnim tekućinama) se isušila (NET Biblija predlaže ispravak na “do moga uništenja”, str. 888 #29)
2. priznanje, ispovijed:
 - a. YHWH oprašta krivnju grijeha (usp. Izl 34:7; Br 14:18; Ps 85:2)
 - b. vraća osjećaj sigurnosti
 - c. YHWH je opet zaklonište

- d. YHWH ga štiti od nevolje
- e. on je okružen pjesmama o oslobođenju.

Postoji igra o YHWH-inoj ruci; u osudi ona je bila teška (stih 4; Ps 38:2; 39:10; Job 23:2) ali u ispovijedi ona ga štiti (stihovi 6-7).

32:4.5.7 “Selah” Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2 i Uvod u Psalme, VII.

32:5 “Ja ću priznati” Paralelizam redaka 1 i 2 zahtijeva rijetko značenje GLAGOLA (BDB 392, KB 389, *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu). Obično GLAGOL u *Hiphil*(u) znači “zahvaljivanje”, ali u nekoliko okvira “ispovijed” je očito značenje:

1. 1. Knjiga o Kraljevima 8:33.35; 2. Ljetopisa 6:24.26 označava “ispovijedati YHWH-ino ime”
2. ovdje i u Izrekama 28:13 okvir podrazumijeva “ispovijedanje grijeha”.

32:6 “u vrijeme kad Ti možeš biti nađen” Ovaj višeznačan izričaj može biti razumjet na nekoliko načina:

1. postoji određeno /primjereno vrijeme za pokajanje (LXX, Vulgata, NKJV)
2. molitva u vrijeme potrebe ili tjeskobe (usp. 2. Ljet 15:4; ispravak usp. NRSV, TEV, NJB)
3. MT ima “u vrijeme nalaženja” (usp. Ps 103:8-14; Iz 55:6). JPSOA prevodi ovo kao “kod otkrivanja [svoga grijeha]”.

▣ **“u poplavi velikih voda”** Voda, silna voda, često je upotrijebljena kao idiom o nevolji /tjeskobi /napadu (usp. Ps 69:1; 124:5; 144:7 i još divnije u Iz 43:2).

32:7 Ovo upućuje na Šator /Hram. Pjesme hvale pjesme su štovanja ili liturgije.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 32:8-11

⁸Ja ću te poučavati i učiti te putu kojim ti moraš ići;
 Ja ću te savjetovati sa Svojim okom nad tobom.
⁹Nemoj biti kao konj ili kao mazga koji nemaju razumijevanje,
 Čiji ukrasi obuhvaćaju žvale i uzde da ih drže u nadzoru,
 Inače oni neće doći blizu tebe.
¹⁰Mnoge su žalosti pokvarenog,
 Ali on tko se pouzda u GOSPODINA, dobrota će ga okruživati.
¹¹Budite radosni u GOSPODINU i radujte se, vi pravedni;
 I kličite od radosti, svi vi koji ste čestiti u srcu.

32:8-11 Psalmist govori sâm sebi (i drugima, stih 5) u YHWH-inu korist. Ovdje je Božanski odaziv, stih 8 (tri KOHORTATIVA)!:

1. stih 5: Ja ću priznati svoj prijestup – BDB 392, KB 389, *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu (vidjeti puniju bilješku u stihu 5)
2. stih 8: Ja ću te poučavati – BDB 968, KB 1328, *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu
 Ja ću te učiti – BDB 434, KB 436, *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljeno u KOHORTATIVNOME smislu
 Ja ću te savjetovati – BDB 419, KB 421, *Qal* KOHORTATIV, usp. Psalm 16:7.

32:8 “putu” Ovo je idiom za pobožan život (usp. Ps 1:1; 25:8-9).

▣ **“sa Svojim okom nad tobom”** Ovo je idiom osobne skrbi i prisutnosti (usp. 32:18; Ps 34:15 [navedeno u 1. Pt 3:12]; Job 36:7).

Za “oko(m)” upotrijebljeno o YHWH-i vidjeti Posebnu temu u Psalmu 2:4-6: Bog opisan kao čovjek (jezik antropomorfizama).

32:9 Osoba (MNOŽINA) koja se neće pokajati opisana je u pojmovima buntovničkih, ukroćenih životinja (usp. Iz 1:2-3). Palo ljudstvo živi na životinjskome stupnju obilježeno kao: “više i više za mene pod bilo koju cijenu!”

32:10 Ponovno oprečje:

1. pokvareni – mnoge žalosti
2. vjerni sljedbenik (tj. “on tko se pouzda u YHWH-u”), zavjetna odanost i ljubav okruživat će ga (usp. 32:7b).

▣ “**dobrota**” Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota (*hesed*).

▣ “**će... okruživati**” Ovaj GLAGOL (BDB 685, KB 738, *Poel* IMPERFEKT) također je upotrijebljen u stihu 7 o pjesmama oslobođenja i ovdje o YHWH-inoj dobroti (također zabilježite Pnz 32:10; PRIDJEV je upotrijebljen u Ps 34:7; 125:2). Kakav predivan idiom o YHWH-inoj prisutnosti i zaštiti!

32:11 Nizovi MNOŽINSKIH IMPERATIVA poučavaju vjernoga sljedbenika:

1. budite radosni – BDB 970, KB 1333, *Qal* IMPERATIV
2. radujte se – BDB 162, KB 189, *Qal* IMPERATIV
3. kličite od radosti – BDB 943, KB 1247, *Hiphil* IMPERATIV.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Popišite fizičke poteškoće povezane s neispovijeđenim grijehom. Što znači “ispovijed”?
2. Kako su Psalam 32 i 51 povezani?
3. Objasnite što stih 6a znači. Postoji li vrijeme za ispovijed koje može proći (tj. prozor prigode)?
4. Tko govori u stihovima 8-9?

PSALAM 33

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
hvala Stvoritelju i Zaštitniku	nadmoćnost GOSPODINA u Stvaranju i povijesti	Himna Bogu kao Stvoritelju i GOSPODINU povijesti	pjesma hvale	himna Providnosti
MT nema uvod				
33:1-5	33:1-3 33:4-5	33:1-3 33:4-5	33:1-3 33:4-5	33:1-3 33:4-5
33:6-12	33:6-7 33:8-9 33:10-12	33:6-7 33:8-9 33:10-12	33:6-7 33:8-9 33:10-12	33:6-7 33:8-9 33:10-12
33:13-17	33:13-15 33:16-17	33:13-17	33:13-15 33:16-17	33:13-15 33:16-17
3:18-22	33:18-19 33:20-22	33:18-19 33:20-22	33:18-19 33:20-22	33:18-19 33:20-22

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za sljedeće izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. NASB *Study Bible* (str. 770) predlaže da je ovaj Psalam dio liturgije:
1. levitskoga zbora:
 - a. vođa, stihovi 1-3
 - b. zbor, stihovi 4-19
 2. okupljeni štovatelji se odazivaju, stihovi 22-23.
- B. MT nema naslova (kao Psalmi 1; 2; 10), ali “novu pjesmu” u stihu 3, podrazumijeva neki veliki povijesni događaj. Zbog stihova 16-17, to vjerojatno upućuje na vojnu pobjedu.
- C. Pokrenut sam dosegom YHWH-inih svrha što uključuju sve (tj. vidjeti uporabu “svi /sve /svih” u 33:8.13-15). Zabilježite strašnu tvrdnju stiha 5b! Vidjeti pun popis tekstova što pokazuju završetak pogana od sâmog početka kao YHWH-inu konačnu svrhu u Savezu, 33:10-12 u mojim bilješkama.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 33:1-5

- ¹Pjevajte za radost u GOSPODINU, o vi pravedni;
Hvala je postajanje čestitim.
- ²Dajte zahvale GOSPODINU s lirom;
Pjevajte hvale Njemu s harfom od deset struna.
- ³Pjevajte Njemu novu pjesmu;
Igrajte vješto s klicanjem od radosti.
- ⁴Jer riječ GOSPODINOVA je čestita,
I svo Njegovo djelo učinjeno je u vjernosti.
- ⁵On ljubi pravednost i pravdu;
Zemlja je puna dobrote GOSPODINOVE.

33:1-5 Ova prva tri stiha postavljaju način Psalma u hvaljenju Boga (tj. pet usporednih IMPERATIVA):

1. pjevajte za radost u GOSPODINU – BDB 943, KB 1247, *Piel* IMPERATIV (ovaj isti GLAGOL završava Ps 32)
2. dajte zahvale – BDB 392, KB 389, *Hiphil* IMPERATIV
3. pjevajte hvale Njemu – BDB 274, KB 273, *Piel* IMPERATIV
4. pjevajte Njemu – BDB 1010, KB 1479, *Qal* IMPERATIV
5. igrajte vješto (BDB 618, KB 668, *Piel* INFINITIVNA GRAĐA) s klicanjem od radosti – BDB 405, KB 408, *Hiphil* IMPERATIV.

Stihovi 4 i 5 daju razloge za hvalu:

1. YHWH-ina riječ (BDB 182) je čestita (BDB 449)
2. svo Njegovo djelo *učinjeno* je u vjernosti (BDB 53, vidjeti Posebnu temu u Ps 12:1: Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu [ך[אנ])
3. On ljubi pravednost (BDB 842, vidjeti Posebnu temu u Ps 1:5: Pravednost) i pravdu (BDB 1048, vidjeti Posebnu temu u Ps 9:7-8: Sudac, osuda, i pravda [צדק] u Knjizi proroka Izaije)
4. Zemlja je puna YHWH-ine dobrote (BDB 338, usp. Ps 119:64; vidjeti Posebnu temu u Ps 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota [hesed]).

Ključ za mir i sigurnost je povjerenje i pouzdanje vjernoga sljedbenika u nepromjenjivu, milosrdnu, milostivu narav Boga koji je sklopio Savez (usp. Ps 102:27; Mal 3:6; Heb 13:8)! Glavno lice Biblije je Bog! To je Njegova priča! To je Njegov projekt i svrha!

33:2 Spomenuta su dva žičana glazbala:

1. lira (BDB 490) – ona ima od dvije do četiri strune. Bila je naširoko korištena u Drevnome Bliskom Istoku. To je ono što je David svirao za kralja Šaula da ga umiri (usp. 1. Sam 16:16)
2. harfa od deset struna (BDB 614 GRAĐA BDB 797). Ona je bila dio skupine glazbala korištenih i u svjetovnoj i u okolnosti šovanja (usp. 1. Sam 10:5).

▣ “**novu pjesmu**” Ljudi Drevnoga Bliskog Istoka pisali su pjesme u spomen glavnim događajima i osobama (usp. Izl 15; 1. Sam 22). Ovdje je osoba YHWH, Stvoritelj (usp. Ps 40:3; 96:1; 98:1; 144:9; 149:1; Iz 42:10; Otk 5:9; 14:3).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 33:6-12

⁶Riječju GOSPODINOVOM nebesa bijahu stvorena,
I dahom Njegovih usta sva njihova vojska.

⁷On skuplja vode mora zajedno kao gomilu;
On pohranjuje dubine u spremišta.

⁸Neka se sva zemlja boji GOSPODINA;
Neka se svi žitelji svijeta boje GOSPODINA.

⁹Jer On reče, i bijaše učinjeno;
On zapovjedi, i ono stoji čvrsto.

¹⁰GOSPODIN ukida vijeće naroda;
On osujećuje naume naroda.

¹¹Vijeće GOSPODINOVO stoji zauvijek,
Naumi Njegova srca od naraštaja do naraštaja.

¹²Blagoslovljen je narod čiji Bog je GOSPODIN,
Narod kojeg On izabra za Svoju vlastitu baštinu.

33:6-12 Ova kitica ima dvije glavne istine:

1. YHWH je Stvoritelj, stihovi 6-9 (vidjeti Posebnu temu u Ps 2:7: Monoteizam)
2. YHWH ima svrhu za narode, stihovi 10-12 (vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum).

33:6 “Riječju GOSPODINOVOM” Ovo zasigurno odražava Knjigu Postanka 1 - 2 (usp. Ps 104). Nadam se da ćete uzeti vremena i pogledati online moj egzegetski osvrt o Knjizi Postanka 1 – 2 na www.freebiblecommentary.org.

U hebrejskoj misli, Stvorenje je bilo iz ničega (*ex nihilo*) izgovorenom Riječju (*fiat*, usp. Ps 33:9; Post 1; Ps 148:5; 2. Kor 4:6; Heb 11:3). Riječ Božja idiom je za um ili volju Božju. Suvremeni vjernici bore se s mnogim pitanjima vezanima na Knjigu Postanka 1 – 2. Nova knjiga od Johna Waltona, *The Lost World of Genesis One*, bila mi je blagoslov dok sam se borio s tim pitanjima.

▣ “**nebesa**” Ovo upućuje na atmosferu iznad Zemlje. Drevni ljudi vidjeli su ih kao čvrstu kupolu rastegnute kože s prozorima za kišu. Zapamtite Biblija nije “protu-znanstvena” nego “pred-znanstvena”. Ona opisuje stvari s pet ljudskih osjetila, dok se one pojavljuju (tj. jezik fenomena). Budite pozorni kod suvremene zapadnjačke doslovnosti. Biblija je drevna istočnjačka Knjiga! Biblija treba biti Božja riječ za svoje dane prije negoli može biti Božja riječ za naše dane.

Ako vas zanimaju prikladna načela za tumačenje Biblije, pogledajte moj Seminar o tumačenju Biblije (video, audio, pisani tekst) na www.freebiblecommentary.org.

▣ “**sva njihova vojska**” Ovo upućuje na dovršeno stvaranje ove planete (usp. Post 2:1). Drevni ljudi vidjeli su nebeska svjetla (Sunce, Mjesec, zvijezde, planete, komete) kao kretanje preko kupole. Ona nisu bila bogovi nego samo dio YHWH-ina predivnoga fizičkog Stvorenja. Mislim da Knjiga Postanka 1 djeluje teološki kako bi obescijenila babilonske bogove, baš kao što pošasti Knjige Izlaska 7 – 11 djeluju za obescijenjivanje egipatskih bogova.

33:7 Pitanje “vode” ima nekoliko vidova:

1. Knjiga Postanka ne spominje posebice Božje stvaranje vode
2. u mitologiji Drevnoga Bliskog Istoka slana voda i slatka voda bili su bogovi. YHWH ih je pobijedio!
3. voda postaje sredstvo YHWH-ine osude i ponovnoga započinjanja s Noom (usp. Post 6 - 9)
4. voda je bila ključna za ljude Drevnoga Bliskog Istoka. Oni su razvili štovanje plodnosti kao način osiguranja redovitih prirodnih ciklusa (tj. kiše u njenim sezonama).

▣

NASB, NKJV, REB

NASB na margini

NRSV

“kao gomilu”

“u vodenoj koži”

“kao u boci”

NJB "kao ustavu"
LXX "kao vinski mijeh"
JPSOA "kao humak"

MT ima "gomilu" (BDB 622, 17, usp. Izl 15:8; Jš 3:13.16; Ps 78:13). To izgleda upućuje na Knjigu Postanka 1:9. UBS *Text Project* daje tome ocjenu "B" (tj. neka sumnja).

NASB na margini, NRSV, LXX uzimaju to iz različitoga korijena, BDB 609 (usp. Jš 9:4.13; Suci 4:19; Ps 56:8; 119:83).

Postoji akadski i ugaritski korijen, 𐤂𐤍, što znači "posuda" ili "boca".

33:8 Ovaj stih započinje s dva GLAGOLA upotrijebljena u ZAPOVJEDNOME smislu (tj. "neka svi...):

1. neka se sva Zemlja boji YHWH /obožava YHWH-u (BDB 431, KB 432, *Qal IMPERFEKT*, usp. Ps 67:7)
2. neka se svi žitelji svijeta (vidjeti Posebnu temu u Ps 1:2: Pojmovi za Božje otkrivenje [korišteni u Ponovljenome zakonu i Psalmima]) boje (BDB 158, KB 185, *Qal IMPERFEKT*) Njega.

Zabilježite paralelizam. YHWH, ne priroda, jeste Onaj kojeg se treba bojati. Neprijatelj biblijske vjere danas u zapadnjačkim društvima je "naturalizam", svemir bez uzroka, nesvrshodan svemir.

33:9 Vidjeti bilješku u stihu 6.

33:10-12 Teološke tvrdnje što se odnose na fizičko Stvorenje sad se usredotočuju na svrhu toga Stvorenja, što je zajedništvo sa Stvoriteljem (usp. Post 1:26.27; 3:8).

Ovi narodi "[naroda]" (tj. pogani) nisu drugotna misao nego YHWH-ina svrha od početka (usp. Post 3:15; 12:3; Izl 19:5; Ps 22:27; 66:1-4; 86:8-10; Iz 2:2-4; 12:4-5; 25:6-9; 42:6-12; 45:22-23; 49:5-6; 51:4-5; 56:6-8; 60:1-3; 66:23; Mih 4:14; Mal 1:11; Iv 3:16; 4:42; Djela 10:34-35; 1. Tim 2:4; Tit 2:11; 2. Pt 3:9; 1. Iv 2:1; 4:14). Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum.

33:10 "vijeće" Ovo "vijeće (BDB 420, tj. svrha) GOSPODINOVO stoji zauvijek" (usp. Job 23:13; Izr 19:21). Amen!

33:12 Je li Bog odabrao neke za spasenje ili sve? To je teško pitanje Božje suverenosti nasuprot ljudske slobodne volje. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 25:12: Izbor /predestinacija i potreba za teološkom ravnotežom.

Ljubav, naum, i svrhe YHWH uključuju, ali šire su negoli potomstvo Abrahamovo! On želi da Ga svi spoznaju (vidjeti popis tekstova Pisma gore)!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 33:13-17

¹³GOSPODIN gleda s nebesa;

On vidi sve sinove čovječje;

¹⁴Iz Svoga prebivališta On pazi

Na sve žitelje zemlje,

¹⁵On koji oblikuje srca svih njih,

On koji razumije sva njihova djela.

¹⁶Kralj nije spašen moćnom vojskom;

Ratnik nije oslobođen velikom snagom.

¹⁷Konj je lažna nada za pobjedu;

Niti on oslobada ikoga svojom velikom snagom.

33:13-17 Ova se kitica usredotočuje na YHWH-inu imanentnost [prisutnost u svim pojavama – op.prev.] (usp. Ps 14:2; 102:19). On zna što se događa na Zemlji u životima pojedinaca (usp. Izl 3:7-9; Mt 6:25-34; 10:30; Lk 21:18; Djela 27:34; ova ista slika nađena je u nekoliko SZ-nih tekstova, tj. 1. Sam 14:45; 2. Sam 14:11; 1. Kr 1:52). Životi vjernih sljedbenika nisu pod nadzorom sreće, prilike, sudbine, nego izravno pod nadzorom vjere, Boga! Živite pobožno za Njega!

Zabilježite koliko se često "sve /svih" (BDB 481) pojavljuje u ovome Psalmu, 33:8a.b.13b.14b.15a.b. YHWH je stvorio sve i zapisuje o svima od Svoga ljudskoga Stvorenja! Život je dar sa svrhom. Svi će ljudi dati račun za svoje upravljanje tim darom!

33:15 YHWH je oblikovao (BDB 427, KB 428, *Qal* PARTICIP, usp. Post 2:7.8.19) sve ljude i zna njihove živote (usp. Ps 139). On je prikladan Sudac jer On poznaje našu volju, pobude, djela, i posljedice (vidjeti puni popis tekstova o ovome predmetu u Ps 28:4).

33:16-17 Ljudski događaji, povijest, nisu slučajni nego svrsishodni. YHWH koristi čak i zlo za Svoje svrhe. Stvari se ne događaju samo tako! Sad budimo poštteni, ovo je pali svijet i ovo sve što se događa nije YHWH-ina volja. On dopušta da naši odabiri donose plod (tj. dobar ili loš). Zemlja je bila pogođena grijehom čovječanstva (usp. Post 3; Iz 53:6; Rim 8:18-23). Tajnovitost jeste ova:

1. YHWH-ina suverenost
2. ljudski odabiri
3. mreža fizičke djelatnosti.

Oči vjere traže Boga u svim događajima (usp. stihove 18-22). Pokvareni traže silu, bogatstva, zla, nepogode i prilike za sebe! Ljudi ne smiju položiti nadu u vojnu snagu (usp. Ps 2).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 33:18-22

- ¹⁸Gle, oko GOSPODINOVO je na onima koji se boje Njega,
Na onima koji se nadaju Njegovoj dobroti,
¹⁹Da će osloboditi njihove duše od smrti,
I održati ih na životu u oskudici.
²⁰Naša duša čeka na GOSPODINA;
On je naša pomoć i naš štit.
²¹Jer naše srce raduje se u Njemu,
Jer mi se pouzdajemo u Njegovo sveto ime.
²²Neka Tvoja dobrota, o GOSPODINE, bude nad nama,
Kao što smo se nadali u Tebi.

33:18-22 Zabilježite kako je obilježen vjerni sljedbenik:

1. oni koji se boje YHWH, stih 18
2. oni koji se nadaju Njegovoj dobroti, stih 18
3. oni koji čekaju na YHWH-u, stih 20
4. oni koji vide Njega kao svoju pomoć i štit, stih 20
5. oni koji se raduju u Njemu, stih 21
6. oni koji se pouzdaju u Njegovo sveto Ime, stih 21
7. oni koji se nadaju (doslovno "čekaju") u Njemu, stih 22.

YHWH-ina volja:

1. drži Svoje oči na njima, stihovi 13-15
2. oslobađa ih (BDB 664, KB 717, *Hiphil* INFINITIVNA GRAĐA)
3. čuva ih (BDB 310, KB 309, *Piel* INFINITIVNA GRAĐA)
4. pomaže (BDB 740) i štiti (BDB 171) ih.

Zabilježite kako je na završetku mnogih Psalama, MNOŽINA upotrijebljena za proširenje molitve /hvale od jednoga na sve vjerne sljedbenike.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Popišite IMPERATIVE u stihovima 1-3 koji se odnose na glazbeno štovanje. Zašto je glazba tako važan vid štovanja?
2. Kako stihovi 6-9 odražavaju Knjigu Postanka 1?
3. Objasnite stih 11 vašima vlastitim riječima.
4. Kako stih 15 odražava Knjigu Postanka 1:26-28?
5. Ima li YHWH “oko”?

PSALAM 34

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
GOSPODIN Davatelj i Osloboditelj	radost onih koji se pouzdaju u Boga	zahvala za oslobođenje od nevolje (akrostih)	hvaljenje Božje dobrote	hvaljenje Božje pravde (akrostih)
<u>MT uvod</u> <i>Psalam</i> Davidov kad je hinio ludilo pred Abimelekom, kad ga je otjerao i on je otišao.				
34:1-3	34:1-3	34:1-3	34:1-3	34:1 (<i>Alef</i>) 34:2 (<i>Bet</i>) 34:3 (<i>Gimel</i>)
34:4-7	34:4-7	34:4-10	34:4-7	34:4 (<i>Dalet</i>) 34:5 (<i>He</i>) 34:6 (<i>Zajin</i>) 34:7 (<i>Het</i>)
34:8-14	34:8-10 34:11-14	34:11-14	34:8-10 34:11-14	34:8 (<i>Tet</i>) 34:9 (<i>Jod</i>) 34:10 (<i>Kaf</i>) 34:11 (<i>Lamed</i>) 34:12 (<i>Mem</i>) 34:13 (<i>Nun</i>) 34:14 (<i>Samek</i>)
34:15-18	34:15-16 34:17-18	34:15-18	34:15-18	34:15 (<i>Ajin</i>) 34:16 (<i>Pe</i>) 34:17 (<i>Sade</i>) 34:18 (<i>Kof</i>)
34:19-22	34:19-22	34:19-22	34:19-21 34:22	34:19 (<i>Reš</i>) 34:20 (<i>Šin</i>) 34:21-22 (<i>Tau</i>)

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovaj je Psalam akrostih. Svaki stih (osim stiha 5, koji ima dva hebrejska slova) započinje s narednim slovom hebrejskoga alfabeta, 22 slova.
Zanimljivo je da ako jedan spjev u akrostihu ide iznad 22 slova naredno je slovo redovito *Pe*.
- B. Postoji nekoliko primjera za oblik akrostiha:
1. Psalam 9 - 10 (ali nedovršeno, pet suglasnika nedostaje a dva su obrnuta)
 2. Psalam 25 (jedan suglasnik nedostaje)
 3. Psalam 34 (jedan stih ima dva suglasnika)
 4. Psalam 37 (svaka dva stiha započinju s narednim slovima)
 5. Psalam 111 (dva suglasnika za svaki stih)
 6. Psalam 112 (dva suglasnika za svaki stih)
 7. Psalam 119 (osam stihova za svaki naredni suglasnik)
 8. Psalam 145 (nije dovršen).
- C. Zabilježite da se YHWH (tj. GOSPODIN) pojavljuje u gotovo svakome stihu. Psalam je o YHWH-i. Ljudi Ga znaju po:
1. Njegovim djelima (usp. Neh 9)
 2. Njegovim obećanjima (posebice Post 12; Lev 26; Pnz 27 - 30)
 3. Njegovu Savezu (Post – Pnz)
 4. Njegovu Sinu (Iv 1:1-14; Kol 1:13-16; Heb 1:2-3).

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 34:1-3

- ¹Ja ću blagoslivljati GOSPODINA u sva vremena;
Njegova hvala bit će neprestano u mojim ustima.
- ²Moja duša hvalit će se u GOSPODINU;
Ponizan će čuti to i radovati se.
- ³O veličajte GOSPODINA sa mnom,
I uzvisujmo Njegovo ime zajedno.

34:1-3 Ovo je kitica svjedoka. Započinje s JEDNINSKIM KOHORTATIVOM i završava s MNOŽINOM. YHWH je prevelik i predivan u naravi i djelima da ne bi bio hvaljen!:

1. ja ću blagoslivljati YHWH-u – BDB 943, KB 1247, *Piel* KOHORTATIV, JEDNINA
2. uzvisujmo Njegovo Ime – BDB 926, KB 1202, *Polel* KOHORTATIV, MNOŽINA.

Zabilježite kako je obilježena hvala:

1. u sva vremena – ovo je važan podsjetnik da YHWH mora biti hvaljen u dobrim ili teškim vremenima; On se ne mijenja. Njegovo je milosrđe uvijek prisutno! Samo se naša gledišta mijenjaju. Vjera mora nastaviti potvrđivati Njegovu prisutnost i hvalu, usp. 1. Poslanicu Solunjanima 5:16-18
2. neprestano (BDB 556, usp. Ps 35:27; 40:16; 70:4; 71:6) u mojim ustima – hvala ne smije biti ovisna o osobnim okolnostima nego mora biti redovito djelovanje primatelja milosti
3. hvala se mora dizati od svih ljudi (tj. “poniznoga”, doslovno “nesretnog”, “siromašnog”, ili “slabog”, BDB 776). Svi ljudi imaju mnogo toga za što moraju hvaliti Boga!
4. zajedno – hvala je oboje i pojedinačna i skupna (tj. zajedno, BDB 403), kao što štovanje mora biti. Mi donosimo svoje pojedinačne potrebe pred Njega kao i naše “zajedničke potrebe”. Jedinstvo i zajedništvo među vjernim sljedbenicima pokazuju hvalu Bogu i svjedoče drugima!

34:2 “hvalit” Hebrejski GLAGOL (BDB 237 II, KB 248, *Hithpael* IMPERFEKT), u *Hithpael*(u) znači “hvaliti se”, “radovati se”, ili “biti hvaljen” (usp. 1. Kr 20:11; 1. Ljet 16:10; Ps 64:11; 105:3; 106:5; Izr 20:14; 25:14; 27:1; Iz 41:16; 45:25; Jer 9:23).

Za teološku zamisao “hvaliti se” vidjeti Posebnu temu u Psalmu 20:7: Hvastanje.

34:3 “O veličajte GOSPODINA” Ovaj GLAGOL (BDB 152, KB 178, *Piel* IMPERATIV) jeste zapovijed da izrazimo Bogu svoju zahvalnost srca s našom hvalom. Prije nego podlegnemo životnoj krhkosti ili poteškoćama trenutačnih stanja, sami sebe moramo podsjetiti o ovome:

1. tko Bog jeste
2. što je On učinio
3. što On čini.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 34:4-7

⁴Ja vidjeh GOSPODINA, i On mi odgovori,
I oslobodi me od svih mojih strahova.
⁵Oni gledaše na Njega i bijahu ozareni,
I njihova lica nikad neće biti posramljena.
⁶Ovaj siromašan čovjek može vapiti, i GOSPODIN ga ću
I spasiti ga iz svih njegovih nevolja.
⁷Andeo GOSPODINJI utaboruje se oko onih koji se boje Njega,
I izbavlja ih.

34:4-7 Ova kitica razvija misli prve. Zabilježite kako se kreće od JEDNINE (tj. Ja vidjeh YHWH-u) do MNOŽINE (tj. Oni gledaše na Njega), baš kao i prva kitica.

1. Psalmistu, YHWH:
 - a. odgovorio mu je – BDB 772, KB 851, *Qal* PERFEKT
 - b. oslobodio ga je od svih njegovih strahova – BDB 664, KB 717, *Hiphil* PERFEKT.
2. Za skupinu:
 - a. YHWH je čuo, stih 6
 - b. YHWH je spasio nevoljnoga
 - c. YHWH-in anđeo utaborio se oko onih koji se boje Njega (usp. Zah 9:8; YHWH Osobno u Ps 125:2)
 - d. YHWH ih je izbavio
3. LXX, Sirijska verzija, Vulgata imaju “gledati” i “biti ozaren” kao IMPERATIVE. MT ima PERFEKTE u 34:5. Vjerni sljedbenici nisu nikad sami ili odvojeni. Njihov vjerni Bog uvijek je prisutan i kod spremnih!

34:7 “Anđeo GOSPODNJI” Anđeli su sluge izbavljenih (usp. Br 20:16; Ps 91:11; Iz 63:9; Dn 3:28; 6:22; Mt 18:10; Djela 12:11; Heb 1:14). Vidjeti Posebnu temu dolje.

POSEBNA TEMA: ANĐEO GOSPODNJI

Očito da Božanstvo u SZ-u objavljuje Sâmo Sebe fizički u ljudskome obliku. Pitanje do kojeg trinitarijanci dolaze jeste koja Osoba Trojstva ispunjava ovu ulogu. Budući da su Bog Otac (YHWH) i Njegov Duh dosljedno netjelesni, čini se mogućim predložiti kako su ova ljudska očitovanja pred-utjelovljeni Mesija.

Kako bi prikazali poteškoće na koje pojedinac nailazi u pokušaju poistovjećivanja teofanije s anđelima sastavljena je sljedeća lista objašnjenja:

1. Anđeo Gospodnji kao anđeo
 - a. Knjiga Postanka 24:7.40
 - b. Knjiga Izlaska 23:20-23; 32:34
 - c. Knjiga Brojeva 22:22
 - d. Knjiga o Sucima 5:23
 - e. 2. Knjiga o Samuelu 24:16
 - f. 1. Knjiga Ljetopisa 21:15-30
 - g. Knjiga proroka Zaharije 1:12-13
2. Anđeo Gospodnji kao teofanija:
 - a. Knjiga Postanka 16:7-13; 18:1 - 19:1; 22:11-15; 31:11.13; 48:15-16
 - b. Knjiga Izlaska 3:2.4; 14:19 (13:21)
 - c. Knjiga o Sucima 2:15; 6:22-24; 13:3-23
 - d. Knjiga proroka Hošee 12:3-4
 - e. Knjiga proroka Zaharije 3:1-5.

▣ **“onih koji se boje Njega”** Ovo je *Qal* AKTIVNI PARTICIP (BDB 431, KB 432) što opisuje vjerne sljedbenike (usp. Ps 15:4; 25:12.14; 31:19; 61:5; 66:16; 103:11; 118:4; Pnz 28:58; Neh 1:11).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 34:8-14

- ⁸**O ispitajte i vidite da je GOSPODIN dobar;**
Kako je blagoslovljen čovjek koji uzima utočište u Njemu!
⁹**O bojte se GOSPODINA, vi Njegovi sveti;**
Jer za one koji se Boje Njega nema oskudice.
¹⁰**Mladi lavovi oskudijevaju i trpe glad;**
Ali oni koji traže GOSPODINA neće biti u oskudici ijedne dobre stvari.
¹¹**Dođite, vi djeco, slušajte me;**
Ja ću vas učiti strahu GOSPODINOVU.
¹²**Tko je čovjek koji žudi za životom**
I ljubi *duljinu* dana tako da može vidjeti dobro?
¹³**Čuvajte svoj jezik od zla**
I svoje usne od govorenja prijevare.
¹⁴**Odvojite se od zla i činite dobro;**
Tražite mir i idite za njim.

34:8-14 Zato jer je YHWH “dobar” (BDB 373 II), Njegovi su vjerni sljedbenici (tj. sveti, BDB 872) upozoreni neka:

1. ispitaju – BDB 380, KB 377, *Qal* IMPERATIV, usp. Poslanica Hebrejima 6:5
2. vide – BDB 406, KB 1157, *Qal* IMPERATIV (navođeno od Petra u 1 Pt 2:3 iz LXX-e)
3. uzmu utočište – BDB 340, KB 337, *Qal* IMPERATIV
4. boje se – BDB 431, KB 432, *Qal* IMPERATIV
- 5.6. dođu (BDB 229, KB 246, *Qal* IMPERATIV), slušaju (BDB 1033, KB 1570, *Qal* IMPERATIV) psalmistu da ih uči strahu YHWH-inu, stih 11.

Ishodi njihova djelovanja su:

1. nema oskudice, stih 9b; Psalam 23:1
2. oni neće biti u oskudici ijedne dobre stvari, stih 10b; Psalam 84:11
3. dug život, stih 12.

Ovdje su psalmistova učenja za dug, sretan život:

1. čuvati svoj jezik od zla i usne od govorenja prijevare – BDB 665, KB 718, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 12:3-4; 15:2-3; 73:8-9; Jakovljeva poslanica 3:5-12
2. odvojiti se od zla – BDB 693, KB 747, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 37:27; Knjiga proroka Izaije 1:16
3. činiti dobro – BDB 793, KB 889, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 37:27; Knjiga proroka Izaije 1:17
4. tražiti mir – BDB 134, KB 152, *Piel* IMPERATIV, usp. Evandjelje po Marku 9:50; Poslanica Rimljanima 14:19; 1. Korinćanima 7:15; 2. Korinćanima 13:11; 1. Solunjanima 5:13; Hebrejima 12:14; Jakov 3:17-8
5. ići za mirom – BDB 922, KB 1191, *Qal* IMPERATIV, usp. isto kao #4.

Zabilježite ravnotežu između onoga što čini YHWH za vjernog sljedbenika i što oni moraju činiti sami za sebe.

Postoje odabiri i posljedice, i pozitivne i negativne (naredna kitica djelomičan je popis!)

Petar navodi iz ovoga Psalma u 1. Petrovoj poslanici 3:

1. 1. Petrova poslanica 3:10 – Psalam 34:12.13
2. 1. Petrova poslanica 3:11 – Psalam 34:14
3. 1. Petrova poslanica 3:12 – Psalam 34:15-16.

On vidi da to odgovara njegovu naglasku na ujedinjenome zajedništvu (tj. “neka svi budu u skladu, suosjećajni, bratski, dobrodušni, i ponizni u duhu, ne vraćajući zlo za zlo ili uvredu za uvredu, nego umjesto toga neka blagoslivljaju”, 1. Pt 3:8-9).

34:8 “GOSPODIN (je) dobar” “Dobar” (BDB 373 II) jeste ključna riječ u ovoj kitici (usp. 1. Sol 5:15):

1. YHWH je dobar (PRIDJEV), stih 8, usp. Psalam 25:8; 86:5; 100:5; 106:1; 107:1; 118:1.29; 145:9; 1. Knjiga Ljetopisa 16:34; Ezra 3:11; Knjiga proroka Jeremije 33:11; Nahum 1:7
2. oni koji traže Njega neće biti u oskudici ikoje dobre stvari (BDB 481 GRAĐA BDB 375), stih 10, usp. Psalam 84:11
3. strah od YHWH donosi dug, dobar (BDB 373) život, stih 12
4. odvojiti se od zla i činiti dobro (BDB 373), stih 14
5. zabilježite uporabu pojam “dobro” u Poslanici Rimljanima 8:28.

34:9

NASB, NKJV

“sveti”

NRSV, NJB

“sveti”

TEV

“narod”

JPSOA

“posvećeni”

REB

“sveti narod”

PRIDJEV (BDB 872) može obilježiti:

1. Mesiju, Psalam 16:3 (kao Davidovo konačno sjeme)
2. anđele ili Nebesko vijeće, Knjiga o Jobu 5:1; 15:15; Psalam 89:5-6.7; Knjiga proroka Daniela 8:13; Zaharija 14:5
3. vjerne sljedbenike:
 - a. svećenike – Knjiga Brojeva 16:5.7; Psalam 106:16 (Aron)
 - b. levite – 2. Knjiga Ljetopisa 35:3
 - c. proroke – 2. Knjiga o Kraljevima 4:9
 - d. nazireje – Knjiga Brojeva 6:5.8
 - e. Izrael – Knjiga Izlaska 19:6; Levitski zakonik 11:44.45; 19:7; 20:7.26; 21:6; Brojevi 15:40; Ponovljeni zakon 7:6; 14:2.21; 26:19; 28:9.

Ovdje to upućuje na vjerne sljedbenike.

34:10

NASB, NKJV, NRSV, NJB

“lavovi”

LXX, Pešita

“stijena”

REB
NEB

“knezovi”
“nevjernici” (iz arapskoga korijena)

MT ima “lavovi”. Pitanje je: “Na koga slika upućuje?” Najbolje izgleda suprotstaviti ih s “ponizan”, “nevoljan”, ili “siromah” (BDB 776) iz stihova 2 i 6.

34:11 “djeco” Ovo je doslovno “sinovi” (BDB 119). U Mudrosnoj književnosti učitelj je nazvan “otac” a učenici “sinovi” (tj. Izr 1:8; 4:1.10.20; 6:1.20; 24:13.21).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 34:15-18

- ¹⁵Oči GOSPODINOVE su prema pravednima
I Njegove uši su *otvorene* za njihove vapaje.
¹⁶Lice GOSPODINOVO je protiv zlotvora,
Da uništi spomen o njima sa zemlje.
¹⁷Pravednici vape, i GOSPODIN sluša
I oslobađa ih iz svih njihovih nevolja.
¹⁸GOSPODIN je blizu onima slomljena srca
I spašava one koji su smlavljeni u duhu.

34:15-18 Ova kitica pokazuje ishode pobožnoga ili nepobožnoga življenja:

1. pobožno:
 - a. YHWH-ine oči (prisutnost i skrb) su prema pravednima, stih 15a
 - b. YHWH-ine uši čuju njihov vapaj, stihovi 15b.17
 - c. YHWH ih oslobađa iz svake njihove nevolje, stih 17b
 - d. YHWH je blizu onima slomljena srca, stih 18a
 - e. YHWH spašava one koji su smlavljeni u duhu, stih 18b; Knjiga proroka Izaije 57:15
2. nepobožno:
 - a. YHWH-ino lice je protiv zlotvora, stih 16a
 - b. spomen na njih je uništen (BDB 503, KB 500, *Hiphil* INFINITIVNA GRAĐA), stih 16b; ova slika upućuje na smrt.

Postoji nekoliko antropomorfizama u ovoj kitici što koriste ljudsko tijelo za opis YHWH (vidjeti Posebnu temu u Ps 2:4-6: Bog opisan kao čovjek [jezik antropomorfizama]):

1. oči
2. uši
3. lice.

34:18 “GOSPODIN je blizu” Kakvo predivno obećanje (usp. Pnz 4:7; Ps 119:51; 145:18). Potresno je da sveti Bog želi zajedništvo s grješnim ljudima. On nas traži i slijedi nas. Mi smo bili stvoreni od Njega za zajedništvo s Njim (usp. Post 1:26.27; 3:8). Bez obzira kako loše postaju stvari (tj. “slomljena srca”, usp. Ps 147:3; Iz 61:1 i “oni koji su smlavljeni u duhu”, usp. Ps 51:17; Iz 57:15), Gospodin je blizu vjernim sljedbenicima!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 34:19-22

- ¹⁹Mnogo je nesreća pravednika,
Ali GOSPODIN ga oslobađa iz svih njih.
²⁰On čuva sve njegove kosti,
Nijedna od njih nije slomljena.
²¹Zao će ubiti pokvarenog,
I oni koji mrze pravednika bit će osuđeni.
²²GOSPODIN izbavlja dušu Svojih slugu,
I nijedan od onih koji uzimaju utočište u Njemu neće biti osuđen.

34:19-22 Ova kitica nastavlja prethodnu, ali naglašava različite posljedice između pobožnika i nepobožnika. Zadnje dvije kitice su paralelizam na drugome stupnju.

1. YHWH-ina djelovanja prema Njegovim vjernim sljedbenicima:
 - a. On ih oslobađa iz njihovih mnogih nesreća, stih 19
 - b. On čuva sve njihove kosti da budu neslomljene (tj. slika za zdravlje), stih 20
 - c. On iskupljuje (vidjeti Posebnu temu u Ps 19:14: Otkupnina /iskupljenje) Svoje sluge, stih 22a
 - d. nijedan od onih koji uzimaju utočište u Njemu neće biti osuđen, stih 22b.
2. YHWH-ina djelovanja prema nevjernima:
 - a. On će pogubiti pokvarenog, stih 21a (usp. stih 16)
 - b. oni koji mrze pravednika bit će osuđeni, stih 21b.

34:19 Postoji potreba da budu učinjene dvije glavne točke o ovome stihu:

1. pravednik je patio /pati/ patit će u ovome palom svijetu (usp. Ps 37:39; 50:15; Dn 12:1; Mt 5:10-12; Iv 15:18-21; 16:1-3; 17:14; Djela 14:22; Rim 5:3-4; 8:17.18-23; 2. Kor 4:16-18; 6:3-10; 11:23-30; Fil 1:29; 1. Sol 3:3; 2. Tim 3:12; Jak 1:2-4; 1. Pt 4:12-16)
2. Bog je s njima u i kroz njihove nesreće. Ponekad On odabire čudesnoga osloboditelja ali često On to ne čini (vidjeti Posebnu temu u Ps 30:2: Je li ozdravljenje Božji naum za svako doba?). Njegova prisutnost naša je najveća potreba i obećanje. On zna kroz što mi prolazimo (usp. Izl 3:7).

34:20 Slomiti kosti osobe bio je idiom za Božju osudu (usp. Ps 51:8; Iz 38:13; Tuž 3:4). Prema tome, nijedna slomljena kost bio je idiom o nepotrebnosti osude (tj. pravedna osoba).

Ovaj je stih naveden u Evanđelju po Ivanu (usp. Iv 19:36, zajedno sa Zah 12:10 u Iv 19:37) kao proročko naviještanje. Ja mislim da je to bolje razumjeti kao doktrinarno razumijevanje. Psalam 34:20 nije nagovještaj o smrti Mesije nego o obećanju zdravlja i dobroga bivanja za vjernog sljedbenika.

Ovdje je poteškoća, hermeneutička teorija tvrdi kako izvorna nakana nadahnutoga autora jeste mjesto za početak razumijevanja teksta, u književnome i povijesnome okviru. Ovo je zasigurno istina. Ali mi moramo dopustiti NZ-im nadahnutim autorima pravo uporabe doktrine. Mi ne možemo reproducirati njihov način zato jer mi nismo nadahnuti, ali oni su bili. Dakle, u ovim slučajevima NZ-na upotreba mora biti valjana, ali ona bi često mogla biti iznenađenje za SZ-noga autora.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Tko je “Anđeo GOSPODNI”? Gdje je drugdje spomenut u Psalmima?
2. Kako i zašto je stih 8 dva puta naveden u NZ-u (Heb 6:5; 1. Pt 2:3)?
3. Zašto autor naziva svoje slušatelje “djeco”?
4. Popišite dijelove ljudskoga tijela korištenih za opis YHWH u stihovima 15-17.
5. Što hebrejski idiom “čuva sve njegove kosti” znači?
6. Što su suzvučja stiha 19 u palome svijetu?
7. Što riječ “duša” znači u SZ-u?

PSALAM 35

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
molitva za izbavljenje od neprijatelja	GOSPODIN Osvetnik Svoga naroda	molitva za oslobođenje od osobnih neprijatelja (Tužaljka)	molitva za pomoć	molitva o čistosti u progonstvu
<u>MT uvod</u> "Psalam Davidov."				
35:1-8	35:1-3 35:4-8	35:1-3 35:4-6 35:7-8	35:1-3 35:4-6 35:7-8	35:1-3 35:4 35:5-6 35:7-8
35:9-16	35:9-10 35:11-14 35:15-16	35:9-10 35:11-12 35:13-14 35:15-16	35:9-10 35:11-14 35:15-16	35:9-10 35:11-12 35:13-14 35:15-16
35:17-21	35:17-18 35:19-21	35:17-18 35:19-21	35:17-18 35:19 35:20-25	35:17-18 35:19 35:20-21
35:22-26	35:22-25 35:26	35:22-25 35:26	35:26	35:22-24 35:25-26
35:27-28	35:27-28	35:27-28	35:27-28	35:27 35:28

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak

3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovaj je Psalam prevladan s:
 1. molitvenim zahtjevima (8 IMPERATIVA) za YHWH-inu pomoć protiv neprijatelja
 2. JUSIVIMA (23) opisujući čemu se psalmist nada da će se dogoditi onima koji su:
 - a. njegovi neprijatelji
 - b. njegovi pomagači.
- B. U mnogim je Psalmima teško poistovjetiti tko su protivnici. U ovome Psalmu (tj. 35:12-14) očito je da su to bili bliski zavjetni poznanici. To čini bol zbog izdaje sve jačom! Međutim, stihovi 1-8 izgleda podrazumijevaju vojnoga protivnika.
- C. Psalam 34 i Psalam 35 jedini su Psalmi gdje je “Anđeo YHWH-in” spomenut. Ovo je možda zašto su oni bili smješteni jedan do drugoga. Psalmi su bili odabrani, uređeni, i sastavljeni od nepoznatih ljudi nepoznatim tijekom. Vjerom mi vjerujemo da su oni bili vođeni Duhom.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 35:1-8

- ¹Jagmi se, O GOSPODINE, s onima koji se jagme sa mnom;
Bori se protiv onih koji se bore protiv mene.
- ²Zakvači oklop i štit
I ustani za moju pomoć.
- ³Izvuci i koplje i ratnu sjekiru da presretnoš one koji me progone;
Reci mojoj duši: “Ja sam tvoje spasenje.”
- ⁴Neka oni budu posramljeni i obeščašćeni koji traže moj život;
Neka oni budu odbačeni i poniženi koji smišljaju zlo protiv mene.
- ⁵Neka oni budu kao pljeva pred vjetrom,
S anđelom GOSPODINOVIM koji ih tjera.
- ⁶Neka njihov put bude mračan i sklizav,
S anđelom GOSPODINOVIM koji ih progoni.
- ⁷Jer bez povoda oni skriše svoju mrežu za mene;
Bez povoda oni iskopaše jamu za moju dušu.
- ⁸Neka uništenje dođe nad njim nenadano,
I neka mreža koju je on skrio uhvati njega samog;
U samu propast pusti mu pasti.

35:1-8 Ova kitica započinje s nekoliko molitvenih zahtjeva (IMPERATIVI) u stihovima 1-3:

1. jagmi se – BDB 936, KB 1224, *Qal* IMPERATIV, IMENICA se pojavljuje u drugome izričaju (BDB 937)
2. bori se – BDB 535, KB 526, *Qal* IMPERATIV, *Qal* PARTICIP pojavljuje se u drugome izričaju
3. zakvači – BDB 304, KB 302, *Hiphil* IMPERATIV (doslovno “pričvrsti”)
4. ustani – BDB 877, KB 1086, *Qal* IMPERATIV
5. izvuci – BDB 937, KB 1227, *Hiphil* IMPERATIV, usp. Knjiga Izlaska 15:9
6. MT ima “zatvori” – BDB 688, KB 742, *Qal* IMPERATIV (NKJV, LXX, NIV) ali isti suglasnici mogu značiti “bojne sjekire” (Herodot, NASB, NRSV, NJB, JPSOA). UBS *Text Project* daje IMPERATIVU ocjenu “A”. Hebrejski suglasnici mogu biti prevedeni “bojno koplje”, “sulica”, “koplje”; nađeno je jedino ovdje u SZ-u.

Pitanje je na koga upućuju njegovi protivnici:

- a. vojne borbe, stihovi 1-3.4-6
 - b. legalne dušmanine, stih 11
 - c. bliske prijatelje, stihovi 12-14
7. reci – BDB 55, KB 65, *Qal* IMPERATIV. Zabilježite kako je osoban ovaj izričaj. Psalmist želi da YHWH potvrdi da je On njegovo jedino oslobođenje, usp. Psalam 62:2; 89:26. Ako je moralo biti spasenje /oslobođenje, ono će doći od zavjetnoga Boga, YHWH!

▣ Na početku Psalma 35:4-8 psalmist moli YHWH-u:

1. neka oni budu posramljeni – BDB 101, KB 116, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu; stih 4; Psalam 40:14; 70:2; 83:17
2. neka oni budu obeščaćeni – BDB 483, KB 480, *Niphal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, stih 4
3. neka oni budu odbačeni – BDB 690, KB 744, *Niphal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, stih 4
4. neka oni budu poniženi – BDB 344, KB 340, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, stih 4
5. neka oni budu kao pljeva pred vjetrom – BDB 224, KB 243, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, stih 5; Knjiga o Jobu 21:18; Psalam 1:4
6. neka njihov put bude mračan i sklizav – BDB 224, KB 243, *Qal* JUSIV, stih 6
7. neka uništenje dođe nad njima nenadano – BDB 97, KB 112, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, stih 8
8. neka mreža koju je on skrio uhvati njega sâmog – BDB 539, KB 530, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, stih 8 (tipična biblijska uloga obrata; usp. Ps 9:15; 31:4; 140:5; 142:3)
9. neka na njega padnu sredstva njegovih vlastitih zlih nauma – BDB 656, KB 709, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, stih 8.

▣ Ovi neprijatelji obilježeni su kao:

1. koji traže moj život – BDB 134, KB 153, *Piel* PARTICIP, stih 4
2. koji smišljaju zlo protiv mene – BDB 362, KB 359, *Qal* PARTICIP, stih 4
3. koji su bez povoda skrili mrežu za mene – BDB 380, KB 377, *Qal* PERFEKT, stih 7
4. koji bez razloga iskopaše jamu za moju dušu – BDB 343, KB 340, *Qal* PERFEKT, stih 7 (zabilježite ovo je ponovljeno zbog naglaska).

35:2 “oklop i štit” Ovo (BDB 857, KB 1037 i BDB 171, KB 545) su bile vrste štitova. BDB poistovjećuje “oklop” (BDB 857) kao veći štit, štit koji štiti čitavo tijelo ali nema veličinu kao drugi. Pretpostavlja se da su oba bila uvedena u bitku od vojnika (i/ili njihovih štitonoša). Prema tome, jedan je bio za sulice i strelice (teški) a jedan za borbu prsa o prsa (manji, BDB171; NIDOTTE, tom 2, str. 846).

35:3 “me progone” Ovaj pojam (BDB 922, KB 1191, *Qal* AKTIVNI PARTICIP) često je korišten u Psalmima o nasilnim protivnicima (usp. Ps 7:1.5; 31:15; 71:11; 109:16; 119:84.86). To može biti:

1. vojna potjera
2. lovačka potjera
3. metafora o nasilnome otporu.

35:5-6 “andelom GOSPODINOVIM” Anđeli su bili posrednici zaštite u Psalmu 34:7, ali ovdje su posrednici osude. Netko bi mogao reći da je Biblija, bivajući drevna, pred-znanstvena Knjiga, praznovjerna o nevidljivome, neobjašnjivome. Zasigurno je istina kako ovdje postoji tajnovitost, ako netko drži Bibliju za jedinstveno otkrivenje jednoga pravoga Boga, onda on/ona mora prihvatiti njen pogled na svijet, što uključuje međusobnu vezu između vidljivoga i nevidljivoga svijeta. Točno kako, kad, gdje, tko je povezan s ovom međusobnom vezom neizvjesno je.

Često je teško znati razliku između književne uporabe (korištene za učinak) i doslovne uporabe (tj. anđeosko uplitanje ili djelovanje). Ovdje postoje dva obrasca – sve ima anđeosku komponentu nasuprot ništa nema anđeosku komponentu. Mi živimo vjerom i biblijskim otkrivenjem. Različite osobnosti sele se od jedne strane na drugu.

Život je često “mračan” i “sklizak” (usp. Ps 73:18), ali za one koji se pouzdaju u YHWH-u, On hoda kroz dolinu duboke tmine s njima (usp. Ps 23:4; 107:14). Život je često opisan u slikovitome jeziku hodanja ili putovanja. Pravocrtna, ravna, izravnana cesta slika je života, dok je tama, skliske prepreke na cesti ili neravna cesta slika poteškoće.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 35:9-16

⁹A moja duša radovat će se u GOSPODINU;

Ona će se veseliti u Njegovu spasenju.

¹⁰Sve moje kosti reći će: “GOSPODINE, tko je kao Ti,
Koji oslobađa nemoćnoga od onoga tko je prejak za njega,
I nemoćnoga i bijednoga od onoga koji ga potkrada?”

¹¹Zlobni svjedoci ustadoše;

Oni me pitaju o stvarima koje ja ne znam.

¹²Oni mi uzvraćaju zlo za dobro,

Do uzimanja moje duše.

¹³Ali što se mene tiče, kad oni bijahu bolesni, moja odjeća bi kostrijet;

Ja ponizih svoju dušu posteći,

I moja molitva zadržana vraćala se u moje naručje.

¹⁴Ja se latih kao da to bijaše moj prijatelj ili brat;

Ja se svijah žalujući, kao onaj koji tuguje za majkom.

¹⁵Ali kod moga spoticanja oni se radovahu i skupiše se zajedno;

Udarači kojih ja nisam poznavao skupiše se protiv mene,

Oni me klevetahu bez prestanka.

¹⁶Kao bezbožni lakrdijaši na gozbi,

Oni škrgutahu na mene sa svojim zubima.

35:9-16 Ova kitica potvrđuje YHWH-ino oslobođenje:

1. moja duša radovat će se u GOSPODINU – BDB 162, KB 189, *Qal* IMPERFEKT
2. ona će se veseliti u Njegovu spasenju – BDB 965, KB 1314, *Qal* IMPERFEKT
3. sve njegove kosti (tj. njegova duša, usp. Ps 51:8) reći će – BDB 55, KB 65, *Qal* IMPERFEKT (tj. pojmovi “duša”, *nefeš* [BDB 659], i “kosti” idiomi su za čitavu osobu, usp. Ps 6:2):
 - a. tko je kao Ti, usp. Knjiga Izlaska 15:11; Psalam 86:8; Knjiga proroka Miheja 7:18; vidjeti Posebnu temu u Psalmu 2:7: Monoteizam
 - b. tko oslobađa nemoćnoga.

Na toj točki (35:11) psalmist započinje opisivati svoje protivnike:

1. zlobni svjedoci – BDB 729 GRAĐA BDB 329, stih 11
2. koji ga pita stvari koje on ne zna, stih 11 (okolnost je sudska pozornica i lažni svjedoci koji pitaju o stvarima koje psalmist nije učinio)
3. koji uzvraćaju zlo za dobro, stih 12, usp. Psalam 38:20; 109:5 (obrat, usp. stihovi 13-14)
4. koji su se radovali kod njegova spoticanja, stih 15
5. koji su se skupili kako bi ga klevetali, stih 15
6. koji su škrgutali svojim zubima na njega, stih 15, usp. Psalam 37:12; 112:10; Knjiga o Jobu 16:9; Tužaljke 2:16; Evanđelje po Mateju 8:12; 25:30; Luka 13:28.

U Psalmu 35:14 i 15 psalmist opisuje što je on učinio onima koji su ga progonili:

1. kad su oni bili bolesni, on je obukao kostrijet u njihovu korist (vidjeti Posebnu temu u Ps 30:11: Obredi žalovanja)
2. on je ponizio sâm sebe, postio, molio u njihovu korist
3. on je žalovao za njih (kao za bliskoga prijatelja ili brata)
4. on je žalovao za njih (kao za svoju vlastitu majku).

Postoji vidljiva suprotivost između toga kako djeluje vjerni sljedbenik a kako nevjernici! Naš odnos s Bogom jasno je vidljiv u tome kako postupamo prema drugima.

35:12b MT ima “bolnoga gubitka” (BDB 1013) od gubitka djece što je strašna tuga. NEB predlaže ispravak: “oni traže moj život”; REB: “lažu u čekanju da uzmu moj život”.

Kao što je to često istina, suvremeni čitatelji ne razumiju potpuno poeziju kulture Drevnoga Bliskog Istoka. Međutim, iako postoje rijetke riječi i neizvjesna slika, sveopća je istina razumljiva iz okvira, posebice paralelizma.

35:13b

NASB, LXX
 JPSOA
 NRSV, TEV
 NJB

“I moja molitva zadržana vraćala se u moje naručje”
 “neka se ono za što sam molio dogodi meni”
 “Ja molih s pognutom glavom o svome naručju”
 “moleći uvijek iznova u svome srcu”

MT je nesiguran. Dakle prijevodi predlažu:

1. psalmistove molitve i djelovanja za njegove neprijatelje u 35:13-14 vraćaju se u njegovu korist, ne njihovu (usp. Mt 10:13; Lk 10:6)
2. izričaj upućuje na položaj njegova tijela u molitvi
3. izričaj upućuje na ponovljene molitve.

35:15

NASB, NRSV, NJB, JPSOA, REB “spoticanja”
 NKJV, TEV “nesreća”
 NEB “nitkovi”

MT ima “kod moga spoticanja” (BDB 854, usp. Ps 38:17; Job 18:12). UBS *Text Project* daje MT-u ocjenu “C” (znatna sumnja). On predlaže “šepav”, označavajući povrijeđenoga psalmistu (str. 220). UBS *Handbook* (str. 335) predlaže da je psalmist šepao kao ranjena životinja. Ako je tako “skupiše se zajedno” može biti kao čopor pasa.

35:16

NASB “Kao bezbožni lakrdijaši na gozbi”
 NKJV “s bezočnim podrugljivcima na gozbama”
 NRSV “oni se bezočno izruguju više i više”
 TEV “kao oni koji se ismijavaju bogalju”
 NJB “ako padnem oni me okružuju”
 REB “kad spavah, oni me ismijavahu”
 JPSOA “s bezočnim, podrugljivim kreveljenjem”

MT ima “kao klevetnički podrugljivci od kolača”, što očito nema smisla. Tako engleski su prijevodi probali naći usporednicu između stiha 15 i stiha 16, ali to je sve nagađanje. AB (str. 214) predlaže ispravak što daje: “moji izrugivači što me okružuju”.

MT nije prvi niti najstariji hebrejski rukopis.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 35:17-21

¹⁷GOSPODINE, kako ćeš Ti dugo motriti?

Izbavi moju dušu od njihova razaranja,

Moj jedini život od lavova.

¹⁸Ja ću dati Tebi zahvale u velikoj skupštini;

Ja ću hvaliti Tebe među silnim skupom.

¹⁹Nemoj pustiti onima koji su nepravedno moji neprijatelji radovati se nada mnom;

Niti pustiti onima koji me mrze bez povoda namigivati zlorado.

²⁰Jer oni ne govore o miru,

Nego oni smišljaju prijevarne riječi protiv onih koji šute u zemlji.

²¹Oni otvoriše svoja usta široko protiv mene;

Oni rekoše: “Ha, ha, naše oči vidjele su to!”

35:17-21 Neslično prethodnoj kitici, ova započinje s pitanjem YHWH zašto i onda molitvom za djelovanje:

1. kako dugo Ti nećeš djelovati – BDB 906, KB 1157, *Qal* IMPERFEKT (isti osjećaj kao Ps 13:1-2; 22:1-2; Hab 1:2-4; YHWH ne odgovara kao što psalmist misli da bi On morao)
2. izbavi (doslovno “donijeti natrag”) moju dušu – BDB 996, KB 1427, *Hiphil* IMPERATIV.
 Stih 18 opisuje što će psalmist učiniti ako ga YHWH neće izbaviti:
1. Ja ću dati Tebi zahvale u velikoj skupštini (hramsko okupljanje, usp. Ps 22:25; 40:9.10) – BDB 392, KB 389, *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu

2. Ja ću hvaliti Tebe među silnim mnoštvom (istoznačni paralelizam s #1) – BDB 237, KB 248, *Piel* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu.

Stih 19 vraća se na “neka oni...” obrazac iz stihova 5-8:

1. Nemoj pustiti onima koji su nepravedno moji neprijatelji radovati se nada mnom – BDB 970, KB 1333, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
2. Niti pustiti onima koji me mrze bez povoda namigivati zlrado – BDB 902, KB 1147, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, usp. Izreke 6:12-14; 10:10.

Psalam 35:20-21 daje razloge zašto bi YHWH morao djelovati protiv njegovih protivnika:

1. oni ne govore o miru
2. oni smišljaju prijevarne riječi
3. oni otvoriše svoja usta široko protiv mene
4. oni govore: “Ha, ha, naše oči vidjele su to!”.

35:17 “lavova” Vidjeti bilješku u Psalmu 34:10.

35:19 Isus navodi dio ovoga stiha u Evandjelju po Ivanu 15:25 kao upućivanje na Njega u doktrinarnome smislu.

35:20 “onih koji šute u zemlji” Ovaj je izričaj jedinstven. Iz njegova paralelizma to izgleda upućuje na ljude koji ne uzrokuju nevolju nego traže mir.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 35:22-26

²²Ti si vidio to, o GOSPODINE, nemoj šutjeti;

O GOSPODINE, nemoj biti daleko od mene.

²³Pokreni Sâm Sebe, i probudi se za moju pravdu

I za moj slučaj, moj Bože i moj GOSPODINE.

²⁴Sudi me, o GOSPODINE moj Bože, prema Tvojjoj pravednosti,

I nemoj im pustiti da se raduju nada mnom.

²⁵Nemoj im pustiti reći u njihovu srcu: “Ha, naša žudnja!”

Nemoj im pustiti reći: “Mi smo ga proždri!”

²⁶Neka oni budu posramljeni i poniženi svi zajedno koji se raduju nad mojom nesrećom;

Neka oni budu odjeveni sa stidom i sramotom koji veličahu sami sebe nada mnom.

35:22-26 Psalmist se priziva na YHWH-ino znanje o stanju (usp. Ps 10:14; 32:8; 33:18; 34:15; Izl 3:7). U svjetlu Njegova znanja o neprijateljevim napadima, molim:

1. nemoj šutjeti – BDB 361, KB 357, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, usp. Psalam 28:1; 39:12; 83:1; 109:1; također zabilježite Knjigu proroka Habakuka 1:13
2. nemoj biti daleko od mene – BDB 934, KB 1221, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, usp. Psalam 10:1; 22:11; 38:21; 71:12.

Ovi JUSTIVI slijeđeni su trima osobitim molitvenim zahtjevima (IMPERATIVI) za sudsku pravdu (tj. “pravdu”, “slučaj”):

1. pokreni Sâm Sebe – BDB 734, KB 802, *Hiphil* IMPERATIV, usp. Psalam 7:6; 44:23; 59:4; 80:2
2. probudi se – BDB 884, KB 1098, *Hiphil* IMPERATIV
3. sudi – BDB 1047, KB 1622, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 26:1; 43:1; 139:1,23; zabilježite suđenje je “prema Tvojjoj pravednosti” (usp. 31:1c; Rim 4 - 6; Gal 3).

U narednim stihovima (35:24b-26) postoji još jedan niz od šest *Qal* IMPERFEKTA upotrijebljenih u ZAPOVJEDNOME smislu :

1. nemoj im pustiti da se raduju nada mnom – BDB 970, KB 1333, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, stih 24
2. nemoj im pustiti reći u njihovu srcu: “Ha, naša žudnja!” – BDB 55, KB 65, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, stih 25
3. nemoj im pustiti reći: “Mi smo ga proždri!” – BDB 55, KB 65, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, stih 25
4. neka oni budu posramljeni – BDB 101, KB 116, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, stih 26

5. neka budu poniženi – BDB 344, KB 340, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, stih 26
6. neka oni budu odjeveni sa stidom i sramotom – BDB 344, KB 340, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, stih 26.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 35:27-28

²⁷Neka kliču od radosti i raduju se, koji podupiru moje opravdanje;

I pusti im govoriti neprekidno: “GOSPODIN budi veličan,

Koji uživa u blagostanju Svoga sluge.”

²⁸**I moj jezik objavljivat će Tvoju pravednost**

I Tvoju hvalu čitavoga dana.

35:27-28 Ponovno postoje nizovi od četiri *Qal* IMPERFEKTA upotrijebljenih u ZAPOVJEDNOME smislu:

1. neka oni koji podupiru moje opravdanje (usp. 35:24a) kliču od radosti – BDB 943, KB 1247, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, stih 27
2. neka se raduju (usporedno s #1) – BDB 970, KB 1333, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, stih 27
3. neka govore neprekidno – BDB 55, KB 65, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, stih 27
4. neka Gospodin bude veličan – BDB 152, KB 178, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, stih 27.

35:28 Jezik nevjernih širi laži, glasine, i gorčinu a jezik vjernoga sljedbenika govori o:

1. YHWH-inoj pravednosti, usp. Psalam 51:14; 71:15.24
2. Njegovoj hvali.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Kako ovaj Psalam koristi sliku YHWH kao ratnika?
2. Popišite stvari što psalmist moli YHWH-u neka učini njegovim neprijateljima u stihovima 4-8 i ponovno u stihovima 24b-26.
3. Koju doktrinu izričaj "tko je kao Ti" (stih 10) podrazumijeva?
4. Zašto se psalmist osjećao izdanim od svojih poznanika? (usp. stihove 13-14)
5. Što riječi : "Ha, ha" (usp. stihove 21.25) podrazumijevaju?
6. Popišite dobre stvari što psalmist moli za svoje pomagače u stihu 27.

PSALAM 36

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
zloba ljudi i ljubav Boga <u>MT uvod</u> “Za zborovođu. Psalam Davida sluge GOSPODINA”	čovjekova zloba i Božja savršenost	Psalam mješovite vrste	ljudska zloba	izopačenost grješnika i dobrohotnost Boga
36:1-4	36:1-4	36:1-4	36:1-4	36:1 36:2-3a 36:3b-6a
36:5-9	36:5-9	36:5-6 36:7-9	36:5-6 36:7-9	36:6c-7 36:8-9
36:10-12	36:10-12	36:10-12	36:10-12	36:10-11 36:12

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuti, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ova Psalam opisuje bezbožnu osobu u stihovima 1-4 i potom vjernoga sljedbenika u stihovima 7-9.
- B. YHWH je opisan u stihovima 5-6 s četiri snažne opisne IMENICE:
1. dobrota
 2. vjernost
 3. pravednost
 4. sudovi /pravda.
- One opisuju YHWH-u i Njegov Savez. One su ono kako Bog želi da Njegov svijet djeluje!
- C. Stihovi 10-12 često završavaju molitve za YHWH-u da pomogne zaštititi pobožnoga čovjeka od utjecaja bezbožnika. Prema dolje vučenog od:
1. paloga svijeta (usp. Ef 2:1)
 2. pale kulture
 3. palih poznanika (usp. 1. Kor 15:33)
 4. pale sebičnosti (usp. Ef 2:3)
 5. Poslanica Efežanima 4:2 dodaje i Sotonu (tj. kneza zračne sile) koji je često tako jak, dosljedan, i prožimajući. YHWH-ina narav, riječ, i uplitanje naša su jedina nada.
- D. Dvije jedinstvene uporabe riječi nađene su u ovome Psalmu:
1. zlo poosobljeno (tj. “prekršaj govori”), stih 1
 2. “dom” upućuje na svo Stvorenje ili eshatološku okolnost. Vidjeti bilješku u stihovima 8-9.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 36:1-4

¹Prekršaj govori bezbožniku u njegovu srcu;
Nema straha Božjega pred njegovim očima.

²Jer on mu laska u njegovim vlastitim očima
Glede otkrića njegove nepravde i mržnje o njemu.

³Riječi njegovih usta su zloba i prijevara;
On je prestao biti mudar i činiti dobro.

⁴On snuje zlobu na svome ležaju;
On sâm sebe potiče na put što nije dobar.
On ne prezire zlo.

36:1-4 Ovi stihovi opisuju bezbožnika (BDB 957).

1. Prekršaj govori u njegovu (LXX, MT, “mome”) srcu (BDB 833 naziva ovo “poosobljeno kao zao duh”). GLAGOL o prekršaju /pobuni upotrijebljen je u Psalmu 37:38; 51:13; Knjizi proroka Izaije 43:27; 59:13; 66:24; Jeremija 2:8.29; 3:13; 33:8, gdje to upućuje na prekršaj /pobunu među zavjetnim narodom. Psalmist je živio među narodom nečistih usana (usp. Iz 6:5.9-10).
2. Nema straha (tj. strava, BDB 808) Božjega pred njihovim očima. Strah od YHWH savjetovan je u Psalmu 34:9; 55:19d. Ovaj je stih zaključni tekst naveden u popisu SZ-nih tekstova što potvrđuju sveopću grješnost čitavoga čovječanstva u Poslanici Rimljanima 3:18.
3. Ili “poosobljeni prekršaj” ili sama bezbožna osoba laže (“slatkorječivo govore”, BDB 325, KB 322, *Hiphil* PERFECT) sama sebi o svojoj vlastitoj nepravdi.
4. Riječi njegovih usta (što odražava tko on jeste) su:
 - a. zloba (BDB 19)
 - b. prijevara (BDB 941).

5. On je prestao:
 - a. biti mudar (BDB 968, KB 1328, *Hiphil* INFINITIVNA GRAĐA)
 - b. činiti dobro (BDB 405, KB 408, *Hiphil* INFINITIVNA GRAĐA).
6. On snuje zlobu na svome ležaju (svi GLAGOLI iz 36:4 su IMPERFEKTI, što označavaju neprekidno djelovanje), usp. Izreke 4:16; Knjiga proroka Miheja 2:1.
7. On sâm sebe potiče na put što nije dobar. Zapamtite život je označen kao put, cesta, staza. Svaki od nas mora odabrati koji put, usp. Ponovljeni zakon 30:15.19; Evanđelje po Mateju 7:13-14.
8. On ne prezire zlo.

Čak su i zavjetni ljudi ispitani /iskušani (tj. poosobljena pobuna) ali oni su ipak odgovorni za svoje odabire i posljedice tih odabira!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 36:5-9

⁵Tvoja dobrota, o GOSPODINE, proteže se do nebesa,

Tvoja vjernost doseže do neba.

⁶Tvoja pravednost je kao planine Božje;

Tvoji sudovi su kao velika dubina.

O GOSPODINE, Ti čuvaš čovjeka i zvijer.

⁷Kako je dragocjena Tvoja dobrota, o Bože!

I djeca čovječja uzimaju utočište u sjeni Tvojih krila.

⁸Oni piju do mile volje od obilja Tvoga doma;

I Ti im daješ piti od rijeke Tvojih užitaka.

⁹Jer s Tobom je izvor života;

U Tvome svjetlu mi vidimo svjetlost.

36:5-9 Ova kitica opisuje YHWH-inu narav i djelovanja prema Njegovu narodu. Kao što pobunjeni odabiru i žive u svjetlu njegovih /njenih odabira, tako isto, vjerni sljedbenici moraju nastaviti odazivati se na YHWH-inu ljubav:

1. YHWH je opisan kao, stihovi 5-6:
 - a. dobrota (BDB 338, tj. zavjetna odanost, vidjeti Posebnu temu u Ps 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota [*hesed*])
 - b. vjernost (BDB 53, vidjeti Posebnu temu u Ps 12:1: Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu [†~~87~~])
 - c. pravednost (BDB 842, vidjeti Posebnu temu u Ps 1:5: Pravednost)
 - d. sudovi (BDB 1048, vidjeti Posebnu temu u Ps 9:7-8: Sudac, osuda, i pravda (פּשׁ) u Knjizi proroka Izaije; Ps 9:5: Dvije Knjige Božje).

Ovo su četiri snažne, ponavljane osobine YHWH. One obilježavaju Njegovo bavljenje s ljudima. U svjetlu ovih osobina ljudi i sav život na ovoj planeti zaštićeni su (BDB 446, KB 448, *Hiphil* IMPERFEKTI). *Elohim* je stvorio i održava ovu planetu, njene ljude, njene životinje, i njen biljni život (vidjeti Posebnu temu u Ps 1:1: Imena za Božanstvo).

2. Vjerni sljedbenici:
 - a. uzimaju utočište u sjeni Njegovih krila (vidjeti Posebnu temu u Ps 5:11-12: “Ime” YHWH)
 - b. piju do mile volje od obilja Tvoga doma (vidjeti Okvirne uvide, D ili bilješku u 36:8)
 - c. imaju Tvoj dom kao:
 - (1) izvor života, usp. Knjiga proroka Jeremije 2:13; 17:13
 - (2) svjetlo (tj. istinu, zdravlje, radost, usp. 18:28; 27:1).

36:7 “O Bože!

I djeca čovječja” Moguće da “Bog [Bože]” (*Elohim*) ovdje upućuje /može uputiti na “vođe”, jer izgleda kako je to usporedno s “čovjeka i zvijer” (tj. skupina od dva) u 36:6c. Ako je tako, onda dvije skupine ljudi na koje se upućuje moraju biti:

1. vođe (tj. suci u Izl 21:6; Ps 82:6 ili vođe u Ps 29:1; 58:1)
2. oni vođeni.

NEB, REB, TEV, i AB u fusnoti imaju: “Bogovi i ljudi”.

36:8 “Tvoga doma” U ovome okviru to ne upućuje na Hram nego na ponovno stvoreni Eden (tj. “užitaka”, BDB 726, stih 8b) ili eshatološku okolnost (tj. Novo doba, usp. Ps 46:4; Ez 47:1-12; Joel 3:18; Otk 22:1-2).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 36:10-12

¹⁰O nastavi Svoju blagost prema onima koji poznaju Tebe,

I Svoju pravednost čestitima u srcu.

¹¹Neka noga ponosa ne dođe nada mnom,

I neka me ruka bezbožnika ne odvede.

¹²Tamo su činitelji nepravde pali;

Oni su bili oboreni i ne mogu ustati.

36:10-12 Ova završna kitica je molitva psalmiste YHWH-i u korist vjernih sljedbenika (tj. “prema onima koji poznaju Tebe”, vidjeti Posebnu temu u Ps 1:6: Znati /poznati [korišteno uglavnom u Ponovljenom zakonu kao obrazac]):

1. nastavi – BDB 604, KB 645, *Qal* IMPERATIV:
 - a. u Svojoj dobroti
 - b. u Svojoj pravednosti
2. ne dozvoli da:
 - a. noga ponosa dođe nada mnom – BDB 97, KB 112, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME načinu
 - b. me ruka bezbožnika odvede – BDB 626, KB 678, *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME načinu
3. dozvoli da bezbožnik:
 - a. padne – BDB 656, KB 709, *Qal* PERFEKT
 - b. bude oboren – BDB 190, KB 218, *Qal* PERFEKT
 - c. bude nesposoban ustati – BDB 407, KB 410, *Qal* PERFEKT (sva tri GLAGOLA mogu upućivati na smrt i silazak u *Šeol*).

Zabilježite posljedice vjere (36:7-8) i zla (36:11-12). Odabiri imaju posljedice!

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Usporedite sva tri prijevoda što imate i zabilježite različite načine kako oni prevode stih 1.
2. Izrazite svojim vlastitim riječima sržnost stihova 1-4 u jednoj izjavnoj rečenici.
3. Što imaju četiri znakovita različita pojma u stihovima 5.6 reći o zamisli uvjetovanih i neuvjetovanih Saveza u SZ-u?
4. Može li pojam *Elohim* u stihu 7 uputiti na suce ili vođe Izraela kao i na Boga Izraelova? Zašto?
5. Zašto pojam “u sjeni Tvojih krila” upućuje na Boga kao žensko? Što je suzvuk ovakvih vrsta izjava?
6. Izgleda li vama neduhovno da David moli za uništenje svojih neprijatelja?

PSALAM 37

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
sigurnost onih koji se pouzdaju u GOSPODINA, i nesigurnost pokvarenog	baština pravednika i propast pokvarenog	izvjesnost kazne za pokvarenog (Mudrosni Psalam)	sudbina pokvarenoga i dobroga čovjeka	udes čestitoga i pokvarenog (akrostih)
<u>MT uvod</u> Psalam Davidov				
37:1-6	37:1-2 37:3-4 37:5-6	37:1-2 37:3-4 37:5-6	37:1-2 37:3-4 37:5-6	37:1-2 (<i>Alef</i>) 37:3-4 (<i>Bet</i>) 37:5-6 (<i>Gimel</i>)
37:7-11	37:7-11	37:7 37:8-9 37:10-11	37:7 37:8-9 37:10-11	37:7 (<i>Dalet</i>) 37:8-9 (<i>He</i>) 37:10-11 (<i>Vau</i>)
37:12-15	37:12-15	37:12-13 37:14-15	37:12-13 37:14-15	37:12-13 (<i>Zajin</i>) 37:14-15 (<i>Het</i>)
37:16-22	37:16-17 37:18-20 37:21-22	37:16-17 37:18-19 37:20 37:21-22	37:16-17 37:18-20 37:21-22	37:16-17 (<i>Tet</i>) 37:18-19 (<i>Jod</i>) 37:20 (<i>Kaf</i>) 37:21-22 (<i>Lamed</i>)
37:23-26	37:23-24 37:25-26	37:23-24 37:25-26	37:23-24 37:25-26	37:23-24 (<i>Mem</i>) 37:25-26 (<i>Nun</i>)
37:27-34	37:27-29 37:30-31 37:32-33 37:34-36	37:27-29 37:30-31 37:32-33 37:34 37:35-36	37:27-29 37:30-31 37:32-33 37:34 37:35-36	37:27-28b (<i>Samek</i>) 37:28c-29 (<i>Ajin</i>) 37:30-31 (<i>Pe</i>) 37:32-33 (<i>Sade</i>) 37:34 (<i>Kof</i>) 37:35-36 (<i>Reš</i>)
37:35-40	37:37-38 37:39-40	37:37-38 37:39-40	37:37-38 37:39-40	37:37-38 (<i>Šim</i>) 37:39-40 (<i>Tau</i>)

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ova j se Psalam kreće prema natrag i prema naprijed između upozoravanja i opisivanja vjernih sljedbenika i opisivanja nevjernih. Teološko pitanje je napredak pokvarenog (usp. Ps 73; Hab).
- B. YHWH je obilježen na nekoliko različitih načina. On podržava vjernoga i uništava nevjernoga.
- C. Ovo je Psalam u akrostihu. Svako nagoviješteno slovo ima dva stiha (tj. 4 retka) osim *Kofa*, 37:34, koji ima 3 retka.
- D. Teologija ovoga Psalma je o baštinjenju zemlje (tj. Kanaana) i napretku temeljenome na Knjizi Postanka 12:1-3 (YHWH-in prvotni poziv i obećanja Abrahamu), što se pod Mojsijem razvija u Mojsijevski Savez. On ima blagoslove za poslušnost i prokletstva za neposlušnost (usp. Lev 26; Pnz 27 – 30 za dobar sažetak).
YHWH je želio otkriti Sâmog Sebe svijetu kroz Njegov poseban zavjetni narod, Izrael. Izrael je morao otkriti Njegovu milost, milosrđe i ljubav kroz svoj napredak i pobožnu kulturu. Kao što je očito iz povijesnih Knjiga (tj. Jš – 2. Kr), neposlušnost Izraela osujetila je svrhu. Izrael je bio osuđen i Savez slomljen (tj. progonstvo). Prema tome, YHWH je bio prisiljen započeti “Novi savez” (usp. Jer 31:31-34; Ez 36:22-38) temeljen na Njegovoj milosti i djelovanjima, ne na poslušnosti paloga ljudstva (tj. Evanđelje Isusa Krista objavljeno u NZ-u). S ovime Novim savezom obećanja narodu Izraela bila su ukinuta! Dolje sam stavio Posebnu temu što pokušava potvrditi ovu promjenu.

POSEBNA TEMA: ZAŠTO SU DOGAĐAJI NA KRAJU VREMENA TAKO PRIJEPORNI?

Kroz godine moga proučavanja eshatologije naučio sam da većina kršćana nema ili ne žele razvijenu, sustavnu, kronologiju kraja vremena. Postoje neki kršćani koji se usredotočuju ili većinom na ovo područje kršćanstva iz teoloških, psiholoških, ili denominacijskih razloga. Takvi kršćani izgleda postaju opsjednuti time kako će se sve završiti, i nekako promašuju nužnost Evanđelja! Vjernici ne mogu utjecati na Božji eshatološki (kraj vremena) raspored, ali mogu sudjelovati u opunomoćenju Evanđelja (usp. Mt 28:19-20; Lk 24:47; Djela 1:8). Većina vjernika potvrđuje Drugi Kristov dolazak i dovršetak Božjih obećanja na kraju vremena. Poteškoće tumačenja narastaju iz toga kako razumjeti ovaj vremenski dovršetak što proizlazi iz nekoliko biblijskih paradoksa:

1. napetost između proročkih uzoraka Saveza Staroga zavjeta i apostolskih uzoraka Saveza Novoga zavjeta
2. napetost između biblijskoga monoteizma (jedan Bog za sve) i izbor Izraela (poseban narod)

3. napetost između uvjetovanoga vida biblijskih Saveza i obećanja (“ako ... onda”) i neuvjetovane Božje vjernosti za iskupljenje paloga čovječanstva
4. napetost između književnih vrsta Bliskoga Istoka i suvremenih zapadnjačkih književnih obrazaca
5. napetost između Kraljevstva Božjega kao sadašnjost, a ipak budućnost
6. napetost između vjerovanja u skorašnji Kristov povratak i vjerovanja da se prvo moraju dogoditi neki događaji.

Raspravimo ove napetosti jednu po jednu.

PRVA NAPETOST (SZ-ne rasne, nacionalne, i zemljopisne skupine nasuprot svim vjericima svijeta)

SZ-ni proroci predkazuju obnovu židovskoga kraljevstva u Palestini sa središtem u Jeruzalemu gdje se skupljaju svi narodi Zemlje kako bi slavili i služili Davidovskoga vladara, ali niti Isus ni NZ-ni apostoli nisu se nikad usredotočili na taj raspored. Nije li SZ nadahnut (usp. Mt 5:17-19)? Jesu li NZ-ni autori izostavili ključne događaje na kraju vremena?

Postoji nekoliko izvora obavijesti o kraju svijeta:

1. SZ-ni proroci (Izaija, Mihej, Malahija)
2. SZ-ni apokaliptički pisci (usp. Ez 37 - 39; Dn 7 - 12; Zah)
3. međuzavjetni, nekanonski židovski apokaliptički pisci (kao 1. Henokova, na koju se poziva u Judinoj poslanici)
4. Sâm Isus (usp. Mt 24; Mk 13; Lk 21)
5. Pavlova pisanja (usp. 1. Kor 15; 2. Kor 5; 1. Sol 4 - 5; 2. Sol 2)
6. Ivanova pisanja (1. Iv i Otk).

Uče li svi ovi jasno o rasporedu kraja vremena (događaji, kronologija, osobe)? Ako ne, zašto? Nisu li svi nadahnuti (osim židovskih međuzavjetnih spisa)?

Duh je otkrio istine SZ-nim piscima u pojmovima i skupinama koje su oni mogli razumjeti. Međutim, kroz napredujuće otkrivenje Duh je proširio ove SZ-ne eshatološke zamisli na sveopći opseg (“tajna Krista”, usp. Ef 2:11 - 3:13. Vidi Posebnu temu u 10:7). Evo nekih mjerodavnih primjera:

1. grad Jeruzalem u SZ-u bio je korišten kao metafora naroda Božjega (Sion), ali prenesen je u NZ kao pojam izražavanja Božje prihvaćenosti svih pokajnika, vjerujućih ljudi (Novi Jeruzalem u Otk 21 - 22). Teološko proširenje doslovnoga, fizičkog grada u novi Božji narod (vjerujući Židovi i pogani) bilo je predkazano u Božjem obećanju o iskupljenju paloga čovječanstva u Knjizi Postanka 3:15, prije negoli su čak postojali ikoji Židovi ili židovski glavni grad. Čak je poziv Abrahamu (usp. Post 12:1-3) uključivao pogane (usp. Post 12:3; Izl 19:5)
2. u SZ-u neprijatelji Božjega naroda su okolni narodi Drevnoga Bliskog Istoka, ali u NZ-u oni su bili prošireni na sve nevjerujuće, protu-Božje, sotonski nadahnute ljude. Bitka se pomakla od zemljopisnoga, područnoga sukoba na sukob širom svijeta, kozmički sukob (usp. Kol)
3. obećanje zemlje koja je tako cjelovita u SZ-u (patrijarhalna obećanja Knjige Postanka, usp. Post 12:7; 13:15; 15:7.15; 17:8) postala je sada čitava Zemlja. Novi Jeruzalem silazi da ponovno oblikuje Zemlju, ne samo ili isključivo Bliski Istok (usp. Otk 21 - 22)
4. neki drugi primjeri SZ-nih proročkih zamisli koje bivaju proširene su:
 - a. Abrahamovo potomstvo sad je duhovno obrezano (usp. Rim 2:28-29)
 - b. narod po Savezu sad uključuje pogane (usp. Hoš 1:10; 2:23, navedeno u Rim 9:24-26; također Lev 26:12; Izl 29:45, navedeno u 2. Kor 6:16-18 i Izl 19:5; Pnz 14:2, navedeno u Tit 2:14)
 - c. hram je sad Isus (usp. Mt 26:61; 27:40; Iv 2:19-21) i kroz Njega mjesna crkva (usp. 1. Kor 3:16) ili pojedinačni vjernik (usp. 1. Kor 6:19)
 - d. čak Izrael i njegovi osobiti opisni SZ-ni izričaji sad upućuju na čitav Božji narod (tj. “Izrael”, usp. Rim 9:6; Gal 6:16, tj. “kraljevstvo svećeništva”, usp. 1. Pt 2:5.9-10; Otk 1:6).

Proročki uzorak bio je ispunjen, proširen, i sad je više uključujući. Isus i pisci apostoli ne predstavljaju kraj vremena na isti način kao SZ-ni proroci (usp. Martin Wyngaarden, *The Future of The Kingdom in Prophecy and Fulfillment*). Suvremeni tumači koji pokušavaju SZ-ni obrazac učiniti doslovnim ili mjerodavnim uvijaju Otkrivenje u čistu židovsku Knjigu te sile značenje u atomizirane, višeznačne Isusove i Pavlove izričaje! NZ-ni pisci ne niječu SZ-ne proroke, nego pokazuju njihov konačan sveopći suzvuk. Nema uređenoga, logičkog sustava za Isusovu ili Pavlovu eshatologiju. Njihova svrha prvenstveno je iskupiteljska ili pastoralna.

Međutim, čak unutar NZ-a postoji napetost. Ne postoji jasna sustavnost eshatoloških događaja. Na mnogo načina Otkrivenje začuđujuće koristi SZ-na smjeranja u opisivanju kraja umjesto Isusovih učenja (usp. Mt 24; Mk 13)! Ono slijedi

književnu vrstu započetu Ezekielom, Danielom, i Zaharijom, ali razvijenu tijekom međuzavjetnoga razdoblja (židovska apokaliptička književnost). Ovo je mogao biti Ivanov način povezivanja Staroga i Novoga saveza. To pokazuje stari uzorak ljudske pobune i Božje predanosti iskupljenju! Ali mora biti rečeno da iako Otkrivenje koristi SZ-ni jezik, osobe, i događaje, ono ih ponovno objašnjava u svjetlu prvoga stoljeća Rima (usp. Otk 1:7).

DRUGA NAPETOST (monoteizam nasuprot izabranome narodu)

Biblijski naglasak je na jednome osobnom, duhovnom, stvoritelju-iskupitelju, Bogu (usp. Izl 8:10; Iz 44:24; 45:5-7.14.18.21-22; 46:9; Jer 10:6-7). SZ-na jedinstvenost njegovih vlastitih dana bila je njegov monoteizam. Svi okolni narodi bili su politeisti. Božje jedinstvo je srce SZ-nog otkrivenja (usp. Pnz 6:4). Stvorenje je pozornica sa svrhom zajedništva između Boga i čovječanstva, stvorenog na Njegovu sliku i sličnost (usp. Post 1:26-27). Međutim, čovječanstvo se pobunilo, griješi protiv Božje ljubavi, vodstva, i svrhe (usp. Post 3). Božja ljubav i svrha bili su tako snažni i sigurni da je On obećao iskupiti palo čovječanstvo (usp. Post 3:15)!

Napetost izrasta kad Bog odabire uporabiti jednoga čovjeka, jednu obitelj, jedan narod kako bi dosegno ostatak čovječanstva. Božji izbor Abrahama i Židova kao kraljevstvo svećeništva (usp. Izl 19:4-6) prouzročilo je ponos umjesto služenja, isključivost umjesto uključivosti. Božji poziv Abrahamu uključio je namjeravan blagoslov čitavoga čovječanstva (usp. Post 12:3). Mora biti zapamćeno i naglašeno da je SZ-ni izbor bio za služenje, ne za spasenje. Čitav Izrael nikad nije bio u pravilnome odnosu s Bogom, nikad vječno spašen temeljeno isključivo na njegovu prirodnom pravu (usp. Iv 8:31-59; Mt 3:9), nego osobnom vjerom i poslušnosti (usp. Post 15:6, navedeno u Rim 4). Izrael je izgubio svoje poslanje (sad je Crkva kraljevstvo svećenstva, usp. Otk 1:6; 2. Pt 2:5.9), preokrenuta naredba u povlasticu, služenje u poseban stav! Bog odabire jednog kako bi odabrao sve!

TREĆA NAPETOST (uvjetovani Savezi nasuprot neuvjetovanih Saveza)

Postoji teološka napetost ili paradoks između uvjetovanih i neuvjetovanih Saveza. Zasigurno je istinito da je Božja iskupljujuća svrha /naum neuvjetovana (usp. Post 15:12-21). Međutim, naredeni ljudski odaziv uvijek je uvjetovan!

Ovaj “ako ... onda” uzorak pojavljuje se i u SZ-u i NZ-u. Bog je vjeran; čovječanstvo je nevjerno. Ta je napetost prouzročila mnogo zbrke. Tumači su stremili usredotočiti se na samo jedan “rog dvojbe”, Božju potpunu vjernost ili ljudski napor, Božju suverenost ili slobodnu volju čovječanstva. Oboje je biblijski i neophodno.

Ovo se odnosi na eshatologiju, na Božja SZ-na obećanja Izraelu. Ako Bog obeća, to i napravi! Bog je vezan Svojim obećanjima; uključen je Njegov ugled (usp. Ez 36:22-38). Neuvjetovani i uvjetovani Savezi sreću se u Kristu (usp. Iz 53), a ne u Izraelu! Božje konačno ispunjenje vjernosti leži u iskupljenju svih koji će se pokajati i uzvjerovati, ne u tome tko je bio njihov otac /majka! Krist, ne Izrael, jeste ključ za sve Božje Saveze i obećanja. Postoji li teološka parenteza u Bibliji, to nije Crkva, nego Izrael (usp. Djela 7 i Gal 3).

Svjetsko poslanje navješćivanja Evandjelja prešlo je na Crkvu (usp. Mt 28:19-20; Lk 24:47; Djela 1:8). To je ipak uvjetovani Savez! Ovo ne podrazumijeva da je Bog potpuno odacio Židove (usp. Rim 9 – 11). Moraju postojati mjesta i svrhe za kraj vremena, za vjerujući Izrael (usp. Zah 12:10).

ČETVRTA NAPETOST (književni obrasci Bliskoga Istoka nasuprot zapadnjačkim obrascima)

Žanr je kritički dio u ispravnome tumačenju Biblije. Crkva se razvijala u zapadnjačkoj (Grčka) kulturološkoj okolnosti. Istočnjačka književnost više je slikovita, metaforička, i simbolička negoli suvremeni, zapadnjački kulturološki književni obrasci. Usredotočuje se na ljude, sukobe, te događaje više negoli na sažete izrečene istine. Kršćani snose krivnju za uporabu svojih povijesnih i književnih obrazaca u tumačenju biblijskoga proročanstva (i SZ-noga i NZ-noga). Svaki naraštaj i zemljopisna zasebna jedinica koristila je svoju kulturu, povijest, i književnost za tumačenje Otkrivenja. Svaki od njih bio je u krivu! Oholo je misliti da je suvremena zapadnjačka kultura žarište biblijskoga proročanstva!

Žanr u kojem je izvorni, nadahnuti autor odabrao pisati jeste književni ugovor s čitateljem. Knjiga Otkrivenja nije povijesna pripovijetka. Ona je složenica pisma (poglavlja 1 – 3), proročanstva, i uglavnom apokaliptičke književnosti. Pogrešno je činiti tako da Biblija kaže više negoli je bila nakana izvornoga autora kao i to da kaže manje negoli je on namjeravao! Drskost i dogmatizam tumača čak su još više neprimjereni u knjizi kao što je Otkrivenje.

Crkva se nije nikad složila o primjerenome tumačenju Otkrivenja. Moja briga je slušati i baviti se čitavom Biblijom, ne samo izdvojenim dijelom (dijelovima). Biblijski istočnjački način razmišljanja predstavlja istinu u parovima punima napetosti. Naše zapadnjačko stremljenje prema izrečenoj istini nije neispravno, nego neuravnoteženo! Mislim da je moguće pomaknuti barem neku mrtvu točku u tumačenju Otkrivenja ne mijenjajući ništa u nakani za naredne naraštaje vjernika. Većini je tumača očito da Otkrivenje mora biti tumačeno u svjetlu njegovih vlastitih dana i njegova žanra. Povijesni pristup Otkrivenju mora se baviti onime što su prvi čitatelji mogli, ili morali, razumjeti. Na mnogo su načina suvremeni tumači

izgubili značenje mnogih simbola Knjige. Početni glavni potisak Otkrivenja bio je ohrabriranje progonjenih vjernika. Ono je pokazalo Božji nadzor povijesti (kao što su učinili SZ-ni proroci); ono potvrđuje da se povijest kreće prema naznačenoj krajnjoj točki, osudi ili blagoslovu (kao što su činili SZ-ni proroci). Ono je potvrdilo u prvome stoljeću židovske apokaliptičke pojmove Božje ljubavi, prisutnosti, snage, i suverenosti!

Ono djeluje na ovaj isti teološki način za svaki naraštaj vjernika. Opisuje kozmičku borbu dobra i zla. Pojednostosti prvoga stoljeća mogu biti izgubljene za nas, ali ne i snažne, ohrabrujuće istine. Kad suvremeni, zapadnjački tumači pokušavaju siliti pojednostosti Otkrivenja u svoju suvremenu povijest, nastavlja se uzorak krivih tumačenja!

Vrlo je moguće da pojednostosti Knjige mogu postati doslovno neobične ponovno (kao što je bio SZ u vezi s Kristovim rođenjem, životom, i smrću) za posljednji naraštaj vjernika kad se suoče s napadom protu-Božjega vođe (usp. 2. Sol 2) i kulturom. Nitko ne može znati ovo doslovno ispunjenje Otkrivenja sve dok Kristove riječi (usp. Mt 24; Mk 13; i Lk 21) i Pavlove (usp. 1. Kor 15; 1. Sol 4 - 5; i 2. Sol 2) također ne postanu povijesni dokaz. Pretpostavljanje, nagađanje, i dogmatizam svi su neprikladni. Apokaliptička književnost dozvoljava ovu fleksibilnost. Hvala Bogu za slike i simbole koji nadmašuju povijesnu pripovijest! Bog je u nadzoru; On kraljuje; On dolazi!

Većina suvremenih komentatora promašuju glavnu točku žanra! Suvremeni zapadnjački tumači često traže jasan, logički teološki sustav radije negoli da budu otvoreni s višeznačnim, simboličkim, dramatskim žanrom židovske apokaliptičke književnosti. Ova je istina dobro izražena od Ralpa P. Martina u njegovu članku, "Approaches to New Testament Exegesis" ["Pristup egzegezi Novoga zavjeta" – slobodan prijevod - op.prev.], u knjizi *New Testament Interpretation*, izdanog od Howarda Marshalla:

"Ukoliko ne prepoznajemo dramatsku kakvoću ovog pisanja i ne prisjetimo se načina na koji je korišten jezik kao pomoćno sredstvo za izražavanje religijske istine, strašno ćemo pogriješiti u našem razumijevanju Apokalipse, te pogriješno pokušavati tumačiti njena viđenja kao da je to bila knjiga doslovne proze i pobrinula se opisati događaje iskustvene i određive povijesti. Poduzeti potonji pravac znači uletjeti u sve vrste poteškoća tumačenja. Mnogo ozbilnije to vodi iskrivljavanju sržnoga značenja apokaliptičkoga i tako promašuje veliku vrijednost ovoga dijela Novoga zavjeta kao dramatsku tvrdnju u mitsko-poetskome jeziku Božje suverenosti u Kristu i paradoks njegove vladavine koja spaja moć i ljubav (usp. 5:5.6; Lav je Janje)" (str. 235).

W. Randolph Tate u svojoj je knjizi *Biblical Interpretations* rekao:

"Ni jedan drugi žanr Biblije nije bio čitan tako vatreno s toliko ishoda potištenosti kao apokalipsa, posebice knjige Daniela i Otkrivenje. Ovaj je žanr pretrpio od pogubne povijesti pogriješnoga tumačenja zbog temeljnoga nerazumijevanja njegovih književnih oblika, građe, i svrhe. Zbog njegova jasnoga traženja da otkrije što se uskoro mora dogoditi, apokalipsa je bila viđena kao karta ceste u i nacrt budućnosti. Tragična mana u ovome pogledu je pretpostavka da je okvir uputa knjige čitateljevo današnje doba radije negoli autorovo. Ovaj krivovođen pristup apokalipsi (naročito Otkrivenju) razmatra djelo kao da je bilo kriptogram [šifrom pisani tekst – op.prev.] kojim današnji događaji mogu biti korišteni za tumačenje simbola teksta ... Prvo, tumač mora prepoznati da apokaliptik navješćuje svoje poruke putem simbolizma. Tumačiti simbol doslovno kad je on metaforički jednostavno je pogriješno tumačenje. Pitanje nije jesu li događaji u apokalipsi povijesni. Događaji mogu biti povijesni; oni su se uistinu dogodili, ili mogli dogoditi, ali autor predstavlja događaje i navješćuje značenje putem slika i prototipova" (str. 137).

Iz *Dictionary of Biblical Imagery*, izdanog od Rykena, Wilhosta i Longmana III:

"Današnji čitatelji često su smeteni i zbunjeni ovim žanrom. Neočekivani slikoviti prikaz i iskustva van-ovoga-svijeta izgledaju čudno i van sklada s većinom Pisma. Uzimajući ovu književnost doslovno ostavlja mnoge čitatelje u koprcanju određivanja 'što će se dogoditi kad', čime promašuju nakanu apokaliptičke poruke" (str. 35).

PETA NAPETOST (Kraljevstvo Božje kao sadašnjost a ipak budućnost)

Kraljevstvo Božje je sadašnjost, a ipak budućnost. Ovaj teološki paradoks postaje usmjeren na glavnu točku eshatologije. Očekuje li netko doslovno ispunjenje svih SZ-nih proročanstava za Izraela onda Kraljevstvo postaje uglavnom obnova Izraela na zemljopisno određite i teološka nadmoćnost! To bi moglo iziskivati da Crkva bude potajice uznesena u poglavlju 5 i da se preostala poglavlja odnose na Izraela (ali promotrite Otk 22:16).

Međutim, ako je žarište na bivanju Kraljevstva ustoličenim od strane obećanoga SZ-nog Mesije, onda je ono sadašnjost s Kristovim prvim dolaskom, i tada žarište postaje Kristovo utjelovljenje, život, učenja, smrt i uskrsnuće. Teološki naglasak je na trenutačnome spasenju. Kraljevstvo je došlo, SZ se ispunio u Kristovoj ponudi spasenja za sve, ne u Njegovome Tisućgodšnjem kraljevstvu za neke!

Zasigurno je istina da Biblija govori o oba Kristova dolaska, ali gdje mora biti stavljen naglasak? Meni izgleda da se

većina SZ-nih proročanstava usredotočuje na Prvi dolazak, ustanovljenje Mesijanskoga kraljevstva (usp. Dn 2). Ovo je na mnogo načina slično Božjoj vječnoj vladavini (usp. Dn 7). U SZ-u žarište je na Božjoj vječnoj vladavini, ali mehanizam za to očitovanje vladavine je služba Mesije (usp. 1. Kor 15:26-27). Nije pitanje što je istinito; oboje je istinito, ali gdje je naglasak? Mora biti rečeno da su neki tumači postali toliko usredotočeni na Tisućgodišnje kraljevstvo Mesije (usp. Otk 20) da su promašili biblijsko žarište na Očevjoj vječnoj vladavini. Kristova vladavina je uvodni događaj. Kao što Kristova dva dolaska nisu bila očita u SZ-u, tako nije niti privremena vladavina Mesije!

Ključ Kristova propovijedanja i učenja je Božje kraljevstvo. Oboje je sadašnjost (u spasenju i služenju), i budućnost (u ispunjenju i snazi). Otkrivenje, ako se usredotočuje na tisućljetnu vladavinu Mesije (usp. Otk 20), ona je privremena, ne konačna (usp. Otk 21 – 22). Iz SZ-a nije očito da je privremena vladavina neophodnost; ustvari, Mesijanska vladavina iz Knjige Daniela 7 je vječna, ne tisućgodišnja.

ŠESTA NAPETOST (predstojeći Kristov povratak nasuprot odgođenoj *Parusiji*)

Većina vjernika bila je učena da je Isusov dolazak skori, iznenadan, i neočekivan (usp. Mt 10:23; 24:27.34.44; Mk 9:1; 13:30; Otk 1:1.3; 2:16; 3:11; 22:7.10.12.20). Ali svaki očekujući naraštaj vjernika toliko je bio u krivu! Skorost (neposrednost) Isusova povratka snažno je obećana nada svakoga naraštaja, ali stvarnost za samo jedan (i taj jedan je onaj progonjen). Vjernici moraju živjeti kao da Njegov dolazak bude sutra, ali predviđati i vršiti Veliko poslanje (usp. Mt 28:19-20) ako On odugovlači.

Neki odlomci u Evanđeljima (usp. Mk 13:10; Lk 17:2; 18:8) te 1. i 2. Poslanica Solunjanima temeljeni su na odgođenome Drugome dolasku (*Parusija*). Postoje neki povijesni događaji koji se prvo moraju zbiti:

1. evangelizacija širom svijeta (usp. Mt 24:14; Mk 13:10)
2. otkrivenje "Čovjeka grijeha" (usp. Mt 24:15; 2. Sol 2; Otk 13)
3. veliki progon (usp. Mt 24:21.24; Otk 13).

Postoji namjeravana višeznačnost (usp. Mt 24:42-51; Mk 13:32-36)! Živjeti svaki dan kao da vam je zadnji ali predviđati i obučavati se za buduću službu!

DOSLJEDNOST I RAVNOTEŽA

Mora biti rečeno da različite škole suvremenoga eshatološkog tumačenja sve sadrže pola istina. One objašnjavaju i tumače dobro neke tekstove. Poteškoća leži u dosljednosti i ravnoteži. Često postoji niz pretpostavki koje upotrebljavaju biblijski tekst kako bi ispunile unaprijed postavljeni teološki kostur. Biblija ne otkriva logičku, kronološku, sustavnu eshatologiju. Ona je kao obiteljski album. Slike su istinske, ali ne uvijek po redu, u okviru, u logičkim sljedovima. Neke su od slika otpale iz albuma i kasniji naraštaji obiteljskih članova ne znaju točno kako ih vratiti na mjesto. Ključ pravilnoga tumačenja Otkrivenja jeste nakana izvornoga autora kao otkrivene u njegovoj odabranoj književnoj vrsti. Mnogi tumači pokušavaju prenijeti svoje egzegetske alatke i postupke iz drugih žanrova NZ-a u svoja tumačenja Otkrivenja. Oni se usredotočuju na SZ umjesto na dopuštanje da Isusova i Pavlova učenja postave teološku građu te dopuste Otkrivenju djelovati kao slikoviti prikaz.

Moram priznati da pristupam ovome komentaru Otkrivenja s nekim strahom i drhtanjem, ne zbog prokletstva Otkrivenja 22:18-19, nego zbog stupnja nesuglasja tumačenja što je prouzročila ova Knjiga i nastavlja uzrokovati među Božjim narodom. Ja volim Božje otkrivenje. Ono je istinito dok su svi ljudi lašci (usp. Rim 3:4)! Molim vas uzmite ovaj komentar kao nastojanje da bude izazovan a ne konačan, kao zvono pošte a ne cestovna karta, kao "što ako", a ne "ovako kaže Gospodin". Suočio sam se sa svojim vlastitim nedoraslostima, predrasudama, i teološkim djelokrugom rada. Isto sam tako to vidio kod drugih tumača. Gotovo izgleda kako ljudi u Otkrivenju nađu ono što očekuju da će naći. Žanr sam po sebi daje priliku da bude zlorabljen! Međutim, on je u Bibliji sa svrhom. Njegovo smještanje kao zaključna "riječ" nije slučajno. Ono ima poruku od Boga za svako Njegovo dijete i svaki naraštaj. Bog nam želi da razumijemo! Dopustimo si sjediniti ruke, ne oblikujmo tabore; dopustimo si potvrditi što je jasno i središnje, ne sve što može biti, moglo bi biti, trebalo bi biti istina. Bog nam pomogao svima!

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 37:1-6

- ¹Nemoj se izjedati zbog zlotvora,
Nemoj biti zavidan spram prestupnika.
²Jer oni će uvenuti brzo kao travnjak
I iščeznuti kao zelena trava.

³Pouzdam se u GOSPODINA i čini dobro;
 Prebivaj u zemlji i njegovj vjernost.
⁴Uživaj u GOSPODINU;
 I On će ti udijeliti žudnje tvoga srca.
⁵Predaj svoj put GOSPODINU,
 I pouzdam se u Njega, i On će ti to učiniti.
⁶On će osvijetliti tvoju pravednost kao svjetlo
 I tvoj sud kao podne.

37:1-6 Ova kitica ima sedam IMPERATIVA i tri JUSIVA. Ovo nisu molitve nego upozorenje vjernome (tj. što činiti i što ne činiti):

1. nemoj se izjedati – BDB 354, KB 351, *Hithpael* JUSIV, isti oblik u stihovima 7.8; zabilježite Izreke 24:19; riječ znači “gorjeti”, ili “biti zapaljen” i upotrijebljena je slikovito za gnjev; ovdje je združena sa “zavidjeti” (BDB 888)
2. nemoj biti zavidan – BDB 888, KB 1109, *Piel* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, usp. Psalam 73:3; Izreke 3:31; 23:17; 24:1.19.

Životi pokvarenih izgledaju uspješni i sretni ali oni su kratko živući; oni konačno neće baštiniti Obećanu zemlju:

1. oni će uvenuti brzo kao travnjak – BDB 576, KB 593, *Qal* IMPERFEKT, usp. Knjiga o Jobu 14:2; Psalam 90:5-6; 103:15-16; Knjiga proroka Izaije 40:6-8
2. oni će iščeznuti kao zelena trava – BDB 615, KB 663, *Qal* IMPERFEKT.

U svjetlu prijestupa nevjernih, vjerni sljedbenici trebaju se (37:3-5 ima 7 IMPERATIVA):

1. pouzdati u YHWH-u – BDB 105, KB 120, *Qal* IMPERATIV, usp. stihovi 3.5; Psalam 52:8; 62:8; Izreke 3:5-6
2. činiti dobro – BDB 793, KB 889, *Qal* IMPERATIV
3. prebivati u zemlji – BDB 1014, KB 1496, *Qal* IMPERATIV
4. njegovati vjernost – BDB 944, KB 1258, *Qal* IMPERATIV
5. uživati u YHWH-i – BDB 772, KB 851, *Hithpael* IMPERATIV (tj. ne u fizičkome napretku)
6. predati svoj put (vidjeti Posebnu temu u Ps 1:2: Pojmovi za Božje otkrivenje [korišteni u Ponovljenoj zakonu i Psalmima]) YHWH-i – BDB 164, KB 193, *Qal* IMPERATIV
7. pouzdati se u Njega – BDB isto kao #1.

YHWH će:

1. udijeliti (BDB 678, KB 733, *Qal* IMPERFEKT) vjernome sljedbeniku “žudnje tvoga srca”, stih 4
2. “On će ... to učiniti” (BDB 793, KB 889, *Qal* IMPERFEKT), stih 5
3. On će osvijetliti tvoju pravednost kao svjetlo
4. On će osvijetliti tvoju pravdu kao podne (#3 i #4 su usporedne i izgleda upućuju na sudski slučaj ili je slikovito o Sudu na kraju vremena).

37:4b Ovaj redak poezije uvijek mi je puno značio osobno, ali ne znam jesam li ga pravilno protumačio. Obično ga koristim kako bih potvrdio da ako smo vjerni sljedbenici mi ćemo željeti ispravne stvari jer je YHWH uputio naša srca (usp. Jer 31:31-34; Ez 36:26-27). Ali to zasigurno može uputiti na odgovorene molitve vjernoga sljedbenika (usp. Ps 20:4-5; 21:2; 145:19; Mt 7:7-8). Teološko pitanje jeste uzajamno djelovanje između Božje suverenosti i ljudske slobodne volje (vidjeti Posebnu temu u Ps 25:12: Izbor /predestinacija i potreba za teološkom ravnotežom; NIDOTTE, tom 3, str. 444). Ponekad pozorna egzegeza razori dobru propovijed!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 37:7-11

⁷Počivaj u GOSPODINU i čekaj strpljivo na Njega;
 Nemoj se izjedati zbog onoga koji napreduje na svome putu,
 Zbog čovjeka koji provodi pokvarene naume.
⁸Odustani od bijesa i okani se gnjeva;
 Nemoj se izjedati; to vodi samo činjenju zla.
⁹Jer zlotvori će biti pokošeni,

A oni koji čekaju na GOSPODINA, oni će naslijediti zemlju.
¹⁰**Ipak još samo malo i pokvarenoga čovjeka neće više biti;**
I ti ćeš pozorno tražiti njegovo mjesto a on neće biti *tamo*.
¹¹**Ali ponizan će baštiniti zemlju**
I uživat će u obilnome blagostanju.

37:7-11 Ovo je nastavak prethodne kitice:

1. upozorenja vjernome:
 - a. počivaj u YHWH-i – BDB 198, KB 226, *Qal* IMPERATIV
 - b. čekaj strpljivo na Njega – BDB 296, KB 297, *Hithpolel* IMPERATIV (tj. na YHWH-u da djeluje u vremenu i eshatološki)
 - c. nemoj se izjedati – isto kao 37:1
 - d. odustani od bijesa – BDB 951, KB 1276, *Hiphil* IMPERATIV (tj. nemoj pokušati osvetiti samoga sebe)
 - e. okani se gnjeva – BDB 736, KB 806, *Qal* IMPERATIV
 - f. nemoj se izjedati – isto kao 37:1.7
2. zato jer je udes nevjernog siguran:
 - a. njegovo će blagostanje biti pokošeno (tj. smrt)
 - b. pokvaren neće imati mjesto (kao divlje cvijeće van sezone)
3. zato, vjeran (tj. oni koji čekaju na YHWH-u, stih 9b) će:
 - a. baštiniti zemlju, usp. 37:9.11.22.29.34 (vidjeti bilješku D u Okvirnim uvidima, i Posebnu temu u Ps 1:2: Pojmovi za Božje otkrivenje [korišteni u Ponovljenome zakonu i Psalmima])
 - b. uživati u obilnome blagostanju.

37:7 “čekaj strpljivo” MT ima GLAGOL (BDB 296 I, KB 297), doslovno “okretati se”, “plesati”, “svijati se” (tj. u bolu). Upotrijebljen je u smislu “čekanja” u Knjizi o Jobu 35:14 (*Polel*). Jedino ovdje u Psalmu 37:7 (*Hithpolel*) on znači “čekaj strpljivo”. Zbog ovoga NET Biblija (usp. str. 895, #9) predložila je ispravak na različit hebrejski korijen (tj. od חיל na חלל, BDB 403, *Hiphil*).

37:8 Ovdje je opetovano ponavljani SZ-ni naglasak o Božjoj suverenosti i predznanju (usp. 37:23). Sva je povijest prisutna pred Njim. Vjerni sljedbenici mogu se pouzdati da je:

1. prošlost oproštena
2. sadašnjost osnažena
3. budućnost sigurna.

37:10 “Ipak još samo malo” Ovo je hebrejska slika za predodređene događaje. YHWH je u nadzoru vremena. Postoji naum, svrha, i pravičan ishod. Pravednici će biti pobjednici na kraju a slabi izloženi, osuđeni, i uklonjeni (usp. 37:13)!

37:11 “ponizan će baštiniti zemlju” Ovo je navedeno od Isusa u blaženstvu u Evanđelju po Mateju 5:5 (LXX), gdje se “zemlja” preokrenula u “Zemlju” (vidjeti Okvirne uvide).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 37:12-15

- ¹²**Pokvaren snuje protiv pravednika**
I škrguće na njega svojim zubima.
¹³**GOSPODIN se smije njemu,**
Jer On vidi da njegov dan dolazi.
¹⁴**Pokvareni su izvukli mač i napeli svoj luk**
Da obore nevoljnoga i siromašnoga,
Da pogube one koji su čestiti u ponašanju.
¹⁵**Njihov mač će probosti njihovo vlastito srce,**
I njihovi lukovi bit će slomljeni.

37:12-15 Djelovanja pokvarenog protiv vjernoga i YHWH-in odaziv:

1. pokvaren:
 - a. snuje protiv pravednika
 - b. škrguće (njihovi zubi) na njega /njih, usp. Knjiga o Jobu 16:9; Psalam 35:11; Tužaljka 2:16; Djela apostolska 7:54
 - c. izvukli su mačeve
 - d. napeli su svoje lukove:
 - (1) da obore nevoljnoga
 - (2) da obore siromašnoga
 - (3) da pogube čestitoga
2. YHWH-in odaziv:
 - a. On mu /im se smije, usp. Psalam 2:4; 59:9
 - b. On vidi njegov /njihov dan (tj. Dan suda) da dolazi, i vremenski i eshatološki
 - c. njihov mač bit će slomljen (obrat od YHWH)
 - d. njihov luk bit će slomljen (obrat od YHWH).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 37:16-22

- ¹⁶**Bolje je malo od pravednika
Nego obilje od mnoštva pokvarenog.**
- ¹⁷**Jer ruke pokvarenog bit će slomljene,
A GOSPODIN podupire pravednika.**
- ¹⁸**GOSPODIN zna dane nedužnoga,
I njihova će baština biti zauvijek.**
- ¹⁹**Oni neće biti posramljeni u vrijeme zla,
I u dane oskudice oni će imati obilje.**
- ²⁰**Ali pokvaren će izginuti;
I neprijatelji GOSPODINA bit će kao slava sijena,
Oni nestaju – kao dim oni će iščeznuti.**
- ²¹**Pokvaren uzajmljuje ali ne vraća,
A pravednik je milosrdan i daje.**
- ²²**Jer oni blagoslovljeni od Njega baštinit će zemlju,
Ali oni prokleti od Njega bit će pokošeni.**

37:16-22 Ova je kitica niz suprotivosti (oprečan paralelizam):

1. stih 16:
 - a. bolje je malo od pravednika (usp. Izr 15:16-17; 16:8; 28:6; ovo je teološka ravnoteža k 37:25)
 - b. nego obilje od mnoštva pokvarenog (tj. nemoj se izjedati nad prividnim blagostanjem pokvarenog 37:1-2)
2. stih 17:
 - a. ruke pokvarenog bit će slomljene
 - b. YHWH podupire pravednika
3. stihovi 18-20:
 - a. nedužan, stihovi 18-19:
 - (1) YHWH zna njihov dan
 - (2) njihova baština bit će zauvijek
 - (3) oni neće biti posramljeni u vrijeme zla
 - (4) u danim oskudice, oni će imati obilje
 - b. pokvaren će:
 - (1) izginuti
 - (2) nestati (MT neizvjestan, okvir predlaže, kao proljetno cvijeće, usp. stih 2)
4. stih 21:
 - a. pokvaren uzajmljuje ali ne vraća
 - b. pravednik je milosrdan i daje

5. stih 22:
a. oni blagoslovljeni od YHWH baštinit će zemlju
b. oni prokleti od YHWH bit će pokošeni.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 37:23-26

- ²³Koraci čovjekovi učvršćeni su od GOSPODINA,
I On uživa u njegovu putu.
²⁴Kad on padne, on neće biti bačen strmoglavce,
Jer GOSPODIN je Onaj koji drži njegovu ruku.
²⁵Ja sam bio mlad i sad sam star,
Ipak ja nisam vidio pravednika oskudijevati
Ili njegovo potomstvo prosjačiti kruha.
²⁶Čitavoga dana on je milosrdan i pozajmljuje,
I njegovi su potomci blagoslovljeni.

37:23-26 Ova kitica opisuje vjernoga sljedbenika /vjerne sljedbenike:

1. njegovi /njene koraci su učvršćeni od YHWH
2. YHWH uživa u njegovu /njenu putu
3. kad on /ona padne:
 - a. neće biti bačen strmoglavce (tj. slikovito o uništenju)
 - b. jer YHWH drži njegovu /njenu ruku (sveti se spotiču od vremena do vremena ali YHWH se ne spotiče)
4. psalmist (s iskustvom životnoga vijeka) nikad nije vidio pravednika oskudijevati
5. psalmist nikad nije vidio njihovo potomstvo prosjačiti kruha
6. on /ona je milosrdan(na) i pozajmljuje
7. njegovi /njene potomci su blagoslovljeni.

37:25 Ovo je SZ-no gledište temeljeno na Mojsijevskome Savezu (usp. Lev 26; Prnz 27 - 30). To ne znači kako to mora biti tumačeno da svi siromašni i potrebiti ljudi ne mogu biti vjernici. Savezi su se promijenili, vidjeti Okvirne uvide, C. Za dobru kratku raspravu o ovome stihu, vidjeti *Hard Sayings of the Bible*, str. 267-268.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 37:27-34

- ²⁷Odvoji se od zla i čini dobro,
Tako ti ćeš obitavati zauvijek.
²⁸Jer GOSPODIN ljubi pravdu
I ne napušta Svoje pobožnike;
Oni su očuvani zauvijek,
A potomci pokvarenog bit će pokošeni.
²⁹Pravednik će baštiniti zemlju
I obitavati u njoj zauvijek.
³⁰Usta pravednika izriču mudrost,
I njegov jezik govori pravično.
³¹Zakon njegova Boga je u njegovu srcu;
Njegovi koraci se ne skližu.
³²Pokvaren uhodi pravednika
I traži da ga ubije.
³³GOSPODIN ga neće ostaviti u njegovoj zemlji
Ili mu dozvoliti biti osuđenim kad je suđen.
³⁴Čekaj na GOSPODINA i čuvaj Njegov put,
I On će te uzvisiti da naslijediš zemlju;
Kad su pokvareni pokošeni, ti ćeš to vidjeti.

37:27-34 Ova kitica, kao stihovi 1-6, ima nekoliko IMPERATIVA (6) upozorenja za vjernoga. To je još jedna kitica što opisuje djelovanja vjernih sljedbenika:

1. upozorenja (tj. IMPERATIVI):
 - a. odvoji se od zla, stih 27 – BDB 693, KB 747, *Qal* IMPERATIV
 - b. čini dobro, stih 27 – BDB 793, KB 889, *Qal* IMPERATIV, usp. 37:3
 - c. obitavat ćeš zauvijek, stih 27 – BDB 1014, KB 1496, *Qal* IMPERATIV, usp. 37:18.29
 - d. čekaj na YHWH-u, stih 34 – BDB 875, KB 1082, *Piel* IMPERATIV, usp. 37:9
 - e. čuvaj Njegov put, stih 34 – BDB 1036, KB 1581, *Qal* IMPERATIV
2. razlozi za upozorenja:
 - a. YHWH ljubi pravdu
 - b. YHWH ne napušta Svoje pobožnike
 - c. oni su očuvani zauvijek
 - d. oni će baštiniti zemlju
 - e. oni će obitavati u zemlji zauvijek
 - f. oni govore mudro /pravično
 - g. oni /on imaju /ima Zakon Božji u svojim /svome srcima /srcu
 - h. njihov korak se ne skliže
 - i. YHWH neće zapustiti njega /njih
 - j. on /oni neće biti osušeni na Sudu.

Bivanje zavjetnim vjernikom mijenja svaki vid nečijega života, pobuda, i nada. Postoji temeljita razlika između vjernoga sljedbenika i nevjerne osobe. Nevjerna osoba može biti:

1. idolopoklonik
2. neposlušna zavjetna osoba
3. praktički ateist
4. ravnodušan sljedbenik
5. nasilna bogata osoba
6. neodana politička osoba.

U stihu 32 on /ona opisan(a) je kao onaj tko (vidjeti kiticu 35-40):

1. uhodi pravednika
2. traži da ubije njega /njih.

37:28 “Oni su očuvani zauvijek” LXX mijenja ovo na “zlotvori će biti protjerani”. Ovo je predloženo zato da očuva akrostih građu (tj. *ayin*) i odgovara paralelizmu. UBS *Text Project* daje MT-u ocjenu “B” (neka sumnja):

1. MT – נשמך
2. LXX – נשמך (NEB, NJB, REB).

37:31 “Zakon ... Boga” Ovaj pojam (BDB 435) jedan je od nekoliko pojmova korištenih za opis YHWH-ina otkrivenja Izraelu (vidjeti Posebnu temu u Ps 1:2: Pojmovi za Božje otkrivenje [korišteni u Ponovljenome zakonu i Psalmima]).

▣ **“u njegovu srcu”** Ovo je samopouzdanje o Božjem otkrivenju (tj. Božji Zakon pisan je na srcu) i oznaka na “Novome savezu” od Knjige proroka Jeremije 31:31-34.

▣ **“Njegovi koraci se ne skližu”** Pobožno življenje slikovito je opisano kao ispravan, ravan, nezakrčen put, jasno označena cesta (usp. stih 34a: “Njegov put”, vidjeti bilješku u Ps 1:1). Oprečno bi bilo:

1. koraci skliski
2. u močvarnome blatu
3. posrnuti preko.

U NZ-u nađena je ova ista slika (tj. “hodajte”, usp. Ef 4:1.17; 5:2.15).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 37:35-40

³⁵Ja sam vidio pokvarenoga, nasilnoga čovjeka

Kako se rasprostire kao raskošno drvo u svome prirodnu tlu.

³⁶Potom on umre, i gle, nema ga više;
Ja ga tražih, ali on ne mogoše biti nađen.
³⁷Uoči nedužnoga čovjeka, i gledaj čestitoga;
Jer čovjek mira imat će potomstvo.
³⁸Ali prestupnici bit će svi zajedno uništeni;
Potomstvo pokvarenog bit će pokošeno.
³⁹A spasenje pravednika je od GOSPODINA;
On je njihova snaga u vrijeme nevolje.
⁴⁰GOSPODIN im pomaže i oslobađa ih;
On ih oslobađa od pokvarenog i spašava ih,
Jer oni uzimaju utočište u Njemu.

37:35-40 Ova kitica sažima suprotivost između pravednika i pokvarenoga:

1. pokvaren:
 - a. nasilan (doslovno “obuzimanje strahom i trepetom”, BDB 792)
 - b. rasprostire (brzo, BDB 947) svoju utjecajnu moć i nadzor kao raskošno drvo u zemlju (MT neodređen)
 - c. njegovi su dani odbrojani i njega neće više biti
 - d. on /oni će biti uništen(i) zajedno s njihovim potomcima (vidjeti bilješku dolje u #2 c.)
2. pravednik:
 - a. uočava (doslovno “pazi”) nedužnoga čovjeka (vidjeti Posebnu temu u Ps 18:20-24: Besprijeornost, nevinost, nedužnost, bez prigovora) – BDB 1036, KB 1581, *Qal* IMPERATIV
 - b. gleda čestitoga – BDB 906, KB 1157, *Qal* IMPERATIV
 - c. čovjek mira imat će potomstvo (ili u životu nakon smrti ili djecu)
 - d. oni su spašeni od YHWH
 - e. YHWH je njihova snaga u vremenu nevolje
 - f. YHWH im pomaže
 - g. YHWH ih oslobađa.

Sve se ovo događa jer oni uzimaju utočište u Njemu.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Kako se ovaj Psalam odnosi na Psalme 49 i 73, i Knjigu o Jobu?
2. Zašto su ljudi opisani u pojmovima trave /travnjaka i cvijeća?
3. Što je etimologija pojma "pouzdanje" i što je značajno za naše živote?
4. Što je središnja tema ovoga Psalma?
5. Zašto su stihovi 16 i 24 tako važna ravnoteža tradicionalnoj SZ-noj mudrosti?
6. Uči li ovaj Psalam ovovremenski ili eshatološki Sud? Zašto?

PSALAM 38

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
molitva patećega pokajnika	molitva u vrijeme kažnjavanja	molitva za ozdravljenje u bolesti (Tužaljka)	molitva patnika	molitva u pogibli
<u>MT uvod</u> "Psalam Davidov za spomen"				
38:1-8	38:1-2 38:3-5 38:6-8	38:1-2 38:3-4 38:5-6 38:7-8	38:1-2 38:3-4 38:5-8	38:1-3 38:4-6 38:7-8
38:9-12	38:9-10 38:11-12	38:9-11 38:12	38:9-12	38:9-10 38:11-12
38:13-22	38:13-14 38:15-20 38:21-22	38:13-14 38:15-16 38:17-20	38:13-14 38:15-17 38:18-20 38:21-22	38:13-14 38:15-16 38:17-18 38:19-20 38:21-22

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitajte kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovaj Psalam ima mnogo toga zajedničkoga s Psalmima 32 i 51.
- B. U židovskoj misli grijeh i bolest bili su međusobno povezani. Ispovijedanje grijeha donosilo je odgovorenu molitvu i obnovu uma, duha, i tijela.
Kad se promotre sve spomenute fizičke poteškoće, ima previše toga da bi bilo posebno za nečije oboljenje. Vjerojatno su one slikovite (usp. Iz 1:5-6). Ako je tako, žarište Psalma nije fizičko ozdravljenje nego oprostjenje grijeha!
- C. Kao i u toliko mnogo Psalama veza između:
1. fizičkih poteškoća
 2. napada neprijatelja
 3. odbacivanje od prijatelja
- neizvjesna je. Ovo je sve povezano ali tajnovitost je kako. Je li to doslovno ili su to slikovite društvene posljedice grijeha?

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 38:1-8

¹O GOSPODINE, nemoj me koriti u Svome gnjevu,
I ne kažnjavaj me u Svome gorućem bijesu.
²Jer Tvoje strelice zbole su se duboko u mene,
I Tvoja me ruka pritisnula dolje.
³Nema jakosti u mome tijelu zbog Tvoje srdžbe;
Nema zdravlja u mojim kostima zbog moga grijeha.
⁴Jer moje nepravde sručile su se preko moje glave;
Kao teško breme one su preteške za mene.
⁵Moje rane rastu smrdljive i gnoje se
Zbog moje ludosti.
⁶Ja sam poguren i uvelike zgrčen;
Hodam žalujući čitavoga dana.
⁷Jer moja bedra ispunjena su s ognjicom,
I nema jakosti u mome tijelu.
⁸Ja sam ukočen i posve skršen.
Stenjem zbog nespokoja moga srca.

38:1-8 Većina engleskih prijevoda razbila je ovaj dio u nekoliko kitica. Podjela kitice nije predmet teksta. Ona je nagađanje a ne nadahnuće.

Psalmist opisuje svoje stanje i osjećaje:

1. on osjeća YHWH-ino nezadovoljstvo:
 - a. nemoj me koriti u Svome gnjevu – BDB 406, KB 410, *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, usp. Psalam 6:1
 - b. ne kažnjavaj me u Svome gorućem bijesu – BDB 415, KB 418, *Piel* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu; ovaj GLAGOL često je korišten za prekršaje Saveza (usp. Lev 26:18.28; Ps 6:1; 39:11; 94:10; 118:18; Hoš 10:10)
2. on osjeća YHWH-inu kaznu:
 - a. Tvoje strelice zbole su se duboko u mene, usp. Ponovljeni zakon 32:23; Knjiga o Jobu 6:4; Psalam 7:12-13; 45:5
 - b. Tvoja me ruka pritisnula dolje, usp. Psalam 32:4; 39:10 (zabilježite isti GLAGOL u oba retka ali upotrijebljen u različitim smislovima, BDB 639, KB 692)

3. fizički ishod YHWH-ina nezadovoljstva (zbog grijeha, 38:3b.4.5b):
 - a. nema jakost (BDB 1022, *šalom*) u mome tijelu
 - b. nema zdravlja u mojim kostima
 - c. rane (doslovno “masnice”, BDB 289) rastu smrdljive (BDB 92, KB 107, *Hiphil* PERFEKT) i gnojne (BDB 596, KB 583, *Qal* PERFEKT)
 - d. poguren (“svinut”, BDB 730, KB 796, *Niphal* PERFEKT; “ponižen”, BDB 1005, KB 1458, *Qal* PERFEKT, usp. Ps 35:14) u žalovanju
 - e. bedra su ispunjena (BDB 569, KB 583, *Qal* PERFEKT) s ognjicom
 - f. ponovljeno a. gore
 - g. ukočen (BDB 806, KB 916, *Niphal* PERFEKT, doslovno “oslabljen”)
 - h. skršen (BDB 194, KB 221, *Niphal* PERFEKT, *Piel* u Ps 51:8)
 - i. stenjem (BDB 980, KB 1367, *Qal* PERFEKT, tj. životinjski zvukovi).

Zabilježite govor u PERFEKT GLAGOLSKIM VREMENIMA. YHWH-in “bijes” (BDB 893) i “gnjev” (BDB 409) došli su (IMPERFEKTI) i ostaju (PERFEKTI)! Kakvo strašno stanje uma (38:4.8b) i tijela!

38:4 “preko moje glave” Ovaj GLAGOL (BDB 716, KB 778, *Qal* PERFEKT) korišten je o vodi:

1. poplava kao rat – Knjiga proroka Izaije 8:8; 23:10; Daniel 11:10.40; Nahum 1:8
2. valovi – doslovno u Knjizi proroka Izaije 54:9
3. valovi – slikovito o poteškoćama i emocijama – Psalam 42:8; 88:16-17; 124:4-5.

Psalmistova krivnja zbog grijeha prevladala ga je!

38:5 “gnoje se” Ovaj GLAGOL (BDB 596, KB 628, *Niphal* PERFEKT) upotrijebljen je u Levitskome zakoniku 26, odlomak o prokletstvu i blagoslovu uspoređan s Ponovljenim zakonom 27 - 28. To obilježava “gnjilež /gnjilo raspadanje” (usp. Lev 26:39 [dva puta]). Grijeh uništava! Često na stravične načine!

38:6 “žalujući” Ovaj je pojam iz hebrejskoga korijenja “biti mračan” (BDB 871). Može značiti:

1. obučen u tamnu odjeću kao znak žalovanja
2. blato stavljeno na glavu i odjeću kao znak žalovanja
3. idiom za stanje srca, duše, uma (ovdje zbog poznatoga grijeha).

▣ **“Ja sam poguren i uvelike zgrčen”** Postoje dva usporedna GLAGOLA:

1. poguren – BDB 730, KB 796, *Niphal* PERFEKT što može biti viđeno kao:
 - a. zbunjenost – Knjiga proroka Izaije 21:3
 - b. izopačenost uma – 1. Knjiga o Samuelu 20:30; Izreke 12:8
 - c. doslovno – što se poklapa s usporednim GLAGOLOM
2. zgrčen – BDB 1005, KB 1458, *Qal* PERFEKT što izgleda obilježava zgrčeno tijelo kao slika poniženoga srca.

38:7 “bedra” Postoji nekoliko pojmova što su korišteni u SZ-u za predstavljanje čitave osobe:

1. duša – BDB 659, *nefeš*
2. duh – BDB 924, *ruah*
3. srce – BDB 524, *leb*
4. bubrezi – BDB 480
5. jedino ovdje, bedra – BDB 492.

Ima ih još nekoliko. Jedino okvir može odrediti što zamisao znači. Jedan dio tijela označava čitavu osobu.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 38:9-12

⁹GOSPODINE, sva moja čežnja je pred Tobom;
I moje uzdisanje nije skriveno od Tebe.

¹⁰Moje srce lupa, moja snaga napušta me;
I svjetlo mojih očiju, čak je i ono otišlo od mene.

¹¹Moji voljeni i moji prijatelji stoje po strani od moje muke;
I moji rodaci stoje daleko.

¹²Oni koji traže moj život polažu zamke za mene;
 I oni koji traže da me rane prijetili su propašću,
 I oni smišljaju podmuklost čitavoga dana.

38:9-12 Ova kitica također opisuje autorovo strahovito stanje:

1. njegovo stanje:
 - a. njegova čežnja (tj. molitva) je pred YHWH-om (tj. za oprost i obnovu zajedništva)
 - b. njegovo uzdisanje poznato je YHWH-i, usp. Psalam 31:10
2. njegovo fizičko stanje:
 - a. srce lupa – BDB 695, KB 749, *Niphal* PERFEKT
 - b. snaga napušta – BDB 736, KB 806, *Qal* PERFEKT
 - c. oči izdaju – bez GLAGOLA; ovo nije upućivanje na sljepoću nego je to idiom za ne imanje zdravlja, radosti, mira, usp. Psalam 13:3; 1. Knjiga o Samuelu 14:29; Ezra 9:8
3. međuljudska pitanja:
 - a. voljeni stoje po strani
 - b. prijatelji stoje po strani
 - c. rođaci stoje daleko
 - d. neprijatelji traže njegovu smrt:
 - (1) polažu zamke
 - (2) prijete propašću
 - (3) smišljaju podmuklost čitavoga dana; GLAGOL BDB 211, KB 237, je doslovno “stenju”. Psalmist “stenje” (BDB 980, stih 8) a pokvareni “smišljaju” (usp. Izr 24:2).

38:11

NASB, NKJV
 NRSV, JPSOA
 TEV
 NJB
 REB

“muke”
 “bol”
 “rane”
 “bolesti”
 “oboljenja”

Riječ (BDB 619) znači “udarac /rana”, “muka”, ili “znak”:

1. muka – usp. Knjiga Postanka 12:17; Izlazak 11:1; 1. Knjiga o Kraljevima 8:37-38; 2. Ljetopisa 6:28-29; Psalam 39:10; 91:10
2. guba (SZ-ni smisao) – Levitski zakonik 13 - 14; Ponovljeni zakon 24:8
3. rana – Ponovljeni zakon 17:8; 21:5; Knjiga proroka Izaije 53:8
4. stega (za djecu) – 2. Knjiga o Samuelu 7:14; Psalam 89:33; Izreke 6:23.

Većina riječi ima višestruke uporabe ili bi drukčiji ljudski rječnik bio nemoguće za poznavanje i uporabu. Kad tumači dođu na okvir, oni traže značenje nakanjeno od izvornoga autora i razumljivo za slušatelje /čitatelje toga vremena. Ovaj okvir je Božanski dato fizičko očitovanje Njegova nezadovoljstva nad ljudskim grijehom. Kazna je morala stvoriti obnovu osobe prema vjeri. U ovome stihu paralelizam predlaže da je fizička kazna uplašila one koji su je vidjeli, čak i bliske prijatelje i rođake.

Stoga, u dolaženju na odabir, u igri je nekoliko pitanja:

1. Koje fizičko očitovanje?
2. Zašto očitovanje?
3. Zašto odaziv od drugih koji su bliski?
4. Je li to slikovito ili doslovno?

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 38:13-22

¹³A ja, kao gluh čovjek, ne čujem;

I ja sam kao nijemi čovjek koji ne otvara svojih usta.

¹⁴Da, ja sam kao čovjek koji ne čuje,

I u čijim ustima nema prepirki.

¹⁵Jer ja se uzdam u Tebe, o GOSPODINE;
 Ti ćeš odgovoriti, o GOSPODINE moj Bože.
¹⁶Jer rekoh: “Neka se ne raduju nada mnom,
 Oni koji bi, kad moja noga sklizne, veličali sebe protiv mene.”
¹⁷Jer ja sam spreman pasti,
 I moja tuga neprestano je preda mnom.
¹⁸Jer ja priznah svoju zlobu;
 Ja sam pun tjeskobe zbog moga grijeha.
¹⁹Ali moji su neprijatelji siloviti i jaki,
 I mnogo je onih koji me mrze nepravedno.
²⁰I oni koji uzvrćaju zlo za dobro,
 Oni mi se protive, jer ja slijedim što je dobro.
²¹Nemoj me napustiti, o GOSPODINE;
 O moj Bože, ne budi daleko od mene!
²²Požuri se pomoći mi,
 O GOSPODINE, moje spasenje!

38:13-22 Ova kitica ima mješavinu trenutačnih stanja (bolest, bol, ozljeda) i buduće nade u YHWH-ino milosrđe:

1. trenutačne fizičke poteškoće:
 - a. ne čuje (tj. pretvara se da ne čuje njihove klevete), stih 13; Psalam 39:2.4
 - b. ne govori (tj. odaziv na njihove optužitelje, usp. Iz 53:7), stih 13b
 - c. spreman spotaći se, stihovi 16b-17a; metafora za nevolju, usp. Ponovljeni zakon 32:35; Božji put bio je ravan, izravan, i očišćen od prepreka
 - d. tuga neprestano pred njim (njegov grijeh važe teško na njemu), stih 17b; Psalam 51:3
 - e. pun tjeskobe, stih 18
2. napad njegovih neprijatelja, stihovi 16.19-20:
 - a. oni rastu silovito i brojno, stih 19a
 - b. oni ga mrze nepravedno, stih 19b
 - c. oni uzvrćaju zlo za dobro, stih 20; Psalam 35:12; 109:5
 - d. oni mu se protive jer on radi ono što je dobro, stih 20b
3. povjerenje u YHWH-inu ljubav, milosrđe, i oprost:
 - a. uzdam se (doslovno “čekam”, BDB 403, KB 407, *Hiphil* PERFEKT) u YHWH-u, stih 15a, usp. Knjiga o Jobu 13:15; Psalam 31:24; 33:22; 39:7; 42:5.11; 43:5
 - b. uvjeren da će YHWH odgovoriti njegovu molitvu, stih 15b
 - c. uvjeren da njegovi neprijatelji neće uspjeti i zburado se radovati njegovu padu, stih 16
 - d. on moli (dva *JUSIVA*, jedan *IMPERATIV*):
 - (1) nemoj me napustiti – BDB 736, KB 806, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, usp. Psalam 9:11; 71:9.18; 94:14; 119:8; Knjiga proroka Izaije 49:14
 - (2) ne budi daleko od mene – BDB 934, KB 1221, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, usp. Psalam 22:11.19; 35:22; 71:12
 - (3) požuri se pomoći mi – BDB 301, KB 300, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 22:19b; 40:13; 70:1.5; 71:12; 141:1.

38:18 Ovo je teološki ključ za ovaj Psalam (usp. Ps 32:5). Ispovijed /priznanje donosi:

1. oprost od YHWH (usp. Ps 51; zabilježite 1. Iv 1:9 - 2:1)
2. oprost za sâmoga sebe
3. smisao obnove zajedništva.

Ispovijed /priznanje shvaća:

1. ljudsku krivnju za kršenje YHWH-inih zakona
2. YHWH-inu narav oprosta i milosrđa.

38:19

NASB, NKJV

NRSV

TEV

NJB, REB

NET Biblija

“siloviti”

“bez povoda”

“zdravi”

“bez povoda”

“bez razloga”

MT ima “živi” (חי, BDB 313), ali nekoliko engleskih prijevoda ispravljaju korijen na חיה, BDB 336, usp. Psalam 35:19; 69:4. Ovo odgovara paralelizmu narednoga retka, “koji me mrze nepravedno” (BDB 1055).

38:20 “oni koji mi se protive [protivnici]” Ovo je hebrejski korijen (BDB 966) od kojeg dobivamo pojam “Sotona”.

POSEBNA TEMA: SOTONA

Ovo je vrlo težak predmet iz nekoliko razloga:

1. SZ ne otkriva zakletoga neprijatelja dobru, nego YHWH-inog slugu, koji je ponudio čovječanstvu alternativu i isto tako optužuje čovječanstvo za nepravednost. U SZ-u postoji samo jedan Bog (monoteizam), jedna sila, jedan uzrok – YHWH
2. zamisao osobnoga zakletoga neprijatelja Božjeg razvijala se u međubiblijskoj (ne-kanonskoj) književnosti pod utjecajem perzijskih dualističkih religija (*Zoroastrijanizam*). Ovo je, zauzvrat, uvelike utjecalo na rabinski judaizam i esensku zajednicu (tj. Svici s Mrtvoga mora)
3. NZ razvija SZ-ne teme u iznenađujuće krutim, ali odabranim skupinama.

Ako netko pristupa proučavanju zla s gledišta biblijske teologije (svake Knjige ili autora ili žanra proučavanog i s napravljenim kratkim pregledom odvojeno), onda se otkrivaju vrlo različiti pogledi na zlo. Ako, međutim, netko pristupa proučavanju zla s ne-biblijskoga ili od Biblije izdvojenoga prilaza svjetskim religijama ili istočnjačkim religijama, onda je većina NZ-noga razvitka naviještena u perzijskome dualizmu i grčko-rimskome spiritizmu.

Ako je netko pretpostavljeno predan Božanskome autoritetu Pisma, onda NZ-ni razvitak mora biti viđen kao napredujuće otkrivenje. Kršćani se moraju čuvati od omogućavanja židovskome folkloru ili zapadnjačkoj književnosti (Dante, Milton) daljnji utjecaj zamisli. Zasiurno postoji tajnovitost i višeznačnost u ovome području otkrivenja. Bog je odabrao ne otkriti sve vidove zla, njegovo podrijetlo, njegov razvoj, njegovu svrhu, ali On je otkrio njegov poraz!

U SZ-nome pojmu “Sotona” ili “tužitelj” (BDB 966) može se odnositi na tri različite odvojene skupine:

1. ljudski tužitelji (usp. 1 Sam 29:4; 2. Sam 19:22; 1. Kr 11:14.20.29; Ps 109:6)
2. andeoski tužitelji (usp. Br 22:22-23; Job 1 - 2; Zah 3:1)
3. demonski tužitelji (usp. 1. Ljet 21:1; 1. Kr 22:21; Zah 13:2).

Jedino poslije u međuzavjetnome razdoblju zmija iz Knjige Postanka 3 poistovječena je sa Sotonom (usp. *Knjiga Mudrosti* 2:23-24; 2. *Henokova* 31:3), i čak poslije to je postala rabinska mogućnost (usp. *Sot* 9b i *Sanh*. 29a). “Sinovi Božji” iz Postanka 6 postaju anđeli u 1. *Henokovoj* 54:6. Spominjem ovo, ne kako bih obranio teološku ispravnost, nego da pokažem njen razvitak. U NZ-u ove SZ-ne djelatnosti pripisane su andeoskome, personificiranome zlu (usp. 2. Kor 11:3; Otk 12:9).

Podrijetlo personificiranoga zla teško je ili nemoguće (ovisno o vašoj točki gledišta) odrediti iz SZ-a. Jedan razlog za ovo jeste Izraelov jaki monoteizam (vidjeti Posebnu temu u Ps 2:7: Monoteizam; također zabilježite 1. Kr 22:20-22; Prop 7:14; Iz 45:7; Am 3:6). Sva uzročnost bila je pripisana YHWH-i kako bi se pokazala Njegova jedinstvenost i prvenstvo (usp. Iz 43:11; 44:6.8.24; 45:5-6.14.18.21.22).

Izvori moguće obavijesti su: (1) Knjiga o Jobu 1 - 2, gdje je Satan jedan od “sinova Božjih” (tj. anđela) ili (2) Knjiga proroka Izaije 14 i Ezekiel 28, gdje su moguće korišteni ponositi blisko-istočni kraljevi (Babilona i Tira) za slikovit prikaz ponosa Sotone (usp. 1. Tim 3:6). Ja imam pomiješane osjećaje o ovome pristupu. Ezekiel koristi metafore Edenskoga vrta, ne samo za kralja Tira kao Sotone (usp. Ez 28:12-16), nego isto tako za kralja Egipta kao Stabla spoznaje Dobroga i Zla (Ez 31). Međutim, Knjiga proroka Izaije 14, posebice stihovi 12-14, izgleda opisuju andeoski otpor kroz ponos. Ako nam je Bog želio otkriti posebnu narav i podrijetlo Sotone, ovo je vrlo neizravan način i mjesto za učiniti to. Mi se moramo paziti stremljenja sustavne teologije od uzimanja malih, višeznačnih dijelova različitih zavjeta, autora, Knjiga, i žanrova i slaganja istih kao dijelove jedne Božanske slagalice.

Slažem se s Alfredom Edersheimpom (*The Life and Times of Jesus the Messiah*, tom 2, dodaci XIII. [str. 748-763] i XVI. [str.770-776]) da je rabinski judaizam bio pretjerano pod utjecajem perzijskoga dualizma i nagađanja o demonima. Rabini nisu dobar izvor za istinu u tome području. Isus se temeljito razilazi od učenja sinagoge u tome području. Ja mislim da se zamisao o arkandeoskome YHWH-inome neprijatelju razvijala od dva glavna boga iranskoga dualizma, *Ahrimana* i *Ormuzda* [ili Ahura-Mazde – op.prev.], i potom se razvijala od rabina u biblijski dualizam YHWH i Sotone.

Postoji jamačno napredujuće otkrivenje u NZ-u kao ono prema personifikaciji zla, ali ne tako razrađivano kao kod rabina. Dobar primjer ove razlike je “rat u Nebu”. Pad Sotone je logična potrebitost, ali osobitosti nisu dane. Čak ono što je dato prikriveno je u apokaliptičkome žanru (usp. Otk 12:4.7.12-13). Iako je Sotona poražen u Isusu i izgnan na Zemlju, on ipak djeluje kao YHWH-in sluga (usp. Mt 4:1; Lk 22:31-32; 1. Kor 5:5; 1. Tim 1:20).

Moramo zauzdati našu znatiželju u ovome području. Postoji osobna sila kušnje i zla, ali postoji ipak samo jedan Bog i mi smo ipak odgovorni za naše odabire. Postoji duhovna bitka, i prije i nakon spasenja. Pobjeda može jedino doći i ostati u i kroz Trojedinoga Boga. Zlo je bilo pobijeđeno i bit će uklonjeno!

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Kažnjava li YHWH Svoje grješne sljedbenike u ovome životu (stihovi 2-3)?
2. Je li stih 4 ispovijed mnogih grijeha ili doslovan način potvrđivanja grješnosti svih ljudi?
3. Popišite fizičke poteškoće povezane s neispovjedenim /nepriзнatim grijehom.
4. Odredite riječ “muka” u stihu 11. Objasnjava li vaša odredba odazive drugih prema njemu?
5. Kako je slika “noga sklizne” povezana sa životom grijeha?
6. Zašto je stih 18 tako važan?

PSALAM 39

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
ispraznost života	molitva za mudrost i oprost	molitva za ozdravljenje u bolesti (Tužaljka)	ispovijed patnika	beznačajnost ljudskih stvorenja pred Bogom
<u>MT</u> uvod “Za zborovođu, za Jedutuna.” Psalam Davidov				
39:1-6	39:1-3 39:4-6	39:1-6	39:1-4 39:5-6	39:1-2 39:3-4 39:5-6
39:7-11	39:7-11	39:7-10 39:11	39:7-11	39:7-9 39:10-11
39:12-13	39:12-13	39:12-13	39:12-13	39:12-13

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Isprva Psalam je zbunjujući. Započinje u prikrivenoj književnoj tehnici, gotovo kao Božanska tajna koja ne može biti podijeljena /razumjeta od neupućenih u vjeran (ali ipak grješan) hod s YHWH-om, stih 8.
- B. Božanska tajna i ljudsko pitanje jeste prolaznost ljudskoga života. Čovječanstvo je toliko krhko, lomljivo, privremeno, zanemarujuće, i obično usredotočuje svoju [njegovu /njenu] pozornost na krive stvari (usp. stihovi 6.11).
- C. Ovaj me Psalam na mnogo načina podsjeća na Knjigu Propovjednika (bezvrijednost života je tamo gdje nema Boga). Psalmist obilježava sebe na iznenađujuće načine:
1. kao stranac, stih 12
 2. kao prolaznik, stih 12.
- D. Stih 13 još je uvijek tajnovitost za mene. Potresna istina našega palog stanja jeste ova:
1. mi smo privlačni Bogu
 2. Njegova svetost straši nas i odbija nas, sve najednom!
- Postoji stvaran umni sukob između prolaznosti ljudskoga stanja i vječnosti našega Boga koji nas je stvorio za zajedništvo. Mi ne možemo biti sretni bez toga da znamo i ljubimo Njega. Ali mi smo slomljeni i vremenski. On je savršen i vječan.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 39:1-6

¹Rekoh: “Ja ću čuvati svoje putove
Tako da ne bih griješio sa svojim jezikom;
Ja ću čuvati svoja usta kao s brnjicom
Dok su pokvareni u mojoj prisutnosti.”

²Ja bijah nijem i šutjeh,
Obuzdah se *čak* od dobrog,
A moja žalost postajala je sve gorom.

³Moje srce bi žarko u meni,
Dok ja utonuh u oganj gorući;
Onda progovorih svojim jezikom:

⁴“GOSPODINE, daj mi znati moj kraj

I što je mjera mojih dana;
Pusti mi znati kako prolazan ja sam.

⁵Gle, Ti si stvorio moje dane *kao* pedalj,
I moj životni vijek kao ništa u Tvome vidiku;
Zasigurno svaki čovjek u svome najboljemu je puki dašak.

Selah.

⁶Zasigurno svaki čovjek hoda uokolo kao utvara;
Zasigurno oni dižu buku ni za što;
On gomila *bogatstva* i ne zna tko će ih skupiti.”

39:1-6 Pokvareni žive samo za danas, za sebe, a vjerni sljedbenik zna da on živi i govori za YHWH-u. Međutim, bez pomoći Duha (usp. Iv 6:44.65) pokvareni ne mogu shvatiti:

1. svoje vlastito duhovno i fizičko stanje
2. istinu Božju.

Oni postavljaju kriva pitanja i usredotočuju se na krive stvari.

39:1 “Ja ću čuvati” Zabilježite da je GLAGOL (BDB 1036, KB 1581, *Qal* KOHORTATIV) ponovljen. Psalmist ne bi smio govoriti svoju misao o životu i Bogu u prisutnosti utvrđene nevjere (tj. Mt 7:6). Ova kitica ne može biti dokazni tekst [*proof-texted*] kao Pismo protiv svjedočenja drugima. Ali istina je da neka pitanja, neke doktrine moraju biti izbjegavane u našim

razgovorima s nevjernicima isprva zbog mogućnosti nerazumijevanja ili smutnje. Biblijski pogled na svijet zahtijeva:

1. Duha (usp. Iv 6:44.65)
2. srce sposobno za primanje (Mat 13)
3. otkrivenje u razumljivome obliku
4. vrijeme /napor.

UBS *Handbook* (str. 374) tumači tišinu kao psalmistovu želju da se ne tuži o svome životu u prisutnosti pokvarenih.

▣ **“Tako da ne bih griješio sa svojim jezikom”** Grijeħ ovdje mora biti razumjet u okviru govorenja istine koju pokvareni ne mogu primiti (usp. Mt 7:6).

39:2-3 Očito psalmist je pokušavao ne misliti o svima tima stvarima o sebi. Ali otkrivenje mu je uzrokovalo da naslovi Boga sa svojim pitanjem o nestalnosti i prolaznosti ljudskoga života.

39:2 “Obuzdah se čak od dobrog” MT ovoga retka je: “Ja držah svoj mir beskorisnim” (tj. bez uspjeha; doslovno “ne dobrim”, BDB 373). Ovo je višeznačan i drukčiji prijevod koji to objašnjava drukčije. U okviru to upućuje na psalmistovu čežnju da govori ali osjetio je kako ne smije. Njegova nevoljkost da govori nije pomogla stanju.

Ako je život tako kratak, na što bi se pali ljudi morali usredotočiti? Sudbina pravednika i nepravednika izgleda isto (usp. Prop 2:14-16.19.26; 9:2-3).

39:3 “oganj gorući” Ovaj GLAGOL (BDB 128, KB 145, *Qal* IMPERFEKT) jeste isti onaj što opisuje Jeremijinu prisilu da govori YHWH-inu riječ (usp. Jer 20:9).

39:4-6 Ovo su pitanja o kojima je psalmist “razmišljao” (BDB 211, usp. Ps 5:1):

1. neizvjesnost života
2. nestalnost života
3. krivo žarište (tj. ugled, bogatstva) života
4. nepravednost života.

39:5 “pedalj” Ovaj je pojam (BDB 381) jedna od nekoliko hebrejskih mjera izvedenih od ljudskoga tijela:

1. ruke ispružene
2. vrh prsta do koljena
3. prsti ispruženi
4. četiri prsta zajedno
5. širina prsta.

POSEBNA TEMA: LAKAT

Postoje dva lakta (BDB 52, KB 61) u Bibliji. Običan lakat je udaljenost između najduljega prsta prosječnoga čovjeka i njegova lakta, uobičajeno oko 18 inča [1 inč = 2,54 cm] (npr. Post 6:15; Izl 25:10.17.23; 26:2.8.13.16; 27:1.9.12.13.14.16.18; Br 35:4.5; Pnz 3:11). Postoji također dulji lakat (kraljevski lakat) korišten u građi (tj. Salomonov Hram), koji je bio uobičajen u Egiptu (tj. 21 prst), Palestini (tj. 24 prsta), i ponekad u Babilonu (tj. 30 prstiju). Taj je bio 21 inča dug (usp. Ez 40:5; 43:13).

Drevni ljudi koristili su dijelove ljudskoga tijela za mjerenje. Ljudi Drevnoga Bliskog istoka koristili su:

1. duljinu od lakta do srednjega prsta (lakat)
2. širinu od ispruženoga palca na ruci do maloga prsta (raspon, usp. Izl 28:16; 39:9; 1. Sam 17:4)
3. duljinu između sva četiri prsta zatvorene ruke (širina ruke, usp. Izl 25:25; 37:12; 1. Kr 7:26; 2. Ljet 4:5)
4. duljinu od srednjega članka prsta (širina prsta, Jer 52:21).

Lakat (BDB 52, KB 61) nije bio posve standardiziran, ali postojale su dvije temeljne duljine:

1. normalno muški lakat do srednjega prsta (oko 18 inča, usp. Pnz 3:11)
2. kraljevski lakat bio je nešto dulji (oko 20 inča, usp. 2. Ljet 3:3; Ez 40:5; 43:13).

▣ **“moj životni vijek kao ništa u Tvome vidiku”** Ovo nije potvrđivanje da se YHWH ne brine nego da je ljudski život prolazan i nevažan kad se usporedi s YHWH-om (usp. Iz 40:15).

▣ **“puki dašak”** Ovaj izričaj (BDB 481 GRAĐA BDB 210 I) još je jedna veza s Knjigom Propovjednika (usp. Prop 1:2; 12:8; doslovno “para”, “dah”, “ništavilo”). Taj je pojam korišten trideset puta u Propovjedniku i samo devet puta u Psalmima (usp. Ps 39:5.6.11; 144:4) i tri puta u Izrekama.

▣ **“Selah”** Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2 i Uvod u Psalme, VII.

39:6 “utvara” Ovo je doslovno “sjena” (BDB 853). To može upućivati na oblake ali korišteno je uobičajeno u slikovitome smislu o prolaznosti života (usp. Job 8:9; 14:2; Ps 102:11; 109:23; 144:4). To je predmet ovoga Psalm! Psalm 8 mogao bi biti dobra teološka usporednica.

▣ **“On gomila bogatstva i ne zna tko će ih skupiti”** Ovo je tako slično misli o *Qohelech* u Knjizi Propovjednika 2:18-23. NASB *Study Bible* (str. 778) ima dobar osvrt o ovome stihu:
“Može gotovo služiti kao sažetak Propovjednika.”

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 39:7-11

⁷“A sad, GOSPODINE, na što neka čekam?

Moja nada je u Tebi.

⁸Oslobodi me od svih mojih prijestupa;

Nemoj da budem sramota ludosti.

⁹Ja sam postao nijem, ne otvaram svoja usta,

Jer to si Ti koji je učinio *to*.

¹⁰Ukloni Svoju muku od mene;

Jer zbog otpora Tvoje ruke ja sam uništen.

¹¹S prijekorima Ti kažnjavaš čovjeka za nepravdu;

Ti izjedaš kao moljac što je dragocjeno njemu;

Zasigurno svaki čovjek je puki dašak.”

Selah.

39:7-11 Ova kitica općenit je sažetak o tome kako se YHWH bavi sa Svojim vjernim sljedbenicima usred svih pitanja i zbrke života u palome svijetu:

1. oni čekaju na YHWH-u
2. oni se nadaju u YHWH-i (#1.2 teološki su ključ u našim misterioznim i prolaznim životima)
3. oni mole YHWH-u za Njegovo oslobođenje – BDB 664, KB 717, *Hiphil* IMPERATIV (usp. Ps 38:10)
4. oni mole da ne budu ludi – BDB 962, KB 1321, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
5. YHWH vodi naše riječi i život (usp. Ps 139)
6. oni traže uklanjanje YHWH-ine osude – BDB 693, KB 747, *Hiphil* IMPERATIV.

U stihovima 10-11 sročeni su razlozi za YHWH-ina djelovanja:

1. YHWH je djelatan u njihovim životima
2. YHWH-ini sudovi su stegovni a ne samo kazneni
3. YHWH odstranjuje stvari u koje se pouzdajemo i njegujemo više od Njega! Sve osim YHWH je prolazno! Razumijete li to?!

39:10

NASB, NKJV, JPSOA

“muku”

NRSV

“udarac”

TEV, REB

“bure”

NJB, LXX

“bič”

Hebrejska IMENICA (BDB 619, vidjeti bilješku u Ps 38:11) korištena je često o oboljenju poslanome od YHWH:

1. muka – Knjiga Postanka 12:17; Knjiga Izlaska 11:1; 1 Kraljevima 8:37; Psalam 38:11; 39:10
2. udar /udarac – Psalam 89:23; Knjiga proroka Izaije 53:8
3. bič – Psalam 89:23.

YHWH to može otkloniti jer je On to poslao! Uvijek je teško, ako ne i nemoguće, znati izvor neke bolesti, događaja, krize, itd., u životu. SZ-na teologija pripisivala je svu uzročnost YHWH-i kao teološki način potvrđivanja monoteizma. Ali iz napredujućega otkrivenja NZ-a izniče nekoliko mogućnosti:

1. Bog šalje stvari:
 - a. za kažnjavanje
 - b. za duhovni rast (usp. Heb 5:8)
2. Bog dozvoljava (ne šalje) stvari neka se dogode
3. mi živimo u palome svijetu gdje je događaju loše stvari (statističko zlo).

Ja sam odabrao, vjerom (kao što je učinio i psalmist), pouzdati se, nadati se, i čekati (usp. Ps 38:15; 39:7) na Boga usred misterijskih, nepoštenih, često zlih životnih događaja. Ne razumijem “zašto” ili “zašto sad” ili “zašto ovo” ili “kako dugo”, ali ja vjerom vjerujem da je Bog sa mnom, za mene, i da može postojati svrha i učinak kao posljedica za sve stvari (usp. Rim 8:28-30.31-39)! To je pogled na svijet, stav vjere, teološki smjer!

▣ **“otpora Tvoje ruke”** Ruka je idiom za snagu da se djeluje (vidjeti Posebnu temu u Ps 7:3-5: Ruka [slikovito prikazano iz Knjige proroka Ezekijela]). Za teološko pitanje vidjeti Psalme 32:4 i 38:2. Bog kao stegovni, ljubeći roditelj predivna je metafora (usp. Izr 3:11-12). On je djelatan u našim životima jer On nam ne želi da uništimo sami sebe i druge. “Ruka” stege ima pozitivnu svrhu (usp. Heb 12:5-13).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 39:12-13

¹²“Čuj moju molitvu, o GOSPODINE, i prigni uho mome vapaju;

Nemoj šutjeti na moje suze;

Jer ja sam stranac s Tobom,

Prolaznik kao svi moji očevi.

¹³Odvрати Svoj pogled od mene, da se mogu smijati opet

Prije negoli odem i ne bude me više.”

39:12-13 Kao što je to zajedničko Psalmima, on završava s molitvenim zahtjevima:

1. Čuj – BDB 1033, KB 1570, *Qal* IMPERATIV
2. prigni uho – BDB 24, KB 27, *Hiphil* IMPERATIV
3. nemoj šutjeti – BDB 361, KB 357, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, usp. Psalam 28:1; 35:22; 83:1; 109:1
4. Odvrati Svoj pogled – BDB 1043, KB 1609, *Hiphil* IMPERATIV, vidjeti Knjigu o Jobu 7:17-19; 10:20-21; 14:6
5. da se mogu smijati opet – BDB 114, KB 132, *Hiphil* KOHORTATIV, vidjeti Knjigu o Jobu 9:27; 10:20.

39:12 Dva zadnja retka ovoga stiha naslovljavaju napetost između:

1. posebnoga zavjetnog naroda
2. nastavljanja grješnika s prolaznim životima (usp. 1. Ljet 29:15; Ps 119:19.54; Heb 11:13; 1. Pt 2:11).

Zapamtite to je SZ-na magla. Evanđelje Isusa Krista naslovit će mnoga od ovih pitanja i pitanja o životu, svrsi, i vječnosti!

▣ **“ja sam stranac”** Ova me riječ /zamisao muči. Izgleda kako obilježava nekoga tko ne poznaje Boga ili nije poznat od Boga. Ali u okviru to upućuje na posjetitelja u Šatoru koji ostaje jednu ili dvije noći i ode. To je još jedan primjer slikovitoga jezika korištenog da se opiše i žali prolaznost ljudskoga života.

39:13 U svjetlu svetosti YHWH, ovaj život postaje tužan (usp. Job 14:6). Napor da se bude kao YHWH (usp. Mt 5:48; Lev 19:2) prevladavajuće je. Jedino u Kristu može doći mir za nas da budemo u prisutnosti (tj. pogledu, tj. povezani s YHWH-inom osudom, usp. Job 7:19; 14:6; Iz 22:4) svetoga Boga!

U svjetlu ovoga stiha, Petrov zahtjev u Evanđelju po Luki 5:8 ima smisla!

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Zašto psalmist želi biti tiho /šutjeti u prisutnosti pokvarenih (stih 1)?
2. Objasnite svojim vlastitim riječima suzvuk stiha 4.
3. Što je “pedalj”?
4. Objasnite stih 11b. Zašto bi YHWH uzeo sve dragocjeno od jednoga od Njegovih sljedbenika?
5. Podrazumijeva li stih 11c da se YHWH ne brine o pojedincima?
6. Što stih 12.c i d. znači? Jesmo li mi stranci za YHWH-u?
7. Objasnite svojim vlastitim riječima značenje ili suzvuk stiha 13.

PSALAM 40

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Bog podupire Svoga slugu	vjera ustrajava u iskušenju	zahvala za oslobođenje iz nevolje, zajedno s molitvom za pomoć	Pjesma hvale	Pjesma hvale i molitva za pomoć
<u>MT uvod</u> "Za zborovodu. Psalam Davidov"				
40:1-3	40:1-3	40:1-3	40:1-3	40:1 40:2 40:3
40:4-5	40:4-5	40:4-5	40:4-5	40:4 40:5
40:6-8	40:6-8	40:6-8	40:6-8	40:6-7a 40:7b-8
40:9-10	40:9-10	40:9-10	40:9-10	40:9-10
40:11-12	40:11-12	40:11-12	40:11 molitva za pomoć	40:11
40:13-17	40:13-15 40:16-17	40:13-15 40:16-17	40:12-15 40:16-17	40:12 40:13-14a 40:14b-15 40:16 40:17

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 40:1-3

¹Čekah strpljivo na GOSPODINA;
I On se prignu k meni i ču moj vapaj.
²On me izvede iz jame uništenja, iz glibovitoga blata,
I On mi postavi nogu nad stijenu čineći moje korake čvrstima.
³On stavi novu pjesmu u moja usta, pjesmu hvale našem Bogu;
Mnogi će vidjeti i bojati se
I pouzdat će se u GOSPODINA.

40:1-3 Psalmist hvali YHWH-u za Njegova djela oslobođenja u prošlosti. YHWH se odazvao njegovim molitvama (tj. “se prignu”, BDB 639, KB 692, *Qal* IMPERFEKT i “ču”, BDB 1033, KB 1570, *Qal* IMPERFEKT).

YHWH:

1. ga je izveo iz jame uništenja (doslovno “jama vreve /buke”, BDB 92 GRAĐA BDB 981, usp. Ps 69:2); ovo može biti voda kao slika smrti (usp. Ps 18:4) ili poplave (usp. Ps 18:16)
2. ga je izveo iz glibovitoga blata:
 - a. korišteno o blatu s ulica – 2. Knjiga o Samuelu 22:43; Knjiga proroka Miheja 7:10; Zaharija 9:3; 10:5
 - b. korišteno o blatu u spremniku /čatrnji – Knjiga proroka Jeremije 38:6
 - c. korišteno slikovito o patnji – Psalam 40:2; 69:14 (“jama” također spomenuta u 69:15)
 - d. moguće upućuje na *Šeol* (tj. smrt, UBS *Handbook*, str. 381)
3. postavio je njegovu nogu nad stijenu čineći njegove korake sigurnima – pobožni, vjerni zavjetni sljedbenici bili su oni koji su hodali po ravnim, izravnanim, nezapriječenim putovima (usp. Ps 17:5; 18:36; 37:31; 44:18; 69:9; 73:2; 94:18; Job 23:11; 31:7)
4. stavio je novu pjesmu u njegova usta, pjesmu hvale – nove pjesme bile su kulturološki način priznavanja i slavljenja YHWH-inih djela oslobođenja (usp. Izl 15; Suci 5; Pnz 32); vidjeti bilješku u Psalmu 33:5; također zabilježite Psalam 96:1; 98:1; 144:9; 149:1; Iz 42:10; Otkrivenje 5:9; 14:3.

Svrha YHWH-ina oslobođenja psalmiste nije bio samo poseban postupak za jednoga čovjeka nego blagosloviti i zaštititi Svoje zavjetne sljedbenike kako bi drugi (tj. “mnogi”, BDB 912 I) postali zavjetni sljedbenici:

1. vidjeti – BDB 906, KB 1157, *Qal* IMPERFEKT
2. bojati se – BDB 431, KB 432, *Qal* IMPERFEKT
3. pouzdati se – BDB 105, KB 120, *Qal* IMPERFEKT.

40:1 “Čekah strpljivo” Ovo je INFINITIVNI APSOLUT i PERFEKT GLAGOLA istoga korijena (BDB 875, KB 1082) korištenog za obilježavanje siline.

▣ **“se prignu”** Ovaj GLAGOL (BDB 639, KB 692, usp. Ps 17:6; 88:2) znači “svinuti se”. Slika je ili YHWH prigiba Svoje uho kako bi jasno čuo ili se YHWH prignuo kako bi čuo (usp. Job 15:29).

40:2 “stijenu” Vidjeti bilješku u Psalmu 18:2.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 40:4-5

⁴Kako je blagoslovljen čovjek koji je učinio GOSPODINA svojim pouzdanjem,
I nije se okrenuo ponosu, niti onima koji se odmeću u lažnost.
⁵Mnoga su, o GOSPODINE moj Bože, čuda što si ih Ti učinio,
I Tvojih misli prema nama;
Nema nikoga za usporediti s Tobom.
Ako bih ih očitovao i govorio o njima,
Ona bi bila previše brojna za izbrojiti.

40:4-5 “Kako je blagoslovljen čovjek” Ovo je ključna misao ove kitice. Taj pojam (BDB 80) upotrijebljen je 26 puta u Psalmima. Vidjeti punu bilješku u Psalmu 1:1. Psalam 41 započinje s ovim izričajem. Korišten je uglavnom u Psalmima i Izrekama (tj. Mudrosnoj književnosti), koja se usredotočuje na uspješan i sretan život.

Razlozi dati za blagoslovljeno stanje su:

1. koji je učinio YHWH-u svojim pouzdanjem
2. koji se nije okrenuo (BDB 815, KB 937, *Qal* PERFECT) k ponosu (LXX, NRSV, TEV vidjeti #2.3 što upućuje na idole)
3. koji se nije okrenuo (BDB 962, KB 1312, *Qal* PARTICIP, riječ nađena jedino ovdje u SZ-u) k lažnosti.

U stihu 5 popisane su osobine YHWH:

1. mnoga su čuda (vidjeti Posebnu temu u Ps 9:1: Čudesne stvari [אֲלֵפִים]), i bilješku u Ps 40:5)
2. mnogo je Njegovih misli prema zavjetnome narodu
3. nitko se ne može usporediti s Tobom (usp. Ps 16:2; Iz 6:8-10; tj. monoteizam – vidjeti Posebnu temu u Ps 2:7: Monoteizam)
4. Njegova su čuda i misli previše brojne za izbrojiti:
 - a. očitovao – BDB 616, KB 665, *Hiphil* KOHORTATIV
 - b. govorio – BDB 180, KB 210, *Piel* KOHORTATIV.

40:5 Ovaj bi stih izgleda morao upućivati na YHWH-ina velika djela oslobođenja za Izraela, posebice na Izlazak. Ovaj “nama” mora upućivati na vjeru zajednice od potomstva Abrahamova (usp. Post 12:1-3). Unutar zavjetne zajednice postoje vjerni i nevjerni (usp. 40:4), ipak YHWH podupire čitavu zajednicu. On ima sveopći, iskupiteljski naum za Izrael (usp. Ps 33:10-12).

Pojam “čuda” (BDB 810, vidjeti Posebnu temu u Ps 9:1: Čudesne stvari [אֲלֵפִים]) često je korišten vezano na Izlazak:

1. GLAGOL – Knjiga Izlaska 3:20; 34:10; Ponovljeni zakon 28:59
2. IMENICA – Knjiga Izlaska 15:11.

Izlazak je bio poseban dokaz YHWH-ine vjernosti Njegovim obećanjima (usp. Post 15:12-21) te pokaz Njegove snage i svrhe za Izraela (usp. Post 12:3).

▣ **“previše brojna za izbrojiti”** Ovo može biti usmena poveznica s obećanjima Abrahamu da će njegovo potomstvo biti previše brojno za izbrojiti (tj. kao prašine, usp. Post 13:16; 28:14; Br 23:10; i pijeska, usp. Post 22:17; 32:12; kao zvijezda, usp. Post 15:5; 22:17; 26:4). Drugo čudo od YHWH iz jalova, starijega bračnog para!

Dobar usporedni tekst bio bi Psalam 139:17-18, koji isto tako bilježi YHWH-ina brojna djela oslobođenja. Zabilježite kako spominje “više od pijeska”, što je još jedno smjernje na obećanje Abrahamovu potomstvu.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 40:6-8

⁶**Žrtvu i prinos hrane Ti nisi želio;**

Moje uši Ti si otvorio;

Paljeni prinos i prinos za grijeh Ti nisi zahtijevao.

⁷**Potom rekoh: “Gle, ja dolazim;**

U svitku knjige pisano je o meni.

⁸**Ja uživam činiti Tvoju volju, o moj Bože;**

Tvoj Zakon je u mome srcu.”

40:6-8 Ova kitica koristi Mojsijevski Zakon kao književnu podlogu za psalmistov novi osobni odnos temeljen na zamisli sličnoj Novome savezu Knjige proroka Jeremije 31:31-34 (tj. Zakon u mome srcu, usp. Iz 51:7). Pobuda za štovanje, poslušnost, služenje, i ustrajnost je unutarnja (usp. Pnz 6:6).

Žrtveni sustav bio je YHWH-in način bavljenja s ljudskim grijehom među Njegovom zavjetnom zajednicom. Nevine životinje umirale su umjesto grješnih (usp. Ez 18:4,20; Rim 6:23). To je bio doktrinarni model dolazećega Janjeta Božjeg koji će uzeti grijeh svijeta (usp. Iv 1:29; Mk 10:45; 2. Kor 5:21; Heb 10:1-18).

Poteškoća s Mojsijevskim Savezom jeste ta što je za mnoge Židove on postao vječni moralni kôd umjesto sredstvo do prisne osobne vjere (usp. Pnz 10:16; 30:6; Jer 4:4; 9:25; Rim 2:28-29).

NZ vidi ovu kiticu (stihovi 6-8) kao konačno ispunjenje Isusovim životom i smrću (usp. Heb 10:5-7 iz LXX-e). On je savršeno ispunjenje ovih tekstova. On je “savršen Izraelac”, koji radi za korist svih (usp. Iz 53).

40:6 Postoje četiri različite riječi korištene za opis različitih žrtava Izraela (usp. Lev 1 - 7):

1. žrtve – BDB 257, opći pojam za žrtve gdje je dio životinje bio pojest u zajedništvu s njihovim Božanstvom
2. prinosi hrane – BDB 585, izvorno je riječ upućivala i na životinjske i prinose žitarica ali koristila se samo za žitarice
3. paljeni prinosi – BDB 750 II, riječ je upućivala na prinos koji je bio čitav pojest na žrtveniku
4. prinosi za grijeh – BDB 308, jedna od dvije IMENICE ŽENSKOGA RODA; ova je vrlo rijetka; prevedena je “veliki grijeh” u Knjizi Postanka 20:9; Izlaska 32:21.30.31; 2. Knjizi o Kraljevima 17:21; i “grijeh” u Psalmu 32:1; 109:7. Ovdje to izgleda upućuje na prinos za grijeh zbog paralelizma ali uporaba je jedinstvena.

Ovaj stih nije odbijanje žrtvenoga sustava nego njegova zloraba (usp. 1. Sam 15:22; Ps 50:8-14; 51:16-17; 69:30-31; Iz 1:11-15; Jer 7:22-23; Hoš 6:6; Am 5:21-22).

NASB, NKJV	“otvorio”
NASB na margini	“iskopao ili probušio”
NRSV na margini	“iskopao”
LXX	“tijelo koje si ti pripremio za”

Ovaj GLAGOL (BDB 500, KB 496, *Qal* PERFEKT) ima ovo značenje jedino ovdje. Korišten je za kopanje:

1. izvora – Knjiga Postanka 26:25; Brojevi 21:18
2. groba – Knjiga Postanka 50:5
3. jame – Knjiga Izlaska 21:23
4. slikovito o zavjeri – Psalm 7:16; 57:7; 119:85; Izreke 16:27; 26:27; Knjiga proroka Jeremije 18:20 (tj. usporediti Jer 6:10).

NASB na margini predlaže “probušio”, što možda dolazi iz Knjige Izlaska 21:5-6 ili Ponovljenoga zakona 15:12-18, gdje je rob učinjen stalnim članom kućanstva (usp. 40:17, drukčiji GLAGOL i “uho” je JEDNINA).

LXX-in prijevod mora biti temeljen na drukčijemu hebrejskom rukopisu ili njegovoj parafraziranoj misli raspoznavši da “uha” stoje za čitavo tijelo. LXX je bila ono što je koristila Rana crkva i navedena je u Poslanici Hebrejima 10:5 (usp. Heb 10:1-18).

U okviru GLAGOL upućuje na novi odnos vjere i pouzdanja učvršćenoga modelom Novoga saveza (tj. “Tvoj zakon je u mome srcu”, usp. Jer 31:31-34; Ez 36:26-27), što dozvoljava grješnim ljudima jasno znati i činiti YHWH-inu volju (tj. 40:8).

40:7

NASB, NKJV	“Gle, ja dolazim”
NRSV, TEV, REB	“Ovdje sam”
NJB	“Ovdje sam, idem”
LXX	“Pogledaj, došao sam”
NET	“Pogledaj, ja dolazim”

Prijevod: “Ovdje sam”, dolazi iz uporabe usklika (BDB 243) korištenog od Izaije u Knjizi proroka Izaije 6:8, u složenici s GLAGOLOM (BDB 97, KB 112, *Qal* PERFEKT): “dolazim” (drukčiji GLAGOL iz Iz 6:8).

To je idiom o valjanosti i predaji YHWH-inoj volji i naumu za nečiji život (usp. 40:7b-8). U ovome okviru (tj. žrtva) može upućivati na činjenicu da u SZ-u nije postojala žrtva za poznati, hotimični grijeh (usp. Lev 4:2.22.27; 5:15-18; 22:14; Ps 51:16-17). Jedino grijesi iz strasti ili zanemarivanja bili su pokriveni (tj. nehotimični). Psalmist vidi da je jedina primjerena žrtva bio on sâm (usp. Rim 12:1). Ovo je zasigurno nagovještaj Janjeta Božjega (usp. Iv 1:29) koji je došao dati Sâmoga Sebe (usp. Mk 10:45; Iz 53).

▣ **“U svitku knjige”** Neki znanstvenici vide ovo kao upućivanje na YHWH-in odnos s Mojsijem. Kralju je bila dana prepiska (usp. Pnz 17:18-20; 1. Kr 2:3; 2. Kr 11:12). Biblija koristi “knjigu(e)” za pokazivanje YHWH-inih nauma za svaku osobu (usp. Ps 139:1-6.16) ili spomen o životima svih ljudi koji će stati jednoga dana pred Njega kao Suca. Ova je slika izražena u dvije Knjige, Knjizi života i Knjizi djela. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 9:5: Dvije Knjige Božje.

40:8 “Ja uživam činiti Tvoju volju” Kakva temeljita promjena od Knjige Postanka 3. Pokvarena “slika Božja” obnovljena je! Zajedništvo na najdubljem stupnju opet je moguće. Neovisan duh Pada zamijenjen je ovisnim duhom.

Isus je oblikovao taj stav sluga za nas da vidimo (usp. Mt 26:39; Iv 4:34; 5:30; 6:38).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 40:9-10

⁹Ja sam objavio radosne vijesti o pravednosti u velikome zboru;

Gle, ja neću zatvoriti svoje usne,

O GOSPODINE, Ti znaš.

¹⁰Ja nisam skrio Tvoju pravednost u svoje srce;

Ja sam govorio o Tvojim vjernosti i Tvome spasenju;

Ja nisam prikrivao Tvoju dobrotu i Tvoju istinu od velikoga zbora.

40:9-10 Psalmist svjedoči o YHWH-inim osobinama u okolnosti štovanja (usp. Ps 22:25) u Hramu /Šatoru (tj. velikome zboru):

1. Tvoja pravednost – BDB 842, vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:5: Pravednost
2. Tvoja vjernost – BDB 53, vidjeti Posebnu temu u Psalmu 12:1: Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu (אמונה)
3. Tvoje spasenje – BDB 448, vidjeti Posebnu temu u Psalmu 3:7: Spasenje (SZ-ni pojam)
4. Tvoja dobrota – BDB 338, vidjeti Posebnu temu u Psalmu 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota (*hesed*)
5. Tvoja istina – BDB 54, vidjeti Posebnu temu u Psalmu 12:1.

Stih 11 dodaje ovome popisu (podjela kitica neizvjesna je):

6. Tvoje smilovanje – BDB 933
7. Tvoja dobrota – BDB 338
8. Tvoja Pouzdanost [Istina] – BDB 54.

Ovo su velike teološke riječi SZ-a koji opisuje kako se zavjetni Bog bavi sa sinovima /kćerima Adama zbog Svoga posebnoga poziva Abrahama (vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum).

40:9 “Ti znaš” YHWH poznaje srce Svoga ljudskoga Stvorenja (usp. Jš 22:22; 1. Sam 2:3; 16:7; 1. Kr 8:39; 1. Ljet 28:9; Ps 139:2-4; Jer 17:10; 20:12; Lk 16:15; Djela 1:24; 15:8; Rim 8:27).

40:10 Zabilježite nizove GLAGOLA čime psalmist potvrđuje svoje puno i otvoreno svjedočenje o YHWH-i:

1. ja sam objavio – BDB 142, KB 163, *Piel* PERFEKT, stih 9
2. ja nisam skrio – BDB 491, KB 487, *Qal* PERFEKT, stih 10
3. ja sam govorio – BDB 55, KB 65, *Qal* PERFEKT, stih 10
4. ja nisam prikrivao – BDB 470, KB 469, *Piel* PERFEKT, stih 10.

YHWH žudi da Njegov narod uzvisi Njegovu narav i djelovanja u hvali i svjedočenju, tako da svi ljudi stvoreni na Njegovu sliku (usp. Post 1:26-27) mogu doći spoznati i štovati Njega!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 40:11-12

¹¹Ti, o GOSPODINE, nećeš zadržati Svoje smilovanje od mene;

Tvoja dobrota i Tvoja istina neprestano će me čuvati.

¹²Jer nevolje nebrojene okružile su me;

Moje su me nepravde sustigle, tako da nisam kadar gledati;

Njih je veći broj negoli kose moje glave,

I moje srce obeshrabilo me.

40:11-12 Ova kitica opisuje trenutačno stanje psalmiste. YHWH je zasigurno s njim ali postoje poteškoće (nizovi PERFEKTA):

1. nevolje nebrojene okružile su me – BDB 67, KB 79, *Qal* PERFEKT; ovaj popis (AB, str. 247) jeste slika uzeta iz mnoštva divljih pasa koji napadaju svoj plijen; ovaj broj poteškoća suprotstavljen je s YHWH-inim “čudima” u 40:5
2. moje su me nepravde sustigle – BDB 673, KB 727, *Hiphil* PERFEKT; u nekoliko Psalama u Knjizi jedan psalmist priznaje svoj grijeh, usp. 25:11; 31:10; 32:5; 38:4,18; ovo može biti književni način potvrđivanja grješnosti svih ljudi
3. nisam kadar gledati – BDB 407, KB 410, *Qal* PERFEKT; moguće povezano s neprestanim plakanjem, usp. Psalam 69:3; grijeh uvijek uzrokuje raskol u našem odnosu s Bogom i našom sposobnošću spoznaje Njegove volje

4. on priznaje da je njegovih nepravda vrlo mnogo – BDB 782, KB 868, *Qal* PERFEKT; slika “kose glave” ponovljena je u Psalmu 69:4 i korištena od Isusa o YHWH-inome poznavanju nas u Evanđelju po Mateju 10:30; to je česti SZ-ni idiom, usp. 1. Knjiga o Samuelu 14:45; 2. Samuelova 14:11; 1. Kraljevima 1:52; Djela apostolska 27:34
5. njegovo je srce obeshrabrilo (tj. napustilo) njega – BDB 736, KB 806, *Qal* PERFEKT.
Život vjernoga sljedbenika je borba između uvijek prisutnoga grijeha [u mislima ili duši] (usp. Rim 7) te Božje milosti i milosrđa (usp. Rim 8).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 40:13-17

- ¹³**Bilo Ti milo, o GOSPODINE, da me oslobodiš;
Požuri, o GOSPODINE, da mi pomogneš.**
- ¹⁴**Neka oni budu posramljeni i poniženi zajedno
Koji traže moj život da ga unište;
Neka budu vraćeni i obeščašćeni
Koji uživaju u mojoj rani.**
- ¹⁵**Neka oni budu zaprepašteni zbog svoga srama
Oni koji mi govore: “Ha, ha!”**
- ¹⁶**Neka se svi koji traže Tebe vesele i budu radosni u Tebi;
Neka oni koji ljube Tvoje spasenje govore neprestano:
“Gospodin budi uzveličan!”**
- ¹⁷**Budući sam nemoćan i bijedan,
Neka Gospodin bude obziran prema meni.
Ti si moja pomoć i moj osloboditelj;
Nemoj kasniti, o moj Bože.**

40:13-17 Kao i obično završetak kitice su nizovi molitvenih zahtjeva (IMPERFEKTI i JUSIVI u istoznačnome paralelizmu). Ovo je vrlo slično Psalmu 70:

1. budi blagoslovljen (BDB 953, KB 1280, *Qal* IMPERATIV) da me oslobodiš (BDB 664, KB 717, *Hiphil* INFINITIVNA GRAĐA). AB, str. 247, predlaže promjenu samoglasnika u korijenu za “izvoditi”, što je usporedno s #2 bolje
2. požuri se da mi pomogneš – BDB 301, KB 300, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 22:19; 38:22; 70:1.5; 71:12; 141:1
3. neka oni koji traže moj život budu posramljeni – BDB 101, KB 116, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, usp. Psalam 35:4.26; 70:2; 63:17
4. neka oni koji traže moj život budu poniženi zajedno – BDB 344, KB 346, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
5. neka oni koji uživaju u mojoj rani budu vraćeni – BDB 690, KB 744, *Niphal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, usp. Psalam 35:4.26; 70:2 (ovo je vojna slika)
6. neka oni koji uživaju u mojoj rani budu obeščašćeni – BDB 483, KB 480, *Niphal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
7. neka oni koji mi govore “Ha, ha” (usp. Ps 35:21; 70:3) budu zaprepašteni – BDB 1030, KB 1563, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu.

U 40:16 ove se molitve mijenjaju od negativnoga na pozitivno:

8. neka se svi koji Tebe traže vesele – BDB 965, KB 1314, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu (zabilježite da pokvareni “traže” njegov život [BDB 134, KB 152] ali psalmist traži YHWH-u, usp. stih 16)
9. neka svi koji Tebe traže budu veseli – BDB 970, KB 1333, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
10. neka oni koji ljube Tvoje spasenje govore ... – BDB 55, KB 65, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu (vjerni sljedbenici ljube YHWH-u bivanjem poslušnima Njegovoj otkrivenoj volji i putu, usp. Pnz 6:5; 10:12; 11:1.13.22; 19:9; 30:15.16.19-20)
11. “... YHWH budi uzveličan” – BDB 152, KB 178, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu (ovo je oprečje s onim što govore pokvareni u stihu 15)

12. neka YHWH bude obziran prema meni – BDB 362, KB 359, *Qal* JUSIV
13. nemoj kasniti – BDB 29, KB 34, *Piel* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, usp. 70:5; ovo oblikuje *inclusio* s “požuri” stiha 13.

40:17 Zabilježite kako psalmist označava sebe i YHWH-u:

1. sebe:
 - a. nemoćan (BDB 776)
 - b. bijedan (BDB 2)
 (ovo je često korišteno za vjerne sljedbenike, usp. Ps 70:5; 86:1; 109:22; u ovome smislu to je metaforički u značenju duhovne potrebe, usp. Mt 5:3-6)
2. YHWH (MT ima *Adon* ali neki hebrejski MSS imaju YHWH):
 - a. njegova pomoć (BDB 740 I)
 - b. njegov osloboditelj (BDB 812, KB 930, *Piel* PARTICIP).

▣ “o moj Bože” U ovome Psalmu YHWH i *Elohim* često su korišteni i kombinirani u 40:5:

1. YHWH, stihovi 1.3.4.9.11.13 (dva puta).16
2. *Elohim*, stihovi 3.5.8.17.

Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:1: Imena za Božanstvo - za iscrpnu raspravu o tome kako SZ-ni pisci koriste ove oznake /naslove /imena za Božanstvo kako bi potvrdili različite vidove Njegove naravi i djelovanja.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Opišite način stihova 1-10; i potom stihova 11-17. Što se promijenilo?
2. Popišite i objasnite YHWH-ina svojstva u stihovima 10-11.
3. Kako je slika hodanja upotrijebljena za opis života vjere?
4. Smjera li stih 5 na Knjigu Postanka ili Izlaska, ili obje? Zašto?
5. Kako može LXX-in prijevod stiha 6b (usp. Heb 10:5-7) biti tako različit od MT-a?
6. Je li ovo Mesijanski Psalam?
7. O čemu “knjiga” ili “svitak” u stihu 7b govori?
8. Objasnite zašto se stihovi 13-17 ponovno pojavljuju u Psalmu 70.

PSALAM 41

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
psalmist u bolesti tuži se na neprijatelje i lažne prijatelje	blagoslov i patnja pobožnika	molitva za ozdravljenje od oboljenja (Tužaljka)	molitva u bolesti	molitva napuštenoga patnika
<u>MT uvod</u> "Za zborovodu. Psalam Davidov"				
41:1-3		41:1-3	41:1-3	41:1-3
41:4-9	41:1-3 41:4-6	41:4-10	41:4-9	41:4-9
41:10-12	41:7-9 41:10-12	41:11-12	41:10-13	41:10-12
41:13	41:13	41:13		41:13

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 41:1-3

¹Kako je blagoslovljen onaj tko misli na bespomoćnoga;

GOSPODIN će ga osloboditi u danu nevolje.

²GOSPODIN će ga zaštititi i održati ga živim,

I on će biti zvan blagoslovljenim na zemlji;

I neće ga predati čežnjama njegovih neprijatelja.

³GOSPODIN će ga krijepti na njegovu bolesničkome krevetu;

U njegovoj boli, Ti ga ozdravljaš.

41:1-3 Ova prva kitica opisuje blagoslove (BDB 80, vidjeti bilješku u Ps 1:1) osobe koja je poslušna Zakonu Mojsijevu, koji zahtijeva da Izrael bude dobroniv, pruža potporu, i bude pozoran prema onima u potrebi (BDB 195, usp. Izl 23:5; Lev 14:21; Ps 72:13; 82:3; 113:7; Izr 19:17; 21:13; 28:3.8; 29:7.14). Oni koji im pomažu su, ustvari, oni koji pomažu svome Bogu (vidjeti Isusovu raspru o Zadnjem sudu u Mt 25:31-46).

Vrste osoba opisanih ovim pojmom:

1. udovica (usp. Izl 22:22; Pnz 10:18; 24:17-18; 27:19; Ps 68:5)
2. siročće
3. tuđinac (usp. Lev 19:33-34; Izl 22:21-22; Pnz 24:17-18; 27:19)
4. slijep /hrom
5. društveno nemoćni (bezemljaši)
6. lišeni svjetovnih opskrba (ne neophodno stvari za život - hrana, krov nad glavom, posao, itd.).

Zabilježite što će YHWH učiniti za poslušnoga zavjetnog sljedbenika (pomaganje siromašnome samo je jedna stvar ali ovdje je ona za čitav Zakon):

1. YHWH će ga osloboditi u danu nevolje
2. YHWH će ga zaštititi
3. YHWH će ga održati živim
4. on će biti zvan "blagoslovljenim" (MT ima IMPERFEKT ali masoretski znanstvenici mislili su kako bi PERFEKT s *waw* bio bolji; značenje se ne mijenja)
5. YHWH ga neće predati neprijateljima
6. YHWH će ga krijepti na njegovu bolesničkome krevetu
7. YHWH će ga ozdraviti.

Zabilježite kako svi IMPERFEKT GLAGOLI, označavaju neprekidna Božja djelovanja skroz kroz život.

Samo bilješka o općenitim izjavama kao ova u Mudrosnoj književnosti. Ovo ne bi smjelo biti razumjeto kao obećanje što djeluje na svaku osobu, u svako vrijeme, na onu koja pomaže siromašnome. Ovo je općenita izjava. To je istina za većinu vremena ali ne za svako vrijeme i uvijek. Mi živimo u palome svijetu!

Ovo je dobar slikoviti prikaz Evandjelja po Mateju 7. Kako netko živi, kako netko govori, kako netko raspodjeljuje svoje izvore i vrijeme otkriva prvenstvo predanosti srca!

41:2 "na zemlji" Hebrejska riječ "zemlja" (BDB 75) može značiti:

1. polje
2. okrug
3. selo
4. područje
5. svijet.

Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:2: Pojmovi za Božje otkrivenje (korišteni u Ponovljenome zakonu i Psalmima). Na temelju knjige *The Christian View of Science and Scripture* od Bernarda Ramma, bio sam uvjeren kako je Potop iz Knjige Postanka 6 - 9 bio mjesni zbog uporabe ove riječi u tome okviru. Vidjeti moj komentar o Knjizi Postanka 1 - 11 online besplatno na www.freebiblecommentary.org.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 41:4-9

**⁴A ja, ja rekoħ: "O GOSPODINE, budi mi milostiv;
Pomozi mojoj duši, jer ja sam zgriješio protiv Tebe."**

⁵Moji neprijatelji govore zlo protiv mene:

"Kad će on umrijeti, i njegovo ime izginuti?"

⁶I kad mi on dode *vidjeti me*, on govori lažnost;

Njegovo srce povećava zlobu u sebi.

⁷Svi koji me mrze šapću zajedno protiv mene;

Protiv mene oni smišljaju moju bol, govoreći:

⁸“Grješna stvar izlivena je nad njim,

Tako kad on legle, on neće ustati ponovno.”

⁹Čak moj bliski prijatelj u koga se pouzdah,

Koji je jeo moj kruh,

Podigao je svoju petu protiv mene.

41:4-9 Logička veza između ovih kitica nije izrečena. Moguće je autor bio čovjek kao onaj opisan u stihovima 1-3, ali njegov je život bio u pogibli i pod napadom drugih. Očito je on shvatio da je zgriješio (stih 4). Mnogi od zadnjih Psalama Knjige I. (Psalmi 1 - 41) spominju priznanje ili spoznaju grijeha.

Spomenuto je nekoliko poteškoća:

1. njegovo tijelo i duh su bolesni
2. on ima neprijatelje koji ga kleveću (stihovi 5-7)
3. oni su naumili zlo protiv njega (stihovi 7-8)
4. njegovi su neprijatelji nekad bili bliski prijatelji (stih 9; usp. Ps 35:11-16; 55:12-13.20). Ovo je Evandelju po Ivanu 13:18 o Judinoj izdaji Isusa.

41:7 “šapću zajedno” Ovaj GLAGOL (BDB 538, KB 527, *Hithpael* IMPERFEKT) može biti korišten o prokletstvima /čarima (usp. Ps 58:5; Prop 10:11; Iz 3:2-3) ili to mogu jednostavno biti ljudi koji govore tihim glasom kao da se to ne smije čuti (usp. 2. Sam 12:19) ili tihim glasom u molitvi (usp. Iz 26:16). Ako ovo upućuje na prokletstvo u ovome okviru, stih 8 je ishod.

41:8

NASB

“Grješna stvar izlivena je nad njim”

NKJV

“zla bolest, kažu oni, drži se za njega”

NRSV

“oni misle smrtna stvar prikačila se na njega”

TEV

“Oni kažu: ‘On je smrtno bolestan’”

NJB

“smrtna bolest drži ga u napetosti”

REB

“zle čari bačene su na njega, oni kažu”

Pojam “grješna” (BDB 116) kasnije postaje naslov *Belijar* (tj. Pnz 13:13; 2. Kor 6:15). Bio je korišten u nekoliko značenja, dobar primjer je u 1. Knjizi o Samuelu 1:16; 2:12; 25:17.

Izgleda kako je uporaba ovdje personifikacija bolesti za koju su oni vidjeli da je poslana od YHWH zbog grijeha psalmiste (usp. Jobova tri prijatelja). Ali YHWH-ina djelovanja prema njemu u 41:10-12 pokazuju da su njihove izjave laži /kleveta.

41:9 “moj bliski prijatelj” Ovo je doslovno “čovjek mira koji se okrenuo da bude dijete *Belijara*” (stih 8a).

▣ **“Podigao je svoju petu protiv mene”** Ovaj čin kulturnoga odbijanja (zabilježite kako nema usporednoga odlomka) došao je nakon zajedništva /zavjetnoga blagovanja hrane (usp. Post 26:28-30; 31:51-54; Izl 12:18; 24:5; Ps 69:23).

Moguće je ovo vidjeti kao:

1. čin napada /prekršaja protiv psalmiste (tj. lupanje nogama)
2. čin uvrede izražene kretnjom. Na Srednjem Istoku još je uvijek velika uvreda pokazati nekome donji dio cipele.

Odbijanje je više nego mučno zbog prividnoga prijateljstva između njih dvojice.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 41:10-12

¹⁰Ali Ti, o GOSPODINE, budi milosrdan prema meni i podigni me,

Tako da im mogu uzvratiti.

¹¹Po ovome ja znam da si Ti zadovoljan sa mnom,

Jer moj neprijatelj neće klicati u pobjedi nada mnom.

¹²A mene, Ti si podržao u mojoj čestitosti,

I Ti si me postavio u Svoju prisutnost zauvijek.

41:10-12 U stihu 4 postojala su dva zahtjeva (IMPERATIVI):

1. budi mi milostiv – BDB 335, KB 334, *Qal* IMPERATIV
2. ozdravi moju dušu (*nefeš*, vidjeti bilješku u Ps 3:2) – BDB 950, KB 1272, *Qal* IMPERATIV.

Sad u narednoj kitici postoje dva IMPERATIVA i KOHORTATIV:

1. isto kao #1 gore, 41:4
2. podigni me – BDB 877, KB 1086, *Hiphil* IMPERATIV (isti zahtjev, drukčiji ali usporedni GLAGOL iz #2 gore), 41:4
3. tako da im mogu uzvratiti – BDB 1022, KB 1532 *Piel* KOHORTATIV; psalmist želi biti YHWH-ino oruđe pravde.

Ozdravljenje će biti vidljiv dokaz da je YHWH čuo i odgovorio njegove molitve. To nije samo vidljivo očitovanje YHWH što raduje psalmistu nego:

1. to je znak da je YHWH zadovoljan (BDB 342, KB 339, *Qal* PERFEKT) s njim
2. YHWH je podržao (BDB 1069, KB 1751, *Qal* PERFEKT, usp. Ps 63:8) njegovu čestitost (BDB 1070), što znači nevinost (usp. Ps 25:21; 101:2; Izr 10:9; 19:1; 20:7; 28:6)
3. YHWH ga je postavio (BDB 662, KB 714, *Hiphil* IMPERFEKT s *waw*) u Svoju prisutnost (tj. Šator /Hram, usp. Ps 16:11; 23:6; 27:4-6) zauvijek (vidjeti Posebnu temu u Ps 9:5: Zauvijek [*`olam*]).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 41:13

¹³Blagoslovljen budi GOSPODIN, Bog Izraelov,
Od vječnosti do vječnosti.
Amen i amen.

41:13 Ovo je doksološki, liturgijski završetak (usp. Ps 72:18-19; 89:52; 103:19-22; 106:48; 150:6). To vjerojatno nije bio izvorni dio Psalma 41, nego općeniti završetak Prve knjige (Psalam 1 - 41) Psaltira:

1. Psalam 72:18-19 završava Knjigu II.
2. Psalam 89:52 završava Knjigu III.
3. Psalam 106:47-48 završava Knjigu IV.
4. Psalam 150:6 završava Knjigu V.

▣ “Amen i Amen” Vidjeti Posebnu temu dolje.

POSEBNA TEMA: AMEN

I. STARI ZAVJET

- A. Pojam “Amen” dolazi iz hebrejske riječi za:
 1. “istinu” (*emeth*, BDB 49)
 2. “istinitost” (*emun*, *emunah*, BDB 53)
 3. “vjeru” ili “vjernost”
 4. “pouzdanje” (*dmn*, BDB 52).
- B. Njegova etimologija dolazi iz čvrstoga fizičkog stava neke osobe. Oprečno tome bio bi netko tko je labav, klizav (usp. Ps 35:6; 40:2; 73:18; Jer 23:12) ili tetura (usp. Ps 73:2). Iz ove doslovne uporabe razvilo se metaforičko proširenje vjernosti, dostojnosti povjerenja, odanosti i pouzdanosti (usp. Post 15:6; Hab 2:4).
- C. Posebne uporabe:
 1. stup, 2. Knjiga o Kraljevima 18:16 (1. Tim 3:15)
 2. sigurnost, Knjiga Izlaska 17:12
 3. postojanost, Knjiga Izlaska 17:12
 4. stabilnost, Knjiga proroka Izaije 33:6
 5. istina, 1. Knjiga o Kraljevima 10:6; 17:24; 22:16; Izreke 12:22
 6. čvrsto, 2. Knjiga Ljetopisa 20:20; Knjiga proroka Izaija 7:9
 7. vjerodostojno (Tora), Psalam 119:43.142.151.160.

- D. U SZ-u upotrijebljena su dva druga hebrejska pojma za djelatnu vjeru:
 - 1. *bathach* (BDB 105), pouzdanje
 - 2. *yra* (BDB 431), strah, poštovanje, štovanje (usp. Post 22:12).
- E. Od značenja povjerenja ili pouzdanja razvila se liturgijska uporaba što se koristila za potvrdu istinite ili pouzdane izjave drugog (usp. Pnz 27:15-26; Neh 8:6; Ps 41:13; 72:19; 89:52; 106:48).
- F. Teološki ključ za ovaj pojam nije vjernost čovječanstva, već YHWH-ina (usp. Izl 34:6; Pnz 32:4; Ps 108:4; 115:1; 117:2; 138:2). Jedina nada palog čovječanstva jeste milosrdna vjerna zavjetna odanost YHWH i Njegovih obećanja. Oni koji poznaju YHWH-u moraju biti kao On (usp. Hab 2:4). Biblija je povijest i zapis o Božjoj obnovi Njegove slike (usp. Post 1:26-27) u čovječanstvu. Spasenje obnavlja sposobnost čovječanstva da ima prisno zajedništvo s Bogom. Ovo je zašto smo bili stvoreni.

II. NOVI ZAVJET

- A. Uporaba riječi “amen” kao završne liturgijske potvrde izjavljene pouzdanosti uobičajena je izjava u NZ-u (usp. 1. Kor 14:16; 2. Kor 1:20; Otk 1:7; 5:14; 7:12).
- B. Uporaba pojma kao završetak molitve uobičajena je u NZ-u (usp. Rim 1:25; 9:5; 11:36; 16:27; Gal 1:5; 6:18; Ef 3:21; Fil 4:20; 2. Sol 3:18; 1. Tim 1:17; 6:16; 2. Tim 4:18).
- C. Isus je jedini koji je upotrebljavao ovaj pojam (u Ivanu često udvostručeno) kao uvod u važne izjave (usp. Lk 4:24; 12:37; 18:17.29; 21:32; 23:43).
- D. Korištena je kao naziv za Isusa u Knjizi Otkrivenja 3:14 (moguće naziv za YHWH-u iz Iz 65:16).
- E. Zamisao vjernosti ili vjere, pouzdanja, ili pouzdanosti izražena je u grčkom pojmu *pistos* ili *pistis*, što je u engleskome prevedeno kao “pouzdanje”, “vjera”, “vjerovati”.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Na koga stih 1a upućuje?
2. Kako su povezani grijeh i oboljenje?
3. Naslovljava li stih 7 naklapanje i klevetanje ili kletvu i čari?
4. Što su “grješne stvari” iz stiha 8?
5. Kako je stih 9 korišten u NZ-u?
Što to podrazumijeva?
6. Što točno psalmist tvrdi u stihu 12? Što on želi?
7. Zašto stih 13 nije dio Psalma?

PSALAM 42

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
žedanje za Bogom u nevolji i izgnanstvu	čeznutljivost za Bogom usred nevolje	molitva za ozdravljenje u pripremi za hodočašće	nečija molitva u izgnanstvu	Tužaljka levita u izgnanstvu
<u>MT</u> uvod Za zborovođu. Maskil sinova Korahovih.				
42:1-4	42:1-3	42:1-3	42:1-3	42:1 42:2 42:3
	42:4	42:4-5b	42:4-5	42:4
42:5-8	42:5	42:5c-6a		42:5-6a
	42:6-8	42:6b-8	42:6-8	42:6b-d 42:7 42:8
42:9-11	42:9-10	42:9-10	42:9-10	42:9 42:10
	42:11	42:11	42:11	42:11

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

A. Prvi stih uvijek mi je duboko govorio. Ovo je srž o tome što bi osobni odnos trebao biti. Ali čak niti ova duboka prisnost ne znači kako se poteškoće, bolesti, zli napadi neće dogoditi. Veliko obećanje nije odsutnost poteškoća, nego Njegova prisutnost (usp. Ps 23:4; 16:8).

B. Ja mislim da je psalmist u izgnanstvu:

1. on ne može ići u Hram, stih 4
2. on čezne za Kanaanom, stih 6
3. on je izrugivan od onih koji su ga zarobili, stihovi 3.10 (usp. Ps 137, što je također Psalam izgnanstva).

NASB *Study Bible* (str. 781) ima zanimljiv prijedlog da je psalmist bio levit iz roda Koraha zarobljenoga od Sirije. To daje primjer sirijskoga napada (npr. 2. Kr 12:17-18). Korahovci su živjeli u sjevernome području Izraela (usp. Jš 2:4.9-19). Ovo može objasniti:

1. teoriju izgnanstva
2. sjeverne zemljopisne gradove (mjesto) u stihu 6.

C. Ponavljajući izričaj je “u očaju” (doslovno “oboriti”, BDB 1005, KB 1458, *Hithpolel* IMPERFEKT) pojavljuje se tri puta u ovom kratkom spjevu, stihovi 5.6. i 11. Psalmist je povrijeđen iznutra (stih 5) i izvana (stih 10).

Također zabilježite ponavljanje stihova 5 i 11 sa samo malim promjenama. Ovaj isti stih pojavljuje se ponovno u Psalmu 43:5, što podrazumijeva kako su ovi Psalmi usko povezani, moguće je to jedan Psalm (UBS *Handbook*, str. 398).

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 42:1-4

¹Kao srna što dahće za potocima vode,

Tako moja duša dahće za Tobom, o Bože.

²Moja duša žeda za Bogom, za živim Bogom;

Kad ću doći i pojaviti se pred Bogom?

³Moje suze bile su moja hrana danju i noću,

Dok mi *oni* govore čitav dan: “Gdje je tvoj Bog?”

⁴Ovih stvari ja se spominjem i izlijevam svoju dušu unutar sebe.

Jer ja znah ići sâm s mnoštvom i vodih ih u svečanoj povorci domu Božjem,

S glasom radosti i zahvale, gomilom obdržavajući svečanost.

42:1-4 U ovoj kitici netko se može pitati što je poteškoća:

1. psalmist se osjeća odsječen od YHWH
2. psalmist ne može štovati u Hramu (usp. stih 4b.c)
3. vjera psalmiste je mijenjana njegovim tekućim uvjetima (tj. izgnanstvom) i podrugivanjima njegovih tlačitelja (stihovi 3.10; 79:10; 115:2).

Vidjeti Okvirne uvide, B.

42:1

NASB, NKJV

“dahće”

NRSV, TEV, LXX, REB

“žudi”

NJB

“čezne”

JPSOA

“plače”

Ovaj GLAGOL (BDB 788, KB 881, *Qal* IMPERFEKT) nađen je samo tri puta u SZ-u, dva puta ovdje i jednom u Knjizi proroka Joela 1:20, gdje je upotrijebljen o poljskim zvijerima.

Mora li tumač naglasiti dubinu psalmistove čežnje za Bogom (usp. Ps 63:1) ili njegovu žudnju da bude u Hramu na dan Blagdana (42:4)? Mislim da mogućnost #2 bolje odgovara okviru.

▣ **“duša”** Ovo je hebrejski pojam *nefeš* (BDB 659, usp. 42:2.4.5.6.11). Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2. To je bio idiom upućivanja na samoga sebe.

42:2 “živim Bogom” Ovo je igra riječi:

1. živ (GLAGOL, חיה, BDB 310)
2. živim (PRIDJEV, חי, BDB 311 I)
3. YHWH (יהוה, BDB 217, zavjetno ime za Božanstvo, usp. Post 2:4; vidjeti Posebnu temu u Ps 1:1: Imena za Božanstvo).

YHWH je jedini – živi, uvijek – živi Bog (vidjeti Posebnu temu u Ps 2:7: Monoteizam). Sve je drugo živo po Njemu, kroz Njega, i za Njega (usp. Ps 18:46). Ovo obilježavanje Izraelova Boga kao “živog” suproti se s poganskim idolima što su slijepi, gluhi, nijemi, i ne-postojeći (usp. Iz 4:9-20; Hab 2:18-19).

▣ **“pojaviti se pred Bogom”** Ovo je idiom za bivanje u Hramu na dan Blagdana. Psalmist je bio spriječen od bivanja u Jeruzalemu tijekom blagdanih dana.

Postoji pitanje o tome kako razumjeti suglasnike:

1. NASB slijedi MT, “pojaviti se pred”
2. RSV mijenja samoglasnike u “i vidjeti lice Božje”.

UBS *Text Project* (str. 232) daje mogućnosti #2 ocjenu “C” (tj. znatna sumnja).

42:3 “oni” Tekst nije određen na koga ovo upućuje:

1. oni koji su zarobili
2. neprijatelji
3. pogani.

Mislim da #1 najbolje odgovara Psalmu. NJB naslovljava ovaj Psalm “Tužaljka levita u izgnanstvu”.

Zabilježite psalmist osjeća da mu se ove osobe podruguju čitav dan (stih 3b; 79:10; 115:2).

42:4 Štovanje mora biti radosno, unaprijed očekivano iskustvo. Vjerujem kako vaše iskustvo štovanja može biti tako obilježeno!

Psalmist se sjeća svojih prošlih vremena štovanja:

1. spominjem se – BDB 269, KB 269, *Qal* KOHORTATIV
2. ja izlijevam svoju dušu unutar sebe – BDB 1049, KB 1629, *Qal* KOHORTATIV.

▣

NASB, NRSV

NKJV

TEV, JPSOA

NJB

LXX

“mnoštvom”

“gomilom”

“svjetinom”

“pod krovom”

“šatorom”

Riječ (BDB 697) prevedena kao “mnoštvom” pojavljuje se jedino ovdje u SZ-u, ali isti suglasnici mogu značiti “guštara”, “pokrivač”, “šator”, “daščara”. LXX je vidjela paralelizam druge mogućnosti kao najbolji način za tumačenje ove riječi (tako isto, UBS *Text Project* bilješke, str. 233). Za dobru kratku raspravu vidjeti NIDOTTE, tom 3, str. 247.

▣ **“vodih ih u svečanoj povorci”** Postoji neka pomutnja o značenju ove riječi:

1. “hodajući polagano” – BDB 186, KB 214, *Hithpaal* IMPERFEKT (psalmist je bio korahovski levit pjevač uključen u obrede Hrama, pjesme, i liturgiju, usp. 2. Ljet 20:19)
2. “veličanstvenih” – upućujući na šator mjesta štovanja (NJB, REB)
3. UBS *Text Project* (str. 234) daje ocjenu “C” (znatna sumnja) za “vodih”.

Jedina razlika u sve tri mogućnosti su oznake samoglasnika.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 42:5-8

⁵Zašto si u očaju, o moja dušo?

I zašto si postala uznemirena u meni?

Uzdaj se u Boga, jer ja ću ponovno hvaliti Njega

Za pomoć Njegove prisutnosti.

⁶O moj Bože, moja duša je u očaju u meni;

Stoga se spominjem Tebe iz zemlje Jordana

I vrhunaca Hermona, s brda Misara.

⁷Dubina doziva dubinu na glas Tvojih slapova;

Svi Tvoji veliki vali i valovi valjaju se preko mene.

⁸Gospodin će zapovjediti Svoju dobrotu u doba dana;

I Njegova pjesma bit će sa mnom u noći,

Molitva Bogu moga života.

42:5-8 Psalmist pokušava umiriti samoga sebe. Ovo je izrečeno s dva pitanja u stihu 5. On odgovara pitanja:

1. “Uzdaj se” (“čekaj”, BDB 403, KB 407, *Hiphil* IMPERATIV) u Boga
2. “ja ću ponovno hvaliti Njega” – BDB 392, KB 389, *Hiphil* IMPERATIV) /“za pomoć Njegove prisutnosti”
3. “spominjem se (BDB 269, KB 269, *Qal* IMPERFEKT) Tebe iz”:
 - a. zemlje Jordana
 - b. vrhunaca Hermona (BDB 356, ime je MNOŽINA u SZ-u jedino ovdje, prema tome “vrhunaca”)
 - c. brda Misara (“maloga brežuljka”, BDB 859, LXX) nadeno jedino ovdje u SZ-u. To može upućivati na:
 - (1) mali brežuljak blizu gore Hermon
 - (2) način upućivanja na Moriju, mjesto Hrama u Jeruzalemu.

Hebrejska poezija je skliska građa! Njena je slika često nejasna (vidjeti Dodatak **na str. xxi**: Hebrejska poezija).

42:7 Slika je snažna. Izričaj “dubina doziva dubinu” pokretna je ali višeznačna. O kojim vodenim slapovima on govori?:

1. psalmistovim suzama, 42:3
2. dolini rijeke Jordan i njenome izvoru u planinama, 42:6.

Naredni redak podrazumijeva kako to može biti slikovito o poteškoćama s kojima se psalmist suočava (usp. Ps 69:1-2; 88:7).

Zabilježite one su YHWH-ine:

1. vodeni slapovi
2. razbijači
3. valovi

koji su se valjali preko (BDB 716, KB 778, *Qal* PERFEKT) psalmiste! Vjerni sljedbenici žive u palome svijetu ali vjeruju /pouzđaju se da je YHWH “Bog moga života” (42:8c). Ovaj “zašto” je nepoznat, ali “Tko” je s nama i to je izvjesno!

Slika “vode” u ovome Psalmu je višestruka:

1. vodeni potoci, stih 1 (tj. suša)
2. suze, stih 3 (tj. bol)
3. rijeka (tj. Jordan), stih 6
4. dubina, stih 7:
 - a. osjećaji
 - b. slika iz Božje pobjede kaosa u Knjizi Postanka 1
5. vodeni slapovi (tj. mjesto za skrivanje na sjeveru može biti ispod vodenoga slapa)
6. razbijači /valovi (tj. poplava poteškoća).

42:8 Kao što su psalmistove suze bile njegova hrana danju i noću (stih 3), sad su YHWH-ina (zabilježite ovo je jedina uporaba YHWH u Psalmu; Knjiga 2 Psaltira prevladana je uporabom pojma *Elohim* za Božanstvo, kao što je Knjiga 1 uporabom YHWH) dobrota i pjesma njegovu drugovi.

▣ “Njegova pjesma” Je li ovo ishod YHWH-ine dobrote (*hesed*, vidjeti Posebnu temu u Ps 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota [*hesed*]) ili je to usporednica tome? Što je YHWH-ina pjesma? Kako je psalmistova molitva retka 3 povezana s

“pjesmom [pjesma]”? Ona vjerojatno upućuje na sadržaj psalmistovih hvala YHWH-ina milosrđa i vjernosti. Pojediniosti poezije su višeznačne. Moramo dozvoliti širini i čuvstvu kitice, te paralelizmu redaka da nas vode u cjelokupnome doživljaju! Nemojte siliti pojediniosti! Nemojte graditi doktrinu na izdvojenim redcima poezije!

▣ **“Bogu moga života”** Vjerni sljedbenici nisu sami; postoji svrha u njihovim životima; postoji milosrdan Stvoritelj koji je s njima i za njih! Ništa se “slučajno ne događa” vjernim sljedbenicima (usp. Ps 139).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 42:9-11

⁹Ja ću reći Bogu mojoj stijeni: “Zašto si me Ti zaboravio?”

Zašto hodam žalujući zbog tlačenja neprijatelja?”

¹⁰Kao drobljenje mojih kostiju, moji me protivnici grde,

Dok mi oni govore čitav dan: “Gdje je tvoj Bog?”

¹¹Zašto si u očaju, o moja dušo?

I zašto si postala uznemirena u meni?

Uzdaj se u Boga, jer ja ću ipak hvaliti Njega,

Pomoć moga spokoja i moga Boga.

42:9-11 Vidite li namjeravani paralelizam sa stihovima 3 i 10; stihovima 5 i 11?

Ovo je kao pojačani sažetak. Psalmist se osjeća samim (stih 9a), napadnutim (stih 9b), obeshrabrenim (stih 11a.b).

Kako bi se on trebao odazvati?:

1. čekati – isti oblik kao stih 5
2. hvaliti – BDB 392, KB 389, *Hiphil* KOHORTATIV
3. spomenuti se Boga stiha 8 i njegovo prijašnje vrijeme štovanja s Njim u stihu 4. Vjera ima nakanu ići naprijed i gradi na prošlim djelima pouzdanja.

42:9 “mojoj stijeni” Vidjeti bilješku u Psalmu 18:2.

42:10 Riječi njegovih neprijatelja bile su tako bolne da ih psalmist opisuje kao “mrtav u svojim kostima”. Riječi ranjavaju. One mogu uništiti. One otkrivaju srce i jednoga će dana svaki čovjek dati račun Bogu za svoje (njegove /njene) riječi (usp. Mt 12:36-37).

42:11d Ova posljednja IMENICA KRATKE REČENICE djeluje kao IMENICA KRATKE REČENICE stiha 8c. To je potvrda Božje prisutnosti i skrbi! On je s nama i za nas!

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. U Knjizi 2 (Psalmi 42 - 72) Psalama postoje dva imena za Božanstvo što se najčešće pojavljuju:
 - a. *Elohim*
 - b. YHWH.Objasnite što ona znače.
2. Kako je “živi Bog” igra na YHWH?
3. Je li autor:
 - a. levit?
 - b. prognanik?
4. Gdje je brdo Misar?
5. Tko će govoriti: “Gdje je tvoj Bog?”
6. Zašto se mislilo da su jednom Psalm 42 i 43 bili jedan Psalm?

PSALAM 43

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
molitva za oslobođenje	molitva Bogu u vrijeme nevolje	molitva za ozdravljenje u pripremi za hodočašće	nečija molitva u izgnanstvu	Tužaljka levita u izgnanstvu
MT nema uvod nastavak Psalma 42				
43:1-2	43:1-2	43:1-2	43:1-2	43:1 43:2
43:3-4	43:3-4	43:3-4	43:3-4	43:3 43:4
43:5	43:5	43:5	43:5	43:5

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 43:1-2

¹Obrani me, o Bože, i zauzmi se za moj slučaj protiv bezbožnoga naroda;

O oslobodi me od prijevarna i nepravедna čovjeka!

²Jer Ti si Bog moje snage; zašto si me Ti odbacio?

Zašto ja hodam žalujući zbog tlačenja moga neprijatelja?

43:1 Zbog:

1. refrena u 42:5 i 11, što se ponovno pojavljuje u 43:5
2. toga što nema uvoda u MT-u u Psalam 43 (jedini Psalam u Knjizi 2 bez uvoda)

ovoga vjerojatno je bio dijelom Psalma 42 jednom ali je bio podijeljen iz neznanoga razloga. Marginalna bilješka u *Jewish Study Bible* (str. 1330) predlaže da činjenica što se Psalam 42 usredotočuje na prošlost, dok se Psalam 43 usredotočuje na budućnost, može biti nagovještaj zašto i gdje su oni bili podijeljeni!

▣ **“Obrani me”** Ovaj GLAGOL (BDB 1047, KB 1622, *Qal* IMPERATIV, usp. Ps 7:8; 26:1; 35:24) u osnovi znači “suditi”. Psalmist je koristio sudski jezik (usp. Ps 17:1-3). YHWH je pravedan i čestit sudac svake ljudske djelatnosti (tj. Ps 9:4).

▣ **“zauzmi se za moj slučaj”** Ovo je također sudska metafora (BDB 936, KB 1224, *Qal* IMPERATIV). YHWH je jedini čestiti i nepristrani sudac! Ova ista snažna slika sudnice nalazi se u Poslanici Rimljanima 8:31-39!

▣ **“bezbožnoga naroda”** Ako je istina da su Psalam 42 i 43 bili izvorno jedan Psalam i da 42:6 znači kako je autor bio u izgnanstvu, onda bi “bezbožnoga naroda” moglo upućivati na Siriju.

Iznenadujuće je da naredni redak koristi opisni izričaj: “prijevarna i nepravedna čovjeka”! Neki su prihvatili MNOŽINU i opis što je usredotočen na idolatriju ili nasrtaj.

43:2 Život je tegoban, nepošten, i poteškoće dolaze neočekivano. Svi se od nas pitamo zašto:

1. sam uvrijedio Boga
2. sam prekršio Božji Zakon
3. je li to osuda za grijeh ili nasumičan pojavak zlih događaja i ljudi u palome svijetu?

Psalmist pita “Zašto” (stih 2), tako čine i svi ljudi!

Zapamtite ovo je SZ-na Mudrosna književnost, što je žanr dobro poznat u Drevnome Bliskom Istoku. Ona naslovljava pitanja što postavljaju svi ljudi. Za Izrael, pitanja se odnose na YHWH-u i Njegovo otkrivenje kroz Mojsija. SZ ne odgovara sva pitanja na isti način kao NZ. Postoji promjena:

1. napredujuće otkrivenje
2. Novi savez
3. misterija zla.

▣ **“Bog moje snage”** Ovo je ponavljani refren (BDB 731, tj. mjesto sigurnosti ili zaštite, često prevedeno kao “zaklon /utočište”, usp. Ps 27:1; 28:7-8; 31:2.4; 37:39; 52:7; Iz 17:10; 25:4; 27:5; Jer 16:19). Vjerni sljedbenici mogu uvijek znati da je YHWH njihova nada, zaštita, i mjesto sigurnosti usred poteškoća i sukoba ovoga palog svijeta. Međutim, ovaj mir mora biti prihvaćen. To je čin vjere i svjetonazora što je nije povezan s vrtoglavim okolnostima ove sadašnje stvarnosti!

▣ **“Zašto ja hodam žalujući zbog tlačenja moga neprijatelja?”** Ovo je vrlo slično Psalmu 42:9.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 43:3-4

³O pošalji Svoje svjetlo i Svoju istinu, neka me oni vode;

Neka me oni dovedu na Tvoje sveto brdo

I Tvoja obitavajuća mjesta.

⁴Onda ću ići žrtveniku Božjem,

Bogu svoje neizmjerne radosti;

I lirom ja ću hvaliti Tebe, o Bože, moj Bože.

43:3 “pošalji” Ovaj GLAGOL (BDB 1018, KB 1511, *Qal* IMPERATIV) je molitveni zahtjev koji personificira YHWH-ino /inu:

1. svjetlo – BDB 21:
 - a. kao YHWH-inu naklonost – Psalam 4:6; 44:3
 - b. kao vodič – Knjiga proroka Miheja 7:8
 - c. kao eshatološko svjetlo – Knjiga proroka Izaije 9:2 (Isusov prvi dolazak); Izaija 60:19-20 (Isusov drugi dolazak)

2. istinu – BDB 54 (vidjeti Posebnu temu u Ps 12:1: Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu [7](82)):
 - a. osobina YHWH često prevedena kao “vjernost” – Psalam 40:10; 71:22; 115:1; 138:2
 - b. često personificirana kao YHWH-ini posrednici ili vjesnici – Psalam 40:11; 43:3; 57:3; 85:10; 89:14.

Zabilježite što “svjetlo” i “istina” moraju činiti:

1. neka me oni vode – BDB 634, KB 685, *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
2. neka me oni dovedu na Tvoje sveto brdo – BDB 97, KB 112, *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu.

▣ **“sveto brdo”** Ovo je jedan od mnogih načina za upućivanje na Hram na gori Morija u Jeruzalemu. Također je nazvano (obično s PRIDJEVOM “sveto /sveti”):

1. Sion
2. Dom
3. Svetište
4. Stan
5. Hram
6. planina /brdo
7. Božji grad.

Ovdje je to usporedno s “Tvoja obitavajuća mjesta” (usp. Ps 46:4; 84:1). MNOŽINA označava sve zgrade hramskoga kompleksa ili MNOŽINU VELIČANSTVA (usp. NIDOTE, tom 2, str. 1132).

43:4 Psalmist žudi ići (BDB 97, KB 112, *Qal* KOHORTATIV) u Hram i hvaliti (BDB 392, KB 389, *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu) Boga sa svojom lirom (BDB 490, tj. žičanim glazbalom, usp. Ps 33:2).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 43:5

⁵Zašto si u očaju, o moja dušo?

I zašto si uznemirena u meni?

Uzdaj se u Boga, jer ja ću opet hvaliti Njega,

Pomoć moga spokoja i moga Boga.

43:5 Ovo je ponovljen refren iz Psalma 42:5.11. To je ono što ujedinjuje ova dva Psalma.

PITANJA ZA RASPRAVU: vidjeti popis u Psalmu 42. Ova dva Psalma su književna jedinica.

PSALAM 44

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
prijašnje oslobođenje i sadašnje nevolje	iskupljenje upamćeno u sadašnjoj sramoti	molitva za oslobođenje od narodnih neprijatelja	molitva za zaštitu	narodna tužaljka
<u>MT</u> uvod Za zborovođu. Maskil sinova Korahovih				
44:1-3	44:1-3	44:1-3	44:1-3	44:1-2a 44:2b-3
44:4-8	44:4-8	44:4-8	44:4-8	44:4-5 44:6-8
44:9-16	44:9-16	44:9-12 44:13-16	44:9-12 44:13-16	44:9-10 44:11-12 44:13-14 44:15-16
44:17-19	44:17-19	44:17-19	44:17-19	44:17-19
44:20-26	44:20-22 44:23-26	44:20-22 44:23-26	44:20-22 44:23-24 44:25-26	44:20-22 44:23-24 44:25-26

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijedenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Uvodne kitice suprotivost su između propalih ljudskih nauma i napora te YHWH-inih učinkovitih i namjeravanih nauma.
- B. Na neki način ovaj je Psalam sličan s:
1. Ponovljenim zakonom 32
 2. Knjigom Nehemije 9
 3. Psalmom 78
- koji su povijest Izraelove nevjere i YHWH-ine vjernosti tijekom ranih godina (izlazak, lutanje pustinjom, osvajanja, suci).
- C. Ovaj je Psalam očito bio pisan nakon Izraelova iskustva izgnanstva. Njegovo žarište je narodno a ne pojedinačno.
- D. Mora se izjaviti ponovno i opetovano kako YHWH ima vječnu iskupiteljsku svrhu. Molim vas pogledajte sljedeće Posebne teme online (www.freebiblecommentary.org):
1. YHWH-in vječni iskupiteljski naum
 2. Zašto SZ-na zavjetna obećanja izgledaju tako različito od NZ-nih zavjetnih obećanja?

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 44:1-3

¹O Bože, mi smo čuli svojim ušima,
Naši očevi kazivali su nam
Djelo što si Ti učinio u njihovim danima,
U danima starine.
²Ti si sa Svojom vlastitom rukom protjerao narode;
Onda Ti zasadi njih;
Ti pritisnu ljude,
Potom Ti ih rasprši.
³Jer svojim vlastitim mačem oni ne zaposjedoše zemlju,
I njihova vlastita ruka nije spasila njih,
Nego Tvoja desnica i Tvoja ruka i svjetlo Tvoje prisutnosti,
Jer Ti si zaštitio njih.

44:1-3 Ova kitica ponovno izvještava (GLAGOLI u PERFEKTU, usp. Pnz 32:7) o svim YHWHJ-inim djelovanjima za Izraela tijekom osvajanja Jošue. Ovo osvajanje ispunilo je obećanje Knjige Postanka 15:12-21. Zabilježite kako odlomak Postanka naglašava YHWH-inu ulogu (tj. Sveti rat) u obećanju. YHWH je djelovao, Abraham je spavao! Osvajanje su bila YHWH-ina pobjeda, ne pobjeda Izraelovih vojska (stih 3).

44:1 “mi smo čuli” Židovski godišnji Blagdani bili su prigode da se nove naraštaje pouči o Božjim spasiteljskim djelovanjima (usp. Izl 12; Pnz 6:20-25; zabilježite ponavljani izričaj: “kad tvoja djeca pitaju...”, usp. Izl 12:26.27; 13:14-15; Pnz 6:20-35; Jš 4:6-7.21-24). Duhovna je odgovornost svakoga naraštaja vjernika poučiti nove naraštaje o Bogu, Njegovoj naravi, i djelima iskupljenja.

44:2 “narode...

ljude” Ovo upućuje na domorodačka plemena Kanaana. Vidjeti Posebnu temu dolje.

POSEBNA TEMA: PRED-IZRAELSKI STANOVNICI PALESTINE

A. Postoji nekoliko popisa ljudi:

1. Knjiga Postanka 15:19-21 (10):
 - a. Kenijci
 - b. Kenižani
 - c. Kadmonci
 - d. Hetiti
 - e. Perižani
 - f. Refaimci
 - g. Amorejci
 - h. Kanaanci
 - i. Girgašani
 - j. Jebusejci
2. Knjiga Izlaska 3:17 (6):
 - a. Kanaanci
 - b. Hetiti
 - c. Amorejci
 - d. Perižani
 - e. Hivijci
 - f. Jebusejci
3. Knjiga Izlaska 23:28 (3):
 - a. Hivijci
 - b. Kanaanci
 - c. Hetiti
4. Ponovljeni zakon 7:1 (7):
 - a. Hetiti
 - b. Girgašani
 - c. Amorejci
 - d. Kanaanci
 - e. Perižani
 - f. Hivijci
 - g. Jebusejci
5. Knjiga o Jošui 24:11 (7):
 - a. Amorejci
 - b. Perižani
 - c. Kanaanci
 - d. Hetiti
 - e. Girgašani
 - f. Hivijci
 - g. Jebusejci

B. Podrijetlo imena je nejasno zbog pomanjkanja povijesnog podatka. Knjiga Postanka 10:15-19 uključuje nekoliko srodnih Kanaanu, sinu Hama.

C. Kratki opisi iz najduljeg popisa u Knjizi Postanka 15:19-21:

1. Kenijci
 - BDB 884
 - ne-Izraelci
 - imena srodna s “izmišljač” ili “kovač”, što može upućivati na obradu kovina ili glazbu (usp. Post 4:19-22)
 - povezano s područjem Sinaja sjeverno prema Hebronu
 - ime povezano s Jitrom, Mojsijevim tastom (usp. Suci 1:16; 4:11)
2. Kenižani
 - BDB 889
 - srodnici Židova
 - klan Edoma (usp. Post 15:19)
 - živjeli u Negebu
 - moguće stoljeni u Judu (usp. Br 32:12; Jš 14:6.14)
3. Kadmonci
 - BDB 870 II
 - ne-Izraelci, moguće potomak Jišmaela (usp. Post 25:15)
 - ime srodno s “istočnjak”
 - živjeli u Negebu
 - moguće se odnosi na “čovjek s istoka” (usp. Job 1:3)
4. Hetiti
 - BDB 366
 - ne-Izraelci
 - potomak Heta
 - iz Kraljevstva Anatolije (Mala Azija, Turska)
 - bili prisutni vrlo rano u Kanaanu (usp. Post 23; Jš 11:3)
5. Perižani
 - BDB 827
 - ne-Izraelci, moguće Huriti
 - živjeli u šumovitome području Jude (usp. Post 34:30; Suci 1:4; 16:10)

6.	Refaimci	- BDB 952
- ne-Izraelci, moguće divovi (usp. Post 14:5; Br 33:33; Pnz 2:10-11.20)
- živjeli na istočnoj obali Jordana (usp. Post 15:20; Jš 12:4; 13:12; Pnz 2:8-11.20; 3:13) ili zapadnoj obali (usp. Jš 15:8; 17:15; 2. Sam 5:18.22; 23:13; 1. Ljet 20:4)
- loza ratnika /junaka
7.	Amorejci	- BDB 57
- sjeverno-zapadna semitska skupina naroda od Hama (usp. Post 10:16)
- postali općenita oznaka za stanovnike Kanaana (usp. Post 15:16; Pnz 1:7; Jš 10:5; 24:15; 2. Sam 21:2)
- ime može značiti “zapad”
- ISBE, tom 1, str. 119, kaže da pojam obilježava:
a. stanovnike Palestine općenito
b. žitelje brdovite zemlje kao oprečje primorskoj ravnici
c. posebnu skupinu ljudi sa svojim vlastitim kraljem
8.	Kanaanci	- BDB 489
- od Hama (usp. Post 10:15)
- općenito oznaka svih plemena u Kanaanu zapadno od Jordana
- značenje Kanaana neizvjesno, moguće “trgovac” ili “crveno-purpurna boja”
- kao skupina ljudi obitavali su diljem primorske ravnice (usp. Br 13:29)
9.	Girgašani	- BDB 173
- od Hama (usp. Post 10:16) ili barem “od sina [tj. iz zemlje] Kanaana”, ISBE, tom 2, str. 1232)
10.	Jebusejci	- BDB 101
- od Hama (usp. Post 10:16)
- iz grada Jebusa /Šalema /Jeruzalema (usp. Jš 15:63; Suci 19:10)
- Knjiga Ezekielia 16:3.45 tvrdi da su bili miješana rasa od Amorejaca i Hetita
11.	Hivijci	- BDB 295
- od Hama (usp. Post 10:17)
- LXX ih prevodi kao Horijci (usp. Post 34:2; 36:20-30; Jš 9:7)
- moguće od hebrejske riječi “pećina”, dakle obitavaoci pećina
- živjeli su u brdovitim krajevima Libanona (usp. Jš 11:3; Suci 3:3). U 2. Knjizi o Samuelu 24:7 popisani su odmah do Tira i Sidona.

▣ **“Ti zasadi njih”** U okviru ovo ipak upućuje na plemena Kanaanaca (usp. LXX). SZ vidio je YHWH-u kao utemeljitelja svih skupina ljudi (usp. Pnz 32:8). Knjiga Postanka 15:12-21 potvrđuje da su žitelji Kanaana bili istjerani zbog njihova grijeha; onda kad će Izrael grijehiti on će isto tako biti istjeran (usp. Ps 78).

TEV, REV, i NET Biblija pretpostavlja da se stih 2 odnosi na:

1. narod Kanaana, 44:2a.c
2. Izraelce pod Jošuum, 44:2b.d (usp. Izl 15:17; Jer 45:4).

44:3 Nije bila Izraelova vojska nego YHWH-ina snaga koja je morala dovršiti Njegove svrhe što su dopustile Izraelu napustiti Egipat, putovati Kanaanom, i iz vlastiti domorodačka plemena!

Zabilježite paralelizam između:

1. Tvoja desnica
2. Tvoja ruka
3. svjetlo Tvoje prisutnosti.

Broj 3 mogao bi upućivati na *Šekina* Oblak Slave tijekom razdoblja lutanja pustinjom.

▣ **“Ti si zaštitio njih”** Ovo je svrha YHWH-inog obećanja Abrahamu:

1. sjeme (tj. potomci)
2. zemlja:
 - a. Abraham – Knjiga Postanka 12:7; 13:15; 15:18
 - b. Izrael – Knjiga Postanka 26:3

c. Jakov – Knjiga Postanka 28:13.

GLAGOL “zaštiti” (BDB 953, KB 1280, *Qal* PERFEKT) obilježava zavjetnu svrhu (usp. Post 12:3) dovođenja svih ljudi k Njemu (vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum). YHWH je odabrao koristiti Abrahama i njegovo sjeme (usp. Pnz 4:37; 7:7-8; 10:15) kako bi dosegnuo sve sinove i kćeri Adama.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 44:4-8

⁴Ti si moj Kralj, o Bože;

Zapovjedi pobjede za Jakova.

⁵Kroz Tebe mi ćemo potisnuti naše protivnike;

Kroz Tvoje ime mi ćemo zgaziti one koji se dižu protiv nas.

⁶Jer ja se neću pouzdati u svoj luk,

Niti će me moj mač spasiti.

⁷Ali Ti si nas spasio od naših protivnika,

I Ti si posramio one koji mrze nas.

⁸U Bogu mi smo se ponosili čitavoga dana,

I mi ćemo davati zahvale Tvome imenu zauvijek.

Selah.

44:4-8 Ako prva kitica, prevladana GLAGOLIMA u PERFEKTU, obilježava prošlost, ova, prevladana IMPERFEKTIMA, obilježava sadašnjost. Obje se bave sa zamisli “Svetoga rata” ili “Bogom kao Ratnikom”. YHWH (ili Njegovo Ime, stihovi 5.8) izvor je Izraelovih pobjeda, a ne njihova vojska.

44:4 “Ti si moj Kralj” YHWH kao kralj vjerojatno dolazi iz 1. Knjige o Samuelu 8:7. Izraelski kralj bio je samo zemaljski predstavnik YHWH-ine vladavine i kraljevine (usp. Iz 24:23; 52:7; 93:1; 96:10; 97:1; 99:1). U židovskoj književnosti i obredu, YHWH je nazvan “Kralj svemira”.

▣ **“Zapovjedi pobjede za Jakova”** Ovo je IMPERATIV ZAHTJEVA (BDB 845, KB 1010, *Piel* IMPERATIV).

Riječ “pobjede” doslovno je “spasenje” (BDB 447). U SZ-u to označava oslobođenje od fizičkih poteškoća i neprijatelja.

Moguće da završna slova riječi *Elohim* mogu ići s narednim riječi, čineći to “moj Zapovjednik” (AB, str. 265), što bi moglo biti usporedno s “moj Kralj”. AB misli kako naredni izričaj može također biti usporedan naslov: “Spasitelj Jakova”.

▣ **“za Jakova”** Ovo je smjernje na YHWH-ina obećanja patrijarsima (tj. Abrahamu, Izaku, Jakovu, usp. Post 12 - 35). YHWH ima vječnu otkrivajuću, iskupiteljsku svrhu za čitav svijet u kojem su Izrael i Isus ključni dijelovi (vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum)!

44:8 Zabilježite paralelizam stiha 8:

1. ponosili se – davati zahvale
2. čitavoga dana – zauvijek.

▣ **“Selah”** Vidjeti Uvod u Psalme, VII i bilješku u Psalmu 3:2.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 44:9-16

⁹Ipak Ti si odbacio *nas* i doveo nas k sramoti,

I ne izlaziš s našim vojskama.

¹⁰Ti nam naređuješ da se okrenemo od protivnika;

I oni koji nas mrze uzeli su plijen za sebe.

¹¹Ti nam daješ ovcu da se jede

I razbacao si nas među narode.

¹²Ti prodaješ Svoj narod jeftino,

I nisi se okoristio njihovom prodajom.

¹³Ti činiš nas sramotom našim bližnjima,

Porugom i sprdnjom onima oko nas.

**¹⁴Ti činiš nas poslovicom među narodima,
Predmetom ismijavanja među ljudima.
¹⁵Čitavoga dana moja je sramota preda mnom
I moje poniženje preplavilo me je,
¹⁶Zbog glasa onoga koji sramoti i kleveće,
Zbog prisutnosti neprijatelja i osvetnika.**

44:9-16 Ova je kitica jak obrat od 44:1-3 i 4-8. Umjesto YHWH-ine borbe za Izraela (tj. 44:9b; Ps 60:10; 108:11), On se bori protiv njih. Nije posebice spomenuto zašto, ali poteškoća je bila zavjetna neposlušnost i njene posljedice (usp. Lev 26; Pnz 27 - 30).

Strašne posljedice nije bio samo vojni poraz nego izgnanstvo, ropstvo, poniženje!

44:9 “Ti si odbacio nas” Ovaj GLAGOL (BDB 276, KB 276, *Qal* PERFEKT) često je korišten u psalmima gdje YHWH odbacuje Svoj zavjetni narod (usp. Ps 44:9.23; 60:1.10; 74:1; 77:7; 108:11). Razlog zašto je ovo veliko pitanje:

1. neposlušnost Savezu (tj. Lev 26; Pnz 27 - 30)
2. njihov odnos s YHWH-om (tj. Job; Ps 73; Hab)
3. ispit njihove odanosti koja nije povezana s blagoslovima (vidjeti Posebnu temu u Ps 11:4b-5a: Bog ispituje Svoj narod).

Psalam ne odgovara ovo, osim ako je 44:22 ključ čitavome Psalmu.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 44:17-19

**¹⁷Sve je ovo došlo na nas, ali mi nismo zaboravili Tebe,
I mi nismo postupali neiskreno s Tvojim savezom.
¹⁸Naše srce nije se odvrtilo,
I naši koraci nisu se udaljili od Tvoga puta,
¹⁹Ipak Ti si nas zgazio u mjestu čagljeva
I pokrio nas sjenom smrti.**

44:17-19 Ova je kitica pokušaj prihvaćanja odgovornosti. Izrael je tvrdio kako je nedužan:

1. mi nismo zaboravili Tebe
2. mi nismo postupali neiskreno s Tvojim Savezom
3. naše srce (skupno) nije se odvrtilo
4. naši koraci nisu se udaljili od Tvoga puta.

Ta tvrdnja nedužnosti nastavljena je u narednoj kitici (usp. stihovi 20-22). Ovo može biti istinito za neke Izraelce ali ne za većinu njih, za većinu njihove povijesti (usp. Pnz 32; Ps 78; Neh 9).

Stih 19 teološki je sličan Jobu gdje je on bio voljan učiniti da Bog izgleda loše kako bi poboljšao svoj vlastiti slučaj. Psalmist optužuje Boga za djelovanje protiv njih na nepošten način!

Za drukčije tumačenje vidjeti od Dereka Kidnera, *Tyndale OT Commentaries*, tom 15, str. 185-186.

44:17 “Tvojim savezom” Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 25:10: Savez (**ברית**).

44:19

**NASB, NKJV, NRSV, NJB “čagljeva”
JPSOA, REB “morskoga čudovišta”**

Razlika između ovoga dvojeg je jedan suglasnik:

1. čagalj – BDB 1072, תגל
2. morsko čudovište – BDB תגל

UBS *Text Project* (str. 237) daje “čagljeva” ocjenu “B” (neka sumnja). JPSOA daje Knjigu proroka Ezekielu 29:3; 32:2, kao usporedne odlomke za *tannin* (tj. “morskoga čudovišta”, usp. Post 1:21; Job 7:12).

Iz kanaanske književnosti pustinjaska su stvorenja bila često korištena kao slikovit jezik za demonski narod (usp. Iz 13:21-22; 34:11-15; Jer 9:11; Mih 1:8; Sef 2:4).

▣ **“sjenom smrti”** Vidjeti bilješku u Psalmu 23:4. YHWH je prepustio Svoj zavjetni narod demonskim silama poganskih religija i kraljevini smrti!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 44:20-26

²⁰**Ako smo mi zaboravili ime našega Boga**

Ili širili naše ruke tuđem bogu,

²¹**Neće li to Bog doznati?**

Jer On poznaje tajne srca.

²²**Ali zbog Tebe mi smo ubijani čitavoga dana;**

Mi smo smatrani kao ovce koje moraju biti zaklane.

²³**Probudi se Ti, zašto Ti spavaš, o GOSPODINE?**

Preni se, nemoj nas odbaciti zauvijek.

²⁴**Zašto Ti skrivaš Svoje lice**

I zaboravljaš našu nesreću i naše ugnjetavanje?

²⁵**Jer naša duša je potonula u prah;**

Naše tijelo prijanja uz zemlju.

²⁶**Izađi, budi naša pomoć,**

I iskupi nas zbog Svoje dobrote.

44:20 Ovo je posebno nijekanje idolatrije. Oni tvrde da ako su oni bili idolopoklonici, YHWH bi to zasigurno znao (stih 21; usp. Ps 7:9; 17:3; 26:2; 66:10; 139:23; Jer 11:20; 17:10; 20:12).

▣ **“širili naše ruke”** Ovo je doslovno “prostrijeti se” (BDB 831, KB 975, *Qal* IMPERFEKT). To je bila fizička gesta štovanja, obično označavajući molitvu (usp. Izl 9:29; 2. Ljet 6:12; Ezra 9:5; Job 11:13; Ps 28:2; 48:31; 88:9; 134:2; 141:2; 143:6), ali može uključiti prinošenje (tj. podizanje) neke vrste žrtve (životinja, tamjan, bilje, ili vino).

44:22 Ovo je tvrdnja, kao stih 19, da je YHWH napustio Izraela (usp. UBS *Handbook*, str. 409). Pavao koristi ovaj stih u Poslanici Rimljanima 8:36, i izgleda ukazuje kako se Božji ljudi suočavaju s poteškoćama u palome svijetu ali On je s njima i za njih. Ništa nas ne može odvojiti od Božje ljubavi u Kristu (usp. Rim 8:38-39).

▣ **“zbog Tebe”** Neki su ovaj izričaj vidjeli kao ključ teološkoga potiska ovoga Psalmalca. Božji su ljudi proganjani, ne zbog svoga grijeha, nego zbog svoga odnosa s Njim. Ova je tema jasno vidljiva u Isusovu životu.

Ja jednostavno nisam siguran kako postoji dovoljno tekstualnoga dokaza iz ovoga Psalmalca da se može ovo tvrditi!

44:23-26 Ovo izgleda kao odvojena kitica od NKJV, NRSV. Postoje nizovi molitvenih zahtjeva (IMPERATIVI i JUSIVI):

1. probudi se Ti, stih 23 – BDB 734, KB 802, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 7:6; 35:23
2. preni se – BDB 884, KB 1098, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 35:23
3. nemoj nas odbaciti zauvijek – BDB 276, KB 276, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, usp. Psalam 77:7
4. izađi – BDB 877, KB 1086, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 3:7; 7:6; 9:19; 10:12; 17:13; 74:22; 82:8; 132:8
5. iskupi nas – BDB 804, KB 911, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 25:22; 130:8 (vidjeti posebnu temu u Ps 19:14: Otkupnina /iskupljenje).

44:23 “zašto Ti spavaš, o GOSPODINE?” Ovo je idiomski antropomorfički izričaj (usp. Ps 78:65). YHWH (ovdje nazvan *Adonia*) ne spava (usp. Ps 121:4), ali povremeno zbog Izraelova grijeha, On izgleda udaljuje Sebe od zajedništva s njima (usp. stihovi 24-25).

Za dobru kratku raspru vidjeti *Hard Sayings of the Bible*, “Spava li Bog?” (str. 268-269).

▣ **“nemoj nas odbaciti zauvijek”** “Zauvijek” je još jedan idiom što upućuje na zajedništvo (usp. Ps 103:9). To je izgledalo zauvijek za njih! Ali to je jednostavno bilo razdoblje ne-zajedništva dok se ne izazove pokajanje i obnovi dugovječno zajedništvo.

44:25 Ovo je slika moljenja ljudi, ili na njihovim koljenima ili ispruženima na tlu. To je bio neuobičajen položaj za molitvu, koji je obično bio stajanje s podignutim rukama i otvorenim očima, gledajući gore. Salomon je molio na svojim koljenima (usp. 2. Ljet 6:13); Daniel je molio na svojim koljenima (usp. Dn 6:10); Isus je molio pavši na Svoje lice u Getsemaniji (usp. Mt 26:39)! To je bio način obilježavanja žestine!

44:26 “zbog Svoje dobrote” YHWH djeluje zbog:

1. Svoje ljubavi za njihove očeve (tj. patrijarsi)
2. Svoga obećanja njihovim očevima
3. Svoje šire svrhe Abrahamskoga Saveza (usp. Post 12:3; vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum)
4. Njegove zavjetne odanosti (vidjeti Posebnu temu u Ps 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota [*hesed*]) Svojoj riječi (usp. Ps 6:4; 109:21.26; 119:149).

To nije bilo zbog Izraelove dobrote (usp. Pnz 9:4-6; Ez 36:22-38).

POSEBNA TEMA: YHWH-ina DJELA MILOSTI PREMA IZRAELU

Mora biti jasno izjavljeno da su Izlazak, Razdoblje lutanja pustinjom, i Osvajanje bili djela milosti od strane YHWH, a ne zaslužene nagrade zbog Izraelovih djela:

1. to je bila YHWH-ina ljubav za “očeve” – Ponovljeni zakon 4:37-38; 7:8; 10:15
2. to nije bila Izraelova brojčana snaga – Ponovljeni zakon 7:7
3. to nije bila Izraelova snaga i moć – Ponovljeni zakon 8:17
4. to nije bila Izraelova pravednost ili čestitost – Ponovljeni zakon 9:5-6
5. YHWH nastavlja ljubiti Izraela čak i usred osude – Knjiga proroka Jeremije 31:3

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Koji vid Saveza je doveden u pitanje u ovome Psalmu?
2. Što ovaj Psalm uči o političkome ustroju Izraela?
3. Zašto je Izrael bio poražen?
4. Zašto se Boga molilo neka se odazove?

PSALAM 45

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Pjesma slavljenja Kraljeve svadbe <u>MT</u> uvod Za zborovođu; prema Shoshannimu, Maskil sinova Korahovih. Pjesma ljubavi.	slave Mesije i Njegove Nevjeste	Oda za kraljevsko vjenčanje	Pjesma o kraljevskome vjenčanju	kraljevsko vjenčanje
45:1-2	45:1-5	45:1 45:2-3	45:1 45:2-3	45:1 45:2
45:3-5		45:4-5	45:4-5	45:3a-4a 45:4b-5
45:6-9	45:6-9	45:6-9	45:6-9	45:6-7a 45:7b-8a 45:8b-9
45:10-12	45:10-12	45:10-13a	45:10-12	45:10-13a
45:13-15	45:13-17	45:13b-15	45:13-15	45:13b-16
45:16-17		45:16-17	45:16-17	45:17

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitajte kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovaj Psalam je hvaljenje izraelskoga kralja:
1. vjerojatno Salomona u vrijeme jedne od njegovih ženidbi (NASB na margini)
 2. Ahaba i njegove ženidbe s Jezabelom (*Jewish Study Bible*, str. 1332)
 3. Davida (Ibn Ezra)
 4. Mesije (drugi odabir Ibn Ezre i crkvenih očeva).
- B. Ovaj je Psalam bio viđen od nekih kao Mesijanski (zabilježite ZAMJENICE s velikim početnim slovima) ali samo u doktrinarnome smislu. Povijesno to odgovara:
1. hiperboličkome kraljevskom jeziku Drevnoga Bliskog Istoka
 2. ženidba Salomona bila je praćena od skupina ljudi koji su nadzirali njegovo Kraljevstvo.
- C. Svi izraelski kraljevi trebali su predstavljati YHWH-u (usp. 1. Sam 8:6-7). On je Kralj svemira i oni su morali uvoditi Njegov narod (primjerom) u Njegov Zakon.
- D. NASB *Study Bible* (str. 784) pretpostavlja da je autor bio levitski pjevač i da je takva njegova pjesma bila glede dolaženja iz Hrama (tj. od Sâmoga Boga). To je kako bi tečnost terminologije između Boga i Kralja morala biti objašnjena.
- E. Psalam ima:
1. povezan uvod (stihovi 1-2) i završetak (stihovi 16-17)
 2. naslovljavanje na kralja, stihovi 3-9
 3. naslovljavanje na nevjestu, stihovi 10-15.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 45:1-2

¹Moje srce preplavljuje se s dobrom riječju;
Ja naslovljavam svoje stihove Kralju;
Moj jezik je pero spremnoga pisara.
²Ti si ljepši negoli sinovi čovječji;
Milost je izlivena s Tvojih usana;
Zato je Bog blagoslovio Tebe zauvijek.

45:1 Autor opisuje sebe sâmog svojim čitateljima (jedino ovdje u Psaltiru) u ovome stihu:

1. njegovo srce (tj. on sâm) preplavljuje se (BDB 935, KB 1222, *Qal* PERFEKT; LXX ima “izbacuje”) s dobrom riječju (tj. hvala za Kralja Božjega naroda)
2. on piše kako bi hvalio Kralja na njegovoj ženidbi
3. njegov jezik je pero spremnoga pisara (tj. [1] on je bio gorljiv u hvali Kralja ili [2] on je bio dvorski pjesnik ili pisar, usp. Ezra 7:6).

45:2 On opisuje Kralja u poetskoj slici:

1. on je ljepši (tj. “više pristao /zgodniji”, usp. NRSV, TEV, NJB; ova riječ [BDB 421, KB 421] rijetko se koristila za ljude; to je rijedak oblik – *Pealal* PERFEKT) negoli drugi ljudi (doslovno “sinovi čovječji”)
2. njegov je govor izražajan (TEV) i ljubazan (usp. Izr 22:11; Prop 10:12); mislim da je stih 4c usporednica zato, Bog je blagoslovio Tebe zauvijek – dvije misli o ovome:
3. a. morate znati da je to drevno blisko-istočni hiperbolički, kraljevski jezik
b. budite pozorni glede uzroka i logike učinka (tj. YHWH ga je blagoslovio jer je on djelovao primjereno). Postoji napetost u Pismu između Božje suverenosti i ljudske slobodne volje (vidjeti Posebnu temu u Ps 25:12: Izbor /predestinacija i potreba za teološkom ravnotežom). Poslušnost je važna ali poziv je ključan. On nije bio Kralj jer je to zaslužio nego po obiteljskoj lozi.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 45:3-5³Opaši Svoj mač na *Svoje* bedro, o Svemoćni,*U* Svome sjaju i Svome veličanstvu!⁴I u Svome veličanstvu jaši pobjednički,*Za* istinu i krotkost *i* pravednost;

Neka Tvoja desna ruka uči Tebe strahovitim stvarima.

⁵Tvoje strelice su oštre;

Narodi padaju pod Tobom;

Tvoje strelice su u srcu Kraljevih neprijatelja.**45:3-5** Ova je kitica poetska slika o kraljevim vojnim pobjedama. Zabilježite on predstavlja YHWH-u kad se bori za (LXX):

1. “istinu” (BDB 54)
2. “krotkost” (neuobičajeno sastavljanje samoglasnika, BDB 776, usp. Izr 15:33; 18:12; 22:4; Sef 2:3).

Zabilježite tri IMPERATIVA i dva JUSIVA koji odražavaju vojnu sliku:

1. “Opaši Svoj mač na *Svoje* bedro” – BDB 291, KB 291, *Qal* IMPERATIV, stih 3, usp. Ponovljeni zakon 1:41; Knjiga o Sucima 3:16; 18:11; 1. Samuelova 17:39; 25:13
- 2-3. “jaši pobjednički”, stih 4:
 - a. budi uspješan! – BDB 852, KB 1026, *Qal* IMPERATIV
 - b. “jaši” – BDB 938, KB 1230, *Qal* IMPERATIV
4. “Neka Tvoja desna ruka uči”, stih 4 – BDB 434, KB 436, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
5. neka “Narodi padaju pod Tobom”, stih 5 – BDB 656, KB 709, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu.

45:3 “Sjaj” (BDB 217 I) i “veličanstvo” (BDB 214) često je povezano s Bogom (tj. Ps 104:1). Zabilježite kako NASB stavlja velika početna slova ZAMJENICA u 45:2.3.4.5.6.7.8.9. Ali ona su korištena također za izraelskoga kralja (tj. Ps 21:5).

NASB, NKJV, NRSV	“o Svemoćni”
TEV	“Moćni Kralju”
NJB	“Ratniče”
JPSOA	“O junače”
REB	“ratnički kralju”
LXX	“o silni”

Ovaj PRIDJEV (BDB 150) u osnovi znači “jak”, ili “moćan”. Bio je korišten za:

1. ljudske ratnike – Knjiga Postanka 10:9; Psalam 78:65; 120:4; 127:4; Propovjednik 9:11; Pjesma nad Pjesmama 3:7
2. Mesiju – Knjiga proroka Izaije 9:5 (David kao simbol – Ps 89:20)
3. YHWH-u kao vjernoga zavjetnog ratnika (tj. Sveti rat) – Knjiga Nehemije 9:32; Psalam 24:8; Knjiga proroka Izaije 10:21; Jeremija 32:18.

U ovome okviru to upućuje na Davidovskoga Kralja kao pobjedničkoga ratnika, osnaženoga od YHWH.

45:4-5 ZAMJENICE su teške za odredbu:

1. neke upućuju na Boga
2. neke na Kralja.

Ova ista pomutnja je u stihovima 6-7. Poteškoća jeste ta da autor opisuje Kralja kao predstavnika Sámoga YHWH. Očito je kako su rani kršćanski autori (tj. Heb 1:8-9) vidjeli ovo kao Mesijanski Psalam. Za njih Mesija je morao doći i SZ je pokazao na Njega (tj. Isus).

45:4

NASB, NKJV	“strahovitim stvarima”
NRSV	“strašnim djelima”

TEV
JPSOA, REB
LXX

“velikim pobjedama”
“strahovitim djelima”
“čudesno”

Ovaj PARTICIP (BDB 431, KB 432, *Niphal* PARTICIP) znači “strahom-nadahnuti djela”:

1. Sâm Bog – Ponovljeni zakon 1:19; 7:21; 10:20-21
2. Njegova djela – 2. Knjiga o Samuelu 7:23; Psalam 145:6 (razdvajanje Crvenoga mora, Ps 106:22).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 45:6-9

⁶Tvoje prijestolje, o Bože, jeste zauvijek i uvijek;
Žezlo čestitosti je žezlo Tvoga kraljevstva.
⁷Ti si ljubio pravednost i mrzio pokvarenost;
Zato je Bog, Tvoj Bog, pomazao Tebe
S uljem radosti ponad Tvojih drugova.
⁸Sva je Tvoja odjeća *mirisna s mirhom i alojom i kasijom*;
Iz bjelokosnih palača gudačka su glazbala Tebe učinila radosnim.
⁹Kraljeve kćeri su među Tvojim plemenitim gospodaricama;
Kod Tvoje desne ruke stoji kraljica u zlatu iz Ofira.

45:6-9 Ovdje je ponovno kitica što naslovljava i YHWH-u i Njegova kraljevskoga predstavnika na jedinstven način.

45:6

NASB, NKJV, NRSV, LXX
NRSV na margini
TEV
NJB
JPSOA, RSV
REB
NEB

“Tvoje prijestolje, o Bože”
“Tvoje prijestolje je prijestolje Božje”
“Kraljevstvo koje je Bog dao tebi”
“Tvoje prijestolje je od Boga”
“Tvoje božansko prijestolje”
“Bog je ustoličio tebe”
“Tvoje prijestolje je kao Božje prijestolje ”

Iz raznolikosti prijevoda možete vidjeti kako je hebrejski tekst neizvjestan (JPSOA fusnota). U monoteističkome (vidjeti Posebnu temu u Ps 2:7: Monoteizam) SZ-nom okviru ovo ne može biti potvrđivanje Božanstva kralju, nego je to potvrđivanje da svaki kralj jeste i proizlazi od njegova odnosa prema YHWH-i. Kralj je YHWH-in zemaljski predstavnik, kao što je veliki svećenik (usp. Zah 4).

YHWH-ino prijestolje (usp. 1. Ljet 29:23; Tuž 5:19) jeste zauvijek (usp. Ps 93:2; vidjeti Posebnu temu u Ps 9:5: Zauvijek [*olam*]). Kraljevo prijestolje je za životno vrijeme. Mesija je posebno dolaženje Kralja (vidjeti posebnu temu u Ps 2:2: Mesija). Ovaj izričaj ima jedan suzvuk u SZ-u i puni u NZ-u!

45:7 Netko se pita je li ovo kraljevska hiperbola ili ovaj Psalam uistinu naslovljava pobožnoga kralja. Ako je naslovljen na Ahaba, to je kraljevska hiperbola; ako je na Salomona, to je prvo bila tako ali nije kasnije; ako na Davida to je bilo prvo tako i tako je bilo na kraju ali ne tijekom grješnoga razdoblja (tj. Bat-Šeba, Urija).

Mi moramo uvijek biti pozorni kod pripisivanja Božjih blagoslova temeljenih na ljudskoj izvedbi. Bog je pomazao kralja za Svoje vlastite svrhe iskupljenja i otkrivenja (vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum).

Jedna završna misao, stih 7 jasno pokazuje kako stih 6 nije pripisivanje Božanstva izraelskome kralju. Poslanica Hebrejima 1:8-9 vidi to kao Davidovsku kraljevsku doktrinu!

▣ Kao što YHWH ljubi pravednost (usp. Ps 11:7; 33:5), tako isto, trebao bi Njegov zemaljski predstavnik, izraelski kralj (tj. Njegov pomazanik, usp. Ps 2:2).

45:8

NASB, NKJV, NRSV
TEV, NJB, REB -*ispušteno*-

“kasijom”

Ovaj je začim (BDB 893 I) spomenut jedino ovdje u SZ-u. On može upućivati na miomirisni cimet.

45:9 Podrazumijeva li ovaj stih kako su na onoj svadbi već bile /bili:

1. kraljevske kćeri
2. ostale žene /inoče
3. kraljica (rijetka riječ, BDB 993, usp. Neh 2:6).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 45:10-12

¹⁰Slušaj, o kćeri, budi pozorna i prigni svoje uho:

Zaboravi svoj narod i kuću svoga oca;

¹¹Onda će Kralj žudjeti tvoju krasotu.

Zato jer je On tvoj Gospodar, prigni se k Njemu.

¹²Kćer Tira doći će s darom;

Bogati među narodom tražit će tvoju naklonost.

45:10-12 Ovo je kitica što podrazumijeva kako je vjenčanje bilo sa tuđinskom damom, što odgovara:

1. Davidu – ako Bat-Šeba nije bila Židovka
2. Salomonu – s njegovima mnogim tuđinskim ženama (usp. 1. Kr 11:1-8)
3. Ahaba – vjenčanje s Jezabelom, kneginjom Tira (zabilježiti stih 12).

45:10 Ovaj stih ima četiri IMPERATIVA:

1. slušaj – BDB 1033, KB 1570, *Qal* IMPERATIV
2. budi pozorna (doslovno “gledaj /vidi”) – BDB 906, KB 1157, *Qal* IMPERATIV
3. prigni svoje uho – BDB 639, KB 692, *Hiphil* IMPERATIV, usp. Izreke 22:17
4. zaboravi svoj narod – BDB 1013, KB 1489, *Qal* IMPERATIV.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 45:13-15

¹³Kraljeva kćer sva je prekrasna iznutra;

Njena haljina protkana je sa zlatom.

¹⁴Ona će biti odvedena Kralju u protkanoj haljini;

Djevice, njene drugarice koje ju slijede,

Bit će dovedene k Tebi.

¹⁵One će biti predvođene s radošću i veseljem;

One će ući u Kraljevu palaču.

45:13-15 Ovo upućuje na svadbenu proslavu iz harema (“djevice”). Ostale žene (uz kraljicu) nazvane su “kćerima” (usp. stihovi 9.10.12.13).

Ovoj je kitici bio dat duhovni značaj od Crkve a to je da kitica upućuje na Crkvu sâmu! To je isto tako bilo napravljeno s Pjesmom nad Pjesmama (Hvalospjevi).

45:13

NASB, NKJV

“iznutra”

JPSOA

“unutra”

MT ima “iznutra” (פנימה, BDB 819, LXX), ali neki znanstvenici smatraju kako je to “biseri” (פנינים, BDB 819, usp. Job 28:18; Izr 3:15; 8:11; 31:10; Tuž 4:7).

UBS *Text Project* daje MT-u ocjenu “A”.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 45:16-17

¹⁶Na mjestu tvojih očeva bit će tvoji sinovi;

Ti ćeš ih učiniti knezovima po svoj zemlji.

**¹⁷Ja ću učiniti da Tvoje ime bude zapamćeno u svim naraštajima;
Zato će narodi davati Tebi zahvale zauvijek i uvijek.**

45:16-17 UBS *Handbook*, str. 429, ima dobar sažetak:

“Poezija završava naslovljavanjem kralja, obećavajući mu da će on imati mnogo sinova koji će, kao njegovi predci, također biti kraljevi i vladati nad čitavom zemljom.”

Stih 17 način je potvrđivanja kako će ovaj Psalam trajati dugo vremena i čuvati sjećanje o živome kralju.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Zašto se mislilo kako je ovo kraljevska svadbena pjesma?
2. Upućuje li stih 6 na izraelskoga kralja?
3. Zašto se mislilo da nevjesta nije iz Izraela?
4. Objasnite stihove 16-17 svojim vlastitim riječima.
5. Odredite “strahovitim” i objasnite kako ih Poslanica Hebrejima 1:8-9 koristi.
6. Zašto se mislilo kako je ovaj Psalam Mesijanski?

PSALAM 46

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Bog utočište Svoga naroda	Bog utočište Svoga naroda i Osvajač naroda	Pjesma Sionskoga svečanoga slavljenja konačne pobjede nad narodima Božje nad	Bog je s nama	Bog je s nama
<u>MT uvod</u> Za zborovođu. <i>Psalam</i> sinova Korahovih, prema Alamothu.				
46:1-3	46:1-3	46:1-3	46:1-3	46:1-3b 46:3c
46:4-7	46:4-6 46:7	46:4-7	46:4-6 46:7	46:4-6 46:7
46:8-11	46:8-9 46:10 46:11	46:8-11	46:8-10 46:11	46:8-10 46:11

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovaj je Psalam nadahnuće Pisma za himnu Martina Luthera “Moćna utvrda je naš Bog”.
- B. Povijesna okolnost nije poznata.
- C. Bog je oboje:
1. utvrda za zaštitu (usp. stihovi 7.11)
 2. ratnik koji izazvan rat prekida po čitavoj Zemlji (usp. stih 9).
- Međutim, najveći blagoslov nije samo Njegova moć, nego:
1. Njegova prisutnost (usp. stih 1b)
 2. Njegove sveopće svrhe (usp. stih 10; vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum).

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 46:1-3

¹Bog je naše utočište i snaga,

Sâma prisutna pomoć u nevolji.

²Zato mi se nećemo bojati, makar bi se zemlja promijenila

I makar bi se planine srušile u srce mora;

³Iako njegove vode huče i pjene se,

Iako se planine tresu pri njegovu bujajućem ponosu.

Selah.

46:1 “Bog” Druga Knjiga Psalama koristi naslov *Elohim* daleko više nego YHWH. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:1: Imena za Božanstvo.

▣ **“naše utočište i snaga”** Postoje ponavljajući opisi Boga (usp. Ps 14:6; 18:1-2; 40:17; 62:7-8; 142:5).

46:2-3 Potvrda psalmistove vjere (tj. “nećemo se bojati”, usp. Ps 23:4; 27:1) dana je usred vremena kriza:

1. makar bi se Zemlja promijenila
2. makar bi se planine srušile u srce mora
3. ako njegove vode huče (BDB 242, הַמָּה, *i* pjene se (BDB 330 I, הַמָּר, igra zvuka)
4. iako se planine tresu pri njegovu bujajućem ponosu.

Ove vrste kataklizmičkih događaja mogu upućivati na:

1. ono što se događa kad YHWH pristupi Svome Stvorenju (tj. “rastopi se”, usp. Ps 46:6b; 98:7-9; Mih 1:4)
2. metaforu za nevolju (tj. “uska mjesta”, BDB 865 I, IMENICA ŽENSKOGA RODA, usp. Pnz 31:17.21; 1. Sam 10:19; Ps 71:20; Izr 1:27).

46:3 Ovaj stih ima tri IMPERFEKTA (tj. neprestana djelovanja):

1. vode huče – BDB 242, KB 250, *Qal*
2. vode se pjene – BDB 330, KB 330, *Qal*
3. planine se tresu – BDB 950, KB 1271, *Qal*.

Jewish Study Bible (str. 1333) kaže ovo je “mitološki jezik što se vraća u predaje Kanaana. Prije negoli su ovi mitovi bili obnovljeni, psalam je često bio povezan s eshatološkim bitkama (dakle Rashi i Radak).”

Anchor Bible (AB) u *The Psalms* od Mitchella Dahooda, koristi književnost od *Raš Šamre* nađenu u Ugaritu za objašnjenje hebrejske poezije i oblika Psaltira. Ovi ugaritski tekstovi su poezija o *Baalu* i kanaanskom panteonu. Često Izrael je uzimao naslove, sliku, i mitove naroda i promijenio ih kako bi uzveličao Božanstvo, YHWH-u, jedinoga istinskoga Boga (vidjeti Posebnu temu u Ps 2:7: Monoteizam)!

▣ **“Selah”** Ovaj pojam lomi Psalam na tri kitice:

1. stihovi 1-3
2. stihovi 4-7
3. stihovi 8-11.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 46:4-7

⁴Postoji rijeka čiji potoci čine radosnim grad Božji,
Sveta obitavajuća mjesta Previšnjega.

⁵Bog je usred njega, on neće biti pomaknut;
Bog će mu pomoći kad jutro sviće.

⁶Narodi galamiše, kraljevstva posrnuše;
On podiže Svoj glas, zemlja se rastopi.

⁷Gospodin nebeskih vojska je s nama;

Bog Jakovljev je naša tvrđava.

Selah.

46:4-7 Ova kitica opisuje spokojan mir što okružuje Boga kad je Zemlja u previranju (tj. Otk 4 - 5):

1. rijeka neprekidno teče (doslovno “prokop za natapanje”, BDB 625, usp. Ps 36:8; 65:9; Ez 47:1; Joel 3:18; Zah 14:8; Otk 22:1.17) u “gradu(u) Božjem” (usp. Ps 48:1.8; 87:3; 101:8; Iz 60:14; Otk 3:12)
2. grad Božji neće biti pomaknut (tj. potresen) jer je YHWH usred njega (usp. Hoš 11:9; Zah 2:5; Heb 11:10; 12:22; 13:14)
3. Bog će mu pomoći (usp. Ps 37:40; Iz 41:14) kad jutro sviće (slika savršenoga vremena, usp. Ps 5:3; 17:15; 30:5; 90:14). Ova “pomoć” povezana je s “narodi galamiše” u stihu 6a (isti GLAGOL u stihu 3a, usp. Ps 2) Ovi “narodi” spomenuti su u stihu 10b. Božje svrhe uvijek su uključivale narode (vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskusiteljski naum)!
4. grad Božji neće biti pomaknut (tj. slika nepromjenjivosti i neprestanosti).

46:4b

NASB, JPSOA

NKJV

NRSV

TEV

NJB

LXX

REB

“Sveta obitavajuća mjesta”

“Sveto mjesto šatora”

“sveta nastamba”

“posvećeni dom”

“to posvećuje obitavalište”

“posvetio je njegovo skrovište”

“sveto obitavalište”

MT (BDB 1015) ima:

1. Šator – Knjiga Izlaska 25:9; 26:30; 38:21; Brojevi 9:18.22; 40:34-35 (tj. “Šator sastanka”), Psalam 78:60
2. obitavajuće mjesto:
 - a. Koraha (tj. šatori) – Knjiga Brojeva 16:24.27
 - b. Jakova – Psalam 87:2
 - c. YHWH (tj. Hram) – Psalam 26:8; 74:7
 - d. YHWH (ali MNOŽINA, tj. sve zgrade na hramskome brdu) – Psalam 43:3; 84:1; 132:5.7; Ez 32:27.

MNOŽINA može uputiti na:

1. sve hramske zgrade
2. MNOŽINU VELIČANSTVA (tj. najsvetije).

Iz prijevoda možete vidjeti da neki mijenjaju “sveti” (PRIDJEV, BDB 872) u GLAGOL “posvetiti” (LXX, Vulgata, NJB), što je promjena samo samoglasnika.

▣ **“Previšnjega”** Ovaj naslov za Božanstvo (*Elyon*, BDB 751 II, vidjeti Posebnu temu u Ps 1:1: Imena za Božanstvo) korištena je u Knjizi Postanka 14:18-22; Brojevima 24:15; i Ponovljenome zakonu 32:8, ali uglavnom (16 puta) u Psalmima i Knjizi proroka Daniela 7 (4 puta). Osnovno značenje je “visok”. Korišten je uglavnom od ne-Izraelaca.

46:6 Zabilježite suprotivost između:

1. galame naroda, stih 6a (neučinkovito)
2. YHWH-ina glasa, stih 6b (učinkovito).

GLAGOL “rastopi” (BDB 556, KB 555, *Qal IMPERFEKT*) može biti korišten:

1. slikovito o hrabrosti neprijatelja – Knjiga Izlaska 15:15; Jošua 2:9.11.24; Knjiga proroka Izaije 14:31

2. slikovito o osudi – Knjiga proroka Amosa 9:5
3. doslovno (tj. konačno čišćenje Zemlje) – 2. Petrova poslanica 3:10.

46:7 Ovo isto obećanje:

1. YHWH Nebeskih vojska je s nama (usp. Ps 24:10; vidjeti Posebnu temu u Ps 1:1: Imena za Božanstvo; usp. Br 14:9; 2. Ljet 13:12)
2. Boga Jakovljevog jeste naša tvrđava (usp. Ps 9:9; 48:3; 59:9.16.17)
ponovljeno je u stihu 11 za naglasak! Ove su izjave psalmistova nada i YHWH-ina obećanja Njegovu narodu.

▣ **“je s nama”** Ovo je najveće obećanje (usp. Br 14:9; 2. Ljet 13:12; Ps 9:10; 37:28; 94:14; Heb 13:5 [iz Pnz 31:6; Jš 1:5]). Mi trebamo Boga!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 46:8-11

- ⁸**Dodite, gledajte djela Gospodinova,
Koji je učinio opustošenja na zemlji.**
⁹**On čini da ratovi prestanu do nakraj zemlje;
On lomi luk i reže koplje na dva dijela;
On spaljuje bojna kola s vatrom.**
¹⁰**“Prestanite se opirati i znajte da Ja sam Bog;
Ja ću biti uzvišen među narodima, Ja ću biti uzvišen na zemlji.”**
¹¹**Gospodin nebeskih vojska je s nama;
Bog Jakovljev je naša tvrđava. Selah.**

46:8-11 Ova kitica otkriva Božju svrhu. Zabilježite dva IMPERATIVA stiha 8 i jedan usporedni u stihu 10:

1. dođite – BDB 229, KB 246, *Qal* IMPERATIV, stih 8
2. gledajte (doslovno “vidite”) – BDB 302, KB 301, *Qal* IMPERATIV, stih 8, usp. Knjiga o Jobu 23:9; Psalam 63:2; Knjiga proroka Izaije 26:11; 33:17.20; 48:6
3. prestanite (YHWH govori u stihu 10) – BDB 951, KB 1276, *Hiphil* IMPERATIV, stih 10 (tj. u okviru poziv svijetu da se prestane boriti)
4. znajte – BDB 393, KB 390, *Qal* IMPERATIV, stih 10 (tj. YHWH-inu snagu i oslobođenje; ovo je teološki usporedno s #2).

YHWH uzrokuje sve da se svi ratovi prekinu do krajeva Zemlje! Novi dan dolazi (tj. Knez mira, usp. Iz 9:6; 66:12; Iv 14:27; 16:33; 20:19). Dan uzvišenja milosrdnoga Boga Stvorenja. Svi će Ga narodi spoznati (usp. Iz 2:2-4; 25:6-9; 56:6-8; Ef 2:11-3:13). Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 2: Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum.

46:8 “opustošenja” TEV ima “dođite i vidite što je GOSPODIN učinio. Vidite koje je čudesne stvari on učinio na zemlji.” Riječ “opustošenja” (BDB 1031 I) upotrijebljena je samo dva puta u Psalmima (ovdje i u 73:19), gdje obilježava uništenje. Događaji Izlaska nazvani su “čudesne stvari” (vidjeti Posebnu temu u Ps 9:1: Čudesne stvari [פלא]), tako vojno uništenje može biti ovako označeno. Riječ se najčešće pojavljuje u Knjizi proroka Jeremije (24 puta) i sve od njih označavaju uništenje, razaranje, strava, opustošenje. Očito YHWH zaustavlja rat porazom narodnih vojska (usp. stih 9; Ps 2).

46:9

NASB, NKJV	“bojna kola”
NRSV, TEV, NJB, REB, LXX	“štitove”
JPSOA	“kola”

Neizvjesno je ako je hebrejski korijen:

1. “oko” – BDB 222, עגול עגול (DSS, “oko štita”, 1QM6:15)
2. “kotrljajuća kola” – BDB 722, עגלה (nikad u MT-u kao bojna kola).

U ovome okviru “oko štita” najbolje odgovara.

46:10 Paralelizam zahtijeva sveopći naglasak! Predivno mjesto je za sve (tj. Novi Jeruzalem, usp. Otk 21 - 22!)

Za “zemlji /zemlje” (46:2.6.8.9.10) vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:2: Pojmovi za Božje otkrivenje (korišteni u Ponovljenome zakonu i Psalmima).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Je li slika iz stihova 2-3 iz događaja na kraju vremena ili kanaanske mitologije?
2. Objasnite znakovitost rijeke koja teče iz Božjega grada.
3. Kako je stih 6 kao Psalam 2?
4. Kome YHWH govori u stihu 10?
5. Je li stih 10 o porazu naroda ili uključenju naroda u narod Božji?

PSALAM 47

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Bog Kralj Zemlje	hvala Bogu, Vladaru Zemlje	svečana himna ustoličenju Boga kao Kralja nad svim narodima	Vrhovni Vladar	Jahve, Kralj Izraelov, Kralj svijeta
<u>MT</u> uvod Pjesma; Psalam sinova Korahovih.				
4:1-4	4:1-4	4:1-4	4:1-4	47:1 47:2-3 47:4
47:5-9	47:5-7	47:5-7	47:5-7	47:5 47:6 47:7-8
	47:8-9	47:8-9	47:8-9	47:9

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovaj Psalam usredotočuje se na sveopće uzvišenje Stvoritelja /Iskupitelja Boga. Bog kraljuje (usp. Ps 93:1; 96:10; 97:1; 99:1; Iz 52:7)!
- B. Kako i kada ove kraljevske potvrde neizvjesno je:
1. predstavljen u Davidovskome kralju na Izraelovoj godišnjoj krunidbi
 2. dovršetak svega na kraju vremena (usp. 1. Kor 15:25-27)
 3. primjerena teologija Božjega mjesta u Stvorenju (tj. monoteizam [vidjeti Posebnu temu u Ps 2:7], On je uvijek i uvijek će kraljevati).
- C. Sveopći dijelovi Psalma snažni su pokazatelji Boga kao Stvoritelja i Kralja svemira:
1. svih naroda, stih 1
 2. Veliki Kralj nad svom Zemljom, stih 2b
 3. pokorava ljude... narode, stih 3
 4. Bog kraljuje nad svim narodima, stih 8 (usp. Ps 22:28; 1. Ljet 16:31)
 5. knezovi (plemenitaši) naroda (tj. ne Izraela, nego pogana) okupili su se, stih 9
 6. štitovi Zemlje pripadaju Bogu, stih 9
 7. također moguća uporaba *Elyon*, što je zajednička oznaka za najvišega boga Drevnoga Bliskog Istoka, podrazumijeva YHWH-inu prevlast nad svim drugim bogovima (idoli, bogovi, anđeli, itd.).

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 47:1-4

¹Plješćite svojim rukama, svi narodi;

Kličite Bogu s glasom radosti.

²Jer Gospodina Previšnjeg mora se bojati,

Velikoga Kralja nad svom zemljom.

³On pokorava ljude pod nas

I narode pod naše noge.

⁴On odabire našu baštinu za nas,

Slavu Jakovljevu koga On ljubi.

Selah.

47:1-2 Zabilježite imena za Božanstvo:

1. Bog – *Elohim*, stihovi 1.5.6.8 (dva puta).10
2. Gospodin – YHWH, stih 2
3. Previšnji – *Elyon*, stih 2 (zajedničko ime najvišega boga u Drevnome Bliskom Istoku, usp. Post 14:18-20.23; Br 24:15; Pnz 32:8-9)
4. Kralj – stihovi 2.6.8 (“kraljuje”, usp. Zah 14:9; Mal 1:14)
5. Bog Abrahama – stih 10 (tj. JEDNINSKI oblik od *Elohim*, usp. Pnz 32:15.17; Ps 18:22).

Poezija često koristi višestruka imena za Izraelovo Božanstvo. Često ona uzima naslove i opise iz drugih kultura i primjenjuje ih na Boga Izraelova. Druga knjiga Psalama koristi uglavnom *Elohim*.

47:1 Ovaj Psalam započinje s dva IMPERATIVA upozoravajući Zemlju (tj. “svi narodi”) da se glasno raduju:

1. “Plješćite svojim rukama” – BDB 1075, KB 1785, *Qal* IMPERATIV
2. “Kličite Bogu” – BDB 929, KB 1206, *Hiphil* IMPERATIV:
 - a. ratni poklik – Knjiga Brojeva 10:9; Jošua 6:20; Knjiga proroka Izaije 42:13; 2. Ljetopisa 13:15
 - b. okupljanje – Knjiga Brojeva 10:7
 - c. pobjeda – Knjiga proroka Jeremije 50:15; Sefanija 3:14
 - d. potvrda – 1. Knjiga o Samuelu 10:24; Psalam 47:1; 66:1; 81:1; 95:1-2; 98:4; 100:1; Zaharija 9:9
 - e. religijska radost – 1. Knjiga o Samuelu 4:5; Ezra 3:11.13
 - f. tjeskoba – Knjiga proroka Izaije 15:4; Mihej 4:9.

47:2 “bojati” Ovaj GLAGOL (BDB 431, KB 432, *Niphal* PARTICIP) obilježava:

1. pustinju što je Izrael prošao u Izlasku, usp. Ponovljeni zakon 1:19; 8:15
2. uzrokovanje opomene – Psalam 47:2; 68:35; 76:8
3. nadahnjujući naklon – Ponovljeni zakon 7:21; 10:17; Knjiga Nehemije 1:5; 9:32; Knjiga proroka Daniela 9:4.

Brojevi 2 i 3 vrlo su slični u značenju. On je sveti Bog, jedini Bog a mi smo grješna stvorenja! Ali On je odabrao biti u zajedništvu s nama!

▣ **“nad svom zemljom”** Izgleda kako postoje ponavljani naglasci o pogledu na svijet u Psalmima 45 - 50 (usp. stihovi 1.7-9; Ps 45:16; 46:10; 47:2; 48:2.10; 49:1; 50:1.4.12). Ova tema “može biti” razlog zašto su ti Psalmi smješteni zajedno. Vidjeti također Psalme 96 - 99.

Zemlja je Gospodinova (usp. Izl 9:29; 19:5). On je Stvoritelj, Održavatelj (tj. *Elohim*, Post 1), i Bog Saveza (tj. YHWH, Post 2:4). Ne postoji nitko drugi (vidjeti Posebnu temu u Ps 2:7: Monoteizam)!

47:3-4 Ovi stihovi naglašavaju odabir Izraela kao YHWH-in poseban zavjetni narod (usp. Post 12:1-3; Izl 19:5-6). Izrael je morao biti svjetlo narodima, ali on je to propustio biti (usp. Ez 36:22-23; vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum).

Izraelove vojne pobjede bile su YHWH-ine pobjede (tj. Sveti rat).

47:4 “baštinu” U podjeli Obećane zemlje (tj. Jš 12 - 19) levitima nije bila dana zemlja (tj. nego 48 gradova, usp. Jš 20 - 21). Bilo je rečeno: “YHWH je vaša baština.” Ovo predivno obećanje bilo je prošireno na čitav Izrael i u 1. Petrovoj poslanici 1:4 na sve vjernike!

Također je moguće vidjeti ovo kao upućivanje na Kanaan (tj. Obećanu zemlju, Post 12:7; 15:12-21; 17:8; Izl 3:8; Pnz 1:8). Izgleda da je “baštinu” i “slavu” (BDB 144) “Jakovljevu” usporednica. Moja nesklonost da potvrdim ovo jeste sveopći naglasak Psalma. Zemlja, ne samo Kanaan, Gospodinova je!

▣ **“koga On ljubi”** U SZ-u, Izrael ima središnje mjesto, ali u NZ-u Evanđelje Isusa Krista ima središnje mjesto (usp. Iv 3:16; 4:42; 1. Tim 2:4; 4:10; 1. Iv 2:1-2; 4:14). Kršćani moraju vidjeti /tumačiti SZ kroz oči NZ-a, ne obrnuto!

▣ **“Selah”** Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2 i Uvod u Psalme, VII.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 47:5-9

⁵Bog je uzišao s poklikom,
Gospodin, s glasom trube.
⁶Pjevajte hvale Bogu, pjevajte hvale;
Pjevajte hvale našem Kralju, pjevajte hvale.
⁷Jer Bog je Kralj nad svom zemljom;
Pjevajte hvale s vještım psalmom.
⁸Bog kraljuje nad narodima,
Bog sjedi na Svome svetom prijestolju.
⁹Knezovi naroda okupili su se kao narod Boga Abrahamova,
Jer štitovi zemlje pripadaju Bogu;
On je najuzvišeniji.

47:5-9 Ova se kitica usredotočuje na hvalu Bogu. Zabilježite riječi za govornu potvrdu:

1. “s poklikom”, stih 5
2. “s glasom trube”, stih 5
- 3-7. “Pjevajte hvale”, stihovi 6-7 – BDB 274, KB 273, *Piel* IMPERATIV, 5 puta.

Mnogi znanstvenici vide 47:5-8 kao oslikavanje godišnjega događaja, kad se izraelski kralj popeo na prijestolje kao simbolički predstavnik YHWH-ine sveopće kraljevine (tj. Kovčeg se vratio u Hram nakon svečanoga ophoda, usp. 2. Sam 6:15). Međutim kako god ova teorija bila privlačna, postoji malo povijesnoga dokaza.

POSEBNA TEMA: ROGOVI KORIŠTENI OD IZRAELA

Postoje četiri riječi u hebrejskome povezane s rogovima /trubama:

1. “rog ovna” (BDB 901) – obrađen u glazbalo zvuka, usp. Knjiga o Jošui 6:5. Ova ista riječ upotrijebljena je za ovna uhvaćena s njegovim rogovima kojeg je Abraham zamijenio za Izaka u Knjizi Postanka 22:13
2. “truba” (BDB 1051) – iz asirskoga pojma za divlju ovcu (kozorog). To je rog koji je bio korišten u Knjizi Izlaska 19:16.19 na planini Sinaj /Horeb. #1 i #2 usporedne su u Knjizi o Jošui 6:5. Bila je korištena za naviještanje vremena za štovanje i vremena za borbu (tj. za Jerihon je to bilo oboje, usp. Jš 6:4)
3. “ovnov rog” (BDB 385) – iz fenicijske riječi za ovna (usp. Jš 6:4.6.8.13). To je isto tako bilo i za Jubilarnu godinu (usp. Lev 25:13.28.40.50.52.54; 27:17.18.23.24)

(Svi od ova prva tri izgledaju zamjenjivi bez nakanjene razlike. Mišna [RH 3.2] dopušta bilo koji životinjski rog – ovce, koze, ili antilope, ali ne od krave)

4. “trube” (BDB 348) – moguće iz GLAGOLA “ispružiti”, podrazumijevajući ravnu kost (ne zakrivljenu kao životinjski rogov). Ove su bile napravljene od srebra (kasnije egipatski okvir i oblik).

One su bile korištene:

- a. u obredima štovanja (usp. Br 10:2.8.10; Ezra 3:10; Neh 12:35.41)
- b. za vojne svrhe (usp. Br 10:9; 31:6; Hoš 5:8)
- c. za kraljevske svrhe (usp. 2. Kr 11:14).

Jedan od ovih metalnih rogova opisan je na Titovu slavoluku u Rimu; Josip [Flavije – op.prev.] također ih opisuje u *Antiq.* 3.12.6.

47:7

NASB

NKJV

NRSV

JPSOA

REB

“vještım psalmom”

“s razumijevanjem”

“sa psalmom”

“himna”

“sa svom svojom vještinom”

Ovaj pojam (BDB 968) upotrijebljen je u MT naslovima trinaest Psalama, ali jedino ovdje u tekstu Psalma. BDB kaže da to znači “misaoni spjev”; KB daje:

1. “kultnu pjesmu” (Kittel)
2. “mudrosna pjesma napravljena za glazbu” (Mowinckel).

Derek Kidner, *Tyndale OT Commentaries*, tom 15, str. 195, povezuje ovu riječ (tj. *Maskil*) s Pavlovom izjavom u 1. Poslanici Korinćanima 14:15. Ovo je zanimljivo, ali neuvjerljivo. Često je vrlo teško poistovjetiti SZ-na smjeranja u NZ-nim pisanjima.

47:9 Ova kitica podrazumijeva da se svi čitatelji (tj. predstavljajući svoje narodne skupine) okupljaju zajedno s Izraelom (tj. narod Boga Abrahamova, usp. Post 12:3; 22:18; Rim 4; Gal 3:6-9).

Izričaj “štitovi” je vojna slika za sveopću YHWH-inu pobjedu (usp. Ps 46:8-11).

YHWH-ina kraljevina nad svom Zemljom ostvarena je Njegovim vlastitim djelima (“najuzvišeniji” – BDB 748, KB 828, *Niphal* PERFEKT, usp. Ps 46:10; Iz 2:11.17; također zabilježite Iv 3:14-15, gdje riječ “podignut” također znači “najviše uzvišen”).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Što Psalmi 45 – 50 imaju zajedničko?
2. Popišite naslove za Božanstvo i objasnite značenje svakoga.
3. O kome stih 9 govori?
4. Popišite sveopće dijelove Psalma. Što oni podrazumijevaju?

PSALAM 48

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
ljepota i slava Siona	Slava Božja u Sionu	pjesma veličanja ljepote i sigurnosti Siona	Sion, Grad Božji	Sion, Gora Božja
<u>MT uvod</u> Pjesma; Psalam sinova Korahovih				
48:1-3	48:1-3	48:1-3	48:1-3	48:1-3
48:4-8	48:4-7	48:4-8	48:4-7	48:4-5 48:6-7
	48:8		48:8	48:8
48:9-14	48:9-11	48:9-11	48:9-11	48:9-10b 48:10c-13b
	48:12-14	48:12-14	48:12-14	48:13c-14

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovaj je Psalam o Božjemu posebnome gradu i narodu. On je s njima i za njih. Vidjeti Knjigu proroka Izaije 26, Okvirni uvidi, D, na online www.freebiblecommentary.org za sliku “grada”.
- B. Podrazumijeva li ovaj Psalam kako će Jeruzalem u Izraelu biti fizički glavni grad Novoga doba?
Koristeći terminologiju ovoga Psalma, kako netko može objasniti osvajanje, pljačkanje, i zauzimanje Jeruzalema od mnogih različitih naroda kroz povijest?
- C. Borio sam se s ovim pitanjem zbog toga jer je to srce teorije o Tisućljetnome kraljevstvu. Molim vas pogledajte moje zaključke u Posebnoj temi – Psalam 37, Okvirni uvidi: Zašto su događaji na kraju vremena tako prijeporni? - što govore o SZ-nim naviještanjima budućnosti nasuprot NZ-nim naviještanjima (uzeto iz mojih komentara o Knjizi Otkrivenja).

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 48:1-3

¹Velik je Gospodin, i uvelike mora biti hvaljen,
U gradu našega Boga, Njegovoj svetoj gori.
²Predivna u uzvišenju, radost čitave zemlje,
Jeste Gora Sion na dalekome sjeveru,
Grad velikoga Kralja.
³Bog, u svojim palačama,
Učinio je Sâmog Sebe znanim kao tvrđava.

48:1-3 Zabilježite različite načine opisa Jeruzalema i njegovih različitih brežuljaka:

1. grad našega Boga, stih 1
2. Njegova sveta gora, stih 1
3. predivan u uzvišenju (BDB 832, jedino ovdje u SZ-u, moguće oznaka u superlativu: najdivniji)
4. radost čitave Zemlje, stih 2
5. Gora Sion je na dalekome sjeveru (ili “sjever” = Safon, planina kanaanskih bogova sjevernoga Ugarita, usp. NIDOTTE, tom 3, str. 836), stih 2
6. grad velikoga Kralja, stih 2
7. Bog je Sebe obznanio, na njegovim mjestima, kao tvrđavu, stih 3.

Ovi opisi upućuju i na Hram na gori Moriji i na čitav grad Jeruzalem, često nazvan Sion.

48:1 “grad(u) našega Boga” Ovaj izričaj može upućivati na nekoliko zamisli:

1. grad povezan s Melkisedekom – Knjiga Postanka 14:18 (tj. Šalem)
2. grad gdje je YHWH uzrokovao obitavanje Svoga Imena – Ponovljeni zakon 12:5.11.21; 14:23.24; 16:2.6.11; 26:2
3. grad kojeg je David osvojio od Kanaanaca (tj. Jebus), što je kasnije postao njegov glavni grad – 1. Knjiga o Samuelu 5:7.9
4. grad povezan s Anđelom Gospodinovim koji je zaustavio pomor; kupljen od Davida kao grad budućega Hrama – 2. Knjiga o Samuelu 24:15-17.18-25; 2. Ljetopisa 3:1 (tj. gora Morija, moguće mjesto prinošenja Izaka, Post 22:2)
5. Sion, isto kao Jebus – 2. Knjiga o Samuelu 5:7; 1. Ljetopisa 11:5 (tj. način upućivanja na čitav grad Jeruzalem, iako je bio izgrađen na sedam brežuljaka, Sion je postao zajedničko obilježje.

Poteškoća s Psalmom 48 je stih 2: “Gora Sion na dalekome sjeveru”. Ovo su samo teorije:

1. to je metaforički za Nebo gdje YHWH obitava – Knjiga proroka Izaije 14:13a.b; Otkrivenje 3:12; 21:2.10
2. to, kao i drugi Psalmi, miješa neku kanaansku mitološku terminologiju (tj. Safon = hebrejski “sjever”, BDB 8) – Knjiga proroka Izaije 14:13c.d; Ezekiel 28:14.

U Drevnome Bliskom Istoku bilo je uobičajeno stajalište kako bogovi žive na vrhovima planina (usp. Ep o Gilgamešu). Ovo je posebice tako za ugaritske spjeveve o *Baalu* iz Raš Šamre. Bogovi su se

sastali i živjeli na sjevernoj planini nazvanoj Safon ili Zafon. *Baal* je imao prijestolje tamo izgrađeno od Anata. Muški bog fenicijskoga šovanja plodnosti bio je nazvan *Baal Safon*. Ovo je ime bilo nađeno u fenicijskim kolonijama oko Mediterana. Ta predaja sjeverne planine, posve nepovezana s izraelskom svetom gorom Morijom (usp. 20:40), izgleda kako je bila izvorom slike i u Knjizi Proroka Izaije 14:13-15 i Ezekiela 28:14.16. Vidjeti Roland de Vaux, *Ancient Israel*, tom 2, str. 279-281

3. neki znanstvenici predlažu drukčiju podjelu hebrejskih suglasnika: “na sjevernoj strani grada”.

Zamisao “grada” bila je način upućivanja na mjesto YHWH-ine posebne prisutnosti nastavljeno u NZ-u:

1. Poslanica Hebrejima 11:10 – “jer on (Abraham) bijaše tražio grad koji ima temelje, čiji je tvorac i graditelj Bog.”
2. Poslanica Hebrejima 12:22 – “vi ste došli k planini Sion i k gradu živoga Boga, nebeskome Jeruzalemu”
3. Poslanica Hebrejima 13:14 – “ovdje mi nemamo trajni grad, nego tražimo *grad* koji mora doći.”
4. Otkrivenje 3:12 – “ime grada Moga Boga, novog Jeruzalema, koji silazi s neba od Moga Boga”
5. Otkrivenje 21:2.10 – “grad, novi Jeruzalem, kako silazi s neba od Boga”.

48:1 “gori” Za Drevni Bliski Istok, planine /gore bile su domovi bogova. U Babilonu, koji nije imao prirodnu planinu, oni su gradili tvrđave na uzvišicama (tj. zigurat, usp. usp. Post 11:3-4) za mjesto gdje se moraju sresti Nebo i Zemlja.

U izraelskoj povijesti postoji nekoliko znakovitih gora:

1. gora Sinaj gdje se YHWH susreo s Izraelom i dao mu Zakon (usp. Izl 19 - 20)
2. gora Sion, Davidov grad (Šalem [Post 14], poslije Jebus [2. Sam 5:6-10])
3. gora Morija, mjesto Hrama (usp. Post 22)
4. u ovome Psalmu gora Sion veća je od gore Safon, planine kanaanskih bogova (istoznačna s gorom Olimp za grčki panteon) zato jer je YHWH veći.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 48:4-8

⁴Jer, evo, kraljevi se okupiše,

Oni prolaze zajedno.

⁵Oni vidješe *to*, onda bijahu zadivljeni;

Oni bijahu prestravljeni, oni odletješe u zaprepaštenju.

⁶Strah ih obuze tamo,

Muka, kao ženu u rađanju djeteta.

⁷S istočnim vjetrom

Ti slomi brodove Taršiša.

⁸Kako smo mi čuli, tako smo vidjeli

U gradu Gospodina nad vojskama, u gradu našega Boga;

Bog će ga učvrstiti zauvijek.

Selah.

48:4-8 Ova se kitica usredotočuje na učinak što Božji grad ima na svijet (usp. stihovi 2a; 10b). Slika predlaže strah i zaprepaštenje temeljeno na Božjoj sili i prisutnosti u ovome posebnome vječnom gradu (usp. stihovi 8b.c).

Kao što su kraljevi naroda neprijateljski u Psalmu 2, tako su isto, i ovdje. Postoji stvarni sukob između svjetonazora Pisma i poganskoga šovanja pogana. Ovaj nevidljiv, ali stvarni, sukob dio je svakoga doba i svake kulture. Sukob je isključivost monoteizma.

48:6 “ženu u rađanju djeteta” Ovo je uobičajena biblijska metafora za strah, bol, i iznenadnu patnju (usp. Iz 13:8; 21:3; 26:17; Jer 4:31; Hoš 13:13; Mih 4:9; Iv 16:21; Mk 13:8; 1. Sol 5:3).

48:7 “istočnim vjetrom” Ovo je bio vrući pustinjski vjetar (tj. južina, iz arapskoga pojma za “istok”) što isušuje usjeve, donosi skakavce, i bio je metafora za uništenje (usp. Jer 18:17; Ez 17:10; Hoš 13:15; Jona 4:8).

▣ **“brodove Taršiša”** Točno mjesto Taršiša neizvjesno je, ali je zemljopisna lokacija daleko prema zapadu Mediterana, što je moralo obilježiti YHWH-inu sveopću snagu, kako je predloženo. Ovi brodovi bile su najveće, najsigurnije, oceanom plovaće lađe u Mediteranu. One su bile simboli snage i trgovine.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 48:9-14

⁹Mi smo mislili o Tvojim dobroti, o Bože,
Usred Tvoga hrama.

¹⁰Kao što je Tvoje ime, o Bože,
Tako je Tvoja hvala do krajeva zemlje;
Tvoja desna ruka puna je pravednosti.

¹¹Neka Gora Sion bude vesela,
Neka se kćeri Jude raduju
Zbog Tvojih sudova.

¹²Hodajte oko Siona i idite okolo njega;
Brojite njegove tvrđave;

¹³Obazrite se na njegove bedeme;
Idite kroz njegove palače,
Kako biste mogli reći *to* narednome naraštaju.

¹⁴Jer takav je Bog,
Naš Bog zauvijek i uvijek;
On će nas voditi sve do smrti.

48:9-14 Ova kitica veliča YHWH-u:

1. oni nastavljaju razmišljati o Njegovim dobroti (tj. odanost Savezu, vidjeti Posebnu temu u Ps 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota [*hesed*])
2. Njegovu prisutnost u Hramu u Jeruzalemu
3. Njegovo Ime (narav /djela) hvaljeno do krajeva Zemlje
4. Njegovu desnicu /desnu ruku (tj. snagu, vidjeti Posebnu temu u Ps 7:3-5: Ruka [slikovito prikazano iz Knjige proroka Ezekiel]a) punu pravednosti (vidjeti Posebnu temu u Ps 1:5: Pravednost)
5. Judini gradovi (tj. kćeri) raduju se zbog Njegovih sudova (vidjeti Posebnu temu u Ps 9:7-8: Sudac, osuda, i pravda [פּוֹשֵׁט] u Knjizi proroka Izaije)
6. zabilježite Njegov predivan grad
7. On je zauvijek i uvijek.

48:11-13 Postoje nizovi zapovijedi:

1. “Neka Gora Sion bude vesela” – BDB 970, KB 1333, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
2. “Neka se kćeri Jude raduju” – BDB 162, KB 189, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
3. “Hodajte oko Siona” – BDB 685, KB 738, *Qal* IMPERATIV
4. “idite okolo njega” – BDB 668, KB 722, *Hiphil* IMPERATIV
5. “Brojite njegove tvrđave” – BDB 707, KB 765, *Qal* IMPERATIV
6. “Obazrite se na njegove bedeme” – BDB 1011, KB 1483, *Qal* IMPERATIV
7. “Idite kroz njegove palače” – BDB 819, KB 946, *Piel* IMPERATIV.

Ovo može upućivati na procesiju (usp. Ps 26:6) dok: (1) Jošua obilazi oko Jerihona sedam puta, usp. Knjiga o Jošui 6:3-15 ili (2) u Knjizi Nehemije posveta jeruzalemskih zidina, usp. Nehemija 12.

48:12 “tvrđave” Ova riječ (BDB 153) upućuje na “stražarske /promatračke kule” (usp. 2. Kr 9:17; 17:9; 18:8) i na strijelce (usp. 2. Ljet 26:9.10.15; 32:5; Neh 3:25-27; Iz 2:15).

48:13 “bedeme” Ova riječ (BDB 298) upućuje ili na:

1. okružujući zid – Knjiga proroka Izaije 26:1; Tužaljke 2:8; Nahum 3:8 [ili na]
2. prostor između dva vanjska zida – 2. Knjiga o Samuelu 20:15; Tužaljke 2:8.

▣ **“palače” (ili “utočišta”)** Ova riječ (BDB 74) može upućivati na bilo koju veću zgradu unutar obzidanoga grada (usp. 2. Kr 15:25; 2. Ljet 36:19; Izr 18:10; Iz 32:14; Jer 17:27; Tuž 2:5.7; Hoš 8:14; Am 2:5; 6:8; Mih 5:5).

Sva tri od ovih pojmova mogu zajednički označiti snažan i utvrđen grad Drevnoga Bliskog Istoka. Ali njegova jakost i izdržljivost bila je zato jer je YHWH obitavao tamo!

48:14

NASB

“sve do smrti”

NKJV

“čak do smrti”

NRSV

“zauvijek”

JPSOA

“neprestano”

LXX

“za vremena”

REB

“za sva vremena”

Razlika između “sve do smrti” i “zauvijek” je:

1. gdje podijeliti hebrejske suglasnike
2. samoglasnici što su masoretski znanstvenici dodali mnogo kasnije hebrejskome tekstu.

Postoji treća mogućnost za razumijevanje ovoga retka poezije. Isti hebrejski pojam može uputiti na glazbeno usklađivanje “prema *Alamothu*” (usp. Ps 46 naslov). Ako je tako, to može ići s Psalmom 49. Ovo je zašto možda NJB-a izostavlja ovaj redak.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Upućuje li ovaj Psalam na povijesnu prigodu ili eshatologiju?
2. Hoće li YHWH-in glavni grad biti u Novome dobu?
3. Zašto je stih 2 toliko prijeporan? Jesu li biblijski autori koristili terminologiju i sliku iz poganskih izvora?
4. Opisuju li stihovi 4-8 zbivanje kao Psalam 2?
5. Popišite sveopće dijelove u ovome Psalmu.
6. Opisuju li stihovi 12-13 obrednu procesiju? Ako je tako, postoje li još koje kao ova u SZ-u?

PSALAM 49

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
ludost pouzdanja u obilje	povjerenje ludih	promišljanje o prolaznosti života i obilja	glupost pouzdanja u obilje	ispraznost bogatstva
<u>MT uvod</u> Za zborovođu. Psalam sinova Korahovih				
49:1-4	49:1-4	49:1-4	49:1-4	49:1-2 49:3-4
49:5-9	49:5-9	49:5-9	49:5-9	49:5-6 49:7-8 49:9
49:10-12	49:10-12	49:10-12	49:10-12	49:10 49:11 49:12-13
49:13-15	49:13-15	49:13-15	49:13-15	49:14a-c 49:14d-15
49:16-20	49:16-20	49:16-20	49:16-18 49:19-20	49:16-17 49:18-19 49:20

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnut, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Psalam 49 je mudrosni Psalam (usp. Ps 37). Naslovljen je na zavjetnu zajednicu, ne na YHWH-u. Mnogo više zajedničkoga ima s Knjigom Izreka negoli što izgleda ima s ostatkom Psaltira. Zabilježite paralelizam i terminologiju stihova 3-4.10-12.13.
- B. Sadržaj je sličan Psalmu 37 i 73 koji je u osnovi opisan kao “dva puta”; put što vodi u život i put što vodi u smrt (usp. Ps 1 i Pnz 30:1.15.19). Dva puta posebice su vidljiva u stihovima 3 i 5 uspoređeno sa stihom 6.
- C. Tema je ludost pouzdanja u ljudsko, zemaljsko bogatstvo. Ovo je nekako iznenađujuće jer su bogatstvo i uspjeh bili viđeni kao znak YHWH-ina blagoslova za poslušnost Savezu (usp. Lev 26; Pnz 27 - 30).

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 49:1-4

¹Čujte ovo, svi ljudi;
Poslušajte, svi žitelji svijeta,
²I mali i veliki,
Bogati i siromašni zajedno.
³Moja usta kazivat će mudrost,
I razmišljanje moga srca *bit će* razumljivo.
⁴Prignut ću svoje uho mudroj izreci;
Ja ću izreći svoju zagonetku na harfi.

49:1 Stih 1 ima dva usporedna IMPERATIVA (“čujte” [*Qal* IMPERATIV] i “poslušajte” [*Hiphil* IMPERATIV]). Znakovito je da je autor ovoga Psalma vidio kako to ima sveopće suzvučke daleko izvan granica Obećane zemlje (usp. Ps 45:16; 46:10; 47:1-2.7-9; 48:2.10; 49:1; 50:1.4.12, tj. “svi ljudi”, “svi žitelji svijeta”). Mora biti zapamćeno kako je Mudrosna književnost (vidi Uvodni članak, str. xxv) bila književni žanr dobro poznat i popularan u Drevnome Bliskom Istoku.

49:2 “**I mali i veliki**” Ovo je vrlo uobičajena metafora u hebrejskome korištena za izražavanje dvije krajnosti, i time uključuje sve između (zabilježite usporednicu “bogati i siromašni”). Sâm ovaj izričaj vrlo je neuobičajen jer doslovno je on “sinovi čovječiji”, ali može biti igra dvije različite riječi za “čovjek”. Prvo je riječ *adam* (BDB 9), što obično znači “čovječanstvo”. Drugo je riječ *ish* (BDB 35), opći pojam za mušku osobu. Također je moguće da su sva izričaja istoznačnice (NEB, usp. Ps 62:9; Iz 2:9; NET Biblija).

49:3 “mudrost...

razumljivo” Oba od ovih pojmova su MNOŽINA (MNOŽINA VELIČANSTVA), što je način izricanja superlativne zamisli. To je najviša mudrost i najdublje razumijevanje. Ovaj nadahnuti učitelj govori Božju istinu.

NASB, NKJV, NRSV	“razmišljanje”
TEV, REB	“misli”
NJB	“šapat”
JPSOA	“govor”
NAB	“izreka”

Ovo je jedini pojavak toga oblika korijena, הגה (BDB 212). Temeljno značenje korijena je “stenjati”, “uzdahnuti”, “izreći”.

U ovome okviru to upućuje na unutarnje misli psalmiste. On bi mogao biti:

1. mudrac /filozof
2. levit /pjevač
3. svećenik /teolog.

49:4 “Prignut ću svoje uho mudroj izreci” Ovo je neobična metafora pozornoga slušanja mudre izreke tako kao da se razumije njeno značenje. Pojam “mudroj izreci” (BDB 605) drevni je mudrosni pojam, što izgleda ima zamisao govorenja u zagonetci, tvrdoga govorenja, ili tajnovite istine. Međutim, drugi redak stiha 4 moguće može biti način kazivanja kako će on izreći zagonetku (BDB 295) i onda dati njeno značenje. Dvije polovice stiha 4 izgleda pokazuju temeljni mudrosni oblik. Autor će izjaviti ovu istinu na način da je ljudi njegove kulture /svijeta mogu razumjeti.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 49:5-9

⁵Zašto bih se bojao u danima nedaće,

Kad me nepravda mojih dušmanina okružuje,

⁶Čak onih koji se pouzdaju u svoje bogatstvo

I hvale se u obilnosti svojih obilja?

⁷Niti jedan čovjek ne može nikakvim sredstvom iskupiti svoga brata

Ili dati Bogu otkupninu za njega –

⁸Jer iskupljenje njegove duše skupocjeno je,

I on ne bi prestao pokušavati zauvijek –

⁹Da on može živjeti za vječno,

Da on ne bi morao iskusiti gnjilež.

49:5-9 “Zašto bih se bojao u danima nedaće” Ovo je tema što će biti razvijena u Psalmu.

Riječ “svijet” (BDB 317) je rijetka i može značiti:

1. život – Knjiga o Jobu 11:17; Psalam 39:5; 89:47
2. svijet – Psalam 17:14.

Zapamtite značenje je određeno okvirima a ne rječnicima /leksikonima.

Pobožni ljudi uvijek su razmišljali o nepravdi života (usp. Job, Ps 73; Hab). Često pokvareni napreduju a pravedni pate. Ovo izgleda krši Levitski zakonik 26 i Ponovljeni zakon 27 - 30. YHWH je želio upotrijebiti obilje i napredak Svoga naroda da k Sebi privuče narode. Međutim, zbog Pada Knjige Postanka 3, čak ni zavjetni narod ne može držati Zakon. Jedini napredak došao je do naprasitih, pohlepnih, moćnih ljudi.

Ovo nije svijet kakvim ga je Bog stvorio da bude. Njegov narod nije oblikovao Njegovu narav (usp. Ez 36:22-23). Palo čovječanstvo ne može spasiti /iskupiti sebe ili svoje obitelji, ili svoje bližnje!

49:5 “nepravda mojih dušmanina okružuje (me)” KJV ima riječ “peta” umjesto “dušmanina”. Doslovni hebrejski pojam (BDB 784) povezan je izgleda s Jakovom dok se on držao za petu svoga brata kad je bio rođen i, stoga, bio nazvan “varalica”, “potiskivač”, ili “otimač”. Ovo je zamisao riječi “dušmanina” ovdje.

49:6 “Čak onih koji se pouzdaju u svoje bogatstvo” Ovaj GLAGOL “pouzdam se” (BDB 105, KB 120) pojavljuje se uglavnom u Psalmima i Knjizi proroka Izaije (usp. Iz 26:3-4; 30:15). U Psalmu 37 naučili smo kako se moramo pouzdati u Boga sâmog! Ovaj je stih posve oprečan, ljudi se pouzdaju u sebe ili svoje materijalne imetke (usp. Job 31:24; Ps 62:10; Izr 11:28; 23:4-5; Mk 10:23-31; 1. Tim 6:17-19).

49:7 “Niti jedan čovjek ne može nikakvim sredstvom iskupiti svoga brata” U hebrejskome pojam “brata” (BDB 26) pojavljuje se prvo za naglasak. NEB, REB, RSV, NRSV mijenjaju אָב (brat) na אָבִי (zasigurno, BDB 36). UBS *Text Project* (str. 245) daje “brata” ocjenu “A”. Hebrejski izjavljuje kako osoba ne može iskupiti (tj. spasiti, osloboditi) čak niti samu sebe (njega /nju).

49:7.8 “iskupiti...

otkupninu...

iskupljenje” Postoje dva hebrejska GLAGOLA:

1. “iskupiti” – BDB 804, KB 911, *Qal* INFINITIVNI APSOLUT i IMPERFEKT GLAGOLA istoga korijena za naglasak
2. “otkupninu” (bez BDB 145 I) – BDB 678, KB 733, *Qal* IMPERFEKT s BDB 497 I, doslovno: “čovjek ne može dati Bogu cijenu svoga života”.

Oba od njih upućuju na ponovno otkupljivanje nekoga od ropstva ili iz utamničenja kao ratnoga zatvorenika. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 19:14: Otkupnina /iskupljenje.

49:8-9 “Jer iskupljenje njegove duše skupocjeno je,

I on ne bi prestao pokušavati zauvijek” Ovo je ubačena misao što naglašava da bez obzira koliko je čovjek bogat, cijena za platiti kako bi se život produljio ili osigurao život nakon smrti, previsoka je. To je gdje je Evanđelje Isusa Krista Radosna vijest (usp. Iz 53; Mk 10:45; 2. Kor 5:21)!

Zabilježite paralelizam:

1. on ne bi prestao *pokušavati* zauvijek (BDB 761) – BDB 292, KB 292, *Qal* PERFEKT s *waw*
2. on može živjeti za vječno (BDB 664) – BDB 310, KB 309, *Qal* JUSIV
3. on neće vidjeti jamu /grob (BDB 1001) – BDB 906, KB 1157, *Qal* IMPERFEKT.

Za kršćanine je teško tumačiti tekstove kao što je ovaj jer mi prevodimo naša NZ-na razumijevanja i odredbe riječi u ove SZ-ne okvire. Ovo izvorno nije povezano s Knjigom proroka Izaije 53 ili Evanđeljem po Ivanu 3:16. Ovo se bavi s dugim, zdravim, uspješnim životom. Bogatstvo ne može osigurati to! U palome svijetu čak niti poslušnost Savezu ne može osigurati to (tj. Job, Izak, Izrael).

Postoje zasigurno nagovještaji o životu nakon smrti u SZ-u (tj. Job 14:14-15; 19:25-27; Ps 16:10; Dn 12:2), ali veći dio SZ-a bavi se s ovim životom!

49:8 “skupocjeno” U okviru SZ-a, cijena otkupnine /iskupljenja bila je:

1. smrt nedužne životinje kao nadomjestak (usp. Lev 4) za grješnu dušu ljudskoga bića ili Levitski zakonik 16 za zajednicu vjere
2. u Psalmu 51 ne postoji žrtva za hotimični Davidov grijeh (usp. Lev 4:2.22.27; 5:15-18; 22:14), tako je David ponudio “slomljeno i skrušeno srce” (Ps 51:17)
3. konačna cijena bila je plaćena “Janjetom Božjim koji oduzima grijeh svijeta” (usp. Iv 1:29). To je bilo naviješteno u Knjizi proroka Izaije 52:13 - 53:12 (tj. Pateći Sluga). Ova zamisao zamjenskoga pomirenja bila je zapisana od Isusa (usp. Mk 10:45), i Pavla (usp. Gal 1:4; 1. Kor 15:3; 2. Kor 5:21), Petra (usp. 1. Pt 2:21-24), i od autora Poslanice Hebrejima (usp. Heb 7:26-27; 9:28).

49:9 “Da on može živjeti za vječno,

Da on ne bi morao iskusiti gnjilež” Ovdje je poteškoća bogatstva. Ono ne osigurava konačne odgovore. Ono ne može dovesti osobu u pravi odnos s Bogom i ne može produljiti život. Dakle, ono je lažna nada; ono je tračak svjetla što traje samo trenutak i onda nestane. Jedino pravo svjetlo, jedina prava nada, i jedini pravi život nađen je u Bogu.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 49:10-12

¹⁰**Jer on vidi da čak mudri ljudi umiru;**

Glupi i bezumni isto tako propadaju

I ostavljaju svoje bogatstvo drugima.

¹¹**Njihova skrovita misao je da su njihove kuće zauvijek**

I njihova obitavajuća mjesta za sve naraštaje;

Oni su nazvali svoje zemlje po svojim vlastitim imenima.

¹²**Ali čovjek u svojoj raskoši neće opstati;**

On je kao zvijeri koje iščezavaju.

49:10 “Jer on vidi da čak mudri ljudi umiru;

Glupi i bezumni isto tako propadaju” Iako je ova metafora slična onoj nađenoj u Knjizi Propovjednika 2:15.16, ona je upotrijebljena na drukčiji način ovdje. Ovdje, smrt svega, uključujući ljude i životinje, povezana je s njihovom nesposobnošću kupnje duljega života kroz bogatstvo. Izgleda postoje tri različita naroda ili skupine uključene u stih 10; mudra osoba, glupa osoba, i bezumna osoba. Zato jer su životinje spomenute u stihovima 12 i 20, neki vide kako se na njih upućivalo ovdje u pojmu “bezumni” (BDB 129, slično životinji, usp. Ps 73:22).

▣ **“I ostavljaju svoje bogatstvo drugima”** Ponovno, Knjiga Propovjednika 2:18-23 od velike je pomoći. Bez obzira koliko je osoba bogata, kad on /ona umre, on /ona ostavlja to sve drugima.

49:11 “Njihova skrovita misao je da su njihove kuće zauvijek” MT hebrejski tekst ima zamisao kako bogata osoba vjeruje da će on i njegovo bogatstvo trajati zauvijek. Međutim, LXX mijenja misao na “njihovi grobovi su njihove kuće zauvijek.” Bilo što da je ispravno, to ipak pokazuje konačnu ludost pouzdanja u obilje.

UBS *Text Project* (str. 246) ima:

1. קרבם – njihova sredina (NASB, “skrovita misao”, BDB 899)
2. קברם – njihovi grobovi (BDB 868). Daje se ocjena “B” (neka sumnja) mogućnosti #2 (usp. NJB, REB, JPSOA, LXX, Sirijski prijevod, Vulgata).

Pojam “kuće” vjerojatno upućuje na savršeno uređene i skupe grobnice. Ovi su, kao faraoni, mislili kako će im fizički spomenici osigurati spomen na njih i, u stanovitome smislu, njihovu besmrtnost.

▣ **“Oni su nazvali svoje zemlje po svojim vlastitim imenima”** Jedan način kao ljudi pokušavaju osigurati da će oni biti zapamćeni jeste imenovanjem zemljopisnih mjesta po sebi (ili legalna djela po njihovim imenima). Ovo je, također, ludo, jer se imena mijenjaju od vremena do vremena.

49:12 “Ali čovjek u svojoj raskoši neće opstati” U nastojanju osiguravanja istoznačnoga paralelizma u stihovima 12 i 20, NEB i REB mijenjaju -

“u časti” (NASB, “raskoši”), ביקר, BDB 430, na

“stoka” (NEB, REB, “pećnica”), בקר, BDB 133.

UBS *Text Project* daje “u časti” ocjenu “B” (neka sumnja) u stihu 12 i ocjenu “A” (izvjesno) u stihu 20. Očito je kako su ponos i oholost bogatog naglašeni ovdje (usp. Prop 3:19-23).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 49:13-15

¹³Ovo je put onih koji su ljudi,

I onih poslije njih koji odobravaju njihove riječi.

Selah.

¹⁴Kao ovca oni su određeni za Šeol;

Smrt će biti njihov pastir;

A čestiti će vladati nad njima ujutro,

I njihov lik bit će za Šeol da se proždere

Tako da oni nemaju nastambu.

¹⁵Ali Bog će iskupiti moju dušu od snage Šeola,

Jer On će me primiti.

Selah.

49:13 “Ovo je put onih koji su ljudi” Ludost upućuje ili na: (1) čovjeka koji tvrdi da poznaje Boga ali živi kao da Bog ne postoji ili (2) otvoreno zlu osobu. Uistinu ne postoji takva stvar kao ateist u SZ-u (usp. Iz 53:1).

“Put” je SZ-ni idiom za način života. Vidjeti bilješke u Psalmu 1:1.

▣ **“I onih poslije njih koji odobravaju njihove riječi”** Ovo upućuje na one na koje bahato bogatstvo utječe na njihovu filozofiju života. To može upućivati na njihovu djecu, njihove učenike, druge ljude koji traže da budu bogati, ili na njihove prijatelje. To je krajnji ishod krivoga svjetonazora (usp. Mt 15:14; Lk 6:23).

▣ **“Selah”** Ovo je riječ o kojoj postoji velika raspra ali malo jednoglasnosti. Neki kažu kako ona upućuje na:

1. stanku
2. uzlazni *crescendo*
3. glazbeni interludij
4. zauvijek, prema rabinima.

Sama činjenica kako postoji toliko mnogo tumačenja znači kako zapravo nitko ne zna. Vidjeti bilješke u Psalmu 3:2 i Uvod u Psalme, VII.

40:14 “Kao ovca oni su određeni za Šeol” Pojam *Šeol* upućuje na “kraljevinu smrti” u SZ-u. On je bio viđen kao mjesto svjesnosti ali tamo nema radosti, nema zajedništva, i mračan vidik mnogo tmastih dana, dana u potpunoj tišini. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:6: Gdje su mrtvi?.

▣ **“Smrt će biti njihov pastir”** Doslovno ovo je “smrt ih hrani”. Kakva strašna usporednica s divotom Psalmu 23:1. Smrt mami one s užicima ovoga svijeta ali na kraju, to je otrov (usp. Izr 1 - 8).

▣ “A čestiti će vladati nad njima” Ova se istina uči diljem Biblije (usp. Dn 7:18; Mal 4:3; 1. Kor 6:2; Otk 2:26).

▣ “**ujutro**” Ovo može upućivati na:

1. svjetlo Božje istine
2. svjetlo života
3. zamisao eshatološkoga jutra ili svitanje novoga dana.

NIDOTTE, tom 1, str. 327, ima dobar popis stvari predstavljene “svjetlom”:

1. spasenje – Psalam 27:1; Knjiga proroka Izaije 49:6
2. napredak i mir – Knjiga proroka Izaije 45:7
3. YHWH-in Savez – Knjiga proroka Izaije 42:6
4. pravda i pravednost – Knjiga proroka Izaije 51:4; 59:9
5. blagoslov – Psalam 89:15
6. Bog, On osobno – Psalam 27:1; Knjiga proroka Izaije 60:1-3.19-20
7. Pateći Sluga – Knjiga proroka Izaije 42:6; 49:6
8. Mesija – Knjiga proroka Izaije 9:2.

Moguće je različito podijeliti hebrejske suglasnike na: “oni će ići ravno u grob” (NIDOTTE, tom 1, str. 713). Ovo odgovara središnjoj istinu kitice bolje (NRSV, REB).

▣ GLAGOL “proždere” (BDB 115, KB 132, *Piel* INFINITIVNA GRAĐA) doslovno je “pohabati”. Tako misao retka je:

1. *Šeol* će ih pojesti (metafora za *Šeol* kao životinju s pohlepnim tekom ili smjeranje na kanaanskoga boga smrti, *Mota*; vidjeti NASB *Study Bible*, str. 785, fusnota i AB, str. 300)
2. tijelo će se raspasti na prašinu, kao što se sva tijela raspadnu nakon smrti (NRSV, TEV, JPSOA).

49:15 “Ali Bog će iskupiti moju dušu od snage Šeola,

Jer On će me primiti” Kakva gromovita istina! Zabilježio osobni dio – “me”! Ovdje imamo početak potvrde života nakon smrti (ili prisnoga zajedništva s Bogom ovdje i sada kroz čitav život i pouzdanje kako će se to nastaviti!), temeljenu, ne na djelima čovjeka, nego na Božjoj ljubavi. Ovdje, osobna vjera, kao i život poslušnosti i pouzdanja, nagrađeni su s vječnošću s našim Bogom (vidjeti bilješke u Ps 23:6).

Pojam “primiti” (BDB 542, KB 534) bio je upotrijebljen u Knjizi Postanka 5:24 o Henoku. On je bio prenesen u YHWH-inu prisutnost!

Za *Šeol* vidjeti bilješke u Psalmima 6:5 i 9:13.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 49:16-20

- ¹⁶Nemojte se bojati kad čovjek postaje bogat,
Kad je slava njegove kuće uvećana;
¹⁷Jer kad umre on neće ništa odnijeti;
Njegova slava neće sići za njim.
¹⁸Premda dok on živi on čestita sebi –
I premda ljudi hvale tebe kad činiš dobro za sebe –
¹⁹On će ići naraštaju svojih očeva;
Oni neće nikad vidjeti svjetlo.
²⁰Čovjek u svojoj raskoši, ipak bez razumijevanja,
Jeste kao zvijeri što iščezavaju.

49:17 “Jer kad umre on neće ništa odnijeti” Ovo je istina kako će oni koji se pouzdaju u bogatstvo ostaviti ga ovdje kad umru (usp. 1. Tim 6:7). Knjiga Otkrivenja 13:14 kaže nam da će dobra djela slijediti one koji su živjeli za Boga. Postoji Knjiga života i Knjiga djela (vidjeti Posebnu temu u Ps 9:5: Dvije Knjige Božje). Bog će nagraditi one koji su Ga ljubili i služili Njemu. Dan suda dolazi – za one koji poznaju našega Boga to će biti da nagrada, ali za one koji su se pouzdavali u sebe same, to će biti dan vječne odvojenosti (usp. Mt 25:31-46; Otk 20:11-15).

▣ “**Njegova slava**” Ova hebrejska riječ (BDB 458 II) može značiti:

1. obilje
2. čast
3. slava.

▣“**sići**” Ovaj GLAGOL (BDB 432, KB 434, *Qal* IMPERFEKT) označava uvjerenje da su mrtvi u tlu ili u zemlji. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:6: Gdje su mrtvi?. Ovo može biti način izražavanja silaska u kraljevinu smrti. SZ-ni Semiti pokapali su svoje voljene umrle.

49:18 “Premda dok on živi on čestita sebi” Ovaj stih očito je povezan s veličanjem oholosti onih koji se uzdaju u svoja vlastita sredstva. Ali laskanje je varavo. Božji svijet je moralan i svaki će dati račun Bogu (usp. Dn 12:2; Mt 25:31-46; 2. Kor 5:8; Otk 20:11-15).

Za “sebi” (doslovno *nefeš*) vidjeti bilješke u Psalmu 3:2.

49:19 “On će ići naraštaju svojih očeva” Ovo upućuje na činjenicu da je u SZ-u pokop često bio učinjen u obiteljskim grobnicama, pećinama. To je SZ-no smjerenje na bivanje pokopanim s obitelji.

▣ “**Oni neće nikad vidjeti svjetlo**” Ovo vjerojatno upućuje na istu zamisao kao stih 14. To može značiti svjetlo života, svjetlo istine, ali moguće može značiti tamu *Šeola* – obitavajuće mjesto onih koji ne poznaju našega Boga (usp. Job 3:16; 33:28.30; Ps 36:9).

49:20 Ovo je točno isto kao stih 12 i to je pogodan sažetak Psalma. To je jadna ali istinita slika izgubljenoga čovjeka dok on stoji omotan u svoja vlastita sredstva (usp. Mt 7:13-14).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Zašto je židovski mudrac želio govoriti čitavome svijetu?
2. Koje razloge daje psalmist za ne- bojazan u danima nesreće?
3. Objasnite pojam “iskupiti”.
4. Kako je ovaj Psalam povezan s Knjigom Propovjednika?
5. Što je *šeo*?
6. Što je teološki suzvuk stiha 15?

PSALAM 50

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Bog Sudac pravednoga i pokvarenoga <u>MT</u> uvod Psalam Asafov	Bog pravedan Sudac	liturgija Božanskoga suda	istinsko štovanje	štovanje u duhu i istini
50:1-6	50:1-3	50:1-2 50:3-6	50:1-2 50:3-6	50:1-3a 50:3b-4 50:5-6
50:7-15	50:7-11	50:7-11	50:7-11	50:7 50:8-9 50:10-11
50:16-21	50:12-15 50:16-21	50:12-15 50:16-18 50:19-21	50:12-15 50:16-18 50:19-21	50:12-13 50:14-16a 50:16b-17 50:18-19 50:20-21
50:22-23	50:22-23	50:22-23	50:22-23	50:22-23

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovo je još jedan Psalam što sadrži opći dio (usp. 50:1.4.12; Ps 45:16; 46:10; 47:2; 48:2.10; 49:1). To je drugi način potvrđivanja YHWH kao Stvoritelja (Ps 104), jedinoga Boga (vidjeti Posebnu temu u Ps 2:7: Monoteizam).
- B. Zato jer je On Stvoritelja, On je jedini Sudac. Ljudi će biti suđeni prema njihovu odnosu s Bogom:
1. vjerom
 2. poslušnošću
 3. štovanjem
- ne samo prema njihovu ispunjenju obreda ili liturgijskih oblika. Istinska vjera srca ispred je ruke!
- C. Ovaj Psalam nije o osudi svih ljudi, nego osudi zavjetnoga naroda dok Nebo, Zemlja, i svi narodi promatraju. Ova je osuda sa svrhom:
1. obnavljanja nekoga za iskrenu vjeru
 2. otkrivanja nečije lažne vjere.
- D. Ovaj Psalam opisuje:
1. one sljedbenike koji su usmjereni prema obredu (usp. stihovi 7-15)
 2. one koji su nevjerni sljedbenici (usp. stihovi 16-21)
 3. kratak sažetak u stihovima 22-23.
- E. Postoje mnogi nagovještaji govorenja. Zabilježite:
1. govorio, stih 1a
 - 2-3. zvao (tj. posvjedočiti ili svjedočiti), stihovi 1b.4
 4. ne šutjeti, stihovi 3.21a
 - 5-6. izravan YHWH-in govor, stihovi 5.7
 7. objavljuju, stih 6a
 8. Ja ću govoriti, stih 7a
 9. Ja ću svjedočiti, stih 7b
 10. korim, stihovi 8.21
 11. žrtva zahvale, stihovi 14a.23a
 12. YHWH kaže, stih 16a (većina Psalma je YHWH-ino govorenje, stihovi 5.7-15.16-21.22-23)
 13. govoriti, stih 16b
 14. Moje riječi, stih 17b
 15. tvoja usta, stih 19a
 16. tvoj jezik, stih 19b
 17. govoriš, stih 20a
 18. klevečeš, stih 20b.

Po njihovim riječima poznat ćete ih jer njihove riječi otkrivaju njihova srca (tj. obje skupine, usp. Mt 12:33-37; Lk 6:45).

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 50:1-6

¹Previšnji, Bog, GOSPODIN, govorio je,
I zvao zemlju od izlaska sunca do njegovog zalaska.

²Iz Siona, savršenstva krasote,
Bog je blistao odatle.

³Može naš Bog doći i ne šutjeti;
Vatra proždire pred Njim,
I to je vrlo silovito oko Njega.

**⁴On poziva nebesa gore,
I zemlju, da sudit Svome narodu:
⁵“Skupite Moje pobožnike k Meni,
One koji su učinili savez sa Mnom žrtvom.”
⁶I nebesa objavljuju Njegovu pravednost,
Jer Bog Osobno je sudac.**

Selah.

50:1-6 Ova kitica obilježava YHWH-u kao pravednoga Suca (usp. stih 6). Slika velike većine ovoga Psalma je sudska dvorana:

1. zvao je Zemlju, stihovi 1.4
2. dva vječna svjedoka — Nebo i Zemlja (usp. Pnz 4:26; 30:19; 31:28; 32:1), stih 4
3. Bog Sâm je Sudac, stih 5
4. “Ja ću svjedočiti protiv tebe”, stih 7; zabilježite da su čitav svijet, Nebo i Zemlja, pozvani svjedočiti YHWH-inim optužbama protiv Njegova zavjetnog naroda.

50:1 Zabilježite imena /naslove upotrijebljene za Božanstvo (vidjeti Posebnu temu u Ps 1:1: Imena za Božanstvo):

1. *El*, stih 1 – BDB 42, opće ime za Boga u Drevnome Bliskom Istoku iz korijena, “biti jak”
2. *Elohim*, stihovi 1.2.3.6.7 (dva puta).14.16.23 – BDB 43, Bog kao Stvoritelj, Opskrbitelj, i Održavatelj svega života
3. YHWH, stih 1 – BDB 217, Bog koji sklapa Savez, Bog kao Spasitelj, Iskupitelj (stih 5)
4. *Elyon*, stih 14 – BDB 751 II, vidjeti punu bilješku u Psalmu 46:5, “Previšnji” (usp. Pnz 32:8; Ps 9:2; 21:7; itd.)
5. *Eloah*, stih 22 – BDB 42, JEDNINA od *Elohim* (većinom u Jobu).

Moguće je da su prva tri morala oblikovati jedan naslov (usp. Jš 22:22). LXX, NJB, i AB (str. 304) predlažu: “Bog (*El*) bogova (*Elohim*) je YHWH”. Postojao je neki književni /teološki razlog za povezivanje ovih triju imena u nizove, ali to je izgubljeno suvremenicima.

▣ **“zemlju”** Ovo je hebrejska riječ *erets* (BDB 75, vidjeti Posebnu temu u Ps 1:2: Pojmovi za Božje otkrivenje [korišteni u Ponovljenome zakonu i Psalmima]). Usporedni pojam, “svijet” (BDB 385, usp. Ps 9:8; 18:15; 19:4; 24:1; 33:8; 50:12), korišten je uglavnom u Psalmima i Knjizi proroka Izaije.

▣ **“od izlaska sunca do njegova zalaska”** Izričaj (usp. Ps 113:3) je idiom općenitosti, kao što je “od istoka do zapada”. Svi su ljudi zvani na YHWH-in Sud. Ova je zamisao prenesena u NZ kao:

1. Sud ovaca i jaraca u Evandelju po Mateju 25:31-46
2. Kristov sudački stolac iz 2. Poslanice Korinćanima 5:10
3. bijelo veliko sudske Prijestolje iz Knjige Otkrivenja 20:11-15.

Na ovo je smjerano u 1. Korinćanima 15:25-28. Ljudi će dati račun Bogu o svome upravljanju darom života!

50:2 “Sion(a)” Ovdje je grad Božji, Jeruzalem, obilježen kao “savršenstvo krasote”. U Psalmu 48:2 nazvan je: “Predivna u uzvišenju, radost čitave zemlje”. Oba od ovih opisnih izričaja sastavljena su u Tužaljka 2:15. Vidjeti bilješke u Psalmima 2:6; 9:11; 20:1.

▣ **“Bog je blistao odatle”** Ovaj isti GLAGOL (BDB 422, KB 424, *Hiphil* IMPERATIV) upotrijebljen je u Psalmu 80:1 (*Hiphil* IMPERATIV) i Psalmu 94:1 (također *Hiphil* IMPERATIV). U Psalmu 49:14 popisao sam kako je korištena slika svjetla da bi uputila na različite stvari. Bog je svjetlo svijeta (usp. Ps 27:1; Iz 60:1-3.19-20) i tako je i Njegov Sin (usp. Iv 8:12; 12:35). Zbog Njih, takvi su i Njihovi vjerni sljedbenici (usp. Mt 5:14; 6:23; Iv 12:36).

50:3 Ovaj stih započinje s dva JUSIVA (“može...”):

1. može naš Bog doći – BDB 97, KB 112, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
2. može On ne šutjeti – BDB 361, KB 357, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu. Dan suda došao je i ljudi Božji prvi su da budu optuženi (usp. Jer 25:29; 1. Pt 4:17).

☐ **“Vatra proždire pred Njim”** Vatra je često povezana s:

1. svetošću /čistoćom Boga – Knjiga proroka Daniela 7:10
2. čišćenjem – Knjiga Brojeva 31:23
3. osudom – Levitski zakonik 10:2; Brojevi 16:35.

Za pun popis slike povezane s “vatrom”, vidjeti Posebnu temu u Psalmu 11:6b: Vatra.

U ovome okviru to je povezano s fizičkim opisom na Zemlji onoga što se događa kad sveti Bog pristupi (“doći”, stih 3a) Svome palome Stvorenju (usp. Ps 18:7-15; 97:1-6).

50:4 “nebesa...

zemlju” Ovo su dva zahtijevana svjedoka (usp. Br 35:30; Pnz 17:6; 19:15) za YHWH-u da dovede Svoj narod na sud (usp. 50:4-5.7.16-21.22-23). To predstavlja prvo dvoje stvoreno (tj. planeta i njena atmosfera).

50:5 “Skupite” Ovaj GLAGOL (BDB 62, KB 74, *Qal* IMPERFEKT) okvirno je uspoređan sa “zvao je” (stihovi 1.4). Zabilježite to su “pobožnici” (tj. zavjetni narod) koji su skupljeni za Dan suda (tj. “Kristov sudački stolac ” u 2. Kor 5:10 također je za vjernike a ne nevjernike).

☐ Zabilježite kako su obredno usmjereni sljedbenici opisani:

1. Moji pobožnici, stih 5
2. oni koji su učinili savez sa Mnom žrtvom, stih 5
3. o Moj narode, stih 7 (terminologija Saveza)
4. njima je zapovjedbno da (stihovi 14-15):
 - a. prinesu žrtvu zahvale (*Qal* IMPERATIV)
 - b. podmire svoje zavjete Previšnjemu (*Piel* IMPERATIV)
 - c. zazovu YHWH-u u dan nevolje (*Qal* IMPERATIV).

☐ **“Moje pobožnike”** Ova riječ /naslov (BDB 339) često je korištena u Psalmima kao upućivanje na vjerne sljedbenike (vidjeti bilješke u Ps 4:3; 12:1; 16:10; 18:25; 30:4; 31:23; 32:6; 37:28; 43:1; 52:9, itd.). U Psalmu 16:10 to upućuje na doktrinu a NZ navodi to za Mesiju.

Ovdje to obilježava Izraelce koji se previše usredotočuju na žrtvene obrede a nedovoljno na osobnu vjeru i pobožan način života.

☐ **“k Meni”** Čak je i sudska pozornica poziv na prisno zajedništvo. Za pokvarene to je poziv na osudu i odvojenost! Za one obredno usmjerene vjernike, to je poziv na promjenu.

50:5 “savez” Ovaj ključni teološki pojam (BDB 136) nije hebrejski. Zamisao najbolje opisuje suverenoga Boga i zapovjeden, neprekidan, odgovoran odabir u korist ljudskih stvorenja (vidjeti Posebnu temu u Ps 25:10: Savez [בְּרִית]).

☐ **“žrtvom”** Vidjeti Posebnu temu dolje.

POSEBNA TEMA: ŽRTVE U MEZOPOTAMIJI I IZRAELU I NJIHOVO ZNAČENJE

(Ove su bilješke dio mojih bilješki o istraživanju SZ-a. Također zabilježite kartu u NIDOTTE, tom 4, str. 1020-1021)

- I. Obredni zakoni u Mezopotamiji
 - A. Žrtva je prvenstveno bila hrana prinesena bogu. Žrtvenik je bio stol boga gdje je bila stavljena hrana. Sa strane žrtvenika bila je posuda s tamjanom koja je morala privući pozornost boga. Nije postojao obredni suzvuk u krvi. Mačonoša je prerezao grkljan životinje. Jelo je bilo podijeljeno između bogova, svećenika-kralja, i poslužitelja. Ponuđač nije primio ništa.
 - B. Nije postojala pokajnička žrtva.
 - C. Bolest ili bol bili su kazna od bogova. Životinja je bila dovedena i ubijena; to je djelovalo kao zamjena za ponuđača.
 - D. Izraelski obred bio je drukčiji i različit. Izgleda kako je potjecao od osobe koja je davala natrag Bogu dio svoga rada za neophodnu hranu (usp. Post 4:1-4; 8:20-22).

- II. Obredni zakoni u Kanaanu (vrlo slično Izraelovim)
- A. Izvori:
1. biblijska izvješća
 2. fenicijska književnost
 3. Pločice iz Raš Šamra iz Ugarita glede kanaanskih božanstava i mitologije iz oko 1400. g.pr.Kr.
- B. Izraelske i kanaanske žrtve vrlo su slične. Međutim, ne postoji naglasak stavljen na krv žrtve u kanaanskim žrtvovanjima.
- III. Obredni zakoni u Egiptu
- A. Žrtve su bile ponuđene ali ne istaknute.
- B. Žrtva nije bila važna nego je bio važan stav prinositelja žrtve.
- C. Žrtvovanja su bila rađena kako bi zaustavila gnjev bogova.
- D. Prinositelj žrtve nadao se oslobođenju ili oprost.
- IV. Izraelski žrtveni sustav i izraelske žrtve bile su bliže kanaanskim, iako ne neophodno uopće povezane s njima.
- A. Opisni izričaji
1. Žrtvovanje je bilo spontani izričaj potrebe čovječanstva za Bogom.
 2. Za SZ-ne zakone koji propisuju žrtvovanje ne može se reći da potiču žrtvovanje (usp. Post 7:8; 8:20).
 3. Žrtvovanje je bio prinos (životinje ili bilja).
 4. Morao je biti prinos koji je bio čitav ili djelomično uništen nad žrtvenikom u znak iskazivanja štovanja Bogu.
 5. Žrtvenik je bio mjesto žrtvovanja i simbolizirao je Božansku prisutnost.
 6. Žrtvovanje je bio čin vanjskoga štovanja (molitva koja je djelovala prema van).
 7. Odredba žrtvovanja je "djelotvorna molitva" ili "obredne molitve". Važnost obreda i naše kulturalne predrasude ponovno je otkrivena u Gordonu J. Wenhamu (*Tyndale*, Brojevi, str. 25-39). I Levitski zakonik i Knjiga Brojeva sadrže vrlo mnogo ove vrste građe, što pokazuje njenu važnost za Mojsija i Izrael.
- B. Žrtva je uključivala:
1. darove Bogu:
 - a. uključuje spoznaju da je sve na Zemlji Gospodinovo
 - b. sve što osoba posjeduje, ona duguje Bogu
 - c. stoga, ispravno je da ljudi donose danak Bogu
 - d. to je bila posebna vrsta danku ili dara. To je bilo nešto što čovjek mora dati kako bi održao svoju vlastitu opstojnost. To je bilo više negoli samo davanje nečega, to je bilo nešto što on treba. To je bilo davanje dijela od sebe Bogu
 - e. uništenjem dara isti se ne može vratiti natrag
 - f. spaljena žrtva postaje nevidljiva i ide gore k Božjoj kraljevini
 - g. raniji žrtvenici bili su podignuti na mjestima gdje se Bog pojavljivao. Žrtvenik je morao biti podignut kao sveto mjesto, dakle, prinos je donijet tamo
 2. izražavanje posvećivanja nečijega čitavog života Bogu:
 - a. paljeni prinos bila je jedan od tri dobrovoljne žrtve
 - b. čitava životinja bila je spaljena zbog izricanja Bogu našega dubokog osjećaja štovanja
 - c. to je bio u potpunosti izrazni dar Bogu
 3. zajedništvo s Bogom:
 - a. zajednički vid žrtve
 - b. primjer bi mogao biti prinos za mir što simbolizira Boga i čovjeka u zajedništvu
 - c. žrtvovanje je bilo učinjeno za dobivanje ili ponovno dobivanje toga zajedništva
 4. okajavanje grijeha:
 - a. kad je čovjek zgriješio on je morao moliti Boga neka obnovi međusobni odnos (Savez) kojeg je čovjek prekinuo
 - b. nije postojalo zajedničko jelo s prinosom za grijeh zbog prekinutoga zajedništva
 - c. važnost krvi:
 - (1) stavljeno na žrtvenik za čovjeka
 - (2) stavljeno na zastor za svećenika
 - (3) stavljeno na mjesto milosrđa za velikoga svećenika i narod (Lev 16)

- d. postojale su dvije vrste prinosa za grijeh. Drugi je nazvan prinos za krivnju ili prinos za prijestup. U tome prinosu prekršitelj je morao vratiti svome drugu Izraelcu ono što je bilo uzeto ili oštećeno zajedno sa životinjskom žrtvom
- e. nije postojala žrtva za grijeh s predumišljajem ili hotimični grijeh, Levitski zakonik 4:2.22.27; 5:15-8; 22:14.

V. Obredi iz Levitskoga zakonika za različite žrtve

A. Levitski zakonik 1

1. uvodno pravilo: “Gospodin reče Mojsiju”, 1:1-2; 4:1; 5:14; 6:1.19; 7:22.28:
 - a. od stada ili krda
 - b. “kad”, stih 2, pokazuje kako to nije bilo naredbeno nego dobrovoljno
2. paljeni prinos, stihovi 3-17 (6:8-13):
 - a. žrtvenik:
 - (1) mjedeni žrtvenik, koji je također bio nazvan žrtvenik paljenoga prinosa, žrtvenik kod vrata Šatora, ili žrtvenik od bagremova drva, prekriven s tučem (usp. Izl 27)
 - (2) ovo ga je dijelilo od kâdionog žrtvenika (zlatni žrtvenik) u Svetinji (usp. Izl 30)
 - (3) ugljevlje iz mjedenoga žrtvenika bilo je uzeto za žrtvenik s tamjanom
 - (4) mjedeni žrtvenik bio je točno u sredini ulaza u Šator
 - (5) žrtvenik je imao rogove što je bio njegov najsvetiji dio. Krv je bila stavljena na rogove (usp. Izl 30:10)
 - (6) rogovi su moguće bili:
 - (a) simbol ruku za podizanje prinosa
 - (b) simbol jakosti ili prevladavajuće snage (Pnz 33:17; 2. Sam 22:3.)
 - (c) kasnije, itko tko se zgrabio za rogove žrtvenika bio je siguran sve dok njegov slučaj nije bio okončan na sudu (1. Kr 1:50-51; 2:28)
 - b. prinos:
 - (1) vol bez mane koji je bio prvo spomenut zbog njegove važnosti i cijene, Levitski zakonik 1:3
 - (2) jarac ili ovca, 1:10
 - (3) grlice ili mladi golubovi, 1:14 (odredba za siromašnog)
 - c. mjesto paljene žrtve bilo je kod vrata Šatora sastanka
 - d. polaganje ruku, to je bilo samo za bikove, ne za koze, ovce ili ptice, 1:4:
 - (1) prinositelj je to učinio sâm (ne svećenik)
 - (2) mnogi osjećaju kako je to bio simbolički čin prenošenja krivnje
 - (3) neki vjeruju kako je ovo značilo da:
 - (a) ova životinja dolazi od toga određenog pojedinca
 - (b) žrtva je morala biti predstavljena u ime prinositelja
 - (c) prinos ove žrtve pripada onome koji je stavio svoje ruke na životinju
 - e. klanje:
 - (1) bik – “pred Gospodinom”, od čovjeka učinjeno žrtvovanje. Prinositelj je morao ubiti, oderati kožu, i rasjeći životinju. Uloga svećenika (osim u slučaju javne žrtve) započinjala je kad je čovjek donio životinju k žrtveniku
 - (2) ovca ili koza, 1:11 – “na sjevernoj strani žrtvenika pred Gospodinom”. Ovo je označavalo posebno mjesto za te manje životinje
 - (3) ptica – “Svećenik je ubio i prinio ovu žrtvu. Prinositelj mora zavrnuti vrat ptice”
 - f. rukovanje krvlju:
 - (1) životinja:
 - (a) svećenik je bacio krv prema žrtveniku, i poškopio krvlju nalijevo oko žrtvenika
 - (b) život životinje bio je u krvi (usp. Post 9:4; Lev 17:11). Život već pripada Bogu, stoga, krv nije predstavljala dio čovjekova dara
 - (c) krv ptice bila je ispuštena sa strane žrtvenika i nije bila spaljena u vatri

- g. rukovanje s mesom:
 - (1) bika, Levitski zakonik 1:6:
 - (a) prinositelj je morao oguliti kožu s prinosa. Svećenik je mogao zadržati kožu (usp. Lev 7:8)
 - (b) prinositelj ju je rasjekao na komade
 - (c) svećenik je stavio prinos na žrtvenik posložen tako kao kad je bila živa
 - (d) noge i utroba bili su oprani s vodom iz posude za pranje
 - (e) svećenik je spalio čitavu životinju na žrtveniku
- 3. prigoda za paljene prinose:
 - a. Blagdan sjenica
 - b. Dan pomirenja
 - c. Blagdan sedmica, Prvi plodovi, ili Pedesetnica
 - d. Blagdan truba
 - e. Snopovi žita (Lev 23)
 - f. Blagdan beskvasnoga kruha, Pasha
 - g. Početak mjeseca, Mladi Mjesec
 - h. Sabat /Subota
- 4. važnost paljenoga prinosa:
 - a. dar Bogu
 - b. viđeno kao najvrjednija vrsta žrtve
 - c. izgleda kako se bavi sa zamišlju grijeha općenito ili zahvale
 - d. najsavršenije predstavljanje zamisli žrtvovanja
 - e. simbolički prinos nečijega života
 - f. predstavlja potpuno posvećenje života pojedinca da služi Bogu
 - g. raznovrsna vrijednost prinosa:
 - (1) bik
 - (2) ovca – koza
 - (3) ptice
 - h. ovo pokazuje da itko tko je svjestan duhovne potrebe može pristupiti Bogu. Bog daje opskrbu za sve ljude
- 5. posebne upute za svećenika, Levitski zakonik 6:8-12:
 - a. paljeni prinos ostao je čitavu noć na ognjištu žrtvenika
 - b. vatra se morala održavati stalno gorećom pod paljenim prinosom
 - c. upute uključuju svećeničku odoru
 - d. upute uključuje uklanjanje pepela.
- B. Levitski zakonik 2:1-16 (6:14-23)
 - 1. uvod:
 - a. ovo poglavlje bavi se prinosom žita
 - b. prinos žita dolazi iz korijena u značenju “dar”. To je postao tehnički pojam za ne-životinjski, ili biljni darovi
 - c. nakon Izgnanstva prinos žita pojavljuje se kao dopuna za paljeni prinos i prinos za mir i rabini kažu kako je on mogao biti prinesen samo od vrlo siromašnih
 - d. Savez soli bio je također spomenut u Knjizi Brojeva 18:19 i 2. Ljetopisa 13:5. Sol je bila oprečna kvascu. Bila je korištena kao simbol Saveza Božjega jer ona nije bila pokvarljiva i trajna je
 - 2. prinos žita uključivao je nečiji rad što je bivao dan Bogu:
 - a. to je bio dar Bogu od dnevne hrane ljudi
 - b. on je bio općenita nadopuna (posebice u vremenima nakon Izgnanstva) k paljenome ili prinosu za mir
 - c. žrtva je bila Božja opskrba za svećenika. Samo mali dio bio je spaljen kao spomen na cjelinu
 - d. riječ “spomen” opisuje prineseni dio, ili taj dio što donosi cjelinu pred Gospodina

- e. zamisao Novoga zavjeta o Večeri Gospodnjoj kao “spomen” izražava ovu zamisao Staroga zavjeta
 - f. razlike između pojmova ”svet” i “najsvetije” su:
 - (1) “svet” – svećenik i obitelj mogli su jesti na bilo kojem čistome mjestu
 - (2) “najsvetije” – moglo je biti jedeno samo od svećenika i u dvorištu Šatora sastanka
3. vrste:
- a. nepečeno brašno (za bogate), Levitski zakonik 2:1-3
 - b. pečeni hljebovi ili kolač, Levitski zakonik 2:4-11
 - c. zeleno klasje žitarica ili pšenice (za siromašne), Levitski zakonik 2:12-16:
 - (1) nepečeno brašno bilo je najviši prinos. On je bio najbolji od pšeničnoga brašna
 - (2) pečeni kolači:
 - (a) ulje je bilo sastojak
 - (b) pripremljene u peći, 2:4
 - (c) na željeznoj peći, 2:5
 - (d) u zemljanoj tavi, 2:7
 - (3) zeleno klasje žitarica ili pšenice:
 - (a) moralo je biti osušeno
 - (b) udrobljeno u grube krupice
 - (c) uređeno kao pribor za jelo pred gostima
4. sastojci:
- a. fino brašno odgovaralo je životinji bez mane
 - b. ulje je bilo simbol blagostanja i, stoga, simbol Božje prisutnosti:
 - (1) korišteno za hranu, žrtvovanje, medicinu, i pomazanje
 - (2) moguće je uporaba ulja bila za nadomještanje prinosa ulja
 - c. tamjan je bio iz Indije ili Arabije:
 - (1) viđen kao vrlo čista stvar s predivnim miomirisom
 - (2) simbolizirao je molitvu i hvalu
 - d. sol:
 - (1) daje život i ima kakvoće za očuvanje
 - (2) moguće više za stol zajedništva nego za očuvanje
 - e. isključeni dijelovi:
 - (1) kvasac isključen, 2:11:
 - (a) moguće zbog fermentacije
 - (b) kvasac je povezan s pokvarljivošću
 - (c) mogao je biti prinesen s prvim plodovima i svećeniku
 - (2) med isključen:
 - (a) sirup je bio iz ploda a ne od medne pčele
 - (b) moguće zbog njegove uporabe u kanaanskome obredu
5. obred prinosa:
- a. bio je donijet svećeniku, koji je rukovodio čitavim obredom (2:2.9.16)
 - b. dio prinosa bio je pojedjen od svećenika u Svetišću. Taj dio bio je najsvetiji
6. važnost:
- a. predstavlja od nižega prema najvišem
 - b. paljenje njegova dijela predstavljalo je posvećenje dijela nekog rada Bogu
 - c. očito značenje:
 - (1) paljeni prinos – posvećenje nečijega života
 - (2) prinos jela – posvećenje nečijega dnevnog rada
7. posebne upute za prinos žitarica, Levitski zakonik 6:14-23:
- a. prinos ispred žrtvenika
 - b. rad prinesen kao dar Bogu, ali u stvarnosti to je podržavalo svećeništvo.

- C. Levitski zakonik 3:1-17 (7:13-34), prinos za mir
1. uvod:
 - a. zašto:
 - (1) zajednički prinos
 - (2) zavjetna žrtva
 - (3) skupni prinos
 - (4) završna žrtva
 - b. izražavala je zahvalnost Bogu zbog zajedništva s Bogom, obitelji, i prijateljima
 - c. obično je bila konačni čin u nizovima žrtvovanja u kojima je pomirenje bilo učvršćeno
 - d. paljeni prinos izražavao je dragocjenost poslušnosti, dok je prinos za mir izražavao veselje i radost zajedništva s Bogom
 - e. muško ili žensko ali bez mane
 - f. raznolikosti prinosa:
 - (1) od stada; muško ili žensko
 - (2) razlika napravljena između ovce i koze bila je zbog repnoga sala ovce:
 - (a) janje od stada – muško ili žensko
 - (b) koza od stada – muško ili žensko
 2. obred:
 - a. predstavljanje prinosa:
 - (1) položene ruke na prinos
 - (2) ubiti ga na vratima Šatora sastanka
 - (3) poistovjećivanje žrtve bilo je isto kao paljeni prinos
 - (4) škropljenje krvlju oko žrtvenika
 - (5) paljenje odabranih dijelova na žrtveniku Bogu:
 - (a) salo (ovčji masni rep) simboliziralo je blagostanje
 - (b) bubrezi, režanj jetre simbolizirali su središte volje i osjećaja
 - (c) salasti dijelovi bili su stavljeni na paljeni prinos prinositelja ili jutarnji prinos janjeta
 - b. prinos zahvale uključivao je (Lev 7:11-14):
 - (1) beskvasni kolač miješan s uljem
 - (2) beskvasnu oblatu namazanu s uljem
 - (3) fino brašno miješano s uljem
 3. svećenički dio, Levitski zakonik 7:28-34:
 - a. prsa su pripadala svećeniku kao prinos prikaznica žita
 - b. prikaznice su uključivale stavljanje prinosa na ruke prinositelja i ruke svećenika. To je pokazivalo kako je prinos prinesen od prinositelja Bogu, i potom njegovo primanje natrag od svećenika
 - c. desno bedro pripadalo je službujućem svećeniku
 - d. prinos podizanica bio je podignut Bogu i primljen natrag od svećenika
 4. dio prinositelja, Levitski zakonik 7:15-18:
 - a. prinos zahvale bit će pojeđen na dan davanja, 7:15
 - b. zavjetni (svečana prisega) ili dragovoljni prinos bit će pojeđen na dan prinosa ili sljedećega dana, 7:16
 - c. ovaj dio bio je sve što nije bilo dano Bogu i od Boga svećeniku
 - d. Bog simbolički jede s prinositeljem i njegovom obitelji i prijateljima u ovome prinošenju
 - e. ovaj prinos ističe kako je zajednički odnos bio obnovljen.
- D. Levitski zakonik 4:1 - 5:13 (6:24-30) PRINOS ZA GRIJEH:
1. uvod:
 - a. ovo je prvi prinos u kojem je izmirenje bilo prevladavajući dio
 - b. ova žrtva ponovno učvršćuje Savez između čovjeka i Boga. Ona obnavlja zajedništvo
 - c. ovaj prinos uključuje:
 - (1) grijehe zbog zanemarivanja

- (2) grijeh zbog nemara
 - (3) grijeh zbog strasti
 - (4) grijeh zbog propusta
 - (5) on nije okajao jer grijesi su bili počinjeni hotimično u oholoj pobuni protiv Boga. Nije postojala žrtva za hotimičan, bahat, grijeh s predumišljajem (usp. Br 15:27-31)
2. značenje:
- a. ovaj prinos okajao je krivnju i kaznu za grijeh
 - b. ovo je uključivalo milost u Božjem dijelu i vjeru u dijelu čovjeka
 - c. nijedna žrtva ne ostvaruje ništa pukim obrednim prinosom. Iza čina bila je vjera prinositelja
 - d. ipak, žrtvovanje je bilo više nego puki izričaj prinositelja. Ono je nešto učinilo za njega. Ponovno je učvrstilo odnos s Bogom
 - e. obred je bio Bogom-dano sredstvo naknade, a ne nadomjestak za osobnu vjeru
 - f. Bog mrzi svaku religijsku djelatnost bez popratne vjere, Knjiga proroka Izaije 1:10-20; Amos 5:21-24; Mihej 6:6-8
3. obred:
- a. za velikoga svećenika, Levitski zakonik 3 - 12:
 - (1) veliki svećenik – pomazani svećenik:
 - (a) grijeh, u krivome vođenju naroda
 - (b) grijeh, u osobnoj naravi
 - (c) veliki svećenik, bio je duhovni predstavnik zajednice. Ako on griješi, svi su zgriješili u njemu. To je bilo židovsko razumijevanje skupnosti (usp. Jš 7; Rim 5:12 i dalje)
 - (2) postupci:
 - (a) veliki svećenik doveo je mladoga junca bez mane k žrtveniku
 - (b) on je položio ruke na njega
 - (c) veliki svećenik zaklao je životinju
 - (d) veliki svećenik poškropio je krv pred zastorom sedam puta:
 - i. ovo je očistilo Šator
 - ii. simbolički je otvorilo put k Bogu
 - iii. krv je bila stavljena na rogove kâdionog žrtvenika
 - iv. preostala krv izlivala se po temelju žrtvenika za paljeni prinos
 - (e) on je svo salo stavio na žrtvenik da bude spaljeno
 - (f) sav ostatak životinje bio je iznijet izvan tabora na čisto mjesto, 4:12, gdje je pepeo sa žrtvenika bio izliven; tamo je preostali dio životinje bio spaljen
 - b. za narod, Levitski zakonik 4:13-21:
 - (1) oni su griješili kad zapovijedi Zakona nisu bile udovoljene, 4:13-21
 - (2) postupci:
 - (a) starješine su dovele junca bez mane k žrtveniku
 - (b) starješine su položile ruke na glavu
 - (c) starješine su zaklale životinju
 - (d) veliki svećenik poškropio je krv pred zastorom sedam puta:
 - i. ovo je očistilo Šator
 - ii. simbolički je otvorilo put k Bogu
 - iii. krv je bila stavljena na rogove kâdionog žrtvenika
 - iv. ostatak se izlio na temelj žrtvenika
 - (e) sve od nje prineseno je na žrtvenik
 - (f) sav ostatak životinje bio je iznijet izvan tabora na čisto mjesto, stih 12, gdje je pepeo sa žrtvenika bio izliven; tamo je preostali dio životinje bio spaljen

- c. za vođu, Levitski zakonik 4:22-26:
 - (1) vođa (vladar) 4:22-26:
 - (a) vođa plemena
 - (b) odgovorna osoba u zajednici
 - (c) starješina
 - (2) postupci:
 - (a) vođa je doveo jarca (staru, kudravu kozu) do žrtvenika
 - (b) vođa je položio ruke na njegovu glavu
 - (c) vođa je zaklao životinju
 - (d) veliki svećenik stavio je krv na rogove žrtvenika za paljeni prinos – ostatak krvi izlio je na temelj žrtvenika
 - (e) svo salo spalilo se na žrtveniku
 - (f) svećenik je pojeo ostatak mesa
 - d. za pojedinca, Levitski zakonik 4:27-35:
 - (1) za pojedinca – kad je naučio da je griješio on je morao učiniti ovaj prinos
 - (2) postupci:
 - (a) pojedinac je donio ženku kozu i ženku janje
 - (b) pojedinac je položio ruke na njenu glavu
 - (c) pojedinac je zaklao životinju
 - (d) veliki svećenik stavio je krv na rogove žrtvenika – ostatak krvi izlio je na temelj žrtvenika
 - (e) svo salo stavilo se na žrtvenik i spalilo
 - (f) svećenik je pojeo ostatak mesa
 - e. posebni slučajevi što uključuju prinos za grijeh, Levitski zakonik 5:1-13 (ovo izgleda uključuje namjeravani grijeh protiv zavjetnoga druga):
 - (1) ako svjedok nije došao naprijed i svjedočio (izostanak za davanje obavijesti), 5:1
 - (2) doticanje nečiste životinje, 5:2
 - (3) doticanje nečistoga čovjeka, 5:3
 - (4) govorenje bezobzirno s prisegom, 5:4
 - (5) prinos za gornje grijehe:
 - (a) ženka koza ili ovca
 - (b) dvije golubice ili dva golupčića
 - (c) 1/10 efe finoga brašna
 - f. obred prinosa za grijeh, Levitski zakonik 6:24-30:
 - (1) svećenik je mogao pojesti ono što je ostalo
 - (2) ako je krv došla na odjeću, odjeća je morala biti oprana
 - (3) ako je krv došla na zemljanu posudu, posuda je bila razbijena
 - (4) ako je krv došla na mjedenu posudu, posuda se oprala
 - (5) ako je krv paljenoga prinosa bila unijeta u Svetinju, onda se meso moralo spaliti i ne jesti od svećenika
 - g. važnost prinosa za grijeh:
 - (1) ne postoji prinos za grijeh s predumišljajem – samo za nehotimični grijeh ili grijeh zbog zanemarivanja, Levitski zakonik 4:15.18
 - (2) što uključuje oprostjenje:
 - (a) čovjekov dio je vjera
 - (b) Božji dio je milosrđe.
- E. Levitski zakonik 5:14-19 KRIVNJA ILI PRINOS ZA PRIJESTUP:
- 1. uvod:
 - a. dok se prinos za grijeh bavi s počinjenim grijehom, prinos za prijestup bavi se sa štetom što je bila učinjena zavjetnome drugu i čija je naknada bila moguća
 - b. prinosi za grijeh i prijestup bili su vrlo slični

- c. prava pojedinca bila su izrečena u Deset zapovijedi (Izl 20; Pnz 5):
 - (1) kuća
 - (2) nakupljanje dobra
 - (3) život
- d. ovaj prinos naglašava štetu učinjenu našem bratu u grijehu i naknadu u koštanju onoga što je bilo učinjeno plus 1/5 više
- 2. grijesi zahtijevaju prinos:
 - a. protiv Boga ili onoga što pripada Njemu:
 - (1) prvi plodovi
 - (2) prvo rođeni, Levitski zakonik 5:14-16
 - (3) desetina
 - (4) prinos dat neispravno
 - (5) darovi manje vrijednosti
 - b. “Ako osoba griješi i čini ikoju stvar što je Gospodin zapovjedio da se ne smije činiti, iako nije bila svjesna, ona je ipak kriva, i snosit će svoju kaznu.”
- F. Drevne žrtve bile su prinesene da:
 - 1. umire gnjevno božanstvo
 - 2. hrane božanstvo
 - 3. komuniciraju s božanstvom
 - 4. hvale božanstvo
 - 5. njeguju osjećaj oprosta ili pomirenja.

50:6 Ovo je idiomski potvrda YHWH kao Stvoritelja i time Njegovo pravo na donošenje osude.

☐ **“nebesa objavljuju Njegovu pravednost”** Ovo potvrđuje “prirodno otkrivenje” (usp. Ps 8:3; 19:1-6; 97:6; također zabilježite Iv 12:7-10).

☐ **“Selah”** Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2 i Uvod u Psalme, VII.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 50:7-15

- ⁷“Počuj, o Moj narode, i Ja ću govoriti;
 O Izraele, Ja ću svjedočiti protiv tebe;
 Ja sam Bog, tvoj Bog.
⁸Ja te ne korim zbog tvojih žrtava,
 I tvoji spaljeni prinosi stalno su preda Mnom.
⁹Ja neću uzeti mladog bika od tvoje kuće
 Niti jarce iz tvojih torova.
¹⁰Jer svaka zvijer šume Moja je,
 Stoka na tisućama brežuljaka.
¹¹Ja poznajem svaku pticu planina,
 I sve što se miče u polju Moje je.
¹²Ako bih bio gladan Ja ti to ne bih rekao,
 Jer svijet je Moj, i sve što on sadrži.
¹³Hoću li Ja jesti meso bikova
 Ili piti krv jaraca?
¹⁴Prinesi Bogu žrtvu zahvale
 I podmiri svoje zavjete Previšnjemu;
¹⁵Zazovi Me u dan nevolje;
 Ja ću te izbaviti, a ti ćeš Me častiti.”

50:7-15 Ova kitica izgleda ima tri žarišta:

1. riječ za Njegove obredno usmjerene sljedbenike
2. potvrdu Njegova Gospodstva nad Njegovim Stvorenje, čime On ne treba ljudske žrtve, posebice ako ljudi dajući ih osjećaju kako je YHWH obvezatan djelovati u njihovu korist!
3. potrebu za srce vjere (usp. Pnz 10:16; Jer 4:4), ne samo obred /liturgiju žrtvenoga sustava (usp. Ps 51:16-17; Iz 1:10-15; Hoš 6:6; Am 5:21-24; Mih 6:6-8).

50:7 Savez poziva sljedbenike neka čuju YHWH-u da govori:

1. “Počuj” – BDB 1033, KB 1570, *Qal* IMPERATIV, Sudac govori
2. “Ja ću govoriti” – BDB 180, KB 210, *Piel* KOHORTATIV
3. “Ja ću svjedočiti protiv tebe” – BDB 729, KB 795, *Hiphil* KOHORTATIV.

▣ Ovo ima nekoliko izričaja što su poznati kao terminologija Saveza:

1. “Moj narode” (usp. Izl 19:5-6)
2. “O Izraele (usp. Pnz 6:4-5)
3. “Ja sam Bog, tvoj Bog” (usp. Izl 20:2; često u Lev).

Naslovljeno pitanje je način života zavjetne poslušnosti, ne samo žrtve. Žrtvovanje je bilo obredno sredstvo svetoga Boga za oprostjenje i ostajanje u zajedništvu s grješnim čovječanstvom. Srce je bilo ključno (usp. Pnz 10:16) kao i sâm čin!

50:10-12 YHWH potvrđuje Svoje Gospodstvo nad čitavim Stvorenjem. Zabilježite ponavljajuću uporabu “svaka”, “svaku”, “sve” (usp. Pnz 10:14; Neh 9:6; Ps 103:19-22).

50:11

NASB, NRSV

“I sve što se miče u polju”

NKJV

“divlje poljske zvijeri”

TEV

“živa bića u polju”

NJB

“što god se miče u poljima”

JPSOA

“poljska stvorenja”

REB

“vrveći život biljaka”

MT ima “poljska bića što se miču” (BDB 265 I GRAĐA BDB 961). Prva riječ upotrijebljena je jedino ovdje i u Psalmu 80:13. To bi izgleda upućivalo na “sićušna stvorenja” iz Knjige Postanka 1:24-26.

▣ “što se miče u polju” Ova GRAĐA (BDB 260 I i BDB 961) nađena je jedino ovdje i u 80:14. To je usporedno s “ptice” i, stoga, mora biti neka vrsta stvorenja (usp. Post 1:24-25):

1. male životinje (tj. miš, štakori, lisice, itd.)
2. kukci.

Što god oni bili, oni su jedan primjer YHWH-ina vlasništva svih stvorenja na ovoj planeti (usp. stih 10a).

50:13 Žrtve nisu nikad bile viđene u SZ-u kao hrana za Boga.

1. U mezopotamijskoj teologiji bogovi su jeli prinose ljudi.
2. U kanaanskoj teologiji, *Anat* je jeo meso i pio krv.

Netko se pita koliko puno je rječnik (ne teologija) Izraela bio pod utjecajem prvo kanaanske mitologije a poslije judaizam pod teologijom zoroastrizma.

50:14-15 Ova dva zadnja stiha ove kitice svojstva su onih stvari što obredno usmjereni sljedbenici moraju činiti, koje nisu povezane sa žrtvama Levitskoga zakonika 1 – 7:

1. “Prinesi Bogu žrtvu zahvale” – BDB 256, KB 261, *Qal* IMPERATIV; ovo je moglo biti očekivano ispunjenje prisege, usp. Psalam 66:13-15
2. “podmiri svoje zavjete Previšnjemu” – BDB 1022, KB 1532, *Piel* IMPERATIV (Br 30; Pnz 23:21; Ps 22:25; 56:12; 61:8; 65:1; 71:11)
3. “Zazovi Me (tj. molitva) u dan nevolje” – BDB 894, KB 1128, *Qal* IMPERATIV.

Ako oni čine ove stvari, onda će YHWH “izbaviti” (tj. “osloboditi”, BDB 322, KB 321, *Piel* IMPERFEKT) svakoga. Zauzvrat svaki će “častiti” Boga (BDB 457, KB 455, *Piel* IMPERFEKT).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 50:16-21

¹⁶Ali pokvarenome Bog kaže:

“Koje pravo ti imaš govoriti o Mojim odredbama
I uzimati Moj savez u svoja usta?

¹⁷Jer ti mrziš stegu,

I ti bacaš Moje riječi iza sebe.

¹⁸Kad vidiš lopova, ti si sretan s njim,

I ti se udružuješ s preljubicima.

¹⁹Ti daješ oduška svojim ustima u zlu

I tvoj jezik snuje prijevaru.

²⁰Ti sjediš i govoriš protiv svoga brata;

Ti klevećeš sina svoje vlastite majke.

²¹Ove stvari ti si činio a Ja sam šutio;

Ti si mislio da Ja bijah baš kao ti;

Ja ću te ukoriti i iznijeti *slučaj* kako bi bio pred tvojim očima.”

50:16-21 Ova je kitica usmjerena na nevjernoga sljedbenika, ovdje nazvanog “pokvaren” (BDB 957). To su bili muškarac /žena /mladić iz zavjetnoga naroda koji su, svojim riječima, djelima, i propustima, pokazali svoje pobunjeničko, na-sebe-usredotočeno usmjerenje (tj. prekršili su tri od Deset zapovijedi):

1. oni govore o Bogu i Njegovu Savezu ali zanemaruju ga, stih 16 (tj. moguće ponavljanje zavjetnih stihova ili obreda bez vjere i načina života)
2. oni mrze zavjetne zahtjeve i zanemaruju ih (tj. “bacaš Moje riječi iza sebe”; oni su bili praktički ateisti), stih 17; usp. Knjiga Nehemije 9:26
3. ne samo da su se ogriješili zlim djelima, oni su se povezali s onima koji ih čine, stih 18 (“po njihovim plodovima...” Mt 7:16-20; 1. Kor 15:33)
4. njihove riječi otkrivanju njihova srca, stihovi 19-20 (usp. Mt 12:33-37)
5. oni su mislili kako je YHWH-ino strpljenje s njima bila potvrda (usp. Prop 8:11; Iz 57:11).

Ali YHWH će djelovati:

1. “Ja ću te ukoriti” – BDB 406, KB 410, *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu
2. Ja ću “iznijeti *slučaj* kako bi bio pred tvojim očima” – BDB 789, KB 884, *Qal* KOHORTATIV, tj. pripremiti zakonski slučaj, usp. Knjiga o Jobu 13:18; 23:4; 32:14; 33:5.

50:18

NASB

“ti si sretan s njim”

NKJV

“ti si jednodušan s njim”

NRSV, TEV, NJB

“činiš prijatelje s”

LXX

“ti ćeš im se pridružiti”

JPSOA

“ti se slažeš s njim”

REB

“ti odabireš njega kao prijatelja”

MT ima “sretan /zadovoljan” (BDB 953, KB 1280, *Qal* IMPERFEKT s *waw*). LXX, Sirijski prijevod, i Vulgata imaju: “trčiš s” ili “povezuješ se s”, što izgleda odgovara paralelizmu bolje. UBS *Text Project* daje MT izražavanju ocjenu “B” (neka sumnja).

50:21 “Ti si mislio da Ja bijah baš kao ti” Ovaj je izričaj pojačan GLAGOLOM “biti” i u INFINITIVNOJ GRADI i u IMPERFEKT GLAGOLU.

Rubni vjernici uvijek pretpostavljaju da su osigurani te da su njihova uvjerenja ista kao Božja. Otkrivenje je konačni arbitar! Pali ljudi, čak zavjetni ljudi, ne razumiju Boga ili Njegovu riječi, ali oni misle da razumiju! Za mene kao biblijskoga učitelja, ključno je to da održavam poučljiv, pokajnički, ponizan duh. Moja teologija nije Božja teologija. On nije dio moje tradicije. Ja moram zapamtiti kako su svi ljudi:

1. povijesno uvjetovani
2. grješni, oštećeni ljudi
3. podložni dogmatizmu i oholosti.

Što više znate, to više znate da ne znate!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 50:22-23

²²“Sad uvaži ovo, ti koji zaboravljaš Boga,

Ili Ja ću te rastrgati na komade, i neće biti nikoga da oslobodi.

²³On tko prinosi žrtvu zahvale časti Mene;

I onome koji uređuje *svoj put pravo*

Ja ću pokazati spasenje Božje.”

50:22-23 Ovo je sažetak izjave koja ima poruku i za obredno usmjerene sljedbenike (prešutno) i za nevjerne sljedbenike (izravno naslovljeni). Obje skupine moraju “uvaži(ti)” (BDB 106, KB 122, *Qal* IMPERATIV):

1. za pokvarene:
 - a. to su oni koji zaboravljaju Boga, stih 22a
 - b. osuda će doći i nitko ne može spasiti, stih 22b
2. za vjernog suprotno:
 - a. koji prinosi žrtvu zahvale, stih 23a (usp. stih 14a)
 - b. tko časti Mene, stih 23a (usp. stih 15b)
 - c. tko uređuje *svoj put pravo*.

YHWH će uništiti pokvarene (stih 22b), a osloboditi vjerne (stih 23c).

50:22b “Ili Ja ću te rastrgati na komade” Ovo je slika YHWH kao lava (usp. Ps 7:2; 17:12; Hoš 5:14; vidjeti Posebnu temu u Ps 7:2: Lavovi u SZ-u). Postoji bolna posljedica za pobunu i nastavljanu nevjeru! Pravda nije bez posljedice!

▣ **“neće biti nikoga da oslobodi”** Ako je Bog protiv nas, tko nam može pomoći? On i On jedini može osloboditi. Ova ista zamisao izražena je pozitivno u Poslanici Rimljanima 8:31-39.

50:23b Ovo je višeznačni redak poezije. Doslovno to je “odrediti put”. GLAGOL (BDB 962, KB 1321) ima široko semantičko polje. Većina engleskih prijevoda uzima to kao upućivanje na pobožan, zavjetni, poslušan način života. Zsigurno je moguće kako to upućuje na primjerenu žrtvu!

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Kako biste vi naslovili ovaj Psalam?
2. O koje dvije vrste zavjetnih ljudi se raspravlja? (stihovi 7-15.16-21)
3. Tko je na sudu?
4. Je li žrtvovanje krivo?
5. Što znači: "Bog je šutio?" Zašto Bog šuti? (stih 21)

PSALAM 51

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
skrušena molitva grješnika za oprostjenje	molitva pokajanja	molitva za ozdravljenje i moralnu obnovu	molitva za oprostjenje	molitva kajanja
<u>MT</u> uvod Za zborovođu. Psalam Davidov, kad je prorok Natan došao k njemu, nakon što je on išao s Bat-Šebom.				
51:1-4	51:1-2 51:3-4	51:1-2 51:3-5	51:1-2 51:3-5	51:1-2 51:3-4b 51:4c-5
51:5-9	51:5-6 51:7-9	51:6-9	51:6-9	51:6-7 51:8-9
51:10-13	51:10-11 51:12-13	51:10-12 51:13-14	51:10-13	51:10-11 51:12-13
51:14-17	51:14-17	51:15-17	51:14-15 51:16-17	51:14-15 51:16-17
51:18-19	51:18-19	51:18-19	51:18-19	51:18-19

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovo je jedan od pokajničkih Psalama, usp. Psalme 6; 32; 38; 51; 102; 130; i 143. Psalm 51 može biti povezan s Psalmom 32, tj. mogući Davidov grijeh; Psalm 32 moguće je bio napisan kasnije u Davidovu životu.
- B. Iako je uvod u Psalm 51 u MT-u kasniji dodatak, on može jasno odražavati glavnu misao ovoga Psalma. Za jasnije razumijevanje pozadine pročitajte 2. Knjigu o Samuelu 11 i 12.
- C. David je, kao kralj Izraela, bio Božji službeni predstavnik među Njegovim narodom. On je izdao ovo dragocjeno pouzdanje. On ne naziva Boga "YHWH" u ovome Psalmu (ali ovo je osobina Knjige II. Psalama). Međutim, on se poziva na Božju nepromjenjivu narav ljubavi i milosrđa (usp. Mal 3:6) kad se baca, bez isprike, u Božje ruke.
U SZ-u nije postojala žrtva za hotimičan, grijeh s predumišljajem (usp. Lev 4:2.22.27; 5:15-18; 22:14):
1. bio je pohotan za tuđom ženom
 2. prisiljavao ju je da učini preljub
 3. lagao je njenome mužu koji je bio kraljevski vojnik
 4. drugi (tj. izraelska vojna prijevara) koji ga je morao ubiti
 5. pokušao je prikriti čitav slučaj umjesto da se pokaje.
- D. Zabilježite koliko je mnogo različitih izričaja upotrijebljeno za obilježavanja "oprosta":
1. izbriši – stihovi 1.9
 2. operi – stihovi 2.7
 3. očisti – stih 2
 4. operi – stih 7
 5. skrij Svoje lice – stih 9
 6. oslobodi – stih 14.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 51:1-4

¹Budi mi milostiv, o Bože, prema Svojom dobroti;
Prema veličini Svoga milosrđa izbriši moje prijestupe.
²Operi me temeljito od moje nepravde
I očisti me od moga grijeha.
³Jer ja znam svoje prijestupe,
I moj grijeh uvijek je preda mnom.
⁴Protiv Tebe, Tebe sâmog, ja sam zgriješio
I učinio što je zlo u Tvojim očima,
Tako da si Ti opravdan kad Ti govoriš
I nedužan kad Ti sudiš.

51:1-2 Zabilježite književnu glatkoću ove kitice, koja se bavi vjernikovom ispovijedi poznatoga grijeha. Postoje četiri (možda pet, *Qere*) IMPERATIVNA ZAHTJEVA:

1. "Budi mi milostiv" – BDB 335, KB 334, *Qal* IMPERATIV; ovo je ponavljani molitveni zahtjev (usp. Ps 4:1; 6:2; 9:13; 25:16; 26:11; 27:7; 30:10; 31:9; 41:4.10; 56:1; 57:1 [dva puta]. itd.) milosrdnome Bogu (BDB 337, usp. Ps 86:15; 103:8; 111:4; 116:5; 145:8; vidjeti Posebnu temu u Ps 9:10b: Osobine Boga Izraelova):
 - a. "prema Svojom dobroti" (BDB 338, vidjeti Posebnu temu u Ps 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota [*hesed*])
 - b. "Prema veličini Svoga milosrđa" (tj. GRAĐA BDB 913 i BDB 933, usp. Ps 25:6; 69:16; 119:156; 145:9)

2. “izbriši moje prijestupe” – BDB 562, KB 567, *Qal* IMPERATIV, usp. stih 9, obično je ova riječ bila korištena za lišavanje grješnika (usp. Ps 9:5; 69:28; 109:13) od života i brisanje iz Knjige života (usp. Izl 32:32-33; vidjeti Posebnu temu u Ps 9:5: Dvije Knjige Božje).
Ova zamisao “iskustvenoga” oprostjenja i obnove za Božansko zajedništvo također je nađena u NZ-u, posebice u Poslanici Hebrejima 9:14; 1. Ivanovoj poslanici 1:7.9.
Iste tri IMENICE za “grijež” također su nađene u Knjizi Izlaska 34:7. Zanimljivo GLAGOL “izbriši” nađen je u Izlasku 32:32-33. Možda je psalmist imao Knjigu Izlaska na umu.
GLAGOL je također nađen u Knjizi proroka Izaije 43:25; 44:22. On pokazuje veliku istinu da kad Bog oprost, On zaboravi - zabilježite Izaiju 1:18; 38:17; 43:25; 44:22; Mihej 7:19. Upotrijebljeno je nekoliko metafora ali sve predlažu “van pogleda, van uma”.
U Drevnome Bliskom Istoku crna tinta bila je kiselinjska. Kad je netko pisao na papirusnoj stranici crna tinta upila se u biljni materijal i nije mogla biti izbrisana. Izbrisati nešto bilo je Božje čudo, baš kao što je pranje odjeće obojene u bijelo (usp. Iz 1:18) također bilo nemoguće (tj. nije bilo dostupno bjelilo). Oproštenje je čudo Božje!
3. “Operi me” – BDB 460, KB 459, *Piel* IMPERATIV, jedino ovdje u Psalmima i *Piel* IMPERFEKT u Psalmu 51:7; uglavnom je korišten u Levitskome zakoniku za obredno očišćenje
4. “temeljito” (MT ima *Hiphil* INFINITIVNI APSOLUT, ali masoretski židovski znanstvenici predložili su promjene na drugi IMPERATIV) – BDB 915, KB 1176, *Hiphil* IMPERATIV
5. “očisti me” – BDB 372, KB 369, *Piel* IMPERATIV, jedino ovdje u Psalmima, i *Qal* IMPERFEKT u 51:7; uglavnom je korišten u Levitskome zakoniku za nešto izrazito čisto.

51:1 “prijestupe” Postoji nekoliko pojmova za ljudsku pobunu protiv Boga nađenih u ovoj kitici:

1. prijestup, 51:1.3 – BDB 833, usp. Knjiga proroka Izaije 59:12-13; Amos 5:12; Mihej 1:5 (dva puta).13; njegovo pravo značenje je odmetnuti se ili pobuniti se protiv Boga
2. nepravda, stihovi 2.5.9 – BDB 730, usp. Psalam 32:5 (tri puta), korišteno često u Knjizi proroka Izaije, Jeremije i Ezekijela
3. grijeh, stihovi 2.9.13 – BDB 308, usp. Psalam 32:5 (dva puta), njegovo temeljno značenje je “propustiti /promašiti”; osnovni korijen često je korišten o “prinosu za grijeh”
4. zlo, stih 4 – BDB 948 II, vrlo uobičajena riječ, usp. Psalam 5:4; 7:4.9; 10:6.15; 23:4; 34:13.14.16; 36:4; 37:27; 41:5; 49:5; 52:3; 54:5, itd.

Može se reći da koliku važnost ima zamisao za kulturu /jezik vidljivo je iz toga koliko puta su pojmovi upotrijebljeni kako bi navijestili ili objasnili zamisao. Hebrejski ima mnogo riječi za grijeh /pobunu protiv Boga.

52:2 “grijež(a)” Ova IMENICA ŽENSKOGA RODA (BDB 308) nađena je u 51:2.3.9.13. IMENICA MUŠKOGA RODA (BDB 307) je u 51:5.9. GLAGOL (BDB 306, KB 305) je u 51:4.7.

51:3-4 Ovi stihovi otkrivaju unutarnje posljedice grijeha i njegova strašnog raskola zajedništva s Bogom:

1. “ja znam svoje prijestupe” – oni nisu grijesi zanemarivanja nego otvorene pobune
2. “moj grijeh uvijek je preda mnom” – krivnja ne može biti otpuštena ili umanjena. Ona je stalni podsjetnik o slomljenome zajedništvu i njenim posljedicama
3. “Protiv Tebe, Tebe sâmog, ja sam zgriješio” – ovo je teološka izjava (usp. Post 20:6; 2. Sam 12:13; Ps 41:4). Grijeh je poznat jedino kad je ljudsko djelovanje podignuto protiv Božanske zapovijedi (usp. Rim 3:20.25; 4:15; 5:13.20; Djela 17:30).

Ovo nije podcjenjivanje boli žrtava nego bilježenje kako je konačno sav grijeh protiv jedinoga i jedino Svetoga Boga.

51:4c-d TEV je uhvatio značenje ova dva retka poezije:

“Tako ti si u pravu kad me sudiš; ti si opravdan u osuđivanju mene.”

Ovo je navedeno od Pavla iz LXX-e u Poslanici Rimljanima 3:4. To je uvedeno s: “neka Bog bude ustanovljen istinit, premda je svaki čovjek *ustanovljen* lašcem”.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 51:5-9

⁵Gle, ja bijah iznijet na vidjelo u nepravdi

I u grijehu moja me majka začu.

⁶Gle, Ti želiš istinu u najskrovitijem bivstvu,

I u skrivenosti Ti ćeš mi obznaniti mudrost.

⁷Operi me s izopom, i ja ću biti čist;

Operi me, i ja ću biti bjelji od snijega.

⁸Učini mi da čujem radost i veselje,

Neka se kosti koje si Ti slomio raduju.

⁹Skrij Svoje lice od mojih grijeha

I izbriši sve moje nepravde.

51:5 Ovaj stih može ići sa stihovima 1-4. To nije neki izgovor nego strašna stvarnost uvjeta palih ljudi (usp. Post 8:21; 1. Kr 8:46; Job 14:1-4; 15:14; 25:4; Ps 58:3; Izr 20:9; Iz 48:8; Rim 3:9-18.23; Ef 2:3; sve izražava stvarnost Pada čovječanstva u Post 3. Istina je kako većina rabina naglašava podrijetlo grijeha kao Post 6. Apostol Pavao je NZ-ni autor koji se usredotočuje na Postanak 3 kao izvor grijeha i njegovih posljedica).

Za mene teološko pitanje je grješnost djece prije doba moralne odgovornosti. Kalvinizam je naglasio potpunu izopačenost čovječanstva, u svim područjima, od rođenja do smrti. Ja sam više privučen zamišlju ljudske volje koja je poznata. Ovo znači da dok dijete zna da on /ona krši Božje zakone, oni nisu neodgovorni za grijeh! Grijeh uključuje otvorenu pobunu! Mi smo grješnici u Adamu /Evi (usp. Rim 5:12-21) i isto tako mi odabiremo grijehiti. Oboje je istina!

51:6-9 Psalmist moli Boga da ga obnovi na njegovo prethodno mjesto /stanje zajedništva. On je priznao svoj grijeh (51:3-4) i moli za oprostjenje (51:1-2). Ta kitica ponavlja ovo:

1. priznanje njegova grijeha:
 - a. stih 5
 - b. dva IMPERATIVA:
 - (1) “Skrij Svoje lice od mojih grijeha” – BDB 711, KB 771, *Hiphil* IMPERATIV
 - (2) “izbriši sve moje nepravde” – isto kao stih 1 (“Knjiga Božja” također je spomenuta u Ps 139:16, vidjeti bilješku o “tajnome /skrovitome” dolje)
2. želi oprostjenje:
 - a. Bog želi “istinu u najskrovitijem bivstvu” (BDB 711, zabilježite uporabu “tajno /skrovito” [BDB 712] u Ps 139:15)
 - b. Bogu godi obznanjivanje te istine
 - c. molitveni zahtjevi (6 IMPERFEKTA):
 - (1) “operi me” – BDB 306, KB 305, *Piel* IMPERFEKT
 - (2) “ja ću biti čist” – BDB 372, KB 369, *Qal* IMPERFEKT (tj. ishod bivanja opranim)
 - (3) “operi me” – BDB 460, KB 459, *Piel* IMPERFEKT
 - (4) “ja ću biti bjelji od snijega” – BDB 526, KB 517, *Hiphil* IMPERFEKT (tj. ishod bivanja opranim, usp. Iz 1:18)
 - (5) “Učini mi da čujem radost” (BDB 965) “i veselje” (BDB 970) – BDB 1033, KB 1570, *Hiphil* IMPERFEKT
 - (6) “Neka se kosti ... raduju” – BDB 162, KB 189, *Qal* IMPERFEKT (“slomljene kosti” bile su idiom Božanske osude, usp. Iz 38:13; Tuž 3:4).

Psalmist duboko žudi da prisno zajedništvo koje je spoznao s Bogom, što je bilo oštećeno njegovim grijehom, bude obnovljeno Božjom milošću i milosrdem.

51:6 “želiš” Ovaj GLAGOL (BDB 342, KB 339, *Qal* PERFEKT) upotrijebljen je u stihu 6 o onome što Bog “želi” (tj. istinu u “najskrovitijem bivstvu”) i u 51:16 o onome što On ne želi (*Qal* IMPERFEKT, tj. površne žrtve ili žrtve za hotimične grijeha).

51:7 “izop(om)” Mala pustinjska biljka (BDB 23) bila je korištena u svežnjevima za škropljenje tekućina za ritualne obrede:

1. krv pashalnoga janjeta na dovratnicima domova – Knjiga Izlaska 12:21-22
2. obred očišćenja od gube – Levitski zakonik 14:4.6 (za gubom zaražene građevine, Lev 14:19.51.52)
3. u vezi s obredom spaljivanja crvene junice (tj. pepela očišćenja) – Knjiga Brojeva 19:6.18
4. u vezi s Mojsijevim škropljenjem Knjige zakona – Poslanica Hebrejima 9:19, usp. Knjiga Izlaska 24:6-8.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 51:10-13

- ¹⁰Stvori u meni čisto srce, o Bože,
I obnovi postojan duh u meni.
¹¹Nemoj me odbaciti iz Svoje prisutnosti
I nemoj uzeti Svoga Svetoga Duha od mene.
¹²Vrati mi radost Tvoga spasenja
I održi me sa spremnim duhom.
¹³Onda ja ću učiti prijestupnike Tvojim putovima,
I grješnici će biti obraćeni k Tebi.

51:10-13 Ova kitica također ima nekoliko molitvenih zahtjeva (IMPERATIVI, JUSIVI) što pozivaju na obnovu osobne vjere. To mora biti dovedeno suverenim Božjim djelima, ali psalmist mora predstaviti sebe za to da bude učinjeno:

1. “Stvori u meni čisto srce” – BDB 135, KB 153, *Qal* IMPERATIV, usp. Knjiga proroka Ezekiel 36:26-27; on želi čudo ili ponovno stvaranje (*bara* upotrijebljeno jedino o Bogu, Post 1:1)
2. “obnovi postojan duh u meni” – BDB 293, KB 293, *Piel* IMPERATIV, usp. Psalam 78:37
3. “Nemoj me odbaciti iz Svoje prisutnosti” – BDB 1020, KB 1527, *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljeno u ZAPOVJEDNOME smislu, usp. 2. Knjiga o Kraljevima 13:23 i negativno u 2. Kraljevima 24:20; Knjiga proroka Jeremije 7:15
4. “nemoj uzeti Svoga Svetoga Duha od mene” – BDB 542, KB 534, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljeno u ZAPOVJEDNOME smislu, usp. Knjiga proroka Izaije 63:10.11; Ezekiel 36:26-27
5. “Vrati mi radost Tvoga spasenja” – BDB 996, KB 1427, *Hiphil* IMPERATIV
6. “održite me s spremnim duhom” – BDB 701, KB 759, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljeno u ZAPOVJEDNOME smislu da se podudara s #3.4.

Zabilježite naglasak na vječnome, osobnome vidu vjere (tj. Iz 26:9). Ishod ove duhovne obnove bit će:

1. “ja ću učiti prijestupnike Tvojim putovima” – BDB 540, KB 531, *Piel* KOHORTATIV; zabilježite zajedništvo i spoznaja Boga mora doći prvo, usp. Knjiga Ezre 7:10
2. “grješnici će biti obraćeni” (doslovno “okrenuti”) – isti GLAGOL kao 51:12a, “obnoviti”, ali *Qal* IMPERFEKT.

51:10 “srce” Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 4:7: Srce. Jedinstveno Stvorenje čovječanstva na sliku i sličnost Boga (usp. Post 1:26-27) i osobno “stvaranje /oblikovanje” od Boga (Post 2:7), čini ga:

1. fizičkim stvorenjem, kao ostale životinje na ovoj planeti (usp. *nefeš*)
2. duhovnim stvorenjem, jedinstveno pogodnim za zajedništvo s Bogom; ovaj duhovni vid izrečen je s nekoliko metafora /analogija /pojmovi:
 - a. srce, tj. Psalam 36:1; 39:3; 55:4; 109:22
 - b. bubrezi /utroba (crijeva), tj. Psalam 22:14; Knjiga proroka Jeremije 4:19; 31:20; Tužaljke 1:20; 2:11
 - c. duh, tj. Knjiga proroka Izaije 57:16; Zaharija 12:1
 - d. misli, Psalam 94:19.

▣ “**duh**” Pojam (BDB 924) je upotrijebljen nekoliko puta u ovome Psalmu:

1. “postojan duh”, 51:10
2. “Svoga Svetoga Duha”, 51:11
3. “spremni duhom”, 51:12
4. “slomljeni ... duh”, 51:17.

POSEBNA TEMA: DUH U BIBLIJI

- I. Grčki pojmovi
 - A. *pneō*, puhati
 - B. *pnoē*, vjetar, dah
 - C. *pneuma*, duh, vjetar

- D. *pneumatikos*, pripadati duhu
- E. *pneumatikōs*, duhovno
- II. Grčka filozofijska pozadina (*pneuma*)
- A. Aristotel je koristio ovaj pojam kao životnu snagu što se razvija od rođenja pod samo-stegom.
- B. Stoici su koristili pojam kao istoznačnicu za *psuchē*, (duša) čak *nous* (um) u smislu pet fizičkih osjetila i ljudskoga uma.
- C. Grčka misao – pojam je postao ekvivalent božanskome djelovanju (tj. proricanje, magija, okultno, proročanstvo, itd.).
- III. Stari zavjet (*ruah*)
- A. Djelovanja monoteističkoga Boga (tj. Duh, korišteno oko 90 puta u SZ-u):
1. pozitivno, Knjiga Postanka 1:2;
 2. negativno, 1. Knjiga o Samuelu 16:14-16.23; 1. Kraljevima 22:21-22; Knjiga proroka Izaije 29:10.
- B. Bogom-dana životna sila u ljudstvu (tj. Božji dah, usp. Post 2:7).
- C. Septuaginta prevodi *ruah* s *pneuma* (upotrijebljeno oko 100 puta u LXX-i).
- D. U kasnijima rabinskim pisanjima, apokaliptičkim pisanjima i Svicima s Mrtvoga mora, pod utjecajem Zoroastrijanizma, *pneuma* je korištena o anđelima i demonima.
- IV. Novi zavjet (*pneuma*)
- A. Božja posebna prisutnost, snaga, i opremanje.
- B. Duh je bio povezan s Božjom djelatnošću u Crkvi:
1. proročanstvo
 2. čuda
 3. hrabrost za naviještanje Evanđelja
 4. mudrost (tj. Evanđelje)
 5. radost
 6. dovođenje u Novo doba
 7. preobrazba (tj. vabljenje i obitavanje)
 8. Kristo-sličnost
 9. posebni darovi za službu
 10. molitve za vjernike.
- Duh budi čežnju čovječanstva za zajedništvo s Bogom, za koje su bili stvoreni. Ovo zajedništvo moguće je zbog Osobe i djela Isusa, Božjega Mesije. Novo duhovno buđenje vodi do Kristo-sličnoga življenja, služenja, i pouzdanja.
- C. Najbolje razumljivo kao duhovni kontinuum sa Svetim Duhom na jednome kraju i čovječanstvom kao fizičkim Stvorenjem ove planete, ali isto tako duhovnim Stvorenjem na Božju sliku, na drugome kraju.
- D. Pavao je NZ-ni autor koji razvija teologiju Duha /duha:
1. Pavao koristi Duh kako bi suprotstavio tijelo (tj. grješna narav)
 2. Pavao koristi duh kako bi suprotstavio fizičko
 3. Pavao koristi Duh /duh kako bi suprotstavio ljudsko razmišljanje, znanje, i postojanje.
- E. Neki primjeri iz 1. poslanice Korinćanima:
1. Sveti Duh, 12:3
 2. snaga i mudrost Božja preneseni su kroz Svetoga Duha, 2:4-5
 3. Božja djelovanja u vjerniku:
 - a. novi umni sklop, 2:12; 14:14.32
 - b. novi hram, 3:16; 6:19-20
 - c. novi život (tj. moralnost), 6:9-11
 - d. novi život simboliziran u krštenju, 12:13
 - e. jedno s Bogom (tj. preobraćenje), 6:17
 - f. Božja mudrost, ne svjetovna mudrost, 2:12-15; 14:14.32.37
 - g. duhovna darovitost svakoga vjernika za službu, poglavlja 12 i 14
 4. duhovno u suprotnosti s fizičkim, 9:11; 10:3; 15:44
 5. duhovna kraljevina u suprotnosti s fizičkom kraljevinom, 2:11; 5:5; 7:34; 15:45; 16:18
 6. način upućivanja na ljudski duhovni /unutarnji život kao razlika od nečijega fizičkog tijela, 7:34.

- F. Ljudi žive u dvije kraljevine stvaranjem (tj. fizička i duhovna). Čovječanstvo je otpalo od prisnosti s Bogom (Post 3). Kroz Kristov život, učenja, smrt, uskrsnuće, i obećani povratak, Duh snubi pale ljude da iskuse vjeru u Evanđelje, u kojem su trenutku obnovljeni za zajedništvo s Bogom. Duh je taj osobni dio Trojstva koji obilježava Novo doba pravednosti. Duh je posrednik Boga Oca i Sinov zagovornik u ovome “doba”. Poteškoća postoji jer se Novo doba pojavilo u vremenu, dok Staro doba grješne pobune još uvijek postoji. Duh pretvara staro u novo, čak premda postoje oba.

51:11b Mnogi komentatori vjeruju kako je ovaj redak poezije upućivanje na 1. Knjigu o Samuelu 11:6; 16:14; 18:12, gdje je Šaul prvotno imao Duha ali poslije svojih ponovljenih grijeha, Duh ga je ostavio i otišao Davidu.

Moja vlastita denominacija koristila je ovaj Psalam, posebice stih 12, za potvrdu da neki mogu izgubiti svoje spasenje jer stih kaže: “obnovi [vрати mi] radost Svoga spasenja”. Međutim, Šaulovo duhovno stanje je neizvjesno. Ja sam odabrao u najmanju ruku dopustiti svoje razumijevanje ovih pitanja:

1. upućivanjem vas na Posebnu temu u Psalmu 26:8-12: Apostazija [otpadništvo –op.prev] (*aphistēmi*)
2. upućivanjem vas na Posebnu temu u Psalmu 7:12: Ustrajnost
3. ubacivanjem naredne Posebne teme: Sigurnost (vidjeti dolje).

POSEBNA TEMA: SIGURNOST

- A. Mogu li kršćani znati da su spašeni (usp. 1. Iv 5:13)? Prva Ivanova poslanica ima tri ispita ili dokaza:
1. doktrinarni (povjerenje, 1. Iv 5:1.5.10; 2:18-25; 4:1-6.14-16; 5:11-12)
 2. način života (poslušnost, 1. Iv 5: 2-3; 2:3-6; 3:1-10; 5:18)
 3. društveni (ljubav, 1. Iv 5:2-3; 2:7-11; 3:11-18; 4:7-12.16-21).
- B. Sigurnost je postalo denominacijsko pitanje
1. John Calvin temeljio je sigurnost na Božjem izboru. On je rekao da ne možemo nikad biti sigurni u ovome životu.
 2. John Wesley temeljio je sigurnost na religijskome iskustvu. On je vjerovao da imamo sposobnost živjeti iznad poznatog grijeha.
 3. Rimo-katolicizam i Kristova crkva temelje sigurnost na službenoj Crkvi. Skupina kojoj netko pripada jeste ključ sigurnosti.
 4. Većina protestanata temelje sigurnost na biblijskim obećanjima, povezanoj s plodom Duha u životu vjernika (usp. Gal 5:22-23).
- C. Mislim da je prvenstvena sigurnost paloga čovječanstva povezana s naravlju Trojedinoga Boga
1. ljubav Boga Oca:
 - a. Evanđelje po Ivanu 3:16; 10:28-29
 - b. Poslanica Rimljanima 8:31-39
 - c. Poslanica Efežanima 2:5.8-9
 - d. Poslanica Filipljanima 1:6
 - e. 1. Petrova poslanica 1:3-5
 - f. 1. Ivanova poslanica 4:7-21
 2. djela Boga Sina:
 - a. smrt za našu dobrobit:
 - 1) Djela apostolska 2:23
 - 2) Poslanica Rimljanima 5:6-11
 - 3) 2. Poslanica Korinćanima 5:21
 - 4) 1. Ivanova poslanica 2:2; 4:9-10
 - b. veliko svećenička molitva (Iv 17:12)
 - c. neprestano posredovanje:
 - 1) Poslanica Rimljanima 8:34
 - 2) Poslanica Hebrejima 7:25
 - 3) 1. Ivanova poslanica 2:1

3. služba Boga Duha:
 - a. pozivanje (Iv 6:44.65)
 - b. pečačenje:
 - 1) 2. Poslanica Korinćanima 1:22; 5:5
 - 2) Poslanica Efežanima 1:13-14; 4:3
 - c. uvjeravanje:
 - 1) Poslanica Rimljanima 8:16-17
 - 2) 1. Ivanova poslanica 5:7-13.
- D. Ali ljudi se moraju odazvati Božjoj zavjetnoj ponudi (oboje i početno i stalno):
 1. vjernici se moraju okrenuti od grijeha (pokajanje) i Bogu kroz Isusa (vjera):
 - a. Evanđelje po Marku 1:15
 - b. Djela apostolska 3:16.19; 20:21
 2. vjernici moraju prihvatiti Božju ponudu u Kristu:
 - a. Evanđelje po Ivanu 1:12; 3:16
 - b. Poslanica Rimljanima 5:1 (i prema 10:9-13)
 - c. Poslanica Efežanima 2:5.8-9
 3. vjernici moraju nastaviti u vjeri:
 - a. Evanđelje po Marku 13:13
 - b. 1. Poslanica Korinćanima 15:2
 - c. Poslanica Galaćanima 6:9
 - d. Poslanica Hebrejima 3:14
 - e. 2. Petrova poslanica 1:10
 - f. Judina poslanica stihovi 20-21
 - g. Otkrivenje 2:2-3.7.10.17.19.25-26; 3:5.10.11.21
 4. vjernici se suočavaju s tri ispita:
 - a. doktrinarnim (1. Iv 5:1.5.10; 2:18-25; 4:1-6.14-16)
 - b. načinom života (1. Iv 5:2-3; 2:3-6; 3:1-10)
 - c. društvenim (1. Iv 5:2-3; 2:7-11; 3:11-18; 4:7-12.16-21).
- E. Sigurnost je teška jer:
 1. vjernici često traže određena iskustva koja nisu obećana u Bibliji
 2. vjernici često ne razumiju Evanđelje u potpunosti
 3. vjernici često nastavljaju uporno griješiti (usp. 1. Kor 3:10-15; 9:27; 1. Tim 1:19-20; 2. Tim 4:10; 2. Pt 1:8-11)
 4. određene vrste osobnosti (tj. perfekcionista) ne mogu nikad prihvatiti Božje bezuvjetno prihvaćanje i ljubav
 5. u Bibliji postoje tri primjera krivog ispovijedanja (usp. Mt 13:3-23; 7:21-23; Mk 4:14-20; 2. Pt 2:19-20; 1. Iv 2:18-19).

▣ “Svoga Svetoga Duha” U većini SZ-a, “Duh” je Božja sila (tj. Post 1:2), ne različita Osoba (ali zabilježite Iz 63:10-11). Međutim, ova zamisao osobnosti Duha razvijena je u NZ-u. Dvije Posebne teme pokušavaju razjasniti ovo gledište.

POSEBNA TEMA: OSOBNOST DUHA

U SZ-u je “Božji Duh” (tj. *ruah*) bio sila koja ostvaruje YHWH-inu svrhu, ali tamo nema nagovještaja da je to bilo osobno (tj. SZ-ni monoteizam). Međutim, u NZ-u je potpuna Osoba i osobnost Duha potkrijepljena spisima:

1. On može biti vrijeđan /huljen (usp. Mt 12:31; Mk 3:29)
2. On poučava (usp. Lk 12:12; Iv 14:26)
3. On donosi svjedočanstvo (usp. Iv 15:26)
4. On obraća, vodi (usp. Iv 16:7-15)
5. On je nazvan “tko” (tj. *hos*) (usp. Ef 1:14)

6. On može biti ožalošćen (usp. Ef 4:30)
7. On može biti ugašen (usp. 1. Sol 5:19).

Trojstveni tekstovi (ovdje su tri od mnogih) također govore o tri Osobe (vidjeti Posebnu temu u Iz 6:8: Trojstvo):

1. Evanđelje po Mateju 28:19
2. 2. Poslanica Korinćanima 13:14
3. 1. Petrova poslanica 1:2.

Duh je povezan s ljudskom djelatnošću:

1. Djela apostolska 15:28
2. Poslanica Rimljanima 8:26
3. 1. Poslanica Korinćanima 12:11
4. Poslanica Efežanima 4:30.

Na sâmom početku Djela apostolskih naglašena je uloga Duha. Pedesetnica nije bila početak djelovanja Duha, nego novo poglavlje. Isus je uvijek imao Duha. Njegovo krštenje nije bio početak djelovanja Duha, nego novo poglavlje. Luka priprema Crkvu za novo poglavlje učinkovite službe. Isus je uvijek žarište, Duh je uvijek učinkovito sredstvo a cilj je Očeva ljubav, oprost, i obnova svega ljudstva stvorenog na Njegovu sliku!

POSEBNA TEMA: TROJSTVO

Zabilježite djelatnost sve tri Osobe Trojstva u ujedinjenim okvirima. Pojam “trojstvo”, prvo skovana od Tertulijana, nije biblijska riječ, nego opće prihvaćena zamisao.

- A. Evanđelja:
 1. Evanđelje po Mateju 3:16-17; 28:19 (i usporednice)
 2. Evanđelje po Ivanu 14:26.
- B. Djela apostolska – Djela 2:32-33.38-39.
- C. Pavao:
 1. Poslanica Rimljanima 1:4-5; 5:1.5; 8:1-4.8-10
 2. 1. Poslanica Korinćanima 2:8-10; 12:4-6
 3. 2. Poslanica Korinćanima 1:21-22; 13:14
 4. Poslanica Galaćanima 4:4-6
 5. Poslanica Efežanima 1:3-14.17; 2:18; 3:14-17; 4:4-6
 6. 1. Poslanica Solunjanima 1:2-5
 7. 2. Poslanica Solunjanima 2:13
 8. Poslanica Titu 3:4-6.
- D. Petar – 1. Petrova poslanica 1:2.
- E. Juda – stihovi 20-21.

Množina u Bogu naviještena je u SZ-u.

- A. Uporaba MNOŽINA za Boga:
 1. Ime *Elohim* je MNOŽINA, ali kad je korištena za Boga uvijek ima JEDNINSKI GLAGOL
 2. “Nas” u Knjizi Postanka 1:26-27; 3:22; 11:7.
- B. Anđeo Gospodnji bio je vidljiv predstavnik Božanstva:
 1. Knjiga Postanka 16:7-13; 22:11-15; 31:11.13; 48:15-16
 2. Knjiga Izlaska 3:2.4; 13:21; 14:19
 3. Knjiga o Sucima 2:1; 6:22-23; 13:3-22
 4. Knjiga proroka Zaharije 3:1-2.
- C. Bog i Njegov Duh su odvojeni, Knjiga Postanka 1:1-2; Psalam 104:30; Knjiga proroka Izaije 63:9-11; Ezekiel 37:13-14.
- D. Bog (YHWH) i Mesija (*Adon*) su odvojeni, Psalam 45:6-7; 110:1; Knjiga proroka Zaharije 2:8-11; 10:9-12.
- E. Mesija i Duh su odvojeni, Knjiga proroka Zaharije 12:10.
- F. Svo Troje je spomenuto u Knjizi proroka Izaije 48:16; 61:1.

Isusovo Božanstvo i osobnost Duha prouzročili su poteškoće za stroge, monoteističke, rane vjernike:

1. Tertulijanu – podređenost Sina Ocu
2. Origenu – podređenost Božanske biti Sina i Duha
3. Ariju – poricao je Božanstvo Sinu i Duhu
4. monarhijanizmu – vjerovalo se u postupno očitovanje jednoga Boga kao Oca, Sina, onda Duha.

Trojstvo je povijesno razvijeno sustavno izlaganje uzeto iz biblijske građe:

1. Isusovo puno Božanstvo, jednakovrijedno Ocu, a bilo je potvrđeno godine 325. na Saboru u Niceji (usp. Iv 1:1; Fil 2:6; Tit 2:13)
2. puna Osobnost i Božanstvo Duha jednakovrijedno Ocu i Sinu bilo je potvrđeno na Saboru u Konstantinopolu godine 381.
3. doktrina o Trojstvu potpuno je iznesena u Augustinovome djelu *De Trinitate*.

Ovdje uistinu postoji tajnovitost. Ali izgleda da NZ potvrđuje jednu Božansku bit s tri vječna očitovanja kao Osobe.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 51:14-17

¹⁴Oslobi me od krivnje krvoprolića, o Bože, Bože moga spasenja;

Onda moj će jezik radosno pjevati o Tvojoj pravednosti.

¹⁵O GOSPODINE, otvori moje usne,

Kako bi moja usta mogla objaviti Tvoju hvalu.

¹⁶Jer Ti ne uživaš u žrtvi, inače ja bih ti je dao;

Ti nisi zadovoljan s paljenim prinosom.

¹⁷Žrtve Božje slomljeni su duh;

Slomljeno i skrušeno srce, o Bože, Ti nećeš prezeti.

51:14-17 Ova kitica nastavlja misao o:

1. oslobođenju – BDB 664, KB 717, *Hiphil* IMPERATIV, psalmist je bio grješan i trebao je da mu bude oprošteno. Stih 14 može povezati Davidovo ubojstvo Urije (doslovno “krvi”, BDB 196, pretpostavlja da to upućuje na “krivnju zbog krvoprolića”, to jest, “ubojstvo nedužne osobe”)
2. učiti prijestupnike (BDB 540, KB 531, *Piel* KOHORTATIV) iz stiha 13a objašnjeno je /određeno:
 - a. moj jezik će radosno pjevati (David je bio pjevač) o Tvojoj pravednosti (ovaj ključni pojam [BDB 842] u osnovi znači mjerilo, vladar, ravnalo. Sve riječi za “griješ” su odstupanja od mjerila; u ovome okviru to ima suzvuk “opravdanje” ili “samo djelovanja”, usp. Ps 71:2.15; vidjeti Posebnu temu u Ps 1:5: Pravednost):
 - (1) otvori moje usne
 - (2) moja usta mogla objaviti Tvoju hvalu.

Nova misao započela je u 51:16-17. Nema žrtve popisane u Levitskome zakoniku 1 – 7 što se bavi hotimičnim, grijehom s predumišljajem (usp. Lev 4:2.22.27; 5:15-18; 22:14; Br 15:27-28). Ako bi postojale on bi ih naveo (BDB 678, KB 733, *Qal* KOHORTATIV), ali nije ih bilo, tako se on baca na Božje milosrđe. On se pouzdao /vjerovao je da Bog neće odbaciti (oboje *Niphal* PARTICIPI):

1. slomljeno srce nad grijehom (BDB 990, usp. Ps 34:19; Iz 61:1; Jer 23:9)
2. skrušeno srce (doslovno “zdrobljeno”, BDB 194, usp. Iz 57:15).

Ovo upućuje na vrstu štovatelja iz Poslanice Rimljanima 12:1-2. Pokajanje ima učinak na Boga (usp. Ps 34:18)!

51:15

NASB (1970) “GOSPODINE”

NASB (1995) “Gospodine”

MT ima *Adon*, ne YHWH. Zavjetno Ime za Boga Izraelova nije nađeno u Knjizi II. Psaltira tako često kao u Knjizi I. Neki znanstvenici nagađaju da je skupljač Knjige II. promijenio mnoge reference od YHWH na *Elohim*.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 51:18-19

¹⁸Prema Svojoj naklonosti čini dobro Sionu;

Izgradi zidove Jeruzalema.

**¹⁹Onda Ti ćeš uživati u pravednim žrtvama,
U paljenome prinosu i čitavome paljenome prinosu;
Onda će mladi bikovi biti prinijeti na Tvoj žrtvenik.**

51:18-19 Psalam završava s naizgled odvojenom misli. Postoji neočekivani prijelaz od pojedinačne molitve na narodnu molitvu za Božji blagoslov (“čini dobro”, BDB 405, KB 408, *Hiphil* IMPERATIV) nad Jeruzalemom. Molitva podrazumijeva da Jeruzalem ima poteškoća:

1. gradi svoje zidine
2. obnovi njegov žrtveni sustav.

Mnogi komentatori koristili su stih 16 da podcijene žrtve, ali zbog 51:23, to je bolje vidjeti kao naglašavanje razlike između “hotimičnoga” i “nehotimičnoga” grijeha.

Također zabilježite da ni u koje vrijeme ova dva stiha ne bi mogla odgovarati Davidovu vremenu. Ne postoji MSS dokaz da su poslije bili dodani oblikovanja ili sastavljanje Psalma.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Psalmist daje dva razloga da Bog bude milosrdan prema njemu. Što su ti razlozi i zašto su oni važni?
2. Popišite različite riječi upotrijebljene za opis oproštenja u ovome Psalmu.
3. Objasnite stih 4 vašima vlastitim riječima.
4. Što stih 5 znači u SZ-noj okolnosti?
5. Oduzima li Bog Svetoga Duha od grješnika?
6. Objasnite odnos stihova 16-17 sa stihom 19. Objasnite razliku između “hotimičnoga grijeha” i “nehotimičnoga grijeha” vezano na žrtveni sustav.
7. Kako su stihovi 18-19 povezani s ostatkom Psalma?

PSALAM 52

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
jalovost hvastave bezbožnosti	kraj pokvarenog i mir pobožnika	Božji predstojeći Sud protiv nasilnika	Božji Sud i milost	usud drznika
<u>MT</u> uvod Za zborovođu. Maskil Davidov, kad je Doeg Edomac došao i govorio Šaulu, te mu kazao: "David je došao u kuću Abimelekovu."				
52:1-4	52:1-4	52:1-4	52:1-4	52:1-2 52:3-4
52:5-7	52:5-7	52:5-7	52:5-7	52:5 52:6-7
52:8-9	52:8-9	52:8-9	52:8-9	52:8 52:9

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuti, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Zabilježite ovaj Psalam je naslovljen na pokvarene ljude (uporaba SKUPNE JEDNINE). Većina Psalama naslovljena je na Boga.
- B. Ovaj su Psalam nizovi kitica što suprotstavljaju loše stanje pokvarenih sa sigurnošću pravednih.
- C. Zabilježite ovo je govor dvije skupine što otkriva njihova srca (pobude, usp. Mt 12:34-37).

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 52:1-4

¹Zašto se hvališ u zlu, o silni čovječe?

Dobrota Božja *podnosi* čitavoga dana.

²Tvoj jezik smišlja uništenje,

Kao oštra britva, o činitelju prijevare.

³Ti ljubiš zlo više nego dobro,

Lažljivost više nego govorenje onog što je pravo.

Selah.

⁴Ti ljubiš sve riječi što proždiru,

O prijevarni jeziče.

52:1 Ovo je oprečan paralelizam. Kroz Psalam pokvaren i pravedan su suprotstavljeni (JPSOA). Pešita okreće MT i dolazi s: “protiv nedužnoga svakoga dana”.

LXX čini da čitav stih upućuje na “pokvarenog”. Drugi redak ima “bezakonje čitavoga dana”. AB (str. 11) čini drugi redak sarkazmom: “O posvećen od *Ela*”.

▣ **“hvališ”** Ovaj GLAGOL (BDB 237, KB 248, *Hiphil* IMPERFEKT) u *Hiphilu* često je korišten za samohvalu (usp. 1. Kr 20:11; Ps 49:6; Izr 20:14; 27:1; Jer 49:4). U Knjizi proroka Jeremije 9:23-24 pojam ima i negativan (lažno hvastanje) i pozitivan (istinske osnove za hvastanje) vid.

▣ **“o silni čovječe”** Ovo je jedan od tri VOKATIVA upotrijebljenih za opis pokvarenih ljudi:

1. o silni čovječe – BDB 150, oni su silni u svojim hvastanjima o svome grijehu; ovo je bridak sarkazam
2. o činitelju prijevare – BDB 793 I GRAĐA BDB 941 I
3. o prijevarni jeziče – BDB 546 GRAĐA 941; nije isti korijen kao #2, ali vrlo sličan (tj. personificiran govor zla).

▣ **“Dobrota”** Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota (*hesed*).

▣ **“čitavoga dana”** Ovo označava opsežno vremensko razdoblje (tj. zauvijek). Zamisao o “zauvijek” ponovljena je nekoliko puta u ovome Psalmu:

1. Božji Sud – stih 5a
2. pravednikovo pouzdanje u Božju dobrotu – 52:8b
3. pravednikovo zahvaljivanje Bogu – 52:9a.

52:2 Mi moramo zapamtiti da su riječi važne. One mogu blagosloviti ili prokleti (usp. Jak 3:1-12). Postoji snaga u riječima (usp. stih 4). Mi ćemo dati račun Bogu za naše riječi (usp. Mt 12:34-37). Govor otkriva srce.

POSEBNA TEMA: LJUDSKI GOVOR

I. UVODNE MISLI IZ KNJIGE IZREKA

- A. Jezik je dio slike Božje u čovječanstvu (tj. Stvorenje je dovedeno u postojanje izgovorenim riječju i Bog govori Svome ljudskome Stvorenju). To je životni dio naše osobnosti.
- B. Ljudski govor osposobljava nas komunicirati drugima što osjećamo o životu. Prema tome, on otkriva tko mi uistinu jesmo (Izr 18:2; 4:23 [20-27]). Govor je pokazatelj osobe (Izr 23:7).
- C. Mi smo društvena stvorenja. Mi se bavimo s prihvaćanjem i potvrđivanjem. Mi to trebamo od Boga i od naših ljudskih drugova. Riječi imaju snagu da sretnu ove potrebe i na pozitivan (Izr 17:10) i na negativan (Izr 12:18) način.
- D. Postoji strahovita snaga u ljudskome govoru (Izr 18:20-21) – snaga da blagoslovi i ozdravi (Izr 10:11.21) i snaga da prokune i uništi (Izr 11:9).
- E. Mi žanjemo što smo sijali (Izr 12:14).

II. NAČELA IZ KNJIGE IZREKA

- A. Negativan i uništavajući potencijal ljudskoga govora:
1. riječi zloga čovjeka (Izr 1:11-19; 10:6; 11:9.11; 12:2-6)
 2. riječi preljubnice (5:2-5; 6:24-35; 7:5 i dalje; 9:13-18; 22:14)
 3. riječi lažljivca (6:12-15.19; 10:18; 12:17-19.22; 14:5.25; 17:4; 19:5.9.28; 21:28; 24:28; 25:18; 26:23-28)
 4. riječi budale (10:10.14; 14:3; 15:14; 18:6-8)
 5. riječi lažnih svjedoka (6:19; 12:17; 19:5.9.28; 21:28; 24:28; 25:18)
 6. riječi ogovarača (6:14.19; 11:13; 16:27-28; 20:19; 25:23; 26:20)
 7. riječi prebrzo izrečene (6:1-5; 12:18; 20:25; 29:20)
 8. riječi laskanja (29:5)
 9. previše riječi (10:14.19.23; 11:13; 13:3.16; 14:23; 15:2; 17:27-28; 18:2; 21:23; 29:20)
 10. razvratne riječi (17:20; 19:1).
- B. Pozitivan, ozdravljajući i izgrađujući potencijal ljudskoga govora:
1. riječi pravednika (Izr 10:11.20-21.31-32; 12:14; 13:2; 15:23; 16:13; 18:20)
 2. riječi pronicljivoga (10:13; 11:12)
 3. riječi spoznaje (15:1.4.7.8; 20:15)
 4. riječi ozdravljenja (15:4)
 5. riječi blagoga odgovora (15:1.4.18.23; 16:1; 25:15)
 6. riječi ugodnoga odgovora (12:25; 15:26.30; 16:24)
 7. riječi zakona (22:17-21).

III. SZ-ni UZORAK NASTAVLJA SE U NZ-u

- A. Ljudski govor osposobljava nas komunicirati drugima što osjećamo o životu. Prema tome, on otkriva tko mi uistinu jesmo (Mt 12:33-37; 15:1-20; Mk 7:2-23).
- B. Mi smo društvena stvorenja. Mi se bavimo s prihvaćanjem i potvrđivanjem. Mi to trebamo od Boga i od naših ljudskih drugova. Riječi imaju snagu susresti ove potrebe i na pozitivan (2. Tim 3:15-17) i na negativan (Jak 3:2-12) način.
- C. Postoji strahovita snaga u ljudskome govoru; snaga da blagoslovi (Ef 4:29) i snaga da prokune (Jak 3:9). Mi smo odgovorni za ono što kažemo (Mt 12:36-37; Jak 3:2-12).
- D. Mi ćemo biti suđeni po našim riječima (Mt 12:33-37; Lk 6:39-45) kao i po našim djelima (Mt 25:31-46). Mi žanjemo što smo sijali (Gal 6:7).

52:3 Ovo su potresni usporedni redci poezije. Samo pomislite kako su duboko ljudi stvoreni na sliku i sličnost Božju pali! Oni su postali suprotni kao polovi od onoga kakvima su bili namjeravani da budu!

Riječ "ljubiš" (BDB 12) upotrijebljena je dva puta na potresne načine:

1. oni ljube zlo više nego dobro, stih 3
2. oni ljube sve riječi što proždiru, stih 4.

NASB	"nego govorenje onog što je pravo"
NKJV	"nego govorenja pravednosti"
NRSV	"nego govorenja istine"
TEV	"nego istinu"
NJB	"k poštenju"
JPSOA	"govoriti istinitost"
REB	"nego istinitome govoru"
LXX	"nego govorenje pravde"

Razlog zašto postoje različnosti u prijevodu jeste zbog toga jer je ovo neuobičajena uporaba riječi "pravednost" (BDB 841). Ona je često korištena u smislu "pravo /ispravno" (usp. Ps 23:3) ali ovdje je upotrijebljena u smislu "istinito" (usp. Ps 58:1).

52:4 “proždiru” Ovaj GLAGOL (BDB 118 I) u osnovi znači progutati i ovdje je upotrijebljen kao slika za uništenje.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 52:5-7

⁵Ali Bog će te oboriti zauvijek;

On će te nenadano ščepati i silom istrgnuti iz *tvoga* šatora,
I iskorijeniti te iz zemlje živih.

Selah.

⁶Pravednik će vidjeti i bojati se,

I smijati će mu se, *govoreći*:

⁷“Gle, čovjeka koji ne želi učiniti Boga svojim utočištem,

Nego se pouzdao u obilje svoga bogatstva

I bio jak u svojoj *zloj* žudnji.”

52:5-7 Ova kitica suproti se onome što će Bog učiniti pokvarenome i odazivu pravednika:

1. Božja djelovanja prema pokvarenima ishodit će u njihovoj smrti:
 - a. On će slomiti (doslovno “oboriti”) njih zauvijek – BDB 683, KB 736, *Qal* IMPERFEKT
 - b. On će nenadano ščepati – BDB 367, KB 363, *Qal* IMPERFEKT; ovo je rijetka riječ što se pojavljuje jedino ovdje u Psalmima, ali zabilježite njena druga tri pojavljivanja što upućuju na “zapaliti se” (usp. Izr 6:27; 25:22; Iz 30:14)
 - c. On će ih silom istrgnuti iz njihova šatora – BDB 650, KB 702, *Qal* IMPERFEKT
 - d. On će ih iskorijeniti iz zemlje živih – BDB 1057, KB 1658, *Piel* PERFEKT s *waw*
2. odaziv pravednika na Božja djelovanja osude:
 - a. vidjet će – BDB 906, KB 1157, *Qal* IMPERFEKT
 - b. bojati će se (tj. kajati se u strahopoštovanju) – BDB 431, KB 432, *Qal* IMPERFEKT
 - c. smijati će se u njihovoj osudi – BDB 965, KB 1315, *Qal* IMPERFEKT; Bog se smije u Psalmu 2:40; 37:13; poosobljena Mudrost smije se u Izrekama 1:26; ovdje se pravednici smiju kad osuda Božja padne na one koji su Ga odbacili i koji su ih prognali. Oni “se smiju” u smislu “oni žanju što su sijali”. Pravda pobjeđuje nepravdu!

52:5 Ova slika “silom istrgnuti iz *tvoga* šatora” je idiom povezan s danima Izraelova nomadskoga življenja u šatorima (nomadski i poslije Izlazak). Ista slika može se vidjeti kod:

1. Šaula – 1. Knjiga o Samuelu 13:2 (tj. k vašim domovima)
2. Šebe – 2. Knjiga o Samuelu 20:1 (tj. k svojim domovima)
3. Jeroboama I. – 1. Knjiga o Kraljevima 12:16; 2. Ljetopisa 10:16 (tj. k našoj vlastitoj zemlji)
4. Pavla – 2. Poslanica Korinćanima 5:1-10 (šator kao metafora za ljudsko tijelo).

▣ “zauvijek” Zamisao o “zauvijek” spomenuta je u tri retka Psalma:

1. Božja osuda je “zauvijek”, stih 5 (BDB 664, usp. Job 4:20; 14:20; 20:7; 23:7; Ps 9:7)
2. Božji blagoslov je “zauvijek i uvijek”, 52:8:
 - a. zauvijek – BDB 761 (vidjeti Posebnu temu u Ps 9:5: Zauvijek [*ʾolam*])
 - b. uvijek – BDB 723 I (složenica o oba u Ps 9:5; 10:16; 21:4; 45:6.17; 48:14; 104:5; 119:44; 145:1.2.21)
3. zahvala vjernog sljedbenika je “zauvijek”, stih 9 – BDB 761.

▣ “zemlje živih” Ova GRAĐA (BDB 75, BDB 313) je idiom za život (usp. Job 28:13; Ps 27:13; 116:9; 142:5; Iz 38:11; Jer 11:19). To je u suprotnosti sa “zemljom smrti”, što bi morao biti *Šeol* ili Jama /Grob (vidjeti Posebnu temu u Ps 1:6: Gdje su mrtvi?).

▣ “Selah” Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2 i Uvod u Psalme, VII.

52:7 Stih 7 je opis osobe na koju se upućuje u stihovima 1-4:

1. on ne želi Boga učiniti svojim utočištem
2. on se pouzdao u obilja svoga bogatstva, usp. Knjiga o Jobu 31:24-28; Psalam 49:6-9; Izreke 11:28
3. on je bio jak u svojoj zloj žudnji.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 52:8-9

⁸Ali ja, ja sam kao zeleno maslinovo stablo u domu Božjem;

Ja se uzdajem u dobrotu Božju zauvijek i uvijek.

⁹Ja ću davati Tebi hvale zauvijek, jer Ti si učinio *to*,

I ja ću čekati na Tvoje ime, jer *ono je* dobro, u prisutnosti Tvojih pobožnika.

52:8-9 Kao što stih 7 obilježava pokvarenu osobu (tj. iskorijenjenu), stih 8 obilježava pravednu osobu (tj. posađenu):

1. on je kao zeleno maslinovo stablo u Domu Božjem, usp. Psalam 1:3; 92:12-14; 128:3; Knjiga proroka Jeremije 11:16; 17:5-8
2. on se pouzdaje u Božju dobrotu zauvijek, usp. Psalam 13:5; ova dobrota je zauvijek, usp. 52:16; pokvareni se “uzdaju” u svoja vlastita bogatstva
3. on daje zahvale Bogu zauvijek – BDB 392, KB 389, *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu
4. on će čekati na Njegovo Ime – BDB 875, KB 1082, *Piel* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu.

52:9 “Tvoje ime” To je obilježeno kao “ono je dobro”. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 5:11-12: “Ime” YHWH.

▣ **“u prisutnosti Tvojih pobožnika”** Ovo može uputiti na:

1. anđele
2. vjerne sljedbenike u Hramu (usp. stih 8, “domu Božjem”).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Što je neuobičajeno o ovome Psalmu?
2. Popišite različite VOKATIVE upotrijebljene za opis ili personifikaciju pokvarenih.
3. Usporedite što će Bog učiniti pokvarenima nasuprot pravednicima u stihovima 5-6.
4. Što pokvareni čine što ih odvaja od Boga?
5. Tko su “pobožnici [pobožnika]” u stihu 9?

PSALAM 53*

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
ludost i zloba	ludost bezbožnika, i obnova Izraela	osuda bestidnoga i nepravednoga doba	ljudska zloba	usud bezbožnika
<u>MT uvod</u> Za zborovođu. Prema Mahalatu. Maskil Davidov.				
53:1-3	53:1	53:1	53:1	53:1
	53:2-3	53:2	53:2-3	53:2
		53:3		53:3
53:4-6	53:4-5	53:4	53:4	53:4
		53:5	53:5	53:5
	53:6	53:6	53:6	53:6

*Ovaj je Psalam gotovo ista preslika Psalma 14, osim što je YHWH promijenjen u *Elohim*. Vidjeti bilješke tamo.

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 53:1-3

¹Budala je rekla u svome srcu: “Nema Boga”,
Oni su pokvareni, oni su se predali odvratnoj nepravdi;
Ne postoji niti jedan koji čini dobro.

²GOSPODIN je pogledao dolje s neba nad sinove čovječje
Da vidi ako postoji netko tko razumije,
Koji traži Boga.

³Oni su svi zastranili; zajedno su postali pokvareni;
Ne postoji niti jedan koji čini dobro, čak niti jedan.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 53:4-6

⁴Nemaju li činitelji bezbožnosti spoznaju,
Koji izjedaju moj narod *kao što* jedu kruh,
A ne pozivaju se na Boga?

⁵Tamo su oni u velikome strahu *gdje* straha nije bilo;
Jer Bog je rasuo kosti onoga koji se utaborio protiv tebe;
Ti si *ih* posramio, jer Bog ih je odbacio.

⁶O, to spasenje Izraela izići će iz Siona!
Kad Bog obnavlja Svoj osvojeni narod,
Neka se Jakov veseli, neka Izrael bude radostan.

Ovaj je Psalam gotovo ista preslika Psalma 14, osim što je YHWH promijenjen u *Elohim*. Vidjeti bilješke tamo.

PSALAM 54

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
molitva za obranu protiv neprijatelja	odgovorena molitva za oslobođenje od protivnika	molitva za oslobođenje od osobnih neprijatelja	molitva za zaštitu od neprijatelja	žalba Bogu, pravednome Sucu
<u>MT uvod</u> Za zborovođu na žičanim glazbalima. Maskil Davidov, kad su Zifijci došli i rekli Šaulu: "Nije li David skriven među nama?"				
54:1-3	54:1-3	54:1-2 54:3	54:1-3	54:1-2 54:3
54:4-5	54:4-5	54:4-5	54:4-5	54:4-5
54:6-7	54:6-7	54:6-7	54:6-7	54:6-7

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 54:1-3

¹Spasi me, o Bože, Svojim imenom,

I obrani me Svojom snagom.

²Čuj moju molitvu, o Bože;

Prigni uho riječima mojih usta.

³Jer stranci su se digli protiv mene

I nasilni ljudi tražili su moj život;

Oni nisu postavili Boga pred sebe.

Selah.

54:1-3 Ova kitica pokazuje povijesnu okolnost kao jedan osobni napad, očito od drugih zavjetnih ljudi. Zabilježite molitvene zahtjeve:

1. spasi me – BDB 446, KB 448, *Hiphil* IMPERATIV
2. obrani (tj. dosudi pravo) me – BDB 192, KB 220, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen između tri IMPERATIVA i usporedan s prvim. To djeluje kao IMPERATIV ZAHTJEVA prema primjerima u ugaritskoj poeziji (AB, str. 24). Označava “zakonski pravorijek”. Psalmist moli Boga za pravedno odrješenje. On je bio nepošteno optužen
3. čuj moju molitvu – BDB 1033, KB 1570, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 17:6
4. prigni uho – BDB 24, KB 27, *Hiphil* IMPERATIV u istoznačnome usporednom odnosu s #3, usp. Psalam 5:1; 55:1; 86:7.

▣ **“o Bože”** Ovo je Ime za Boga (*Elohim*) što upućuje na Njega kao Stvoritelja, Davatelja, i Osiguravatelja života na ovoj planeti (usp. Post 1:6, vidjeti Posebnu temu u Ps 1:1: Imena za Božanstvo). Pojavljuje se dva puta, u 54:1a i 54:2a. To je usporedno sa:

1. Svojim imenom (usp. Posebna tema u Ps 5:11-12: “Ime” YHWH)
2. Svojom snagom, usp. 2. Knjiga Ljetopisa 20:6.

54:3 Psalmistovi neprijatelji /protivnici opisani su u ovome stihu:

1. stranci (BDB 266 I, usp. Ps 44:20; 109:11) su se digli protiv mene, 54:3a. Ovo je obično korišteno o drugim zavjetnim ljudima
2. nasilni ljudi (BDB 792). Ovo je obično korišteno o neprijateljima drugih naroda (tj. upadačima, usp. Iz 13:11; Ez 28:7; 30:11; 31:12; 32:12)
3. oni nisu postavili Boga pred sebe; ovo može uputiti na:
 - a. bezbožne Izraelce, usp. Psalam 14:1; 36:1-4; 53:1
 - b. pogane (tj. narodne neprijatelje)
4. u stihu 5 on ih naziva: “oni koji leže u čekanju na mene” (tj. tako kao za ubiti).

▣ **“Selah”** Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2 i Uvod u Psalme, VII.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 54:4-5

- ⁴Gle, Bog je moj pomoćnik;
Gospodin je potpora moje duše.
⁵On će naknaditi zlo mojim dušmanima;
Uništi ih u Svojoj vjernosti.

54:4-5 Kao što je psalmist opisao svoje neprijatelje u stihu 3, u stihovima 4-5 on obilježava Boga i moli Ga neka djeluje protiv njegovih dušmanina:

1. Bog je moj pomoćnik – BDB 740, KB 810, *Qal* PARTICIP, usp. Psalam 27:9; 30:10; 37:40; 118:7
2. Gospodin (*Adon*, BDB 10) je potpora moje duše (BDB 701, KB 759, *Qal* PARTICIP, usp. Ps 37:17.24; 41:12; 51:12; 71:6; 145:14)
3. On će naknaditi (doslovno vratiti, BDB 996, KB 1427). MT ima *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, ali masoretski znanstvenici predložili su kako to mora biti čitano (*Qere*) kao *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
4. psalmist moli Boga neka uništi (doslovno “ušutka”, BDB 856, KB 1035, *Hiphil* IMPERATIV, usp. Ps 143:12) neprijatelje kao što su oni pokušavali ušutkati njega, usp. Psalam 18:4; 69:4; 73:27; 94:23; 101:5.8.

54:5

NASB, NRSV
NKJV, LXX
TEV
NJB
JPSOA
REB

“u Svojoj vjernosti”
“u Svojoj istini”
“jer je on vjeran”
“u svojoj postojanosti”
“Svojom vjernošću”
“pokaži sebe vjernim”

MT ima “vjernosti” (BDB 54, vidjeti Posebnu temu u Ps 12:1: Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu [18]). To se izgleda povezuje unatrag na psalmistove tvrdnje o Bogu u stihu 4.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 54:6-7

⁶Dragovoljno ja ću žrtvovati Tebi;

Ja ću dati zahvale Tvome imenu, o GOSPODINE, jer je ono dobro.

⁷Jer On me oslobodio od sve nevolje,

I moje oči gledale su *sa zadovoljstvom* na moje neprijatelje.

54:6 Ova završna kitica (54:6-7) izražava pouzdanje psalmiste da će Bog (YHWH, stih 6) djelovati u njegovu korist. Kad On to učini psalmist će:

1. žrtvovati Tebi– BDB 256, KB 261, *Qal* KOHORTATIV
2. dati zahvale Tvome imenu– BDB 392, KB 389, *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu; ili je “ime” dobro ili je davanje zahvala YHWH-i dobro, usp. Psalam 92:1.

Psalam 54:6 ima rijetku uporabu zavjetnoga Imena za Izraelova Boga, YHWH, u Knjizi 2 Psaltira.

NASB

“Dragovoljno”

NKJV, REB

“slobodno”

NRSV

“s dobrovoljnim prinosom”

TEV, NJB

“radosno”

JPSOA

“dobrovoljni prinos”

MT ima PRIJEDLOG i IMENICU (BDB 621). To može uputiti na:

1. dragovoljnost
2. dobrovoljni prinos.

Ovdje #1 najbolje odgovara.

54:7 “On” MT ima “to”, što bi moglo biti povezano s “Tvome imenu” u stihu 6 (usp. JPSOA).

Ne samo da je psalmist “oslobođen” (BDB 664, KIB 717, *Hiphil* PERFEKT) nego on “vidi” (BDB 906, KB 1157, *Qal* PERFEKT) poraz svojih neprijatelja (usp. Ps 59:10; 92:11; 112:8; 118:7; ovo je kulturološki slično sa “smije se njemu” u Ps 52:6).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Što riječ “obrani” znači?
2. Tko su neprijatelji spomenuti u stihovima 3 i 5?
3. Objasnite važnost “ime(nu/nom)” (stihovi 1.6).

PSALAM 55

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
molitva za uništenje izdajnika <u>MT</u> uvod Za zborovođu na žičanim glazbalima. Maskil Davidov.	pouzdanje u Boga glede izdajnika prijatelja	molitva za oslobođenje od osobnih neprijatelja	molitva nekoga tko je bio izdan od prijatelja	molitva zbog klevetanja
55:1-3	55:1-3	55:1-3	55:1-3	55:1-2b 55:2c-3
55:4-8	55:4-8	55:4-8	55:4-9a	55:4-5 55:6-7 55:8-9b
55:9-11	55:9-11	55:9-11	55:9b-11	55:9c-10a 55:10b-11
55:12-15	55:12-14	55:12-15	55:12-15	55:12 55:13-14b 55:14c-15
55:16-21	55:15 55:16-19	55:16-19	55:16-19	55:16-17b 55:17c-18 55:19
55:22-23	55:20-21 55:22 55:23	55:20-21 55:22 55:23	55:20-21 55:22 55:23	55:20-21 55:22 55:23a-b 55:23c

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 55:1-3

¹Prigni uho mojoj molitvi, o Bože,
I nemoj se Ti skrivati od moje smjerne molitve.
²Obazri se na mene i odgovori mi;
Ja sam nespokojan u svojoj žalbi i doista sam zbunjen,
³Zbog glasa neprijatelja,
Zbog pritiska pokvarenih;
Jer oni obaraju nevolju na mene
I u bijesu oni navaljuju mržnju protiv mene.

55:1-3 Ovaj se, kao mnogi Psalmi u ovome dijelu, bavi s osobnim napadima. Taj je Psalm posebno bolan jer su napadači prijatelji (usp. stihovi 12-14).

Postoji nekoliko IMPERATIVNIH ZAHTEJEVA, jedan JUSIV, i dva KOHORTATIVA:

1. prigni uho – BDB 24, KB 27, *Hiphil* IMPERATIV, usp. Psalm 5:1; 17:1; 39:12; 49:1; 54:2, itd.
2. nemoj se Ti skrivati – BDB 761, KB 834, *Hithpael* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, usp. Psalm 10:1; Tužaljke 3:56
3. obazri se – BDB 904, KB 1151, *Hiphil* IMPERATIV, usp. Psalm 5:2; 10:17; 17:1; 61:1; 86:6; 142:6
4. odgovori mi – BDB 772, KB 851, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalm 4:1; 13:3; 17:6; 38:15; 60:5; 69:13.16.17; 86:1, itd.
5. ja sam nespokojan – BDB 923, KB 1194, *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu:
 - a. rijetka riječ upotrijebljena samo četiri puta, jedino ovdje u Mudrosnoj književnosti; njeno značenje je neizvjesno
 - b. također je moguće uzeti ovu riječ kao “stenjanje”, BDB 242, usp. stih 18; 42:12; 43:5; 77:4; JPSOA
 - c. NKJV pokušava spojiti obje mogućnosti sa “stenjanje (BDB 242) bučno” (BDB 223)
6. ja sam doista sam zbunjen (doslovno “biti bučan”) – BDB 223, KB 242, *Hiphil* KOHORTATIV, usp. LXX- u.

Razlozi za psalmistov vapaj za pomoć dati su u 55:3:

1. zbog glasa moga neprijatelja
2. zbog pritiska pokvarenih
3. jer oni se obaraju (NET Biblija predlaže “padaju dolje”, usp. Ps 140:10) na mene
4. jer u bijesu oni navaljuju mržnju protiv mene.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 55:4-8

⁴Moje srce je u mucu u meni,
I jeze smrti pale su na mene.
⁵Strah i drhtanje obuzimaju me,
I strava me je preplavila.
⁶Ja rekoh: “O, da imah krila kao golubica!
Ja bih odletio i bio spokojan.
⁷Gle, lutao bih nadaleko,
Ja bih se nastanio u divljini.

Selah.

**⁸Ja bih se požurio k svome mjestu utočišta
Od olujnoga vjetra i oluje.”**

55:4-8 Ova kitica opisuje kako se psalmist osjeća (hiperbolički jezik) zbog napada svojih protivnika:

1. moje srce je u mucu u meni – BDB 296, KB 297, *Qal* IMPERFEKT, iz korijena za bol kod rađanja djeteta
2. jeze smrti pale su na mene – BDB 956, KB 709, *Qal* PERFEKT, usp. Psalm 18:4-5; 116:3
3. strah i drhtanje obuzimaju me – BDB 97, KB 112, *Qal* IMPERFEKT
4. strava me je preplavila – BDB 491, KB 487, *Piel* IMPERFEKT s *waw*, usp. Knjiga proroka Izaije 21:4; Ezekiel 7:18.

U svjetlu ovih strahova on govori što bi on želio učiniti da im pobjegne (slikovit jezik):

1. o, da imah (doslovno “dati”) krila kao golubica – BDB 678, KB 733, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu
2. ja bih odletio – BDB 733, KB 800, *Qal* KOHORTATIV
3. ja bih bio spokojan – BDB 1014, KB 1496, *Qal* KOHORTATIV
4. lutao bih nadaleko – BDB 934, KB 1221, *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu
5. ja bih se nastanio u divljini – BDB 533, KB 529, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu
6. ja bih se požurio k svome mjestu utočišta – BDB 301, KB 300, *Hiphil* KOHORTATIV:
 - a. silni vjetar – BDB 703 (jedino ovdje)
 - b. oluja – BDB 704.

55:4 “srce” Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 4:7: Srce.

▣ **“jeze smrti”** Smrt je strašna za palo čovječanstvo (usp. Ps 18:4-5; 116:3), ali Bog je u nadzoru smrti i privest će je kraju (usp. Iz 25:8; Hoš 13:14; 1. Kor 15:50-57; 2. Tim 1:10).

55:7 “Selah” Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2 i Uvodu u Psalme, VII.

55:8 “mjestu utočišta” IMENICA (BDB 812) se pojavljuje jedino ovdje i Psalmu 18:2.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 55:9-11

- ⁹Pobrkaj, o Gospodine, podijeli njihove jezike,
Jer ja sam vidio nasilje i borbu u gradu.
¹⁰Danju i noću oni idu uokolo njega po njegovim zidinama,
I nepravda i podvale su u njegovoj sredini.
¹¹Uništenje je u njegovoj sredini;
Ugnjetavanje i prijevara ne odlaze s njegovih ulica.

55:9-11 Ova kitica nastavlja molitveni zahtjev stihova 1-2:

1. pobrkaj (doslovno “progutaj /proždri”, tj. “uništi”) – BDB 118, KB 134, *Piel* IMPERATIV; ovaj korijen može biti upotrijebljen u smislu “pomutnje”, usp. Psalm 107:27; Knjiga proroka Izaije 3:12; 9:16; 19:3; 28:7
2. podijeli njihove jezike – BDB 811, KB 928, *Piel* IMPERATIV; ovo može biti smjerenje na Knjigu Postanka 11:1-9.

Oba i #1 i #2 su molitve da se razbiju /zapriječe naumi i zamisli psalmistovih neprijatelja. Očito oni su uzrokovali nevolje unutar rodnoga grada psalmiste (ako je to David, onda unutar Jeruzalema). Oni su politički neprijatelji!:

1. ja sam vidio nasilje u gradu
2. ja sam vidio borbu u gradu
3. danju i noću oni idu uokolo njegovih zidina
4. nepravda je u njegovoj sredini
5. podvala je u njegovoj sredini

6. ugnjetavanje ne odlazi s njegovih ulica (doslovno trga, BDB 932)
7. prijevarena ne odlazi s njegovih ulica (doslovno trga /tržnica).

Brojevi 3; 4; 5 mogu biti smjeranje na stražara na zidinama. U ovome slučaju stražar su nepravda i prijevarena!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 55:12-15

- ¹²Jer to nije neprijatelj koji me ponižava,
 Jer bih mogao izdržati to;
 Niti je to onaj tko me mrzi koji se uzdigao protiv mene,
 Onda bih se mogao skriti od njega.
¹³Nego to si ti, čovjek jednak meni,
 Moj drug i moj bliski prijatelj;
¹⁴Mi koji imasmo slatko bratstvo zajedno
 Hodasmo u dom Božji u mnoštvu.
¹⁵Neka smrt padne prijevarno na njih;
 Neka oni sidu živi u Šeol,
 Jer zlo je u njihovu obitavalištu, u njihovoj sredini.

55:12-15 Ova kitica poistovjećuje one koji uzrokuju nevolju kao psalmistove poznanike:

1. to nije neprijatelj koji me ponižava – ja bih mogao izdržati to
2. to nije onaj tko me mrzi – ja bih se mogao skriti od njega
3. to nije onaj koji se uzdigao protiv mene (usp. Ps 35:26; 38:16; Job 19:5) – ja bih se mogao skriti od njega
4. to si ti, čovjek:
 - a. jednak meni
 - b. moj drug
 - c. moj bliski prijatelj
5. mi imasmo slatko bratstvo zajedno
6. mi hodasmo u Dom Božji zajedno.

Psalmistovi odazivi na izdaju:

1. neka smrt padne prijevarno na njih – *Qere*, BDB 674, KB 728, *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
 2. neka oni sidu u Šeol – BDB 432, KB 434, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu; za *Šeol* vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:6: Gdje su mrtvi?
 3. razlog za psalmistovu žudnju za njihovom osudom:
 - a. zlo u njihovu obitavajućem mjestu (BDB 158)
 - b. zlo je u njihovoj sredini.
- Budući da se #3 ne uspoređuje s #2 dobro, postojao je prijedlog za ispravak na “nastambu”:
- a. “idu u stravi k svojim grobovima ”
 - b. “idu u stravi k jami” (tj. “spremište” u zemlji /tlu).

55:14

NASB, NKJV, NRSV, REB

“mnoštvu”

NJB

“onda oni odskočiše u nered”

Hebrejska riječ (BDB 921) je rijetka, upotrijebljena jedino ovdje tri puta u SZ-u:

1. narodi su u metežu, usp. Psalam 2:1
2. bučna, blagdanska gomila u Hramu, usp. Psalam 55:14
3. graja onih koji čine nepravdu, usp. Psalam 64:2.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 55:16-21

- ¹⁶A ja, ja ću se pozvati na Boga,
 I Gospodin će me spasiti.

¹⁷Navečer i ujutro i u podne, ja ću se žaliti i mrmljati,

I On će čuti moj glas.

¹⁸On će iskupiti moju dušu u miru od bitke što je protiv mene,

Jer njih je mnogo koji se opiru meni.

¹⁹Bog će čuti i odgovoriti im –

Čak onaj koji sjedi ustoličen od davnine -

Selah.

S kojim nema promjene,

I tko se ne boji Boga.

²⁰On je raširio svoje ruke protiv onih koji bijahu u miru s njim;

On je prekršio svoj savez.

²¹Njegov govor bijaše glatkiji od maslaca,

Ali njegovo srce bijaše rat;

Njegove riječi bijahu blaže negoli ulje,

Ipak oni bijahu isukali mačeve.

55:16-21 Ova kitica opisuje što će Bog učiniti za /protiv:

1. za psalmistu
2. protiv njegovih izdajnika.

Stih 19 je i opis Boga (tj. “koji sjedi ustoličen od davnine”, usp. Ps 45:6; 93:2; Tuž 5:19) i protivnika (tj. koji se ne mijenja). Pomutnja nastaje jer se ovaj drugi izričaj može primijeniti na Boga (usp. Mt 3:6), ali ovdje on upućuje na nepromjenjiva zla srca psalmistovih neprijatelja.

Stihovi 16-19a daju psalmistove molitve i Božji odaziv:

1. ja ću se pozvati na Boga – BDB 894, KB 1128, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu
2. YHWH će me spasiti – BDB 446, KB 448, *Hiphil* IMPERFEKT
3. ja ću se žaliti – BDB 967, KB 1319, *Qal* KOHORTATIV, usp. Psalam 64:1; 142:2; ovaj korijen može značiti “promišljati”, usp. Psalam 119:15.23.27.148
4. ja ću mrmljati – BDB 242, KB 250, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu
5. On će čuti moj glas – BDB 1033, KB 1570, *Qal* IMPERFEKT s *waw*
6. On će iskupiti moju dušu ... od bitke – BDB 804, KB 911, *Qal* PERFEKT, vidjeti Posebnu temu u Psalmu 19:14: Otkupnina /iskupljenje
7. Bog će čuti, stih 19a – BDB 1033, KB 1570, *Qal* IMPERFEKT.

U stihu 19b Bog će odgovoriti protivnicima (u smislu: “daj im ono što zaslužuju” – BDB 772, KB 851, *Qal* IMPERFEKT); ovaj korijen može značiti “odgovoriti” ili “povrijediti”. Mi žanjemo ono što smo sijali. Stihovi 19c-21 opisuju njihova srca i djelovanja (skupni “on”, usp. 55:18c):

1. nema promjene (bez GLAGOLA)
2. oni se ne boje Boga
3. oni šire svoje ruke protiv onih koji su bili u miru
4. oni su prekršili Savez
5. oni imaju glatki govor ali imaju rat u svojim srcima
6. njihove blage riječi su kao isukani mačevi.

Svi GLAGOLI u #2-6 su PERFEKTI, označavajući ustaljeni stav mržnje i pobune.

55:17 “Navečer i ujutro i u podne” Dan započinje navečer za drevne Izraelce zbog Knjige Postanka 1:5.8.13.19.23.31. Ovaj “u podne” podrazumijeva kasnije vrijeme kad je judaizam imao tri molitvena vremena (usp. Dn 6:10):

1. u vrijeme jutarnje žrtve (oko 9 sati)
2. u podne
3. u vrijeme večernje žrtve (oko 15 sati).

Zasigurno je moguće da je izričaj idiom za “neprekidno”.

55:19 “Selah” Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2 i Uvod u Psalme, VII.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 55:22-23

²²Baci svoje breme na GOSPODINA i On će te okrijepiti;

On neće nikad dopustiti pravedniku biti uzdrmanim.

²³A Ti, o Bože, oborit ćeš ih u jamu uništenja;

Ljudi krvoprolića i prijevare neće živjeti polovinu svojih dana.

A ja ću se pouzdati u Tebe.

55:22-23 Ova završna kitica jeste suprotivost onoga što će Bog učiniti za vjernoga sljedbenika i protiv nevjernog prijatelja /nevjernih prijatelja:

1. vjerni sljedbenik:
 - a. psalmist ih opominje neka bace (BDB 1020, KB 1527, *Hiphil* IMPERATIV) svoje breme (tj. "gomilu", BDB 396, jedino ovdje i u Ps 37:5) na YHWH-u (usp. 1. Pt 5:7)
 - b. slijediti psalmistov primjer: "ja ću se pouzdati u Tebe"
2. nevjerni prijatelj /nevjernih prijatelji:
 - a. oborit će ih u jamu uništenja
 - b. ljudi krvoprolića i prijevare živjet će samo polovinu svojih dodijeljenih dana.

U svjetlu pouzdanja vjernih, YHWH će:

1. ih okrijepiti – BDB 465, KB 463, *Pilpel* IMPERFEKT, usp. Knjiga o Ruti 4:15; Nehemija 9:21
2. nikad neće dozvoliti da budu uzdrmani – BDB 557, usp. Psalam 125:1; Izreke 10:30.

Zapamtite ovaj Psalam opisuje bol zbog izdaje te mnoge noći molitve i obeshrabrenja zbog djelovanja nevjernoga prijatelja /nevjernih prijatelja. Ovi zadnji stihovi nisu obećanje o neimanju poteškoća nego o YHWH-inoj prisutnosti i skrbi. Na kraju svi će biti postavljeni ispravnima. Mi živimo u palome svijetu, nepoštenome i bezbožnome svijetu. Vjernici pate i prema njima se loše postupa ali postoji više u životu od trenutačnih okolnosti!

Zadnji osvrt, nije izvjesno tko govori u ovoj kitici i, prema tome, kome ona govori:

1. svećenik ili prorok čuju psalmistu i odazivaju mu se
2. psalmist govori:
 - a. samome sebi
 - b. svojim čitateljima
 - c. drugima koje su povrijedili prijatelji.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Tko su neprijatelji? Zašto su njihova djelovanja tako bolna za psalmistu?
2. Opišite psalmistove osjećaje. (usp. stihovi 4-8)
3. Kako se stihovi 9-11 uklapaju u ovaj Psalam? Na koji se grad upućuje?
4. Što je poteškoća u tumačenju stiha 19?
5. Izrecite svojim vlastitim riječima vrstu osobe stiha 21 o kojoj se govori.
6. Tko govori stihove 22-23 i kome?
7. Popišite Božja djelovanja u stihovima 22-23.

PSALAM 56

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
smjerna molitva za oslobodenje, i zahvalno pouzdanje u Boga	molitva za izbavljenje od mučitelja	molitva za oslobodenje od osobnih neprijatelja	molitva pouzdanja u Boga	pouzdanje u Boga
<u>MT uvod</u> Za zborovodu; prema <i>Jonath elem rehokim</i> . Miktam Davidov kad su ga Filistejci uhvatili u Gatu.				
56:1-7	56:1-2 56:3-4 56:5-7	56:1-4 56:5-7	56:1-4 56:5-7	56:1-2 56:3-4 56:5-6 56:7-9a
56:8-13	56:8-11 56:12-13	56:8-11 56:12-13	56:8-11 56:12-13	56:9b-11 56:12-13

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 56:1-7

¹Budi mi milostiv, o Bože, jer me čovjek zgazio;
 Boreći čitav dan on me tlači.
²Moji dušmani gaze me čitavoga dana,
 Jer njih je mnogo koji se bore oholo protiv mene.
³Kad se bojim,
 Ja ću staviti svoje pouzdanje u Tebe.
⁴U Boga, čiju riječ ja hvalim,
 U Boga ja sam stavio svoje pouzdanje;
 Ja se neću bojati.
 Što mi može *puki* čovjek učiniti?
⁵Čitav dan oni izvrću moje riječi;
 Sve njihove misli su protiv mene za zlo.
⁶Oni napadaju, oni vrebaju,
 Oni promatraju moje korake,
 Dok su čekali *da uzmu* moj život.
⁷Zbog pokvarenosti, naplati im,
 U bijesu ponizi ljude, o Bože!

56:1-7 “Budi ... milostiv” Ovaj IMPERATIV (BDB 335, KB 334) započinje mnoge Psalme (usp. Ps 4:1; 6:2; 51:1; 57:1 [dva puta]; 86:3; 123:3 [dva puta]) i pojavljuje se u mnogima drugim (usp. Ps 9:13; 25:16; 26:11; 27:7; 30:10; 31:9; 41:4.10; 86:16; 119:29.58.132). To je često povezano s:

1. oslobođenjem od neprijatelja
2. oproštenjem grijeha.

U ovome Psalmu molitva je zbog razloga #1. Zabilježite kako psalmist opisuje svoje protivnike (stihovi 1-2):

1. gazili su (ili “dahću”, isti suglasnici) ga, stih 2 – BDB 983 II, KB 1375, *Qal* PERFEKT, usp. stih 3; Psalam 57:3; Knjiga proroka Ezekiel 36:3; Amos 8:4
2. bore se oholo protiv njega, stih 2 – BDB 535, KB 526, *Qal* PARTICIP
3. izvrću (doslovno “muče” ga) njegove riječi, stih 5 – BDB 780, KB 864, *Piel* IMPERFEKT
4. njihove su misli zlo protiv njega, stih 5 – bez GLAGOLA
5. napadaju (doslovno “pobuđuju sukob”), stih 6 – BDB 158, KB 184, *Qal* IMPERFEKT, usp. Psalam 59:3; 140:3
6. vrebaju (doslovno “skrivaju se”), stih 6 – MT ima *Hiphil* IMPERFEKT, *Qere Qal* IMPERFEKT od BDB 860, KB 1049
7. promatraju njegove korake (doslovno “pete”), stih 6 – BDB 1036, KB 1581, *Qal* IMPERFEKT (tj. tako kao da žele naći vrijeme i mjesto za napad), usp. Psalam 71:10
8. čekali su da uzmu njegov život, stih 6 – BDB 875, KB 1082, *Piel* PERFEKT, usp. Psalam 119:95.

56:1 “čitav dan” Zabilježite kako je ovaj idiom za neprestani napad upotrijebljen u stihovima 1.2, i 5.

Psalmist se unaprijed raduje danu (usp. stih 3) kad će njegovi neprijatelji biti odbačeni, stih 9a. U Bibliji “dan” može uputiti na:

1. privremenu osudu
2. eshatološku osudu.

Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 11:4b-5a: Onaj dan.

NASB na margini	“boreći čovjek”
NRSV	“dušmani”
TEV	“neprijatelji”
JPSOA	“protivnik”
REB	“napadači”

MT ima *Qal* AKTIVNI PARTICIP GLAGOLA “boriti se” (BDB 535, KB 526). Ova ista skupina nazvana je “čovjek” (tj. slab čovjek, BDB 60).

56:2 “oholo” MT ima IMENICU “visina” (BDB 928). Ona je prevedena na dva načina:

1. oholost protivnika, NASB, NIV
2. dio naslova za Boga:
 - a. “Previšnji”, LXX, NKJV, NRSV, REB
 - b. “Gospodin Svemogući”, TEV
 - c. “o Uzvišeni Bože” JPSOA.

56:3 Stih 3 je ponavljana tema; ponovljena je u stihovima 4 i 11:

1. bojim se – BDB 431, KB 432, *Qal* IMPERFEKT
2. ja ću staviti svoje pouzdanje u Boga – BDB 105, KB 120, *Qal* IMPERFEKT, vidjeti bilješku u Psalmu 4:5
3. onda se neću bojati, stihovi 4.11, usp. Psalm 112:7-8; 118:6.

56:4 “U Boga, čiju riječ ja hvalim” Zabilježite ovo je ponovljeno u stihu 10 na usporedan način gdje su *Elohim* i *YHWH* povezani.

Ova “riječ” (BDB 182) usporedna je s “Tvoji zavjeti” (BDB 623), stih 12. Postoji mnogo pojmova korištenih za obilježavanje *YHWH*-ih otkrivenja. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:2: Pojmovi za Božje otkrivenje (korišteni u Ponovljenome zakonu i Psalmima).

▣ **“Što mi može puki čovjek (doslovno ‘tijelo’) učiniti”** Ovo isto čuvstvo izraženo je u Psalmu 118:6 i navedeno u Poslanici Hebrejima 13:6. Zamisao je također vidljiva u odnosu s duhovnim silama u Poslanici Rimljanima 8:31.35-39.

56:7 Zbog pakosnih i neprestanih napada psalmist moli Boga neka djeluje u osudi protiv njegovih protivnika:

1. naplati im (doslovno “za zločine, hoće li oni pobjeći” NKJV) – BDB 812, KB 930, *Piel* IMPERATIV:
 - a. GLAGOL znači “osloboditi”, usp. Psalm 17:13; 18:3, dakle ovdje to mora biti pitanje ili prijevod mora dodati negativno ispravkom na “zločine” (REB, LXX)
 - b. također je moguće promijeniti “oslobođenje”, BDB 812, פלט, na ”procijeniti /pozorno ispitati”, BDB 814, פלט
2. ponizi ljude – BDB 432, KB 434, *Hiphil* IMPERATIV, usp. Psalm 55:23. Iznenadujuće je da je “ljude”, što je uobičajeno korišteno za narodne skupine (NEB, REB), upotrijebljeno ovdje. Postoji nekoliko teorija:
 - a. ovo je kraljevski Psalm i upućuje na druge narode
 - b. ovo su Izraelci /Judejci koji žive među strancima
 - c. samo način upućivanja na njegove neprijatelje koji djeluju kao ne-zavjetni ljudi.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 56:8-13

- ⁸Ti si izračunao moja lutanja;
Stavi moje suze u Svoju bocu.
Nisu li *one* u Tvojim knjizi?
- ⁹Onda će se moji neprijatelji vratiti u dan kad zazovem;
Ovo ja znam, da Bog za mene je.
- ¹⁰U Boga, čiju riječ ja hvalim,
U Gospodina, čiju riječ ja hvalim,
- ¹¹U Boga ja sam stavio svoje pouzdanje, ja se neću bojati.
Što mi može učiniti čovjek?
- ¹²Tvoji zavjeti *obvezuju* me, o Bože;
Ja ću prinijeti prinose zahvale Tebi.
- ¹³Jer Ti si oslobodio moju dušu od smrti,
Uistinu moju nogu od spoticanja,
Tako da mogu hodati pred Bogom
U svjetlu živih.

56:8-13 Ova se kitica bavi s proglašenjem psalmistove vjere da je Bog bio s njim i za njega. Jednoga dana protivnici će se suočiti s posljedicama svoga djelovanja (stih 9).

56:8 Bog zna kroz što psalmist prolazi (usp. Izl 3:7). On izražava ovaj svjetonazor vjere (tj. temeljeno na obećanjima Pisma) u:

1. GLAGOLU, “izračunao” (tj. Bog zna) – BDB 707, KB 765, *Qal* PERFEKT
2. GLAGOLU, “stavi moje suze u ... bocu” – BDB 962, KB 1321, *Qal* IMPERATIV (tj. molitveni zahtjev); metafora za sjećanje na patnje i zlo što je psalmist iskusio od ruke /riječi svojih neprijatelja
3. “Tvojoj knjizi” – riječ “knjiga” (BDB 707) vrlo je slična GLAGOLU “izračunati” (BDB 707). “Knjiga” je biblijski idiom o Božjem pamćenju. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 9:5: Dvije Knjige Božje.

▣ **“bocu”** Riječ (BDB 609) znači životinjska koža (ovčja) sašita kao spremnik za tekućinu (usp. Jš 9:4,13; Suci 4:19; 1. Sam 16:20; Ps 119:83).

▣

NASB, NKJV, JPSOA	“lutanja”
NRSV	“ispiranja”
TEV	“kako nevoljko”
NJB	“tuge”
REB	“žalost”

Hebrejska IMENICA (BDB 627 I) nađena je jedino ovdje. To su isti suglasnici kao “kretati se k i od”, “lutati”, “vijoriti”, “pokazati žalost” (BDB 626). Uporaba “lutanja” može biti viđena u Psalmima 36:11; 59:11; 2. Knjizi o Kraljevima 21:8. Postoji igra zvuka u hebrejskome između “lutanje” i “boca”.

56:9 “kad zazovem” Moguće da je “zazovem” izjava vjere:

1. stih 9b
2. stih 3a
3. stih 4a-b.

Na bilo što ovo upućuje, to označava čin dragovoljne vjere. Postoji teološka napetost između Božje suverenosti i ljudske slobodne volje. Oboje je neophodno za Savez. Vidjeti Posebne teme u Psalmu 25:12: Izbor /predestinacija i potreba za teološkom ravnotežom i Psalmu 25:10: Savez (ברית).

▣ **“Ovo ja znam, da Bog za mene je”** Ovo je igra o značenjima hebrejske riječi “znati” (BDB 393). Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:6: Znati /poznati (korišteno uglavnom u Ponovljenom zakonu kao obrazac).

56:12 “zavjeti” Ovo može biti još jedan način upućivanja na Božja obećanja (usp. stih 10b) ili to može upućivati na obećanja što je psalmist dao Bogu. Jednom oni su bili ispunjeni kad je:

1. bio zahtijevani prinos (usp. stih 12b)
2. bila zahtijevana usmena hvala.

U okviru to može upućivati na psalmistov strah od smrti od njegovih protivnika i zbog toga on moli Boga da ga spasi. U ovome zahtjevu on je učinio neku vrstu zavjeta. Bog ga je spasio, sad on mora ispuniti svoj zavjet.

56:13 Psalmist spominje nekoliko stvari što je Bog učinio za njega:

1. oslobodio je njegovu dušu od smrti – BDB 664, KB 717, *Hiphil* PERFEKT; ovo se mora povezati sa stihom 6
2. očuvao je njegovu nogu od spoticanja i, tako mu dozvolio hodati pred Bogom; pobožan život bio je opisan kao jasan, ravan, nezapriječen put /cesta (vidjeti bilješku u Ps 1:1). Oni su “promatrali njegove korake” u stihu 6, ali sad Bog mu pomaže hodati.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Srce Psalma je ponavljani refren, što je to?
2. Objasnite idiom “knjiga”. Koliko “knjiga” spominje Biblija što ih Bog čuva?
3. Što “u onaj dan” podrazumijeva?
4. Objasnite stih 10 svojima vlastitim riječima.
5. Što znači “hodati pred Bogom”?

PSALAM 57

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
molitva za izbavljenje od progonitelja <u>MT uvod</u> Za zborovođu; <i>prema A1 - tashhethu.</i> Miktam Davidov kad je pobjegao od Šaula, u pećini.	molitva za sigurnost od neprijatelja	molitva za oslobođenje od osobnih neprijatelja	molitva za pomoć	među okrutnim neprijateljima
57:1-3	57:1 57:2-3	57:1-3	57:1 57:2-3	57:1 57:2-3
57:4-6	57:4-5	57:4 57:5	57:4 57:5	57:4 57:5-6
57:7-11	57:6 57:7-8 57:9-10 57:11	57:6-10 57:11	57:6 57:7-11	57:7 57:8 57:9-11

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitajte kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovaj Psalam obilježen je uporabom dvostrukih (ili trostrukih) riječi:
1. budi mi milostiv, stih 1
 2. uzima utočište, stih 1
 3. moje srce je postojano, stih 7
 4. probudi se, stih 8.
- B. U stihovima 6 i 7 postoji nekoliko GLAGOLA što započinju s hebrejskim slovom *Kaf*:
1. pripremili – BDB 465, KB 464
 2. ponižena – BDB 496, KB 493
 3. iskopaše – BDB 500, KB 496
 4. pali su – BDB 656, KB 709.
 5. postojano – BDB 465, KB 464 (dva puta).
- I IMENICA:
1. slava, stih 5 – BDB 458
 2. moja duša /jetra, stih 8 – BDB 458 (NASB ima “slava”, BDB 458)
 3. lira, stih 8 – BDB 490.
- C. Stih 6 je tipičan “obrat” motiv, tako uobičajen u SZ-u. Neprijatelji su naumili zlo ali uhvaćeni su u vlastite spletke.
- D. Dva su ključna teološka pojma ponovljena:
1. dobrota (*hesed*) – BDB 338, usp. stihove 3 (poosobljena), 10 (vidjeti Posebnu temu u Ps 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota [*hesed*])
 2. vjernost /istina (*emet*) – BDB 54, stihovi 3 (poosobljena), 10 (vidjeti Posebnu temu u Ps 12:1: Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu [תמימה])
- E. Ovaj Psalam spominje “narode”. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 57:1-3

¹Budi mi milostiv, o Bože, budi mi milostiv,
Jer moja duša uzima utočište u Tebi;
I u sjeni Tvojih krila ja ću uzeti utočište
Sve dok uništenje prođe.

²Ja ću vapiti Bogu Previšnjemu,
Bogu koji ostvaruje *sve stvari* za mene.

³On će poslati s neba i spasiti me;
On ponižava onoga tko me ugnjetava.

Selah.

Bog će odaslati Svoju dobrotu i Svoju istinu.

57:1 Ovaj je Psalam obilježen dvostrukom uporabom riječi (tj. hebrejski paralelizam, vidjeti Uvodni članak o hebrejskoj poeziji). Vidjeti Okvirne uvide, A.

▣ “Budi mi milostiv” Stih 1 (dva puta). Vidjeti bilješku u Psalmu 56:1.

▣ **“utočište”** GLAGOL (BDB 340, KB 334) je ponavljana tema u Psalmima. Vidjeti bilješku u Psalmu 5:11. Ovdje postoji igra između:

1. PERFEKTA što označava djelovanje i ishodišno stanje
2. IMPERFEKTA što označava neprekidno nastavljanje djelovanja.

▣ **“(u) sjeni Tvojih krila”** Ovo je jedna od nekoliko metafora ženskoga roda za opisivanje Boga:

1. kao majka ptica – Knjiga Postanka 1:2; Izlazak 19:4; Ponovljeni zakon 32:11; 33:12; Knjiga proroka Izaije 31:5
2. majka koja hrani – Knjiga proroka Izaije 49:15; 66:13; Hošea 11:4 (ispravak).

Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 5:11-12: Sjena kao metafora za zaštitu i brigu.

▣ **“Sve dok uništenje prođe”** Ovo nastavlja metaforu Boga kao majku pticu. Zabilježite kako je “uništenje” (tj. uništavajući vjetrovi ili oluja, BDB 217, usp. slične pojmove u Ps 55:8) poosobljeno (usp. Iz 26:20).

57:2 “Bogu Previšnjemu” Ovo je ime *Elohim* (BDB 43, vidjeti Posebnu temu u Ps 1:1: Imena za Božanstvo) kombinirano s *Elyon* (BDB 751 I). Vidjeti bilješku u 7:17.

▣ **“Bogu”** Ovo je *El* (BDB 42), opće ime za Božanstvo u Drevnome Bliskom Istoku.

▣ **“koji ostvaruje sve stvari za mene”** Kakva uključujuća potvrda vjere (usp. Ps 138:8). Iskustvo nam kaže da “sve” mora biti određeno i ograničeno. Ali ovaj vjerni sljedbenik vjeruje (usp. Fil 1:6).

U ovome okviru Božja djelovanja obilježena su u stihu 3:

1. poslati s neba – tko ili što nije točno naznačeno
2. spasiti me – od opakih neprijatelja (usp. 57:4.6)
3. ponižavanje onih koji ugnjetavaju (usp. Ps 56:2) – BDB 357 I; to znači “ukor /prijekor” ili “posramiti” one koji govore oštre /britke stvari (vidite neprijatelji su opisani kao divlji lavovi s oštrim zubima, stih 4)
4. odaslati Svoju poosobljenu dobrotu i istinu /vjernost, usp. Psalam 89:14 i također Psalam 43:3, gdje su “svjetlo” i “istina” poosobljeni kao YHWH-ine služe.

57:3 “poslati s neba” Pojam “nebo” ima dvije različite uporabe:

1. atmosfera iznad Zemlje (usp. 57:5)
2. mjesto YHWH-ina obitavanja (usp. 57:5).

Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 2:4: Nebo. U SZ-noj misli Bog je bio transcendentan. Sveti Bog Izraela bio je odvojen od grješnih stvorenja nakon Knjige Postanka 3. On je obitavao s Izraelom u Svetinji nad Svetinjama, između krila *kerubina*, iznad mjesta milosrđa Kovčega saveza (što je simboliziralo mjesto pomirenja, usp. Lev 16). Postoji namjeravana napetost između YHWH-ine transcendentne svetosti i imanentnosti s Izraelom.

▣ **“Selah”** Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2 i Uvod u Psalme, VII.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 57:4-6

⁴Moja duša je među lavovima;

Ja moram ležati među onima koji izdišu vatru,

Čak sinovima ljudskim, čiji su zubi koplja i strelice

I njihov jezik oštar mač.

⁵Budi uzvišen iznad nebesa, o Bože;

Neka Tvoja slava bude iznad sve zemlje.

⁶Oni su pripremili mrežu za moje korake;

Moja duša je ponižena;

Oni iskopaše jamu preda mnom;

Oni sami pali su u središte njeno.

Selah.

57:4-6 Ovi stihovi obilježavaju neprijatelje psalmiste i njegova Boga koji ga podržava (usp. stih 2):

1. neprijatelji:
 - a. kao lavovi
 - b. izdišu vatru (ili, KB 521 II, proždiru, nađeno jedino ovdje)
 - c. zubi /riječi su koplja i strelice
 - d. pripremili su zamku da ga uhvate i ubiju ali oni sami će pasti u nju (usp. Izr 26:27)
2. Bog (usp. stihovi 5.11):
 - a. budi uzvišen – BDB 926, KB 1202, *Qal* IMPERATIV, ovdje “nebesa” upućuje na atmosferu iznad Zemlje (zabilježite paralelizam)
 - b. Tvoja slava *bude* iznad ... Zemlje
3. psalmist:
 - a. ja moram ležati između... – BDB 1011, KB 1486, *Qal* KOHORTATIV
 - b. moja duša je ponižena – BDB 496, KB 493, *Qal* PERFEKT.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 57:7-11

⁷Moje srce je postojano, o Bože, moje srce je postojano;
Ja ću pjevati, da, ja ću pjevati hvale!
⁸Probudi se, moja slavo!
Probudi se, harfo i liro!
Ja ću probuditi svitanje.
⁹Ja ću dati zahvale Tebi, o Gospodine, među ljudima;
Ja ću pjevati hvale Tebi među narodima.
¹⁰Jer Tvoja dobrota je velika do nebesa
I Tvoja istina do oblaka.
¹¹Budi uzvišen nad nebesa, o Bože;
Neka Tvoja slava bude iznad sve zemlje.

57:7-11 Ova je kitica gotovo točno ista kao Psalam 108:2-6. To bi mogao biti refren.

57:7-9 Ova kitica izražava psalmistovu vjeru i povjerenje u YHWH-ina djelovanja u njegovu korist:

1. moje srce je postojano, stih 7 (dva puta) – BDB 465, KB 464, *Niphal* PARTICIP
2. ja ću pjevati, stih 7 – BDB 1010, KB 1479, *Qal* KOHORTATIV
3. ja ću pjevati hvale, stih 7 – BDB 274, KB 273, *Piel* KOHORTATIV
4. probudi se, moja slavo (ili “moja dušo”, doslovno “jetra”, oboje BDB 458), stih 8 – BDB 734, KB 802, *Qal* IMPERATIV
5. probudi se, moja harfo i liro (tj. glazbala s kojima psalmist hvali Boga), stih 8 – BDB isti GLAGOL kao #4
6. ja ću probuditi svitanje, stih 8 – BDB 734, KB 802, *Hiphil* KOHORTATIV
7. ja ću dati zahvale, stih 9 – BDB 392, KB 389, *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu
8. ja ću pjevati hvale, stih 9 – BDB 274, KB 273, *Piel* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu.

57:9 Zabilježite paralelizam između “ljudima” (BDB 766 I) i “narodima” (BDB 115 i BDB 52, tj. nisu zavjetni narodi). Postoji ponavljajući naglasak u Psalmu o sveopćemu vidu Izraelova Boga (usp. Ps 9:11b; 18:47.49; 105:1; 145:12-13). Suzvuk o monoteizmu (vidjeti Posebnu temu u Ps 2:7: Monoteizam) jeste taj kako postoji samo jedan istinski Bog koji je stvorio sve ljude prema Svojoj slici za zajedništvo (vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum).

57:10 Ovaj stih ponavlja poosobljene slugе Božje (tj. *hesed* i *emet*) iz stiha 3. Za njih obojicu je rečeno kako su “iznad” nebesa i oblaka (tj. atmosfere ove planete), što označava:

1. njihovu veličinu
2. njihov izvor /podrijetlo u Bogu.

57:11 Ovo ponavlja stih 5. To djeluje kao način obilježavanja Božje veličine (tj. Njegovu transcendentnost iznad Njegova Stvorenja).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Objasnite metaforu o “sjeni Tvojih krila”, stih 1.
2. Popišite tri imena za Božanstvo u stihu 2 i objasnite njihov suzvuk.
3. Odredite “nebo”.
4. Zašto su vidovi Božje naravi poosobljeni?
5. Objasnite stih 9 u svjetlu monoteizma.

PSALAM 58

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
molitva za kažnjavanje pokvarenog <u>MT</u> uvod Za zborovođu; <i>prema</i> Al -tashheth. Miktam Davidov.	prava osuda pokvarenog	prokletstvo nad neprijateljima	molitva za Boga da kazni pokvarenog	Sudac zemaljskih sudaca
58:1-5	58:1-2 58:3-5	58:1-2 58:3-5	58:1-2 58:3-5	58:1-2 58:3-5
58:6-9	58:6-8 58:9-11	58:6-9	58:6-9	58:6-8 58:9-11
58:10-11		58:10-11	58:10-11	

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitajte kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovaj Psalam naslovljava nepravедne suce i njihove nepoštene, sebične pobude.
- B. Ovi vođe (tj. ovnovi) opisani su kao oni koji su grješni od rođenja (usp. Ps 51:5, tj. istočnjačka hiperbola).
- C. Božja osuda pravedno pada na ove religijske prevarante sa živopisno opisanom nasilnošću.
- D. Pravednici se raduju što Bog djeluje protiv zla i pokvarenosti. On će kraljevati u pravednosti nad novim svijetom jednoga dana!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 58:1-5

- ¹Govorite li doista pravedno, o bogovi?
Sudite li ispravno, o sinovi čovječji?
²Ne, u srcu vi činite nepravednost;
Na zemlji vi važete po nasilnosti svojih ruku.
³Pokvareni su odbijeni od maternice;
Oni koji govore laži idu pogrješnim putem od rođenja.
⁴Oni imaju otrov kao otrov zmije;
Kao gluha naočarka što zatiskuje svoje uho,
⁵Tako da ne čuje glas čarobnjaka,
Ili vještih bacača čarolija.

58:1 Postoji neko pitanje o tome kako prevesti prvi redak. On je očito u istoznačnome usporednom odnosu s retkom dva:

NASB	“o bogovi”
NKJV	“vi koji šutite”
NRSV	“vi bogovi”
NJB	“božanski kakvi jeste”
JPSOA	“o moćni”
REB	“vi vladari”

UBS *Text Project* (str. 268) daje pojmu “šutljivi” ocjenu “B” (neka sumnja) i predlaže prijevod kao: “Je li stvarno tišina pravednosti o kojoj vi govorite?”, tj. govorite li zato da prikrijete tišinom pravednost?

MT ima מַלְאָכִים, što se može odnositi na BDB 48 (tišina) ili BDB 18 III (silni gospodari). Što god da jeste, to mora biti usporedno sa “sinovi čovječji” u retku dva. Tako to ne može upućivati na “bogovi”, nego građanske vođe (tj. suce, usp. Ps 82; Izl 22:8-9; Pnz 1:17; 2. Ljet 19:6) iz korijena “ovan” (BDB 17, usp. Izl 15:15; 2. Kr 24:15; Ez 17:13; 31:11; 32:21; 34:17).

LXX, Pešita, i Vulgata mijenjaju samoglasnike na oblik SUPROTNOSTI: “Govorite li vi uistinu pravednost?”

58:2-5 Ovi stihovi otkrivaju pravu narav ovih vođa:

1. činite nepravednost u svome srcu, stih 2
2. važete nasilnost svojih vlastitih ruku
3. odbijeni od maternice (vidjeti punu bilješku u Ps 51:5; ovo je istočnjačka hiperbolička slika, ne teologija)
4. govore laži svi njihovi životi
5. imaju otrov zmije
6. odbacuju biti očarani (doslovno “šaptati”) – BDB 538, KB 527, ovdje upotrijebljeno o krotiteljima zmija. Ljudi Drevnoga Bliskog Istoka mislili su da zvuk frule (ili glas) ušutkuje zmiju ali danas znamo kako je to bio ritmički pokret same frule, a ne zvuk.

Teološki potisak jeste taj da su oni svojeglavo odbili slušati Boga ili one kojima su izricali presudu. Ja ne mislim da “očarani” mora biti izjednačeno s čarobnjaštvom ovdje nego s kulturološkim činidbama zmije za javnu zabavu.

58:2 “Na zemlji” U ovome okviru to upućuje na zemlju Izraela, ne na Zemlju. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 2:2: Kopno, država, Zemlja. Zapamtite jedino okvir može odrediti značenje riječi!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 58:6-9

- ⁶O Bože, razmrskaj njihove zube u njihovim ustima;
Izbij očnjake mladih lavova, o GOSPODINE.
⁷Pusti ih neka se razliju kao vode što otječu;
Kad on nacilja svoje strelice, pusti neka budu kao bezglava koplja.
⁸Pusti ih neka budu kao puž što se rastopi kad ide dalje,
Kao nestanci žena koje nikad ne vide sunce.

**⁹Prije nego vaši lonci mogu osjetiti vatru trnja
On će ih otpuhnuti s vihorom, slično travi i gorenju.**

58:6-9 Ova kitica je molitva za Božju (i *Elohim* i *YHWH* upotrijebljeno) osudu ovih sudaca u živopisnim, opisnim izričajima:

1. razmrskaj njihove zube – BDB 248, KB 256, *Qal* IMPERATIV (“zube” i “očnjake”; usporedno u Joel 1:6)
2. Izbij (doslovno “iščupaj”) očnjake (BDB 1069) mladih lavova – BDB 683, KB 736, *Qal* IMPERATIV (#1 i #2 su usporedni; osuda se može dogoditi za samo mjesto gdje oni griješe [tj. u njihovim riječima /odlukama])
3. neka se razliju kao voda što otječe – BDB 549, KB 541, *Niphal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
4. neka njihove strelice budu neučinkovite (hebrejski idiom neizvjestan, ali izgleda kako upućuje na njihove nepravedne odluke i optužbe)
5. pusti ih neka budu kao puž (BDB 117, jedino ovdje u SZ-u) što se rastopi (BDB 588, ovaj oblik naden je jedino ovdje u SZ-u, “rastopiti” je BDB 587) kad ide dalje – BDB 229, KB 246, *Qal* IMPERFEKT; pretpostavljeni “biti” GLAGOL upotrijebljen je u ZAPOVJEDNOME smislu
6. pusti ih neka budu kao nestanak žene koja nikad ne vidi sunce – BDB 302, KB 301, *Qal* PERFEKT (iako nije IMPERFEKT trenutačna zamisao zahtijeva da bude upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu).
Poteškoća u točnome razumijevanju što se moralo reći u stihu 8 jeste ta da je paralelizam između “puž” i “nestanak” neispravan, ali kako neizvjesno je. Pojam u drugome retku daleko je sigurniji nego “puž” i “rastopiti”. NIDOTTE, tom 4, str. 30, predlaže da “puž” bude razumjet kao “nestanak”
7. ovo je težak stih u hebrejskome (AB ga čak niti ne pokušava prevesti). Postojalo je nekoliko prijedloga. Osnovni naglasak jeste taj da je potrebna vrućina za lonac za kuhanje otpuhnuta prije negoli on može zagrijati hranu (tj. čak onaj koji se brzo zapali).

Baš kao i prethodni redci poezije, ovi IMPERFEKTI izgleda moraju biti upotrijebljeni u ZAPOVJEDNOME smislu kako bi povezali IMPERATIVE molitvenih zahtjeva stiha 6.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 58:10-11

¹⁰Pravednik će se radovati kad vidi odmazdu;

On će oprati svoje noge u krvi pokvarenog.

¹¹I čovjek će reći: “Zasigurno postoji nagrada za pravednika;

Zasigurno postoji Bog koji sudi na zemlji!”

58:10-11 Suvremene tumače uvijek je mučilo to što Psalmi pozivaju takvu nasilnu osudu protiv pišćevih neprijatelja. Jedan način gledanja na to jeste taj da ovi neprijatelji napadaju Boga dok oni nepošteno napadaju Njegov narod. Tako već izrečena osuda (tj. Lev 26; Pnz 27 - 30) pravedno pada na njih. Prema tome, to nije poziv za odmazdu ili osvetoljubivost nego pravda i ispunjenje Božjih riječi, tako da će svi vidjeti kako postoji Pravedan Bog u Izraelu (usp. Pnz 32:34-43; Ps 79:10; 94:1-11; 149:7-9).

Stih 10b je hiperbola Drevnoga Bliskog Istoka za vojnu pobjedu (usp. Ps 68:23).

58:11 Slažem se s NET Biblijom da *Qal* AKTIVNI PARTICIP, MUŠKI ROD, MNOŽINA jeste MNOŽINA VELIČANSTVA, upućujući na *YHWH*-inu pravednu osudu.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Tko naslovljava ovaj Psalam?
2. Uči li stih 3 doktrinu izvornoga grijeha?
3. Koju duhovnu istinu naviješta stih 4b?
4. Objasnite manjak istoznačnoga paralelizma u stihu 8.
5. Uče li stihovi 10-11 duh osvete? Zašto ili zašto ne?

PSALAM 59

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
molitva za oslobođenje od neprijatelja <u>MT uvod</u> Za zborovuđu; <i>prema A1 - tashheth, kad je Šaul poslao ljude, i oni su promatrali kuću zato da ga ubiju.</i>	sigurna osuda pokvarenih	molitva za oslobođenje od neprijatelja	molitva za sigurnost	protiv pokvarenih
59:1-8	59:1-2 59:3-4	59:1-2 59:3-4	59:1-2 59:3-4	59:1-2 59:3-4b 59:4c-5
59:9-15	59:5 59:6-7 59:8-9 59:10 59:11-13	59:5 59:6-7 59:8-10 59:11-13	59:5 59:6-7 59:8-10 59:11-15	59:6 59:7 59:8-9a 59:9b-10 59:11 59:12 59:13
59:16-17	59:14-15 59:16-17	59:14-15 59:16-17	59:14-15 59:16-17	59:14 59:15 59:16 59:17

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnutu, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ponovno se pitanje o tome tko su “neprijatelji” ponavlja. U ovome Psalmu to izgleda upućuje na poganske upadače (usp. stihovi 5.6.7.8.11.13.14.15). Stih 8 podsjeća na Psalam 2:4.
- B. Psalmist izjavljuje jasno da je napadnut, ali ne zbog ičega što je napravio (usp. stihovi 3c.4a). Napad je izgleda došao zato jer je /su on bio /bili YHWH-in narod.
- C. Zabilježite naslove za Božanstvo prema Savezu:
1. o moj Bože, stih 1 – vjerojatno *Elohim*, kao stih 8 sa zadnjim slovom u narednoj riječi
 2. o YHWH, stihovi 3.5.8 – BDB 217
 3. Bog nebeskih vojska (*Elohim Sabaot*), stih 5 – BDB 43 i 838; vojna suzvučja
 4. Bože Izraela, stih 5 – BDB 43 GRAĐA BDB 975
 5. o moja jakosti, stih 17 – BDB 738
 6. *Bog* je moja utvrda /tvrđava, stih 9 – BDB 43 i BDB 960 I
 7. *Bog je* moja dobrota, stihovi 10.17 – BDB 43 i BDB 338
 8. o GOSPODINE, naš štitu ili *Adon je* naš štit, stih 11 – BDB 10 i BDB 171
 9. Bog (*Elohim*), stih 13 – BDB 43 (*Elohim*)
 10. o moja jakosti, stih 17 – BDB 738
 11. o Bože moja tvrđavo, stih 17 – isto kao #5.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 59:1-8

- ¹Oslobodi me od mojih neprijatelja, o moj Bože;
Postavi me *sigurno* na visinu daleko od onih koji se dižu protiv mene.
- ²Oslobodi me od onih koji čine nepravdu
I spasi me od čovjeka krvoprolića.
- ³Jer eto, oni su postavili zasjedu za moj život;
Okrutni ljudi započinju napad protiv mene,
Ne za moj prijestup niti za moj grijeh, o GOSPODINE,
- ⁴Jer nema krivnje *moje*, oni trče i postavljaju sebe protiv mene.
Pokreni se Ti da mi pomogneš, i vidi!
- ⁵Ti, o GOSPODINE Bože nebeskih vojska, Bože Izraela,
Probudi se da kazniš sve narode;
Nemoj biti milostiv prema ikojima *koji su* izdajnički u nepravdi. Selah.
- ⁶Oni se vraćaju navečer, oni zavijaju kao pas,
I idu okolo grada.
- ⁷Gle, oni bljuju i dalje svojim ustima;
Mačevi su na njihovim usnama,
Jer, *oni kažu*: “Tko čuje?”
- ⁸Ali Ti, o GOSPODINE, smiješ se njima;
Ti se rugaš svim narodima.

59:1-2 Zabilježite Psalam započinje s tri IMPERATIVA (molitveni zahtjevi za oslobođenje od neprijatelja):

1. oslobodi, stih 1 – BDB 664, KB 717, *Hiphil* IMPERATIV
2. oslobodi, stih 2 – isto kao #1
3. spasi, stih 2 – BDB 446, KB 448, *Hiphil* IMPERATIV, usp. Psalam 28:9; 31:16; 71:2; 86:2.16.

Oba su upotrijebljena u Psalmima 7:1; 22:20-21; 31:2-3.15-16; 33:16-17; 34:17-18, itd. To je ponavljana molitva za pomoć!

Zabilježite kako su označeni neprijatelji:

1. oni koji se dižu protiv mene

2. oni koji čine nepravdu
3. čovjek krvoprolića.

U ovome Psalmu neprijatelji su izgleda strani upadači:

1. kazniš sve narode, stih 5
2. idu okolo grada (tj. opsada), stih 6
3. bljuju i dalje ... mačevi, stih 7
4. YHWH se ruga svim narodima, stih 8
5. nemoj ih pogubiti kako moj narod ne bi zaboravio, stih 11
6. Bog vlada u Jakovu, do krajeva Zemlje, stih 13
7. idu okolo grada, stih 14 (vidjeti #2)
8. stih 15 slika je opsade.

59:3-4a U ovim stihovima jednina “mene” upućuje na neodređenoga /određenog vođu Izraela. Napad na njega napad je na zavjetni narod. Netko se pita jesu li su strani upadači imali pomoć iznutra.

Zabilježite autor brani svoju vlastitu pravednost tvrdnjom kako je on napadnut bez razloga (usp. stihovi 3c.4b). Neprijatelji napadaju zbog načina na koji je on povezan s Bogom Izraela (usp. Ps 2).

59:4b-5 Ova dva stiha povezana su s tri IMPERATIVA kojima se poziva na Božanstvo neka djeluje u oslobođenju:

1. pokreni se Ti, stih 4b – BDB 734, KB 802, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 7:6; 35:23; 44:23; 57:8 (tri puta); 73:20; 80:2; 108:2
2. vidi, stih 4b – BDB 906, KB 1157, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 9:13; 25:18.19; 80:14; 84:9; 119:153.159; 139:24
3. probudi se, stih 5 – BDB 884, KB 1098, *Hiphil* IMPERATIV, usp. Psalam 35:23; 44:23.

▣ **“da mi pomogneš”** Ovo je doslovno “da me susretneš”. Taj osobni vid ponovljen je u stihu 10a.

▣ **“o GOSPODINE Bože nebeskih vojska”** Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:1: Imena za Božanstvo.

▣ **“Nemoj biti milostiv”** Ovaj niječni GLAGOL (BDB 335, KB 334, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu) često je korišten u Psalmima (usp. Ps 4:1; 6:2; 9:13; 25:16; 26:11; 27:7; 30:10; 41:4.10; 51:1; 56:1; 57:1, itd.). Ovdje psalmist moli Boga neka ne pokaže milosrđe njegovim neprijateljima jer oni su izdajnički u nepravdi (usp. Ps 109:14; Iz 2:9; Jer 18:23).

59:6-7 Postoji nekoliko suvremenih engleskih prijevoda koji imaju stihove 6-7 kao kiticu i započinju novu kiticu kod stihova 8-10. Teško je znati kako podijeliti ovaj Psalm u logičke podjele.

Stihovi 6-7 opisuju neprijatelje kao:

1. pse koji zavijaju
2. pse koji idu uokolo:
 - a. metafora opsade (usp. 59:14-15)
 - b. metafora za njihovom neprestanom potragom za hranom (59:15)
3. bljuju ... mačevi, stih 7
4. ne boje se Boga (tj. “oni kažu: ‘Tko čuje?’”, usp. Job 22:13; Ps 10:4.11.13; 64:5; 73:11; 94:7; Iz 29:15; Ez 8:12). Oni su ili:
 - a. Izraelci praktički ateisti
 - b. pogani /idolopoklonici.

59:8 Stih 8 podsjeća me na:

1. Psalam 2:4
2. Psalam 37:13.

Ovaj stih izgleda zahtijeva da su neprijatelji pogani, poganski upadači (usp. stihovi 5.6.7.8.11.13.14.15).

GLAGOLI u stihu 8 su oba *Qal* IMPERFEKTI što govore o neprekidnome djelovanju (tj. YHWH se smije ... ruga se narodima u njihovoj nevjeri i nasilnim nasrtajima na Njegov narod).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 59:9-15

⁹*Zbog njegove snage ja ću čekati na Tebe,
Jer Bog je moja tvrđava.*

¹⁰*Moj Bog u Svojoj dobroti srest će mene;
Bog će me pustiti promatrati *pobjedonosno* moje dušmane.*

¹¹*Nemoj ih pogubiti, ili će moj narod zaboraviti;
Raštrkaj ih Svojom snagom, i obori ih,
O Gospodine, naš štitu.*

¹²*Radi grijeha njihovih usta i riječi njihovih usana,
Pusti ih neka čak budu uhvaćeni u svome ponosu,
I radi kletvi i laži što oni izgovaraju.*

¹³*Uništi ih u gnjevu, uništi ih da ne mogu postojati više;
Kako bi ljudi mogli znati da Bog vlada u Jakovu
Do krajeva zemlje.*

Selah.

¹⁴*Oni se vraćaju navečer, oni zavijaju kao pas,
I idu oko grada.*

¹⁵*Oni lutaju naokolo za hranu
I reže ako nisu zadovoljni.*

59:9-13 Postoji nekoliko naslova za Božanstvo. Vidjeti Okvirne uvide, C.

59:9

NASB	“njegove snage”
NKJV	“njegova Snaga”
NRSV, NJB, JPSOA	“moja snagu”
TEV	“tvoje snage”

UBS *Text Project* (str. 271) daje “moja snago” ocjenu “D” (velika sumnja). Ovo je vjerojatno temeljeno na istim riječima u stihu 18. To je naslov za Božanstvo.

▣

NASB	“ <i>Zbog njegove snage</i> ”
NKJV	“ <i>O Ti njegova Snaga</i> ”
NRSV, JPSOA	“ <i>O moja snago</i> ”
NJB, REB	“ <i>Moja snaga</i> ”
LXX	“ <i>O moj moćni</i> ”

Ja mislim kako je ovo još jedan naslov za Božanstvo (usp. Ps 21:1; 28:7.8; 59:17; 81:1; 118:14). To je usporedno s “Bog je moja tvrđava.”

▣ “**ja ću čekati na Tebe**” Ovaj GLAGOL (BDB 1036, KB 1581) je *Qal* KOHORTATIV, usp. Psalam 130:6. Psalmist žudi vidjeti Boga i biti s Njim!

59:10 Ovo je još jedan naslov za Boga (tj. “Bog moje dobrote”), NKJV ima “Moj milostiv Bog” a JPSOA ima “Moj vjeran Bog.”

▣ “**će me pustiti promatrati *pobjedonosno* moje dušmane**” Ovo je još jedan kulturološki idiom pobjede (usp. Ps 23:5; 54:7; 91:8; 92:11; 112:8; 118:7).

59:11 Ovaj je stih iznenađujući za mene. Podsjeća me o tome kako je Bog obitavao s hebrejskim plemenima nakon Jošua osvajanja obzidanih gradova. Svako pleme moralo je vojno osvojiti svoje vlastito područje od kanaanskih plemena. Bog to nije napravio za njih. Oni su morali djelovati u vjeri. On je ostavio neki otpor tako da bi oni mogli rasti u vjeri, u Njemu, i u samima sebi.

GLAGOLSKI oblici su:

1. nemoj ih pogubiti, stih 11 – BDB 246, KB 255, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
2. raštrkaj ih, stih 11 – BDB 631, KB 681, *Hiphil* IMPERATIV
3. obori ih, stih 11 – BDB 432, KB 434, *Hiphil* IMPERATIV
- 4-5. uništi ih, stih 13 – BDB 477, KB 476, *Piel* IMPERATIV (dva puta)
6. da ne mogu postojati više, stih 13 – BDB 34 II (bez GLAGOLA).

Ove zapovijedi moraju biti promijenjene stihom 11a. Moguće je da postoji pomutnja između “nemoj” (לֹא – BDB 39) i “*EP*” (אֵל, opće ime za Božanstvo u Drevnome Bliskom Istoku – BDB 42 II). To je pitanje od AB (str. 71).

▣ **“moj narod zaboraviti”** GLAGOL (BDB 1013, KB 1489, *Qal* IMPERFEKT) pojavljuje se također u Ponovljenome zakonu 8:11-20, gdje YHWH opominje Svoj narod neka ne misle kako je njihov napredak ili pobjeda zbog njih!

▣ **“naš štitu”** Ova slika ide unatrag na YHWH-in prvotni susret s Abrahamom i obećanja koja je On dao njemu i njegovu potomstvu (usp. Post 15:1; Pnz 33:29). To je ponavljano u Psalmima (usp. Ps 3:3; 5:12; 28:7; 115:9-11). To označava Boga kao zaštitnika!

59:12 “Pusti ih neka čak budu uhvaćeni u svome ponosu” – BDB 539, KB 530, *Niphal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu. Ljudski ponos i oholost je:

1. sržnost Pada
2. protivnost YHWH-i.

On to neće podnositi (usp. Iz 2:11-12; 5:15; 10:33; Sef 3:11). Kao biblijski primjer ljudskoga ponosa, zabilježite Posebnu temu u Psalmu 20:7: Hvastanje.

59:13 “Kako bi ljudi mogli znati da Bog vlada u Jakovu

Do krajeva zemlje” Ovaj sveopći dio ključan je u razumijevanju što Bog radi u našem svijetu (usp. Ps 2:8; 58:11; 67:7; 72:8,17; 96:13; 98:9; Iz 45:22; 49:6; 52:10; Jer 16:19; Mih 5:4; Mt 25:32). Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum.

▣ **“Selah”** Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2 i Uvod u Psalme, VII.

59:14-15 Ovo se povezuje unatrag na stihove 6-7. Stih 6 i stih 14 su podvostručeni refreni. Stihovi 7 i 15 oba su opisni izričaji o neprijateljima. Oni su opaki grabežljivci!

59:14

NASB, NRSV, JPSOA
NKJV

“zavijaju”
“urliču”

Ovaj korijen (BDB 534 II) može značiti:

1. prenočiti – BDB 533 I (ovo je MT naglašavanje, usp. Ps 55:7)
2. zavijaju – BDB 534 II.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 59:16-17

¹⁶Ali ja, ja ću pjevati o Tvojim jakosti;
Da, ja ću radosno pjevati o Tvojim dobroti ujutro,
Jer Ti si bio moja tvrđava

I utočište u danu moga jada.

¹⁷O moja jakosti, ja ću pjevati hvale Tebi;

Jer Bog je moja tvrđava, Bog koji mi pokazuje dobrotu.

59:16-17 Psalmist suprotstavlja (tj. “Ali ja”) svoj način života i pobude s njima:

1. ja ću pjevati o Tvojim jakosti, stih 16
2. ja ću radosno pjevati o Tvojim dobroti, stih 16
3. ja ću pjevati hvale Tebi, stih 17.

Razlog za ove pjesme hvale je YHWH koji je:

1. bio njegova tvrđava (BDB 960 I)
2. njegovo utočište (BDB 631) u danu jada, usp. Knjiga proroka Jeremije 16:19
3. njegova tvrđava (BDB 960 I), usp. Psalam 9:9; 59:9; 62:2.6
4. mu je pokazao dobrotu (BDB 338).

Nekoliko ključnih teoloških pojmova što opisuju YHWH-u ponovljeni su u ovome završetku.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Tko su neprijatelji? Zašto izgleda kako postoje dvije skupine?
2. Tvrdi li psalmist bezgrješnost u stihovima 3c.4a?
3. Što je slika iza “pokreni se” i “probudi se”?
4. Popišite sveopće dijelove u ovome Psalmu. Što oni podrazumijevaju?
5. Stih 11 izgleda zbunjujući. Zašto?

PSALAM 60

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Tužaljka nad porazom u bitci, i molitva za pomoć	hitna molitva za obnovljenu naklonost Božju	molitva za oslobođenje od narodnih neprijatelja	molitva za oslobođenje	narodna molitva nakon poraza
<u>MT</u> uvod Za zborovođu; prema Sushan Eduth. Miktam Davidov, poučni; kad se on borio s Aram Naharajimom i s Aram Sobeom, i kad se Joab vratio, i porazio dvanaest tisuća Edomaca u Slanoj dolini.				
60:1-5	60:1-3	60:1-3	60:1-5	60:1-2 60:3-4
	60:4-5	60:4-5		60:5
60:6-8	60:6-8	60:6-8	60:6-8	60:6 60:7 60:8
60:9-12	60:9-12	60:9-12	60:9-12	60:9-10 60:11-12

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnutna, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 60:1-5

¹O Bože, Ti si nas odbacio. Ti si nas razbio;
Ti si bio bijesan; o, obnovi nas.

²Ti si stvorio potres zemlje, Ti si je raskolio;
Ozdravi njene prijelome, jer ona tetura.

³Ti si učinio da Tvoj narod iskusi tegobu;
Ti si nam dao vina da pijemo što nas čini da posrćemo.

⁴Ti si dao stijeg onima koji se boje Tebe,
Da on može biti javno pokazan zbog istine.

Selah.

⁵Da Tvoji ljubljani mogu biti oslobođeni,
Spasi sa Svojom desnom rukom, i odgovori nam!

60:1-3 Ova kitica opisuje kako psalmist razumije svoj /Izraelov odnos s YHWH-om:

1. On nas je odbacio – BDB 276, KB 276, *Qal* PERFEKT, usp. Psalam 44:9.23; 74:1; 77:7; 108:11
2. On nas je razbio – BDB 829, KB 971, *Qal* PERFEKT, moguće povezano s pukotinom u obrambenome zidu
3. On je bio bijesan – BDB 60, KB 72, *Qal* PERFEKT
4. On je učinio da se njihova zemlja trese – BDB 950, KB 1271, *Hiphil* PERFEKT
5. On je učinio da se zemlja raskoli – BDB 822, KB 954, *Qal* PERFEKT, rijetka riječ, jedino ovdje i povezan oblik u Knjizi proroka Jeremije 22:14, gdje je prevedena “odrezao”
6. On je učinio da Njegov narod iskusi tegobu – BDB 906, KB 1157, *Hiphil* PERFEKT
7. On im je dao vino da piju (tj. uzrokuje pijanost i teturanje) – BDB 1052, KB 1639, *Hiphil* PERFEKT, čaša može biti za narode (usp. Jer 25:16-26), sad je dana zavjetnome narodu s istim učinkom (usp. Iz 51:17.22).

Zabilježite da su svi GLAGOLI PREREFEKTI, što označava ustaljeno stanje. U svjetlu ovoga psalmist moli neka Bog:

1. obnovi nas – BDB 996, KB 1427, *Polel* IMPERFEKT, usp. Psalam 80:3.7.19; 85:4; 126:1; Tužaljke 5:21
2. ozdravi (tj. “obnovi”, NIDOTTE, tom 3, str. 1163) zemlju – BDB 950, KB 1272, *Qal* IMPERATIV, usp. 2. Knjiga Ljetopisa 7:14; ovo može upućivati na pukotinu u zidu iz stiha 1b.

Mora biti izjavljeno da su svi od ovih molitvenih zahtjeva za Božju pomoć, zaštitu, oslobođenje temeljeni na vjeri i načinu života Njegova naroda (usp. 2. Ljet 6:37-39). Sva Božja obećanja (osim ono povezano s Mesijom i Njegovom službom) uvjetovana su (vidjeti Posebnu temu u Ps 25:10: Savez [ברית]).

POSEBNA TEMA: YHWH-ini ZAHTJEVI TEMELJEM SAVEZA O IZRAELU

YHWH-ini zahtjevi (BDB 981, KB 1371, *Qal* AKTIVNI PARTICIP) izrečeni su jasno u nizovima *Qal* INFINITIVNIH GRADA:

1. “bojati se GOSPODINA” – BDB 431, KB 432, usp. Ponovljeni zakon 4:29; 10:20
2. “hodati u svima Njegovim putovima” – BDB 229, KB 246, usp. Ponovljeni zakon 4:29
3. “ljubiti Ga” – BDB 12, KB 17, usp. Ponovljeni zakon 6:5; 10:15; vidjeti punu bilješku u 5:10
4. “služiti GOSPODINA tvoga Boga sa svim svojim srcem i sa svom svojom dušom” – BDB 712, KB 773, usp. Ponovljeni zakon 4:29; 6:5; 10:12; 11:13; 13:3; 26:16; 30:2.6.10
5. “držati GOSPODINOVE zapovijedi i Njegove odredbe” – BDB 1036, KB 1581.

Ovaj odlomak sličan je Knjizi proroka Miheja 6:6-8. Oba govore o vjeri koja utječe na dnevni život!

60:1 Odbacivanje od Boga (usp. stihovi 1.10) Njegova naroda (usp. stihovi 3.5) potresno je! Moramo zapamtiti da je Bog imao svrhu za Izraela. On je morao biti mehanizam za otkrivenje Božje naravi i svrha širom svijeta (vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum; usp. Ez 36:22-38). To zahtijeva vjernu poslušnost Savezu (usp. 1. Ljet 28:9). Zbog Pada Knjige Postanka 3 oni to nisu mogli biti; osuda je bila jedina mogućnost (usp. Lev 26; Pnz 27 - 30).

Izričaj “u Svojoj svetosti” u stihu 6 snažan je podsjetnik o Božjoj naravi kako On želi Svoj narod koji se mora oponašati i biti uzor za narode (vidjeti Posebnu temu u Ps 9:10b: Osobine Boga Izraelova).

Novi pristup bio ne neophodan. Ovaj novi pristup nazvan je “Novi savez” (usp. Jer 31:31-34), kojeg NZ razjašnjava kao Evandjelje Isusa Krista.

60:4-5 Za mene ovo bi morala biti odvojena kitica (usp. NKJV, NRSV). SUBJEKT se mijenja od stihova 1-3. Ova kitica opisuje YHWH-ina djelovanja u korist Izraela:

1. On je dao onima koji Ga štiju stijeg (BDB 651, tj. vidljiv znak ili način za naviještanje, usp. Izl 17:15; Iz 5:26; 11:12; 13:2; Ps 20:5); ovo može biti negativan (tj. pobjeći) ili pozitivan (tj. pridružiti se) izražaj
2. On ju želi javno pokazati kako bi navijestio Sebe (tj. istinu; hebrejski suglasnici טשק – mogu značiti “na gudalu” ili “istina”, BDB 905; UBS *Text Project* podupire “na gudalu” s ocjenom “B” [neka sumnja]); NRSV, NJB, NET Biblija, REB podupiru ovaj odabir ali NKJV i JPSOA imaju “istinu”. Riječ za “gudalo” ima dodani samoglasnik jedino ovdje. Naglasak izgleda mora biti da YHWH osigurava neku podršku Izraelu Svojom prisutnošću s njima u bitci.

60:4 “Selah” Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2 i Uvod u Psalme, VII.

60:5 “Tvoji ljubljeni” Ovaj PRIDJEV (BDB 391) upotrijebljen je o dragome u Pjesmi nad pjesmama (usp. Pjesma 1:2.4; 4:10; 5:1; 7:13). Ovdje je to upotrijebljeno o YHWH-inome zavjetnom narodu (usp. Jer 12:7). To je jak, strastven opis.

▣ Ovaj stih ima dva molitvena zahtjeva temeljena na 60:4:

1. spasi nas (MT; *Qere* “mene”) – BDB 446, KB 448, *Hiphil* IMPERATIV, tj. Svojim djelovanjima, usp. Psalm 3:7; 20:9
2. odgovori nam (MT, *Qere* “meni”) – BDB 772, KB 851, *Qal* IMPERATIV.

UBS *Text Project* (str. 277) daje “nas” iz MT-a ocjenu “C” (znatna sumnja). MNOŽINA je u stihovima 10 i 11.

▣ “Svojom desnom rukom” Ovo je hebrejski idiom za snagu i učinkovito djelovanje (usp. Izl 15:6; Ps 17:7; 44:3; 98:1; 108:6; 138:7; 139:10, vidjeti Posebnu temu u Ps 7:3-5: Ruka [slikovito prikazano iz Knjige proroka Ezekiel]).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 60:6-8

⁶Bog je govorio u Svojoj svetosti:

“Ja ću likovati, Ja ću razdijeliti Šekem i izmjeriti dolinu Sukot.

⁷Gilead je Moj, i Manaše je Moj;

Efrajim je isto tako kaciga Moje glave;

Juda je Moje žezlo.

⁸Moab je Moj umivaonik;

Nad Edomom Ja ću baciti Svoju cipelu;

Kliči glasno, o Filistejo, zbog Mene!”

60:6-8 Ova kitica veliča YHWH-inu suverenost (ili “svetost”, BDB 871) nad narodima (usp. Pnz 32:8). Ovi su stihovi ponovljeni u Psalmu 108:7-14, što znači da je to moglo biti dio liturgije. Može biti povezano s Knjigom Izlaska 15:14-17. Sâm YHWH govori (tj. “Bog je govorio” – BDB 180, KB 210, *Piel* PERFEKT):

1. Ja ću likovati – BDB 759, KB 831, *Qal* KOHORTATIV
2. Ja ću razdijeliti – BDB 323, KB 322, *Piel* KOHORTATIV
3. Ja ću izmjeriti – BDB 551, KB 547, *Piel* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu
- 4-5. “_____ je Moj”
6. “_____ je ... kaciga Moje glave”
7. “_____ je Moje žezlo”
8. “Nad _____ Ja ću baciti Svoju cipelu” (tj. idiom za prijezir)
9. “_____ Kliči glasno, ..., zbog Mene” (moguće bi trebalo biti: “nad Filistejom Ja ću klicati glasno”, kao Ps 108:9c).

Zabilježite kako su sva imena mjesta na područjima što je Jošua raspodijelio po plemenima:

1. jedan grad – Šekem
2. jedna dolina – dolina Sukot
3. jedno područje – Gilead
4. tri plemena – Manaše, Efrajim, Juda (za Judu kao žezlo vidjeti Post 49:10)
5. tri poražena kanaanska naroda – Moab, Edom, Filisteja.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 60:9-12

⁹Tko će me uvesti u opkoljeni grad?

Tko će me dovesti u Edom?

¹⁰Nisi li Ti Sâm, o Bože, odbacio nas?

I nećeš li Ti izići s našim vojskama, o Bože?

¹¹O daj nam pomoć protiv protivnika,

Jer oslobođenje od čovjeka je zaludu.

¹²S Bogom mi ćemo činiti junački,

I to je On koji će zgaziti naše protivnike.

60:9-12 Ova kitica govori o nemogućnosti vojnih pobjeda bez YHWH-ine pomoći i prisutnosti (tj. Sveti rat):

1. stih 9 postavlja vojno pitanje
2. stih 10 potvrđuje duhovnu stvarnost (tj. Sveti rat) da osim ako YHWH ne ide pred vojskom Izraela, pobjeda nije moguća, usp. Psalam 44:9; 108:11
3. stih 11 potvrđuje fizičku stvarnost da je pobjeda od ljudi uzaludna i prolazna
4. stih 12 potvrđuje da jedino s YHWH-om može biti pobjeda, usp. Ponovljeni zakon 20:1; 1. Knjiga o Samuelu 17:45.47; Psalam 20:7; 22:16-17; 44:1-3.5-7; 146:3; Knjiga proroka Zaharije 4:6. Ovo je upućivanje na pobjedu Božjih svrha u Izraelu kao svjetlo narodima, ne samo osvajača.

Čitav naglasak ovih tvrdnji jeste pitanje stiha 10: “Nisi li Ti Sâm, o Bože, odbacio nas?” Ukoliko On ne daje pomoć nema nade (stih 11b). Ako ju On daje, bit će pobjede (stih 12), oboje za Božju svrhu (vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum) te Izraelove sigurnosti i mira.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Čitajte Psalam i pokušajte ga podijeliti na subjekte, glavne teme. Mislite li da su stihovi 1-3 i stihovi 4-5 odvojene teme?
2. Što je teološka svrha stihova 6-8? Zašto je ona ponovljena u Psalmu 108?
3. Stih 8 ima nekoliko negativnih slika. Objasnite ih.
4. Što je glavna teološka istina stihova 9-12?

PSALAM 61

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
pouzdanje u Božju zaštitu	sigurnost Božje vječne zaštite	molitva za zaštitu	molitva za zaštitu	molitva izgnanika
<u>MT uvod</u> Za zborovođu; na žičanom glazbalu. <i>Psalam</i> Davidov.				
61:1-4	61:1-2 61:3-7	61:1-2 61:3-5	61:1-2 61:3 61:4-5	61:1-2 61:3-5
61:5-8		61:6-7 61:8	61:6-7 61:8	61:6-7 61:8

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitajte kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovo je očito kraljevski Psalam (usp. stih 6). Kako se Bog bavi s kraljem predstavlja kako se On bavi s narodom (usp. stih 5).
- B. Prvo, stih 2 izgleda podrazumijeva izgnanstvo ali ostatak Psalma ne podupire ovo. Prema tome, stih 2a mora biti metafora o kraljevome osjećaju duhovnoga otuđenja.
- C. Ovaj Psalam ima nekoliko znamenitih slika o Bogu:
1. stijena što je viša nego ja
 2. Ti si bio utočište za mene
 3. Ti si bio kula jakosti
 4. pusti me obitavati u Tvome šatoru zauvijek
 5. pusti mi uzeti utočište u zaklonu Tvojih krila.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 61:1-4

- ¹Čuj moj plač, o Bože;
Obazri se na moju molitvu.
²Od kraja zemlje ja zovem Tebe kad je moje srce klonulo;
Vodi me k stijeni što je viša nego ja.
³Jer Ti si bio utočište za mene,
Kula jakosti protiv neprijatelja.
⁴Pusti me obitavati u Tvome šatoru zauvijek;
Pusti mi uzeti utočište u zaklonu Tvojih krila. Selah.

61:1 Ovaj Psalam započinju dva usporedna IMPERATIVNA ZAHTEJEVA (usp. Ps 86:6; Iz 28:23; 49:1; 51:4; Jer 18:19; Dn 9:19; Hoš 5:1):

1. čuj moj plač – BDB 1033, KB 1570, *Qal* IMPERATIV
2. obazri se na moju molitvu – BDB 904, KB 1151, *Hiphil* IMPERATIV.

U stihu 2 psalmist kaže: “Od kraja zemlje ja zovem Tebe”. Ovo zvuči kao molitva izgnane osobe ali ostatak Psalma ne podupire to. Prema tome, to mora biti slika osjećaja otuđenja u njegovu korist.

Riječ “zemlje” može, u ovome okviru, biti razumljivo kao “država” (tj. Obećana zemlja /država), vidjeti Posebnu temu u Psalmu 2:2: Kopno, država, Zemlja. Riječi imaju značenje jedino u okviru!

AB razumije da izričaj upućuje na *Šeol* (str. 84). Ovo je temeljeno na ugaritskim usporednicama. Ako je tako, psalmist se suočio sa smrću, ne samo s obeshrabrenjem.

▣ “plač” “Plač” (BDB 943) može uputiti na krikove radosti ili, kao ovdje, plač za pomoć i zaštitu (usp. Ps 17:1; 88:2; 106:44; 119:169; 142:6).

61:2 “(k) stijeni što je viša nego ja” Naslov, “stijena” odražava dva hebrejska korijena (BDB 849 and 700 I). Prvi naslov (BDB 849) pojavljuje se u Ponovljenome zakonu 32:4.15.18.30.31. Zabilježite kako je to izraženo:

1. Stijena – Ponovljeni zakon 32:4.15.18.30.31
2. Stijena njegova spasenja – Ponovljeni zakon 32:15; 2. Knjiga o Samuelu 22:47; Psalm 89:26; 95:1
3. Stijena koja te začela – Ponovljeni zakon 32:18
4. njihova Stijena ih je prodala – Ponovljeni zakon 32:30
5. njihova stijena nije kao naša Stijena – Ponovljeni zakon 32:31
6. ne postoji Stijena kao naš Bog – 1. Knjiga o Samuelu 2:2
7. YHWH je moja Stijena i moja Utvrda i moj Osloboditelj – Psalm 18:2; 31:3; 71:3; 94:22
8. moj Bog, moja Stijena, u kome nalazim utočište – Psalm 18:2; 28:1; Knjiga proroka Izaije 17:10
9. tko je stijena, osim našega Boga – Psalm 18:31
10. YHWH živi, i blagoslovljena budi moja Stijena – Psalm 18:46

11. moja Stijena i moj Iskupitelj – Psalam 19:14
12. moja Stijena (BDB 700 I) – Psalam 42:9
13. moja Stijena i nema nepravdnosti u Njemu – Psalam 92:15
14. blagoslovljen od YHWH, moje Stijene – Psalam 144:1
15. YHWH vječna Stijena – Knjiga proroka Izaije 26:4
16. gori YHWH-inoj, Stijeni Izraela – Knjiga proroka Izaije 30:29
17. ima li ikoja druga Stijena? – Knjiga proroka Izaije 44:8.

BDB 700 I nalazi se samo u Psalmu 18:2; 42:9. To doslovno znači “stjenovita litica”, ali to je istoznačnica od BDB 849 (oboje upotrijebljeno u Ps 18:2).

Ova slika ima nekoliko mogućih podrijetla:

1. temelji planina ili stupovi povezani sa stvaranjem
2. mjesto YHWH-ina davanja Zakona Izraelu
3. Hram na gori Morija
4. jakost i trajnost fizičkih planina
5. planine su najviši vrh, najbliže Nebu gdje Bog obitava.

▣ “**viša nego ja**” Ovo može značiti nekoliko stvari:

1. stijena što osigurava spasenje i zaštitu što psalmist sâm ne može osigurati
2. stijena na koju se on nije kadar popeti ili moguće razumjeti (tj. Božja trajnost)
3. oprečje između Božjega uzvišenog mjesta i psalmistova mjesta obeshrabrenja (tj. kad je moje srce klonulo).

LXX i Pešita imaju: “Ti si me postavio na stijenu”.

61:3 Većina slike korištene za opis Boga ima vojne suzvuke:

1. utočište povezano sa zaklonom u 2. Knjizi o Samuelu 22:31; Psalmu 18:31; Izrekama 30:5
2. utočište povezano s utvrdom u Psalmu 59:16
3. ovdje utočište povezano s “kula jakosti” (usp. Izr 18:10) u Psalmu 62:7: “stijena moje jakosti”.

61:4 Stih 4 ima dva KOHORTATIVNA GLAGOLA:

1. pusti me obitavati u Tvome šatoru – BDB 157, KB 184, *Qal* KOHORTATIV, usp. Psalam 27:5; 31:20; 32:7
2. pusti mi uzeti utočište u zaklonu Tvojih krila – BDB 340, KB 337, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u KOHORTATIVNOME smislu (vidjeti Posebnu temu u Ps 5:11-12: Sjena kao metafora za zaštitu i brigu).

Kao što stih 3 ima vojnu sliku, stih 4 ima sliku povezanu s Hramom ili moguće sa “stijeni” u stihu 2. Slika stiha 4a također je nađena u Psalmu 23:6; 27:4.

Pojam “zauvijek” je MNOŽINA, što naglašava zamisao (vidjeti Posebnu temu u Ps 9:5: Zauvijek [*`olam*]). Ja mislim da u ovome SZ-nome okviru, okviru Mudrosne književnosti to označava sretan, dug život u hramu zajedništva (tj. šator) s YHWH-om (usp. Ps 23:6).

▣ “**u zaklonu Tvojih krila**” Ovo je ženska slika o Bogu kao zaštitničkoj ptici majci (usp. Mt 23:37; Lk 13:34). Vidjeti bilješke u Psalmu 17:8 i Posebnu temu u Psalmu 5:11-12: Sjena kao metafora za zaštitu i brigu.

▣ “**Selah**” Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2 i Uvodu u Psalme, VII.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 61:5-8

- ⁵Jer Ti si čuo moje zavjete, o Bože;
Ti si dao *meni* baštinu onih koji se boje Tvoga imena.
- ⁶Ti ćeš produžiti kraljev život;
Njegove godine bit će kao mnogo naraštaja.
- ⁷On će prebivati pred Bogom zauvijek;
Postavi dobrotu i istinu da one mogu čuvati njega.
- ⁸Tako ja ću pjevati hvalu Tvome imenu zauvijek,
Da mogu ispuniti svoje zavjete dan za danom.

61:5-8 Ova je kitica povezana s kraljem kao predstavnikom YHWH-inoga zavjetnog naroda:

1. kralj je učinio zavjete (tj. obećanja vjere) YHWH-i
2. YHWH je dao njemu /Izraelu zemlju (tj. baštinu, usp. Post15:12-21) Kanaana onima koji Ga se boje
3. YHWH će produžiti kraljev život (zabilježite hiperbole za kralja)
4. kralj će sjediti ustoličen pred Bogom zauvijek (očito “zauvijek” nije vječnost nego produljeni dani). Budite pozorni kod čitanja NZ-ne razvijene teologije koja se vraća unatrag na hebrejske pojmove (hiperbola za kralja)
5. YHWH postavlja (BDB 584, KB 599, *Piel* IMPERATIV, molitveni zahtjev) dobrotu i istinu (poosobljeni posrednici, usp. Ps 40:11; 57:3; 89:14, “dobrotu i milosrđe” u Ps 23:6, “svjetlo” i “istina” u Ps 43:3). Ova ista zamisao izrečena je u Izrekama 20:28. Podržati kralja jeste podržati Izraela.

61:5 NIDOTTE, tom 2, str. 531, ima dobar osvrt o “onih koji se boje Tvoga imena”. Oni predstavljaju vjerne sljedbenike (usp. Ps 15:4; 25:12.14; 103:11.13; 118:4). NIDOTTE dodaje popis blago različitih oblika:

1. onih koji se boje Tebe – Psalam 31:19
2. onih koji se boje Njega – Psalam 34:7
3. onih koji se boje Tvoga Imena – Psalam 61:5
4. onih koji se boje Boga – Psalam 66:16.

61:8 Zbog Božje dobrote prema kralju i Izraelu, kralj će pjevati hvale (BDB 274, KB 273, *Piel* KOHORTATIV) Njemu.

Ponovno uporaba “zauvijek” mora biti vidljiva kao metafora duge, uspješne kraljevine. Kraljeva obećanja vjere (“zavjete”) su prihvaćena, učinjena, i ispunjena u Hramu. Ovo zadnje slično je Psalmu 30:13, čime se obilježava postavljeni obred (tj. prinos zahvale) ili liturgija (povezana s prinosom, usp. Ps 7:17).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Je li ovaj Psalam tužaljka pojedinca ili kraljevska tužaljka?
2. Objasnite izričaj “Od kraja zemlje”. Je li pisac bio u izgnanstvu?
3. Podrazumijeva li stih 4 vječni život? (usp. stih 7) Je li ovo Mesijanski Psalam?
4. Odredite “zavjet” kao što je upotrijebljen u ovome Psalmu. (usp. stihovi 5.8)

PSALAM 62

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Bog Sâm utočište od izdaje <u>MT uvod</u> Za zborovođu; prema Jedutunu. Psalam Davidov.	spokojna odluka čekanja na Božje spasenje	pouzdanje u Božju zaštitu	pouzdanje u Božju zaštitu	uzdanje u Sâmoga Boga
62:1-2	62:1-2	62:1-2	62:1-2	62:1-2
62:3-4	62:3-4	62:3-4	62:3-4	62:3-4
62:5-8	62:5-7	62:5-7	62:5-7	62:5-7b 62:7c-8
	62:8	62:8	62:8	
62:9-10	62:9-10	62:9-10	62:9-10	62:9 62:10
62:11-12	62:11-12	62:11-12	62:11-12	62:11-12

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 62:1-2

¹Moja duša čeka u tišini na Boga jedinog;
 Od Njega je moje spasenje.
²On jedini je moja stijena i moje spasenje,
 Moja utvrda; ja neću biti uvelike potresen.

62:1-2 Ova kitica opisuje Boga na kojega psalmist čeka u tišini (zabilježite kako su stihovi 1-2 gotovo isti kao stihovi 5-6). On čeka strpljivo na Boga da djeluje u njegovu korist (usp. Ps 131:2):

1. od Boga je njegovo spasenje (BDB 447), stih 1
2. Bog jedini je njegova stijena (BDB 849), stihovi 2.6, vidjeti bilješku u Psalmu 61:2
3. Bog jedini je njegovo spasenje, stihovi 2.6
4. Bog je utvrda, stih 2.

Zbog ovoga Boga, on neće biti potresen (BDB 556, KB 555, *Niphal* IMPERFEKT, usp. stih 6). Izričaj u stihu 1 ponovljen je u stihu 6 ali stih 1 dodao je pojam “uvelike”. TEV, NRSV, i JPSOA to prevode kao “nikad”.

62:1 “jedinog” Ovaj PRIDJEV (BDB 36) pojavljuje se prvi u MT-u u stihovima 1.2.4.5.6.10 zbog naglaska i književnoga načina spajanja Psalma. Postoji isključivost u vjernome načinu života i grješnome načinu života (usp. 62:4.9). JPSOA prevodi to kao “istinskoga”. NKJV prevodi samo prvo pojavljivanje kao “istinskoga”.

▣ “duša” Ovo je *nefeš* (BDB 659) što obilježava čitavu osobu. Vidjeti bilješke u Psalmima 13:2 i 16:9.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 62:3-4

³Kako dugo ćete vi napadati čovjeka,
 Da možete ubiti njega, svi vi,
 Kao nakošeni zid, kao klimavu ogradu?
⁴Oni su se savjetovali jedino da ga obore s njegova visokog položaja;
 Oni uživaju u lažnosti;
 Oni blagoslivljaju sa svojim ustima,
 Ali u sebi oni proklinju. Selah.

62:3-4 Ova kitica opisuje nevjerne protivnike:

1. oni napadaju (doslovno dovikuju) – BDB 223, KB 243, *Polel* IMPERFEKT, MNOŽINA; ovaj GLAGOL nađen je jedino ovdje u SZ-u a značenje je izvedeno od arapskoga korijena
2. oni pokušavaju ubiti (doslovno razbiti) – BDB 953, KB 1283, *Pual* IMPERFEKT; NET Biblija misli da bi GLAGOL trebao biti *Piel*: “svi vi ste ubojice” (str. 927)
3. oni su kao (nekoliko engleskih prijevoda upućuju stih 3c na psalmistu; NRSV, TEV, NJB, JPSOA, REB):
 - a. nakošen zid – BDB 639, KB 692, *Qal* PASIVNI PARTICIP
 - b. klimava ograda – BDB 190, KB 218, *Qal* PASIVNI PARTICIP
4. oni savjetuju (BDB 419, KB 421, *Qal* PERFEKT) samo da nekoga obore s njegova visokog položaja – BDB 632, KB 673, *Hiphil* INFINITIVNA GRAĐA
5. oni uživaju u lažnosti – BDB 953, KB 1280, *Qal* IMPERFEKT
6. oni blagoslivljaju (BDB 138, KB 159, *Piel* IMPERFEKT) sa svojim ustima ali u sebi proklinju – BDB 886, KB 1103, *Piel* IMPERFEKT; netko se pita ako Jakovljeva poslanica 3:10 proizlazi iz ovoga.

Po njihovim plodovima (Mt 7:16-20) i riječima (Mt 12:34-37) vi ćete ih poznati.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 62:5-8

⁵Moja duša, čeka u tišini na Boga jedino,
 Jer moja nada je od Njega.
⁶On jedini je moja stijena i moje spasenje,
 Moja utvrda; ja neću biti potresen.

**⁷Na Bogu moje spasenje i moja slava počiva;
Stijena moje jakosti, moje utočište je u Bogu.
⁸Pouzđajte se u Njega u svim vremenima, o narode;
Izlijte svoje srce pred Njim;
Bog je utočište za nas.**

Selah.

62:5-8 Prva dva stiha gotovo su točno ista kao 62:1-2. Psalmist opisuje svoja djelovanja kao vjernoga sljedbenika uspoređujući ih s nevjernim sljedbenicima:

1. on *počiva* u Božjemu spasenju i slavi (“časti”, BDB 458)
2. on *počiva* (pretpostavljeno) na Bogu kao svojoj stijeni i jakosti
3. on čini Boga svojim utočištem.

Stih 8 mijenja od pojedinačnoga žarišta na skupno žarište (nekoliko engleskih prijevoda čini to odvojenom kiticom). On započinje s dva IMPERATIVA naslovljavajući zajednicu vjernih sljedbenika:

1. pouzđajte se u Njega u svim vremenima – BDB 105, KB 120, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 37:3.5; 52:8; Knjiga proroka Izaije 26:4. Težak dio je izričaj: “u svim vremenima”, ali to je ključ za stvarni mir i pouzdanje (usp. Ps 34:1)
2. izlijte svoje srce pred Njim – BDB 1049, KB 1629, *Qal* IMPERATIV, usp. 1. Knjiga o Samuelu 1:15; Tužaljke 2:19 (tj. budite iskreni o svojim osjećajima i poteškoćama kad se molite Bogu; ovo je upravo suprotno od “tišini” stihova 1 i 5. Stihovi 1 i 5 čekaju Boga da djeluje nakon molitve a stih 8 je poziv na molitvu)
3. Bog je naše utočište – Bog nije samo izvor /mjesto sigurnosti pojedinca, On je izvor /mjesto sigurnosti vjere zajednice!

▣ “Selah” Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2; tako i Uvodu u Psalme, VII.

62:5 “na Boga” U stihu 1 ovaj je prijevod ispravan ali ovdje postoji dodani početni *lamed* (bez PRIJEDLOGA), koji je posebno naglašen: “Bog Sâm”.

▣ IMPERATIV Ovaj “biti tiho” (BDB 198, KB 226, *Qal* IMPERATIV) upotrijebljen je na mjestu gdje je IMENICA (BDB 189) upotrijebljena u stihu 1.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 62:9-10

**⁹Niskih ljudi stupanj samo je ništavnost i ljudi časti su laž;
Na tezuljama oni se penju;
Oni su zajedno lakši nego dašak.
¹⁰Nemoj se pouzdati u ugnjetavanje
I nemoj se uzaludno nadati u otimačinu;
Ako se bogatstva uvećavaju, nemoj da tvoje srce prione uz njih.**

62:9-10 Ova katica naslovljava sve ljude iz različitih društvenih stupnjeva (tj. niski stupanj ... čast). Bez vjere /pouzdanja u Boga oni su ništavnost (BDB 210 I) i laži (BDB 469). MT ima “sinovi čovječiji” dva puta. Prijevodi dobivaju “niski stupanj” i “čast” iz sličnoga izričaja u Psalmu 49:2. JPSOA ima: “Ljudi su puki dah; smrtnici (BDB 35), opsjena”, što odbacuje poveznicu na Psalam 49:2 kao usporednicu i tumači “sinovi Adamovi” (BDB 9) i “sinovi od *Ish*” kao usporednicu i upućuju na sve ljude. Za mene izgleda stih 10 upućuje na izrabljivanje siromašnih i nemoćnih od društvene elite Izraela, a Psalam 49 mogao bi biti dobra usporednica.

Druga izjava koristi sliku trgovačkih tezulja. U hebrejskome ono što je teško je cjenjenije /vrjednije; ono što je lagano (tj. dašak, BDB 210 I upotrijebljeno dva puta) je nečasno.

Stih 10 ima tri JUSIVA što upozoravaju nevjerne sljedbenike:

1. nemoj se pouzdati u ugnjetavanje – BDB 105, KB 120, *Qal* IMPERFEKT NEGATIVAN upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
2. nemoj se uzaludno nadati u otimačinu – BDB 211, KB 236, *Qal* IMPERFEKT NEGATIVAN upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
3. nemoj prijanjati svoje srce na uvećavanje bogatstvo – BDB 1011, KB 1483, *Qal* IMPERFEKT NEGATIVAN upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu.

Temeljeno na ovoj kitici i 62:4, naslovljeni ljudi su članovi izraelske elitne klase (tj. građanska, vojna, trgovačka).

62:9 “ništavnost... dašak” Ovo su oba prijevoda hebrejskoga pojma (BDB 210 I). To je jedan od dva ključna pojma u Knjizi Propovjednika. Vidjeti moje bilješke o riječi u Propovjedniku 1:2 online na www.freebiblecommentary.org.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 62:11-12

¹¹**Jednom Bog je govorio;**

Za dvoje ja sam čuo ovo:

Da snaga pripada Bogu;

¹²**I dobrota je Tvoja, o Gospodine,**

Jer Ti nagrađuješ čovjeka prema njegovu radu.

62:11-12 Ova zadnja kitica naslovljava teološko pitanje o tome kakvo je to nepravedno napredovanje (usp. Job; Ps 37 i 73). Mojsijeovski Zakon pripisuje bogatstvo, zdravlje, i uspjeh poslušnosti Savezu (usp. Lev 26; Pnz 27 - 30). Ova “dva puta” (usp. Ps 1; Pnz 30:15.19) također tvrdi isto. Međutim, u stvarnosti, često su imućnici izrabljivački, pohlepni, okrutni, zaplotnjački manipulatori koji utjelovljuju sržnost Pada: više i više za mene pod svaku cijenu!

Mi živimo u nepoštenome svijetu. Bog je obećao da će ga ispraviti. Postoji Sudnji dan. Jednoga dana mi ćemo žeti ono što smo sijali (usp. Job 34:11; Ps 28:4; Izr 24:12; Prop 12:14; Jer 17:10; 32:19; Mt 16:27; 25:31-46; Rim 2:6; 14:12; 1. Kor 3:8; 2. Kor 5:10; Gal 6:7-10; 2. Tim 4:14; 1. Pt 1:17; Otk 2:23; 20:12; 22:12)! Knjiga što mi je pomogla u ovome području je od Hannah Whithall Smitha *The Christian's Secret of a Happy Life*.

62:11 Ovo je idiom za dobro poznatu, često izraženu, istinu u tri dijela (tj. snaga, odanost Savezu, i naknada). Zbog Pada, neki će ljudi iskusiti YHWH-inu snagu; neki Njegovu dobrotu! Naša djelovanja pokazuju tko naš Otac jeste!

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Kako su stihovi 1 i 5 drukčiji od stiha 8?
2. Na koga upućuje stih 3c?
3. Zašto bi stih 8 morao biti odvojena kitica?
4. Koga naslovljava stih 9? Kako je on povezan na Psalam 49:2?
5. Popišite glavne teme o onome što je Bog govorio i što je psalmist čuo nekoliko puta.

PSALAM 63

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
žedna duša zadovoljna u Bogu	radost u zajedništvu Božjem	molitva za oslobođenje od osobnih neprijatelja	čeznutljivost za Bogom	žudnja za Bogom
<u>MT</u> uvod Psalam Davidov, kad je on bio u Judejskoj pustinji				
63:1-5	63:1-2 63:3-5	63:1-4 63:5-8	63:1-5	63:1-2 63:3-5
63:6-8	63:6-8	63:6-8	63:6-8	63:6-8
63:9-11	63:9-11	63:9-11	63:9-11	63:9-11

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Iznenađujuće ovaj Psalam nema IMPERATIVA, JUSIVA, ili KOHORTATIVA.
- B. Ovaj Psalam ne upozorava druge nego opisuje osobnu traganje za dubokim, osobnim odnosom s Bogom (usp. Ps 42:1-4).
- C. Kao u toliko mnogo Psalama postoji vid napetosti s neprijateljima (usp. stihovi 9-11). Zbog stiha 11, ovo odražava misli kralja, tako one mogu biti:
 1. tuđinci
 2. nevjerni Izraelci.
- D. Stih 11a ne čini automatski ovaj Psalam kraljevskim Psalmom; vidjeti bilješku u 63:9-11 za mogućnosti.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 63:1-5

- ¹O Bože, Ti si moj Bog; ja ću tražiti Tebe usrdno;
Moja duša žeda za Tobom, moje tijelo žudi za Tobom,
U suhoj i iscrpljenoj zemlji gdje nema vode.
- ²Otamo ja sam Tebe vidio u svetištu,
Gledao Tvoju silu i Tvoju slavu.
- ³Jer Tvoja dobrota bolja je nego život,
Moje usne hvalit će Tebe.
- ⁴Tako ja ću blagoslivljati Tebe sve dok živim;
Ja ću podići svoje ruke u Tvoje ime.
- ⁵Moja duša je zadovoljna kao s moždinom i salom,
I moja usta prinose hvale s radosnim usnama.

63:1-5 U ovoj kitici psalmist opisuje kako on osjeća o Bogu (stih 1, *Elohim* i *El*, vidjeti Posebnu temu u Ps 1:1: Imena za Božanstvo):

1. on traži Njega usrdno (doslovno “promatrati rano”) – BDB 1007, KB 1465, *Piel* IMPERFEKT (usp. Ps 78:34; Izr 7:15; 8:17; 13:24; Iz 26:9; Hoš 5:15); isti korijen je oblik IMENICE za “svitanje” (usp. Ps 57:8)
2. njegova duša (doslovno *nefeš*, BDB 659) žeda za Bogom – BDB 854, KB 1032, *Qal* PERFEKT (usp. Ps 42:2; 84:2; Mt 5:6)
3. njegovo tijelo (BDB 142) žudi (doslovno “gine”) za Bogom – BDB 484, KB 480, *Qal* PERFEKT; jedino ovdje u SZ-u; iz arapskoga korijena “biti blijeda lica”
4. on opisuje svoje žedanje i malaksanje kao uzrokom bivanja u suhoj i iscrpljenoj zemlji gdje nema vode (usp. Ps 143:6); Bog je često opisan kao izvor “žive vode” (usp. Iz 12:3; 44:3; 55:1; Jer 2:13; 17:13; Iv 4:10; 7:37-38; Otk 21:6; 22:17).

Ovo gorljivo traženje za Bogom u suhoj zemlji uzrokovano je zbog osvježene radosti za koju je on znao ranije kad je štovao u Hramu (stih 2):

1. promatrao je Boga u Svetištu (doslovno “u svetosti”, usp. Ps 60:6; 89:35; 102:19) – BDB 302, KB 301, *Qal* PERFEKT; ova riječ može značiti Svetište ali to ovdje ne znači neophodno; ja ne mislim da ovaj redak poezije zahtijeva osobu u izgnanstvu; AB (str. 97) čak predlaže “nebesko svetište” u stihu 5 i “vječni život” u stihu 4
2. vidjeti Njegovu silu – BDB 906, KB 1157, *Qal* INFINITIVNA GRAĐA (usp. Ps 59:17; 62:11)
3. vidjeti Njegovu slavu – BDB GLAGOL gore pretpostavljen (dvostruki OBJEKT).

Točno jasno kako su sila i slava bili očitovani nije izjavljeno ali budući je riječ “slavu” upotrijebljena o *Šekina* slavi (tj. oblak) tijekom lutanja pustinjom (usp. Izl 16:7.10; 24:16.17; 40:34.35; Lev 9:6.23; Br 14:10; 16:19; 17:7.10; 20:6), moguće se nešto kao u 1. Knjizi o Kraljevima 8:11 dogodilo ponovno (druga mogućnost je viđenje Sâmoga Boga, kao u Iz 6 ili Ez 1; 10).

63:3-5 Ovi stihovi opisuju kako psalmist hvali Boga jer je On dobrota (vidjeti Posebnu temu u Ps 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota [*hesed*]) bolja nego život:

1. njegove će usne hvaliti Boga – BDB 986 II, KB 1387, *Piel* IMPERFEKT
2. on će blagoslivljati Boga sve dok je živ – BDB 138, KB 159, *Piel* IMPERFEKT
3. on će podići svoje ruke – BDB 669, KB 724, *Qal* IMPERFEKT
4. njegova je duša zadovoljna – BDB 959, KB 1302, *Qal* IMPERFEKT, usp. Psalam 36:8
5. njegova usta prinose hvale s radosnim usnama – BDB 237 II, KB 248, *Piel* IMPERFEKT.

63:4 “podići ... ruke” Vidjeti bilješku u Psalmu 28:2.

▣ **“u Tvoje ime”** Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 5:11-12: “Ime” YHWH.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 63:6-8

⁶Kad se sjetim Tebe na svome krevetu,
Ja promišljam o Tebi u noćnim bdijenjima,
⁷Jer Ti si bio moja pomoć,
I u sjeni Tvojih krila ja pjevam radosnom.
⁸Moja duša privija se k Tebi;
Tvoja desna ruka podupire me.

63:6-8 Ova kitica nastavlja psalmistovo odražavanje Božje dobrostivosti i skrbi:

1. on se sjeća Boga kad spava – BDB 269, KB 269, *Qal* PERFEKT, usp. Ponovljeni zakon 6:6-9; Psalam 119:15.48.97.99
2. on promišlja o Bogu noću – BDB 211 I, KB 237, *Qal* IMPERFEKT, usp. Psalam 4:4
3. Bog je bio njegova pomoć (BDB 740 I) – BDB 224, KB 243, *Qal* PERFEKT, usp. Psalam 27:9
4. on je zaštićen (u sjeni Božjih krila) i pjeva radosno – BDB 943, KB 1247; *Piel* IMPERFEKT
5. on (doslovno *nefeš*) se privija k Bogu – BDB 179, KB 209, *Qal* PERFEKT, usp. Knjiga Postanka 2:24; Ruta 1:14; 2. Kraljevima 18:6
6. Božja desna ruka ga podržava – BDB 1069, KB 1751, *Qal* PERFEKT, usp. Psalam 18:35; 41:12.

Zabilježite kako #5 i #6 odražavaju obje strane zavjetnoga odnosa. On traži odabire i djelovanja i od Boga i od ljudi.

63:7 “u sjeni Tvojih krila” Vidjeti bilješku u Psalmu 17:8 i Posebnu temu u Psalmu 5:11-12: Sjena kao metafora za zaštitu i brigu.

63:8 “desna ruka” Vidjeti bilješku u Psalmu 18:35 i Posebnu temu u Psalmu 7:3-5: Ruka (slikovito prikazano iz Knjige proroka Ezekijela).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 63:9-11

⁹A oni koji traže moj život da ga unište,
Sići će u dubine zemlje.
¹⁰Oni će biti predani snazi mača;
Oni će biti plijen za lisice.
¹¹A kralj će se radovati u Bogu;
Svatko tko se zaklinje Njime slavit će,
Jer usta onih koji govore laži bit će začepljena.

63:9-11 Kao što se često događa u Psalmima, kitica je naslovljena na psalmistove neprijatelje. U ovome je posebice spomenut jedan “kralj”. Ovo može značiti:

1. kralj je psalmist
2. psalmist naslovljava poteškoće kralja s kojima se suočio i izražava da on zna kako bi se kralj mogao osjećati (usp. stih 11a)
3. to je književna tehnika povezivanja Psalama pojedinca na Psalme zajednice (usp. stih 11b).

Ovo su izjave o neprijateljima (tj. onima koji traže njegov život da ga unište i, time, Izraela:

1. oni će sići u dubine Zemlje (tj. Jamu, *Šeol*, grob, vidjeti Posebnu temu u Ps 1:6: Gdje su mrtvi?).
U SZ-u svi ljudi idu u *Šeol*, kao što vi ljudi idu u *Had* u NZ-u kako bi čekali Dan suda.
Moguće da je “najniži dio” predstavljao prebivalište nevjernoga sljedbenika i pogana
2. oni će biti izručeni snazi mača – BDB 620, KB 669, *Hiphil* IMPERFEKT
3. oni će biti plijen za lisice (tj. bez primjerenoga ukopa)
4. usta onih koji govore laži bit će začepljena – BDB 698, KB 55, *Niphal* IMPERFEKT.

Zbog ovoga:

1. kralj će se radovati u Bogu – BDB 970, KB 1333, *Qal* IMPERFEKT
2. svatko tko se zaklinje Njime (BDB 989, KB 1396, *Niphal* PARTICIP) slavit će – BDB 237, KB 248, *Hithpael* IMPERFEKT, usp. Knjiga proroka Izaije 48:1; 65:16.

Pravo i istina i vjera prevladat će na kraju zbog naravi i svrha Božjih!

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Kako je ovaj Psalam sličan Psalmu 42?
2. Je li psalmist bio u izgnanstvu? Zašto ili zašto ne?
3. Na što upućuje stih 2b?
4. Što mislite gdje se događaju stihovi 3-5?
5. Tko su neprijatelji iz stihova 9-10?
6. Je li ovo kraljevski Psalam? Zašto ili zašto ne?

PSALAM 64

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
molitva za oslobođenje od tajnih neprijatelja	potlačeni od pokvarenih ali raduju se u GOSPODINU	molitva za zaštitu od osobnih neprijatelja	molitva za zaštitu	kazna za klevetnike
<u>MT</u> uvod Za zborovođu. Psalam Davidov.				
64:1-6	64:1-4	64:1-6	64:1-6	64:1-2 64:3-4 64:5-6
64:7-10	64:5-6 64:7-9	64:7-9	64:7-10	64:7-8 64:9 64:10

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Psalmist je nevoljan zbog tajnih protivnika. Ovo podrazumijeva drugove Izraelce. Oni su nazvani:
 1. neprijatelj, stih 1 (BDB 33, KB 38, *Qal* PARTICIP)
 2. zlotvori, stih 2 (BDB 949, KB 1269, *Hiphil* PARTICIP)
 3. oni koji čine nepravdu, stih 2 (BDB 821, KB 950, *Qal* PARTICIP).
 Za bilješke o imenima protivnika, vidjeti 1:5; 5:10; 15:2-5.

- B. Popisana su njihova djelovanja (stihovi 2-6):
1. oni uzrokuju stravu (BDB 808), usp. Psalam 91:5
 2. oni održavaju tajna vijećanja
 3. oni čine nepravdu
 4. oni su naoštrili jezike kao mač
 5. oni upravljaju svoj govor kao strelice
 6. oni napadaju iz zasjede
 7. oni se ne boje (tj. Boga)
 8. oni su nepokolebljivi u svojim zlim naumima
 9. oni smišljaju tajno položiti zamke
 10. oni misle kako su skriveni (tj. od Boga)
 11. oni snuju nepravednosti
 12. oni imaju dobro smišljenu urotu
 13. oni su zli u misli i srcu.
- C. Božja djelovanja protiv njih opisana su u kratkim crtama (stihovi 7-10):
1. On će ih pogoditi sa strelicom
 2. On će učiniti da oni posrću
 3. On će upotrijebiti njihove vlastite riječi protiv njih u osuđivanju
 4. On će im prouzročiti da budu posramljeni
 5. Njegova djelovanja prema njima prouzročit će svim ljudima da:
 - a. se boje /obožavaju
 - b. objave Njegovo djelo
 - c. razmatraju Njegova djelovanja
 6. Njegova djelovanja prouzročit će pravednome čovjeku da:
 - a. bude radostan u Njegovim djelovanjima
 - b. uzme utočište (tj. pouzda se) u Njemu
 - c. slave u svojim srcima.
- D. Ljudski govor može biti blagoslov ili prokletstvo (vidjeti Posebnu temu u Ps 52:2: Ljudski govor).
- E. Iako je nemoguće utvrditi povijesnu okolnost ili identitet psalmiste, zanimljivo je koliko je mnogo upotrijebljenih vojnih slika:
1. mač
 2. strelica
 3. zasjeda.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 64:1-6

- ¹Čuj moj glas, o Bože, u mojoj žalbi;
 Obrani moj život od strave neprijatelja.
- ²Skrij me od tajnih vijećanja zlotvora,
 Od graje onih koji čine nepravdu,
- ³Koji su naoštrili svoj jezik kao mač.
 Oni upraviše gorak govor kao svoju strelicu,
- ⁴Da pogode iz skrovitosti na nedužnoga;
 Iznenada oni ga pogađaju, i ne boje se.
- ⁵Oni čvrsto drže za sebe zlu svrhu;
 Oni govore o položenim zamkama tajno;

Oni kažu: “Tko ih može vidjeti?”

“Oni snuju nepravednosti, kazujući:

“Mi smo spremni s dobro smišljenom urotom”;

Jer nutrina misli i srca ljudskog je duboka.

64:1 “Čuj” Mnoge kitice u Psalmu započinju s IMPERATIVOM (usp. Ps 17:1; 27:7; 28:2; 30:10; 39:12; 54:2; 61:1; 64:1; 84:8; 102:1; 119:149; 130:2; 143:1). Psalmi su često molitve Bogu što Ga zaklinju neka djeluje za Svoj narod ili pravednoga sljedbenika.

Molitva je predivna povlastica narodu Božjem. Ona oslobađa silu u svijet koja nije bila prisutna prije. Dolje sam stavio tri Posebne teme o različitim vidovima biblijske molitve.

POSEBNA TEMA: UČINKOVITA MOLITVA

A. Povezana s nečijim osobnim odnosom s Trojedinim Bogom:

1. povezana s Očevom voljom:
 - a. Evanđelje po Mateju 6:10
 - b. 1. Ivanova poslanica 3:22
 - c. 1. Ivanova poslanica 5:14-15
2. prebivanje u Isusu:
Evanđelje po Ivanu 15:7
3. moljenje u Isusovo Ime:
 - a. Evanđelje po Ivanu 14:13.14
 - b. Evanđelje po Ivanu 15:16
 - c. Evanđelje po Ivanu 16:23-24
4. moljenje u Duhu:
 - a. Poslanica Efežanima 6:18
 - b. Judina poslanica 20.

B. Povezana s nečijim osobnim pobudama:

1. ne se kolebati:
 - a. Evanđelje po Mateju 21:22
 - b. Jakovljeva poslanica 1:6-7
2. tražiti neprimjereno
Jakovljeva poslanica 4:3
3. tražiti sebično
Jakovljeva poslanica 4:2-3.

C. Povezana s nečijim osobnim odabirima:

1. ustrajnost:
 - a. Evanđelje po Luki 18:1-8
 - b. Poslanica Kološanima 4:2
 - c. Jakovljeva poslanica 5:16
2. nesloga u kući:
 1. Petrova poslanica 3:7
3. grijeh:
 - a. Psalam 66:18
 - b. Knjiga proroka Izaije 59:1-2
 - c. Knjiga proroka Izaije 64:7.

Svaka je molitva odgovorena, ali svaka molitva nije učinkovita. Molitva je dvosmjernan odnos. Najgore što Bog može učiniti jeste odobriti vjernikove neprikladne zahtjeve.

POSEBNA TEMA: ZASTUPNIČKA MOLITVA

- I. Uvod
- A. Molitva je značajna zbog Isusova primjera:
1. osobna molitva, Evanđelje po Marku 1:35; Luka 3:21; 6:12; 9:29; 22:29-46
 2. čišćenje Hrama, Evanđelje po Mateju 21:13; Marko 11:17; Luka 19:46
 3. uzorak molitve, Evanđelje po Mateju 6:5-13; Luka 11:2-4.
- B. Molitva je stavljanje u opipljivo djelo našeg povjerenja u osobnoga, brižnog Boga koji je prisutan, voljan i sposoban djelovati na našu i dobrobit drugih, kroz naše molitve.
- C. Bog je osobno ograničio Sebe da djeluje na molitve Svoje djece u mnogo područja (usp. Jak 4:2).
- D. Najvažnija svrha molitve je naše zajedništvo i vrijeme s Trojedinim Bogom.
- E. Doseg molitve je bilo što ili bilo tko što se odnosi na vjernike. Možemo moliti jednom, vjerujući, ili opet i opet ponovo kao razmišljanje ili promišljeno vraćanje.
- F. Molitva može uključiti nekoliko dijelova:
1. slavljenje i obožavanje Trojedinoga Boga
 2. zahvaljivanje Bogu za Njegovu prisutnost, zajedništvo, i zaštite
 3. ispovijedanje naše grješnosti, oboje i prošle i sadašnje
 4. molba za naše osjetljive potrebe ili čežnje
 5. zastupanje kad donosimo potrebe drugih pred Oca.
- G. Zastupnička molitva je tajnovitost. Bog ljubi one za koje molimo više nego što ih mi ljubimo, ali naše molitve često utječu na promjene, odaziv, ili potrebu, ne samo u nama samima, nego i u njima.
- II. Biblijska građa
- A. Stari zavjet
1. neki primjeri zastupničke molitve:
 - a. Abrahamovo zauzimanje za Sodomu, Knjiga Postanka 18:22 i dalje
 - b. Mojsijeve molitve za Izrael:
 - (1) Knjiga Izlaska 5:22-23
 - (2) Knjiga Izlaska 32:31 i dalje
 - (3) Ponovljeni zakon 5:5
 - (4) Ponovljeni zakon 9:18.25 i dalje
 - c. Samuel moli za Izrael:
 - (1) 1. Knjiga o Samuelu 7:5-6.8-9
 - (2) 1. Knjiga o Samuelu 12:16-23
 - (3) 1. Knjiga o Samuelu 15:11
 - d. David za svoje dijete, 2. Knjiga o Samuelu 12:16-18
 2. Bog traži zastupnike, Knjiga proroka Izaije 59:16
 3. poznati, neispovjedeni grijeh ili stav nepokajivosti štetno djeluje na naše molitve:
 - a. Psalam 66:18
 - b. Izreke 28:9
 - c. Knjiga proroka Izaije 59:1-2; 64:7.
- B. Novi zavjet
1. zastupnička služba Sina i Duha
 - a. Isus:
 - (1) Poslanica Rimljanima 8:34
 - (2) Poslanica Hebrejima 7:25
 - (3) 1. Ivanova poslanica 2:1
 - b. Sveti Duh, Poslanica Rimljanima 8:26-27
 2. Pavlova zastupnička služba
 - a. molitve za Židove:
 - (1) Poslanica Rimljanima 9:1 i dalje
 - (2) Poslanica Rimljanima 10:1

- b. molitve za crkve:
 - (1) Poslanica Rimljanima 1:9
 - (2) Poslanica Efežanima 1:16
 - (3) Poslanica Filipljanima 1:3-4.9
 - (4) Poslanica Kološanima 1:3.9
 - (5) 1. Solunjanima poslanica 1:2-3
 - (6) 2. Solunjanima poslanica 1:11
 - (7) 2. Timoteju poslanica 1:3
 - (8) Poslanica Filemonu, stih 4
- c. Pavao je molio crkve neka mole za njega:
 - (1) Poslanica Rimljanima 15:30
 - (2) 2. Poslanica Korinćanima 1:11
 - (3) Poslanica Efežanima 6:19
 - (4) Poslanica Kološanima 4:3
 - (5) 1. Solunjanima poslanica 5:25
 - (6) 2. Solunjanima poslanica 3:1
- 3. zastupnička služba Crkve
 - a. molitva jedan za drugoga:
 - (1) Poslanica Efežanima 6:18
 - (2) 1. Timoteju poslanica 2:1
 - (3) Jakovljeva poslanica 5:16
 - b. molitva zahtijevana za posebne skupine:
 - (1) naše neprijatelje, Evanđelje po Mateju 5:44
 - (2) kršćanske radnike, Poslanica Hebrejima 13:18
 - (3) vladare, 1. Timoteju poslanica 2:2
 - (4) bolesne, Jakovljeva poslanica 5:13-16
 - (5) otpadnike, 1. Ivanova poslanica 5:16.

III. Uvjeti za odgovorenu molitvu

- A. Naš odnos prema Kristu i Duhu:
 - 1. prebivati u Njemu, Evanđelje po Ivanu 15:7
 - 2. u Njegovu Imenu, Evanđelje po Ivanu 14:13.14; 15:16; 16:23-24
 - 3. u Duhu, Poslanica Efežanima 6:18; Judina poslanica 20
 - 4. prema Božjoj volji, Evanđelje po Mateju 6:10; 1. Ivanova poslanica 3:22; 5:14-15.
- B. Pobude:
 - 1. ne kolebljive, Evanđelje po Mateju 21:22; Jakovljeva poslanica 1:6-7
 - 2. poniznost i pokajanje, Evanđelje po Luki 18:9-14
 - 3. moljenje s pogrešnom nakanom, Jakovljeva poslanica 4:3
 - 4. sebičnost, Jakovljeva poslanica 4:2-3.
- C. Ostali vidovi:
 - 1. ustrajnost:
 - a. Evanđelje po Luki 18:1-8
 - b. Poslanica Kološanima 4:2
 - 2. zadržati se na moljenju:
 - a. Evanđelje po Mateju 7:7-8
 - b. Evanđelje po Luki 11:5-13
 - c. Jakovljeva poslanica 1:5
 - 3. nesloga u kući, 1. Petrova poslanica 3:7
 - 4. oslobođenost od znanog grijeha:
 - a. Psalam 66:18
 - b. Izreke 28:9
 - c. Knjiga proroka Izaije 59:1-2
 - d. Knjiga proroka Izaije 64:7.

IV. Teološki zaključak

- A. Kakva povlastica. Kakva prilika. Kakva dužnost i odgovornost.
- B. Isus je naš primjer. Duh je naš vodič. Otac nestrpljivo čeka.
- C. Mogla bi promijeniti vas, vašu obitelj, vaše prijatelje, i svijet.

POSEBNA TEMA: MOLITVA, NEOGRANIČENA IPAK OGRANIČENA

- A. Sinoptička Evandjelja
 - 1. Vjernici su ohrabreni ustrajati u molitvi i Bog će providjeti “dobre stvari” (Matej) ili “Svoga Duha” (Luka) (Mt 7:7-11; Lk 11:5-13).
 - 2. U okviru crkvene stege vjernici (dvoje) su ohrabreni ujediniti se u molitvi (Mt 18:19).
 - 3. U okviru osude judaizma vjernici moraju moliti u vjeri bez sumnjanja (Mt 21:22; Mk 11:23-24).
 - 4. U okviru dvije parabole (stihovi 1-8, nepravedan sud i stihovi 9-14, farizeji i grješnici) vjernici su ohrabreni na djelovanje drukčije od bezbožnih sudaca i samo-pravednih farizeja. Bog čuje poniznost i pokajanje (Lk 18:1-14).
- B. Ivanova pisanja
 - 1. U okviru čovjeka rođena slijepog kojeg Isus iscjeljuje, otkrivena je prava sljepoća farizeja. Isusove molitve (kao i ičije druge) bile odgovorene jer je On poznao Boga i živio sukladno tome (Iv 9:31).
 - 2. Ivanov razgovor u Gornjoj sobi (Iv 13 – 17)
 - a. 14:12-14 – vjerujuća molitva ima osobine:
 - 1) dolazi od vjernika
 - 2) moli u Isusovo Ime
 - 3) čezne da bude proslavljen Otac
 - 4) vrši zapovijedi (stih 15)
 - b. 15:7-10 – za vjernike molitva ima osobine:
 - 1) prebivanje u Isusu
 - 2) Njegova riječ prebiva u njima
 - 3) željenje da Otac bude proslavljen
 - 4) proizvođenje više ploda
 - 5) vršenje zapovijedi (stih 10)
 - c. 15:15-17 – molitva vjernika ima osobine:
 - 1) njihov izbor
 - 2) njihovo rađanje ploda
 - 3) moljenje u Isusovo Ime
 - 4) vršenje zapovijedi da se ljubi jedan drugog
 - d. 16:23-24 – molitva vjernika ima osobine:
 - 1) moljenje u Isusovo Ime
 - 2) željenje da radost bude učinjena potpunom.
 - 3. Ivanovo prvo pismo (I. Ivanova poslanica)
 - a. 3:22-24 – molitva vjernika ima osobine:
 - 1) držanje Njegovih zapovijedi (stihovi 22.24)
 - 2) primjereno življenje
 - 3) vjerovanje u Isusa
 - 4) ljubljenje jedan drugog
 - 5) prebivanje u Njemu i On u nama
 - 6) imanje dara Duha
 - b. 5:14-16 – molitva vjernika ima osobine:
 - 1) povjerenje u Boga
 - 2) sukladno Njegovoj volji
 - 3) molitve vjernika jednih za druge.

- C. Jakov
1. 1:5-7 – vjernici se suprotstavljaju raznovrsnim iskušenjima kad su pozvani da mole za mudrost bez sumnjavanja
 2. 4:2-3 – vjernici moraju moliti s pravim pobudama
 3. 5:13-18 – vjernici suočeni sa zdravstvenim poteškoćama su ohrabreni:
 - a. zamoliti starješine da mole
 - b. moliti u vjeri da će biti spašeni
 - c. moliti da će njihovi grijesi biti oprošteni
 - d. ispovijedati grijeha jedan drugome i moliti jedan za drugoga (slično 1. Iv 5:16).

Ključ učinkovite molitve je Kristo-sličnost. To je ono što moljenje u Isusovo Ime znači. Najgore što bi Bog mogao napraviti za većinu kršćana jeste odgovoriti njihovim sebičnim molitvama! U neku ruku sve su molitve odgovorene. Najdragocjeniji vid molitve je taj što je vjernik proveo vrijeme s Bogom, s Bogom dostojnim pouzdanja.

NASB, NRSV

“žalbi”

NKJV

“razmišljanju”

LXX

“zahtjevu”

IMENICA (BDB 967) je često korištena u poeziji za “žalbu”:

1. Knjiga o Jobu 7:11; 9:27; 10:1; 21:4; 23:2
2. Psalam 55:2; 142:2
3. Izreke 23:29.

Psalmist naslovljava Boga o nepoštenosti života povezanoj s napadima drugarskih zavjetnih ljudi.

▣ **“Obrani moj život od strave neprijatelja”** GLAGOL (BDB 665 I, KB 718, *Qal* IMPERFEKT) je upotrijebljen s PRIJEDLOGOM “od” u Psalmu 12:7; 32:7; 140:1.4. Korišten je o Božjem čuvanju, vođenju, ili obrani u Ponovljenoj zakonu 32:10; Psalmu 25:20; 31:23; 40:11; Knjizi proroka Izaije 26:3; 42:6; 49:8. Božji narod može se pouzdati da ih On štiti. Ovo ne znači podrazumijevanje života bez poteškoća, nego sigurnu Božju prisutnost i Njegovo milosrdno milosrđe prema onima koji Ga traže.

▣ **“neprijatelja”** Riječ je JEDNINA ali upotrijebljena u skupnome smislu (usp. stihovi 2-6).

64:2 GLAGOL “skrij” (BDB 711, KB 771, *Hiphil* IMPERFEKT) uspoređan je s “obrani” u stihu 1. Psalmist se osjeća ugroženim od drugih zavjetnih drugova koji tajno kuju naum o njegovoj smrti.

Zabilježite psalmist moli YHWH-u neka ga skriva ali pokvareni skrivaju svoje tajne naume da ga unište (usp. 64:5).

NASB

“graje”

NKJV

“ustanka”

NRSV

“spletkarenja”

TEV, REB

“rulje”

NJB

“bandi”

JPSOA

“mnoštva”

Ovaj korijen pojavljuje se samo tri puta u SZ-u. U NIV je preveden kao:

1. Psalam 2:1 – “kovati zavjeru”
2. Psalam 55:15 – “vrvjeti”
3. Psalam 64:2 – “bučno mnoštvo”.

64:4 “nedužnoga” Pojam (BDB 1070) označava moralno nedužnu, a ne bezgrješnu osobu (tj. ne znani, namjeravani grijeh). Upotrijebljen je o Jobu (usp. 1:1.8; 2:3; 8:20; 9:20-22; Ps 37:37). Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 18:20-24: Besprijekornost, nevinost, nedužnost, bez prigovora.

64:5

NASB

“Oni čvrsto drže za sebe zlu svrhu”

NKJV

“oni ohrabruju sami sebe u zloj stvari”

NRSV	“oni se čvrsto drže svoje zle svrhe”
TEV	“oni ohrabruju jedan drugog u svojim zlim urotama”
NJB	“oni podupiru jedan drugog u svojim zlim smišljanjima”
JPSOA	“oni su sami sa zlom riječju”
REV	“oni potvrđuju svoje pokvarene nakane”

NIDOTTE, tom 2, str. 72, popisuje nekoliko mogućih značenja /suzvuka za *Piel* oblik GLAGOLA (BDB 304, KB 302):

1. drže čvrsto
2. oni se jačaju za same sebe (tj. uzajamna podrška)
3. oni se čine čvrstima za sebe (tj. potvrđuju svoje zle namjere).

▣ “Tko ih može vidjeti” Ovaj izričaj upućuje na:

1. tajne naume da namame u zamku psalmistu
2. nevjeru da Bog poznaje i djelovat će u psalmistovu korist (usp. Job 22:13; Ps 10:11; 59:7; 94:7; Iz 29:15; Ez 8:12).

64:6 U stihu 6 postoje tri riječi što dijele hebrejska slova, $\omega\pi\alpha$ (BDB 344):

1. istražiti (NASB, “pronaći”)
2. dobro smišljeno
3. urota.

▣ “Jer nutrina misli i srca ljudskog je duboka” U okviru ovo upućuje na zle pobude psalmistovih neprijatelja. BDB određuje “duboka” (BDB 771) kao “neistraživa” (usp. Job 12:22; Prop 7:24 [dva puta]) ili tajnovita. NJB i *Anchor Bible* prevode to tako kao da opisuju YHWH-inu spoznaju o njihovim djelovanjima. Međutim, izgleda kako su stihovi 1-6 o djelovanjima neprijatelja a stihovi 7-9 o YHWH-inu odazivu.

UBS *Text Project* (str. 282-284) pokazuje broj tekstualnih pitanja i mogućnosti u ova dva stiha. Većina od njih ima ocjenu “C” (znatna sumnja).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 64:7-10

⁷Ali Bog će ih pogoditi sa strelicom;
Izenada oni će biti ranjeni.
⁸Tako On će učiniti da oni posrću;
Njihov vlastiti jezik je protiv njih;
Svi koji ih vide trest će glavom.
⁹Onda će se svi ljudi bojati,
I oni će objaviti djelo Božje,
I razmatrat će što je On učinio.
¹⁰Pravedan čovjek bit će radostan u GOSPODINU i uzet će utočište u Njemu;
I svi iskreni u srcu slavit će.

64:7 Ovo je svojstvena uloga slike obrata. Ono što su pokvareni učinili pravedniku (usp. stihovi 3-4) sad je učinjeno njima.

Ova ista vrsta slike može objasniti stih 8. Zli naumitelji koji su koristili omražene riječi protiv psalmiste sad imaju svoje vlastite riječi protiv sebe samih.

64:8 “trest će glavom” Ovo je idiom o iznenađenju i odbacivanju (usp. Ps 22:7; 44:14; Jer 18:16; 48:27; Tuž 2:15).

64:9 Zabilježite konačna svrha YHWH-inih djelovanja u svijetu (tj. blagoslov ili osuda, usp. Ps 58:11; 65:8) jeste da svi ljudi spoznaju Njega (vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum).

Stih 9 je zasigurno hiperbolički i odražava što će se dogoditi ovima u Izraelu ali, kao toliko mnogo stihova, on izriče širu istinu (usp. Ps 46:10).

64:10 Ovaj stih je jedinstvena zaključna izjava. Uobičajeno je završna izjava u Psalmima:

1. hvala Bogu
2. žrtva zahvaljivanja.

▣ **“Pravedan čovjek”** Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:5: Pravednost.

▣ **“bit će radostan”** Moguće postoji igra riječi između:

1. čuj, stih 1 – ע – (BDB 1033)
2. biti radostan, stih 10 – שמח (BDB 970).

Ovo bi mogao biti oblik *inclusio*.

▣ **“utočište”** Vidjeti bilješku u Psalmu 5:11.

▣ **“slavit će”** NRSV vidi GLAGOL “bit će radostan” (BDB 970, KB 1333) i “slavit će” (BDB 237, KB 248) kao IMPERFEKTE upotrijebljene u ZAPOVJEDNOME smislu. Većina engleskih prijevoda ima ih kao neprekidne izjave.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Zašto postoji toliko mnogo pojedinačnih tužaljki zapisanih u Psaltiru?
2. Objasnite svojim vlastitim riječima zadnji redak stiha 6.
3. Objasnite književnu zamisao “obrata”, koji je tako uobičajen u SZ-u.
4. Upućuje li stih 9 na Izrael ili svijet?

PSALAM 65

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Božja obilna sklonost Zemlji i čovjeku	hvala Bogu za Njegovo spasenje i brigu	zahvala za dobru žetvu	hvala i zahvala	Himna zahvale
<u>MT</u> uvod Za zborovođu. Psalam Davidov. Pjesma				
65:1-4	65:1-3	65:1-4	65:1-4	65:1-2a 65:2b-3
	65:4			65:4
65:5-8	65:5-8	65:5-8	65:5-8	65:5 65:6-7b 65:7c-8
65:9-13	65:9-10	65:9-13	65:9-13	65:9a-d 65:9e-13
	65:11-13			

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovaj Psalam ima opći potisak (usp. stihovi 2.5.8) jer se bavi s Bogom stvaranja.
- B. Božja svrha za ovu planetu bilo je obilje i zdravlje (usp. Post 1 - 2; Lev 26; Pnz 28 - 30), ali čovječanstvo se pobunilo (usp. Post 3) i nastavlja se buniti (usp. Lev 26; Pnz 27), što ima posljedice i duhovne i fizičke (usp. Rim 8:18-25).
- C. Ovaj nas Psalam podsjeća o prvotnim svrhama obilja (usp. stihovi 9-13), što je sada nada za Novo doba obnove (usp. Joel 4:18; Am 9:13). To Novo doba blagoslovit će čitavu Zemlju!
- D. Zabilježite da nema IMPERATIVA (samo jedan KOHORTATIV, stih 4). Ovaj Psalam nije molitveni zahtjev nego potvrda Božjih djelovanja u milosti i opskrbi. On traži štovatelje iz sve Zemlje!

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 65:1-4

¹Bit će tišina pred Tobom, i hvala na Sionu, o Bože,
I Tebi će zavjet biti učinjen.
²O Ti koji čuješ molitvu,
K Tebi svi ljudi dolaze.
³Nepravde prevladavaju protiv mene;
Glede naših prijestupa, Ti ih opraštaš.
⁴Kako je blagoslovljen onaj koga Ti odabireš i približavaš ga k Sebi
Da obitava u Tvojim dvorima.
Mi ćemo biti zadovoljni s čestitošću Tvoga doma,
Tvoga svetog hrama.

65:1 Postoji samo jedan GLAGOL (BDB 1022, KB 1532, *Pual IMPERFEKT*) u stihu 1. On izgleda povezuje nekoliko pojedinosti:

- 1. tišina pred Tobom (usp. Ps 62:1.5)
- 2. hvala na Sionu
- 3. zavjeti učinjeni (prinos zahvale).

Ovo je očito okolnost štovanja u Hramu (usp. stih 4).

Zabilježite gore da #1 i #2 mogu biti jedna stavka. Ako je tako, odgovornost je čovječanstva hvaliti Boga i ispuniti svoje zavjete.

NASB	“tišina pred Tobom”
NKJV	“hvala čekajući Tebe”
NRSV	“hvala je dužna tebi”
NJB	“hvala je zakonito tvoja”
JPSOA	“hvala pristoji Tebi”
REB	“pristoji se hvaliti tebe”
LXX	“tebi je himna dužna”

MT ima “tišina” (BDB 189, דמיה) ali UBS *Text Project* daje istim suglasnicima s različitim samoglasnicima (tj. “dolikovati”) ocjenu “B” (neka sumnja). Većina engleskih prijevoda slaže se s tim. Ovo slijede LXX, Pešita, i Vulgata prijevodi. Međutim, “tišina” može obilježiti osjećaj krivnje pred Bogom (usp. Ps 39:2) i puno iščekivanja čekanje pred Njim (usp. Ps 62:1).

☐ “Sion(u)” Vidjeti bilješke u Psalmu 2:6; 9:11; 20:2.

65:2 Bog stvaranja opisan je kao:

1. Onaj koji čuje – BDB 1033, KB 1570, *Qal* AKTIVNI PARTICIP. Idoli ne mogu vidjeti, čuti, ili djelovati
2. Onaj kome svo tijelo (BDB 142) dolazi (BDB 97, KB 112, *Qal* IMPERFEKT). Postoji napetost /suprotnost između:
 - a. svo tijelo – stihovi 2.5.8; Psalam 64:9; 66:1.4.8; 67:3-5; 86:9; 145:21; Knjiga proroka Izaije 66:23; Joel 2:28; Zaharija 14:17
 - b. zavjetni narod – stihovi 3-4 (vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum); SZ-ni narod Božji postao je svi koji vjeruju (usp. Rim 2:28-29; Ef 2:11-3:13).

Netko se pita ako “svo tijelo dolazi” upućuje na:

1. bivanje uključenim u narod Božji (tj. spasenje oprostjenjem)
2. bivanje naslovljenim od Boga osude i biti držan odgovornim.

65:3 Bog stvaranja oprašta (tj. pokriva, BDB 497, KB 493, *Piel* IMPERFEKT, usp. Ps 78:38; 79:9; AB vidi ovo kao IMPERFEKT upotrijebljen kao IMPERATIV [str. 110]):

1. nepravde (BDB 730)
2. prijestupe (BDB 833).

PRIJEDLOG “naših” u NASB-u podrazumijeva Izrael (usp. stih 4). Zabilježite kako je oprost povezan s ispunjenjem zavjetnih obećanja. Poslušnost je ključna (usp. Lev 26; Pnz 11:13-17; poglavlja 28 - 30). Kad poslušnost podbaci, jedina nada je Božje milosrđe!

POSEBNA TEMA: RIJEČI ZA OPROŠTENJE

Ovdje je većina hebrejskih riječi ili idioma što izražavaju Božansko oprostjenje ljudskoga grijeha i pobune:

1. “oprostiti”, “oprostaj”, הָלַם – BDB 699, KB 757, tj. Knjiga Izlaska 34:9; Levitski zakonik 4:20.26.31.35; 5:10.13.16.18; 6:7; 19:22; Knjiga Brojeva 14:20; 15:25-28; 30:5.8.12; 1. Kraljevima 8:30.34.36.39.50; Psalam 25:11; 103:3; Knjiga proroka Izaije 55:7; Daniel 9:19; Amos 7:2 (ovaj je pojam uvijek korišten o Bogu, nikad o ljudima)
2. “obrisati”, “izbrisati”, בָּשַׂא (vrlo uobičajen GLAGOL s mnogo značenja) – BDB 669, KB 724, tj. Knjiga Izlaska 23:21; 32:32; 34:7; Brojevi 14:18; Knjiga o Jošui 24:19; Psalam 25:18; 32:1.5; 85:2; 99:8; Knjiga proroka Miheja 7:18
3. “pokriti”, “nadoknaditi”, כָּפַר – BDB 497, KB 493, tj. vrlo uobičajeno u Levitskome zakoniku; Psalam 65:3; 78:38; 79:9; Knjiga proroka Izaije 6:7; 22:14; Jeremija 18:23; Ezekiel 16:63; Daniel 9:24
4. “izbrisati”, “brisanje”, מָחָה – BDB 562, KB 567, tj. Knjiga Nehemije 4:5; Psalam 51:1.9; Knjiga proroka Izaije 43:25; 44:22; Jeremija 18:23
5. “ozdraviti”, רָפָא – BDB 950, KB 1272, tj. 2. Knjiga Ljetopisa 7:14; Psalam 41:4; 103:3; Knjiga proroka Izaije 6:10; 57:18; Jeremija 3:22; 17:14; 30:17; Hošea 5:13; 14:4
6. “prelaziti preko (nečega)”, עָבַר – BDB 716, KB 778, tj. Izreke 19:11; Knjiga proroka Amosa 7:8; 8:2; Mihej 7:18
7. “oprati”, כָּבַס – BDB 460, KB 459, tj. Psalam 51:2.7; Knjiga proroka Jeremije 2:22; 4:14
8. “očistiti”, טָהַר – BDB 372, KB 369, tj. Levitski zakonik 16:30; Psalam 51:7; Izreke 20:9; Knjiga proroka Ezekiel 24:13; 36:25
9. “baciti iza leđa”, שָׁלַךְ – BDB 1020, KB 1527, tj. Knjiga proroka Izaije 38:17; Mihej 7:19
10. “pročistiti”, טָהַר – BDB 306, KB 305, tj. Psalam 51:7 (taj suzvuk Božanskoga čišćenja ovoga uobičajenog GLAGOLA, nađen je jedino ovdje)
11. “skrij Svoje lice od”, סָתַר – BDB 711, KB 771, tj. Psalam 51:9
12. “zapamti” (negativno), זָכַר – BDB 269, KB 269, tj. Knjiga proroka Izaije 43:25
13. “gaziti po” (doslovno “podjarmiti”), כָּבַשׁ – BDB 461, KB 460, tj. Knjiga proroka Miheja 7:19.

65:4 “Kako ... blagoslovljen” Vidjeti bilješku u Psalmu 1:1.

▣ **“onaj koga Ti odabireš”** Ovo upućuje na Božji poziv patrijarsima i njihovu potomstvu (tj. Izraelu, usp. Pnz 4:37; Ps 33:12). Začudujuća stvar je da se očevidno izbor kreće od Izraela sâmoga na sve ljude (usp. stihovi 2.5.8). Ovo odražava Knjigu Postanka 3:15, što je Božansko obećanje o pobjedi za sve ljude koji vjeruju i primaju (vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum).

▣ **“Mi ćemo biti zadovoljni s čestitošću Tvoga doma”** GLAGOL (BDB 959, KB 1302, *Qal* KOHORTATIV) obilježava nekoga tko je posve ispunjen dobrostivošću (BDB 375). Ovaj stih upućuje ne samo na fizičko obilje (usp. 65:9-13) nego na prisnost s Bogom! On nas ispunjava sa Sâmim Sobom!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 65:5-8

⁵**Strašnim djelima Ti nam odgovaraš u pravednosti, o Bože našega spasenja,
Ti koji si pouzdanje svih krajeva zemlje i najudaljenijega mora;**

⁶**Koji učvršćuje planine Svojom jakošću,
Bivajući opasane sa snagom;**

⁷**Koja utišava bučanje mora,
Bučanje njihovih valova,**

I graju naroda.

⁸**Oni koji obitavaju na krajevima zemlje stoje u strahu od Tvojih znakova;
Ti činiš svitanje i zalazak sunca da kliču od radosti.**

65:5-8 Ova kitica opisuje dva različita stanja:

1. stvaranje, stihovi 6.7.8b
2. spasenje, stihovi 5.7c.8a.

Svrha stvaranja bila je mjesto za čovječanstvo stvoreno na sliku Božju (usp. Post 1:26-27) da bude u zajedništvu s Bogom (usp. Post 3:8). Nakon Knjige Postanka 3, ova je nakana postala Božji cilj spasenja i obnove za svu djecu Adama i Eve (usp. Post 3:15).

I “planine” u stihu 6 i “graju” u stihu 7 mogu uputiti na ljude, ne Stvorenje (usp. Jer 51:25). Ako je tako, ovo može biti usporednica s Ponovljenim zakonom 32:8.

Zabilježite stih 5 spominje da Bog odgovara ali nije posebno navedena molitva. Očito to je bila molitva o oslobođenju od:

1. osobnoga i narodnoga grijeha
2. narodnih neprijatelja (tj. Egipta, Asirije, Babilona, usp. Ps 2:1-3)
3. moguće kaosa sâmoga Stvorenja (stih 7).

65:5

NASB, NKJV, NRSV

“Strašnim djelima”

TEV

“predivnim stvarima”

NJB

“čudima”

Ovaj pojam (BDB 431 u *Niphalu*) upotrijebljen je o Božjim djelovanjima:

1. djelovanja oslobođenja Izraelaca iz Egipta – Knjiga Izlaska 34:10; Ponovljeni zakon 10:21; Psalam 66:3.5; 106:22
2. YHWH Osobno - Psalam 47:2; 68:35; 76:7; 145:4-7
3. YHWH-ino Ime - Ponovljeni zakon 28:58; Psalam 99:3; 111:9; Knjiga proroka Malahije 1:14
4. općenitije (tj. priloški) – Psalam 66:5; 139:14.

▣ **“Ti koji si pouzdanje svih krajeva zemlje i najudaljenijega mora”** Kakva snažna, uključujuća izjava. To je logičko proširenje “monoteizma” (vidjeti Posebnu temu u Ps 2:7: Monoteizam).

▣

NASB, TEV, JPSOA

“pouzdanje”

NKJV

“povjerenje”

NRSV, NJB

“nada”

Ova IMENICA (BDB 105) određena je od BDB kao “objekt povjerenja” (usp. Job 8:14; Ps 40:4; 71:5; Jer 3:37), što je, u ovome stihu YHWH, ne lažni bogovi naroda (usp. “graja naroda”, stih 7c, usp. Ps 2).

▣ **“krajeva zemlje”** Kakav predivan ponovljeni izričaj, posebice u Psalmima i Knjizi proroka Izaije. Ovaj izričaj može biti potkrijepljen s dva PRIJEDLOGA, “k” ... “iz /od”:

1. “k” - YHWH-ina Osoba i djelovanja:
 - a. vraća - Ponovljeni zakon 30:4
 - b. sudac - 1. Knjiga o Samuelu 2:10 (usp. Ps 82:8; 96:13; 98:9)
 - c. ime i hvala - Psalam 48:10 (usp. Iz 42:10; Mal 1:11)
 - d. vlada - Psalam 59:13
 - e. nada - Psalam 65:6
 - f. strah /strahopoštovanje - Psalam 67:7 (usp. Ps 33:8)
 - g. Previšnji - Psalam 83:18; 97:9
 - h. spasenje - Psalam 98:3 (okrenuti se GOSPODINU, usp. Ps 22:27); Iz 49:6; 52:10; 62:11
 - i. Stvoritelj – Knjiga proroka Izaije 40:28
 - j. Iskupitelj - Knjiga proroka Izaije 48:20
 - k. kraljevina Mesije - Psalam 2:7; Knjiga proroka Miheja 5:4
2. “iz /od” – svijet dolazi k Njemu:
 - a. krajevi Zemlje sjetit će se i vratiti k GOSPODINU - Psalam 22:27
 - b. s krajeva Zemlje čujemo pjesme, “Slava Pravedniku” – Knjiga proroka Izaije 24:16
 - c. budite spašeni, svi krajevi Zemlje - Knjiga proroka Izaije 45:22-23
 - d. sva Zemlja dolazi k Njemu na Sion - Knjiga proroka Izaije 2:2-5; 60:3; 66:18.23; Jeremija 16:19.

65:7 Ovaj stih može upućivati na:

1. stvaranje (tj. poraz Kaosa)
2. sukob s idolatrijom (usp. Ps 2; Iz 17:12).

65:8 “stoje u strahu” Isti korijen kao stih 5, “strašnim djelima”.

▣ **“Tvojih znakova”** Ovo upućuje na Božja djelovanja iskupljenja za Njegov narod (tj. poziv i zaštita patrijarha, Izlazak i lutanje pustinjom, osvajanje, itd.).

▣ Zadnji redak stiha 8 može upućivati na:

1. stvaranje (tj. večer i jutro)
2. blistanje zvijezda (AB)
3. istok i zapad kao uključujuće zemljopisne slike govora (NET Biblija)
4. slavu dana i noći (*Tyndale Commentaries*).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 65:9-13

- ⁹Ti pohodiš zemlju i uzrokuješ da se ona poplavljuje;
Ti ju uvelike oploduješ;
Bujica Božja puna je vode;
Ti pripremaš njihovo žito, jer tako Ti pripremaš zemlju.
- ¹⁰Ti navodnjavaš njene brazde obilno,
Ti postavljaš njene međe,
Ti ju mekšaš s pljuskovima,
Ti blagoslivljaš njen rast.
- ¹¹Ti si okrunio godinu sa Svojom darežljivošću,
I Tvoji putovi cijede se od plodnosti.
- ¹²Tvoje paše pustare cijede se,
I brežuljci opasuju sami sebe s veseljem.
- ¹³Livade su odjenute sa stadima
I doline su prekrivene sa žitom;
Oni kliću od radosti, da, oni pjevaju.

65:9-13 Ovo je fizičko obilje što će poslušnost Savezu donijeti (usp. Lev 26; Pnz 11:13-17; poglavlje 28). Obilje je bio YHWH-in način uzrokovanja da svijet dođe k Njemu zbog Njegove:

1. ljubavi
2. brige
3. opskrbe

za Izraela. On je odabrao Izraela kako bi odabrao sve! Ali Izrael nije bio poslušan (usp. Ez 36:22-23).

Zabilježite broj “Ti /Tvoji” u engleskim izvedbama stihova 9-11 (tj. devet). Stvorenje se odaziva svome Stvoritelju s darežljivošću!

65:9 “Ti pohodiš zemlju” Ovo je idiom YHWH-ine osobne prisutnosti. U stanovnome smislu, On je uvijek u svijetu. Ali ova slika govori o posebnome dolasku ili zbog osude ili zbog blagoslova. Ovdje je to ratarski blagoslov učinjen mogućim obiljem vode.

▣ **“poplavljuje”** Ovaj GLAGOL (BDB 1003, KB 1448, *Polel* IMPERFEKT) pojavljuje se tri puta, ovdje, gdje je često preveden “budi obilan”, i u Knjizi proroka Joela 2:24; 3:13, gdje je preveden “poplavljuje /preplavljuje”.

▣ **“Bujica Božja”** Ovaj izričaj može značiti:

1. sliku punoga prokopa vode
2. kišu s neba (usp. Ps 78:23; Mal 3:10)
3. eshatološko smjerenje na rijeku što teče iz prijestolja Božjega (usp. Ps 46:4; Ez 47:1; Otk 22:1).

65:11

NASB, NKJV

NRSV

TEV

NJB

JPSOA

“Tvoji putovi cijede se od plodnosti”

“Staze Tvojih kola preplavljaju s bogatstvima”

“Gdjegod Ti išao tamo je izobilje”

“obilje izbija iz tvojih staza”

“plodnost je prokapana po Tvojem putu”

MT ima “i staze Tvojih kočija cijede plodnost”. Ovo je slika YHWH-ina jahanja na gromovnim oblacima što donose kišu (usp. Ps 18:7-15). To je drevno-bliskoistočna, posebice kanaanska, slika *Baala*, boga oluje (tj. plodnosti).

65:12-13 Blagoslovljena fizička mjesta (tj. paše, brežuljci, livade, doline) poosobljene su i kliču od radosti (BDB 929, KB 1206, *Hithpoel* IMPERFEKT) i pjevaju (BDB 1010, KB 1479, *Qal* IMPERFEKT). Ova hvala beživotnih stvari podsjeća me na Isusove riječi o kamenju u Evandelju po Luki 19:40. Jednoga dana svo će Stvorenje (živo i neživo) klicati u radosti svome Stvorenju (usp. Ps 103:20-22; 145:10; Rim 8:18-25)!

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Što je najbolja pretpostavka o predmetu psalmistova zavjeta u stihu 1?
2. Kako su Stvorenje i “krajevi Zemlje” povezani?
3. Objasnite teološku važnost stiha 3.
4. Kako su “planine” i “graje naroda” usporedni?
5. Opisuju li stihovi 9-13 godišnji događaj ili eshatološki događaj?
6. Kako se mogu uravnotežiti stihovi 2.5 i 8 sa stihom 4?

PSALAM 66

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
hvala za Božja silna djela i za Njegov odgovor na molitvu	hvala Bogu za Njegova strašna djela	liturgija hvale i zahvaljivanja	Pjesma hvale i zahvaljivanja	skupna molitva zahvale
<u>MT uvod</u> Za zborovodu. Pjesma. Psalam				
66:1-4	66:1-4	66:1-4	66:1-4	66:1-3a 66:3b-4
66:5-7	66:5-7	66:5-7	66:5-9	66:5-6b 66:6c-7
66:8-15	66:8-12 66:13-15	66:8-12 66:13-15	66:10-12 66:13-15	66:8-9 66:10-12 66:13-14 66:15
66:16-20	66:16-19 66:20	66:16-19 66:20	66:16-19 66:20	66:16-19 66:20

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Derek Kidner, u nizovima *Tyndale Old Testament Commentary* (str. 251) naslovljava ovaj Psalam: “Bog svih ... mnogih... jednoga”. To je izgleda predivan način hvatanja sržnosti ovoga Psalma. Započinje sa sveopćim naglaskom i kreće se k hvali Izraela i konačno do veličanja jednoga štovatelja.
- B. Ovaj je Psalam vrlo nalik svojim susjednim Psalmima, Psalmu 65 i 67. Oni svi govore o sveopćoj ljubavi Božjoj za sve ljude. Na ovaj način oni su vrlo slični prorocima Izaiji i Joni.
- C. Povijesna okolnost ovoga Psalma neizvjesna je. Istina je da arapski prijevodi kažu “Psalam Davidov”, ali izgleda kako ovaj Psalam bolje odgovara životu Ezekije. Postoji narodna velika nesreća i osobne krize. Izgleda kako najezda Asirije pod Sanheribom u opsadi Jeruzalema i Ezekijina bolest što je vodila u njegovu smrt bez njegova pobožnog posredovanja Bogu dobro odgovara ovome Psalmu.
- D. Osam IMPERATIVA u ovome Psalmu nisu molitve Bogu nego poticanje za:
1. sve ljude na Zemlji (usp. stihovi 1.4.8)
 2. sve koji se boje /odnose se sa strahopoštovanjem /štuju Boga (usp. stih 16).

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 66:1-4

¹Kliči radosno Bogu, sva zemljo;

²Pjevaj slavu Njegova imena;

Učini Njegovu hvalu dičnom.

³Kaži Bogu: “Kako su strašna Tvoja djela!

Zbog veličine Tvoje snage Tvoji neprijatelji dat će lažnu poslušnost Tebi.

⁴Sva zemlja štovat će Tebe,

I pjevati hvale Tebi;

Oni će pjevati hvale Tvome imenu.”

Selah.

66:1 “Kliči” Ovaj *Hiphil* IMPERATIV je MNOŽINA i stih 1 je sličan Psalmu 100 i podsjeća me na predivan zbor Knjige Otkrivenja 7:9. Zabilježite MNOŽINA govori da sva Zemlja mora klicati radosno Bogu (usp. stihovi 1.4.8; Ps 65:2.5.8; 67:17).

Zabilježite ovaj Psalam uvodi opće Ime za Boga, *Elohim* (vidjeti Posebnu temu u Ps 1:1: Imena za Božanstvo), a ne zavjetno Ime za Boga, YHWH. Sva se Zemlja mora odazvati (usp. Ps 67); hvala Izraela nije dovoljna (usp. Ps 103:19-22; 145:21; 150:6). Ako je istina kako postoji samo jedan Bog i On je stvorio čitav svijet i stvorio čovjeka na Svoju sliku (vidjeti Posebnu temu u Ps 2:7: Monoteizam), onda je očito istina kako On želi da svi ljudi dođu k Njemu kako bi Ga spoznali. Izrael je morao biti samo kraljevstvo svećenika koje će dovesti svijet Bogu (vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum).

66:2 “Pjevaj slavu Njegova imena” Predodžba ili zamisao o pjevanju u štovanju može biti potkrijepljena iz stihova kao ovi u Psaltiru. Zanimljivo je da u Poslanici Efežanima 5:19, gdje se govori o bivanju ispunjenim Duhom, tri od pet sljedećih PARTICIPA govore o glazbi. Hvala je primjereno djelovanje u štovanju našega Boga.

Pojam “ime(na)” u hebrejskome jeste način izražavanja nečije naravi. To može biti suviše potanko opisivanje straha Hebreja da spominju Ime Sâmoga Boga, i to je razlog zašto je toliko često Njegovo Ime zamjensko (vidjeti Posebnu temu u Ps 5:11-12: “Ime” YHWH).

Vjerni sljedbenici moraju slaviti YHWH-inu narav i djelovanje (usp. Ps 29:2; 79:9, 96:8). Ovo “ime” predstavlja Sâmoga Boga (vidjeti Posebnu temu u Psalmu 5:11-12: “Ime” YHWH).

Za pojam “slava” vidjeti Posebnu temu u Psalmu 19:1: Slava (*doxa*).

66:3 “Kaži Bogu”Ovo je četvrti IMPERATIV stihova 1-3 usmjerenih na sve ljude:

1. kliči radosno Bogu – BDB 929, KB 1206, *Hiphil* IMPERATIV, usp. Psalam 47:2; 81:2; 98:4.6 (KOHORTATIV u Ps 95:1.2)

2. pjevaj slavu Njegova Imena – BDB 274, KB 273, *Piel* IMPERATIV, usp. Psalam 9:11; 30:4; 47:6-7 [pet]; 105:2; 135:3 (KOHORTATIV u Ps 18:49; 27:6; 59:16; 71:22; 75:9; 101:1; 104:33; 146:1)
3. učini Njegovu hvalu dičnom – BDB 962, KB 1321, *Qal* IMPERATIV (doslovno “stavi”, “postavi”, ili “smjesti”), usp. Knjiga proroka Izaije 42:12
4. kaži Bogu - BDB 55, KB 65, *Qal* IMPERATIV.

▣ **“Kako su strašna Tvoja djela”** Pojam je “strahovita” ili “zastrašujuća” (BDB 431, *Niphal* PARTICIP, usp. Ps 45:4; 65:5). Neki prijevodi, takvi kao Jeruzalemska Biblija, prevode ovo: “kakvu stravu ti pobuđuješ”, ali izgleda da zbog stiha 5 o kojem govorimo to nije o Božjoj naravi, nego o Božjim djelovanjima (usp. Izl 34:10; Pnz 10:21; Ps 65:5; 139:14; 145:6). Bog je djelovao u povijesti (usp. Izl u poglavljima 5 - 7). Njegova djela su djela oslobođenja i otkrivenja Njegovih svrha (vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum).

▣ **“Zbog veličine Tvoje snage Tvoji neprijatelji dat će lažnu poslušnost Tebi”** Ovo je vrlo teška rečenica u hebrejskome za prevesti. Očito je da Božja snaga privlači čak nesklone hvale Njegovih neprijatelja (usp. Ps 18:44). Hebrejski izgleda podrazumijeva “tobožnju poslušnost” (BDB 471, KB 469, *Piel* IMPERFEKT). Septuaginta to prevodi čak kao “laž”. Hebrejska riječ ima suzvuk nečega što je naraslo malo, ponosa što je bio smanjen, dvoličnosti (usp. Ps 81:15). Koji je suzvuk bio namjeravan jednostavno je ovdje neizvjesno.

66:4 “Sva zemlja štovat će Tebe” Ovo izgleda govori u skladu s istim redcima kao Poslanica Filipljanima 2:9-11, da će jednoga dana i neprijatelj i dušmanin, i dijete i neprijatelj, spoznati YHWH-u. U taj Dan, svi će pjevati hvale Njemu (usp. Ps 22:27; 46:10; 65:2.5.8; 67:1-7; 86:9; Zah 14:16). Ovo ima eshatološke prizvuke (usp. Mih 5:2-5a).

▣ **“Selah”** Ovaj pojam (BDB 699) također se pojavljuje na kraju stihova 7 i 15. Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2 i Uvod u Psalme, VII.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 66:5-7

⁵**Dodite i vidite djela Boga,
Koji je strašan u Svojim djelima prema sinovima čovječjim.**

⁶**On preokrenu more u suhu zemlju;
Oni prodoše kroz rijeku na nogama;
Sad pustite nas radovati se u Njemu!**

⁷**On vlada Svojom moći zauvijek;
Njegove oči drže stražu nad narodima;
Nemojte dati pobunjenicima da uzvise sebe same.**

Selah.

66:5 “Dodite i vidite” Ova dva *Qal* IMPERATIVA poklapaju se s dva *Qal* IMPERATIVA, “dodite i čujte” u stihu 16. Bog je Bog koji djeluje u povijesti, koji je odabrao ljude kako bi objavio i objasnio Svoja djela. Mi možemo poznati Boga po onome što je On učinio, kao i po onome što je rekao. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 19:7-9: Nadahnuće.

POSEBNA TEMA: PROSVJETLJENJE

Bog je djelovao u prošlosti na jasnoj objavi Sebe čovječanstvu. U teologiji je ovo nazvano otkrivenje. On je izdvojio određene ljude za objavu i objašnjenje ovoga samo-otkrivenja. U teologiji je to nazvano nadahnuće. On je poslao Svoga Duha da pomogne čitateljima razumjeti Njegovu riječ. U teologiji se to naziva prosvjetljenje. Poteškoća izniče kad mi dokazujemo da je Duh uključen u razumijevanje Božje riječi – zašto dakle postoji tako mnogo tumačenja toga?

Dio ove poteškoće leži u čitateljevom pred-razumijevanju ili osobnim iskustvima. Često je osobni djelokrug rada oslovljen uporabom Biblije u proof-textingu ili atomističkome načinu [proof-texting: vidjeti: Poslanica Rimljanima, Dodatak tri: Kazalo – op.prev.]. Često je teološka mreža nametnuta iznad Biblije dozvoljavajući joj govoriti samo u određenim područjima i na probrane načine. Prosvjetljenje jednostavno ne može biti izjednačeno s nadahnućem premda je Sveti Duh uključen u svako.

Najbolji pristup bio bi pokušaj dokazivanja središnje zamisli odlomka, a ne tumačenje svake pojedinosti teksta. Glavna misao je ona koja izražava izvornu autorovu središnju istinu. Izradba glavnih crta Knjige ili književne jedinice

pomaže u slijeđenju nakane izvornoga nadahnutog autora. Nijedan tumač nije nadahnut. Mi ne možemo ponoviti način tumačenja biblijskoga pisca. Mi možemo i moramo nastojati razumjeti što su oni govorili za njihove dane i tada prenijeti tu istinu u naše vlastito vrijeme. Postoje dijelovi Biblije koji su višeznačni ili skriveni (do određenoga vremena ili razdoblja). Uvijek će biti neslaganja o nekim tekstovima i subjektima ali mi moramo izjaviti jasne središnje istine i dozvoliti slobodu za pojedinačna tumačenja unutar granica izvorne autorove nakane. Tumači moraju hodati u svjetlu kojeg imaju, uvijek biti otvoreni za više svjetla iz Biblije i od Duha. Bog će nas suditi temeljem stupnja našeg razumijevanja i kako živimo to što razumijemo.

▣ **“Koji je strašan u Svojim djelima”** Zbog srodnoga pojma “strašan” (BDB 431) upotrijebljenog u Ponovljenome zakonu 4:34 (BDB 432) za opis pošasti u Egiptu, te zbog toga što izgleda kako postoji mnogo smjerenja na lutanje pustinjom u ovome Psalmu, većina ovih djela trebala bi upućivati na razdoblje Izlaska.

▣ **“prema sinovima čovječjim”** Ovaj doslovni izričaj, “sinovima Adama”, izražava Božje bavljenje sa svim ljudima. Knjiga Postanka 3:15 nije obećanje Izraelu (koji nije postojao sve do poziva Abrahama u Post 12), nego čitavome ljudstvu. Psalmi 65 – 67 odražavaju ovu veliku istinu, kao što čine Knjige proroka Izaije i Jone.

66:6 “On preokrenu more u suhu zemlju” Ovo može upućivati na Izlazak, Knjigu Izlaska 14 (usp. Ps 106:9), ili na razdjeljivanje rijeke Jordan u Knjizi o Jošui 3 (usp. Jš 4:23).

66:7 “On vlada Svojom moći zauvijek” Ovo je zamisao da Bog vlada i kraljuje nad svima od Njegova svijeta, ne samo nad Izraelom (tj. Pnz 32:8; Ps 47:7-8; Djela 17;26; i dijelovi u velikim prorocima o Božjem Sudu nad narodima).

▣ **“zauvijek”** Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 9:5: Zauvijek (*ʿolam*).

▣ **“Njegove oči drže stražu nad narodima”** Zato jer se ovo čini da personificira narode, mnogi su mislili kako je upućivalo na zamisao o narodnim anđelima (usp. Septuagintin prijevod Pnz 32:8). Ovo također može biti potvrđeno zamišlju o njihovoj pobuni, kao u stihu 7c, i isto tako je moguće kako je “nas drži na životu” u stihu 9 skupno upućivanje na Izraela. U međubiblijskome razdoblju, Nebesko vijeće bilo je sastavljeno od anđela naroda. U židovskoj književnosti oni su izgleda neprijatelji Izraelu i samo je Božja ljubav za Izraela ta koja ga čuva od bivanja uništenim. Vidjeti Dodatak XIII. i XIV. knjizi od Alfreda Edersheima *The Life and Times of Jesus the Messiah*.

▣ **“Nemojte dati pobunjenicima da uzvise sebe same”** MT ima *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, ali masoretski znanstvenici predlažu na margini kako to mora biti čitano (*Qere*) kao *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu. *Anchor Bible* prevodi ovaj izričaj kao: “kako se ne bi pobunjenici digli protiv Njega”. *Revised Standard Version* prevodi ovaj izričaj kao: “pobunjeni se ne mogu dići protiv Njega”. Ovo je vrlo slično Psalmu 2.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 66:8-15

⁸Blagoslovljen je naš Bog, o ljudi,

I zvuk Njegove hvale nadaleko,

⁹Koji nas drži na životu

I ne dozvoljava našim nogama poskliznuti se.

¹⁰Jer Ti si nas iskušavao, o Bože;

Ti si nas pročistio kao što je srebro pročišćeno.

¹¹Ti nas dovede u mrežu;

Ti položi ugnjetačko breme na naša leđa.

¹²Ti si učinio da ljudi jašu preko naših glava;

Mi prodosmo kroz vatru i kroz vodu,

Ipak Ti nas uvede u *mjesto* obilja.

¹³Ja ću doći u Tvoj dom s paljenim prinosima:

Ja ću ispuniti Tebi svoje zavjete,

¹⁴Koje moje usne izgovoriše

I moja usta kazivahu kad ja bijah u tjeskobi.

¹⁵Ja ću prinijeti Tebi paljene prinose od ugojenih životinja,

S dimom ovnova;

Ja ću učiniti *prinos od bikova s jarcima.*

Selah.

66:8-15 Ova kitica upućuje na YHWH-ino postupanje s pobunjenim Izraelom. On mu sudi, kako bi ga obnovio. Svi se ljudi moraju radovati jer su YHWH-ine iskupiteljske svrhe kroz Izraela za sve narode još uvijek održive (vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum).

66:9 “Koji nas drži na životu” Ovo može biti: (1) povijesno upućivanje na Ezekiju kad je on morao umrijeti od čira i molio se Bogu neka ga poštedi. Kroz Izaiju dodano mu je još deset godina života (usp. 2. Kr 20). Ili (2) upućivanje na narodni život Izraela kad su u njega upadali ponovno i ponovno neprijatelji iz Plodnosti Polumjeseca. Štoga da je točno smjerenje, očito je da Božja skrb od trenutka do trenutka za vjerne sljedbenike jeste sržnost našega dara života. I da je Bog jedini koji posjeduje život i On ga daje onima koji se pouzdaju u Njega (tj. Ps 65:5).

▣ **“I ne dozvoljava našim nogama poskliznuti se”** Hebrejski pojam “poskliznuti se” (doslovno “teturati /posrtati”, “tresti se”, ili “poskliznuti se”, BDB 557) može biti upotrijebljen za:

1. nošenje nečega na štapu (usp. Br 4:10.12; 13:23)
2. jaram oko zatvorenikova vrata (usp. Nah 1:13)
3. ovdje to je slika sigurnosti. Nečije noge ne sklizu se /ne posrcu na putu vjere (usp. Ps 55:22; 121:3; GLAGOL u Ps 15:5; 112:6).

Ovaj izričaj posve je oprečan suzvuku hebrejske riječi za “vjeru” (vidjeti Posebnu temu u Ps 12:1: Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu [187]), što je izvorno značilo “čvrsti stav” (usp. Ps 17:5; 38:16; 121:3).

66:10 “Jer Ti si nas iskušavao, o Bože” Ovo je zamisao ispitivanja što dolazi iz procesa metalne industrije (usp. stih 10b). Bog iskušava Svoju djecu (usp. Post 22:1; Mt 4:1). On to čini kako bi nas oplemenio, pročistio nas, i učinio nas jačima (usp. Zah 13:9; 1. Pt 1:7). Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 11:4b-5a: Bog ispituje Svoj narod.

66:11 “Ti nas dovede u mrežu” Zabilježite koliko se puta “Ti” pojavljuje u stihovima 10-12 (usp. Ps 65:9-11). Psalmist stalno bilježi YHWH-ina djela osude koja su bila osmišljena kako bi Njegov narod dovela do pokajanja tako da ih On može blagosloviti (usp. stih 12c).

“Mreža” (BDB 845) dolazi od korijena što znači “loviti” (BDB 844 II, usp. Ez 13:21) i često je korištena o životinjskoj zamci (usp. Ez 12:13; 17:20). Ovaj je pojam upotrijebljen u Knjizi proroka Habakuka 1:15-17 za opis vojne postrojbe Babilonaca. Prema tome, to može biti upućivanje na najezdu na zemlju Izraela.

Još jedna uporaba ovoga pojma je zamisao o “tvrđavi /utvrđi” (BDB 845 II, usp. Ps 31:3; 71:3; 91:2; 144:2). Ovo može imati posve drukčije značenje kad se prevede u stihu 11.

▣ **“Ti položi ugnjetačko breme na naša leđa”** Pojam za “breme” (BDB 734, KB 558, nađen jedino ovdje u SZ-u) više je ograničen negoli zamisao o težini. BDB određuje to kao “stisak” ili “tegoba”. Leđa su bila najjači mišići ljudskoga tijela i bila su često korištena kao metafora za ljudsku snagu (usp. Pnz 33:11).

66:12 “Ti si učinio da ljudi jašu preko naših glava” Ovo je metafora što opisuje nadzor zlih ljudi (tj. poganskih naroda) nad Božjim narodom (usp. Iz 51:23).

▣ **“Mi prodosmo kroz vatru i kroz vodu”** Ovo oboje su metafore za teška iskušenja. Vidjeti predivnu izjavu u Knjizi proroka Izaije 43:2 da nas Bog neće ostaviti usred naših iskušenja.

▣

NASB

NKJV

NRSV

TEV

NJB

“*mjesto obilja*”

“*bogatog ispunjenja*”

“*k prostranome mjestu*”

“*k mjestu sigurnosti*”

“*da dišemo opet*”

JPSOA
REB
LXX

“do blagostanja”
“u mjesto izobilja”
“podsjetiti” ili “okrepa”

Ovaj pojam (BDB 924, KB 1201) vrlo je teško prevesti. Temeljno značenje vrlo je duboko. To je isti pojam što je upotrijebljen u Psalmu 23:5 za “čaša se prelijeva”. Ponekad je bio preveden “široko mjesto” (usp. Ps 18:19; 31:8; 118:5), u značenju mjesta odmora, ili “plodno mjesto”, upućujući na Obećanu zemlju. Oni prijevodi što uključuju riječ “odmor” ovdje temelje to na promjeni jednoga hebrejskog slova u ovoj riječi (vidjeti NET Bibliju, str. 931, #7).

UBS *Text Project* (str. 287) daje pojmu “prožeti” ocjenu “B” (neka sumnja) i spominje da to ima dva suzvuca:

1. obilje
2. odmor od slobodnoga disanja.

66:13-15 Ovo je gdje autor (usp. stih 16b, ili Izrael u skupnome smislu) dolazi prinijeti žrtvu zahvale i ispuniti zavjet (usp. Br 30:2; Pnz 23:21-23).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 66:16-20

¹⁶**Dodite i čujte, svi vi koji se bojite Boga,**
I ja ću vam kazati o onome što je On učinio za moju dušu.
¹⁷**Vapio sam Njemu s mojim ustima,**
I On je bio uzveličan s mojim jezikom.
¹⁸**Ako promatram pokvarenost u svome srcu,**
Gospodin neće čuti;
¹⁹**Ali jamačno Bog je čuo;**
On se obazreo glasu moje molitve.
²⁰**Blagoslovljen neka je Bog,**
Koji nije odbacio moju molitvu
Niti Svoju dobrotu od mene.

66:16 “Dodite i čujte, svi vi koji se bojite Boga” Ovaj izričaj započinje s dva *Qal* IMPERATIVA (vidjeti bilješku u stihu 5). Biblija ne uči univerzalizam, nego uči Božju sveopću ponudu milosti onima koji se odazovu (usp. Iv 1:12; 3:16.36; 6:40; 11:25-26; Rim 10:9-13). Bog se odaziva onima koji se odazivaju Njemu. Ali zabilježite uvjet, “svi vi koji se bojite Boga”.

▣ **“I ja ću vam kazati o onome što je On učinio za moju dušu”** Kao što stih 9 izražava skupni život Izraela, tako stihovi 13-15 i 16-20 izražavaju pojedinačni život ovoga jednog štovatelja (tj. psalmiste). On opisuje svoj molitveni život. Obično Psalmi započinju s pojedinačnom a završavaju skupnom hvalom ali ovaj Psalam je suprotan tome.

66:17 Kao što nije postojalo tiho čitanje u Drevnome Bliskom Istoku, tako također, ne postoje tihe molitve (zabilježite 1. Sam 1:13).

66:18 Stav je ključan. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 64:1: Molitva, neograničena ipak ograničena. Ljudi neispovjedenoga grijeha zasljepljuju pojedinca za Božju prisutnost i ljubav. Postoje posljedice u vremenu i vječnosti za grijeh obojih i vjernika i nevjernika.

66:19 Vjerni sljedbenici vjeruju da Bog čuje (usp. Ps 18:6) i da će se odazvati primjereno! Ovo je sigurnost vjere, ne ono što će se zacijelo dogoditi (vidjeti Posebnu temu u Ps 51:11b: Sigurnost).

66:20 “Blagoslovljen neka je Bog” Blagoslivljanje (BDB 138, KB 159, *Qal* PASIVNI PARTICIP, usp. Ps 68:35) ide od Boga i Bogu. Ne postoji blagoslivljanje odvojeno od Njega. On će biti blagoslivljan /hvaljen za:

1. tko On jeste (usp. stihovi 10-12; 2. Kor 1:3)
2. ono što je On učinio (usp. stihovi 1-3)
3. ono što On čini
4. ono što će On uzrokovati (usp. stihovi 4.8)!

▣ **“dobrotu”** Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota (*hesed*).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Kako je Psalam 66 povezan s Psalmima 65 i 67?
2. Zašto je stih 3 tako teško prevesti?
3. Postoji li ikoji biblijski dokaz za nacionalne anđele (usp. Dn 10)?
4. Zašto Bog ispituje /iskušava pojedince i narode?
5. Popišite stavke što se odnose na molitvu u stihovima 17-20.

PSALAM 67

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
narodi opomenuti da hvale Božja djela <u>MT uvod</u> Za zborovođu; sa žičanim glazbalima. Psalam. Pjesma	zaziv i doksologija	zahvala za dobru žetvu	Pjesma zahvale	Pjesma žetve
67:1-7	67:1-2 67:3-4 67:5-7	67:1-3 67:4-5 67:6-7	67:1-2 67:3 67:4 67:5 67:6-7	67:1-2 67:3 67:4 67:5 67:6-7

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovaj Psalam, kao Psalam 65 i Psalam 66, ima nekoliko sveopćih dijelova (usp. stihovi 2.3.4.5.7, posebice stih 2). YHWH-in cilj je:
 1. da Ga svijet može spoznati (stih 2a)
 2. da svijet može biti spašen (stih 2b).On čini Sebe poznatim kroz Svoja:
 1. djela stvaranja
 2. djela izvora (tj. Abraham i njegovo sjeme)
 3. djela iskupljenja (tj. posebice Izlazak, razdoblje lutanja pustinjom, i povratak iz izgnanstva)
 4. ova su djela objavljena za sve da budu čitana u Pismu
 5. buduća djela obećanjem i proročanstvom kroz Mesiju.

- B. Ovaj Psalam obilježen je uporabom JUSIVA:
1. Božja djela:
 - a. neka Bog bude milostiv, stih 1 – BDB 138, KB 159, *Piel* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
 - b. Bog blagoslivlja, stih 1 – BDB 138, KB 159, *Piel* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
 - c. Bog uzrokuje da Njegovo lice sjaji nad, stih 1 – BDB 21, KB 24, *Hiphil* JUSIV
 - d. Bog blagoslivlja, stih 7 – BDB isto kao b
 2. odaziv ljudi:
 - a-b. ljudi hvale (dva puta), stih 3 – BDB 392, KB 389, *Hiphil* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
 - c. neka narodi budu veseli, stih 4 – BDB 970, KB 1333, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
 - d. narodi pjevaju radosno, stih 4 – BDB 943, KB 1247, *Piel* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
 - e-f. ponavljanje stiha 3 (tj. a-b).
- C. Tako sam uživao u uvidima od Dereka Kidnera. Njegov komentar o Knjizi Postanka i Psalmima u nizovima *Tyndale Old Testament Commentaries* blagoslov je za mene. Na početku njegova osvrtu o ovome Psalmu, on kaže:
- “Ako je psalam ikad bio napisan oko obećanja Abrahamu, da će on biti i blagoslovljen i učinjen blagoslovom, to može biti tako dobro kao što je ovaj.” (str. 254)

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 67:1-7

- ¹Bože budi milosrdan prema nama i blagoslovi nas,
I prouzroči da Njegovo lice sjaji nad nama. Selah.
- ²Da Tvoj put može biti poznat na zemlji,
Tvoje spasenje među svim narodima.
- ³Neka ljudi hvale Tebe, o Bože;
Neka svi ljudi hvale Tebe.
- ⁴Neka narodi budu veseli i pjevaju radosno;
Jer Ti ćeš suditi ljudima s čestitošću
I voditi narode na zemlji. Selah.
- ⁵Neka ljudi hvale Tebe, o Bože;
Neka svi ljudi hvale Tebe.
- ⁶Zemlja je dala svoj prinos;
Bože, naš Bože, blagoslovi nas.
- ⁷Bog nas blagoslivlja,
Da se svi krajevi zemlje mogu bojati Njega.

67:1 Stih 1 je molitva što ima sveopći iskupiteljski okus. YHWH žudi da svi ljudi stvoreni na Njegovu sliku i sličnost (usp. Post 1:26-27) budu obnovljeni za zajedništvo nakon pobune i grijeha Adama i Eve u Knjizi Postanka 3. Obećanje Postanka 3:15 usmjereno je svim ljudima (Izrael nije postojao sve do poziva Abrahama u Post 12).

Spasenje /obnova oštećene “slike” bio je Božji neopoziv cilj sve do Pada (tj. Iz 2:2-4; 45:22; 52:10; 56:7; Mih 4:1-2). Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum. To jasno izriče moju temeljnu teološku pretpostavku i teološku rešetku!

▣ “nas” Tko je “nas” (dva puta u stihu 1 i stihovima 6b.7a)? Iz reference na Knjigu Brojeva 6 (tj. Aronovski blagoslov) netko može pretpostaviti kako je to Izrael (usp. Ps 4:6), ali zabilježite druge reference:

1. ljudi, stihovi 3.4b.5a
2. svi ljudi, stihovi 3.5b
3. narodi, stih 4a

4. narodi Zemlje, stih 4c
5. svi kraljevi Zemlje, stih 7b.

Bog žudi za spasenjem svih (usp. Iv 3:16-17; 4:42; Djela 2:17; 1. Tim 2:4; 4:10; Tit 2:11; 2. Pt 3:9; 1. Iv 2:1-2; 4:9-10).

▣ **“prouzroči da Njegovo lice sjaji nad nama”** Ovo izražavanje blagoslova YHWH-ine osobne prisutnosti i zajedništva dolazi od Aronovskoga blagoslova iz Knjige Brojeva 6:22-27. Slika je često ponovljena u Psalmima (usp. Ps 4:6; 31:16; 80:3.7.19; 119:135).

▣ **“Selah”** Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2 i Uvod u Psalme, VII.

67:2 “Tvoj put” Božji put upućuje na Njegovo otkrivenje. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:2: Pojmovi za Božje otkrivenje (korišteni u Ponovljenome zakonu i Psalmima). Zabilježite teološku usporednicu u Psalmu 16:11.

Teološka zamisao biblijske vjere kao put /cesta ključno je (vidjeti Ps 1). Isus je to opisao kao vrata i cesta (usp. Mt 7:13-27), osobni susret slijeđen životom u čijem je središtu Krist (usp. Jak 2:14-26). Uključio sam dolje bilješku iz mojih komentara o Djelima apostolskim 9:2.

Djela 9:2 “Put” Ovo je bila rana oznaka za vjernike (usp. 19:9.23; 22:4; 24:14.22 i moguće 18:25,26). To ima SZ-nu pozadinu, govoreći o načinu života vjere (usp. Ps 1:1; 16:11; 119:105; 139:24; Izr 4:10-19). Isus koristi ovu zamisao u Evanđelju po Mateju 7:14 i koristi naslov za Sebe u Evanđelju po Ivanu 14:6. Kršćanstvo je osobni susret slijeđeno dnevnim odnosom.

▣ **“zemlji”** Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:2: Pojmovi za Božje otkrivenje (korišteni u Ponovljenome zakonu i Psalmima). Okvir određuje značenje!

67:4 Ovaj stih ne može biti negativan (tj. samo Sud) jer će Sud Božji na čestitosti prouzrokovati narodima da:

1. budu veseli
2. pjevaju radosno
3. budu vođeni od Boga.

Zamisao kako će narodi biti vođeni od Boga uzima veću važnost kad se zabilježi broj vremena (prošlost, sadašnjost, budućnost) ovoga pojma (BDB 634) upotrijebljenih o Izraelu (usp. Pnz 32:12; Neh 9:12; Ps 5:8; 23:3; 31:3; 43:3; 73:24; 78:14.53.72; 107:30; 139:10; 143:10). Sad ovo isto Božansko vodstvo dostupno je za pokajani, vjerujući, poganski svijet (usp. Jer 16:19).

67:6 Savezi SZ-a obećali su poljoprivredne blagoslove za one koji su poslušni Savezu (tj. Lev 26; Pnz 27 - 28). Ovaj stih podrazumijeva pokajanu vjerujuću skupinu među ljudima Zemlje. On ima eshatološki potisak.

Biblija započinje u poljoprivrednome obilju (tj. Vrt Eden) i završava s istom slikom (Otk 21 - 22). Ovo podrazumijeva da je mjesto zajedništva između Boga i ljudstva obnovljeni Vrt Eden (tj. pročišćena i obnovljena Zemlja). Ne postoji način spoznaje je li ovo slika ili proročanstvo.

Mnogi znanstvenici ovaj su Psalam vidjeli kao blagoslov žetve temeljeno na ovome stihu. Međutim, obilje sveopćih dijelova čini to nepouzdanim. Ovaj je Psalam o Božjoj žudnji za sve narode da spoznaju Njega (usp. stih 2) i slijede Ga (stih 4) i, time budu blagoslovljeni (stih 6)!

67:7 “Da se svi krajevi zemlje mogu bojati Njega” Ova je uporaba riječi “bojati se” (BDB 431, KB 432) u smislu strahopoštovanja, uvažavanja, poštovanja. Ta sveopća tema također je izjavljena u Psalmima 22:27 i 33:8.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Kome je ovaj Psalam naslovljen?
2. Zašto je stih 2 tako teološki važan? Je li ova tema jedinstvena za ovaj Psalam?
3. Objasnite stih 4 svojim vlastitim riječima. Je li on pozitivan ili negativan?
4. Bude li Nebo obnovljena Zemlja?
5. Je li teološki potisak ovoga Psalma jedinstven Psaltiru?

PSALAM 68

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Bog Sinaja i Svetišta	Božja slava u Njegovoj dobroti prema Izraelu	liturgija za svečani blagdan u Hramu	nacionalna pjesma pobjede	epska Izraelova slava
<u>MT uvod</u> Za zborovođu; sa žičanim glazbalima. Psalam Davidov. Pjesma				
68:1-4	68:1-3	68:1-3	68:1-3	68:1-2 68:3-4
	68:4	68:4	68:4	
68:5-6	68:5-6	68:5-6	68:5-6	68:5-6
68:7-10	68:7-10	68:7-10	68:7-10	68:7-8 68:9-10
68:11-14	68:11-14	68:11-14	68:11-14	68:11-12 68:13-14
68:15-18	68:15-16 68:17-18	68:15-16 68:17-20	68:15-16 68:17-18	68:15-16 68:17-18
68:19-23	68:19-20 68:21-23	68:19-20 68:21-23	68:19-20 68:21-23	68:19 68:20-21 68:22-23
68:24-27	68:24-27	68:24-27	68:24-27	68:24-25 68:26-27
68:28-31	68:28-31	68:28-31	68:28-31	68:28-29 68:30-31
68:32-35	68:32-35b 68:35c	68:32-35c 68:35d	68:32-35c 68:35d	68:32-24a 68:34b-35c 68:35d

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnutna, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Teško je naći jedinstvenu temu u ovome Psalmu. To je moguće antologija o YHWH-inim djelima u Izraelu korist (tj. Izlazak, osvajanje, utemeljenje Hrama u Jeruzalemu). NASB *Study Bible* (str. 805) naziva ga: "Procesijsko liturgijsko svečano slavljenje slavne i pobjedničke vladavine Izraelova Boga." Ako je to točno, ovaj je Psalam sličan Knjizi Nehemije 9.
- B. Neki znanstvenici vide ovaj Psalam kao kompoziciju bez teme:
 1. NRSV, *New Oxford Annotated Bible* (str. 728) kaže: "Ovaj je najteži od psalama za tumačiti, i ne postoji opće slaganje niti s njegovim značenjem niti s cjelinom ni u mnogima njegovim pojedinostima."
 2. UBS *Handbook on Psalms* (str. 577) kaže: "i u tekstu i značenju ovaj je psalam najteži od svih psalama za razumjeti i tumačiti. Ne postoji razvidna jedinica u kompoziciji."
 3. *Jewish Study Bible* (str. 1353) kaže: "Njegov rječnik uključuje pedeset riječi što nisu nađene nigdje drugdje u Bibliji, plus druge rijetke riječi, dodane teškoći njegova tumačenja. Uistinu, mnogo od njega ostaje skriveno, mnogi ga smatraju najtežim psalmom u Psaltiru."
 4. Jedan razlog za pretpostavku kompozicije jesu brojna imena za Božanstvo (vidjeti Posebnu temu u Ps 1:1: Imena za Božanstvo) što su korištena:
 - a. *Elohim* (BDB 43), stihovi 1.2.3.4.5.6.7.8 (dva puta).9.10.15.16.17.18.21.24 (dva puta).26.28.31.32.34.35 (dva puta)
 - b. *Yah* (BDB 43), stihovi 4.18
 - c. *Eloah* (BDB 43), stihovi 8.28 (JEDNINA od *Elohim*)
 - d. *Adonaj* (BDB 10), stihovi 11.17.19.20.22.32
 - e. *Šadaj* (BDB 994), stih 14 (Ime YHWH za patrijarhe, usp. Izl 6:3)
 - f. *El* (BDB 42), stihovi 19.20 (dva puta).35
 - g. YHWH (BDB 217), stihovi 20.26
 - h. Kralj (BDB 572 II), stih 24.
- C. Moguć kratki pregled po temama:
 1. vojna pobjeda:
 - a. stihovi 1-4 (neimenovani neprijatelji moguće lutanja pustinjom, stih 4b)
 - b. stihovi 11-14 (neimenovani kraljevi koji su upali ali bili poraženi)

- c. stihovi 19-23 (neimenovani neprijatelji)
- d. stihovi 28-31 (Egipat)
- 2. žarište Saveza:
 - a. pomoć najslabijima, stihovi 5-6:
 - (1) siročadi
 - (2) udovicama
 - (3) siromašnima
 - (4) usamljenima
 - b. obilje, stihovi 7-10
 - c. Sinaj, stihovi 15-18
- 3. Hram:
 - a. procesija kralja i naroda Izraela u Hram, stihovi 24-27
 - b. svi ljudi hvale Boga (tj. tema Ps 65 - 68) koji kraljuje iz Svetišta (tj. Jeruzalema, Siona, gore Morija, Hrama), stihovi 32-35.

Prema tome, ja bih pretpostavio kako ovaj Psalam obilježava vojnu pobjedu s procesijom u Hram; nadnevak nesiguran!

PROUČAVANJE PRIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 68:1-4

¹Neka Bog ustane, neka Njegovi neprijatelji budu razasuti,

I neka oni koji mrze Njega bježe pred Njim.

²Kao što je dim otjeran, tako *ih* otjeraj;

Kao što se vosak topi pred vatrom,

Tako neka pokvareni budu uništeni pred Bogom.

³Ali neka pravedni budu veseli; neka oni kliču pred Bogom;

Da, neka se oni raduju s veselošću.

⁴Pjevajte Bogu, pjevajte hvale Njegovu imenu;

Podignite pjesmu za Njega koji jaše kroz pustinje,

Čije ime je GOSPODIN, i kličite pred Njim.

68:1-4 Ova prva kitica ima nekoliko *Qal* IMPERFEKTA koji mogu biti upotrijebljeni u ZAPOVJEDNOME smislu. GLAGOLI “Mogu...” i “Neka...” su označja ovoga gramatičkoga oblika:

1. neka Bog ustane – BDB 877, KB 1086, *Qal* IMPERFEKT
2. neka Njegovi neprijatelji budu zgaženi – BDB 806, KB 918, *Qal* IMPERFEKT
3. neka oni koji Ga mrze bježe pred Njim – BDB 630, KB 681, *Qal* IMPERFEKT
4. neka pokvareni budu uništeni – BDB 1, KB 2, *Qal* IMPERFEKT
5. neka pravedni budu veseli – BDB 970, KB 1333, *Qal* IMPERFEKT
6. neka oni kliču pred Bogom – BDB 763, KB 836, *Qal* IMPERFEKT
7. neka se oni raduju s veselošću – BDB 965, KB 1314, *Qal* IMPERFEKT.

▣ Zabilježite različite načine obilježavanja Božjih neprijatelja:

1. neprijatelji, stih 1a – BDB 33, KB 38, *Qal* AKTIVNI PARTICIP (doslovno “oni neprijateljski prema”)
2. “oni koji mrze Njega”, stih 1b – BDB 971, KB 1338, *Piel* PARTICIP
3. pokvareni, stih 2c – BDB 957.

Oni neka “budu razasuti”, “bježe”, “otjerani”, “rastopljeni”, “uništeni”, ali pravedni će:

1. biti veseli, stih 3a
2. klicati, stih 3a
3. radovati se s veselošću, stih 3b
4. pjevati Bogu, stih 4a – BDB 1010, KB 1479, *Qal* IMPERATIV
5. pjevati hvale Njegovu Imenu, stih 4a – BDB 274, KB 273, *Piel* IMPERATIV
6. podići glavni put za Njega, stih 4b – BDB 699, KB 757, *Qal* IMPERATIV
7. klicati pred Njim, stih 4c – BDB 759, KB 831, *Qal* IMPERATIV.

68:1 “Neka Bog (*Elohim*)... ustane” Ovo može biti razumjeto u dva smisla:

1. ustati s Njegova prijestolja tako da djeluje
2. Kovčeg saveza bio je nošen u bitci pred vojskom Izraela (usp. Br 10:35).

68:2 Nekoliko metafora o porazu:

1. kao dim što isparuje
2. kao dim pred jakim vjetrom
3. kao vosak što se topi u YHWH-inoj prisutnosti (usp. Ps 97:5; Mih 1:4)
4. uništeni (tj. uzrokovati nestajanje, BDB 1).

68:4 Ovaj stih ima četiri IMPERATIVA što obilježavaju djelovanja pravednih:

1. pjevajte Bogu – djelatnost u Hramu
2. pjevajte hvale Njegovu Imenu - djelatnost u Hramu
3. podignite glavni put za Njega – kraljevska metafora o pripremi, usp. Knjiga proroka Izaije 35:6-10; 40:3-4; 57:14; 62:10
4. kličite pred Njim - djelatnost u Hramu.

Jedinstvena tema ovoga Psalma je hramsko štovanje (usp. 68:5.24-27.29.35).

▣ **“koji jaše kroz pustinje”** Zamisao YHWH-inog jahanja na oblacima (usp. stih 33) smjeranje je na *Baala*, boga oluje kanaanskoga panteona koji donosi kišu. Često su naslovi poganskih bogova pripisani YHWH-i, koji je jedini istinski Bog (usp. Pnz 33:26; Iz 19:1).

MT ima “pustinje” (BDB 787) ali KB 879 predlaže “oblake” iz ugaritskoga korijena (usp. Ps 104:3). Ovo najbolje odgovara okviru (usp. NKJV, NRSV, TEV, NJB, JPSOA, REB, usp. Ps 18:9-15).

ASV uzima korijen ערב (BDB 787) kao upućivanje na “Arabiju” (usp. 2. Ljet 17:11; 21:16; 22:1; 26:7). Vidjeti Okvirne uvide, C, 1.

LXX uzima korijen מערב (BDB 591 II) u značenju “zapad”.

Targum, slijedeći Pešitu i kasnije *King James*, ima “nebo”, usp. stih 33.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 68:5-6

⁵Otac bez očeva i sudac za udovice,

Jeste Bog u Svome svetom stanu.

⁶Bog stvara dom za usamljene;

On izvodi zatvorenike u blagostanje,

Samo pobunjenici obitavaju u osušenoj zemlji.

68:5-6 Zabilježite vrste osoba prema kojima Bog djeluje kao zastupnik u njihovu korist (tj. Izl 22:23):

1. siročad – Knjiga Izlaska 22:22; Ponovljeni zakon 14:29; 24:17; Psalam 146:9; Knjiga proroka Izaije 1:17; Jeremija 7:6; Jakovljeva poslanica 1:27
2. udovice – Knjiga Izlaska 22:22; Ponovljeni zakon 14:29; 24:17; Psalam 146:9; Knjiga proroka Izaije 1:17; Jeremija 7:6; Jakovljeva poslanica 1:27
3. osamljeni – BDB 402, KB 405, iz arapskoga “biti sam”
4. siromašni – Knjiga o Jobu 31:16-20; Psalam 69:33 (doslovno “rob”, BDB 64); YHWH osigurava za “bijednog /siromašnog” (BDB 776) u stihu 10.

Zabilježite da u stihu 6 postoji razlika između osobitih, neprekidnih Božjih djelovanja:

1. stvara dom (doslovno “uzrokuje obitavanje”) – BDB 442, KB 444, *Hiphil* PARTICIP
2. izvodi – BDB 422, KB 425, *Hiphil* PARTICIP

za siromašnoga i bijednoga kao suprotstavljeno s trajnim obitavanjem (BDB 1014, KB 1496, *Qal* PERFEKT) svojeglavih /pobunjenika koji se neće promijeniti (BDB 710, KB 770, *Qal* PARTICIP) i koji obitavaju u “osušenoj zemlji” (BDB 850, jedino ovdje u SZ-u, ali to je uobičajena slika nedostatka YHWH-ine prisutnosti i znak Njegove osude, usp. Ps 78:17; 107:34.40).

▣ **“pobunjenici obitavaju u osušenoj zemlji”** Netko se pita ako su ovi buntovnici isti ljudi na koje se upućuje u stihovima 1-2. Ali okvir stihova 5-6 podrazumijeva da su oni nevjerni zavjetni Izraelci.

Zabilježite da blagostanje označava vjerne sljedbenike, dok manjak kiše označava pobunjenike. Ova vrsta teologije temeljena je na poslušnosti Savezu (usp. Lev 26; Pnz 27 - 30) poznata kao “dva puta” (usp. 68:7-10; Pnz 30:15-20; Ps 1).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 68:7-10

⁷O Bože, kad si Ti izašao pred Svoj narod,
Kad si Ti stupao kroz pustinju, **Selah.**
⁸Zemlja se tresla;
Nebesa su isto tako kapala kišu u prisutnosti Božjoj;
Sinaj sâm tresao se u prisutnosti Boga, Boga Izraela.
⁹Ti sipaš na sve strane obilnu kišu, o Bože;
Ti si potvrdio Svoju baštinu kad je bila osušena.
¹⁰Tvoja stvorenja naselila su se u njoj;
Ti si se pobrinuo u Svojoj dobrostivosti za siromašne, o Bože.

68:7-10 Naglasak na “dva puta” nastavlja se. Ova kitica izgleda spaja:

1. razdoblje lutanja pustinjom (tj. Izrael vođen od YHWH u oblaku, usp. Izl 13:21; 14:19.24; Ps 78:14; 105:39) i čudesno opskrbljivanje za (tj. voda, mana, prepelica)
2. poljoprivredno obilje Obećane zemlje (tj. Transjordanija i Kanaan).

68:7 “kad si Ti izašao pred Svoj narod” Ovo je idiom o “Svetome ratu”. Bitke su bile YHWH-ina pobjeda. On je išao pred Svojim narodom u bitku (usp. Suci 4:14; 2. Sam 5:24). To je bilo često simbolizirano kao Kovčega saveza koji je bio prenošen od levita na čelu vojske.

▣ **“Kad si Ti stupao kroz pustinju”** Ovo podrazumijeva razdoblje lutanja pustinjom (usp. Suvi 5:4-5). YHWH je štitio, vodio, opskrbljivao sve što je Izrael trebao kad su lutali četrdesetak godina prije ulaska u Kanaan zbog njihove nevjere (usp. Br 13 - 14). YHWH je bio toliko pozoran prema Izraelu tijekom ovoga vremena da su kasnije rabini nazvali to “razdoblje medenoga mjeseca između YHWH i Izraela.”

▣ **“Selah”** Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2 i Uvod u Psalme, VII.

68:8 “Zemlja se tresla” Ovo je bila i metafora za YHWH-inu prisutnost (usp. Joel 2:10; Mt 27:51) i doslovno fizičko očitovanje Njegove prisutnosti (usp. Izl 19:16-18; Suci 5:4-5).

▣ Zabilježite kako je “Bog Sinaja” (tj. davanje Zakona, usp. Izl 19-20) usporedno s “Boga Izraela”. Autor koristi nekoliko različitih imena za “Boga” (vidjeti Okvirne uvide, B.4). Jedinstvenost Izraela bila je prisutnost YHWH (monoteizam) i Njegovo otkrivenje Sâmog Sebe kroz djelo, obećanje, i pisano otkrivenje (SZ).

68:9 “Svoju baštinu” Ovaj pojam (BDB 635) može uputiti na:

1. zavjetni narod (usp. Pnz 32:9; 1. Kr 8:51; Joel 3:2; Jer 10:16)
2. zemlju Kanaan (usp. Ps 79:1; Jer 2:7).

Pojam “zemlja” (BDB 75, KB 90) korišten je o čitavoj Zemlji (usp. Izl 19:5) ali posebice o Kanaanu (usp. Lev 25:23; Pnz 32:43; 2. Ljet 7:20; Iz 14:2.25; Ez 36:5). Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:2: Pojmovi za Božje otkrivenje (korišteni u Ponovljenome zakonu i Psalmima).

68:10

NASB

NKJV

NRSV

TEV

LXX

NJB

JPSOA

“stvorenja naselila su se u njoj”

“Tvoja skupština obitava u njoj”

“tvoje stado našlo je obitavalište u njoj”

“tvoji ljudi stvorili su svoj dom tamo”

“tvoje životinje žive u njoj”

“Tvoja obitelj našla je dom”

“Tvoje pleme obitava tamo”

LXX prevela je ovo kao “životinje”, ali ŽENSKI ROD (BDB 312) znači “povezana zajednica” (usp. 2. Sam 23:13; 1. Ljet 11:15).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 68:11-14

¹¹Gospodin daje zapovijed;
Žena koja je proglasila *dobre* novosti veliki su domaćini:
¹²“Kraljevi vojska bježe, oni bježe,
I ona koja ostaje doma dijelit će plijen!”
¹³Kad legneš među torove za ovce,
Ti si kao krila golubice pokrivena sa srebrom,
I njena pera s blistavim zlatom.
¹⁴Kad je Svemoćni rastjerao kraljeve tamo,
Sniježilo je na Salmonu.

68:11-14 Ova kitica, kao stihovi 1-4 i 19-23, ima vojnu temu. Zbog stihova 11b i 12b to može uputiti na: (1) Jošuinu osvajanje Kanaana ili (2) upad Kanaana /Izraela koji je bio poražen.

68:11-12 Ovo upućuje na novosti o Božanski datoj pobjedi. Navod o ženi koja je donijela dobre vijesti objavljen je u stihu 12. Žena se raduje nad vojnom pobjedom i klicanje o Božjim djelima također je objavljeno u “Pjesmi Mirjam” u Knjizi Izlaska 15:20-21.

68:12

NASB, NKJV	“ona koja ostaje doma”
NRSV, TEV, REB	“žena kod kuće”
NJB	“poštena kod kuće”
JPSOA	“domaćice”

MT ima “paše” (BDB 627 II) ali engleski prijevodi mijenjaju korijen na “žena”:

1. paše - נהה
2. žena - נצוה.

68:13 Ovaj je stih razumjet na nekoliko načina:

1. golubica (usp. stih 13b-c) je Ime za YHWH-u, kao što je *Šadaj* (tj. Svemoćni) – NJB
2. to je sarkastično smjerenje na činjenicu da neki nisu išli u rat (tj. 13a, TEV; usp. Suci 5:15-16)
3. to je način upućivanja na pobjednički Izrael
4. to je dio pljački iz bitaka (tj. zarobljeni rezbari /oblikovano blago, moguće povezano sa štovanjem *Ištar*, *Aštarte*)
5. uputa na odijevanje žene koja je nosila poruku iz stiha 11 (Kidner, *Tyndale Commentary*, str. 259)
6. ratne zastave neprijatelja koji bježi (IVP *Bible Background Commentary*, str. 538)
7. oslobađanje golubica bio je dio slavljenja pobjede (F. F. Bruce, *Answers to Questions*, str. 23-24).

▣ “torove za ovce” Ova riječ (BDB 1046, KB 1637) je rijetka. Taj je prijevod temeljen za Knjizi o Sucima 5:16. Slična riječ nađena je u Knjizi proroka Ezekielu 40:43, prevedena kao “kuke”. To može značiti “vatra za kuhanje” ili “lonac za kuhanje” (BDB 1046).

68:14 “Svemoćni” Vidjeti Okvirne uvide, B.4.

NASB, NRSV	“tamo”
NKJV	“u to”

MT ima ŽENSKI PRIJEDLOG (BDB 88) što izgleda povezuje unatrag na stih 10 (tj. mjesto gdje zajednica YHWH-ine baštine obitava).

▣ **“Salmon(u)”** Ovo je planina blizu Šekema (usp. Suci 9:48). BDB predlaže kako ovo upućuje na planinu istočno od Jordana. To je zbog imena “Bašan” u stihu 15.

NJB prevodi to kao “Mračna planina”, zbog akademskog korijena povezanog s jednim Davidovim čovjekom iz Benjaminova plemena (usp. 2. Sam 23:28).

ABD (str. 1039) dodaje treći prijedlog, kako to dolazi iz arapskoga korijena u značenju “svjetlo” ili “sjaj”.

Uputa na “sniježilo” također je problematična. To može upućivati na:

1. Božanski čin tijekom bitke, kao kiša u Knjizi o Sucima 4 - 5
2. slikovito o prosipanju poraženoga mjesta sa soli (usp. Suci 9:45)
3. slikovito o izbjeljivanju kosti mrtvih vojnika (IDB, tom 4, str. 933)
4. način označavanja povijesnoga nadnevka poraza upadača
5. GLAGOL “sniježiti” je *Hiphil* JUSIV u obliku, zato, “neka sniježi na Salmonu” (tj. proročki znak o Božanskoj pobjedi)
6. neprijateljska oružja ležala su na tlu ostavljena dok su oni bježali (NASB *Study Bible*, str. 806).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 68:15-18

¹⁵Božja planina je planina Bašan;

Planina mnogih vrhova je planina Bašana.

¹⁶Zašto gledate sa zavišću, o planine s mnogim vrhovima,

Na planinu koju je Bog želio za Svoje boravište?

Zasigurno GOSPODIN će obitavati *tamo* zauvijek.

¹⁷Kočija Božjih je mirijada, tisuće nad tisućama;

Gospodin je među njima kao na Sionu, u svetosti.

¹⁸Ti si uživao na visinu, Ti si vodio zarobljenika *Svojih* zarobljenika;

Ti si primio darove među ljudima,

Čak među pobunjenima također, da GOSPODIN Bog može obitavati *tamo*.

68:15-18 Ova je kitica o gori Sinaj (tj. gori Horeb) kao Božje posebno mjesto obitavanja. Druge planine od drugih naroda ljubomorne su (usp. stih 16).

68:15

NASB, NKJV, NJB, LXX

“Božja planina”

NRSV, TEV

“O moćna planino”

JPSOA

“O veličanstvena planino”

REB

“uzvišeno brdo”

Hebrejski pojam *Elohim* (BDB 43) može biti korišten u jakome smislu (#2c, usp. Job 1:16).

Ova ista planina nazvana je “planina mnogih vrhova” u narednome retku poezije. Ovaj pojam (BDB 148, KB 174) nađen je jedino ovdje u SZ-u. On može značiti:

1. mnogi vrhovi (tj. planinski lanac)
2. okrugli vrh.

68:16b.c Uobičajeno YHWH-ino trajno mjesto obitavanja je Kovčeg saveza, koji je morao prebivati u Jeruzalemu na gori Morija (usp. Pnz 12:5; Ps 87:1-2; 132:13-14), ali mi ovdje govorimo o Izlasku. YHWH je očitovao Sebe na gori Sinaj /gori Horeb (usp. Izl 19 - 20), gdje je On dao Zakon Mojsiju prije negoli je postojao Kovčeg saveza.

▣ **“gledate sa zavišću”** Ovo je personifikacija ljubomornih planina Bašana. GLAGOL (BDB 952, KB 1280, *Piel* IMPERFEKT) nađen je jedino ovdje u SZ-u. Korišten je na sličan način u Knjizi Propovjednika 14:22 (“promatrati potajno”).

68:17 Slika ovoga stiha smjera na Ponovljeni zakon 33:2-5, gdje ona označava YHWH-in dolazak na Sinaj s Njegovom svetom anđeoskom pratnjom (usp. Dn 7:10; Otk 5:11).

YHWH je koristio goru Sinaj kao mjesto da susretne Izraela u otkrivenju putem učinjenoga Saveza, ali On je odabrao planinu Morija u Jeruzalemu kao mjesto za Svoju prisutnost (tj. Kovčeg saveza) da obitava trajno (usp. stih 16).

▣ **“tisuće nad tisućama”** Ovo je hebrejska GRAĐA od BDB 48 i 1041. Druga riječ nađena je jedino ovdje u SZ-u. BDB je određuje kao “ponavljanje” ili “ponovno podvostručenje”. Okvir i paralelizam pomažu odrediti pojam.

68:18 U okviru ovo upućuje na Boga:

1. ide na vrh brda Sinaj
2. kao vojna metafora plaćanja danka pobjedniku.

Pavao navodi ovaj stih u Poslanici Efežanima 4:8, ali iz prijevoda Targum koji mijenja “primio” u “dati”. Ovo znatno mijenja značenje MT-a. Pešita ima:

“Bog je blagoslovio ljude s darovima; ali pobunjeni čovjek neće prebivati pred prisutnošću Božjom.” Zasižno je moguće da je suzvuk MT-a taj da Bog prima darove naroda i ponovno ih dijeli Svome narodu (vidjeti Gleason Archer, *Encyclopedia of Bibld Difficulties*, str. 404-405).

Rabini su vidjeti Psalam 68 kao povezan na YHWH-ino davanje Zakona Mojsiju na gori Sinaj. Oni će tumačiti “primljeno /dato” dinamiku kao upućivanje na Mojsijevski Zakon, ali Pavao to vidi kao Novo doba u Kristu. On osnažuje Svoju Crkvu s novim otkrivenjem (usp. G. B. Caird, *The Language and Imagery of the Bible*, str. 170).

U okviru stihova 15-18, stih 18 mora uputiti na YHWH-in “Sveti rat”, čime su neprijatelji Izraela, i oni u prolazu (tj. lutanje pustinjom) i osvajanje Kanaana, poraženi. Ovo može biti smjerenje na “blagoslove Mojsija” u Ponovljenome zakonu 33 koji su bili prošireni na kasnije osvajanje i nastambu Kanaana.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 68:19-23

¹⁹Blagoslovljen neka je Gospodin, koji dnevno nosi naše breme,
Bog koji je naše spasenje. **Selah.**

²⁰Bog je za nas Bog oslobođenja;
I BOGU Gospodinu pripadaju bjegovi od smrti.

²¹Zasižno Bog će razmrskati glavu Svojih neprijatelja,
Rutavu krunu od onoga koji nastavlja u svojim krivim djelima.

²²Gospodin reče: “Ja ću ih dovesti natrag iz Bašana.

Ja ću ih dovesti natrag iz dubina mora;

²³Da vaše noge mogu zgaziti njih u krvi,

Jezik vaših pasa može imati svoj udio od vaših neprijatelja.”

68:19-23 Zato jer je “Bašan” spomenut u stihu 15 i stihu 22, mora postojati veza između vojno-usmjerenih kitica stihova 11-14 i 19-23. Postoji nekoliko očitih istina:

1. Bog je s Izraelom
2. Bog će ih osloboditi od njihovih neprijatelja.

Ova kitica koristi tri Imena za Božanstvo (vidjeti Posebnu temu u Ps 1:1: Imena za Božanstvo):

1. *Adonaj*, stihovi 19.20.21
2. *El*, stih 19b (dva puta)
3. YHWH, stih 20.

68:19 “koji dnevno nosi naše breme” Ovo može obilježiti:

1. YHWH-inu stalnu prisutnost s Izraelom
2. Izraelovu stalnu potrebu za spasiteljem /spasenjem /oslobođenjem (duhovnim i/ili fizičkim, usp. Ps 65:5).

Istina da YHWH zbrinjava Svoje vlastite nađena je u Psalmu 55:22; Knjizi proroka Izaije 46:4.

68:20-23 Ovi stihovi naglašavaju YHWH-ino oslobođenje izraelske vojske (neki su pomrli ali većina je bila spašena). Njihovi neprijatelji mogu bježati ali oni ne mogu pobjeći (usp. stih 22; Am 9:1-4).

Stih 23 nastavlja idiome o porazu i sramu:

1. kupati svoje noge u krvi (usp. Ps 58:10; uobičajeni idiom u kanaanskoj književnosti korišten za *Baala* i *Anat*)
2. psi jedu mrtve neprijateljske vojnike (usp. 1. Kr 21:19; Jer 15:3).

68:21 “Rutavu krunu” Ovo je slika za skalp osobe (usp. Pnz 32:42). Duga kosa bila je u SZ-u simbol posvete Bogu (usp. Br 6), ali ovdje je o poraženim neprijateljima, moguće upućujući na njihovo posvećenje poganskome bogu i odbijanju spoznaje YHWH.

68:22 “iz Bašana” Teško je znati ako “Bašan” (BDB 143, בַּשָּׁן) može biti:

1. povezan na stih 15 kao zemljopisno odredište
2. ispravljanje na בַּתָּן, ugaritski korijen za “zmiju”, što može biti usporedno s “dubine mora” u narednome retku (NEB, usp. Am 9:3, gdje se isti paralelizam pojavljuje u hebrejskoj riječi za “zmiju”). Ove “dubine” također su povezane s Knjigom Izlaska gdje YHWH razdvaja more i faraonova elitna tjelesna straža se utopila (usp. Izl 15:5; Neh 9:11).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 68:24-27

²⁴Oni su vidjeli Tvoju svečanu povorku, o Bože,
Svečanu povorku moga Boga, moga Kralja, u svetište.

²⁵Pjevači nastaviše, glazbenici nakon njih,
Usred djevojaka što udaraju u tamburine.

²⁶Blagoslivljajte Boga u skupštinama,
Štoviše GOSPODINA, vas koji ste od izvora Izraela.

²⁷Tamo Benjamin, najmlađi, vlada njima,
Knezovi Jude u njihovoj gomili,
Knezovi Zebuluna, knezovi Naftalija.

68:24-27 Ova kitica opisuje procesiju u Hram. Možda je Kovčeg, koji se nosio u bitku, bio vraćen.

Postoji nekoliko skupina spomenutih ili podrazumijevanih u gomili:

1. izraelski kralj kao predstavnik YHWH, istinski Kralj
2. levitski pjevači i glazbenici
3. djevojke s tamburinima (usp. Izl 15:20; Suci 11:34; Jer 31:4)
4. trinaest plemena predstavljeno s:
 - a. Benjaminom
 - b. Judom
 - c. Zebulunom
 - d. Naftalijem.

68:24

NASB, NKJV

“Oni su vidjeli”

NRSV

“vide”

TEV

“viđeno od svih”

NJB

“za sve da vide”

JPSOA

“Ljudi vide”

Pitanje je, tko vidi? Je li to izraelski štovatelj ili svi narodi što se protive? Kitica podrazumijeva Izrael ali Psalam kao cjelina podrazumijeva “narode” (usp. stihovi 28-31.32-35).

▣ **“Svečanu povorku”** Pojam (BDB 237) je upotrijebljen jedino ovdje za:

1. ljudi Izraela koji dolaze u Hram
2. Božanstvo koje dolazi u Hram.

▣ **“moga Kralja”** Prvo posebno spominjanje YHWH kao Kralja je u 1. Knjizi o Samuelu 8:4-9.

▣ **“svetište”** Ovaj pojam (BDB 871) korišten je o:

1. mjestima odvojenima kao posvećena Božjom prisutnošću
2. Šatoru i njegovim dvorištima
3. Hramu i njegovima okolnim područjima
4. Jeruzalemu i njegovim brežuljcima.

68:26 “Blagoslivljajte Boga” Ovo je *Piel* IMPERATIV. Izrael mora hvaliti YHWH-u za Njegovu narav i Njegova djelovanja!

▣ **“izvora Izraela”** Ovo je jedinstveni izričaj. Izgleda upućuje na YHWH-ino pozivanje patrijarha i Njegovo uplitanje u njihove jalove žene da imaju djecu. Jedina neizravna moguća usporedna referenca nađena je u Knjizi proroka Izaije 48:1.

68:27 Postojalo je mnogo nagađanja o tome zašto su spomenuta samo tri plemena. Ja mislim kako postoje tri mogućnosti:

1. oni predstavljaju čitavu Obećanu zemlju:
 - a. Juda i Benjamin jug (tj. Juda /Judeja)
 - b. Zebulun i Naftali sjever (tj. Izrael)
2. oni predstavljaju Jakovljeve žene (tj. izvor 13 plemena):
 - a. Rahelu:
 - (1) Juda
 - (2) Benjamin
 - b. Leu – Zebulun
 - c. Bilhu – Naftali
 - d. Zilpu – djeca nisu popisana
3. oni predstavljaju najmanje pleme do najvećega.

▣ **“najmlađi”** MT ima “najmanji od njih” (BDB 859 I). Ovo može značiti:

1. Benjamin najmlađi sin Rahele
2. malo pleme, ali prvi izraelski kralj, Šaul, došao je iz njega.

▣

NASB	“u njihovoj gomili”
NKJV	“i njihovo društvo”
NRSV	“u tijelu”
TEV	“s njihovom skupinom”
NJB	“u svijetlo-obojenima odorama”
JPSOA	“koji im zapovijedaju”

MT ima רגמתם (BDB 920), što može upućivati na:

1. רגם - ubiti kamenovanjem (“praćkom”, מרגמה, BDB 920)
2. רגמה - hrpa kamenja ili mnoštvo ljudi (BDB 920)
3. רגשה - gomila (BDB 921).

NJB ispravlja riječ: (1) na ברקמתם, “vesti” (BDB 140) ili (2) “išarana tkanina”, קמהר (usp. Ps 45:13b-14a). UBS *Text Project* (str. 293) daje “mnoštvu” ocjenu “B” (neka sumnja), ali nije jasan glede korijena (tj. #2 ili #3).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 68:28-31

²⁸Tvoj Bog zapovjedio je tvoju snagu;

Pokaži Sebe jakim, o Bože, koji si djelovao u našu korist.

²⁹Zbog Tvoga hrama u Jeruzalemu

Kraljevi će donijeti darove Tebi.

³⁰Ukori zvijeri u šašu,

Krdo bikova s teladi od ljudi,

Gazeći pod nogama komade srebra;

On je rasijao ljude koji uživaju u ratu.

³¹Poslanici će izići iz Egipta;

Etiopija će brzo ispružiti svoje ruke k Bogu.

68:28-31 Ova je kitica nekako povezana s YHWH-inim porazom Egipta. Neizvjesno je radi li se o Izlasku ili kasnijoj vojnoj najezdi.

Međutim, s porazom dolazi predivna ponuda da se ide štovati YHWH-u u Jeruzalem (usp. stih 31; Iz 19:19-22; 45:14). Ovo je sveopći naglasak (usp. stihovi 32-35) što povezuje Psalme 65 - 68.

68:28 Snaga /jakost (BDB 738) je Božja i On ju je pokazao u korist Svoga naroda da privuče narode k Sebi.

68:29

NASB, NKJV, NRSV	“Zbog”
TEV, NJB, JPSOA	“od”
LXX	“proizlazi”
NET Biblija	“dok si izišao iz”

MT ima PRIJEDLOG koji može biti razumjet na nekoliko načina. To izgleda smjera na stih 1, gdje Bog ustaje za djelovanje u korist Izraela u bitci.

68:30 “Ukori” Ovo je *Qal* IMPERATIV (BDB 172, KB 199). Taj je pojam korišten o Božjoj osudi naroda u Psalmu 9:5; Knjizi proroka Izaije 17:13. Izgleda kako bi ovdje to moralo biti upotrijebljeno za Egipat (usp. Ez 29:3; 32:2; možda Iz 27:1). On i narodi na jugu (tj. Etiopija /Kuš) oboje su posebice imenovani u stihu 31.

NET Biblija (str. 934) prevodi to kao “ratni poklič”.

▣

NASB, NRSV	“Gazeći pod nogama”
NKJV	“Dok se svatko podloži”
TEV	“dok se oni svi prignu”
NJB	“koji se prignu”
JPSOA	“dok svi dođu puzeći”

MT ima “gaziti”, “stupati”, “zagušiti gaženjem /stupanjem” (BDB 952, KB 1279, usp. Izr 25:26). Isti korijen (u IMPERATIVNOME obliku) znači “poniziti sebe”. Moguće oba značenja smjeraju na Knjigu proroka Ezekielu 32:2 ili 34:18, gdje je isti GLAGOL upotrijebljen o Egiptu koji je ponižen.

▣ **“komade srebra”** Ponovno rijetke riječi ili tekstualne pogreške prouzročile su da engleski prijevodu budu nesigurni.

Riječ “komade”, קָרָה, što BDB predlaže znači “komad” ili “grb”.

Moguće je ispraviti to na כֶּסֶף (BDB 131 I), što znači “plemenita kovina” (usp. Job 22:24, usp. NIDOTTE, tom 1, str. 699-700), moguće “zlatom”. Ako je tako, onda bi prijevod retka poezije (stih 30c) trebao biti “ponizni sa zlatom i srebrom” (tj. danak YHWH-i).

68:31

NASB, NKJV, REB, LXX	“Poslanici će izići iz Egipta”
NRSV	“Neka tuč bude donijet iz Egipta”
TEV	“Izaslanici će doći iz Egipta”
NJB	“iz Egipta će plemenitaši doći”
JPSOA	“donositelji danka doći će iz Egipta”

UBS *Text Project* (str. 297) daje “stvari od tuča” (BDB 365) ocjenu “B” (neka sumnja). Pojavljuje se jedino ovdje u SZ-u. Drugi prijevodi slijede drevne verzije i rabinsko nagađanje.

Moguće je stih 30c i stih 31a.b vidjeti kao upućivanje na danak donesen Bogu od sjevernoafričkih naroda (JPSOA).

1. zlato
2. srebro
3. tuč.

▣ **“će brzo ispružiti svoje ruke k Bogu”** Ovo odgovara razumijevanju prethodne bilješke. Nema potrebe ispravljati GLAGOL “pobjeći” (BDB 930, KB 1207, *Hiphil* IMPERFEKT) na “ispružiti” (NEB) kad je MT idiom iste stvarnosti.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 68:32-35

³²Pjevajte Bogu, o kraljevstva zemlje,

Pjevajte hvale Gospodinu,

Selah.

³³Njemu koji jaše nad najvišim nebesima, koja su od drevnih vremena;

Gle, On govori dalje sa Svojim glasom, silnim glasom.

³⁴Pripišite jakost Bogu;

Njegovo veličanstvo je nad Izraelom

I Njegova snaga je u nebesima.

³⁵O Bože, Ti si strašan iz Svoga svetišta.

Bog Izraela Sâm daje jakost i snagu ljudima.

Blagoslovljen neka je Bog!

68:32-35 Ova kitica ponovo pojačava sveopće štovanje YHWH u Jeruzalemu smjerajući na to u stihu 31.

Zabilježite IMPERATIVE:

1. pjevajte Bogu - BDB 1010, KB 1479, *Qal* IMPERATIV
2. pjevajte hvale Gospodinu - BDB 274, KB 273, *Piel* IMPERATIV
3. pripišite jakost Bogu - BDB 678, KB 733, *Qal* IMPERATIV, usp. Psalam 29:1-2; 1. Knjiga Ljetopisa 16:28-29.

YHWH je opisan kao:

1. koji jaše nad najsvjetlijim nebesima (tj. na olujnim oblacima)
2. koji govori dalje sa silnim glasom (tj. grmljavina, usp. Iz 30:30; Otk 11:19; 14:2; 16:17-18)
3. veličanstvo je nad Izraelom
4. jakost je u nebesima
5. strašan iz Hrama
6. daje snagu i jakost Svome narodu
7. blagoslovljen njima.

68:33a Ova slika ide unatrag na Ponovljeni zakon 33:26 i smjeranje je na Psalam 18:10, također zabilježite stih 4b.

Ova "najviša nebesa" obilježavaju oblake nad Zemljom (usp. stih 34c), ne prebivajuće Božje mjesto.

Njegov silan glas je smjeranje na stvaranje izgovorenog riječju u Knjizi Postanka 1.

68:35 "strašan" Ovaj opis vraća se unatrag do Ponovljenoga zakona 7:21; 10:17, također zabilježite Psalme 47:2 i 66:5. To upućuje na YHWH-inu svetu narav i djela zavjetnoga oslobođenja.

▣ **"daje jakost i snagu ljudima"** Ovo može biti još jedno smjeranje na:

1. Izlazak
2. lutanje pustinjom
3. osvajanje Kanaana
4. Njegovu neprekidnu prisutnost s Izraelom.

PSALAM 69

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
plač nevolje i prokletstvo na protivnike <u>MT</u> uvod Za zborovođu; sa žičanim glazbalima. Prema Shoshannimu. <i>Psalam</i> Davidov.	žurna molba za pomoć u nevolji	molitva za oslobođenje od osobnih neprijatelja	vapaj za pomoć	Tužaljka
69:1-4	69:1-3	69:1-3	69:1-3	69:1 69:2 69:3
	69:4	69:4	69:4	69:4
69:5-12	69:5-12	69:5 69:6-8	69:5-8	69:5 69:6a.b 69:6c.d 69:7-9
		69:9-12	69:9-12	69:10-12
69:13-15	69:13-15	69:13-15	69:13-15	69:13 69:14-15
69:16-19	69:16-18 69:19-21	69:16-18 69:19-21	69:16-18 69:19-21	69:16-18 69:19-20
69:20-21				69:21-23
69:22-28	69:22-28	69:22-29	69:22-28	69:24-26
69:29-33	69:29-33		69:29-33	69:27-28 69:29-31
		69:30-33		69:32-34
69:34-36	69:34-36	69:34-36	69:34-36	69:35-36

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnutna, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovaj Psalam koristi dva najuobičajenija Imena za Boga:
1. *Elohim* (tj. naslov što se usredotočuje na Božanstvo kao Stvoritelja, Održavatelja, i Osiguravatelja svega života na ovoj planeti) – stihovi 1.6.13.29.30.32.35 (također drukčiji oblik u stihu 3, “Bog” [*Eloah*] i stihu 6, “Bog” [*Eloah*] Izraela”)
 2. YHWH (tj. naslov što se usredotočuje na Božanstvo kao Spasitelja, Iskupitelja, Boga koji sklapa Savez):
 - a. Gospodin Nebeskih vojska (vidjeti Posebnu temu u Ps 1:1: Imena za Božanstvo), stih 6
 - b. YHWH, stihovi 13.16.31.33.
- B. Psalmist se osjeća otuđenim od života, obitelji, i prijatelja (usp. stih 8) zbog svoga pouzdanja u Boga (usp. stih 9).
Isus koristi ovaj Psalam za opis Svojih vlastitih osjećaja odbacivanja od drugova Židova. Razlika jeste, psalmist želi osvetu i osudu (usp. Ps 69:22-28), ali Isus moli za oprost za Svoje progonitelje temeljeno na njihovoj neupućenosti (usp. Lk 23:34).
- C. Ovaj Psalam ima mnogo molitava, neke izražene kao IMPERATIVI a neke kao IMPERFEKTI upotrijebljeni u ZAPOVJEDNOME smislu (vidjeti bilješku u stihu 6).

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 69:1-4

¹Spasi me, o Bože,

Jer vode su ugrozile moj život.

²Ja sam potonuo u duboki glib, i tamo nema uporišta;

Ja sam ušao u duboke vode, i poplava me preplavljuje.

³Ja sam klonuo od svoga vikanja; moje grlo je osušeno;

Moje oči malakšu dok čekam na moga Boga.

⁴Onih koji me mrze bez povoda više ih je nego kose moje glave;

Oni koji me žele uništiti snažni su, bivajući nepravedno mojim neprijateljima;

Ono što nisam ukrao, ja sam to onda morao vratiti.

69:1-4 Ova kitica je molitva za oslobođenje (BDB 446, KB 448, *Hiphil* IMPERATIV) što koristi nekoliko metafora o nevoljama:

1. vode su dosegle moju dušu (usp. stih 2b; Ps 32:6)
2. potonuo u duboki glib (usp. Ps 40:2)
3. nema uporišta (BDB 765, jedino ovdje u SZ-u, slično slici u Ps 40:2).

On ponavlja ovu molitvu u stihovima 14-15. Židovi su živjeli u polu-suhim zemljama i bojali se vode. Čak je i Salomon imao svoju flotu s posadom Feničana, a ne Židova. Palestina je opće poznata po svojim opasnim bujičnim vodama u kišnim razdobljima.

69:1 “život [dušu]” Ovo je doslovno *nefeš* (BDB 659). Vidjeti bilješku u Psalmu 3:2. Ovdje to može obilježiti “vrat”, ali ako je tako, onda je to rijetko (vidjeti moguće Jona 2:5).

69:2-3 Ova protočnost slike može biti viđena u oprečju između previše vode u stihu 2 i osušenog grla u stihu 3 (BDB 359, riječ jedino ovdje u SZ-u, usp. NIDOTTE, tom 2, str. 295). Voda je snažna slika:

1. vode stvaranja	4. suze
2. poplava	5. nužnost za život i zdravlje
3. potreba godišnje kiše.	

69:3-4 Stih 3 slikovit je jezik što opisuje tugu i plakanje nad stanjem psalmiste u kojem se on sâm našao (usp. stihovi 10-11). Stanje je opisano u stihu 4:

1. mnogi me ljudi (tj. njegov narod) mrze bez povoda (usp. Iv 15:25)
2. oni ga žele uništiti /ubiti
3. oni su moćni ljudi (usp. stih 12).

Psalmist tvrdi kako su njihova mržnja i napadi bez povoda (usp. stih 4c). On koristi ovo kao način obilježavanja svoje nedužnosti u svim područjima povezanima s Mojsijevskim Savezom. On ne tvrdi bezgrješnost (usp. stih 5). Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 18:20-24: Bespriječnost, nevinost, nedužnost, bez prigovora.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 69:5-12

- ⁵O Bože, to si Ti koji znaš moju ludost,
I moje krivnje nisu skrivene od Tebe.
- ⁶Nek oni koji čekaju na Tebe ne budu posramljeni kroz mene, o Gospodine BOŽE nebeskih vojska;
Nek oni koji traže Tebe ne budu obeščaćeni kroz mene, o Bože Izraela,
- ⁷Jer zbog Tebe ja sam trpio sramotu;
Nečasnost je pokrila moje lice.
- ⁸Ja sam postao otuđen od svoje braće
I tudinac sinovima moje majke.
- ⁹Jer revnost za Tvoju kuću proždrla me,
I sramote onih koji sramote Tebe pale su na mene.
- ¹⁰Kad sam plakao u svojoj duši posteći,
To postade moja sramota.
- ¹¹Kad sam učinio kostrijet svojom odjećom,
Ja postadoh poslovica njima.
- ¹²Oni koji sjede na vratima govore o meni,
I ja sam pjesma pijanaca.

69:5-12 Ova kitica opisuje stanje svih vjernika. Mi znamo da smo grješni (stih 5) ali tražimo kako bismo živjeli pobožne živote (usp. stih 9a). U svjetlu ove napetosti psalmist ima nekoliko zahtjeva:

1. neka oni koji čekaju (tj. pouzdaju se) u Tebi ne budu posramljeni zbog mene
2. neka oni koji traže Tebe ne budu obeščaćeni zbog mene.

Ovaj psalmist hrabro tvrdi kako su njegove poteškoće prouzročene njegovom vjerom u YHWH-u (usp. stihovi 7.9). To je taj vid Psalma koji ga čini savršenim smjerenjem na Isusa (usp. Iv 2:17). Također zabilježite kako Pavao, u Poslanici Rimljanima 15:3, dodaje zamjenski vid (usp. Iz 53; Mk 10:45) iz stiha 9b na Isusa.

69:5 “moje krivnje nisu skrivene od Tebe” Vidjeti bilješku u Psalmu 44:21.

69:6 “Nek(a)...” Ovo je prvi u nizovima IMPERFEKTA upotrijebljenih u ZAPOVJEDNOME smislu. Ovaj Psalm ima mnogo od ovih:

1. nek... ne budu posramljeni, stih 6 - BDB 101, KB 116, *Qal* IMPERFEKT
2. nek... ne budu obeščaćeni, stih 6 - BDB 483, KB 480, *Niphal* IMPERFEKT
3. nek... me ne preplavi, stih 15 - BDB 1009, KB 1474, *Qal* IMPERFEKT
4. nek... me ne proguta, stih 15 - BDB 118, KB 134, *Qal* IMPERFEKT
5. nek... ne zatvori svoja usta nada mnom, stih 15 - BDB 32, KB 37, *Qal* IMPERFEKT
6. nek... stol pred ... postane stupica, stih 22a - BDB 224, KB 243, *Qal* JUSIV
7. *nek to postane zamka*, stih 22b - pretpostavljeno iz #6
8. nek njihove oči postanu mutne tako da oni ne mogu vidjeti, stih 23 - BDB 364, KB 361, *Qal* IMPERFEKT
9. nek Tvoj gorući bijes sustigne njih, stih 23 - BDB 673, KB 727, *Hiphil* IMPERFEKT
10. nek njihov tabor bude opustošen, stih 25 - BDB 224, KB 243, *Qal* JUSIV
11. nek nitko ne obitava u njihovim šatorima, stih 25 - isto kao #10
12. nek oni ne uđu u Tvoju pravednost, stih 27 - BDB 97, KB 112, *Qal* IMPERFEKT
13. nek oni budu izbrisani iz Knjige života, stih 28 - BDB 562, KB 567, *Niphal* IMPERFEKT
14. nek oni ne budu zapisani s pravednicima, stih 28 - BDB 507, KB 503, *Niphal* IMPERFEKT
15. neka me Tvoje spasenje postavi *sigurno* na visinu, stih 29 - BDB 960, KB 1305, *Piel* IMPERFEKT (upotrijebljen u pozitivnome smislu)
16. neka nebo i Zemlja hvale Njega, stih 34 - BDB 237, KB 248, *Piel* IMPERFEKT (upotrijebljen u pozitivnome smislu).

Svi od ovih (osim #15 i 16) izražavaju psalmistove molitve Bogu neka djeluje protiv njegovih neprijatelja. Ovo je dio Psalma što nedostaje iz Isusove uporabe ovoga Psalma na križu.

69:10-11 Psalmistova čista djela molitve i poniznosti postala su “sramota” (BDB 357), “poslovica” (BDB 605) njegovim moćnim prijateljima (tj. “onima koji sjede na vratima”, stih 12a), kao i pijanicama (stih 12b).

▣ “posteci...

kostrijet” Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 30:11: Obredi žalovanja.

Zabilježite oprečje između ljudi stihova 5-12:

1. pobožan pisac koji služi Bogu u molitvi, posteci, i služeći
2. nepobožni na vratima (tj. mjesto vodstva) koji omalovažavaju njegovu posvećenost i stvaraju pijaničke pjesme.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 69:13-15

¹³**A ja, moja molitva je k Tebi, o GOSPODINE, u ugodno vrijeme;**

O Bože, u veličini Tvoje dobrote,

Odgovori mi sa Svojom spašavajućom istinom.

¹⁴**Oslobodi me od gliba i nemoj mi dozvoliti da se utopim;**

Nek budem oslobođen od svojih dušmana i iz dubokih voda.

¹⁵**Nek me potop vode ne preplavi**

Niti me dubina proguta,

Niti jama zatvori svoja usta nada mnom.

69:13-15 Psalmist nastavlja svoje molitve. One su izrečene:

1. YHWH-i
2. u pogodno vrijeme.

Zabilježite psalmistovo pouzdanje u YHWH-u čak usred njegovih tegobnih vremena i znanja da će u primjereno vrijeme On odgovoriti i spasiti (usp. Ps 32:6; Iz 49:8; 2. Kor 6:2). Postoji primjereno vrijeme (usp. Prop 3:1-8).

Psalmist se pouzdaje u YHWH-inu:

1. dobrotu (vidjeti Posebnu temu u Ps 5:7: Ljubaznost /blagost /dobrota [*hesed*]), stih 13b
2. vjernost (vidjeti Posebnu temu u Ps 12:1: Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu [יְמוּנָה]), stih 13c.

Zabilježite dva IMPERATIVA:

1. odgovori mi – BDB 722, KB 851, *Qal* IMPERATIV, stih 13c
2. oslobodi me – BDB 664, KB 717, *Hiphil* IMPERATIV, stih 14a.

Stihovi 14-15 opisuju što psalmist traži kako bi bio oslobođen:

1. nemoj mi dozvoliti potonuti (usp. stihovi 1-2). Postoji različita gramatička raščlamba u:
 - a. *Analytical Key to the OT*, od Johna Owensa, gdje je to poistovjećeno kao *Qal* IMPERATIV (str. 374)
 - b. *OT Parsing Guide*, od Bealla, Banksa i Smitha, poistovjećeno kao *Qal* KOHORTATIV (str. 439)
2. da budem oslobođen od... Postoji različita gramatička raščlamba u:
 - a. *Analytical Key - Niphal* IMPERFEKT (str. 374)
 - b. *Parsing Guide - Niphal* KOHORTATIV (str. 439).

Psalmist opisuje svoje protivnike kao “svoje dušmane [svojih dušmana]” i “duboke vode [dubokih voda]” (stih 14b). Stihovi 14 i 15 koriste istu sliku kao stihovi 1-2 (usp. Ps 124:4-5; Iz 43:2).

69:15c “jama” Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:6: Gdje su mrtvi?, posebice, *Šeol*, zadržavajuće mjesto smrti što je često usporedno s “jama” (usp. Br 16:33; Ps 28:1; 88:3-4; Izr 1:12). To može uputiti na grob (usp. Ps 141:7).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 69:16-19

- ¹⁶Odgovori mi, o GOSPODINE, jer Tvoja je blagost dobra;
Prema veličini Tvoga smilovanja, okreni se k meni,
¹⁷I ja neću skrivati Tvoje lice od Tvoga sluge,
Jer ja sam u tjeskobi; odgovori mi brzo.
¹⁸O primakni se k mojoj duši i iskupi je;
Otkupi me zbog mojih neprijatelja!
¹⁹Ti znaš moju sramotu i moj sram i moju obeščašćenost;
Svi moji protivnici su pred Tobom!

69:16-19 Ova je kitica obilježena IMPERATIVIMA usrdne molitve:

1. odgovori mi, stih 16 - BDB 772 I, KB 851, *Qal* IMPERATIV
2. okreni se k meni, stih 16 - BDB 815, KB 937, *Qal* IMPERATIV (usp. Ps 27:9; 102:2; 143:7)
3. brzo (doslovno požuri se /pohiti), stih 17 - BDB 554, KB 553, *Piel* IMPERATIV
4. odgovori mi, stih 17 - isto kao #1
5. primakni mi se, stih 18 - BDB 897, KB 1132, *Qal* IMPERATIV
6. iskupi me, stih 18 - BDB 145 I, KB 165, *Qal* IMPERATIV
7. otkupi me, stih 18 - BDB 804, KB 911, *Qal* IMPERATIV (vidjeti Posebnu temu u Ps 19:14: Otkupnina /iskupljenje).

Zabilježite temelj za ove molitvene zahtjeve je:

1. YHWH-ina blagost (BDB 338) je dobra, stih 16
2. YHWH-ino veliko smilovanje (doslovno “milosrđa”, BDB 933), stih 16
3. YHWH pozna psalmistovo stanje, stih 19:
 - a. psalmistovo srce
 - b. srca protivnika.

69:17 “Tvoga sluge” Ovo može značiti:

1. poseban vođa, kao Mojsije, Jošua
2. uputa na Davida ili njegovi kraljevski potomci (tj. konačno Mesija)
3. poseban Sluga mesijanskih spjevova Knjige proroka Izaije 40 - 55
4. samo naslov za zavjetnoga vjernika (usp. stih 36).

69:19 Većina engleskih prijevoda vidi stih 19 kao da ide zajedno sa stihovima 20-21:

Zabilježite istočnjački pogled na život što naglašava nečiji ugled:

1. sramota - BDB 357, usp. stih 20
2. sram - BDB 102
3. obeščašćenost - BDB 484.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 69:20-21

²⁰**Sramota je slomila moje srce i ja sam tako bolestan.**

I tražio sam naklonost, ali tamo je nije bilo,

I tješitelje, ali nisam našao nijednog.

²¹**Oni mi isto tako dadoše žuč za moju hranu**

I za moju žed oni mi dadoše ocat za piti.

69:20-21 Hebrejska riječ za “žuč” (stih 21) je “otrov” (BDB 912 II), ali može uputiti na loše vino (usp. Pnz 32:32). LXX to mijenja u “žuč” ili “gorčicu” (zelena - *cholē*). U okviru ovaj “otrov” i “ocat” upućuju na napade psalmistovih suparnika (tj. zavjetnih sudrugova, bliskih prijatelja, i obitelji, usp. stih 8).

Ova je kitica navedena u Evanđelju po Mateju 27:34 kao ono što je ispunjeno u Isusovu raspeću na križ. Na stih 21b smjerano je u Evanđelju po Marku 15:23; Luki 23:36; Ivanu 19:28-30. Ovaj Psalam i Psalam 22 dva su SZ-na smjeranja i navodi koje NZ koristi o iskustvu Isusova raspeća na križu.

Ovi Psalmi nisu proročki nego doktrinarni. Vidjeti bilješke u Psalmu 22. Stihovi 22-28 ne odgovaraju Isusovim stavovima ili riječima na križu.

69:20 “ja sam tako bolestan” Ovaj GLAGOL (BDB 633, KB 683) nađen je jedino ovdje u SZ-u. BDB predlaže “bolestan” ali KB predlaže “neizlječiv”; NJB ima “prevladao bolest /liječenje”. Moguće to znači “u očaju” (usp. NRSV, TEV, JPSOA). Ako je “bolestan”, onda je stih 29 usporednica.

69:21 “ocat” Ovaj pojam (BDB 330) upućuje na jeftino vino (usp. Br 6:3). Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 4:7: Biblijski stav prema alkoholu (fermentacija) i alkoholizmu (ovisnost).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 69:22-28

²²**Nek njihov stol pred njima postane stupica;**

I kad su oni u miru, nek to postane zamka.

²³**Nek njihove oči postanu mutne tako da oni ne mogu vidjeti,**

I učini da se njihova bedra tresu neprestano.

Izlij Svoju ljutnju na njih,

I nek Tvoj gorući bijes sustigne njih.

²⁵**Nek njihov tabor bude opustošen;**

Nek nitko ne obitava u njihovim šatorima.

²⁶**Jer oni su progonili onoga koga si Ti Ti Sâm udario,**

I oni govore o boli onih koje si Ti ranio.

²⁷**Dodaj nepravdu k njihovoj nepravdi,**

I nek oni ne uđu u Tvoju pravednost.

²⁸**Nek oni budu izbrisani iz knjige života**

I nek oni ne budu zapisani s pravednicima.

69:22-28 Ova kitica raspravlja o tome što psalmist zahtijeva neka YHWH učini njegovim neprijateljima. Vidjeti bilješke u stihu 6 (IMPERFEKTI upotrijebljeni kao JUSIVI). Postoje:

1. tri JUSIVA
2. pet IMPERFEKTA upotrijebljenih u ZAPOVJEDNOME smislu

3. dva IMPERATIVA:
- učini da se njihova bedra tresu neprestano - BDB 588, KB 609, *Hiphil* IMPERATIV (ovo je poetski oprečno stihu 29b)
 - izlij Svoju ljutnju na njih - BDB 1049, KB 1629, *Qal* IMPERATIV.

69:22 Ovaj je stih naveden u Poslanici Rimljanima 11:9-10, koji se bavi s nevjerujućim Izraelom.

Stih 25 naveden je u Djelima apostolskim 1:20 o “Krvavoj njivi” kupljenoj od svećenika Judinim izdajničkim novcem.

Na stih 27a može biti smjerano u Poslanici Rimljanima 1:28, koja se bavi s grješnošću svega ljudstva (usp. Rim 3:9-18.23).

NASB	“kad su oni u miru”
NKJV	“njihovo blagostanje”
TEV	“sveti blagdani”
NJB	“njihovo obilje”
REB	“kad se oni osjećaju sigurno”

MT ima “sigurnost” (BDB 1022) ali aramejski Targumi imaju “žrtveni blagdani” (usp. NRSV, TEV). NRSV to mijenja u “zamka za njihove saveznike” (usp. JPSOA) koristeći idiom iz Psalma 55:20 (tj. bliski prijatelj).

69:25 Ovo je slika iz razdoblja lutanja pustinjom.

69:26 Ovaj stih izgleda odražava Knjigu proroka Izaije 53:4 i 10 (usp. 2. Kor 5:21).

GLAGOLSKI oblik (BDB 319) IMENICE preveden “ranio” pojavljuje se u Izaiji 53:5 (BDB 319, KB 320, *Poal PARTICIP*). GLAGOL “udario” (BDB 645, KB 697, *Hophal PARTICIP*) također se pojavljuje u Izaiji 53:4.

Stihovi 21 i 26 zasigurno su prouzročili piscima Evandjelja da vide vezu!

69:28 Imena žitelja gradova Drevnoga Bliskog Istoka bila su zapisana na valjku. Biblija koristi tu sliku za odražavanje Božjega znanja. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 9:5: Dvije Knjige Božje.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 69:29-33

- ²⁹A ja sam nemoćan i patim;
 Neka Tvoje spasenje, o Bože, postavi mene *sigurno* na visinu.
³⁰Ja ću hvaliti ime Boga s pjesmom
 I veličati Njega sa zahvalom.
³¹I to će goditi GOSPODINU bolje nego vol
Ili mladi bik s rogovima i papcima.
³²Ponizni su vidjeli *to* i radosni su;
 Vi koji tražite Boga, neka vaše srce ponovno oživi.
³³Jer GOSPODIN čuje nevoljnoga
 I ne prezire Svoje *koji su* zatvorenici.

69:29-33 Ova kitica opisuje što će oslobođeni psalmist učiniti jer ga je YHWH-ino spasenje postavilo sigurnim na visinu:

- ja ću hvaliti Ime Boga s pjesmom
- ja ću Ga veličati sa zahvalom.

Ovo podrazumijeva okolnost Hrama, kao što čini stih 31 (žrtvovanje). Stih 9 također je smjeranje na Hram (tj. “Tvoj dom” i “proždire kao žrtvena vatra”).

YHWH-ino oslobođenje krivo osuđenog i zlostavljanog psalmiste uzrokuje drugima radovati se i pouzdati u Njega (usp. stihove 32-33).

69:29 “nemoćan” Iz ovoga pojma (BDB 776) i rijetke riječi u stihu 20, “bolestan” ili “u očaju /očajan”, mnogi su komentatori tvrdili da je psalmist bolestan, ali ja mislim da okvir obilježava progonstvo i psihičku nevolju, a ne fizičku bolest, iako su one često povezane (tj. uzrok i učinak).

Također je moguće kako je metafora bolesti upotrijebljena kao još jedan način potvrde psalmistova osjećaja grijeha (usp. 69:5). Ozdravljenje je često idiom za oprostjenje (usp. Ps 103:3; Iz 1:5-6).

69:31 Ovaj stih korišten je teološki oglašavanjem godine 70. od judaizma za zamjensku “hvalu” za “žrtvu” (usp. Ps 40:7; 50:13-14; 51:16-17). Hvala godi Bogu.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 69:34-36

³⁴Neka nebo i zemlja hvale Njega,

Mora i sve što se kreće u njima.

³⁵Jer Bog će spasiti Sion i izgraditi gradove Jude,

Da oni mogu obitavati tamo i posjedovati ga.

³⁶Potomstvo Njegovih slugu baštinit će ga,

I oni koji ljube Njegovo ime obitavat će u njemu.

69:34-35 Kao što je to tako često u Psalmu, postoji završna mala kitica što se koristila u skupnome štovanju (tj. Ps 103:19-22). Bog stvaranja isto je tako i Bog Izraela, koji obitava na Sionu /u Judi sa Svojim narodom. Oni su označeni kao:

1. sjeme Njegovih slugu
2. oni koji ljube Njegovo Ime.

Ako je ovaj Psalam bio iz Davidova vremena, trebao bi imati “Izraela”, ne “Jude”, tako ili:

1. David ga nije napisao (tj. naslovi Psalama nisu pouzdani; oni nedostaju u Svicima s Mrtvoga mora i često ne pothranjuju tekstualnu obavijest u Psalmu)
2. netko je dodao zadnju kiticu kasnije, moguće nakon izgnanstva.

69:34 “nebo i zemlja...”

Mora” Ove tri IMENICE upotrijebljene su za obilježavanje svega Stvorenja (usp. Izl 20:4.11; Pnz 5:8; Ps 96:11; 135:6; 146:6; Hag 2:6).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Popišite mjesta gdje je ovaj Psalam upotrijebljen u NZ-u.
2. Zašto je on navođen toliko često?
3. Kako su izraženi osjećaji u ovome Psalmu drukčije od Isusovih stavova?
4. Popišite stihove što izgleda ukazuju na Knjigu proroka Izaije 53.
5. Objasnite simbolizam vode korišten u ovome Psalmu.
6. Je li skupni završetak kasniji dodatak? Ako je tako, je li on nadahnut?

PSALAM 70

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
molitva za pomoć protiv progonitelja <u>MT</u> uvod Za zborovođu. <i>Psalam</i> Davidov; za spomen.	molitva za oslobođenje od protivnika	molitva za oslobođenje od osobnih neprijatelja	molitva za pomoć	plač tjeskobe
70:1-3	70:1-3	70:1-3	70:1-3	70:1-2b 70:2c-3
70:4-5	70:4 70:5	70:4-5	70:4 70:5	70:4

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Zabilježite *Qal* IMPERATIV “požurit se” (BDB 301, KB 300) otvara (usp. stih 1b) i zatvara (usp. stih 5b) Psalam (tj. *inclusio*). Ovaj GLAGOL ponovljen je u Psalmima 22:19; 38:22; 40:13.17; 71:12.
- B. Zabilježite broj IMPERFEKTA upotrijebljenih kao JUSIVI (zabilježite paralelizam):
 1. negativno:
 - a. neka oni budu posramljeni, stih 2a - BDB 101, KB 116, *Qal* IMPERFEKT, usp. Psalam 35:4; 83:17
 - b. neka oni budu poniženi, stih 2a - BDB 344, KB 340, *Qal* IMPERFEKT, usp. Psalam 40:14
 - c. neka oni budu odbijeni, stih 2c - BDB 690, KB 744, *Niphal* IMPERFEKT
 - d. neka oni budu obeščašćeni, stih 2c - BDB 483, KB 480, *Niphal* IMPERFEKT
 - e. neka oni budu odbijeni, stih 3a - BDB 996, KB 1427, *Qal* IMPERFEKT

2. pozitivno:
 - a. neka se svi koji traže Tebe raduju, stih 4 - BDB 965, KB 1314, *Qal* IMPERFEKT
 - b. neka svi koji traže Tebe budu veseli, stih 4 - BDB 970, KB 1333, *Qal* IMPERFEKT
 - c. neka oni koji ljube Tvoje spasenje govore: "...", stih 4b - BDB 55, KB 65, *Qal* IMPERFEKT
 - d. neka je Bog veličan, stih 4c - BDB 152, KB 178, *Qal* IMPERFEKT
 - e. nemoj zakasniti, stih 5d - BDB 28, KB 34, *Piel* IMPERFEKT.

- C. Zabilježite predivan istoznačni paralelizam Psalma.

- D. Ovaj je Psalam ponovljen s nekim razlikama u Psalmu 40:13-17, osim stiha 3a:
 1. Psalam 70:3: "odbijeni" (BDB 690 I)
 2. Psalam 40:15: "zaprepašteni" (BDB 1030).

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 70:1-3

- ¹O Bože, *požuri se osloboditi me;*
O GOSPODINE, požuri se k mojoj pomoći!
²Neka oni budu posramljeni i poniženi
Koji traže moj život;
Neka oni budu odbijeni i obeščašćeni
Koji uživaju u mojoj boli.
³Neka oni budu odbijeni zbog svoje sramote
Koji govore: "Ha, ha!"

70:1 NASB pretpostavlja da je *Qal* IMPERATIV upotrijebljen dva puta (usp. Ps 22:19; 38:22; 40:13; 71:12; 141:1) i ima usporedne OBJEKTE (usp. stih 5):

1. oslobodi me
2. pomoz mi.

Također zabilježite da je Bog (*Elohim*) uspoređan s GOSPODIN (YHWH), kao što su u stihu 5. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:1: Imena za Božanstvo.

70:2 "Neka..." Ovo je engleski način obilježavanja ZAPOVJEDNOGA ZAHTJEVA. Vidjeti Okvirne uvide, B.

▣ "traže" Ovaj GLAGOL (BDB 134, KB 152, *Piel* PARTICIP) pojavljuje se u stihovima 2 i 4. Opisuje dvije vrste ljudi:

1. one koji traže da ubiju druge kako bi dobili njihovu mogućnost
2. oni koji traže Boga.

70:2-3 "Koji..." Oni koji se suprote psalmistu obilježeni su u tri usporedna izričaja:

1. koji traže moj život (doslovno *nefeš*)
2. koji uživaju u mojoj boli
3. koji govore: "Ha, ha!"

Ovaj zadnji obilježava zajedničku SZ-nu književnu tehniku nazvanu "obrat". Ono što oni žele da se dogoditi pobožnome psalmistu, događa se njima!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 70:4-5

- ⁴Neka se svi koji traže Tebe raduju i budu veseli u Tebi;
I neka oni koji ljube Tvoje spasenje govore neprestano:
"Neka je Bog veličan."
⁵A ja sam nemoćan i jadan;
Požuri se k meni, o Bože!

**Ti si moja pomoć i moj osloboditelj;
O GOSPODINE, nemoj zakasniti.**

70:4 “traže Tebe” Ovo je SZ-ni idiom za odnos osobne vjere s Bogom obilježen:

1. hramskim štovanjem
2. poslušnošću Savezu.

Zadnji redak stiha 4 može biti hramska liturgija.

70:5 Zabilježite da su dvije zamisli o “osloboditelj” i “pomoć” stiha 1 ponovljene (različiti ali istoznačni GLAGOL za “osloboditi”).

▣ **“ja sam nemoćan i jadan”** Psalmist označava svoje vlastito zamijećeno stanje. Bog je velik (stih 4) ali on je ranjavan. On usrdno moli Boga neka dođe k njemu brzo.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Zašto je Psalam 70 također nađen u Psalmu 40:13-17?
2. Objasnite svojim vlastitim riječima književnu zamisao “obrata”.
3. Što imena za Božanstvo, *Elohim* i YHWH, podrazumijevaju?

PSALAM 71

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
molitva staroga čovjeka za oslobodenje	Bog Stijena spasenja	molitva vremenšnoga štovatelja za oslobodenje od osobnih neprijatelja	molitva starije osobe	molitva starosti
MT nema uvod				
71:1-6	71:1-3	71:1-3	71:1-3	71:1-2 71:3-4
	71:4-6	71:4-6	71:4-6	71:5-6
71:7-11	71:7-8	71:7-11	71:7-11	71:7-8
	71:9-11			71:9-10 71:11-12
71:12-16	71:12-13	71:12-16	71:12-16	71:13
	71:14-16			71:14-15 71:16-17
71:17-21	71:17-18	71:17-18e	71:17-21	71:18d
		71:18f-21		71:18e-21
	71:19-21			
71:22-24	71:22-24	71:22-24	71:22-24	71:22-24

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuta, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak

3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 71:1-6

- ¹U Tebi, o GOSPODINE, ja sam uzeo utočište;
Ne dopusti da ikad budem posramljen.
- ²U Tvojim pravednostima oslobodi me i izbavi me;
Prigni Svoje uho k meni i spasi me.
- ³Budi mi stijena nastambe kojoj ja neprestano dolazim;
Ti si dao zapovijed da me spasiš,
Jer Ti jesi moja stijena i moja utvrda.
- ⁴Izbavi me, o moj Bože, iz ruke pokvarenog,
Iz dohvata zlotvora i okrutnoga čovjeka,
- ⁵Jer Ti si moja nada;
O Gospodine BOŽE, Ti jesi moje uzdanje od moje mladosti.
- ⁶Od Tebe ja sam bio nošen od svoga rođenja;
Ti si On koji me uze od maternice moje majke;
Moja hvala neprestano je o Tebi.

71:1-6 Ova uvodna kitica jasno otkriva misaoni sklop autora. Zabilježite da ne postoji MT uvod. Većina komentatora pretpostavlja kako je ovo molitva staroga čovjeka (usp. stihovi 9.18) koji biva proganjen (usp. stihovi 4.10.13.24).

71:1 “ja sam uzeo utočište” Za ovaj GLAGOL (BDB 340, KB 337, *Qal* PERFECT), vidjeti bilješku u Psalmu 5:11.

POSEBNA TEMA: UTOČIŠTE

“Utočište” (BDB 340, KB 337) korišteno je za uzimanje zaklona od oluje ali često je korišteno metaforički o zaklonu od zlih ljudi:

1. GLAGOL je upotrijebljen o Bogu u Psalmima 2:12; 5:11; 7:1; 11:1; 16:1; 18:2; 25:20; 31:1.19; 34:8.22; 37:40; 57:1; 61:4; 64:10; 71:1; 118:8.9; 141:8; 144:2
2. IMENICA je upotrijebljena o Bogu u Psalmima 14:6; 46:1; 61:3; 62:7.8; 71:7; 73:28; 91:2.9; 94:22; 142:5.

Slika zaštite, u svojoj njoj različnosti, vidljiva je u Psalmu 18:1-2!

▣ “Ne dopusti da ikad budem posramljen” Ovaj GLAGOL (BDB 101, KB 116) je *Qal* KOHORTATIV. Vidjeti Posebnu temu dolje.

POSEBNA TEMA: SRAM (BDB 101, KB 116) U NJEGOVU TEOLOŠKOME SMISLU

“Sram” označava Božju osudu nad grijehom (tj. Post 2:25 uspoređeno s Post 3:10). Zabilježite usporednost Psalmu 31:17a s 31:17b. Sram je povezan s osudom u Psalmima 53:5; 119:1-8.80; Knjizi proroka Daniela 12:2.

Sram nije samo povreda nečijega ugleda ili ponosa, nego ozbiljan prekršaj zahtjeva Saveza i gubitak zajedništva s Bogom. Često je korišten o idolopoklonicima (usp. Ps 97:7; Iz 42:17; 44:9.11; 45:16; Jer 51:17).

Veliko obećanje da nema srama za one koji stavljaju svoje pouzdanje u YHWH-u (usp. Iz 49:23; Ps 25:3; Joel 2:27) ponovljeno je od Pavla u Poslanici Rimljanima 9:33 i od Ivana u 1. Ivanovoj poslanici 2:28.

71:2 Prva dva GLAGOLA “oslobodi” (BDB 664, KB 717, usp. Ps 70:1) i “izbavi” (BDB 812, KB 93) oba su IMPERFEKTI što označavaju neprekidno djelovanje. Treća istoznačnica “spasi” (BDB 446, KB 448, *Hiphil* IMPERATIV) je u stihu 2b.

Zabilježite temelj molitve (tj. dva *Hiphil* IMPERATIVA, stih 2b) nisu psalmistove zasluge nego YHWH-ina pravednost (usp. stih 16; vidjeti Posebnu temu u Ps 1:5: Pravednost).

▣ **“Prigni Svoje uho”** Ovaj je GLAGOL (BDB 639, KB 692, *Hiphil* IMPERATIV) antropomorfički način (vidjeti Posebnu temu u Ps 2:4-6: Bog opisan kao čovjek [jezik antropomorfizama]) usrdnoga moljenja Boga da čuje psalmistovu molitvu (usp. Ps 17:6; 31:2; 86:1; 88:2; 102:2). Prva tri stiha ovoga Psalma slična su Psalmu 31:1-3.

71:3 “Budi mi stijena nastambe” Zamisao o Bogu kao “visokoj neprobojnoj litici” (BDB 700, tj. utvrda, usp. stih 3c) videna je u Psalmima 18:2; 31:2-3; 40:2, što vjerojatno smjera na Ponovljeni zakon 32:31.37.

Zamisao “nastambe” (BDB 732) označava mjesto obitavanja s Bogom (tj. Hram, usp. Ps 76:2), slično Psalmima 23:6; 27:4-6; 90:1; 91:9. Molitva za oslobođenje mnogo je više negoli samo odsutnost poteškoća ili neprijatelja nego je to sama prisutnost Boga (usp. Pnz 33:27).

Moguće da “stijena nastambe /obitavanja”, מַעֲבָדֵינוּ može biti “stijena utočišta”, מַעֲבָדֵינוּ (BDB 731, usp. Ps 31:2). *UBS Text Project* (str. 305) daje “obitavanja” ocjenu “C” (znatna sumnja).

▣ **“Ti si dao zapovijed da me spasiš”** GLAGOL (BDB 845, KB 1010, *Piel* PERFEKT) preveden je kao:

1. prošla zapovijed - NASB, NKJV, NJB, REB
2. budući ili sadašnji zahtjev – JPSOA.

UBS Text Project daje “mora doći uvijek kako si ti zapovjedio” ocjenu “C” (tj. znatna sumnja). NET Biblija zagovara UBS-ovu alternativnu mogućnost, “za utvrđenu kuću” (RSV, NRSV), slijedeći Psalm 31:2.

71:4 “Izbavi me” U smislu prvih četiri stihova upotrijebljeno je nekoliko istoznačnica:

1. oslobodi - BDB 664, KB 717, *Hiphil* IMPERFEKT, usp. Psalm 7:1; 39:9; 51:14; 71:11
2. izbavi - BDB 812, KB 930, *Piel* IMPERFEKT, stih 2; *Piel* IMPERATIV, stih 4, usp. Psalm 18:48; 22:4.8; 31:1; 37:40; 43:1; 82:4; 91:14
3. spasi - BDB 446, KB 448, *Hiphil* IMPERATIV, stih 2; *Hiphil* INFINITIVNA GRAĐA, stih 3; upotrijebljeno 57 puta u Psalmima.

▣ **“(iz) ruke”** Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 7:3-5: Ruka (slikovito prikazano iz Knjige proroka Ezekijela).

▣ **“pokvarenog”** Vidjeti bilješku u Psalmu 1:5; 5:10; 15:2-5. Zabilježite ovdje su upotrijebljene tri riječi:

1. pokvaren - BDB 957
2. zlotvor - BDB 732
3. okrutan čovjek - BDB 330 III, KB 329.

71:5-6 Zabilježite opisne pojmove korištene za označavanje “Adonaj YHWH” (“moj Gospodar GOSPODIN”, usp. stih 16):

1. moja nada - BDB 876, usp. Psalm 39:7; 62:5; Knjiga proroka Jeremije 14:8; 17:13
2. moje uzdanje - BDB 105 (vidjeti Posebnu temu u Ps 12:1: Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu [יְשׁוּעָה])
3. moj nositelj (doslovno: ja sam bio podržan) - BDB 701, KB 759, *Niphal* PERFEKT, usp. Knjiga proroka Izaije 48:2.

▣ **“od moje mladosti...
od svoga rođenja...”**

od maternice moje majke” Ovi usporedni izričaji idiomski su načini potvrđivanja psalmistova pouzdanja da je Bog uvijek bio s njim i za njega (usp. Ps 22:9-10)! Oni su korišteni o Izraelu u Knjizi proroka Izaije 46:3.

71:6

NASB, NRSV
NKJV
JPSOA
LXX

“uze (me) od”
“uze me iz”
“podupire”
“štit”

MT ima “presjeći” (BDB 159, KB 186, *Qal* PARTICIP), što može biti slikovito o Božjem presijecanju pupkovine (tj. bliska predodžba s nerođenim djetetom, kao Ps 22:9-10; 139:13-16; Jer 1:5).

Druga mogućnost o “iz”, “vući” ili “snaga /podrška” (LXX) uključuje ispravak.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 71:7-11

⁷Ja sam postao čudo mnogima,
Jer Ti si moje jako utočište.
⁸Moja usta ispunjena su s Tvojom hvalom
I s Tvojom slavom čitavoga dana.
⁹Nemoj me odbaciti u vremenu starosti;
Nemoj me napustiti kad moja snaga malakše.
¹⁰Jer moji neprijatelji govorili su protiv mene;
I oni koji me vrebaju doživotno savjetovali su se zajedno,
¹¹Govoreći: “Bog ga je napustio;
Progonite i uhvatite ga, jer ne postoji nitko da oslobodi.”

71:7-11 Ova kitica opisuje strahove vremesnoga svetog. Očito njegovo vremesno stanje uzrokovalo je neko pitanje o Božjoj prisutnosti i brizi. U Psalmu riječ “oslobodi” (BDB 664, KB 717) upotrijebljena je pretežito o Božjem oslobođenju.

71:7

NASB	“čudo”
NKJV	“čuđenje”
NRSV, REB, LXX	“uvjerljivo”
TEV, JPSOA	“primjer”
NJB	“zbunjen”

Hebrejska riječ (BDB 68) znači “čuđenje”, “znak”, ili “slutnja”. BDB vidi njenu uporabu ovdje kao jedinstvenu, upućujući na “nekoga zaštićenog YHWH-om”, što može uputiti na stih 6.

71:8 Ovaj je stih uspoređan sa završnim retkom stiha 6. Život ove osobe obilježen je “hvalom” (BDB 239, usp. stih 14; Ps 34:1).

71:9 Usprkos tome što je ovo osoba vjere i hvale, starost i riječi njegovih protivnika uzrokovali su mu strah i izjedanje (usp. stih 18).

Ovaj strah izražen je u dva IMPERFEKTA upotrijebljenih kao JUSIVI:

1. nemoj me odbaciti - BDB 1020, KB 1527, *Hiphil* IMPERFEKT, usp. Psalm 51:11
2. nemoj me napustiti - BDB 736, KB 806, *Qal* IMPERFEKT.

71:10-11 Ovi stihovi izražavaju što govore psalmistovi neprijatelji (ili u najmanju ruku njegovo shvaćanje njihovih misli):

1. Bog ga je napustio - BDB 736, KB 806, *Qal* PERFEKT (stalno stanje odbačenosti)
2. progone ga - BDB 922, KB 1191, *Qal* IMPERATIV
3. hvataju ga - BDB 1074, KB 1779, *Qal* IMPERATIV
4. jer nema nikog da ga oslobodi - BDB 664, KB 717, *Hiphil* PARTICIP.

Psalam 3:2 također opisuje zla govorenja onih koji napadaju Božje vjerne sljedbenike sa sumnjom.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 71:12-16

¹²O Bože, nemoj biti daleko od mene;
O moj Bože, požuri se k mojoj pomoći!
¹³Neka oni koji su protivnici moje duše budu posramljeni i uništeni;
Neka oni budu pokriveni sa sramotom i nečasnošću, koji traže da me ozlijede.

¹⁴Ali ja, ja ću se nadati neprestano,
I hvalit ću Tebe još više i više.
¹⁵Moja usta govorit će o Tvojim pravednostima
I o Tvome spasenju čitavoga dana;
Jer ja ne znam zbroj njihov.
¹⁶Ja ću doći sa silnim djelima Gospodina BOGA;
Ja ću spomenuti Tvoju pravednost, samo Tvoju.

71:12-16 Ova kitica ima tri vida:

1. psalmistova molitva za, stih 12:
 - a. Božjom prisutnošću (doslovno “ne budi daleko od mene”) - BDB 934, KB 1221, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu, usp. Psalam 22:11.19
 - b. Božjoj brzom pomoći - BDB 301, KB 300, *Qal* IMPERATIV
2. psalmistove molitve za smrt njegovih neprijatelja, stih 13:
 - a. neka budu posramljeni - BDB 101, KB 116, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
 - b. neka budu uništeni - BDB 477, KB 476, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
 - c. neka budu pokriveni sa sramotom - BDB 741, KB 813, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
 - d. neka budu pokriveni s nečasnošću - isti GLAGOL pretpostavljen iz c
3. psalmistova postojana vjera, stihovi 14-16:
 - a. ja ću se nadati neprestano
 - b. ja ću hvaliti... više i više
 - c. ja ću govoriti (tj. u Hramu):
 - (1) o Tvojim pravednostima
 - (2) o Tvome spasenju
 - (3) o Tvojim silnim djelima
 - (4) o Tvojim pravednostima, o Tebi samome (vidjeti Posebnu temu u Ps 2:7: Monoteizam).

71:13 “protivnici” Ovo je PARTICIP (“netko tko optužuje”, BDB 966, KB 1316) pojma često korištenog o Sotoni, lukavome optužitelju. Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 38:20: Sotona.

71:15 “Moja usta govorit će” Ovaj GLAGOL (BDB 707, KB 765, *Piel* IMPERFEKT) često je korišten u Psalmima o obznanjivanju Božje naravi i djela u okolnosti štovanja (tj. u Hramu):

1. Njegova čuda - Psalam 9:1; 26:7; 40:5; 75:1; 78:4
2. Njegova hvala - Psalam 9:14; 79:13; 107:21
3. Njegova djela - Psalam 66:16; 118:17; 145:6.12
4. Njegova pravednost - Psalam 71:5 (usp. 35:28; 40:10)
5. Njegova zavjetna ljubav i vjernost - Psalam 88:11 (usp. 40:10)
6. Njegova slava - Psalam 19:1; 96:3 (usp. 145:12)
7. Njegova veličina - Psalam 145:6
8. Njegov Mesija - Psalam 2:7
9. Njegovo Ime - Psalam 22:22; 102:21.

Ovdje u ovome stihu - Njegova pravednost i Njegovo spasenje.

▣ **“Jer ja ne znam zbroj njihov”** Ovaj izričaj može odražavati:

1. istu istinu kao Psalmi 40:5; 139:18, kako su Božja čudesna djela previše brojna da budu shvaćena
2. istu istinu kao Knjiga o Jobu 42:3; Psalam 139:6, kako su ona izvan ljudskoga razumijevanja
3. značenje “pisati” kao oprečje “govoriti” (NIDOTTE, tom 4, str. 1288).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 71:17-21

¹⁷O Bože, Ti si me učio od moje mladosti,
I još uvijek objavljuješ Svoja čudesna djela.
¹⁸I čak kad *sam* star i sijed, o Bože, nemoj me napustiti,
Sve dok objavljujem Tvoju jakost *ovome* naraštaju,
Tvoju snagu svima koji će doći.
¹⁹Jer Tvoja pravednost, o Bože, *doseže* do nebesa,
Ti koji si učinio velike stvari;
O Bože, tko je kao Ti?
²⁰Ti koji si mi pokazao mnoge nevolje i jade
Oživjet ćeš me opet,
I uznijeti me ponovno iz dubina zemlje.
²¹Neka bi Ti uvećao moje dostojanstvo
I vratio *da budem* utješten.

71:17-21 Ova kitica nastavlja središnje teme Psalma. Ona izražava psalmistovu objavu Božje naravi i izvjesnost Njegova milosrđa. Zbog ovoga on će neprekidno govoriti o Božjoj velikosti (tj. u okolnosti Hrama).

71:17a Izraelci su bili poučavani od Mojsija da uče svoju djecu o Bogu (usp. Izl 10:12; 12:26; 13:8.14; Pnz 4:9; 6:7.20-25; 11:19; 31:13; 32:46). Učinkovita vjera stvara vjeru prvenstvom narednome naraštaju!

71:17b “čudesna djela” Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 9:1: Čudesne stvari (אֲפָסִים).

71:18 Redak 1 jeste ponavljanje stiha 9. Zabilježite da psalmist osjeća kako će njegova poruka o Bogu pomoći njegovome naraštaju i naraštaju koji će doći. Za ovo je Pismo osmišljeno da čini!

71:19 “doseže do nebesa” Ovo je idiom što obilježava stvaralačka i iskusiteljska Božja djela koja su tako velika i važna da dosežu oblake (usp. Ps 57:10).

▣ **“tko je kao Ti?”** Ovo je upućivanje na YHWH-inu jedinstvenost u svijetu politeizma, henoteizma, i animizma (vidjeti Posebnu temu u Ps 2:7: Monoteizam). Ovo je sržnost Izraelova ekskluzivizma!

71:20 Ovo je priznanje (u SZ-nim pojmovima) poteškoća s kojima se svi ljudi suočavaju u ovome palom svijetu. Teologija o “dva puta” (usp. Ps 1; Pnz 30:15.19) ne objašnjava život (usp. Ps 37; 73; i Job).

▣ **“Oživjet...”**

uznijeti” Ovo su izgleda idiomi o obnovi na odlučan život, ne o uskrsnuću. SZ potvrđuje život nakon smrti (usp. Job 14:14-15; 19:25-27; Dn 12:2), ali okvir ovdje nije nagovještaj te zamisli.

▣ **“me”** Moguće da bi MNOŽINA “nas” trebala biti u ovome tekstu. Ako je tako, ovo je još jedan primjer skupnoga zaključka Psalma pojedinca. Onda bi se on usporedio s Knjigom proroka Ezekiel 37 (tj. narodno ponovno oživljavanje).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 71:22-24

²²Ja ću hvaliti Tebe s harfom,
Štoviše Tvoju istinu, o moj Bože;
Tebi ja ću pjevati hvale s lirom,
O Sveti Bože Izraela.
²³Moje usne kliču radosno kad pjevam hvale Tebi;
I moja duša, koju si Ti iskupio.
²⁴Moj jezik će isto tako izricati Tvoju pravednost čitavoga dana;
Jer oni su posramljeni, jer oni su poniženi koji traže moju bol.

71:22-24 Psalmist je mogao biti levitski pjevač (usp. stih 22). On hvali Boga za Njegovu vjernost /istinu (BDB 54, vidjeti Posebnu temu u Ps 12:1: Povjerenje, pouzdanje, vjera, i vjernost u Starome zavjetu [אֱמֻנָה]), ali i za sram i poniženje što je On donio nad njegove neprijatelje (stih 24).

▣ **“Sveti Bože Izraela”** Ovo je zavjetni naslov za YHWH-u (usp. Ps 78:41; 89:18; vrlo često u Iz, tj. 1:4; 5:24). Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 16:3: Sveti (שֶׁדָּקָה).

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Zašto se za ovaj Psalam vjeruje da je pisan od starije osobe?
2. Kako je stih 3 povezan s Psalmom 23:6?
3. Kako su stihovi 5-6 povezani s Knjigom proroka Jeremije 1:5?
4. Odredite riječ "čudo" u stihu 7.
5. Odredite "posramljeni" u stihu 13.
6. Uči li stih 19c monoteizam?
7. Upućuje li stih 20 na ozdravljenje, obnovu životnosti, ili uskrsnuće?

PSALAM 72

PODJELA NA ODLOMKE U SUVREMENIM PRIJEVODIMA

NASB	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Kraljevina pravednoga Kralja <u>MT uvod</u> <i>Psalam Salomonov</i>	Slava i sveopćenitost Kraljevine Mesije	molitva za Božjim blagoslovom nad Kraljem	molitva za Kralja	obećani Kralj
72:1-4	72:1-4	72:1-4	72:1-5	72:1-2 71:3-4
72:5-7	72:5-7	72:5-7	72:6-7	72:5-6 72:7-8
72:8-11	72:8-11	72:8-11	72:8-11	72:9-10b 72:10c-11
72:12-15	72:12-15	72:12-14 72:15-17	72:12-14 72:15-17	72:12-13 72:14-15
72:16-17	72:16 72:17			72:16 72:17
72:18-19	72:18-19	72:18-19	72:18-19b 72:19c	72:18-19
72:20	72:20	72:20	72:20	72:20

ČITANJE KRUG TRI (vidi str. xv. u uvodnome dijelu)

SLIJEĐENJE IZVORNE AUTOROVE NAKANE NA RAZINI ODLOMKA

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. To ne smijete prepustiti komentatoru.

Pročitajte odlomak odjednom. Odredite subjekte (čitanje kruga #3, str. xv., kao gore). Usporedite vašu podjelu subjekta s pet prijevoda navedenih gore. Podjela na odlomke nije nadahnuti, ali ona je ključ za slijeđenje izvorne autorove nakane, što je srce tumačenja. Svaki odlomak ima jedan i samo jedan subjekt.

1. Prvi odlomak
2. Drugi odlomak
3. Treći odlomak
4. I tako dalje.

OKVIRNI UVIDI

- A. Ovo je proširena molitva (tj. “da /nek” – BDB 678, KB 733, *Qal* IMPERATIV) za pravednoga kralja i njegova sina (moguće smjerenje na 2. Sam 7, što konačno upućuje na Mesiju):
1. Tvoji sudovi – NASB, NKJV, JPSOA
- tvoja pravda – NRSV, REB,
- tvoje vlastito pošteno suđenje – NJB
 2. Tvoja pravednost – NASB, NKJV, NRSV, JPSOA, REB
- tvoja vlastita spašavajuća pravda, NJB.
- B. Ovaj Psalam hvata SZ-no razumijevanje “Novoga doba”. Zavjetni zahtjevi i obećanja dolaze do ostvarenja. Ako je to himna o krunidbi, to je kraljevska hiperbola, ali ako je to slika Novoga doba, ona nalazi svoje ispunjenje u Kristu. Ovaj Psalam nije navođen u NZ-u ali židovski i kršćanski izvori vidjeli su ga kao Mesijanskog. Vidjeti Alfred Edersheim, *The Life and Times of Jesus the Messiah*, Dodatak IX, str. 719.
- C. Ovaj Psalam prevladan je GLAGOLIMA u IMPERFEKTU. NASB, NRSV, i JPSOA vide stihove 2-4.5-7.8-11.15-17.19 kao IMPERFEKTE upotrijebljene u ZAPOVJEDNOME smislu (tj. “da...”, “neka /pusti...”), ali NKJV i NJB ih vidi sve kao IMPERFEKTE (tj. izjave o tome što će Mesija učiniti). Postoje četiri JUSIVA u ovome okviru (tj. stihovi 8.15.16.17).
- D. Stih 20 zaključna je napomena od kasnijega urednika /sastavljača Knjige Dva (tj. Ps 42 - 72) Psaltira. Također je moguće da stihovi 18-19 sadrže završnu doksologiju Knjige Dva Psaltira.

PROUČAVANJE RIJEČI I IZRIČAJA

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 72:1-4

¹Daj kralju Svoje sudove, o Bože,
I Svoju pravednost kraljevu sinu.
²Da on sudi Tvome narodu s pravednošću
I Tvome nemoćnome s pravdom.
³Neka planine donesu mir ljudima,
I bregovima, u pravednosti.
⁴Da on može braniti nemoćne od ljudi,
Spasiti djecu jadnih
I zdrobiti tlačitelja.

72:1-4 Ova kitica moli za pobožan način na koji bi novi kralj (tj. Mesija) trebao kraljevati:

1. sudi (MNOŽINA u MT-u moguće, izražava kakvoću) s pravednošću, usp. Knjiga proroka Izaije 9:7; 11:2-5; 32:1; za “pravednost” vidjeti Posebnu temu u Psalmu 1:5: Pravednost
2. sudi s pravdom (vidjeti Posebnu temu u Ps 9:5: Dvije Knjige Božje), usp. Psalam 82:3
3. donesu mir (pravedno kraljevsko kraljevanje uzrokovat će zemlji napredovanje, tj. Lev 26; Pnz 27 - 30)
4. braniti, usp. Knjiga proroka Izaije 11:4
5. spasiti
6. zdrobiti tlačitelja.

Zabilježite različite pojmove korištene za opis Božjega naroda:

1. Tvome narodu, stih 2
2. Tvome nemoćnome, stihovi 2.4 (JPSOA, “skromnome”)
3. djecu jadnih, stih 4.

Čitava Božja obitelj bit će zaštićena i ohrabrena.

Postoji razvijena napetost unutar zavjetne zajednice između bogatih i siromašnih. Ova napetost bila je prenesena nakon izgnanstva na vjerujuće, vjerne sljedbenike i poganske upadače /osvajače. Nevoljni /siromašni /jadni bit će obnovljeni. YHWH će se brinuti za njih i obraniti ih (razvitak tema Ponovljenoga zakona). On je njihova jedina nada i spasitelj (usp. Ps 103:6; 146:7).

72:3 Ova slika može imati nekoliko značenja:

1. planine... bregovi upućuje na pobožne vođe
2. planine... bregovi su djelatni kao poosobljeni vjesnici napretka (tj. zavjetni blagoslovi)
3. planine... bregovi upućuju na trajnu postojanost Obećane zemlje.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 72:5-7

⁵Pusti ih neka se boje Tebe dok sunce *traje*,

I dokle god je mjesec, kroz sve naraštaje.

⁶Neka se spusti kao kiša nad košenom travom,
Kao pljuskovi što natapaju zemlju.

⁷U njegovim danima neka pravednost cvate,
I obilje mira dok mjeseca ne bude više.

72:5-7 Ova kitica naglašava dva zahtjeva:

1. da se Božji narod nastavi bojati /štovati Njega
2. da se ovo posvećenje nastavi kroz vrijeme (tj. sve dok Sunce i Mjesec traju, usp. Post 8:22; Ps 89:36-37).

Ako će činiti tako, onda će obećanja o obilju iz Mojsijevskoga Saveza biti nastavljena (usp. Lev 26; Pnz 27 - 30). Kralj i narod (usp. Ps 1:9; 2:12) moraju udovoljiti uvjetima Saveza.

72:5

NASB, JPSOA "ih"

NKJV "oni"

NRSV, NJB, REV, LXX "on"

MT ima MNOŽINU, dakle, to može uputiti na:

1. štovanje od strane zavjetnoga naroda
2. štovanje (tj. MNOŽINA VELIČANSTVA) Mesijanskoga kralja.

▣

NASB, NKJV, REB, JPSOA "boje"

NRSV, NEB "žive"

TEV "štuju"

NJB, LXX "traju"

UBS *Text Project* (str. 309) daje "traju" ocjenu "C" (znatna sumnja). Ovo slijedi LXX-u. To bolje odgovara paralelizmu.

72:6 "natapaju" Ova riječ (BDB 284, KB 283) nađena je jedino ovdje u SZ-u. Izgleda kako je ona od *Hiphil* GLAGOLA "kapanje"; u arapskome korijen znači "suze teku".

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 72:8-11

⁸Neka on isto tako vlada od mora do mora

I od Rijeke do krajeva zemlje.

⁹Neka se nomadi pustinje poklone pred njim,

I njegovi neprijatelji ližu prah.

¹⁰Neka kraljevi Taršiša i otoka donesu darove;

Kraljevi Šebe i Sabe prinesu darove.

¹¹I neka se svi kraljevi prignu pred njim,

Svi narodi služe njemu.

72:8-11 Kraljevina Mesije bit će:

1. sveopća (tj. korištenje pojmova iz Drevnoga Bliskog Istoka):
 - a. od mora do mora (usp. Zah 9:10)
 - b. od rijeke (tj. Eufrata) do krajeva Zemlje (tj. Salomon vlada tim područjem)
2. svi ljudi štovat će Njega i donijeti danak, usp. Knjiga proroka Izaije 49:23.

Ova sveopća Kraljevina (usp. Ps 2:8; 59:13; 65:2; 67:7; Iz 45:22; 52:10; Mih 5:4) očito je zaključena iz Knjige Postanka 1:26-27 i 12:3. Ako je monoteizam istinit, iskupljenje sve djece Adama jeste cilj (vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum; Ps 2 još je jedan Mesijanski Psalam).

72:9

NASB	“nomadi”
NKJV (MT)	“oni koji obitavaju u divljini”
NRSV	“dušmani”
TEV	“ljudi pustinje”
NJB	“zvijeri”
LXX	“Etiopljani”
REB	“pustinjska plemena”

Riječ (צ, BDB 850 II, KB 1020) može značiti:

1. dušmani od צ, BDB 865 III (ispravak, ali odgovara usporednici “neprijatelji” stiha 9b)
2. pustinjske životinje - Psalam 74:14; Knjiga proroka Izaije 13:21; 23:13; 34:14; Jeremija 50:39 (iz חַיִּי, “suhoca”, usp. Jer 50:12; 51:43)
3. moguće (usp. NEB) da #2 upućuje na pustinjske demone (vidjeti Posebnu temu dolje)
4. izaslanik ili vjesnik - ציר (BDB 851 II), usp. Knjiga proroka Izaije 18:2.

POSEBNA TEMA: DEMONSKO U STAROME ZAVJETU

- A. Jasan odnos između palih anđela i demonskoga neizvjestan je. Prva Knjiga Henokova tvrdi da je *Nefil* iz Knjige Postanka 6:1-8 izvor zla (rabini se također usredotočuju na tekst a ne na Post 3). Prva Henokova kaže kako su ovi bića polu-anđeli /polu-ljudi bili poubijani Potopom (ona čak tvrdi kako je njihova smrt bila svrha Potopa), ali sad njihovi bestjelesni duhovi traže tijelo domaćina.
- B. Postoji imenovanih nekoliko neprijateljskih duhova ili demona u SZ-u:
 1. *Satiri* ili “dlakavci”, moguće kozji demoni (BDB 972 III) - Levitski zakonik 17:7; 2. Knjiga Ljetopisa 11:15; Knjiga proroka Izaije 13:21; 34:14
 2. *Šedim* (BDB 993) - Ponovljeni zakon 32:17; Psalam 106:37, kome su bile prinošene žrtve (slično *Moleku*)
 3. *Lilit*, ženski noćni demon (BDB 539) - Knjiga proroka Izaije 34:14 (dio babilonskoga i ugaritskoga mita)
 4. *Azazel*, demon pustinje (ime vrhovnoga demona u 1. Henok, usp. 8:1; 9:6; 10:4-8; 13:1-2; 54:5; 55:4; 69:2) - Levitski zakonik 16:8.10.26
 5. Psalam 91:5-6 su personifikacije pošasti (usp. stih 10), a ne duhovnih bića (usp. Pjesma 3:8)
 6. Knjiga proroka Izaije 13:21 i 34:14 popisuje nekoliko pustinjskih životinja kao način pokazivanja opustošenja uništenih mjesta. Neki pretpostavljaju da popis uključuje demonsko kako bi se slikovito prikazalo da su uništena mjesta i prebivalište duhova (usp. Mt 12:43; Lk 11:24; Otk 18:2).
- C. SZ-ni monoteizam utišao je i promijenio legende poganskih naroda, ali ponekad upućuje na imena i naslove njihovih praznovjerja (posebice poetski tekstovi). Stvarnost zlih duhova dio je napredujućega otkrivenja i razvijeno je u NZ-u kao osoba /anđeo Sotone.

▣ “njegovi neprijatelji ližu prah” Ovo je slika Drevnoga Bliskog Istoka (tj. zid izrezbaren i oslikan) o nečijemu prigrabanju (usp. stih 9a) k tlu. Tome je bio dodan književni idiom o “ližu praha” (BDB 535, KB 525, *Piel* IMPERFEKT, usp. Iz 49:23; Mih 7:17), što obilježava poraz i potrebitost nečijeg prigrabanja.

72:10 “Taršiš(a)” Ime ovoga mjesta (BDB 1077) može upućivati na:

1. grad u južnoj Španjolskoj na atlantskoj strani, što je bilo fenicijska kolonija (tj. Tertesus, stih 7)
2. otok Sardinija (usp. Post 10:4)
3. grad na sjevernoj afričkoj obali (Kartaga je bila kolonija Fenicije)
4. metaforu za vrlo udaljenu luku
5. vrstu velikoga trgovačkoga morskog broda
6. riječni obalni narod (usp. 1. Kr 10:22).

▣ **“otoka”** Ova riječ (BDB 15 I) obično znači “obala” ili “otok”. Označava vrlo udaljene narode (usp. Iz 40:15; 66:19; Jer 25:22; 31:10). To odgovara slici ove kitice (tj. sveopća Kraljevina Mesije).

▣ **“Šebe [Šeba]”** Ovo upućuje na narod ili pleme od Hama koje je živjelo u južnoj Arabiji.

▣ **“Sabe [Saba]”** Ovo upućuje na područje sjeveroistočne Afrike, često poistovječeno s Egiptom i Kušom (usp. Iz 43:3; 45:14).

Svrha spominjanja imena ovih mjesta vraća se na utvrđivanje tvrdnje stihova 8 i 11.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 72:12-15

- ¹²**Jer on će osloboditi jadnoga kad on vapi za pomoć,
I nevoljnoga isto tako, i onoga koji nema pomagača.**
- ¹³**On će imati smilovanje nad siromašnima i jadnima,
I živote jadnih on će spasiti.**
- ¹⁴**On će izbaviti njihove živote od ugnjetavanja i nasilja,
I njihova krv bit će dragocjena u njegovu oku;**
- ¹⁵**Tako neka on živi, i neka zlato Šebe bude dano njemu;
I pusti ih neka se mole za njega neprestano;
Neka ga blagoslivljaju čitavoga dana.**

72:12-15 U stihovima 12-14 IMPERFEKTI označavaju Kraljevinu Mesije (nije upotrijebljeno u ZAPOVJEDNOME smislu). Međutim, u stihu 15 NASB vraća na IMPERFEKTE korištene u ZAPOVJEDNOME smislu.

Zabilježite različnost u imenima i osobinama Božjega naroda (usp. stihovi 2-4):

1. jasnoga, stih 12
2. nevoljnoga, stih 12
3. siromašnima, stih 13
4. jadnima /jadnih, stih 13.

Kao što stih 4 imenuje njihove neprijatelje “tlačitelj”, ovdje oni su opisani kao “tlačitelji” i “oni od nasilja”. Teško je poistovjetiti ove ljude u Psalmima:

1. nevjerni Izraelci
2. poganski susjedi
3. tuđinski upadači.

Mesijanski kralj će:

1. osloboditi jasnog i nevoljnog
2. imati smilovanja nad siromašnima i jadnima
3. spasiti živote jadnih (usp. Ps 69:18)
4. izbaviti zavjetni narod od ugnjetavanja i nasilja
5. njihova krv /životi dragocjeni su u Njegovu oku (usp. Ps 116:15).

72:14 “njihova krv bit će dragocjena u njegovu oku” Mesija je suprotstavljen s “tlačiteljem” (usp. stih 4). On će pravo brinuti za siromašne, jadne, i nevoljne (usp. Ps 116:15). On ima srce Stvoritelja (usp. Post 1:26.27)! Svi su Mu ljudi važni!

72:15 Ovaj stih ima dva potiska:

1. prva dva GLAGOLA odnose se na Mesijanskoga kralja:
 - a. neka on živi - BDB 310, KB 309, *Qal* JUSIV
 - b. neka mu bude dan danak - BDB 678, KB 733, *Qal* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
2. naredna dva GLAGOLA odnose se na Njegov narod:
 - a. neka oni mole za Njega neprekidno - BDB 813, KB 933, *Hithpael* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu
 - b. neka Ga oni blagoslivljaju čitavoga dana - BDB 138, KB 159, *Piel* IMPERFEKT upotrijebljen u ZAPOVJEDNOME smislu.

Očito je da stih 15a koristi uobičajen kraljevski izražaj (tj. “neka kralj živi dugo”), ali to uzima novo značenje u svjetlu NZ-noga otkrivenja Mesijina utjelovljenja i pobjedničkoga ulaska u Jeruzalem!

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 72:16-17

- ¹⁶Neka tamo bude obilje žita u zemlji na vrhovima planina;
Njen plod ljuljat će se kao *cedrovi* Libanona;
I neka oni iz grada cvatu kao raslinje zemlje.
- ¹⁷Neka njegovo ime traje zauvijek;
Neka njegovo ime jača dokle god sunce *sja*;
I neka *ljudi* budu blagoslovljeni njime;
Neka svi narodi zovu njega blagoslovljenim.

72:16-17 Oba stiha i 16 i stih 17 započinju s JUSIVNIM GLAGOLOM, što daje okviru da vidi sve IMPERFEKT GLAGOLE u ova dva stiha kao JUSIVE u značenju.

Ova kitica nastavlja temu obilja započetu u stihovima 3.5-6. To obilje su obećanja Saveza iz Levitskoga zakonika 26 i Ponovljenoga zakona 27 - 30.

Stih 17 usredotočuje se na Kraljevinu Mesije:

1. neka Njegovo Ime traje zauvijek – upotrijebljeno o YHWH-i u Psalmu 135:13
2. neka Njegovo Ime jača dokle god Sunce *sja* (usp. 72:5-7); GLAGOL “jača” nađen je jedino ovdje u SZ-u (BDB 630, KB 696, usp. NIDOTTE, tom 3, str. 1161); LXX ima “traje” u usporednici stiha 17a
3. neka ljudi budu blagoslovljeni Njime (tj. smjeranje na Post 12:3; 22:18; Abrahamski Savez, vidjeti Posebnu temu u Ps 2, Okvirni uvidi: YHWH-in vječni iskupiteljski naum)
4. neka svi narodi zovu Njega blagoslovljenim (usporedno s #3).

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 72:18-19

- ¹⁸Blagoslovljen neka je GOSPODIN Bog, Bog Izraela,
Koji jedini čini čuda.
- ¹⁹I blagoslovljeno neka je Njegovo dično ime zauvijek;
I neka čitava zemlja bude ispunjena s Njegovom slavom.
Amen, i amen.

72:18-19 Zabilježite kako je stih 17 (o Mesiji) usporedan u stihu 18 (o zavjetnome Bogu Izraela). Kralj, kao i Mesija, mora odražavati YHWH-inu narav.

Zabilježite sveopći dio ponovno u stihu 19b (usp. Br 14:21; Iz 6:3).

72:18 “čini čuda” Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 9:1: Čudesne stvari (אֲשֶׁר).

72:19 “Amen” Vidjeti Posebnu temu u Psalmu 41:13: Amen.

NASB (AŽURIRAN) TEKST: 72:20

²⁰Molitve Davida sina Jišajeva su završene.

72:20 Ovaj stih je urednička bilješka što pokazuje završetak Druge Knjige Psalama. Moguće da su stihovi 18-19 također doksologija bliska (usp. 41:13; 89:52) čitavoj Knjizi Dva.

PITANJA ZA RASPRAVU

Ovaj komentar je vodič za proučavanje, što znači da ste odgovorni za vaše vlastito tumačenje Biblije. Svaki od nas mora hodati u svjetlu kojeg imamo. Prvenstvo u tumačenju imate vi, Biblija, i Sveti Duh. Sad to ne morate prepustiti komentatoru.

Ova pitanja za raspravu predviđena su da vam pomognu promišljati kroz glavne teme ovoga odjeljka Knjige. Ona su napravljena da budu misaono-nametljiva, ne konačna.

1. Je li ovaj Psalam o Salomonu ili budućem Mesiji?
2. Odgovara li Salomonovo kraljevanje stihu 8?
3. Kako ova SZ-na Pisma o Izraelovoj prevlasti nad svim narodima odgovaraju NZ-u?
4. Koga predstavljaju “nevoljni”?
5. Kako se stih 16 odnosi na Knjigu Postanka 12?
6. Jesu li stihovi 18-19.20 dio ovoga Psalma ili završetak Knjige II.?

DODATAK JEDAN – DOKTRINARNA IZJAVA

Ne brinem se posebno za izjave vjere ili vjeroispovijedi. Dajem prednost potvrdi sâme Biblije. Međutim, uviđam da će izjava vjere onima koji me ne poznaju osigurati način procjene moga doktrinarnog gledišta. U našim vremenima tako punima teološke pogriješke i obmane, ponuđen je kratki sažetak moje teologije.

1. Biblija, oba i Stari i Novi zavjet, nadahnuti je, nepogrješiva, autoritativna, vječna Riječ Božja. Ona je Božje samo-otkrivenje zapisano od čovjeka pod nadnaravnim vodstvom. Ona je naš jedini izvor jasne istine o Bogu i Njegovim svrhama. Također je i jedini izvor vjere i primjene za Njegovu Crkvu.

2. Postoji samo jedan vječni, Stvoritelj, Iskupitelj Bog. On je Stvoritelj svega, vidljivoga i nevidljivoga. On je objavio Sâm Sebe kao ljubećeg i brižnog dok je istovremeno On i pravičan i pravedan. On je Sâm Sebe objavio u tri zasebne Osobe: Otac, Sin i Duh, istinski odvojene ali ipak iste u biti.

3. Bog je djelatno u nadzoru Svojeg svijeta. Postoje oba i vječni naum za Njegovo Stvorenje koji je nepromjenljiv i pojedinačni koji je usredotočen na omogućavanje slobodne volje čovjeka. Ništa se ne događa bez Božjega znanja i dopuštenja, ali ipak On dozvoljava pojedincima izbore i među anđelima i među ljudima. Isus je Očev Izabrani Čovjek i svi su pretpostavljeno izabrani u Njemu. Božje predznanje o događajima ne ograničava ljude na konačan pred-pisani spis. Svaki je od nas odgovoran za svoje misli i djela.

4. Čovječanstvo, iako stvoreno prema Božjoj slici i oslobođeno od grijeha, izabralo je pobuniti se protiv Boga. Iako iskušavani od nadnaravnog posrednika, Adam i Eva bili su odgovorni za svoju voljnu okrenutost sâmima sebi. Njihova je pobuna pogodila čovječanstvo i Stvorenje. Mi smo svi potrebni Božjeg milosrđa i milosti za oboje i za naše zajedničko stanje u Adamu i za našu pojedinačnu voljnu pobunu.

5. Bog je osigurao sredstvo oprostjenja i obnove za palo čovječanstvo. Isus Krist, Božji jedinstveni Sin, postao je čovjek, živio je bezgriješnim životom, i posredstvom Njegove zamjenske smrti, platio kaznu za grijeh čovječanstva. On je jedini način za obnovu i zajedništvo s Bogom. Ne postoji nijedno drugo sredstvo spasenja osim kroz vjeru u Njegovo dovršeno djelo.

6. Svaki od nas mora osobno primiti Božju ponudu oprostjenja i obnove u Isusu. To je postignuto posredstvom voljnoga pouzdanja u Božja obećanja kroz Isusa i voljnim okretanjem od poznatoga grijeha.

7. Svakome je od nas potpuno oprosteno i obnovljeni smo temeljem našeg pouzdanja u Krista i pokajanja zbog grijeha. Međutim, dokaz za taj novi odnos vidljiv je u promijenjenome, te mijenjajućem, životu. Božji cilj za čovječanstvo nije jedino Nebo jednoga dana nego Kristo-sličnost sada. Oni koji su stvarno iskupljeni, bez obzira na povremeno griješenje, bit će stalno u vjeri i pokajanju kroz svoje živote.

8. Sveti Duh jeste “drugi Isus”. On je prisutan u svijetu kako bi vodio izgubljene Kristu i razvijao Kristo-sličnost u spašenima. Darovi Duha dati su prilikom spasenja. To su život i služba Isusa podijeljeni između Njegova Tijela, Crkve. Darovi koji su u osnovi stavovi i pobude Isusa moraju biti potaknuti plodom Duha. Duh je djelatno u našem vremenu kao što je On bio u biblijska vremena.

9. Otac je učinio uskrsloga Isusa Krista Sucecem svega. On će se vratiti na Zemlju kako bi sudio svemu čovječanstvu. Oni koji su se pouzdali u Isusa i oni čija su imena zapisana u Janjetovoj Knjizi života primit će kod Njegova povratka svoja vječna proslavljena tijela. Oni će biti s Njim zauvijek. Međutim, oni koji su odbili odazvati se Božjoj istini bit će vječno odvojeni od radosti zajedništva s Trojedinim Bogom. Oni će biti osuđeni zajedno sa Sotonom i njegovim anđelima.

Ovo zasigurno nije potpuno ili cjelokupno ali nadam se da će vam dati teološki okus moga srca. Želim izjaviti:

“U biti—jedinstvo, prema van—sloboda, u svemu—ljubav.”